EXODUS EXODUS

Formatting by Nathan Kasimer

With the Targum, 1917 JPS Translation, and Rashi

©Nathan Kasimer, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 license (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- になってメーゼ(ここ) Cource: https://he.wikisource.org/wiki/wikisource.
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- TTLL %[[4] NITGCTO Source: https://he.wikisource.org/wiki/Oribin/source.
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using IMEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות בטעם עליון	
שירת הים ועשרת הדברות שירת הים	002
פרשת ויקרא	861
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	861
פרשת פקורי	981
פרשת ויקהל	IZI
פרשה כי השא	∠ ₩ [
פרשת תצוה	130
פרשת תרומה	113
פרשה משפטים	76
פרשה יתרו	82
פרשת בשלח	ZS
פרשה בא	36
פרשה וארא	20
פרשת שמות	I
Usage Guide	Λ
Introduction	νi

תוכן העניינים

ספר שמות – noisouborsmi

	REGILL	GLW	1 1	Цί	Γ	Λ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	٠	٠	•	•	•	٠	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	. 442
	הפטרת	GLAL	1 6	LL	1	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	٠	. 242
	erwn e	LL .	• •	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 042
	הפטרת	GLAL	1 10	ŢĻĹ	-	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 982
	erwn 1	CLL .	• •	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 982
	に ほむ に に	GLAL	1 (2)	ر ر	,,,		•	•	•	•	•	•	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	. 452
	הפטרת	ごれ に	ЦП	L	ЦЦ		A	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 252
	הפטרת הפטרת	ごれ に	\mathbb{L}	Ω	Щ	L	A	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 622
	הפטרת מפטיר י	ムねて ば	∟ \$	\$	Ц	77	.47		•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 622
	הפטרת	ق طری		•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 922
	הפטרת	الكالا	•	• •	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	. 222
	real t	C 15/	À	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠ .	•	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	•	· 177
	הפטרת	い ないし		• •	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	617
	TEUT T	ぱしば	Li .	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠		٠	٠	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	· 712
	REULL	CAGG	1.□	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 215
	REULL	بالتلا	• •	• •	•	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	. 812
	הפטרת	口切り	٦.	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 802
	ugalu	LX :	• •	• •	٠	٠	٠	•	٠	•	•	٠	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 902
	ピロのヒじ	LXLX	• •	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	•	· +07
	に ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ ロ	warn	• •	•	٠	٠	٠	•	•	•	•	•	•		•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	• •	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	. 202
<u>'</u> G	む にに																																		202

Introduction

This humash is intended primarily for learning Shnayim Mikra veEchad Targum, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra al pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot can occur on which Sabbaths is from the Koren Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra al pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Usage Guide

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonantal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum. Pased is indicated with a vertical bat with a space on both sides, but the line indicating a munah legarmei has no space between the line and the preceding word.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyor, aliyor, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyor can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "I's and '>x=w' indicate the weekday aliyor. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bottom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical notes.

(10) הבה נחחכמה לו. כל סבס לשון סכנס וסומנס לְדָבֶר סוֹם, כלומר סומינו עלמיכס לכך: בחחכמה לו. לעס, נממכמס

(8) ויקם מלך חדש. רב ושמולל, מד למר מדש ממש, ומד למר שנממדשו גזירומיו (מועס יל.): אשר לא ידע. עשה

(a) ויוסף היה במצרים. והלא הוא וצניו היו בכלל שבעים, ומה בא ללמדנו, וכי לא היינו יודעים שהוא היה במלכים, אלא

(ז) ואלה שמוח בני ישראל. מע"פ שמומן במייסן בשמומס, חור ומומן במימחן, לסודיע הבהן שומשלו לכוכביס, שמולימן

לסידיעך לדקמו של יושף, סוא יושף סרועס אח לאן אביר, סוא יושף שסיס במלריס ונעשה מלך ועמד בלדקו:

ומכניםן במספר ובשמוסס, שנחמר המוליה במספר לְּבָבְּם לְבַלָּם בְּשֵׁם יִקְרָה (ישעי'מ, כו. שמו"ר ה, ג):

מגמו כטלו לה ידע:

(ד) וישרצו. שסיו יולדות ששה בכרם מתד:

οī	תָבָּה נִמְחַבְּמָה לֵוֹ פָּן־יִּךְבָּׁה וְהַיְּה בֵּי־הִקְּהָאנָה מִלְחַמָּה וְנִילְחַם־בָּנִי וְעְּלְה מִן־הַאֲבֶּץ:	אַרְטְא: וְיְנְיְתְּיִּלְ בְּּנְא לְרֶב וְיִּסְׁמִּוּן מָוְ וְיִנְיִּתְׁפְּוּן אַנִּי אָנְיִּוּ מְּלְ סְנְּאַנְא יִסְּנִין וְיְתִי אָרֵי יְעְרָוֹ זִּלְמָא תַבְּי נְתְּחַבָּם לְחַוָּן זִּלְמָא תַבִּי נְתְּחַבָּם לְחַוּן זִּלְמָא	come, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, that, when there befalleth us any war, they also join themselves unto our enemies, and fight against us, and get them up out of the land.	OI
6	ַנְיּאָמֶר אָלְ־עַנְעָּיִי הַנָּה עַּמֶּנּי: נִיּאָמֶר אָלְ־עַנְיִּנְיִ הַנָּה עַמֶּנִיּ	וֹמְבְאֵבְ סְׁנּוֹ וֹטִלֵפָּוּ מִנִּּנְא: נֹאַמִּב לְהַפִּּוּש בִּא הַפָּא פֹּנִּנ	And he said unto his people: 'Behold, the people of the children of Israel are too many and too mighty for us;	6
ړ اډ	אַמֶּר לְאֵינְרָע אָת־יוֹסָף: נַנְקָּף מֶלֶף־חָדָשׁ עַּלִּרִמְצְּרָנִים	בְּלָא מְלַנִים נְּזִינִת יוֹסָף: וְקָם מַלְכָּא חֲדַהָּא עַל מִצְרָיִם	Now there arose a new king over Egypt, who knew not Joseph.	8
۷	בְאָבֶׁן אָטֶם: (פּ) נֵלְהָגְּלֵנְ בָּלֵאָר הָאָר נִהְּשָּׁלָא נְבְנָנְ וֹחְבִּאָלְ פְּבָנִ וֹנְחָבְאָנִ נִּוֹבְבָּנִ	וֹאִטְמִלְגְאָט אַבֹּלְא מִנְּטְנְוֹ: נְסְנִיאַנְּ נִּטְׁלֵּיִם לְטִבְּא נְבְנָיִ נִּאְבְׁנְבִּי לְטִבָּא	And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty, and the land was filled with them.	۷
9	ַנְּמֶת יוֹמֵף וְכְלְ־אֶּחָׁיִי וְלִל הַדְּוֹר הַהְוּא:	ומית יופף וְכְל אָחוֹהִי וְכֹל הְיָא תַהוּא:	And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.	9
Ş	ַנְיָהִׁי כְּלִ-נָפָטׁ יִּצְאֵי נֶבֶהְ־ יַעַּקֹּב שִׁבְעַיִם נָפָשׁ וְיוֹסָף הָנֶה בְמִצְּרֵיִם:	בְּחֲנְה בְּמְגֵּבְיִם: בְּתַּמְר מִּבְעִּן נִפְּשָׁן וְיוֹסֵר בְחֵנְה בְּלְ נִפְשָׁהָא נְפָּמֵן וְיוֹסֵר	And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; and Joseph was in Egypt already.	ς
†	يرا زيوم د بعضد:	يَا الْخَفَارِ، قِل الْجُمِّد:	Dan and Naphtali, Gad and Asher.	†
٤	וּמְּמְבָּׁר וְּבִּנְלֵן וּבִּנִוֹמָן:	נאָּמבֹר זְבוּלְוּן וּבִּנְנְמִין:	Issachar, Zebulun, and Benjamin;	٤
7	באיבו שְּמִילִי לֵנִי וִיהִיבֶּה:	באיבו שִּמְעוֹן לֵנִי וִיהוּדָה:	Reuben, Simeon, Levi, and Judah;	τ
	וְאָלֶה שְׁמוֹת בְּנֵוּ וִשְׂרָאָל הַבָּאָים מִצְּרָוִמְה אַת וַעֲּלֶב אָישׁ וּבֵיתִּוֹ בְּאוּ:	נְבַר נְאֵנְהֵ בַּנְטֵיה עָּאַלְנִּ: הְטָּאַלְנִּ לְטָאָרָנִם עָם נְאַלְר נְאַלְנִּוֹ הָמְטָׁטִׁי בָּנִּג נִתְּרָאֵלְ	Now these are the names of the sons of Israel, who came into Egypt with Jacob; every man came with his household:	I

EXODOS I - LAW TOUR PART - I SUGOST

וֹאָט_בֹּגֹּטִמָם: מספנות לפּרשה מַנּעוּ בַּסבַלְעָשׁ וֹיְבֵּוֹ מַבֹּי נּוֹמָּוֹמוּ מֹלַוּן מִּבָּוֹ מֹפָּום לַמָּמֹן

نظيا تنظِم بخد خدر نهُلهٰج: " וְכַאָּמֶּר יְעִינִּ בֵּן יִרְבָּר וְבָּר וְבָּן יִרְמָא דִּמְעַנִּן בַּן סְנֵּן וְבֵּן

^{ימנאַ?} נוּהֹבֹּבׁוּ מֹאַבַנוֹם אָטַ בֹּדוֹ וֹאָבֹאָכְ וֹאַפֹּׁכְטַוּ מֹאַבָאָנוֹטַ בּׁדּוּ וֹאָבָאָכְ

\$aL_ātL: tio ticl: הַבְּבָׁע בַּמִּבְע אֵט כָּלְ_עָּבָּ לְּהְ מַשְּׁה בְּחִמֶּר וּבַלְבַנְים וּבְכְלֹ- סִמְיָּא בְּטִינְא וּבְּלְבָנֵי וּבְכְלְ

מפָּרָה וְשֶׁם הַשָּׁנִית פּוּעְה: עמבריית אַשָּׁר שָּׁם הַאַחַל יְהוּנִיִּהָא דְּשׁים הָבָּרָה رَبِهِمُالِ مُرْكِكَ مَجْنِهَ كَامُرَذَكُ لِن يَهُمَالُ مَكْمُكَانُ كَامُثُوا مَا يُعْمَلُوا مَا يُعْمَلُوا مَ

נְחָיִה: הוא נהַמְמָן אַבְוּ וְאָם בָּת הָוֹא אָם בְּרָא הוּא וְהַקְמָלֵן יָתִיה ַ, וּבְאִיטוֹ הַּגְבַעֹּאַבֹּלֹיִם אִם בּוֹ וֹבוּבַוֹטֹאַ וֹטִטוֹוֹווֹ הַגְ מַּטֹבֹבֹאַ וּגַאָמֶׁר בַּוֹבֶּוֹבְלוְ אָטַ עַמְבַבְבוּנְיַנִי וֹאָמָר כַּד שִּׁנִוֹנוֹן מִנְּלָבוֹ וֹטַ

> אוצרי לפַרעה יָת פִּיתוֹם ויָת בדיל לענואיהון

> בני ישְׁבָאָל: שַׁלַפּׁגוּ וֹמַלַע לַמִּגַּבָׁאָ, מִוּ שָׁבַׁם

וַיְמְרְרֹּוּ אָת־חַיֵּיהֶם בַעַּבֹרֶה וֹאַפַּרוּ יָת חַיֵּיהוֹן בְּפוּלְחָנָא

בַּלַמָּגנ: האפלחו בחון פּוּלְטַוֹא בַּטַלַלָּא וָטַ כַּב

נשום קנויקא פועה:

נאם בֿבשא בוא שַׁלּוּמִנּע:

Raamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

rigour. children of Israel to serve with And the Egyptians made the

rigour. wherein they made them serve with in the field; in all their service, brick, and in all manner of service with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

shall live. but if it be a daughter, then she it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: 'When ye do the office

דרשו, כאדם שמקלל עלמו, ומולה קללמו באמרים, והרי הוא כאלו כמב וְשָלִינוּ מן הארץ והם יירשוה: (וקס לא סבינו שעל כל סעולס אינו מביא, אבל סוא מביא על אומס אחם. ברש"י ישן): - ועלה בון הארץ. על כרחנו. ורבוחינו

בסבלחם. של מלריס: - ערי מסכנוח. כמרגומו, וכן לֶן בֹּחׁ שֶׁל סַמֹבֵן סַזֶּס (ישעי'כב, מו), גובר סממונס על סחולרוח (שמו"ר (11) עליו. על סעס: מסים. לשון מס, שריס שגובין מסס סמס. ומסו סמס, שיבנו ערי מסכנות לפרעס: למען ענוחו

בעיני עלמס וק"ל). ורבומינו דרשו, כקוליס היו בעיניהם: ומדרשו, רוח הקודש אומרח כן, אחם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה: - ויקצו. קצו בחייהם. (ויש מפרשים המלרים (21) וכאשר יענו אוחו. זכל מס שסס נומנין לצ לענומ, כן לצ סקצ"ס לסרצומ ולספרין. בן ירבה, כן רצס וכן פרץ. אָר פַחַוּם ואַה רעמסס. שלא סיי ראויים ממחלס לכך, ועשאוס חוקים וצלורים לאולר:

(EI) בפרך. בעבודה קשה המפרכת את הגוף ומשברתו:

מינוק סבוכס (מומס ימ:): בועה. לשון לעקס, כמו פַיּוֹלֶדֶס מֶׁפְּעֶס (ישעי'מב, יד): שפרה. זו יוכבד, על שם שֶׁתְשַׁפֶּבֶת הֹת סולד: – פועה. זו תריס, על שם שפוֹעָה ומדברת וסוגה לולד, כדרך הנשים התפיימות (EI) למילדות. סוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש לשון כבד, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד וּמְיַבֶּר:

מְלְמַנְנִינְיוֹ שׁממִיד לֹסוולֹד כֹן סמושִיע מוֹמס: וחִיח. וממיס: הְּסְׁבְּנְנִיס (ירמי' יח, ג), מושב כלי מומנות יולר כלי מרם: אם בן הוא וגר. לה סיה מקפיד הלה על הזכריס, שהמרו לו (16) בילדכן. כמו זסולידכן: האבנים. מושג סאשס סיולדם, וצמקוס אחר קוראו משגר, וכמוסו עשָס מְלָאַבֶס עַל

בַּגֹבֻ'ב: מַבְרָ מִגְּנְיִם וַשְּׁבַוֹּוֹלְ אָטַר מַלְבָּא דִּמִגְּרָיִם וְמַוּמָא יָהַ ַ וֹלַאָ הֹמָה כֹּאַמָּר בַּבָּר אַכְיִנוֹן הַבַּרָא בַּמָא בַּמַבְיַלְ הַמָּעוּן رَضَرَتُهَا بَاضُرَخُ بِيرِ هُنَا لِثَهُمْ بِيْرَة اللَّهُ عَلَيْهُ مَا كَنْهُ مَا كَنْهُ أَنْهُمْ فَا كَنْهُ

تَزْدُيُّرُتُ: ŪΫĽ אָני וַנְּאָמֶר לְהָוֹ رَزَعُكُم مُرَكِ مِعْدَرُتِ كِأَمْرَذُينِ نَظُدُمُ مَرْخُمُ لِمَعْدَنَهَ كَانَانُهُ

שׁבֿוָא אַבְעוֹן עַמְוֹבְּעִי וֹנְלֶענִי הְעִבְרְיָּתְ בְּיִרְחְרָוֹתְ הְבָּהְר בְּטֶהֶם צָּרֵי חִבִּיטָן אִנִּין עַר לֹא עַלָּת קי בָּי לְאָ כַּנְּמִיִם ['] וַשֹּאַמְּבוֹן עַבְיּבַבְעָ אָבְ-פַּבַתְּע וֹאָמִבָא טִוָּטָא לְפַּבַתְּע אָבִי

וַנְיָהִי בֶּי־יְרְאָי חַמְיַלְּלְת אָת־ וַהַנְה פַּר דְּחִילָא חַיְּהָא מִן בְּעָּבְ נַנְעַבְּאָר:

ल्त्रांतः (ख) עּיִאָּרִעְ שַּׁמְּלְיְבְּׁעוּ וֹבְלְ-עַבּּע לִיהְיִּנְאֵי בּּנַהְבָּא מִּרְמִוֹנִיה 22 ZXCIL Ĩ.Ī. בַּאֶבְנַים נּלָתַהְ לְנִים בַּשִּׁים:

פּטׁלמֹא טַבוּן וֹפַוּימִטוּן וֹטַ - מֹצִיה - הֹאִיטֹן וֹאַמֹּר לִנִין מֹא בון הֹבֹּצִיוֹן

خنفسيا عنفه نخدا: עמְצָרְיָּעַ לָא כִּוֹּהָוֹא מִצְּרַוֹטֹא יִרוּדַוֹטֹא

וטטיפו לַטְדָּא: יי ניישב אָלְהָים לְמִילְדָה ניַבֶּר וְאִישִיב יָן לְחָיָהָא וּסְּוִי עַּמָּא

ַ לְבְלַ עַּמָּוֹ וּפַקֵּיד פַּרְעֹה לְבָל עַמֵּיה פֿבָם גָּיִ נְהַבָּג לְעִוּן בְּטִּין:

וֹכֹל בַבַעָּא שַׁבַּוּמוּן: בּיֹלָנְג לַמִּימִר כֹּלְ בֹּבֹא בִּינֹנִינֹקִיג

> men-children alive. commanded them, but saved the did not as the king of Egypt But the midwives feared God, and

have saved the men-children alive? Why have ye done this thing, and the midwives, and said unto them: And the king of Egypt called for

81

unto them.' delivered ere the midwife come women; for they are lively, and are women are not as the Egyptian Pharaoh: 'Because the Hebrew And the midwives said unto

multiplied, and waxed very mighty. midwives; and the people And God dealt well with the

them houses. midwives feared God, that He made And it came to pass, because the

daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every saying: Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people,

במו ויממרו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶס בְּפִּיבֶם (ירמי מד, כס), לצון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶלְנֶס מֹמִי שָׁל עַמִי, (ימוקאל עברית לנקבות רבות, מיבה זו וכיולה בה משמשת לשון פעלו ולשון פעלתם, כגון ותהמכן היש מלרי, (שמות ב, יע) לשון עבר (17) וחחיין אח הילדים. מָמַפְּקוֹמ לכס מיס ומוון. (סומס יל:) מרגוס הרלשון וַקַיָּימל, והשני וַקַיִּימָפוּן, לפּי שלשון

סשדס שאינן לריכות מילדות, וסיכן משולות לתיות, גור אריס, ואב ימרף, בכור שורו, אילס שלותה, ומי שלא נכתב בו, סרי (19) כי חיות הגה. בקימום כמילדום, מרגוס מילדום מַיָּמָם. ורבומינו דרשו, (מומס ימ: ושמו"ר) סרי הן משולום למיום יג, יע) לשון עבר חללמס כמו ומחללו לוכריס:

אלהים למילדת. מסו סמונס: וילך, וישב, ויכד, ויכל, לפי שלינן מגורמן של ללו, שסרי סיו"ד ימוד בסן, יכד, ינל, ישב, ילך, יו"ד לום שלישים בו: ויישב (ויקרא י, כ), לשון סוטב, וכן וירב סטס, ומרבס סטס, ויגל יסודס, סגלס יסודס, ויפן כס וכס, פנס לכאן ולכאן. ואל משיבני, ספנס סונבום זו לזו, כל אלו לשון מפעיל את אחרים, וכשסוא מדבר בלשון ויפעל, סוא נקוד סיו"ד בחיר"ק, כגון וַיִּיטַב בְּעֵינֶיוּ ים), סרבה מאניה, וכן וַיַּבֶּל הַשְּׁחַבְּיִת (דברי הימים־ב לו, כ), נבוזראדן הגלה את השארית, וַיָּשֶן וַנְבַ אָל וַנְבַּ (עופעים עו, ה), סים נקוד סיו"ד בליכ"י שסים קמ"ן קמן, (מו בסגול שסים פמ"ם קמן)כגון ויימב מלסים למילדום, וַנֶּבֶב בְּבַם יְסִידְס (מֹיכה ב, (02) ויישב. סמיג לסס, וזס מלוק במינס שימודס צ' אומיום ונמן לס וי"ו יו"ד בראשס, כשסיא באס לדבר בלשון ויפעל, שכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב עָס מִּמָּךְ לָבְנָמׁ (ימוקמל יע, ב):

ומלכום ממרים, כדלימה במקכה קועה (יה:): (וב) ויעש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכום שקרויין במיס, ויצן אם בים ס' ואם בים סמלך, כסונס ולויס מיוכבד,

בֿע_כָגוּג: א* וַיֵּלֶב אָישׁ מִבַּיר לֹוֹי וַיִּקְּד אָרֹ זְּאַ מִּדְּיר לְוֹי וְיַסִיב

شِحِشِد نُدُناره: אתו בי־טַוֹב הוא וַמִּצְפְּנָהוּ וַחַזָּה יָהֵיה צָּבֵי טָב הוּא נְעַּנְיִר הָאָמֶּׁר נַתַּלֶּרְ בַּן נַתָּרָא וְעָּרִיאָר אָפְּהָא וְילֵידָר בַּר

נְהָשֶׁם בַּסִּיף עַל־שְׁבָּת הַיָּאָר: יבוְפָּת וַתְּשֶׁם בָּה צָת־הַנֶּלֶד לו הַבַת גַּמָא נַפַּהְטְרֶה בַהַמֶּר וְלֹאְ־יָבְלְת עוֹד הַצְּפִּינוֹ וַהְקְּחַר

ומָרֶד בַּת־פַּרִעֹּה לְרָהִץ עַל־ מַה־יַּעְשָׂה לְוֹּ:

: ثَاثَاثُ कृतान एकंदि एकंप्रदेग श्रुप सुद्धाता יַר היְאָר וַמָּרָא אָת־הַמַּבְּל בִּירְ נַהָּרָא וָחָזָה יָת מַיֹבְּהָא י בּיָאַר וָנַשְּׁרֹמֵיהַ הֹלְלָת עַל־ נַהָרָא וְעִיּלִימְתַהָא מְהַלְּכָן עַל

נְשַּאָמֶׁר מִיּלְדֵי חֵמְּבָרִים זֶּר: וְהַנָּה נַעָּר בֹבֶה וַתַּהְעָל עָלֶיוּ נִמְפְּמַּחֹ נִמְּרְצֵּחִי אָת־חַיֶּּלֶר

יות בַּת לַוֹּי:

נאַמְבוֹשׁישׁ שַּׁלְטַאַ וֹבְעוֹנִי:

בּוֹמֹבֹא מֹל בֵּוֹךְ נַּהְרָא: ומוואט פֿע זט בבוא ומווטע נְעַבְּעָבְעַ בַּעַנְמָרָא נְבָוַבְּעָּאַ וּנְסִיבַת לֵיה מִיבְקָא דְּגוֹמֶא וֹלָא וֹכֿילַנו מּוָע לְאַּמֹּמֶעוּינִייה

לְמִבַּת מָא וְטִמְּבָיִר לֵיהַ: נַמַּנַצָּר צְַּחָלַיִּ מֶבְּחָלַ לְבֵּלֶּב נְצִּנְנַנַנַ צְַּּחָבֵיר צַּּחָבֵיר בָּבַחָרק.

الإياليات: בו נגבא נאנשיטה יה אַמְּהַהּ ונחתת בת פרעה למסחי על

וֹאַמֹנע מִבּׁנוֹ גַעוּגַאָּג עוּאַ בַּגוֹ: מולומא פֿכי וָחַסָּט מַלְוָנִי יפֿטַטַע וַטַוֹע וֹע בַבְּיָא וַבַא

> of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

him three months. that he was a goodly child, she hid bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

flags by the river's brink. the child therein, and laid it in the slime and with pitch; and she put of bulrushes, and daubed it with hide him, she took for him an ark And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

לעברים, וסם לא סיו יודעים שמופו ללקוח על מי מריבה: שם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקוח במים, לפירך גור אומו היום אף על המזרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד (SS) לכל עמו. אף עליסס גור, יוס שנולד משה אמרו לו אָלְעַנְּנִינְיו, היוס נולד מושיען, ואין אנו יודעים אס ממלריס

בן שמונים שנה, אם כן כשנמעברה ממנו הימה בת מאה ושלשים, וקורא אומה בת לוי: יכספכס לסיום נערם. ובם ק"ל שנס סימס, שנולדס בבואס למלריס בין סחומום, ומאמיס ועשר נשמסו שס, וכשילאו סיס משס קשה מעל פרעה, אם פרעה גור על הוכרים ואמה גם כן על הנקבות. ברע"י יען) והחוירה ועעה בה לקוחין עניים, ואף היא (1) ויקח אח בח לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפני גוירם פרעס, (וחור ולקחס, ווסו וילך, שסלך צעלם צחו שממרס לו גורמך

(S) כי שוב הוא. כשנולד נחמלה הציח בלו הורה (קומה יצ.):

בלש"ו, ודומה לו קנה נמוף קמלו (ישעי'יט, יש, יש, יודומה לו קנה למוף קמלו (ישעי'יט, יש, יש, יש, יש, יש, יודומי לו בחמר ובופח. ופת מנתון ומיע מנפניס, כדי שלל ירית לומו לדיק רית רע של ופת: - וחשם בסוף. סול לשון לגס רושי"ל למקומעין, והם בדקו אחריה למוף מי: - גמא. גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני רך ובפני קשה: (E) ולא יכלה עוד הצפינו, שמנולס סמלרייס מיוס שסחירס, וסיל ילדמולששס חדשים ויוס לי, שסיולדת לשנעס יולדת

וסס דרשו את אממס, אם ידס ונשמרבבס אממס אמות סרבס (קומס שס): סולכום: אח אטוחה. את שפחסה ורפומינו דרשו לשון יד, אבל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לו לסנקד אמסס מ"ס דגושס, מימס, כמו הגַה סְׁנִכִּי הוֹלֶךְ לְמוּת (ברחֿשית כה, לב), הולכות למות לפי שמיתו בה, והכתוב מסייען, כי למה לנו לכתוב ונערותיה בְּחֹוּ מֶלְקַּמ יוֹאָב אֶל יָדִי (שמואל־ב יד, ל), והוא לשון יד ממש, שיד האדם סמוכה לו. ורבוחינו דרשו (סוטה יב:) הולכוח לשון (a) לרחץ על היאור. פרם סמקרא ופרשסו, ומרד גם פרעס על סיאור לרמוץ צו: על יד היאור. אלל סיאור, כמו

(a) וחפתה ותראהו. אם מי כאתה, הילד, זהו פשומו. ומדכשו, שכאתה עמו שכינה (מומה שם שמו"כ א, כא): והנה

نظڭائا מו בהבריה ובינק לף אָר־ מִינִקְּיִם מו יהוּדִיִּהָא וְחֹנִיִּ ַ הַאָּלֶבְּ וְקְּרֶאָהִי לְּבְּאִהְּוֹר מִינְּקָת הַאִּינִיל וְאָקְרִי לִיךְ אִהְּהָא

יב"ב"ב: ַ נִשְׁלֶבְ עַׁהֹּלְמְּע נִשֹׁלֵבֵא אָטַ־אָם נִאָּזַלָט הִילְיִמָּטֹא יַלַבָּט נָט

تثكد تظنظين אָשׁן אָת־שְׂכְבֶוְדְּ וַתְּקָּוֹ הָאִשְׁרִ וַצִּנְא אָמֵין יָה אָנִריך וּנְסִיבָת ⁶ אָת הַנֶּלֶר הַזָּרְ וְהֵנְקָּהִי לְּי נְאָנִי יְתְ רְבְּיָא הָדִין וְאִנִּיקִיהוּ לִי נְיַבְאָמֶר גְרֵה בַּתְ פַּרְעָה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְּ בָּת פַּרְעֹה הָלִיכִי

بالتالية שְׁמִוֹ מִשְּׁה וַהְּאִמֶּר בִּי מִן־הַמַּיִם שְׁמֵיה מִשְּׁה וַאֲמַרָת צֵּבִיֹּ מִן " פּרְעָּה וְיְהִי־לָה לְבֵּן וַתִּקְרֶא פּרִעֹה וַהָּוָה לִהּ לְבַּר וּקְרָאַה וּנֹּלְבַּלְ נַנְּּלְבָּע וְעַּׁבְאָנִעוּ לְבַעַ וּנִּבְא נִבְּנֹא וֹאִיִטִּיִנִי לְבַע

מְבְרֵר מֵאֶּהְיוּ: וַיַּרְאַ אָישׁ מִצְּרִי מַבֶּה אִישֶׁ- בְּפּוּלְחָנְהוֹן וַחַזָּא נְּבַר מִצְּרִי אַל־אָהְיוּ נַיּהֵא בְּסְבְלְנָהַ מִּמֶּה ְ וּנָפָּט לְנָה אַהוֹהי נַהָּנָא

تابر: אַּישׁ וַיַּךְ אָת־הַמִּצְּרִי וַיִּטְּמְנָהוּ לֵית אָנָשׁ וּמְהָא נָת מִצְּרָאָר נגפו כּעִ וֹכֵע נגּנֹגא בּג אָגן וֹאִטְפּוֹג לְכֹא נלְכֹא נוֹזֹא אָנַג

ליף יה דְבְּיָא: נקאטר אַחֹתוֹ אָלְבַּת פּּרְעֹה וָאָמָרַת אַחָמִיה לְבָת פּרְעֹר

אַמֶּיה דְּרְבְיָא: וַהְאָמֶר לְהַ בַּתְ־פַּרְעָה גֻבָּר וַאֲמָרָת לַהְ בַּת פַּרְעָה אִיוִילִי

אַטַּטָא בַבְּיָא נְאַנִיקְמָיַה. בּיִּ

מַנְאַ שְׁחַלְתֵּיה:

מָבוּג לַלְּבַר יְרוּדִי מַאָּרוּהִי: וְיְהֵיו בַּיְמָיִם הְהַהַם וַיִּגְרַל מֹשֶׁרֹ וַהַנָּה בְּיוֹמָיָא הִאַנּוּן וּרְבָּא

נשמריה בְּחָלָא:

she may nurse the child for thee? nurse of the Hebrew women, that daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharaoh's

called the child's mother. 'Go.' And the maiden went and And Pharaoh's daughter said to her:

the child, and nursed it. thy wages.' And the woman took nurse it for me, and I will give thee her: 'Take this child away, and And Pharaoh's daughter said unto

water. said: 'Because I drew him out of the And she called his name Moses, and daughter, and he became her son. brought him unto Pharaoh's And the child grew, and she

one of his brethren. saw an Egyptian smiting a Hebrew, looked on their burdens; and he went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

and hid him in the sand. was no man, he smote the Egyptian, way, and when he saw that there And he looked this way and that

נער בוכה. קולו כנער:

(ד) מן העברייה. שסמוירמו על מלריות סרבס לינק ולא ינק, לפי שסיס עמיד לדבר עס סשכיים (שמו"ר א, ל. מועס שס):

(8) וחלך העלמה. הלכה בוריוות ועלמות כעלם:

(9) היליכי. נמנגאס ולא ידעס מס נמנגאס, סי שליכי (שמו"ר שם קועס שם):

פעלמי, מבא היו"ד במקום ה"א, כמו עשימי, בנימי, פנימי, נוימי: משימי, אינו אלא מגורם חיבה שפעל שלה מיוסד בה"א בפוף החיבה, כגון משה, בנה, טשה, לוה, פנה, כשיבא לומר בהם באשר יאמר מן קם הקימופי, ומן שב השיבופי, ומן בא הביאופי, או משפיהו, כמו ומש פי אָם עַוֹן הַאָּרֶץ (זכריה ג, ט), אבל ולשון סולאס סוא, וכן יַמְשֶׁנִי מִשַּנִס רַבִּיס (שמואל־ב כב, יו), שאלו סיס ממחברה מש, לא יחבן לומר משימיסו אלא הַמִישוֹמִיסוּ, - הסירומיו, כמו לה ימוש (יהושע ה, ה) לה משו, כך הברו מנהם. והני הומר שהינו ממחברה מש, וימוש, הלה מגורה מִשְׁה, (10) משיחהו. כמרגומו שְׁמַלְמֵּיש, וסוח לשון סולחס בלשון חרמי, פְמִשְׁמַל בִּנִּימָח מֵמַלְבָּח, ובלשון עברי משיחסו, לשון

לבימו וסרגים בדבר, וכשרמס מומו מלרי שסרגים בדבר, סיס מכסו ורודסו כל סיוס: היה, ונמן עיניו בה, ובלילה העמידו והוליאו מבימו, והוא חור ונכנס לבימ ובא על אשמו, כסבורה שהוא בעלה, וחור האיש וסיס מעמידס מקרום סגבר למלאכחס (שמו"ר א, כח): מכה איש עברי. מלקסו ורודסו. וצעלם של שלומים בם דברי וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולצו לסיום מילר עליסס (שמו"ר א, כו): איש מצרי. נוגש סיס, ממונס על שוערי ישראל, (II) ויגדל משה. וסלה כבר כתב ויגדל סילד, ה"ר יסודה בר"ה סרהשון לקומס וסשני לגדולה, שמינהו פרעה על ביתו:

לְבְׁמְּמ לְמִּׁנִ נַכֵּנִי בַמֶּב: אַלְהָוֹם מֹבֹנוֹם וֹאָנֹם וֹנְאָמֶנוֹ ווצא בוום השלי וְהַנָּה שָׁנֵי־ וֹאַמֹּב לְטַוֹּבֹא לַמֹּא אַטַּ מִּטִּי الأطك

wrong: 'Wherefore smitest thou thy and he said to him that did the Hebrews were striving together; and, behold, two men of the And he went out the second day,

٤ī

نىڭڭد: נַיּרָאַ מִשְּׁרְ וַיּאַמְּר אָבֶן נִירָע וּרְחִיל מִשָּׁה וָאַמָּר בְּקִישְׁטְּאַ אָמֶּר כֹּאָמֶּר עַבְרָיִםׁ אָטַר עַמָּגְרָיִי כָּמָא עָבְּמַבְּמָא נִט מִגְּרָאִנִי ÷י ן וְשִׁפַּׁשׁ עְּלְיֵנוּ הַלְהְרְּוֹנִין אַנֵּה עַלְנִיּ אָנַה עַלְנִיּלְשָׁלֵי אַנִּ אָנַר

אַטְיִרָע פַּטְגָּטָא: رَيْعِمَد مُن مُّمَالٍ خُغِيم مُد يَعُمَدما مَنْكَ خَبْدَد يَدَنَانَا

known. and said: 'Surely the thing is the Egyptian?' And Moses feared, thou to kill me, as thou didst kill ruler and a judge over us? thinkest And he said: 'Who made thee a

מֹבְנֵוֹ נֵיֹמֶב מֹלְ עַבַּׁצִּׁב: משֶׁה מִפְּנֵי פַרְעָה נַיִשֶּׁב בְּאֶבֶץ^ י וּיְבַקשׁ לַהֲרָג אָת־מֹשֶׁה וּיִּבְרָח וּיִּמְׁמֵע פַּרְעֹה אָת־הַדְּבְרָר הַזְּה יִּשְׁמַע פַּרְעֹה יָה פִּתְּנָא הָדִין

はいひと בַאַבְעָא דַמְדָיוֹ וִימִיב עַּל משָה מן קַדָם פּרְעָה וּיהַיב וּבְשָּׁא לְמִלְשַּׁלְ וָת מִמֶּע וֹמֶּבַל

Midian; and he sat down by a well. Pharaoh, and dwelt in the land of Moses fled from the face of thing, he sought to slay Moses. But Now when Pharaoh heard this

غَدَيْتًا: אָטַבְעַבְּעַלְיִם לְעַהְאַנִי הָאָן זָט בָסָנָא לַאָהָלַאָּנִי הָּנָא [%] נְּמְּבָאָנְה נִתְּּיְלְנֶׁה נִתְּעֵלֶּאִנְה נִאְתַאָּה نذِحتا منائا ÄĒſ

בּוֹנְעַ יַלְבַבֹּא בַמִּבְוֹן הָבֹת בֹּוֹן

water their father's flock. water, and filled the troughs to daughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

י וּלָאוּ בַּבְאָנ בַבְאָנם וּגִּלָם

וּאָטוּ בֿהֹּגֹא וּסִבֹּבוּנִגוֹ וֹלַם

helped them, and watered their them away; but Moses stood up and And the shepherds came and drove

משֶׁרְ וַנְיִשְׁמָּן וַנִּשְׁלַ אָת־צֹאָנֶם:

בּלבענו: משה ופַרַקנין ואַשְקר יָת

נֹאַמֹּב מֹבוּוֹ אַנִטוּטוּוֹ לַמִּיִםׁי

וֹאָטֹאָׁנוּ לַנִּנוּ בַתוּאָל אַבוּהוֹוּן

come so soon to-day? father, he said: 'How is it that ye are And when they came to Reuel their

נַּאָמֶׁר מַבַּנּהַ מִבַּרְמֵּן בֹּאָ בַּנִּוֹם:

יוטָא דַין:

ללשם ממנו שימגייר: (12) ויפן כה וכה. כאס מס עשס לו זבים ומס עשס לו בשרס. ולפי פשומו כמשמעו: דירא כי אין איש. שלין איש עמיד

(13) שני אנשים עברים. דמן ואניכס סס, שסומירו מן סמן: נצים. מריניס: למה חבה. אע"פ שלא סכסו, נקרא

במשמעו. ומדרשו, נודע לי הדבר שהיימי ממה עליו, מה חעאו ישראל מכל שבעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אבל בפשומו. ומדרשו, דאג לו על שראה בישראל רשעים דֵּילְמוֹרִין, אמר, מעתה שמא אינם ראויין להגאל: אבן נודע הדבר. (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה אומר. מכלן לנו למדים שסרגו נשס סמפורש: ויירא משה. רשע בסרמת יד: רעך. רשע כמותך:

משס, וילילני מחרב פרעס: (וישב בארץ מדין. נחעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד מיעקב שנודווג (EI) וישמע פרעה. סס סלשינו עליו: ויבקש להרוג את משה. מסרו לְקוֹמְמֵינֶר לסרגו ולא שלמס צו סחרב, סוא שאמר כואס אני שסס כאויים לכך:

סמשויות בתרן: (16) ולכהן מדין. רב שבק, ופירש לו מעבודת אלילים ונידוסו מאללם: אח הרהמים. את בריכות מרולות המים לו זווגו על הבאר:

(TI) ויגרשום. מפני הנידוי:

9

לַנוּ נוּיָהְלַ אָּטַ־הַצְּאָן: מֹנָג בובמנם וֹנִם בַּלְנִי בַלִנִי וּשֹאָסֶוֹבוֹ אָנְהַ מֹּגֹּבְוּ בַיֹּגִּגִלְנִיּ

מֹבֹלְא בַלָא לַנָּא וֹאַהָּלֵּוּ וֹעַ

water for us, and watered the flock.' shepherds, and moreover he drew delivered us out of the hand of the And they said: 'An Egyptian

الْبُحَدِ كُلُاتِ: يُتِر هُيَحُقُا هُنِ لَهُم كَلَهُا كُلِ يُرُا هُمُونِيا يُنِ يُبِدُدُهِ غِيرًا °° נְיֹאָמֶׁר אֶּלְ-בִּּנְעָוֹנִ וֹאַנִּוְ לְמָּׁעִׁ נִאָּמָר לְבַּנְּעָנִיה וֹאֵן הוּא לְמִא

ביה וייכול להמא:

may eat bread. have left the man? call him, that he And where is he? Why is it that ye And he said unto his daughters:

וּיִנְאָל מֹשֶׁה לְשֶׁבֶּה אָת־הָאִישׁ

נימן אָת־צִפּרֶה בִּחָּוֹ לְמֹשֶׁה:

र्देष्ट्रेय: ויהב ית צפורה ברמיה וצָבִי מֹשֶׁה לְמִתַּב עָם וּוּבָרֶא

Zipporah his daughter. with the man; and he gave Moses And Moses was content to dwell

נְבְרִיּיְה: (פּ) בּׁ, אֹמָר צַּר הַיִּיִּהִי בַּאָבֶא נַיַבְיבַ בָּן וֹנְלֵבֶא אָנַ הָּמִוּ יָּבְהָהָם וֹנִלְיבַע בַּר וּלֵבָא יָנו הִמִּיה

בֿאָבֿע נוּכְרָאָה: ינבמום אוו אמר ביר בוניו

land. have been a stranger in a strange his name Gershom; for he said: 'I And she bore a son, and he called

رَقَمَر مِأَمَٰتُם \$ٰج_كَ\$ُرِكَ،ם בׁנוֹ_וֹמְבַאָּב מוֹ_בַהֹּבְבַב וֹוּוֹהֹלוּי בּ נַנְמִׁעַ מֵּבְנַב מִאַּנָבוֹים נַנָּאָנָבוֹי וּוֹמִיטוּ וּסְבִיבוּע שַׁבִּיבַעַיוּוּ פּּילְחָנְא דַּחֲנָה קָשֶׁי עַלְיהוֹן וֹמִבֹאָץ מוֹן ひいいい נְהַנְה בְּיוֹמָנָא סַגִּיאַנָּא הָאָנוּון

the bondage. cry came up unto God by reason of bondage, and they cried, and their Israel sighed by reason of the Egypt died; and the children of those many days that the king of To seruos and ni seeq of sense ii bnA

מן_הְצָּבְבֶּער:

ישְׁמִיעַ בְּיִבְּיִם בִּיִּ יִנִי קְבִּיבִים בַּיִּ לאַבְם וֹן מִן פּוּלְטַׂנָא:

with Jacob. with Abraham, with Isaac, and God remembered His covenant And God heard their groaning, and

77

бі

אַּבְרָבְים אָּטַ וֹאָטַל וֹאָטַ וֹהַּלֵב: וּוֹלְכָּר אֶבְנִים אָנַ בּבוּנִנְוּ אָנַ ^{+∞} וֹיִמְׁמָׁה אֵׁלְיָנִם אָנו_נֹאַלַנֹים

ごなして: אַבְיְרָהַם 'דְּעָּם יִצְּהָק יּדְעָם

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

ניֻדַע אֱלֹהִים: (ס)

خموتكسبل ند: ולב, בבר וו מהבולא בבנ.

- דאת אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל: (OS) למה זה עזבהן. הכיר בו שהוא מורעו של יעקב, שהמים עולים לקראתו: ויאכל לחם. שמא ישא אחת מכס, כמה
- (33) ויהי בימים הרבים ההם. שסיס משסגַר נמדין, וימת מלך מלריס וסולרכו ישראל למשועס, ומשס סיס רועס וגו' שְׁלְכִי, נשבע לו שלה יווז ממדין כי הם ברשומו: (IS) ויואל. כמרגומו, (מ"א כמשמעו) ודומה לו הוהל נְא וְלִין (שופטים יט, ו), ולו הוהלנו, הוהלחי לדבר. ומדרשו לשון
- **ετασ (ααι"ς ά, ζτ):** ובאת משועה על ידו, ולכך נסמכו פרשיות הללו. (בר"י): - וימוח מלך מצרים. נלמרע, והיה שוחע תינוקות ישראל ורוחץ
- (24) נאקחם. לעקמס, וכן מִעִיר מִמִּיס יִנְּמְׁקוּ (מֹיוּב כֹד, יִבּ): אח בריחו אח אברהם. עס מֿברסס:
- (25) וידע אלהים. נמן עליסס לבולה סעליס עיניו:

הַר הְאֶלהִים חֹבְבְּה: הצאל אַתַר הַמִּדְבָּר נִיָּבָא אָל־ עלו כבו מדן ויונה את ימשֶׁה הַנֶּה רֹמֶה אָת־צָאוֹ יִהְרִוֹ

- XC4: הַפְּנָת בַּגַּר בְּאָה וָהַפָּנָה אֵינָנִנּי אָשׁ מִתְּלֵּהְ הַסְּנְהְ וַנַּרְא וְהַנָּה בְּשַּׁלְהוֹבִית אִישְׂהָא מִגּוֹ אֲסַנָּא וַנּבְא מַלְאָּב יִהְוָה אֵלְיִנ בָּלְבַּתּ
- לאַ־יִבְעַר הַסְּנֶה: אָח הַפּּרְאָה הַנְּדְל הַנְּהְ מַדִּינִי יָה הָזְנָגִא רַבְּאֹ הְּדִין מָאֹ דִין ניאמר משָה אָסְרָה־נָּאַ וָאָרְאָה
- ĽËĊ.: הַסְּנֶה וַיָּאַמֶּר מֹמֶָה מֹמֶה וַיָּאַמֶּר י ניקרא אַלִיו אָליִהם מִתִּידִּ ניָרָא יְהְוָה בָּי מָר לְרְאָוֹת
- حَالِتِ لِبِنِي: אַאָּהֶׁר אַטִּׁעְ מִנְמֵּׁעַ מִּלְּגִי אַבְּמָעַ - בַּאַטַּ קָאָנִים הַּכְנְנָעַי אָטַר פַּבִּישָ ، ئمْرْ،كِ مُمْرَ لَائْرَكَ فَي لَهُجَاتِ صَبْكَ مَمْرِ لَائْرَكَ هَلَا هَنْكُ * נּצְּמָר אַּלְשַׁלְבַר עַבְיָם הָּבְ נִאָּמָר לָא שַּׁלַנִר עַלְכֹּא הָּנִי
- מִעַבּׁנִם אָבְעַבִּאָבְיַנִם: נְצְּלֶב נִיּסְמֵּר מִמֶּרְ פִּּלְּנִו כֵּנִי נְבָא , אּבֹבׁבֹבֶם אֵבְבַנִי וֹגִּטַׁל וֹאַ*בְ*עַנִי נַּאָמֶׁר אַנִכֹּי אָבְוֹי אַבְוֹב אָבְוֹב אָבְוֹי

ځ⊔ب⊏=: באטילג הגוני ולבא ביי בהלא לְמַּבְבָּבְא נֹאָטָא לְמִנִּג וֹבַבַר וֹט מֹנֹא לַאָּטַר מִפַּר בוטבן טמוטו בלא במבל ימשָה הַנָה רָעֵי יָה עַנָּא

נאַסּוֹא לְנִעוְעִי מִעֹאָכִילִ: נְנֵוֹא נְנַא אַסְנָא בַּתָּר בָּאִישָׁנַא וֹאִטֹינֹלִי מֹלְאַכֹּא בּיוֹ לִיִּיִּ

לא משוקר אַסּנָא: נאַמר משה אָהְפָּנִי כִּעַן וֹאָהָנִי

משֶה משֶה וַאֲמַר הַאָּנָא: ולבא ליה יי מגו אַסַנָּא וַאַמַר וֹשׁוֹא וֹוֹ אָבוּוּ אִשְׁפֹּוּוּ לָמִשְׁוֹיִ

נאַטר אַנָא אָלַהָא דַאַבוּף

מֹלְאַסְתַּבַּלָאִ בַּגִּית וכְבַשָּׁנוּן מֹשֶׁה לִאַפּוֹהִי אֲרֵי になくにいに ドバスクロ ドダイプロ XÇLIL

> unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock of

Ш

not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he appeared unto him in a flame of fire And the angel of the Lord

the bush is not burnt.' now, and see this great sight, why And Moses said: 'I will turn aside

said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses.' And he him out of the midst of the bush, turned aside to see, God called unto And when the Lord saw that he

standest is holy ground. thy feet, for the place whereon thou hither; put off thy shoes from off And He said: 'Draw not nigh

he was afraid to look upon God. Jacob.' And Moses hid his face; for the God of Isaac, and the God of thy father, the God of Abraham, Moreover He said: 'I am the God of

- (I) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, של הירעו נשדות המריס: אל הר האלהים. על שם סעמיד:
- משר לקח משם: בו, מֶס שַׁמֻלֶס לְבָּמֵךְ (ימוקפל מו, ל): מחוך הסנה. ולפ פֿילן פֿמר, משוס עִפּוֹ פָּנֹרָי בְּבֶבֶה: אבל. נפֿכל, כמו לפֿ עבד בס, (2) בלבת אש. בעלהצת אע לצו על הע, כמו לצ העמים, בְּלֵב הְמַלְה, (שמוחל־ב ית, יד) וחל תחמה על התי"ו, עיע לנו כיולה
- (3) אסורה נא. אמורס מכאן לסמקרב שס:
- (a) של. שְלוֹף ומולם, כמו וְנְשַׁל מַבַּרְשֶׁל (דברים ימ, ס), כי ישל וימך: אדמה קודש הוא. המקום:

<u>וֹבְאֹטוֹ אָנוַבַּלֹּכְאַלֵּווּ:</u> גהֹלטָם הָתְּגִּטִּי, מִפּׁדָּוֹ נִיֹּהָוּ כֵּי ַ הֿלוּ הֹפוֹ אַהָּב בֹּטִגֹּבִנִים וֹאָטַ_ ַנִּאִמֶּר יְהוְּה רָאָה רָאָיִהִי אָת־

וְתַעוּיִ, וְתַיִּבוּטִּי: لأختمر للأناض للهمدر للغديد וֹלַנוּ שֹׁלֶב וּבְּבֹאָת אָּלְ_מֶּלַוָם אָבֶץ טוּבְה וּרְחִבָּה אֶל־אָבֶץ اذِاتِهٔدِيرِ مَا لِثِيْدُ لِمَانِدِي عُدِ لِمَدْدُةِ بِذِعْمُ عُنْدِيا مَا וֹאֶבֶע לְעַבֹּגלַוִו מִנֹּג מִגֹּנִום וֹאִטַּנִּלְנִים, לְחֵּנִוֹבְנִיטַעוָן מִנִּגֹא

> לבובטען המנה פבהו מן מַהְבוּע הַמִּי בַּבְמִבְּבוֹים ווֹטַ נאַמַר ווֹ מִוֹלָא וּבָׁוּ בַּבַּתַת

> ĹıŒŀÔŸ.: iĠĹţŸ. لْللَّالِّة بلخم كِمُنَد خُرْمُرُمُ، لِنَافَمُ، יפֿטֹגא לאָנה הֹבֹּבֹא שַׁלִּד אַרְעָא הַהָּא לַאָּרַע שָּׁבָא

: 🗖 🗓 🛠 تَوْتِا يُجْمُدُ مَجْدُنَا كِيْتَجْنَا بِينَاظِم يُمْجُدُمُ يُتُمْجُدُ مُخْدُنًا ذُبِياً: וְשְּׁהְ הְנְהָה צְּעְׁהְהָה בְּנִי וְשְׁרָאֵלְ הְּבְעָן הְצָּיִ הְבְּעָה בְּנִי וְשְׁרָאֵלְ

نَشِلُكُمْ فَفَيْدُلُنُو: פּרְעָה ְוְהוֹצֵא אֶת־עַמָּי בְּנֵי־ פּרְעָה ְוָאַפּיִל יָה עַמִּי בְּנֵי ڶٚۄۧڬۧٮ ڂڿٮ ڶڰۺڂڷڬ ڰڂ ڹڂۄٙڶڰٮڽۼ ڶڰۺڂ۪ڹڐڬڂڔؙڹ

تاظھٰڈ اُنے: וֹבֵׁנֵ אָנְאָנֵא אֵטַבְּבָּנָנְ וֹמְּבָאֵלְ זָאָבָן אָפָּוּלִ זִּטְ בָּנָנִ וֹמְּבָאַלְ זֹאָבוּ אָנָאָנָא אָטַבּבָּנָנִ וֹמְּבָאָלְ ، ش. هُرْد، ش. هُرُك هُمْ قَلْمِن هُرُم هُرًا، هِنَادِم ذِرْن هَلَمِنَا וּיָאַמֶּר מֹשֶׁהֹ אֶלְ־תְּאֶלְהִים וַאַּמַר מֹשֶּׁה בֶּוֹדֶם יִיָּ מַוֹ

יַבוּבו: קעקדון אָת־הָאָל'הִים עַל הָהֶר בְּהוֹצְיִאָּהְ אָתְ־הָעָם מִמְּצְבְיִם שְׁלַהְתָּהְ בְּאַפְּקִיהָּהְ נָת עַמָּא בּ בְּבַּ בַּאָנִי בָּנְ אַנְכֵּנְ חֻּבְּטִׁעֹלֵב וְדֵנוֹ בְנַבְ אַטַא אַבּנְ אַנֹּאַ וּגַאַמֶּבְ בַּּגַבְאַנְיוֹנִי מַמָּבּ וֹזִיבַ וַאָּמָב אָבַוּ וִנִי מוּמָבוּ בַּסַהָּבַב

אָלְיִׁ וֹנִּם בֹאִנִי, אָטַ מּלְטַ לְלֵּבָׁמִּׁ וֹאָּשׁ נִּלְיִ לֹּבַׁמִּ

וֹמְבֹאָץ מִמָּגֹבוֹם:

מורֶא הָדֵין: ממגבום שפלעון שבם גל מכ

> for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the LORD said: 'I have surely

Jebusite. Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the place of the Canaanite, and the with milk and honey; unto the and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt.? mayest bring forth My people the send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

children of Israel out of Egypt?' and that I should bring forth the I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who am

serve God upon this mountain.' the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

מלמום לת לוני מלעקתם: (ק) בי ידעחי אַח מכאוביו. כמו וַיַּדַע מֻלֹּסִיס, כלומר כי שמחי לב להחבונן ולדעם אח מכאוביו, ולא העלמחי עיני ולא

(10) ועחה לכה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מה מועיל, והולא אם עמי, יועילו דנריך ומוליאם משם:

לסם נס ואוליאם ממלרים: (II) מי אנכי. מס מני משוצ לדצר עס סמלכיס: וכי איציא אח בני ישראל. ומף מס משוצ מני, מס זכו ישראל שֶׁפַּעַשְׁס

באשר ראים הפנה עושה שלימותי ואיננו אַבְּל, כך חלך בשלימותי ואינך ניזוק, וששאלת מה זכות יש לישראל שילאו ממלרים, כי אם משלי, כי אסים עמך, וום המכאה אשר כאים בסנה, לך האום כי אנכי שלחמיך, ומצלים בשלימוםי וכדאי אני להציל, (בו) ויאמר כי אהיה עמך. השינו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, שאמרם מי אנכי כי אלך אל פרעה, לא שלך היא,

מַר־שָּׁמִוּ מֶר אַמֶּר אֲבֶהֶם: נֹאֹמֹנִינֵי, לְנְיִם אֶּלְנֵי, אַּבוִנִינֵם פּ הַבְּּה אָנְבֶּי בְּאַ אֶלְ-בְּנֵיֵי יִשְׂרָאֵלִ אָתִי לְנִת בְּּנִי יִשְׂרָאֵלְ וְאֵינִתְּר משֶׁר אֵל־הָאֵלֹהִים נַאֲמַר מֹשֶׁר בֵּדָם יָיָ הָא אָנָא

خِطْرُ نَهْلَةِحِ جُنْزُكِ هُجُنِنَا لِهُجُنِنَا اللَّهُ ^{**} צַּשֵּׁר צֵהָיָה יַּיֹּאמֶר כָּה תֹאמַר ניאטר אָלהים אָל־מּשָּׁה אָהָהָה

ڲڒڔڟ۪؞

וּמָבּאָל אָהָנה שַׁלְחַנִּי לְנְהָּכִּוּן: אַבוֹנִע נאַמִּע כּבוֹן שִׁימִע לַבְּנִי נאַמר יִן לְמִשֶּׁה אָהָנֶה אַשֶּׁר

שמיה מא אימר להון:

Israel: I AM hath sent me unto you. shalt thou say unto the children of THAT I AM; and He said: 'Thus MA I' :sosoM onto biss bod bnA

What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me:

God of your fathers hath sent me

Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of

And Moses said unto God: 'Behold,

unto them?

خُمْخُه لَيْنَا بَحُدُ، خَلِد لِجِد: וֹהֹלִר הִּלְעוֹנוּ אָּלִוּכִים זִּעַ הָּטָּנוּ אּבוֹנִם אָּכְנֵי, וּגִּטַׁל וֹאַכְנֵי, إمرت هِرَيْن هِخَمَرْخِه هِرَيْن לַבְיַבְיִאָּמֶּבְ אֵבְבַבֹּנוֹ וֹמְבֹאַבְ יֵנֹ אֵבְבֹּנוֹ וֹמְבֹאַבְ וֹנֹ אֵבְבֹּנוּ

לַכֶּם בֹּמִגַּבוֹנם: فَكِٰ فَكِلُ لَا يُعْلَٰكِٰ الْمُلا لِثَمْ إِنَّا لَا يُعَلِّلُ لَا يُعَلِّلُ اللَّهِ الْمُلا لِللَّهُ اللَّهُ אַלנִנִים וֹגִּנִיל וֹנֹהַלָּד כַאַּנְנַ אַלְטוּכֹם וֹבְאָבוּ אָלָוּ مررع، إېخابة يختيط بمثت يجأيد كِلَّهُ الْخُوفَاتُ خُن الْخُرْدُ الْمُلْجُرِ

מְּמִי לְמַּלַם וֹבֵין בּוּכְבַוֹי לְכַב בּאַבֹבישׁכוּן אָלִבּיה דְאַבְּרָהָם וַיּאַמֶּר עוֹד אֵלוֹהִים אֵל־מֹשָׁה וַאֲמַר עוֹד יָיָ לְמֹשֶׁה פִּדְּנָן

ווט באטהביד לכון *iùċiia*

> generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the God of your fathers, the God of children of Israel: The LORD, the Moses: 'Thus shalt thou say unto the And God said moreover unto

> you in Egypt. you, and seen that which is done to saying: I have surely remembered Jacob, hath appeared unto me, God of Abraham, of Isaac, and of LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The Go, and gather the elders of Israel

מפלח פנחריב חסיס לך לאוח על הבעחה אחרת, שארלכם חריבה מפירוח ואני אברך הספיחים: שמקבלו סמורס עליו, וסיא סובות סעומדת לישראל. ודוגמת לשון וס מלינו, וָזֶם לֶּךְ סָאֹוּת אָבׁוֹל סַשְּׁנֶס מְפִיּתַ וגוי (ישעיי לו, ל), עמך, וזה שמגלים בשלימותך, לך האות על הבעתה אחרת שאני מבעיתך, שכשמוזיאם ממזכיים מעבדון אותי על ההר הזה, דבר גדול יש לי על סוצאס זו, שסרי עמידים לקבל סמורס על ססר סום לפוף שלשם מדשים שיצאו מזרים. דבר אחר כי אסים

- מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במקכח ברכוח ודו"ק): לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי ממחלס כך סימס, שלא מגיד לבני ישראל כדברים סאלס, אלא כס מלח שלח הבין דברי השי"ח, כי לח מחשבחו מחשבה השי"ח, שמחו כך הימה דעתו בחומרו יחברך חהיה חשר חהיה, למשה לסס לרס אחרם, דיים בלרס זו, אמר לו יפס אמרם, כס מאמר וגו'. (ברכות ט: שמו"ר ג, ז) (לא שסשכיל מלילס משס ביוחר, (14) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס צלרס ואם, אשר אסיס עמס בשענוד שאר מלכיום, אמר לפניו כצש"ע מס אני מוכיר
- סום פומכי, ס' שמך לעולס ס' זכרך לדור ודור: (15) זה שמי לעלם. מסר וי"ו לומר, סעלימסו, שלא יקרא ככמצו (שמו"ר ג, ע): וזה זכרי. למדו סיאך נקרא, וכן דוד
- (16) אח זקני ישראל. מיוחדים לישינה. ואם חאמר זקנים מחם, היאך אפשר לו לאמוף זקנים של ש'רצוא:

OI

نائة: וֹנַוֹבוּטֹּוּ אָּלְאָנֵוֹן זַּבָּע עַלְב التاني لتهمدر لتغدد لتندر עז עָבָּוֹעָ

אַטַכֹם מַמְּנֵי. וֹאַמַנוּע אַפַּיַל זָחָכוּן מִשְּׁעְּבוּר

لأختمر باغدة جهده ختمته نيفه

milk and honey. Jebusite, unto a land flowing with Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the out of the affliction of Egypt unto And I have said: I will bring you up

ڲٛۮڷڗڹ ĒĊĹĊL דְּלְבְּׁעִ בְּּא צְּבְּנִבְ הְּלְחֵמִי נְמִיםְ נְבָּמוֹ דְּנִגִּלְ בַּמוֹ מִנִילְבַ שַּׁלְמַא עמברוים ופבר מלינו ומהה אלהא דיהודאי אהפרי עלנא וֹאַמֹּבׁשֹׁם אַבְּוּוְ וֹעוֹבֶע אֹבְעַוֹּ בַּמִּגַבוֹם וֹשׁוֹמִבוּוֹ בַנִיצִ لْنَكَارِّدُ نَشِلُهُمْ هُمْ كَثَرُكُ مَجُنِيْنَ لَأَمْتُدُ نَشِلُهُمْ كَٰلِنَا مَرْخُهُ לַלְבָּוֹבׁ וּבֹאָהָ אַּטַּׁרַ וּיַלַבּּקוּוֹ

جزئك زيرير

sacrifice to the Lord our God. into the wilderness, that we may go, we pray thee, three days' journey hath met with us. And now let us The Lord, the God of the Hebrews, Egypt, and ye shall say unto him: elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the And they shall hearken to thy voice.

مُثَرُك فيجُدُنَه كَيْكَمِكُ لَكِهِ خُنْكَ يُنْضِيا مَرْخِهِ لِمُجْدُنَه كِمْنَدِ ⁶¹ נֹאֵלָּוֹ יִבְּהְשׁׁנֵּוֹ כֵּוּ לְאִינִשׁוֹ אֵּשׁכֵּם וּפֿבָתוּ נִּלְ, אָבוּ לְאִינִשׁוֹ

וֹלָא מוֹ פֿבֹם בַּטִּילָיִנִי שַּפֿינַ:

by a mighty hand. will not give you leave to go, except And I know that the king of Egypt

бі

: ۩ػڶڰ المُمْلِ خَالَةٍ لِمُثَالِدِ كَا يُمَذِيا וֹאֲבֹטִׁעַׂנִ אָּעַיַנִּי, וְטַבּנִעָּן אָעַ וֹאָאָבַע זֹע מִעַע וּבוּבִעוּ,

וּבְתַּר בוּ וְשִׁכַּח וָהָכוּו:

And I will give this people favour in And after that he will let you go. which I will do in the midst thereof.

smite Egypt with all My wonders

And I will put forth My hand, and

<u> ייללי בילם:</u> יי מְצְּרְיִם וְתְּיָהׁ בֵּי תַּלְבְּוּן לְאַ בְּעִּינִי מִצְרָאֵי וִיהֹי אָבִי מְהָכוּן וֹלִטַטָּג אָטַבוֹן בַוֹאָם בַזִּבָּע בַּאָנִוֹּגַ

לא טֿבון בופֿנון: וֹאָטַו זֹט הֹמֹא בַבוּו לַבַּנַםְמוּן

but every woman shall ask of her ye shall not go empty; shall come to pass, that, when ye go, the sight of the Egyptians. And it

מְבֶּבֶוֹם: וְשְׁאֵלְה אִשְּׁה מִשְּׁכֶּנְמִּה יִמִּנְרָת

ימָנוֹ בַבְיּמִוֹ יִנִימַוּוֹ XUÜX

Egyptians. daughters; and ye shall spoil the upon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that

כס): נקרה עלינו. לשון מקרס, וכן וַיִּקֶר טֶׁלָסִיס (במדבר כג, ד), ומֿנכי מֿקרס כס, מֿסמֿ נקרס ממֿמו סלוס: (אַלהר שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלהים פקוד יפקוד אמכם, יומף אמר להם פֶּקֹד יִפְּקֹד אֶלָהִים אֶׁמֶבֶם (בראשית נ, (18) ושמעו לקולך. מאליהם, מכיון שתאמר להם לצון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידם מיעקב ומיוסף

מן קבט דְמִינִה פַּקִיף. משמו של רבי יעקב ברבי מנחס נאמר לי: לשון נמינה הם. וי"מ ולה ביד חוקה. ולה בשביל שידו חוקה כי מהו השלח הת ידי והכימי הת מלרים וגו' וממרגמינן הומו ךלה לַ מְימן אַמכס לַ כְּלֵרך: בְאִידון. לְמִי שְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן לֹהׁ יְמַפִּיךְ (ברחֹשִים ב, ו), לֹהׁ יְמָנִי שֲׁלָהִים לְהֶרַע עַמֶּדִי (שֹם לֹה, ה), וכלן (19) לא יחן אחכם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מראם לו ידי החוקה, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי החוקה העבריים. יו"ד ימירס, רמו ליי מכומ. ברש"י ישן):

تَجُفُرن ذِر لَاجٍ يَشَمُمُ فَطِكِرَ فَي يُسَمِّنا ذِر لَحُج يُطَفِّرِناً مَدَر וַיַּעַן מִשֶּׁרַ וַיַּאַמֶּר וְהַן לְאַ וַאֲמַיב מִשָּׁר וַאֲמַר וְהָא לָא

מַת־זָּתן בְיָבֻדְּ וּיִּאִמֶּר עַמָּה: נְּצְאָמֶר אֵלֶינ יְהְנְיִר (כִי מִזְה)[לִי נְאַמַר לֵיה יִיְ מָא בֵּין בִּידְרְּ

ניננס משֶה מִפְּנָיו: וּנֹמֶלְכֵּבוּנִ אַבְּגֹּע וּנִינֵי, לְנִּנֹעַמְ לְאַבְּגֹּא וּנִינִע לְטִוֹלִא וֹהָבַע آدي٨ڟ٦ ヷゕ゚ゟ゙゙゙゙゚゚ゟ゙゚゚゚゙゚゚゙゚

يري ر خن يېر، جمها چوهنه

: 🗖 كُ تَمْاً אַבְרְהָם אֱלֹהֵי יִצְּחָק וַאִּלֹהֵי אֶּלִהִיה ر يُدرُبُ هُرُورٌ، هُدَرُبُو هُرُورٌ، ذِكِ إِنْ هُرْمَهِ وَهُدُونَهُ مِنْ أَنِي الْمُعْرِمِةِ لِمُعْرَفِهِ وَهُدُونَهُ مِنْ לַמַּמוֹ נֹאַמָּונוּ בַּירַוֹבְאַר אַבָּיף בָּרִיל הִיבוּמָנוּן אַבוּ אַטַּוּלָיִ

جَمُّكُلا: رراعها بمير بها بالأروم جعود ولأجمة بما أيات ، "لَٰكِ خُتَارَكُكَ لَنُكُم نُكُلِ خُتَارِكُلِ نُكُكَ خُمَمُظُكَ لَمُمْرِح نُكَاكِ וַנְּאִמֶּר יְהְנָה לֹוּ עֹוֹד הֶבָא נָאַ וַאֲמַר יִיְ לִיה עּוֹד אַעַיִּל כְּעַן

لْعُمُالِهُ فَمِي دَلُمُ لِلسَّالِةِ فَاللَّهِ عَلَيْ يَشْرِهِ فَلَا يَرْهُ لِيهِ فَهُ فَرَدُ فِلْهِ أَنْ

נאַמר חוטרָא:

משֶׁר מו בֶּדְמוֹהִי: אַבְעָה וַאָּמַר רְמוֹהִי לְאַרְעָּא יּרְמָהִי

וֹאַטְקוּף בַּיה וַהָוָה לְחוּשָׁרָא ניאַמֶּר יְהְנְּהְ אֶלְ־מִּמֶּה שְׁלַתְ נְאָמֶר יִיִּ לְמִמֶּה אַנְשִּׁים יְדָּרְ

בוגטל ואלבוע בוגללב: רַאַבְרָהַם אֶלְהַיה

שַׁנְעָׁאַ בְּעַבְעָּאִי

appeared unto thee. they will say: The lord hath not nor hearken unto my voice; for behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

ΛI

'bot A' :biss What is that in thy hand?' And he And the LORD said unto him:

and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent; ground.' And he cast it on the And He said: 'Cast it on the

-bash sid ni bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, 'Put forth thy hand, and take it by And the LORD said unto Moses:

appeared unto thee.' and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. it out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took thy bosom.' And he put his hand unto him: 'Put now thy hand into And the Lord said furthermore

וְדְבַּרְמָם מָל שַמֶּלַע (שם כ, ח), וְלִפַּרְמָם מָח שַבְּיִח (יחוקחל מה, כ), וְלַמֵּרְמָם מֹחָ שָׁמַ בְּנִיכֶם (דברים ית, יע): סיא, ויפוד שם דבר נלול, וסוא מן סלשונות סכבדים, כמו דְּבּוּר, כְּפּוּר, לְמוּד, כשידבר בלשון ופעלתם ינקד בחיר"ק, כמו ימ), וּנְמַמָּס לְּסֶס סֶׁמ סֶׁבֶן סַגַּלְשָׁד (במדבר לב, כמ), ונמלחס חֹת בשר ערלחכס. לכן חֹני חוֹתה בנקודה בחיר"ק מן הימוד כנו"ן של נוגף, נושל, נומן, נושך, כשסיל מדדכת לשון ופעלמס, מנקד בשו"ל בממף, כגון וּנְשָׁמֶס שָׁת שַׁבִּיבֶס (ברלשית מס, בר, יו), וְנִפַּבְּמֶּס בְּמֹרְבֶּה (ימוקאל כב, כא), ואמרמס נלנוו, לשון נפעלנו, וכל נו"ן שהיא באי במיצה לפרקים, ונופלם ממנה, ופעלמס, אלא צלצון ויפעלמס, כמו וְנְשַּׁמְשָׁם מַעַּל בְּאַבְּיָבְיִים (דבריס כמ, סג), ויממס ביד אויבי, וְנַבַּיְשָׁם לְבְּיֵג אֿיָבַיבֶּס (ויקרא 'לא, ש), אשר סליל אלסים מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אס לא סימס סנו"ן ימוד וסיא נקודס במיר"ק, לא מסא משמשת בלשון ַ וַיִּמְנַבְּלֹר ְּבְּגֵי יִשְׁבְּמֵׁל מֶׁם עֶּדְיָס (שׁס לג,ו), וסגו"ן צו יסוד. ומנחס חברו במחברם לד"י, עס וַיַבְּל מֵלֹהִיס מֶׁם מָקְנֵה מַבִּינֶס (ברחשית (שב) ומגרח ביחה. מאומה שהיא גרה אָפָּש צצימ: ונצלחם. כמרגומו יְּמְרוֹקְפּוּן, וכן וַיְנִצְּלוּ אֶמ מִנְּבֶיִס (שמוח יב, לו),

מודס אמס שוו שלפניך אבן סיא, אומר לו סן, אמר לו סריני עושס אומס ען: (ב) מזה בידך. לכך נכתב תיבה אחת לדרוש, מוֶה שבידך אתה חייב ללקות, שחשדת בכשרים. ופשומו, כאדה שאומר להבירו,

(3) ויהי לנחש. רמו לו שמיפר לשון הרע על ישראל (באומרו לא יאמינו לי), ומפש אומנמו של נמש:

(+) ויהוק בו. לשון ממיום סומ, וסרבה יש במקרמ, וימוקו סָפַּנְשׁים בְּנְדוֹ (ברמשימ יש, מו) וְסֶפֵוִיקֶם בִּמְלַשִׁיו (דברים כה,

(6) מצורעה בשלג. דרך לרעם לסיים לבנס, אם בסרם לבנס סיא, אף באום זס רמז לו שלשון סרע ביפר באומרו לא יאמינו יא), וְסָמֵוֹקְמִי בּוְקְנִי (שמואל-א יו, לה), כל לשון מווק הדבוק לבי"מ, לשון אמיוה הוא:

לי, לפיכך הלקטו בלרעת, כמו שלקתה מרים על לשון הרע:

מְבוּעוּ וְהַנְּבַ שְּׁבְּהַ בְּבָּשֶּׁרוּ: رزهد بها هجاتاها رابعها י וּיֹאמֶר הְשָׁב יְּדְףְ אֶלְ־הֵימֶּף

ÇÇWL'R: מִגְּמִפּּיה וָהָא תַּבָּת הַנָּת נאַטיב ידיה לעטפיה ואַפּקה וֹאַמֹּר אַנוּר וֹבִבּ לַמֹּמֹפֹּבּ

ئىۋىرىد خۇح ئىغى ئىقتادىل: יְּהְמְּתְּהְ לְלְבְּלְ בִיֹאָנִי בִוֹרִאְהָוּן וְפַבּּבְוּן לְפָבְ אָטָא פּוֹבְמָאָנִי וֹבְיֹנִעְ אִם בְּאִ יֹאְמָּנִתִּי בְּלֵּב וֹלָאִ יִיבִי אִם לָאִ יִבִּימִתוּן לְּבַּ וֹלָאִ

ויהימנון לְקֹל אָהָא בָּהָרָאָר:

تَرَكُمُكَ: אַמֶּר הַפַּח מִן־הַיָּאָר וְהָיִי לְדָם إسْعَدِمُ مَنْفِشِهِ لِمَنْ مَقِرَطِ خُطِينُكُ لَحْطَافَ مُقَامَرُ لَانْجُل הַאַלוֹת הַאֵּכֶּה וְלַא יִשְׁמְעוּן וֹבֹוְנִי אִם_לְאִ וֹאֵלֶּונִוּ עַּםְ לָהֵּנְי

נֹעַבְא וּיהוֹן לְדְשָׁא בְּיַבָּשְׁהָא: לַנְבָּשְׁמַא וִיהוֹן מַנָא דְּהִפַּב מִן נְתְּסַב מְמֵּיָא דְבְנָהְרֶא וְתֵישׁוֹר غنته بغذرا نخع نعفريا مثك וובו אם לא ובומוון אַב לַטַבון

יּבְבָר לְשִׁין אָּלְכִי: ītli sa atri č. čtr šr מקמול גַם משקשם גָם מַצָּיוּ סי לא אָישׁ דְּבָרִים אָנָכִי נַּם ניאמר משָׁה אָל־יָהוָה בָּי אַדְנָי

אַבו ופור ממלל ועמיק לישו מֹמֹבוֹ בַמֹכֹּגלִטֹא מֹם מֹבֹבַב מֹאַנְמֹלֵג אַבּ מִגְּלַמִּנְנִי, אַבּ נו לא ינבר דמלול אַנָא אַף וֹאַמֹּר ממֵּר בַבוֹם וָן בַּבַּעוּ

בורְה אִנְ פֹּצִים אַנְ הִּנְּרָ בַּלְאָ אִנְכִּי בַּוֹרְהָא אִנְ פִּנִינִהְאַ אִנְ הָּנִינִהְאַ " לַאָּרֶם אָן מִירְיִנְשִׁיּה אָלֵּם אָן לַאֲנְשָׁא אוֹ מוֹ שִׁוּ אָלִימָא אוֹ ניֹאמֶר יְהְנְה אֵלְיו מֵי שָׁם פָּה נַאַמָר יִיָּ לִיה מוּ שִׁוּי פִּמָּא

LORD? who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or

בַּבֹא אָנֹא גֹנ:

- (dar"(t, 'd): (7) ויוציאה מחיקו והנה שבה וגוי. מכלן, שמדס מופס ממסרם לבל ממדם פורעניום, שסרי בכלשונס לל נלמר מחיקו
- בכך שסמודווגין לסרע לסס לוקיס בנגעיס, כגון פרעס ואבימלך בשביל שרס: (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמחתר להס בשבילכם לקימי על שמפרמי עליכם לשון הרע, יחמינו לך, שכבר למדו
- בסויימן, אבל עכשיו מלמדנו, שלא יסיו דס עד שיסיו ביבשת: גראס בעיני, אלו נאמר וסיו סמיס אשר מקח מן סיאור לדס ביבשח, שומע אני שבידו סס נספכיס לדס, ואו כשירדו לארך יסיו מאלסומס ממלס, שסיו עובדים לנילום הממיה אומס, והפכס לדס. ברש"י ישן): והיו המים וגרי. והיו, והיו, והיו, ומיו, ומיו, שני פעמיס, (9) ולקחח ממימי היאור. רמו להם שבמכה ראשונה נפרע מאלהוחם, (פירוש, כשהקצ"ה נפרע מן האומוח, נפרע
- פה. בכבידות הני מדבר, ובלשון לע"ו בלב"ו לַפְּבְּבַת לְכֵּס בְּפָבְרֶן מִלְבָיִס וִנִיו (ימוקפֿל כ, ס) וַפְֿמַר פַּלִיסָס מִיש שִּהְיִי עַיִּמָס בְּפָברן נפֿמרס: – כבד שברן אפיך הלוי וגוי, ועוד נאמר לעלי הבסך) הַנְּגָלה נְגָלַיִם נָבְלַיִּם בְּבָּים שָׁבִיךְ בְּבַיוּקָם בְּמָלָרַיִם (שמואל-ה ב, בו), הוא הברן, ורך בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מו) וכל וה, שלא היה רולה לימול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונביא היה, שנאמר (הלא הכי שלשה, ושלשה גמין רבויין הס, הכי ששה, והוא היה טומד ביום הז' כשאמר לו ואת, עוד שלה נא ביד משלה, עד שחרה (10) גם מחמול וגוי. למדנו שכל שבעס ימיס סיס סקב"ס מפחס אח משס בסנס לילך בשליחוחו, מחמול שלשוס מאז דברך
- (II) מי שם פה וגוי. מי למדך לְדַבֶּר כשסיית נדון לפני פרעס על סמלרי: או מי ישום אלם. מי עשס פרעס אלס שלא

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

of the latter sign. sign, that they will believe the voice hearken to the voice of the first will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

become blood upon the dry land. thou takest out of the river shall the dry land; and the water which water of the river, and pour it upon voice, that thou shalt take of the signs, neither hearken unto thy will not believe even these two And it shall come to pass, if they

or seeing, or blind? is it not I the And the LORD said unto him:

am slow of speech, and of a slow

hast spoken unto Thy servant; for I

neither heretofore, nor since Thou

'Oh Lord, I am not a man of words,

And Moses said unto the LORD:

'.sugnot

יי וֹמֹשֵׁע בֻוֹשׁ וֹאֹנִכֹּי, אֵבְיֹנֹע מִם ְפָּוֹשׁ וּכְּמֹן אֵנזִיל, וּמִוּמִבוֹ יָבוֹ מִם

ناڭڭ!! נְאָמֶר בַּנֹ אַבְנְגְ מֻבְנְעַבַּנֹא בַּנֹב נִאָמַר בַּבְּמֵנ נִי מְבַע בַּמַּן בַּנֹב

בֹלְבַוֹּי הוא יצא לקראטף וראף ושיר ואף הא הוא נפיס לפרמיתף בְּי־דְבָּר יְדַבֶּר הְוּא וְנָם הְנֵּח הְבָּר קְדְעִי מְלְלְא יִעִּלְיִא וְנָם הְנָּח הַבְּר קְדְעִי מִלְלְא יִעִּלְיִי + הַלְאַ אַהַרְן אָהִרְּלִּ הַכְּוֹיִי יְדַעְּמִי הַלָּאַ אַהַרִן צִּיְהִיּּהְ לִּינְצִּהְ הָּבִּ

אָטַכְּם אָנ אַהָּג נּגֹּהְעוּ: עם פּיף וְעָם־פִּיהוּ וְהוֹבֵיתֵי עִם פָּמֶּף וִעָם פִּמֵיה וֹאַלֵּיף " תַדְּבָרִים בְּפְּיוּ וְאָנֹכִי אֱהְיָה פּהְנִטִּיִּא בִּפְמֵיה ימִימָרִי יָהַיּ للخلق هجرا لهظق

تناثري خز ۲×۲۰۵: הוא יְהְיָה לְבֶּּה וְאַמָּה הוּא יָהִי לָךְּ לִמְתּוּרְוּמֶן וְאַהְ וֹבַבַבְינִאַ לְבַּ אֶבְבַבֹּמֹם וֹבַנֹב וּנִמַּבָּיל הוא לְבַ עִם עַּמָּא וּיִבי

קאָהָה: (פּ) ration in the second second till sal لالجَيْنَا 「袋口」「ははむし

देवला दी देवदेग्वः בַּמְנִבֶּם בַּיִּנִים נַבְּאָמֶר יִהְרָוֹ נְאָחָוֹ, חַמָּר בְּעָּן לַנְּאָמֶר אָלְאַנוֹ, אַמְּנִי בְּמִּגְּנְיִם וֹאָנִאַנִי נִאָּנִיב לְנִנִי אָנִוּ, גַּבְמִּגְנִים וּיַאָמֶר לוֹ אֲלְבָר בָּא וְאָמִוּבָר הַמוּהִי וַאָּמַר לִיה אָיוַיל פָעַן رَبْحُكُ مِنْهُد رَبُّهُد الْجُحِـ ثُلُادِ لَائِيرِ لَيُعْتَمُ مِنْهُد لَائِد كُرُن يُعْد

ففك لهَذِفك يَنْمَذِر:

מו דְּבְשׁר לְמִשְׁלַח:

اناتاتك اناك خذكان رِيْمَاتُ هُوا بِمَزُمُ جِمْضُم رِنْهُمِاتُ نَمِمَاتِ مَنْهِهِ مِنْ جِمْضُم رَهِمَاتُ

יְהְיִבוּן יְתְ דְּתַּבְּבְּרוּן: אָתַ וּהְטַבְּיל עִמֵּיה וּהָשַׁוּי

הְּחֵי לֵיה לְרֶב:

בְּתַעְּבֶר בֵּיה יָת אָתַיָּא: וני חוטרא הביו הפב בידף

نبتد לظهِم אַיזִיל לשָׁלָם:

what thou shalt speak.' with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be

Thou wilt send. Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray

seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the Lord was

what ye shall do. with his mouth, and will teach you and I will be with thy mouth, and and put the words in his mouth; And thou shalt speak unto him,

God's stead. mouth, and thou shalt be to him in to pass, that he shall be to thee a unto the people; and it shall come And he shall be thy spokesman

91

71

'.engie odt this rod, wherewith thou shalt do And thou shalt take in thy hand

Go in peace. alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in unto him: 'Let me go, I pray thee, Jethro his father-in-law, and said And Moses went and returned to

שלא כאו כשברחת מן הבימה ונמלמת (תנחומה שמות י): הלא אנכי. ששמי ה' עשימי כל ואת: נמאמן במלום סריגפך, ואם משרמיו מרשים שלא שמעו בלוומו עליך, וְלָאָםְפַּקָלְמוֹרִין (שבת קה.) ססורגים מי עשאם עַוְרִיס,

(+1) וימר מף. (וזמיס קב.) רצי יסושע בן קרמס מומר, כל מרון מף שבמורס נממר בו רושס, ווס למ נממר בו רושס, ולמ מצינו ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלותיס הרבה: (13) ביד תשלח. ביד מי שאמה רגיל לשלוח והוא אהרן. דבר אחר, ביד אחר שחרלה לשלוח, שאין סופי להכניסם לארן

שבור שיסא מקפיד עליך שאמה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לעידי החשן הנחון על הלב: עַל שַׁבֶּע סַבְּיִי (דברי סימיס־ה כג, יד): הנה הוא יצא לקראהך. כשהלך למלריס: וראך ושמח בלבו. לה כשההס וסכסונס סיימי אומר לצאת ממך, מעתס לא יסיס כן, אלא סוא יסיס כסן ואתס סלוי, ענאמר ומשט איע שַשֶּלְהִיט בָּנָיו יַּקָרָאוּ שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יומי אף בזו נאמר בו רושס, סלא אסרן אמיך סלוי, שסיס עמיד לסיות לוי ולא כסן,

יהיה לך לפה. למלין, לפי שהמס כנד פס: לאלהים. לרב ולשר: (16) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, ווס יוכיה על כל לך ולי ולו ולכס ולסס ספמוכיס לדבור, שכולס לשון על סס:

بَيْ الْمُرْضِ لَا لَا مُعْلَىٰ الْفُرْدُ الْمُعْلَىٰ الْمُعْلِمِ בְשׁ מְּלֵב מִבְּבְׁנִים כֹּנַבְמָעוּן כֹּלְ_ שוּב לְמִבָּבוֹם אָבוּ מִנְשוּ כֹלְ رَجْهُمُد يُدِينُكُ هُج صَهُدٍ خَمَادُنًا يَهُمَد يُدُ خُمِهُد خَمَادًا هُنَادً

מַמָּה הְאֶלהִים בְּיָדְוֹ: אַרְצָה מִצְּהָיִם וַיִּקָּח מִשֶּׁה אָתַ־ בְּנְיוּ וַיַּרְכְּבֵם עַלְ־הַחֲמָר וַיֶּיְשֶׁב וּיַפַּׁח מֹשֶּׁה אָת־אִשְׁתַּוֹ וְאָתַ־ יּוְּבַר מֹשֶּׁה יָת אִמְּתִיה וְיָת

\$ט_לַכָּוּ וֹלָאָ וֹתֻּלַט \$ט_טַמָּם: تقَمَيْكُ خِفَتْ فَلَمْ لِا يَكُنِي كَالَالِكُ - הַּמְּבְּהִים אֲשֶׁר שַּׁמָּהִי בְּיָדֶב יי לְאָוֹר מִצְּרָוֹמִיר בַאָּר כָּלִי ررْبُور بِدَنِتُ هِرَ مَنْهِنَ جِرْدِمِهِ الْ

וֹעוֵֹע בֹּלוֹ, בֹכִנ*ו*, וֹמִּבֹאֵכִ: וֹאֵמֹרְטֵּ אֶבְ־פַּרְעָּׁר כְּרַ אֶמַר וְמִימַר לְפַּרְעָּר כְּדְן אֵמַר יִי

אַנכֿג עִנִיג אָטַבַּלּוּבַ בַּכְבֶּבוּ: إرْ يُجِدُرُ رَمِهِمُ إِنَّ فِي اللَّهِ الْهِذِلِ الْهِذِلِ الرَّهِدُ الرَّهِدُ الرَّهِدِ الرَّهِدِ

יהוְה נִיִבַּקִּשׁ הַמִּיתִוּ: ⁺² ניְהָי בַבֶּהֶרְיּ בַּמֶּלְוּן נִיִּפִּגִּשֶּׁרִוּ

ביה נסין מן בורם ין בידיה: משה יה הופרא האהעבירו וטב לאַבמא במגבום ווסוב לנוְנוֹ וֹאַנֹכֹּילִנוּן הַּלְ נוֹמֹנֹא

יָר עַּטְאַ: אַנפּגע וֹלָא וֹשְּׁלָע נטגבובנו טבס פרעה נאָנָא לְמִׁמַּׁב לְמִבּּבוֹם שַׁנִּי

דבי בוכבי ישְבּאַן:

ttle settle: לַהַּלְּטוּנִינע טַא אָלָא לַהָּגַלְ נִׁנַ נֹאָמָּר אֵבְּיִנּ מִּבְּיִׁ אֵעַבּלֹי, נֹאָמָרִי, עַלְּדְּ מִּבְּיִם יִנִי בְּּרִי

イロムロイ・下: וֹמֹבַת בוֹני מֹלַאָּכֹא בַּוֹּ וּבֹמֹא וֹנִוֹנִי כֹּאוָבוֹא כֹּכִּינִ מִּכֹּנֹא

> thy life. all the men are dead that sought Midian: 'Go, return into Egypt; for And the Lord said unto Moses in

> his hand. and Moses took the rod of God in he returned to the land of Egypt; sous, and set them upon an ass, and And Moses took his wife and his

and he will not let the people go. hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy see that thou do before Pharaoh all When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses:

son, My first-born. Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

met him, and sought to kill him. the lodging-place, that the Lord And it came to pass on the way at

t7

٤٢

77

07

бі

לו, רעואל, ימר, ימרו, קיני, וכוי: (19) וישב אל יהר חתו. לימול רשום, שסרי נשנש לו (שלם יוז ממדין כי אס ברשומו). (מכילמה ימרו) ושנשה שמום היו

- (91) כי מחו כל האנשים. מי סס, דמן ואנירס, מייס היו, אלא שירדו מוכמיסס, וסעני חשוב כמח (נדריס מד:):
- שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאס לפניו, אלא מופחיס שאני עסיד לשוס בידך במלריס, כמו פִי יַדַבַּר אַבֶּבֶה פַרָעֹה וגוי (שמוח ז, ממנו: אשר שמחי בידך. לא על שלשה אימות האמורות למעלה, שהרי לא לפני פרעה צוה לעשותה אלא לפני ישראל (IS) בלכחך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מנת כן מלך, שמסת גבור בשלימותי לעשות כל מופתי לפני פרעה ולת מירת עְנִי וְלבֵּבּ עַלְ מַמֹּוֹר (וּכריס מ, מ): יושב ארצה מצרים ויקח משה את מטה. פֿין מוקדס ומפומר מדוקדקיס במקרפ: (02) על החמור. ממור סמיומד, סוף סממור שמצש הברסס לעקידם ינחק, וסוף שעמיד מלך סמשים לסגלום עליו, שוחמור
- (מסליס פט, כח), זו פשומו. ומדרשו, כאן חחס סקב"ס על מכירח סבכורס שלקח יעקב מעשו: (שב) ואמרח אל פרעה. כשמשמע שלצו מוק וימאן לשלוח, אמור לו כן: - בני בכרי. לשון גדולה, כמו אַף אָנִי בְּלוֹר אֶמְנֶסוּ מ), ואל מממה על אשר כמיב אשר שממי, שכן משמעו, כשמדבר עמו כבר שַׁמֶּמִּיס בירך:
- מוכטו ומטכט בו לשוב: מחבירו, מעלים אם דבריו שלא יבקש הצלה, אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולם להמלט מידו כי אם בשובו אליו, לפירך הוא מפני שסיא קשס, ווס הוא שנאמר באיוב הון אל נשגיב בְּלֹחוֹ, לפּיכך, מי כָמֹהו מורֶה (איוב לו, כב), בשר ודס המבקש להנקס (32) ואומר אליך. בעלימומו על מקוס: שלח אח בני וגוי. הנה אנכי הרג וגוי. סיל מכס למכונס, ובס סמרסו ממלס
- (24) ויהי בדרך במלון. משס: ויבקש המיחו. למשס, לפי שלא מל אם אלישור צנו, ועל שנתרשל נענש עונש מימס.

द्वाद<u>ं</u>धः (ब)

الْظَيْمُاكِ خُلَاكِ لَكُمْ كِنَاتِ الْمُمَاءِ لَهُلَامِ لَمُلَمِّكِ خُمِينَاهُمْ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ र्द र्वृत्श्वत वंधृत त्वृत्ता तंव्रि द्वृत्वत्वत वंधृत द्वित्द्र्श् נּיִּאמֶר יְהֹוָתְ אֶלְאַהַרְּוֹן בֶּוֹבְ נִאָּמִר יִיָּ

בָּלְ־הָאִתְּתְ אֲשֶׁר צִּוְּהוּ: لاجرر بالله يخور فحرابا بهم هوروبه وبرواه والمرااد فح וַיַּגַּר מֹשֶׁר לְאַבַּרוֹ אָת בָּל וְחַוּי מֹשֶׁר לְאַבַּרוֹ יָת בָּל

خَرِاظَارُ خُرْرُ نَهُلُكُمْ : עַּ נַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וְאַהַרְן נַיַּאַסְפֹּר אָחַ נַאַזְל מֹשֶׁה וְאַהַרֹן יִכְנַשׁי נְתַּ

נוֹמֹמְ בֹאַנִישׁ לְמִנֹינִ בֹמֹם: אַשֶּׁר־דְּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דְּמַבֵּיל יָיָ עִם מֹשֶּׁה וַעֲּבַר

אָנַ מְּנִים וֹיִפְּרִי וֹיִמְעַבוֹוֹיִי יְהְנְׁה אָת־בְּנֵנִי יִשְׁרְאֵל וְבֶי רְאָהֹ

> עוֹעוֹלא כַלֹּא: ドなしょくは8 ئتہ いがはにい נַחַבְרִתְ וּנְסִיבַת צִפּוֹרֶה שִּנְּרָא וּגְיַנַרת

חַטְגָא קַטּוֹל: בְּמֶא בַּמְרוּלְמָא הָדֵין אָהְחַיִּיב ⁹² נְיֶּבֶׁרְ מְמָּנִנּי אָזִּ אֶמְרְבִי הַתַּוֹ דְּמָים וְנָח מִנִּיה בְּכָּו אֲמַבַת אִלְּיִלֵּי

הקוני ופרא בין ונשיק ליה: خهتبا هنند

אָנוּיָא דְפַקּדִיה:

כֿל סַבּׁי בָּנִי יִשְּׁבָאָל:

אַטוֹא לְמִנוֹ מֹּנֹא: וּנֹבּבַּב אַנַבְן אֵט כֹּלְ ַנַיַּבְלַנְיִם יִמִּבְּיִלְ אַנַבוּן זִט כֹּלְ פֹּטִיֹמִיּא

rakrt: בְּבְׁמְנְיִנְ מָּהְּבְּנְגַבְינִן נְכְּבָהֵנּ גֹי נִע בַּנֵּי נַמְּבַאֵּבְ נַאָּבִי נִבְּי זַיִּאָמֵן הְעָּהְ הַיִּהְשְׁמְהִ בְּרִבְּלֶּבְ וְהֵימֵן בַּמָּא וְהָּמָהוֹ אָבִי דְּכִּירָ

> bridegroom of blood art thou to it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

of the circumcision.' A bridegroom of blood in regard So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the into the wilderness to meet Moses.' And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs of the Lord wherewith He had And Moses told Aaron all the words

82

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

sight of the people. Moses, and did the signs in the Which the Lord had spoken unto And Aaron spoke all the words

heads and worshipped. affliction, then they bowed their and that He had seen their remembered the children of Israel, they heard that the Lord had And the people believed; and when

(25) וחגע לרגליו. סטליכמו לפני רגליו של משס: וחאמר. על בנס: בי חחן דמים אחה לי. אמס סיימגורס לסיומ נמש, ובולעו מכאשו ועד יריכיו, ומוזר ובולעו מרגליו ועד אומו מקוס, סבינה לפורה שבשביל המילה הוא: סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לפי שנמעמק במלון מחלס (במסכח נדריס לה:), וסיס סמלאך נעשס כמין מניק אמר רבי יוםי ח"ו לא נמרשל, אלא אמר, אמול ואלא לדרך, שכנה היא למינוק עד שלשה ימים, אמול ואשהה שלשה ימים,

משמשה בלשון על, כמו וְשְׁמֵר פַּרְשֹׁה לְבָּגֵי יִשְׁרָבֵּל (שמוח יד, ג). ואונקלום הרגם דמים, על דם המילה: ובזה מחורך גם כן שינוי לשון בחרגום אונקלום בחחן דמים, ודו"ק כנ"ל): רמולה. על דבר המולוח, שם דבר הוא, והלמ"ד . אלא מממלס שברס דוס ווס גורס, מעא סמילס ומעא אחר, אמ"כ כשראמס וירף לגמרי, או סבינס דעל דבר סמילס לבד בא, (שינה רש"י בלשוני, לעיל כחב אחה היים גורס, דקשה לרש"י, מה זה אז אמרה חתן דמים, והלא גם לעיל אמרה חתן דמים, (62) וירף. סמלאך ממנו. או, בינס שעל סמילס בא לסורגו: אמרה חחן דמים למולח. חחני סיס נרלח על דבר סמילס. סממן שלי נכלמ עליך. סוכג אישי אמס לי:

الْنَابِدِ كِي فَظِلُونِهِ: ڲ۠ڬڗڗ؞ڗڛؙڗڲڂۦڛٙڿٙ۩ؗڲ۩ۦۅٙڟ۪؞ڲڿؙؠ؆ڋڗڛؙڗڲڂڛڿٙ۩ڔ۩ۅڟ عدرس هِا هِلِينَا ذِبِهُمُال ַנְאַנְוּר בְּאֵיּ מֹמֶטֵר וְאַנְרֵן נַּיּאָמֶרָי יִבְקָר בֵּן מָאֵלִי מֹשֶׁר וְאַנֵּרֹן

الآם عُنانِيْلُكُم كِي كُمُولَانَا: ַנְשֶּׁבְאֵּל לָא יָדִעְּמִי אָת־יִהוֹוֶת ्र श्रंकेर्युय ह्दंदीर दृष्ण्ट्रीय श्रंप וואַמֶר פַּרְעָה מָי וְהוָה אַשֶּׁר

בְּבַבְי אַבְנַוּנוּ פָּוֹן וֹפֹּנֹמָנוּ כַּנִיבור אָנִ ימים במדבר וווְבְּחָה לַיהוָה · מַּבְיַנוּ זַּלְכִּבוּ זָּא בְּבַבוּ מֻּבְמֵמִי הַּבְּזָא זָּגוּגְ בַּמּוּ מַבַּבוּ בַּבְּבַבּ וּגַאַמֹרָנּ אֶּבְעַוֹּ, עַהֹּבֹרַנִם וַלֵּבָנָא וֹאָמָרנּ אֶבְעַבָּא בּירוּדָאָי אָרָנָלִי

מַמַּתְּהָּתְּיוּ ※□□□☆□ ַ לְמָּר מֹמֶּנֵר וְאַבַּרֶן תַּפְּרֵיעוּ לְמָא מֹשֶּׁר וָאַבַּרוֹ הְבַּשְּלוּן וּנֹאָמֶׁר אַבְּטִׁםְ מַּבְּיֹב מִגִּבְנִם וֹאַמָּר לְעִוּן מַלְכָּא בַּמֹגַנִים

<u>¿àċ५,¤,ċ¤;</u>

מַפַבַלאַשַׁם: ُ עِلَّٰتُ بَهِيْنَا اِبَتَافِقِوَٰت عُنَّات جِعَا عِقِم بِعَدِيهِ ابَحِفِرَا ا

۲۵۵۲: וַנְצָּנִ פַּרְעָה בַּנַּוֹם הַהָּגֹּא אָתַ וּפַקּיד פַּרְעֹה בְּיוֹמָא הַהוּא

> נגנונון פובנו במובנא: יְהוֹה ואַמִרוּ לְפַּרְעֹה כָּדְנָן אֲמַר יָיָ

خ، ۿ۪ڟۼ ؾ؞ۂ ڶۼڬ ئڡ نۿ۪ڶۼڂ ﴿ خُمَةٍ خُلِهِ ذَكِ نَصُلُمُ حُمْ كُلُولُوا لِمَا يُطْرِفُوا لِمُعْلَمُ اللَّهُ فَاللَّهُ فَاللَّهُ فَاللَّهُ אַטוּגלי לי דַאַקבּרל למימביה וַאַמַר פַּרִעֹר שָׁמָא דַינַ לַאַ

או בקטול: אָלִנִילָא בַּלְמָא וֹמֹבְתֹּוֹלָא בֹמִנְנוּ ريمرا خمَلَخُنَّهُ شَلَحَتَ كَنُهُ أَنْ

خونخاناتربا: לְבִּׁנִ זְיֵׁנִ מִּמֵּׁאִ מִהְּבִּיגִּינִינִוּ אֵינִילְנִּ

יְהְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹן: וַנְאָמֶר פַּרְעָּה הַן־רַבָּיִם עַמָּה נַאָמֶר פּרִעה הָא מִדְּסִּיּיִאָין

خيريد: בְּׁמֶּם נֹאָטַ מֻּמְבֹנוּ זִטְ מִבְּמִוּנִי מַּמֵּא נֹנִטַ סָבְׁכִוָנִי,

> vilderness." hold a feast unto Me in the Let My people go, that they may saith the LORD, the God of Israel: came, and said unto Pharaoh: 'Thus And afterward Moses and Aaron

not let Israel go.' not the Lord, and moreover I will His voice to let Israel go? I know LORD, that I should hearken unto And Pharaoh said: 'Who is the

upon us with pestilence, or with the unto the Lord our God; lest He fall into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the

unto your burdens. loose from their work? get you Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

their burdens?' and will ye make them rest from people of the land are now many, And Pharaoh said: 'Behold, the

people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh

9

(I) ואחר באו משה ואהרן וגרי. אלל סוקניס נשממו אחד אחד מאחר משס ואסרן, עד שנשמעו כולס קודס שסגיעו

(3) פן יפגענו. פן יפגעך היו לריכים לומר, אלא שחלקו כנוד למלכום. פגיעה זו, לשון מקרה מום הוא: לפלמין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), ובסיני נפרע להה, ונגש משה לבדו והה לא יגשו, החזירה לאחוריהה:

(+) חפריעו אח העם ממעשיו. מבדילו ומרמיקו מוחס ממלמכחם, ששומעין לכס ומבוריס לנוח מן המלמכה, וכן פְּרַעֶּהוּ

שסרי משס ואסרן יולאיס ובאיס שלא ברשות: "לסבלותיכם. לכו למלאכמכס שיש לכס לעשות בצמיכס, אצל מלאכת שעצוד מזריס לא סימה על שצמו של לוי, ומדע לך, שַׁלְ פַּתְּבֶּׁר בִּו (מִאַלִּי דִּ' מִנִ), רִמִּקְאַי, יכן וַפִּבְּּרָשׁי כָּלְ נַעַלְּיִי (שֹׁס חֹ, כִּס), כִּי פְּּרָשׁ הַבְּּחָ (שׁמִי לַבֹּ, כִּס), נרמק ונמענ:

(a) דון רבים עחה עם הארץ. שהענודה מומלת עליהם, ואחס משנימים אותם מקנלומם, הפקד גדול הוא וה:

00000co: (6) הגוגשים. מלרייס סיו, וסשומריס סיו ישראליס, סנוגש ממונס על כמס שומריס, וסשומר ממונס לְרֶדּוֹח בעושי

ئته تذرب لطِهُهُ، حَلَيْهِ فَعَلَىٰ לְלְבָּוֹ עַלְבְּוֹנִם כִּטְׁמָּנִּן מֵּלְמָּם לַאָּ עאָסַבָּוּן לַנְיִּט עַבּׁוֹ לָמָּם

באמר גלקה ווְבְּחָה באלהויוי גרְפָּים הַם עַל־בָּן הָם צִעָּקִים הְּלֵים לְאִ טִינְרֵמוּ מִמְּנִוּ בַּיִר הַלְּיִבוּוֹ לְאִ טִמְנְמוּוֹ מִנִּיה אֲבִי צַמְּשְׁים הְּעָלִיל שֶׁלְשִׁם הְשְּׁיֵנֵה בַּצְּהְרְלִי, יִּמְדְּקַפּוֹהִי הְעַבְּנֹה וּאָת־עַּתִּבֹנֶת תַלְבָנִים אַשֶּׁר תַם

شكار: וֹנֹהְמִּנַ בְּנִׁע וֹאַלְ בִימְּמִנִּ בְּבַבְבֵי וֹנִינִסְּסְׁכּנּוּ בַּעִּ וֹלָא וִיִּמְסְּׁכִּוּוּ فَخُولَا لِيَمْرِثُكِ مَرِ لِيُعْتَمُنَا نَفِظَا هِنَامِنَهُ مَرِ سَخُدَنُهُ

: اے ث אַמַר פּרְעָּה אֵנְנָנִי נֹתַן לְכֶם אָנִיר פּרִעָּה לִיה אָנָא יָהִיב וּיאִמְרוּ אֶּלְבְיֹבְמֶּם לֵאמָר כַּיִר וֹאָמָרוּ לְמַפָּא לְמֵימָר כַּדְּלָּוֹ

: ׆׆֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡ שׁמֹאֹאוּ כַּׁג אָגן וֹנִינַה מִהְּדְגַעַבְים מִאָּעַר צַעַהָּבָּעוּן אָב, לָא

حُطِيْمِ كُمْ حَقَادًا: ײ װֹפֿא בֿמֹם בַּבֹּלְ אַבֹּא מִגְּבִים וֹאִטְבַּבַּר הָמָּא בַּבָּלְ אָבַמָּא

> להון הבנא: يظهٰ كِطِين، ﴿ وَمِنْ يَنْفُرِنَا يَنْكُمُ لِيَا لِيَرْكُ لِينًا خخزرا ختى فنفذر לא שוספון למשן שללא למשא

> בוב אַלבוּג: מֹגּוֹטִוֹ לְמִוֹמָר דָּוֹזִילְ נְבַבַּע בּמֹלְנוֹן אִפּוּן מַּלְ כֵּן אִפּוּן ונה סכום לקניא האנון עלהיו

خفئلاندا خقدذرا:

رزَشَ، עَמַּׁם וֹאָסֹבְׁיו וּנָפַלוּ שִּלְּמוּנִי עַּפָּא וֹסַבְׁכוּהִי

אַטָּם לְרָנְ לַעַוֹּ לְכָּם שְּׁבֵּוֹ מִאָּמִתְ אַשנּוּ אִנוּנִנְ סַבּנּ לְכִנִּוֹ שִּׁבֹּוֹא

יטמנע מפולטוכון מדעם:

בׁמֹאַבְוֹם לַנְבַּבֹא נַבָּו לַטַבַּנֹא:

themselves. Let them go and gather straw for straw to make brick, as heretofore. Ye shall no more give the people

are idle; therefore they cry, saying: diminish aught thereof; for they lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall And the tale of the bricks, which

men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the Let us go and sacrifice to our God.

and let them not regard lying

they spoke to the people, saying: went out, and their officers, and And the taskmasters of the people

words.

you straw. Thus saith Pharach: I will not give

work shall be diminished. ye can find it; for nought of your Go yourselves, get you straw where

gather stubble for straw. throughout all the land of Egypt to So the people were scattered abroad

71

שמורפין אומן בכבשן: בחמול שלשם. כאשר סיימס עושיס עד סנס: וקששו. ולקעו: (ד) חבן. אשמו" בלא, סיו גובלין אומו עם סמים: "לבנים. מיוו"לש בלע"ו, שעושים ממיט, ומיבשין אומן בחמה, ויש

מחכנה. ומכן לבניס, ולו נמכנו עלילומ, את סכסף סממוכן, כולן לצון משבון סס: - גרפים. סמלאכה רפויה בידס ועוובה גם עמה, למען מכבד העבודה עליהם: - בי גרפים. מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר נלכה וגו": (8) ואח מחבנה הלבנים: פכוס משנון סַלְּבֵנִיס שסיס כל אחד עושס ליוס כשסיס המנן נתן לסס, אומו פכוס משימו עליסס

לאחריהם, אבל אחר לשון דבור כממעמק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון הַנְּדְבָּרִים בָּךְ (ימוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְיָם (ישעיה יו, ו), וְלֹחׁ שָׁעוּ עַל קְּדִּוֹש יִשְׁבְמֵבׁל (שׁס לֹח, חֹ), וְלֹחׁ יִשְׁעֶה שֶׁל הַמִּוְבְּמוֹח (שׁס יו, ח), ולחׁ מנחמר שמוש של בי"ח סמורה ולפרש אל ישטו אל יפנו, שא"כ היה לו לכמוב ואל ישטו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורת כלס, ישָטֶה הַאָּדֶס עַל עֹשֶׁהוּ ולשנינס ממרגמינן ולְשׁוֹשִׁין, וַיְמַפֶּר וְחִׁשְׁמַשִּׁי, וחֹי הפשר לומר וחל ישעו לשון וישע ס' חל סבל וגו' וחל קין וחל מנחמו לה שעה, (9) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יהגווידברו ממיד בדברי רומ, לאמר גלכה נובמה, ודומה לו ואשעה במקיך ממיד, למשל מסס, וסס נרפיס ממנה רער"יים בלע"ו

(11) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכים אמס לילך צוריוות, כי אין נגרע דבר מכל מכוס לבנים שסיימס עושים ליוס בסיות מף כמן מל ישעו בדברי שקר, מל יסיו נדברים בדברי שומ וסבמי:

שמבן לפון ככם מוומן מבים שמלך:

حَجُمُد خَنَالِهِ لَاقَادًا: וֹעַנְּיֹמְוֹם אָבָּוֹם לָאִמְּר ڪَٺ

تازات: כׁעַמְוּלְ שָּׁלְשָּׁם נַּם עַמָּוּלְ נַּם מַבְּוּת כְאָ כֹלִינְים שַׁלַכָּם כַלְבָּן ⁴¹ שָׂמוּ צַלְהֶם נְגְשֵׂי פַּרְעָה לֵאמִר

ÇĽ ₹₩₽₽.\F: אֶל־פַּרְעָה לֵאמֶר לְנְמָה הַעֲּמֶה קֵּדָם פּרָעֹה לְמֵימֶר לְמָא י וַיְּבְאַנְ שְׁמְבֵּי, בְּבְּנֵי, וֹמְּבִאָּבְ וַנְּצְּמְלֵנְ נַאָּבִוּ סָרְכֵּי בְּנֵי וִמְּבִאֵּךְ נִצְּנִדוּ

מְבָּים וְחָמָאָת עַּמֶּוּ: אַמְרֵים לְנִי עֲשֶׁי וְהַנָּה עֲבְּדֶיף שָׁבּוֹ אָּגוֹ נִטֹּוֹ לַהַּבֹּיְנִיהַ יַלְבַנָּנִם

٢٠٢١;٣٠ בּן אַשָּׁם אָמִבְוּם דַּלְבָּע נוֹבַּעָת הַלְ בַּן אַשוּן אַמִּבוּן דִּינִילִ لا تَرْجُمُدُ بَلَقْنَا جَقَاتِ ثَلَقْنَا مَحِ لِجُمَدِ فَمَٰخِنَا جَعَنَا فَمَٰخِنَا

לכם וֹעָבוֹ לבוֹנם שִּשׁנוּ: «· וֹמֹשׁׁעַ לְכַּוּ מֹבֹּדְוּ וֹשִׁבֵּוֹ לִאֲ ـוֹנִּשׁוֹ

> בַּר מִהְיָהֵיב לְכוּן הִבְּנָא: ביומיה בְּמָא דַּהְנִיתוֹן עַּבְּרִין אַהִּלִּימוּ עַבִּידַתְכוּן פָּתָנָם יוֹם נהִלְמוָנוֹא בַּעַלוּן

אַב טַמְלַן אַב ווָמָא בון: خخنا خمين فرد بمنكمين אַהְבִּימִשוּן לִּזִינִשְׁכִוּן בְמִנִיתִּי פּרְעֹה לְמֵימַר מָדֵין לָא בְּמַנִּיאִי מְּלֵיהוֹן *m*Lait. لَنُجِهِ هُمُدَرِ خُدْرٌ نَهُدُ عِكِمْ كَهُدَدٍ فَدُدَرُ خُدْرٍ فَدُدَرُ خُدْرٍ نَهُدُعُمْ

משמבו לבול למלבוב:

نظك: וֹבֹא הֹבֹבֹב לַכֿו וֹבַסֹּו הַכִּירוּוֹן וֹלְבֹנוֹא אֹמִבוּוֹ לַנֹּא הֹבֹיבוּ שׁבְּנָא לָא מִטְיְנִיבִר לְמַּבְיִבַּיּ

לבלע טבר גל:

יקיהיב לכון יסכום לבניא ילהן אווילו פלחו וחבנא לא

> task, as when there was straw.' saying: Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

> today as heretofore?" making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: 'Wherefore have ye not had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters And the officers of the children of

thus with thy servants? saying: 'Wherefore dealest thou Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

'-slqosq beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

Zτ

91

bricks. yet shall ye deliver the tale of there shall no straw be given you, Go therefore now, and work; for

לקוששו, קרוי קש בשלר מקומום: (21) לקשש קש לחבן. לאמוף אמיפה, ללקומ לקע לנירך מבן המימ: קש. לשון לקומ, על שם שדבר הממפור הוא ולריך

(51) אצים. דומקיס: דבר יום ביומו. משנון של כל יוס פַלוּ ביומו, כמשר עשימס נסיות סמבן מוכן:

نائاتنا:

יוס שלפני אממול, והוא היה בהיות המבן נתן להם: ויכו. לשון וַיִּיפְעֲלוּ, הוכו מיד אמרים, הנוגשים הכום: מדוע וגו', למס ויכו, שסיו אומרים לסס מדוע לא כלימס גם חמול גם סיום, חק הקלוב עליכם ללבון כחמול השלישי, שסוא שששו במלריס, כי שם וקני העם ושומריו: - ויבו ששרי בני ישראל. אשר שָמוּ נגשי פרעה אותם לשומרים עליהם, לאמר שנהדרין, ונאלל מן הרוח אשר על משה והושה עליהה, שנאמר אספה לי שבעיה איש מוקני ישראל, מאומן שידעת המובה שהם מלריים, והיה חשר מן השכום, היו מלקין אוחם על שלא דחקו את עושי המלאכה, לפיכך זכו אוחן שומרים להיוח (14) ויכו שטרי בני ישראל. השומרים ישראלים היו, וחסים על חבריהם מלדחקם, וכשהיו משלימין הַלְּבֶּנִים לנוגשים

שמך, כאילו כמוב ומעאת לעמך, כמו פְּבוֹאֶנֶה בֵּית לֶמֶס (רוֹם אָ, יע), שהוא כמו לבית לחס, וכן הרבה: סיימי אומר שהוא דבוק, ודבר זה המאה עמך הוא, עכשיו שהוא קמך, שם דבר הוא, וכך פירושו, ודבר זה מביא המאה על (16) ולבנים אומרים לנו עשו. המגשים לומרים לנו עשו לַבֵּנִים למנין הרלשון: - וחשאה עמך. ללו סים וקוד פמח,

(40'4): (18) וחבן לבנים. משנון שְּנְגֵיִם, וכן שֶׁם שַבֶּשֶׁף שַתְּשָׁבֶּן (מלכים־ ב יב, יב), המנוי, כמו שממר בענין נַיְבָּרִיוַיִמְנוּ שָׁה שַבֶּשֶּׁף

מַלְבְנֵיכֶם דְּבַר־יָוֹם בְּיוֹמְוֹ: אַנוֹם בּוֹנֹת כְאַנִוֹר בְאַנוֹנוֹנוֹתוֹ בּבּוֹתָה בְמִוּמִר בָאַ שֹמֹּוֹתוּוּ

נאָבוּם לְלֵבְאִנִים בֹּהֵאִנִים מִאָּנִי אַנְהָׁוּן לְלַבְּהִנְּיִם וְלַבְּבָּ נוּפְּנְּענּ אָת־מֹשֶׁה וָאֶת־אַהַרֹן וִעָּרִעני נָת מֹשֶׁה וָנָת אַהַרֹן

خْلَلُة: לַטָּעַבַיבר בּיִּבָּם אָט בוּיהונו בְּעַנוֹ, פַּרְעֹה וּבְעַנוֹן בִיחָנָא בְּעַנִין פּרְעֹה וּבְעַנִּין הֹלֶנְכֵּם וֹנְחָבָּׁה אֹמֻּבֹר עַבֹּאַמְשָׁם ווִטַבּּרַה בַּאַבְאָנְמְּטַנּוּ رَدِهِمُلُدُ هُمُّرَتُ تَتُم يُسَرِّنَ لَهُمَدِهِ خُسِياً نَصُغُمْ نَدُ مُرَدِياً

וְגְרְשֵׁם מֵאַרְצְוֹ: (ס)

イメービ売込む 常口」点間上:

देवंप भेप क्षेद्रंपेवंतः

מַלְבְנִיכוֹן פְּהָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: אָמִבֹּי. בֹדֹי. וֹמִבְאַבְ וֹשׁוּוִ סַּבִּי בֹדִּוּ וֹמִּבַאִּבְ וֹשַׁעִוּן

מקנת פַרעה:

עבדיהי למפן חַרְבָּא בִּידַהוֹן

خْمَٰم لَـٰ أَل مُحَلَّنُ فَانَّ אַבְּיָּרְ לְמָּתְר תַּבְּעָתְרְ לְמָּם תַּנְּיִר לְמָא אַבְּאָישְׁהָא לִעַּמָּא תָבִין מפטיר וַיִּשְׁב מֹשֶׁה אֶלְ־יִהְוֹהְ וַיּאִמֻּר וְהָב מֹשֶׁה לִקְדִם יָיָ וַאַמַר יִיָּ

בוו וְהֵוֹלֵא לָא הָווּלִטֹא נֹע בְּשְׁמֶּךְ הַרַע לְעָם תַזָּה וְהַצֵּלְ לְעַלְּאִ בִּשְּׁמֶךְ אַבְאֵישׁ לְעַמָּא ומאָן בָּאָהִי אֶלְ־פַּרְעֹה לְרַבֵּר יִמְעִּיְן דְּעַלִית לְוָת פּרְעֹה

<u>יְתְרֵיכְנוּוֹ מֵאַרְעֵיה</u>: בְּיֵר חֲוְקְה וְשְׁלְחֲם וּבְּיֵר חֲוְקְה הַפּוּפָא וְשְׁלְחָהוּן וּבְיֵר הַפּוּפָא عطاؤه التأليب يخشد يظشف لإقليق في ليعقدنا الإقليات لجناء الجناء קכר ניָאַמֶּר יְהְנְתֹ אֶלְ מֹיֶשֶׁה עַמָּה נַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶׁה בְּעַן מִחְזֵי

> bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

forth from Pharach; who stood in the way, as they came And they met Moses and Aaron,

07

put a sword in their hand to slay us. and in the eyes of his servants, to be abhorred in the eyes of Pharaoh, because ye have made our savour to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? LORD, and said: 'Lord, wherefore And Moses returned unto the

delivered Thy people at all.' with this people; neither hast Thou speak in Thy name, he hath dealt ill For since I came to Pharach to

of his land. strong hand shall he drive them out shall he let them go, and by a to Pharach; for by a strong hand 'Now shalt thou see what I will do And the LORD said unto Moses:

The Haftarah is Isaiah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23 on page 202. Sepharadim read Feremiah 1:1 - 2:3.

- במבודה עליהם לאמר לא מגרעו וגוי: (19) ויראו שוטרי בני ישראל. את הדליסה הנרזים על ידה: 🛮 ברע. ראו אותם צרעה ולרה המולאת אותה, צהכצידה
- ((5,0: (0.5) ויפגעו. אנעים מיעראל את מעס ואת אסרן וגוי. ורצומינו דרעו, כל נלים ונלבים דתן ואבירס סיו, ענאמר בהם ילאו
- (שמי"ר ס, כב) למה הרעהה לעם הזה. ואס מאמר מה איכפת לך, קובל אני על ששלחתני (שמי"ר ה, כב):
- (32) הדע. לשון הפעיל הוא, הרבה רעה עליהם, ותרגומו אַבְּמִישׁ:
- על כרחס של ישראל יגרשס, ולא יספיקו לעשוח להס לדה, וכן הוא אומר וחחוק מלרים על העס למהר לשלחס וגו": מרמות כשל בילם ללרן: כי ביד חוקה ישלחם. מפני ידי סחוקם שתחוק עליו, ישלחם: וביד חוקה יגרשם מצרצו. ו המרכך המרמי לו העלהו לעולה, ולה הרהר המרי מדומי, לפיכך עמה מרהה, העשוי לפרעה מרהה, ולה העשוי למלכי שצעה (1) ממס מראס וגוי. (מנסדרין קיא.) סרסרם על מדומי, לא כאברסס שאמרמי לו פִי בְּיִלְמֶּק יִּקְרֵא לְךְּ זְרַע (בראשים כא, יב),

ר אַלִיו אָנָי יְהֹוָה: نفدة الْإِلَيْدِ الْمُحْارِبُ الْمُحْارِبُ الْمُحْارِبُ الْمُحْارِبُ الْمُحَارِبُ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِي الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَالِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِي الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِي الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِي عَلَيْعِي الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِ الْمُعَادِدِد

said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

הודשית קהון: لْאُر_نَمُّكِٰ خَمْر مَكْ، بَمُنَّ، بَرْنَمُوٰ خَمْر مَكْ، بَمُنْ لَهُ جُهِ וֹאֹבֶא אָבְאַבֹּבְבַנִים אָבְוּגִּעַׁל וֹאִטֹּוּלְיִטִּי לְאַבַּבַנִים לְיָגִּעַׁל

יְהְיָה לְאֵ נִיבְעְּהִי, לְבֶּים:

אָבֶא מְנִבוּ בַּשׁבּי אָמֶבְיַלָּבוּ בָּבוּ לַנוֹט לַנוֹם אָטַ־אָּנֵוֹא כַּלְגַוֹן אָט וֹנְם בֹלמְטֹג אָטַבּבוּגטֹג אָטָּם

ני אַרַע הוקבוקהון דָאָהוֹתַבוּ לְמִעוֹ לְעוֹן זְינ אַבְעָּא בַּכְּנָעוֹ וֹאַב אַבומונו וֹנו ב'וֹמו הֹמִּנוּוָן

אַנוֹם וֹאֹוֹכֹר אָנַרַבָּרוֹנוֹי: וּמְבַאָּב אַמְּב מֹגַבוֹם מֹגַבֹנוֹם בֹּוֹ וּמְבַאָב בַמֹּגַבאַ מֹפֹבַטוּן וֹנֹםו אָנֹג הַמֹּמֹהִטֹּג אָט_נֹאָלַטַ בָּנֹג

לבון ידכירנא ית קימי: נאַב שבותו הִמוּת וֹנו שֹבוּכִנו

נַמּוּיָה וּבִשְׁפַּמִים גָּדֹלִים: מגּקבשט וֹלאַלַטֿוּ אַשַּׁכֹּם בּוֹנוּגִּה סבלע מאַנום וֹנוּאַלְנוֹנ אַנוֹכֹם יִרְנְתְ וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכֶם מִתַּחַת حُرِّا ٪ُمْد حَكَدْ..نَهُدُمْحِ عَدْر

בלבל: זטכען בדרש מרשם ובדינין ئندبا معيزنتبا لغفديد בילחן מצראי נאַשִּיניב אַלא גוֹ וֹאַפּגל גַטַּכוּן מִנוּ خلائد نشلةح

משטע סבלות מצרום: יְהוָה אֶלְהַיבֶּם הַמּוּצָיא אֶהְבָּם √ לֶבֶם לֵאַלְהַיִם וְיַדְּעְּהָם בֵּי צֵּנְי וֹלְפֿטִׁשְׁיִּג אָשׁבֶּׁם לַגְ לַתָּּם וֹעַיֹּגִעִי

מגו דְחוֹק פּוּלְחַן מִצְּרָצֵי: אָלא גֹן אֶלְעַבוּן צַאָּפּגע זְעַבוּן الهُكُت، حُربًا حُهُجُك لَنكُمنًا هُدَ، וֹאַלבור וֹטַכוָן פֿבֹמוּ לַהַם

> known to them. ETERNAL ONE I made Me not Almighty, but by My name Isaac, and unto Jacob, as God and I appeared unto Abraham, unto

And moreover I have heard the sojourned. their sojournings, wherein they the land of Canaan, the land of covenant with them, to give them And I have also established My

My covenant. bondage; and I have remembered whom the Egyptians keep in groaning of the children of Israel,

indgments; outstretched arm, and with great and I will redeem you with an deliver you from their bondage, burdens of the Egyptians, and I will bring you out from under the Israel: I am the Lord, and I will Wherefore say unto the children of

Egyptians. out from under the burdens of the LORD your God, who brought you and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God; and I will take you to Me for a

קיום מלומ, כגון ושמרמם מלומי ועשימם אומם אני ה', נאמן לימן שכר: שהיא נדרש בכמה מקומות אני ה'נאמן ליפרע, כשהוא אומר אלל עונש, כגון וחללת את שה אלהיך אני ה', וכשהוא אומר אלל . נאמן לשלם שכר טוב למחהלכים לפני, ולא לחנס שלחחיך כי אם לקיים דברי שדברחי לאבוח הראשונים. ובלשון הזה מלינו (ב) וידבר אלהים אל משה. דְּבֶּר חֹמוּ משפּמ, על שהקשה לדבר ולומר למה הרעומה לעם הוה: - ויאמר אליו אני הי.

לה הודעמי הין כמיב כהן, הלה לה נודעמי, לה נפַרְמִּי להם במדת המימים שלי שעליה נקרה שמי ה', נהמן לְחַמֵּת דברי, שהרי (E) וארא. אל האבות: באל שרי. הבעתמים הבעמות, ובכולן אמרמי להם אני אל שדי: רשמי ה׳ לא נודעתי להם.

מעבידים אחם ואזכוד. אומו הברימ, כי בברים בין הבמרים אמרמי לו וָגַס בֶּמ הַגֹּוי פַּשָׁר יַעַבֹּדוּ דֶן בְּנֹכִי (ברחֹשים מו, יד): (a) זום אני. כמו שהלבתי והעמדתי הברית יש עלי לקיים, לפירך שמעחי אח נאקח בני ישראל הנולקים: אשר מצרים באל שדיי, אמרחי ליעקב אַנִי אַל שַדַּי פְּבֵּה וּרְבֵּה וגוי (שם לה, יא), וָאָם בְּאָבֶץ אַשָּׁר וגוי (שם יב), הרי שנדרחי להם ולא קיימחי: לְּךְּ וּלְוַרְשֶׁךְּ מְּשִׁן מְׁת כְּלְ סְׁעַּרַלָּת סְׁשְּרְ וַבַּקִימִימִי מְשׁ סִבְּבְּעָה מְשָׁבְּיִ בְּשַׁבְּתְשׁי לְשָׁבְּתְשׁי בְּלָבְיִבְים (שִׁם כּוּ , גו), ומותה שנועה שנשנעה למברהם ארץ כגען. לאברסם בפרשממילה ואמר, שַׁנִי שַׁל שַדַּי וגו' וְנְּמַפִּי לָּךּ וּלְוַלְשַׁךְ שָׁבָּ לָאַברָסָם בפרשממילה ואמר, בלילמק, פִּי (+) וגם הקמתי את בריתי וגוי. וגס כשנרמימי לסס באל שדי, סלבמי וסעמדמי ברימי ביני וביניסס: - לחת להם את הבמחחים ולא קיימחי:

(6) לכן. על פי אומס סשבועס: אמור לבני ישראל אני ה׳. סולמן בסבמחחי: והוצאחי אחכם. כי כן סבמחחיו

(שס), וְשַׁמְּבֵיי בֵּן יֵלְמוּ בְּרְכֻשׁ נְּלִוּל: סבלות מצרים. מורח משל מלריס:

<u>֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֚֡֡֡֡֡֡֡</u> וְנְתַּמִּי אַעָּה לְבֶּעָם מוֹרְשָׁה אֲנָי לְכוֹן יְרוּמָא אֵנָא יִיָּ: كهخثيت كنجياط الإنتيار خنجباط الإنتيار بمعالا بمعالية » אָמֶּר נְמָּאִטִּ, אָּטַ יִּגְיָּר לְנֵיִם אָטְּר בְּמִימִר, לְמִטּוּ יִמִּר לְאַבְרָרָהָם אַטַבּם אָרְ הַאָּבוֹן וֹאַמּגְ וֹטָבוּוֹ לְאַבֹּמֹא בַּפֹּגִינוּני ľĽĽXĽ

ظيَّة، يَقِرْ بِاللَّهُ اللَّهُ اللَّ מְצְּיִלְ רְוּחַ וּמְפּוּלְחָנָא בַּחֲנָה וְלְא שְׁמְעֵנֵּ אֶלְ־מִשֶּׁה מְקְצֶּר יִשְּׁרָאֵל וְלָא קַבִּילִּי מִוֹ מֹשֶּׁה נוֹבַ בּנ מְמֵּנ בּוֹ אַקַבּנוֹ וֹמִבְאַלְ וַמִּבְּנִלְ מְמֵּנִע בּוֹ מִם בּנוּ

ישראל נַיְדְבֶּר יְהַנְוֹה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: יּמִלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶּה לְמֵימַר:

רוח ומעברה קשָה: (פּ)

ದಿತೆಭೇದ: (ತ)

מֹאֹבְוֹים וֹיְהַבְּשְׁ אָטַבְבֹּדִיבִיהְבִּאֹלְ צִמִּאֵבְוֹם וִיְהַבְּּטַ זֹנִי בֹּדִּי " בָּאִ דַבְּּר אֵלְ-פַּרְעָּה מָלֶבְּי מִנְלְ מִנְלְ מִנְלְ מִם פַּרְעֹה מַלְכָּא

ÜÄLÄL:

וֹמְבֹאָל מָאַבְמִיה:

וֹאָלֹא וֹפֿור מִמְלַלִי: لْغُلِيِّ نَمْطُمِّرْنَ فَلَمِكِ لَكُلُا مُلَاحًا مِنْ لِعَيْخِيرًا نَعْفُنُمْ مَنْ فَلَمِك בּ בֿוֹ בֿנִיִּבְיִמְבָּעְ לְאַבְּמֹּמִתֹּוּ אֶלְיִ בִּאִ בֿנִי וֹמִבְאֶּבְ לְאִ לַבּּיִבְוּ וּנְדַבֶּר מֹשֶׁׁה לְפְּנֵי יְהְנָה לֵאמָר יִמִּלֵּיל מֹשֶׁה בֵּדְם יְיָ לְמִימִרְ

> you for a heritage: I am the LORD.' Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to land, concerning which I lifted up And I will bring you in unto the

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

:gaiyse And the Lord spoke unto Moses,

Lsrael go out of his land. Egypt, that he let the children of Go in, speak unto Pharaoh king of 71

who am of uncircumcised lips? how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

(8) נשאחי אח ידי. הרימומיה לישנע בכקלי:

בְּבֶּבִי בְּמֶׁם נְמֻׁם ם, וּכְפַּמִּים יִפֹּגַן מְּלַת (ירמיה כג, כע), מחחלק לכמה נינונות: . אמור לצני ישראל, לכך אני אומר ימישצ המקרא על פשומו דְּבֶּר דְּבַר עַל אָפְנְיו (משלי כה, יא), והדרש מדרש, שנאמר הַלוּא לה ס' שַׁשֶׁר סֹוצֵחֹמִיךְ מֵחֹיר פַשְׁדְּיס (שׁס מו, ו), ועוד, סיחֹך סממיכה נמשכה בדברים שהוח פומך לכחֹן וגם חני שמעתי וגו', לכן . אחת, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואס מאמר לא סודיעס שרך שמו, סרי מחלס כשנגלס לאברסס בין סבחרים נאמר שַּנִי (בראשים לג, יע), ולא סרסרו אחר מדומי, ואחס אמרח למס סרעוחס. ואין סמדרש מחישב אחר סמקרא מפני במס דבריס, קרקע עד שקנה בדמים מרובים, וכן בינחק ערערו עליו על הבחרום אשר חפר, וכן ביעקב וַיָּמָן אָם מֶלְקַם הַשְׁדֶּס לנמוח חֹסלו . אמרו לי מס שמך, ואמס אמרם מס שמו מס אומר אליסס: - וגם הקימותי וגוי. וכשבקש אברסס לקבור אם שרס, לא מלא אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משחכחין, יש לי להחאונן על מיחח האבוח, הרבה פעמים נגלימי עליהם באל שדי, ולא האמנה לטובה. ורבוחינו דרשוהו (שמו"ר ו, ד. סנהדרין קיא.) לענין של מעלה, שאמר משה לָמֶה הַבֵּעֹמָה (שמוח ה, כב), ְּנְסְׁטַ דְּבּוּרְטִׁי נְיִּדְשִׁי בִּי שְׁמִי סִי (ירמיי עוז, כאֿ), למדנו כשהקב"ה מָחַׁמֵּן אֹח דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו הי, וכל שכן בנשיממו. קרוב לענין זה שמעמי בפרשה זו מרבי ברוך בר' אליעזר, והביא לי ראיה ממקרא זה, בַּפַעַם הַאֹּח אוֹדִיעֵם אָם יָדִי (9) ולא שמעו אל משה. לא קבלו מנמומין: מקצר רוח. כל מי שהוא מילר רוחו ונשימח קלרה ואינו יכול להאריך

שנמורה (נ"ר (נ, 1): אכילמו. שָׁלִשׁ שְׁנִיִס יִּקְיֶב לְבֶּס עַבֵּלִיס (שֹס), אמוס ומכוסה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני פּרעה. זה אחד מעשרה ק"ו בְּשֶׁר (ימוקאל מד, ש) שהגיד אשוס ומכוסה בה. וַשְרַלְמֶּם שְרֶלְמֹו (ויקרא ימ, כג), עשו לו אושס וכיסוי, אישור שיבדיל בפני לַבּ (שׁס מִ, כֹּס), חמומיס מסבין. שְׁמַס גַּס חַׁמָּס וְבַעְבֵל (חבקוק בּ, מו), וסחמס משכרום כום הקללה (נ"ח החרעלה). וְעֶבֶל (בו) ערל שפחים. אמוס שפתיס, וכן כל לשון ערלה אני אומר שהוא אמוס. עַבֶּלֶה אָוָנָס (שס ו, י), אמומה משמוע. עַרֶּלֵי

מֹאֹבֹא מֹגִּבוֹם: (ס) אָנוַבְלוֹגְיִהְנְאָלְ לַאָּפֹּלֵא ムニばい المجر قلم المجلد מַאָבְיִם וּלְנִים פּּרִעִּה מַלְכָּא בּמִאָּבִים מּ אַנוֹבוֹן וֹלְתִּוֹם אָבְבַבוֹוֹ וֹהְנִאָב, וּפַפֿוֹבוּוּוּ לְנִוֹי בֹּוֹוּ וֹהְנִאַבְ ניִדְבָּר יְהֹוְתְ אֶלְ מִמֶּתְ וְאֶלְ וּמִלֵּיל יִיְ עָם מִשֶּׁה וּלְאַהַרֹן

מְשָּׁבַּעִית בַּאִיבֵּן: נפּלְנּאִ מַבְּרוֹ וְכַרְמִי אַלְּיִר נִפּלְנָאִ מַבְּרוֹ וְכַרְמִי אַלְּיוֹ בּיִּ, בְאִיבָּן בַּכְּב יִמְּבְאָכְ שַׁנִּיִּב בַאִּיבוּ בּיִּכְבֹא בִּימְבֹאֵכְ שַׁנִיִּבּ אַבְּע בַאָּהָוֹ, בַּנִעַ-אַבְעַוֹם בַּנָּג אַבְּגוֹ בַּנָהָ אַבְּעוֹ בַּנָע אַבְעַנֹעַם בַּנָּג אַבְגוֹ בַנְהָהַ בִּנִע אַבְעַנִּעוּן בַּנָּג

אַכֶּה מִשְּׁפְּחָה שִׁמְעִּין: וֹנֹבֿו וֹבֻּטַר וֹמִאַנִּן בּוֹ עַבֹּנֹהֹנִינִי וֹאָטַר וֹנֹבוו וֹבָטַר וֹמָאנִן בַּר بختر مُخْمِرا نُصِيْح انْجُدا نَيْكِ بختر مُخْمِرا نَصِيْح انْجُدا

לְוִׁ מְּבֹׁת וּמִׁלְמֵהִם וּמִׁצִּע חָּנִיׁנִי: وَلْهِبِا نَظَلُنَ نَظَلُنَا نَظَلُنَا نَظُلُنَا نَظُلُنَا نَظَلُنَا نَظُلُنَا نَعْلَا نَظُلُنَا نَعْلَالًا نَظُلُنَا نَعْلَانًا نَعْلَالًا نَعْلَانًا نَعْلَانًا نَعْلَانًا نَعْلَانًا نَعْلًا نَعْلَانًا نَعْلًا نَعْلُما لَعْلَانًا نَعْلًا نَعْلُما لَعْلَانًا نَعْلَانًا نَعْلُما لَلْمُلْلِكًا نَعْلَانًا نَعْلِكًا نَعْلًا نَعْلَانًا نَعْلُما لَعْلَالًا نَعْلُما لَعْلَالًا نَعْلًا نَعْلَالًا نَعْلَانًا نَعْلًا نَعْلِكًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلَالًا نَعْلَانًا لَعْلَالًا نَعْلَانًا نَعْلًا نَعْلِكًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلَالًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلِكًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلًا نَعْلِكًا نَعْلًا نَعْلِكًا نَعْلِكًا نَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ نَعْلًا نَعْلًا لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَا لَعْلِكُمْ لَا لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَا لَعْلِكُمْ لَعْلِكُمْ لَعْلِكُ لِكُمْ لَلْمُعِلَا لِلْعِلْمُ لِلْعِلَالِكُمْ لَلْمُعِلَا لِلْعِلَالِكُمْ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْمُ لِلْعِلَالِكُمْ لِلْعِلْمُ لِلْعِلَالِكُمْ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْم لْجُجُد بَهُمْنِد خَتْر حُلْرَجُبِهُ ◘

יילליון ישְׁבַּתּ שָּׁנָון: ימֹבוֹ יַמִּדֹּי עַנִּי כָנִי מֹאַע

בּׁנֹהְנוֹטִא אַבְּוֹן זַבְהְנִים הָּטִּמְוּן:

זַבְעָּיָה רָאִיבָּן:

מאַבְעָא דָּמִצְרָים:

र्पंप्रंख्नांद्राच : ۲۴۲ וֹמְּטְׁמֹּוְ בַּנוֹ נִבְמְוּן צַבָּנוּ וֹמְטִמֹּוּ

שְׁלְשׁ וּשְׁלְשָׁים וּלִאָּת שְׁנֶת: מְאָב יִנְקְמִין יִנְקָב שָׁנִין: نْصُحُدُيا نَمُعْنِهُمْ بِهُدْرِ لَمَيْرٌ كَاتِلَا أَصُحُدِيا نُمُعْنِهُمْ بِهُدْ، لَذِ، كَثَلَا מַּמְרֶם וְנִאַּנְר וּבְּנִי פְּהָה מַּמְרָם וְנִאָּהַר

> the land of Egypt. bring the children of Israel out of and unto Pharaoh king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the Lord spoke unto Moses

are the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These first-born of Israel: Hanoch, and houses: the sons of Reuben the These are the heads of their fathers'

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a and Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

and seven years. life of Levi were a hundred thirty and Merari. And the years of the generations: Gershon and Kohath, of Levi according to their And these are the names of the sons

Shimei, according to their families. The sons of Gershon: Libni and

Zτ

were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath and Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,

ובמי נמימקו: שניה לחמר פדר הימם, חלה ממוך שהוכיר משה וחהרן, הפפיק הענין בחלה רחשי בים חבומה, ללמדנו היחך נולדו משה וחהרן, לחלוק לו כבוד בדבריסס, זס מדרשו. ופשומו, אָנַס על דבר ישראל ועל שליחוחו אל פרעס. ודבר סלווי מסו, מפורש בפרשס ויצום אל בני ישראל. לוס עליסס לסנסיגס ננחת ולסנול חוחס (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. לְּנֶס עליו (13) וידבר הי אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משס ולני ערל שפחים, לירף לו סקצ"ס לת לסין לסיות לו לְפֶּס ולמלין:

כאן לבדס, לומר שחשובים הס): מולדומס מראובן. (ובפסיקמא גדולה ראימי, לפי שֶׁקְנְמֶבֶס יעקב אביני לשלשה שבטיס הללו בשעת מותו, חור הכתוב ויחסס (14) אלה ראשי בית אבוחם. ממוך שסווקק לימם שבעו של לוי עד משס ומסרן בשביל משס ומסרן, סממיל לימםס דרך

שעבוד, שנאמר וַיְמָּמ יוֹשֵף וְכֶל שֶׁמָיו (שמות תֹ, ו), ואח"כ וַיְקָס מֶגֶןך מַדָשׁ, ולוי האריך ימיס על כולס: (16) ושני היי לוי וגוי. למס נמנו שנומיו של לוי, לסודיע כמס ימי סשעבוד, שכל ומן שאחד מן סשבמים קיים, לא סיס

של משה, לא המלאם ד' מאוח שנה, והרבה שנים נבלעים לבנים בשני האבוח: שלא בארץ מלרים לבדה היו, אלא מיום שנולד ילמק, שהרי קהם מיורדי מלרים היה, חשוב כל שנומיו ושנום עמרם ושמונים (18) ושני חיי קהה. ושני חיי עמרם וגרי. ממשנון וה לנו למדים על מושב בני ישראל לרבע מלום שנה שלמר הכמוב,

משְפְּחָת הַכֵּוֹי לְתֹלְדִקָם: ַּיּ וּבְׁנָגִ מְּנִבְנְגִ מְּנִבְּגָּ וּמִוּמָּג אָבֶּנְע וּבְנָג מָנִבְנִ מָּנִמָּג אָבֶּגָּ

זְוֹבְאָּלִים בוֹוּג לִשִּוּלִבְעוֹעוּוֹוּ

generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and

And Amram took him Jochebed

نْمُحِيثُ، لَا نَظْهُلُ مُثَلِّلًا: וְאָּטַ מְאָבַ וּאָנִי חַיִּיַ מַּטְבָם אַָבַּע ·· לַוּ לְאִמְִּׁע וַנַּגָּלָג לְוִ אֶּת־אַנִּדִּילִן וּיַפְּׁח עַמְרְם אָת־יוֹכֶבֶּר דְּדָתוֹ

מּמִבֶּם מֹאָב וּטַּבְטָגוּ וְהָבָּמ יָת אַבַוֹרן וְיָת מֹשֶׁה ישְׁנֵי חַיֵּי אווי ביה קאתו וילידת ביה ונסיב עמרָם יָת יוֹכֶבֶר אַחָת

ילני יצְהַר קרַח וָנָפָּג וָוֹכָרי:

a hundred and thirty and seven the years of the life of Amram were bore him Aaron and Moses. And his father's sister to wife; and she

And the sons of Izhar: Korah, and

יי ילני יצְהָר קֹרַח נָנָפָּג וָזִּכְּרֵי:

بخت مُنهج ميهُم نهُذِهُ فَا

and Elzaphan, and Sithri. And the sons of Uzziel: Mishael,

Mepheg, and Zichri.

ײַ יִּבְוֹנוֹ מִּוּגִאַׂלְ מִוּמָּאָלְ וֹאָלְגָּפּׁ**ו**

וֹנִם אַבֹּנְבוּא נִם אָלָמֹּוָב וֹנִם לְאִשׁנּ וֹנְלֻיבַע לָנִצִּ זְּע לָבַׁר וּיַפְּׁח אַבַוֹרֶן אָת־אֶלִישֶּׁבַעּ בַּתַ־ יּנְסִיב אַבַרוֹ יָת אֶלִישֶׁבַעּ בַּת

Ithamar. him Nadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore daughter of Amminadab, the sister And Aaron took him Elisheba, the

אָנַבאָלְהֹזוֹר וֹאָנַבאָּינִיםְּיָּר: וּשַׂבְּר בְּוּ אָּטַ־נְּדְרָ וֹאָטַ־אָּבִּיּרְיִּא בּ עַמִּינְרֶבְ אַחְוֹת נַחְשִׁיֹן לֵוֹ לְאַשְּׁה עַמִּינָרַב צַּחָתִיה דְּנִחְשׁוֹן לֵיה

Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

TŁLL: ׊Ľ 「没口、公司」 يظر طِيَا هَضْرِك لِهُمْ كَتُلُ يَظْرُ اللَّهُ عَلَيْكَ مُصَلِّكُ لَهُمْ كَتُلِّكُ يَعْلَمُ لَا يُعْرَفُونَا

משְפְּחָת וֹאֶבִיאָסָר אִלִין זַרְעֵּיָה לַרַח:

one of the daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him the families of the Korahites.

הלוים למשפחקם: לו אָת־פְּיְנְחָס אֵבֶּה רָאשֶׁי אֲבָוֹת לְאִתּוּ וִילִידַת לֵיה יָת פִּינְחָס و מבנות פוטיאל לו לאשֶׁר וַמַּלֶר לִיה מבְּנָת פּוּטִיאַל לֵיה

ختلةئكديا: אָבֹעַע בָּוֹאָי هٰڏِيا ٿيھِ لْهُمْ هُزُد قُل هَنَابِ لَمُ كَاللَّ مِنْ لَهُمْ هُزُمُنُد قِد هَنَابِ الْمُرد

their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinehas.

ַגַבְאַטֶּם: וֹמְבֹאָב מֹאָבוֹ מֹלֵבוֹם הַגַ_ os יְהוָה לַהֶּם הוֹצִּיאִי אָחַ־בְּנֵיַ הוא אַהַרְן וּמֹמֶת אֲמֶר אָמֶר הוּא אַהַרֹן

تادك،كإبا: וֹמִּבְאָב מִאַּבֹמֹא בַּמֹאָבוֹם מֹב לְבוּוֹן אַפּוּלוּ זֶּנוּ בְּנֵי ומשה דַאַמַר

of Egypt according to their hosts. the children of Israel from the land whom the Log said: Bring out These are that Aaron and Moses, to

97

77

77

бі

(20) יוכבד דדתו. לחם לצוסי, צם לוי לחום קסם:

- (32) אחות נחשון. מכלן למדנו, סנושל לשה לכיך לנדוק בלחיה (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):
- (62) הוא אהרן ומשה. אלו שהווכרו למעלה שילדה יוכבד לעמרם. הוא אהרן ומשה אתר סי, יש מקומות שמקדים (25) מבנוח פוטיאל. מזרע ימרו שֶׁפְּשֶׁס עגליס לענודת חליליס, ומזרע יוסף שפעפע נילרו (נ"ג קע:):
- במרבכם: על, שלינו אלא במקום אות אחת, וְעַל מַרְבְּךְ מִּקְיֶה (בראשית כו, מ), כמו בחרבך. עַמַרְמֶּם עַל מַרְבְּבֶּם (יחוקאל לג, כו), כמו של צבאוחם. בלבאומס, כל לבאס לשברן, לומר לך ששקולין כאחד: על צבאוחם. בלבאומס, כל לבאס לשבמיסס, יש

וֹאַבוֹרו: ַיִּשְׁרָאֵל מִמִּצְרָיִם הָוּא מֹשֶׁה בְּּנֵי יִשְׁרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא נאַהרוּ: לב מֶלְןְּ מִצְּרָיִם לְּהוֹצִיא אָתְ בְּנֵיִ עַלְפָּא דִּמִצְּרִים לְאַפְּקָא יָת

\$\$\L: מִצְּרִיִם אָתְ כְּלִ־אַּשָׁר אָנִי דִבֶּר דְמִצְּרִים יָת כְּלִ דַּאָנָא מְמַבֵּיל אַלידּ. نرتج ربزن هِا مِنْ فَا مِنْ فَا مِنْ فَا مِنْ فِا مِنْ ف عَادِيْ هِذِهِ إِنْ رِبَائِنَا يَجَدَّ هِا أَوْلَاقِنَا فِيْ فِي هِنْ فِي هِنْ فِي هَا فِي فِي فِي فِي فِي فِي

ĒĻĠĽ: (Œ) מְּנֵילְ שְּׁפְּׁנִים וֹאֲיֵרְ יִשְׁמָתְ אֵלֵי יַפּּיר מִּנְלֵץ וֹאִיכְּדֵין יִפִּבּיל פְּרְמָּה: (פ) و ניְאַמֶּר מֹשֶׁה לְפְּנֵר יְהְוְֹה הֵן צֵּנִי נִצְּמַר מֹשֶׁה בַּוְדֶם יִיְ הָא צֵּנְא

אָטְיִרְ יִהְיָאָרִי נְבִיאֶּרִי ثَمَوْدِكَ هُمِيْدُهَ مُحْدَمُكَ لَهُلَالًا فَحَامُ خُوْدُمُكَ لَهُلَادًا هُلِيكًا ثِلَادًا نَلَا رَبِهُمُ لِي يُعْرَمُ فَي الْهُمَا لِيُولِ يَهُمَا يَانَا وَمُونِيَا لِيَا الْهُمَالِ إِنْ خُطَفِيا لِيَانَا وَمُونِيَا الْهُمَالِ لِيَانِي الْمُونِيَالِينَا الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلِينَ الْمُعْلَى الْمُعْلِيلِ الْمُعْلَى الْمُعْلِيلِ الْمُعْلَى الْمُعْلِي الْمُعْلَى الْمُعْلِيلِي الْمُعْلِمِ الْمُعِلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعِلَى الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعِلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ الْمُعِلَى الْمُعْلِمِ الْمُعْلِمِ

בואב לו: قَلْمِت لَمْكِب عُن خُدْر نَمْلَهُمْ قَلْمِت لَيْمَكِب ثَن خُدْر نَمْلَهُمْ و المحتدا المحتدا المحتد المحدد المحتدا المحدد المح هَنَّاتَ بَيْنَةِدَ هُنَا خُرِيِّهُمْ هَنَا نُمْمَرْمِ بُنَا خُرِيَةُ فَعُلِينًا

خَمْدُا مَحْدُنُو: וְנִירְבָּיהָי אָת־אָעַהָּי וֹאָת־מוֹפְתַי וֹאַסְּוּי יָה אָהָוָהַי וֹיָה מוֹפָתַי ريجرد يخم المحرح ولين يجبه يمميد بديد لا المحدد المدردة

המוקדקרים אַל־פּרְעָּה אַנּון הְמְמַלְּלִין עִם פּרְעֹה

د ניהֹי בְּיוֹם דְּבֶּר יְהֹנֶה אֵל־מֹשֶׁה נַהְנָה בְּיוֹמָא דְּמַלֵּיל יִיִ עִם בְאֵהֶץ מִצְרֵיִם: (ס) מֹשֶׁה בְּאַרְעָא דְּמִצְרֵיִם:

בְאַבְעָא דָמִצְרָיִם:

Egypt. These are that Moses and out the children of Israel from Pharaoh king of Egypt, to bring These are they that spoke to

in the land of Egypt, when the Lord spoke unto Moses And it came to pass on the day

I speak unto thee.' unto Pharaoh king of Egypt all that saying: 'I am the Lord; speak thou that the Lord spoke unto Moses,

nuto me; and how shall Pharach hearken 'Behold, I am of uncircumcised lips, And Moses said before the LORD:

shall be thy prophet. to Pharaoh; and Aaron thy brother See, I have set thee in God's stead And the Lord said unto Moses:

IΙΛ

30

67

Lτ

out of his land. that he let the children of Israel go brother shall speak unto Pharaoh, command thee; and Aaron thy Thou shalt speak all that I

wonders in the land of Egypt. and multiply My signs and My And I will harden Pharaoh's heart,

- (קב) הם המדברים הר. פס שנלמוו פס שקיימו: הוא משה ואהרן. פס פשלימומס ופלקמס מממלס ועד מוף:
- (82) ויהי ביום דבר וגוי. ממובר למקרא שלאמריו:
- (92) וידבר הי. סוא סדצור עלמו סאמור למעלס בא דבר אל פרעס מלך מזריס, אלא ממוך שספסיק סענין כדי ליחסס, חור
- וכך סיח סַשִּׁישֶׁס, כחודם סחומר נחזור על סרחשונות: (30) ויאמר משה לפני הי. סים האמירה שהמר למעלה הן בני ישרהל לה שמעו הלי, וְשָׁנֶה הכתוב כהן, כיון שהפסיק הענין, סענין עליו לסממיל בו: אבי הי. כדמי מני לשלמך ולקיים דברי שלימומי:
- מִסְמַנַבּׁוּמ דשמואל (שמואל־הֹ י, יג), ובלע"ו קוראין לו פרידי"גר לשון נבוחה, אדם המכריז ומשמיע לעם דברי חוכחוח, והוא מגורם גיב שְׁפְּמִיִם (ישעי'נו, יש), נֵגוּב הָבְמָה (משלי י, לא), וַיְכַל (I) נחחיך אלהים לפרעה. שופע וכודס לכדומו במכות וימוכין: יהיה נביאך. כתרגומו יָסֵי מְתּוּרֶנְמֶמֶךְ, וכן כל
- (2) אחה חדבר. פעס אחת כל שליחות ושליחות כפי ששמעת מפי, ואסרן אחיך ימלילנו וימעימנו באוני פרעס:
- אליליס, כדי שישמעו ישראל וייראי, שנאמר הְּרְרַמִּי גויס נְשַמוּ פִּנּוּמָס וגוי (נפניה ג, ו), מְעַרְמִּי שַׁךְ מִירְאָי אֹנִמִי מִּקְמִי מוּמָר לי שימקשה לבו, למען הרבות בו אותותי ומכירו את גבורותי, וכן מדתו של הקדוש ב"ה, מביא פורענות על האומות עובדי (3) ואבר אקשה. מאחר שהרשיע והחרים כנגדי, וגלוי לפני שאין נחח רוח באומוח עובדי אלילים, לחח לב שלם לשוב, מוב

لألكظ،١: لالتلاثة הּבְאָעָּר אָּעַרַעּמָּר בְּנֵירְ יִמְּבָּעְ יָאָפָּיִל יִעִי עִינְלְי יִנִי תַּמָּיִ + אָת־יָּדִי בְּמִצְּרָיִם וְהוֹצֵאהִי אָת־ יָה עַתַּת הְּבִּירִהִי בְּמִצְּרָיִם יִ زَّالِمِ ـ زَهُرَّم مُّكِرُصُ هَلَـمِت زَبْتِيْنِ ﴿ نَامُمْ نَكَدْمُ مُنْدِياً فَلَـمِت نَمُنَا لَ

בועוב"ם: וֹבוּגֹאָנוֹי וְנְיְרְעָ מְאֶבְנְיִםְ כֵּיִבְאֶנָי וְיַנְיִר וְנִיְרָמוּן מִאֶּבְאָ אֶבְנִ אֶנֹא וְנָ כַּרַ

יְהְוָה אָטִם כֵּן עִּשְׁיִּי » ניַעַשׁ מֹשֶׁה וְאַהְרָן כַּאֲשֶׁר צְּוְּה נִעְּבִר מֹשֶׁה וְאַהַרֹן כְּמָא

\$4_<u>ē</u>ĻķĽ: (<u>e</u>) אָלְ-פּרמָּה; (פּ) אָלִי בְּדַבְּרָה וֹאַנִין בִּר הְטְנִין עִּה בּּרְעֹה: אָלִי-פּרעַה; (פּ) م دذنهِۃ چן־שְׁמֹנָים שְׁנְּה וְאָהֵדֹּן יִּמֹשֶׁה - בּיִייִייִה

אַבְרָן לֵאַמָּר: ددره، رَيْعَمُد بَدَيْدِ هُجِـمِشِد نَهُجِ رَهُمَد نَدُ خُمِشِد بَخُهَادِلًا

خظرـ قلم نثر ختارا: אַּבְרוֹ קַח אָת־עַשְּׁךְּ וְהַשְּׁלֵךְ לְאַבֵּרוֹ סַב יָת חוּשְּׁרָךְ וּרָמִי ¿ שׁלוּ לַכֵּם מוִפַּשׁׁ וֹאַמּוֹבשׁׁ אֶלְ לַמִּמִּב עַבּוּ לְכִוּן אָשׁא וֹשׁנמּב כֹּי ְנְבַבְּׁר אֶבְכֶּם פֹּבְׁמִנְ בַאמָר אָבִי יִמִּלָּילִ מִּמָּכִוּן פֹּבַמִּר

خلتانا: لخظت لتحكير סי נינַעשוּ בֹן כַאַשֶּׁר צְנָה יְהֹנָה נִעְבָרוּ בַן בְּמָא דְּפַפֵּיר ربته طهد بهيدا هذها فد الإيدار الأمام المهد الايدار الإيداد الايداد ال

سَلْمُقْدَ مَجْدَنَه خَرَبُمَيْكُ وَلَا يَنْتُمَا مَجْدَنَه خَرَبُمُرِياً قَلْ:

בְּמִבְּמִתְ בַּנְתְּיִבְאָלְ מִאָּבְתָּא בַּמִגְּבִוֹם

אָטַ בּׁלָּנְ וְהְּבָּאָׁגְ מְגֵּבְנִים וֹאַפּּגּטִ נִטְ בָּנָּנְ וְהְּבָאָגְ אָטַ יָּבְיּ מַּלְ טְּאֵבְיִם אָבִים יָה מָחַה בְּּבִּוּבְיִהִ מַּלְ

בפנה ון יחוו כן עברו:

خيريد:

בְּבַר פַּבְעָר יָהֵי לְתַּנִּינָא:

פּבותה וקדם עברוהי נהוה וּרְטְאַ אַהַרֹן יָת חוּטְרֵיה קַּדֶּם

נְםַבְיִם וּלְטַבְשָׁהָא נַמְּבַבוּ אַנַ אָנוּן ניקרא נם פּרְעָה לְחַבְּיִעִיה יקרָא אַר פּרְעֹה לְחַבִּיעִיָּא

> judgments. out of the land of Egypt, by great My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts, you, and I will lay My hand upon But Pharaoh will not hearken unto

from among them. bring out the children of Israel forth My hand upon Egypt, and I am the Lord, when I stretch And the Egyptians shall know that

they. LORD commanded them, so did And Moses and Aaron did so; as the

Pharaoh. years old, when they spoke unto and Aaron fourscore and three And Moses was fourscore years old,

and unto Aaron, saying: And the Lord spoke unto Moses

serpent. before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharach shall speak unto

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

did in like manner with their secret they also, the magicians of Egypt, wise men and the sorcerers; and Then Pharach also called for the

דבור סמסחיל בלכמך לשוב עד שמחיס בידך, וכדלעיל בפרשח שמוח בפסוק בלכמך לשוב ע"ש): (שס ז), ואף על פי כן בחמש מכוח הראשונים לא נאמר ויחזק ה' אח לב פרעה, אלא ויחזק לב פרעה. (ועיין ברא"ס שגורם כאן

(+) אח ידי. יד ממש, לסכות נסס:

(9) מופח. אומ, להודיע שיש לורך (לרוך) צמי ששולה אחכם:

(סו) לחנין. נמש:

\$4_4040: לְתַנִּינִם יַיִּבְּלָע מַמֵּה־אַהַרָוֹ לְתַנִּינִין וּבְלַע חוּשָרָא דִּאַהַרוֹ אַת־מּמַתם: رَوْضِرُ رحراً جُرْس מַשְּׁדוּ رِوْדְיֵלִ וּיְדָמוֹ בְּבָר ִ חוּשְּׁבֵיה וַהַוֹוֹי

ניָהָוֹל לֶב פַּרְעֹה וְלְא שְׁנַיִע וְאִחַפַּף לֹבָּא דְפַּרְעֹה וְלְא

פּרְעָה מַצֵּוֹ לְשַׁלָּה הַעֶּם: נְּאָמֶר יְחְנְתֹ אֶל־מֹשֶׁר כְּבֶּר לַבְ נַאָמַר יִיְ לְמִשֶּׁה אִהְיַפַר לְבְּא

جَزْتُامٌ مَجِرَا جَزِيَّاكِ: שְׁפַּת תַיְאָר וְתַמַּמֶּת אַׁשֶּׁרֹ נֶהְפָּךְ לְקּדְמִיתִיה עַל בֵּיךְ נַהְרָא עַמְּנְמִּע נְנְצְּבְּעָ לְלֵבְאִעִוּ עַּלִי הָא נִפּיק לְמָיָא וְהִחְעַעַּה يرأ هِذَ هِ إِنَّا مِقَوَّا بَيْمَ بُرَيْرَ خُرْبً هِ إِنْ الْمُوتِيَّا يُرْبُ

וְהַנָּה לֹאִ־שְׁטֵּעְיִי עַבּר: הַּבְּעִ אָּטַבְּהַפְּיִּ וֹנֹהַבְּבְנִינִ בּמִּבְבַּנִ הַמֵּנִ וֹנִפֹּבְעַנוּ צֹבִתְ בַּמָּבַבָּנִא م. لَامْكُلُامِ شُكِّلَانُ هَجُيلًا كَهُمِيلًا شَكِّلَانُ خُلْنُكًا خُمْنَمُلًا شَخْلِيا بُنَا لْهُمَلَاتُ هَجْرِر نُولِون هُجِيَّرُ لَوْيَمَادِ جَنِف نَنْ هُجْلُه فِيوَنِيْهِ،

אַמֶּר בּוֹאָר וֹנִהַפְּכִּי לְבָּם: בַּמַמֶּר צַּעֶּר־בְּיָרִי עַל־הַמַּיָם ^{קי} چי אַנִי יְהוָה הַנָּה אָנֹכִי שַבֶּהוּ ַכַּר אָמָר יָרוָֹר בְּוֹאָת מַדַּע כִּדְּנִן אֲמַר יִיְ בָּדָא תַדַּע אַרִי

מַנִם מִן־הַנְאָר: (ס) עּוֹאָב וֹנֹלְאַוּ מֹאֹבְוֹם לְהִשֹּׁנִע זָעַבָּא נִנֹלְאָוּן מִאָּבָאָג לַמָּהָשִּּ וְהַבִּּלְיִר אַמֶּר בּוֹאָר הָמִוּת וּבְאַמִּ

אַלְטִׁם פַּאַמֶּר גַּבֶּר יְחְנְׁם: (ס) | פַבּיל מִנְּחִין פְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ:

דְפַּרְעֹה סְרֵיב לְשַׁלְּחָא עַמָּא:

נחוטרא דאָקהַפּיך לחוימ

וֹנִיא לָא לַבּוּלְנִיא מַּב בַּמֹּוּ:

בּבוֹנו מַן מִנֹא בּבֹנֹנוֹנְא אָלָא גֹּוֹ עַאַ אָׁלָא מָעַג בַּעוּמָבָא

מוֹא מו נהרָא: וֹנונוֹ, צַבְּנַנְיבָא וֹמִוּעוּוֹ וֹוֹסָבוּי

> Aaron's rod swallowed up their rods. rod, and they became serpents; but For they cast down every man his

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; And Pharaoh's heart was hardened,

refuseth to let the people go. Tharach's heart is stubborn, he And the LORD said unto Moses:

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let Lord, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

91

Þτ

٤ī

71

they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the LORD—behold, I will smite with shalt know that I am the thus saith the LORD: In this thou

to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

ממספכם על ידי למש: (II) בלהטיהם בְּלְמַשֵׁיסֹוֹן, ומֿין לו דמיון צמקרמֿ, ויש לדמות לו לַסַע סַמֶּבֶּנ סַמְּמְסַפְּבֶת (צרמֹשִית ג, כד), דומס שסימ

(בו) ויבלע מטה אהרן. מלחר שחור ונעשה מעה בלע לח כלן (שבח נו):

(◄፤) כבד. מרגומו יַקִּיר, ולֹם מֹמיקר, מפּני שהום שם דבר, כמו כִּי בְּבֵּד מִמֶּךְ סַדְּבֶּר (שמום ים, ים):

(dar"(a, 1): (15) הגה יצא המימה. לנקביו, שהיה עושה עלמו אלוה, ואומר שאינו לנקביו, ומשכיה ויולא לנילוס ועושה שם לרכיו

(16) עד כה. עד סנס. ומדרשו, עד שמשמע ממני מכם בכורום, שמפפה בס בכס פֹס פְֿעַר ס' פָּחַנֹה קַפְּיַנְס:

שם יכשמם ושמר כך סלקס שומם: (דו) ונהפבר לדם. לפי שאין גשמיס יורדיס במלריס, ונילום עולה ומשקה את הארן, ומלרים עובדים לנילום, לפיכך הלקה

(18) ונלאו מצרים. לבקש רפואם למי סיאור שיסיו ראויין לשמות:

ולמֹאוֹם ולאַבֿוֹנם: וְתְּיָה דְםׁ בְּכְל־אָבֶין מִצְיַוֹם בַּלַ מִלֵוֹנִי מִימִיהָם וֹיִרְיוּ־דָרָם מּלְ וֹאָנִינִים וֹמֹלְ אַּלֹמִינִים וֹמֹל מַּגַ_מִּימָי מִצְּבְיִם מַּגַ_נָּנִבְינָם אֶל־אַהַרֹּן קַח מִשְּׁרַ יִּנְשֶׁה יִדְרִּ

בּלַ עַמָּוֹם אָמֶּר בּוֹאָר לַבָּם: פּבׁקְּיִ וּלְמִּינִוֹ מַּבְּנְיֵנוֹ וֹנְיַנִפְבָּנוּ וֹאִטְנִיפִּיכִוּ כִּלְ מָנֹא בּבֹנִטְרָא אַט_טַמָּוֹםְ אַמָּוֹר בּּוֹאָר לְמִּנִוֹּ يريونا جۇنۇر بۆيدا جۇنورا

עַבָּם בְּבֶּלְ אֲבֶא מִגְּבִוֹם: לשְׁתִּוֹת מָוִם מִן־תַיְאָר וַיְתִי לִמִּשְׁמֵי מִיָּא מִן וַהְרָא וַהַנְת יי וֹנְּבְאָר וֹלְאָר מִאָּרָאָּו ĹĽĿĶĽ

<u>. בלוב:</u> لْمِيْ مُثَرَّم يُخَرِّبُه فَيُّمُد لَكُد لَوْلَمِن لُكُمْ عَقَرَم مُثْنِياً يَّ جِرَفِرَيْنِ يَيْنِيْنِ كَلَّ هِرَفِيَّ جَرَبَةِ بَانِ اِجْمِعَالُ ΠĻĠάί

וְלאַ־שֶׁת לְבָּוֹ נַּם־לָוֹאָת: ³² נּ'ْפּֿן פּּבְׁמָּע נֹּיֶבֹאָ אֶּלְבֵּיתִיוּ וֹאִטְפָּּוֹ פּּרַמָּע וֹמֶאַלְ לְבִּיתִיִּעִ

לְאָׁנֵים מִמֶּוֹמֵו עַוֹּאָב: עּנִאָּר מַנִּם לְמִּשְׁנִע כַּנ לְאִ זְבְּלִנְ זָּעִבְּאׁ מִּנָּאַ לְמִמְּשׁׁנִ אָּבִּנ לָאִ ⁺² וּנְּטְפְּּרָנִּ כְּלְטְאֵבְנִים סְבִּיבָת וַחֲפַּרוּ כְּלְ מִצְּרָאֵי סַחְרָנוּת

₩₽₽ במגבום יבמנ אמא יבמני במא ניהי דמא בכל אַרְעָּאַ בל בנת בנישת מימיהון ויהון אֹנים.ביון וֹמֹלְ אִנְמָירוֹן וֹמַלְ מֹגֹא בַמֹּלֵבְאָ, מַּכְ זָּנִינִינִוּן מַּכְ סב שימבף נאבים ידף על ينخور بِمثِم جِحَامَهُم جِهِرَات يَجِمَد بَرْ جَمَعُم خِمِياتًا

ረ<u></u>ተជጸ፡ למונו פוקט ולמונו מלצוניו וּמִּעֹשׁא נְעַ מִּגּא בּדִּנְבָּגְּ בּפֿבּנִג נִּ נִאָּבָנִם בּעוּמָבָא פּפָּבּנִג נִי נִאָּבָנִם בּעַנְמָּבָּא נעברי בן משה ואַהַרן פָּמָא

במא לכל אַבמא במגלנם: אַמֶּב בּוֹאָב מְטַב וֹתוֹנ בַבֹּנִטַבא מוטו וּסָבוּ

במא במבוב ול: מֹבּבוֹם וֹמַבֹּבוּ כֹּן טַבָּמָּג מִבּבוֹם

أَذُمْ شِنْدَ ذِقْتِكَ مِنْكُ ذِلْمُ:

أخرد خظفية ظهني يكتنكي:

wood and in vessels of stone.' the land of Egypt, both in vessels of there shall be blood throughout all that they may become blood; and and over all their ponds of water, their streams, and over their pools, of Egypt, over their rivers, over stretch out thy hand over the waters Say unto Aaron: Take thy rod, and And the LORD said unto Moses:

blood. were in the river were turned to servants; and all the waters that of Pharach, and in the sight of his that were in the river, in the sight up the rod, and smote the waters LORD commanded; and he lifted And Moses and Aaron did so, as the

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

this to heart. his house, neither did he lay even ٤٦ And Pharaoh turned and went into

water of the river. for they could not drink of the about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round

מים שבכלי ען ובכלי אבן: שומדין במקוס אחד, וקורין לו אשענ"ק: בכל ארץ מצרים. אף במרחלאות ובאמנת שבבתים: ובעצים ובאבנים. לשדום, ונילום מימיו מסברכים ועולה דרך היאורים ומשקה השדום: אגמיהם. קבולם מים שאינן נובעין ואין מושכין, אלא . לסכן: - נהרוחם. סס נסכות סמושכיס כעין נסכות שלנו: - יאוריהם. סס בכיכות נגכיס סעשויות בידי הדס משפת סנסכ (91) אמר אל אהרן. לפי שהגין סימיר על משה כשישלך לחיכו, לפיכך לא לקה על ידי לא בדם ולא בלפרדעים, ולקה על ידי

אף אמס מביאין מכשפות למלרים שכולה כשפים: מו:): ויחוק לב פרעה. לומר על ידי מכשפות אמס עושיס כן, מצן אמס מכניסין לְעַפְּרָיִיס (מנמות פּס.) עיר שכולה תצן, (בב) בלשיהם. למש שלומרין לומו צלמ ובמשלי. ורצומינו למרו, צלמיסס מעשס שדיס, צלסמיסס מעשס כשפיס (פנסדרין

(23) גם לואח. למופת המעה שנהפך למנין ולה לוה של דם:

הַכּוֹת־יְהֹוֶה אָת־הַיְאָר: (פּ) יּ וֹנִמֶּׁלְא הֻּבְׁמֹּנ יֹמִנם אַנוֹנו נְהָלְנִמוּ הָּבֹמֹּא נִמָּנוֹ בַּעַר

בּמְבַא וֹנ נִב נַבְרָא:

that the Logd had smitten the And seven days were fulfilled, after

الدين هَذِب هُن مَقَا الْمَحَالَةِ:

יון שַׁלַח וָת עַמָּי וָוִפָּלְחוּוֹ פּרְעָה וְאָמֶרְתָּ אֵלְיוֹ כְּה אָמֶר פּרִעה וְחִימִר לִיה כְּדְנִן אָמִר

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the LORD: Let My Go in unto Pharach, and say unto And the Lord spoke unto Moses:

 $_{ au z}$ (\dot{a} $\dot{$

אָטַ כּֿלְ נִּׁדִּילְבַ אַנֹאַ מִטִּי נִט כַּלְ טַּטִּימָב

with frogs. behold, I will smite all thy borders Lτ And if thou refuse to let them go,

tkellko:

מהפבר ועל ער פרסקד ורבית אַפֿבבּבּהים וובבי וֹבִב אַ מוּבבּהלוֹא וֹנסֹטוּן

kneading-troughs. ovens, and into thy and upon thy people, and into thine and into the house of thy servants, bed-chamber, and upon thy bed, into thy house, and into thy frogs, which shall go up and come And the river shall swarm with

יִבְמִשְׁאֲרוּהָיִרְּ: ıtū:it.L ٢٢٠٠ مُشَوْخُكُ لَمْمِ مِنْ فَكُلِ بِخُدُنِ لَا مُشْرِفُكُ لِمُعْرِفُكُ لِمُعْرِفُكُ لِمُعْرِفِكُ لِمُعْرِفِكُ لِم sz וֹמֹכִין יּבֹאי בַבוֹיִים יּבַעוֹבר וְיִנִמֹבן בַּבּיִים יִּבְאַרוֹן בַּיִּע

and upon all thy servants. nbou thee, and upon thy people, And the frogs shall come up both

וְאָבוֹי הַאָבּוֹבוּ הַאָנִם: ⁶² נְבְבֶר וְּבְשְׁבֶּל וּבְבְלֵל עַבְּבֶל יִבְבְרָ יִבְרָל יִבְרָל עַבְּרָרָ יִבְבָל עַבְּרָרָ יִבְבָל עַבְרָרָ

וַסְׁבוּוֹ מוּבְיִּבְּהַנֹּיִא:

رربخور بدزد چל طهد چوند

וַאָּמַר יָן לְמִמֶּר אֵימַר לְאַנַרוֹ

And the LORD said unto Moses:

 $III\Lambda$

67

97

Sz

מַּגַ אָבוֹ מֹבֶּבוֹם: mv אֶל צַּהַרוֹ נְמָה אָת יְדְרְ בְּמַמָּרְ צַבִּים יָת יָדָרְ בְּחִיּמְרָךְ עַלִּ

the land of Egypt.' and cause frogs to come up upon over the canals, and over the pools, hand with thy rod over the rivers, Say unto Aaron: Stretch forth thy

ַ ַ ַ ַ מְּנַבֶּוֹ אֲעַבַיִּבְוִ מֹלַ מִנְמֵוֹ נִאָבִים אַבַּוֹן זְתַ יָּבִיה עַלְ מַיָּא עַאַנּמִים וְתַעַּלֵּ אָתְ־תַּצְּפַרְרְעָּנִים וְאָפָּילִ אָתְיִבְאָרָנִאָּ עִּרְיִּצְרָבְּעָרִים וְאַנִּיִּאָ מָּלְ עַנְּיִנְעָ מָלְ עַנְיִאָּנִים וֹמֹלְ בַ נִּעִנִיּא מִלְ אָנְעִיּא וֹמֹלְ אַנְעִיּא

frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the And Aaron stretched out his hand

נְטִׁפּוּ זְיָנִי אַבְעָּא בְּעָבְּרִים: of Egypt.

אָנוַ_אָבוֹא מִאָּבוֹים: מֹגַבְנִים וֹשַׁמַבְ עַהַּפּּבְבְּהַ וֹשַׁכֹּס בַּמָּגָבָאָ, וַסְבָּנִםוּ מוּבְבַּמָּנִיֹאָ

£00 (**\$\$**00 (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00** (**\$\$00 (\$\$00** (**\$\$00 (\$\$00 (\$\$00 (**))} (25) וינולא. מנין שבעם ימים שלם שב סיפור לקדמופו, שסיפה המכה משמשם רביע מדש, ושלשה הלקים היה מעיד ומחרה

לְלְיִנְ (יִשְׁתִּיִּ מִיִּיִּרְ) וּלְטְבּׁלְ נִבְּף (יִשְׁתִיִּ מִיִּיִּרִ): וכן וְנְגָּפְׁ מִשְׁם בְּבֶה (שמות כת, כב) חינו לשון מיתה, וכן וּבְשָׁבֶם יִמְנִבָּם (ירמי' יג, מז), שֶּן תִּגף בְּשָׁבֶן רַגָּלֶךְ (תהלים (ירמים מח, יא), פר וְשָׁף (מלכים -א ב, מג): נגף אח כל גבולך. מכה, וכן כל לשון מגפה אינו לשון מיחה אלא לשון מכה, (22) ואם מאן אחד. ואם סרבן אמה מאן כמו ממאן, מסרב, אלא כינה האדם על שם המפעל, כמו שָבָו (אינד מז, יב) וִשֹקַע

(קומק יל. שמו"ר י, ד): (82) ועלו. מן סיפור: - בביחך. ואחר כך צבמי עבדיר, סוא החמיל בעלה חמלם, ויאמר אל עמו, וממנו החחילה הפורענות

(2) וחעל הצפרדע. לפרדע המה סימה, והיו מַכִּין הותה והיה מחות וחילים וחיל והו מדרשו (שמו"ר י, ה). ופשומו יש (92) ובכה ובעמך. למוך מעיסס נכנסיס ומקרקרין:

לומר, שרוץ הלפרדעים קורה לשון ימידות, וכן ומהי הכנס, הרחישה גדוליר"ה צלע"ו, ואף ומעל הלפרדע גריגולי"רה צלע"ו

67

אָבֶא מִגִּבוֹים: וּוֹמֹלִי אָטַרַעַּאַפּוֹבְיָבְמִים מַלְ וַאָּסִּיקוּ יָנִי מּוּרְדְּעָּנִיּא עַלְ

אַבְעָא דָּמָצֶרוֹם:

Egypt. To brai sht moqu egori qu the land of manner with their secret arts, and And the magicians did in like

إبرالي: ಓರ್ದ ಗ್ರತ್ತೆಗಳಿಗೆ ದಿರ್ವೇಗಿ ಬೆಳಿಗಳು للظائدان يبجزه وإقد جمثور بجهورا

נו מַּמָא וּידַבְּחוּן בַּרָם יָיָ: מובב מונ ומממו ואָמַבַע נאַמר צלו קדם ין ויִינְיַבּי بظته قلمت למשت بإهتبا

sacrifice unto the LORD. let the people go, that they may me, and from my people; and I will that He take away the frogs from Aaron, and said: 'Entreat the LORD, Then Pharaoh called for Moses and

בּוֹאָר הִשְּׁאַרְנָה: تلخفك لأما مفك بمخشك تح اذمة الم كالتخدرير がなば、し رْغُوْد طَوْبِ مَ جُوْدِ فَتَ بَابِهُمُ لِيُؤْدِ لَهُوْد

نهنيا: مثقك بمخضك كبيب يحتقبنه נעל עמף לשיצאָה מירְדְּעָנָיָא לאַפּטּי, אָבּבּי, הֹלָשׁ וֹהַלְ הַּלָּבַשׁ

and remain in the river only? destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for against what time shall I entreat for Have thou this glory over me;

And Moses said unto Pharach:

ڲ۠ڔڷؚڗڹ למהן שבה כניאון ביהור בריל דחדש אבי ליח בין

ڰٛڮۧ۩ڐ۬؉: آئيم خُمُنَاد آئيمُد خَلَانِ آيَمُود خِمُنَد الْمُمَد خَفَنَالُمُكُ

there is none like unto the LORD word; that thou mayest know that And he said: 'Be it according to thy And he said: 'Against to-morrow.'

בּוֹאַר הַשְּׁאַרְנָה: ימבָּמָיף ימעַבְּרָוּ ימעַמָּהָ רָק ימעַבָּרָוּ

يحتربت المجالة المحتربة المحتر ממש נוהבון מינ במנג מנב ימכטש

And Moses and Aaron went out river only. people; they shall remain in the from thy servants, and from thy thee, and from thy houses, and And the frogs shall depart from

הַצְּפַּרְרָּטִים אֲשֶׁרְ־שָּׁם לְפַּרְעָה: رَبْعُمْ طَيْهُ لِمُ عُمْ - بُدَلِد هَا فِي فَلْ فِي الْعَجْدِ فَهُم كَلْتِهِ يُرْفِي الْعَجْدِ فَيْ ניצא משֶׁר וֹאַבֹרוֹ מִמָּם פּרִעָּר יִיפָּל

جُوَلُمْ: הֹל הנסל מונדיקניא דישוי משֶה וְאַהַרֹן מִלְּוָת

Pharaoh. frogs, which He had brought upon unto the Lord concerning the from Pharaoh; and Moses cried

יהַהַצֶּרָת יִמָּן־הַשֶּּרָת: עַּלְפּרְרְעִים מִוֹרַהַבָּתִים מִוֹרַ ניַעַשׁ יְהֹוֶה כִּדְבָר מֹשֶׁה נִיָּמָהוֹ נַעְּבִר

בְּבְׁשֹׁא יִמֹן חַלַּלְטַא: ין כפוונמא דמשה

and out of the fields. out of the houses, out of the courts, word of Moses; and the frogs died And the Lord did according to the

- סרבימס: וסרבימי לשון ספעיל, כך יאמר, אעמיר סעמירו וסעמרמי דבריס, ואב לכולם וַשַּעְּהַבָּהָם עָלַי דְּבָּבֵינֶם (ימוקאל לס, יג), . אשמיר השמירו והעמרמי, ולא נאמר אעמר עמרו ועמרמי, מפני שכל לצון עמר הרצות פלל הוא, וכאשר יאמר הרצו ארצה שכשיו שנאמר לממי, משמע אני היום אחפלל עליך שיכרמו הלפרדעים לומן שחקבע עלי, אמור לאיזה יום חרלה שיכרמו. סלפרדעיס, לממי מרלס שיכרמו, ומראס אס אשליס דברי למועד שמקבע לי. אלו נאמר ממי אעמיר, סיס משמע ממי אמפלל, שלי, השמבת להתמכס ולשלול דבר גדול ולומר שלה לוכל לעשומו: - למחי אעחיר לך. אם השר העתיר לך היוס על הכרמת (5) החפאר עלי. כמו הַיִּמְפְּהַׁר הַנַּרָאַ עַל הַמֹּנִבְּ בּו (ישטי'י, מו), משמבת לומר הני גדול ממך ונמי"ר בלט"ו, וכן התפאר
- (3) ויאמר למחר. סמפלל סיוס שיכרמו לממר:
- (8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו למחר:

رَفِحَمُ بِهُدُاءٍ: י ניצְבְּרָוּ אָטָם שֵׁמֶּרָם שֵׁמֶּרָם וּכְּנַשׁוּ יָהְהַוּן דְּגּוֹרִין דְּגוֹרִין

יַּסְרִיאַיִּ עַּלְ אַרְעָא:

and hearkened not unto them; as

was respite, he hardened his heart,

But when Pharaoh saw that there

in heaps; and the land stank. And they gathered them together

וֹעַלִבָּעְ אָטַ לַבְּנָ וֹלָאָ הָּמֹמֹ נירא פּרִעֿה כַּי הַיְּהָה הַרְנִהָה

هُجْرَيْتِ وَهُهُد يَجُد نُدِيْت: (٥)

בַּבְלַגַאָבֶא מִגִּבוֹנִם: אָנוַ עַּפָּר הַאָּבֶּץ וְהַנְיִה לְכִּנָּם אַר־צַּהַרן נְמַה אָת־מַּמְּף יְּהַרְּ וַיְאַמֶּר יָהוְהַ אֶל־מִשֶּׁהַ אֱמִר

בַּבְלַ אָבֶא מִגִּבוֹים: בְּלְעַתְּפָּר הַאָּבֶלְ הְיָנְה כִּנִּים נקהי הפנָם בְּאָרֶם יבַבְּהַמָּה । בַּמַמָּעִיּ וַיַּךְ אָת־עַּפַר תַאָּגִיץ ווֹהְשִּׁיַבְּלוּ ווֹיִםְ אַבַּבוּל אָבַ וֹבִין

رَمِّرَا لَاحِثُم جِهِٰرُه بَحَجَٰدَمُنَا: לְעוָגָּיא אָעַ־עַכִּנָּיִם וְלָאִ וֹכְיַלִּנִּ رزلإسناج تمرح فيت وجرفايوا

٣٩١ : (٥) פּרִעה וְלֵאְ־שְׁמָעָע אָלִהָם כַּאָשֶׁר אָגְבָּע אֶלְהָרִים הָוֹא נִיָּהָוֹלְ לֶבַ ניאַמְרָוּ הַחַרְטָּמִם אָל־פַּרְעָּה

בו אַבור הַנָּה יוֹצָא הַמְּיְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלִיוּ ו בַבַּער וְהָתִיצֵּב לִפָּנֵי פַּרְעָּה וַיּאַמֶּר יָהוָה אָל־מֹשֶּׁה הַשְּׁבָּם

> מנְּהוֹן בְּמָא דַּמַבֶּיל יָנִ: וופר וני לביה ולא פביל וְחַוֹא פַּרִעֹר אֲרֵי הַנָּת רַנָּהָאַ

בַּבְלְ אַבְּאָ דְּמָצְרָוֹם: מפּבא באבמא ויהי לקלמהא אַבום וֹט טוּמִבוֹי וּמִטוֹ וֹט נאַמַר ווָ לְמִמֶּר אֵימַר לְאַנְּרֹן

באבלא בונה פלמטא בכל בּאֹלְהָא יִבֹבֹהֹוֹא כֹּלְ הַפֹּבֹא מּפַּבא בַאַבמא ובוֹנע פַלְמָטֹא וֹמֹכֹּעוּ כֹּוֹ וֹאָבוֹם אַבַּעוֹ וֹטַ

تقحد حا غنيهن خرقه، بال אַרְעָא דְּמִצְּרָיִם:

וְבְבְּטְיִאַ: וֹכוֹלוּ מַלְמִּטָא בַּאָּנָהָא בְאַפַּׂבֹא זֹט בַּלְמָטֹא וֹלָא

בפּבקע וֹלָא פֿבּיל מִנְּחוֹן בְּמָא מן שבום וו ביא ואַשַּפּר לבָּא וּאָמִרוּ חָרְשִׁיָּא לְפַּרְעֹּר מַחָא

נופלטון פֿבמו: שַׁכַּע עַמָּי בא לפול לְמִיָּא וְמִימָר לִיה בְּצַבְּיה וְאָטְעַהַתַּר בָּרָם פַּרָער Cawn yara

> throughout all the land of Egypt. that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth,

Say unto Aaron: Stretch out thy

And the LORD said unto Moses:

the LORD had spoken.

the land of Egypt. earth decame gnats throughout all and upon beast; all the dust of the and there were gnats upon man, and smote the dust of the earth, stretched out his hand with his rod, And they did so; and Aaron

gnats upon man, and upon beast. they could not; and there were secret arts to bring forth gnats, but And the magicians did so with their

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, Pharaoh: 'This is the finger of God'; Then the magicians said unto

serve Me. Let My people go, that they may unto him: Thus saith the LORD: cometh forth to the water; and say stand before Pharach; lo, he Rise up early in the morning, and And the Lord said unto Moses:

91

Þτ

π

(10) חמרם חמרם. לַבּוּרִיס לָבּוּרִיס, כמרגומו דְּגוֹרִין, וַבּּיוֹן:

- בַּמֹלְהִיס (שמוחֿל־חַ כבּ, יג), הַבַּס וּבָּלַע (מלכים־חֿ כ, לו): כאשר דבר ה׳ והיכן דבר, ולה ישמע חֿליכם פרעה: (11) והכבר אח לבו. לשון פעול סום, כמו קלוף וְנָמִושַ (ברחשים יב, מ), וכן וְסִבּוּח אָח מוֹחָב (מלכיס־ב ג, כד), וְשָׁמֹוּל לוּ
- ידי מסכן: (בו) אמר אל אהרן. לה סיס סעפר כדהי ללקום על ידי משם, לפי שסגין עליו כשסרג הם סמלרי ויטמנסו בחול, ולקס על
- (14) להוציא את הכנים. לצראומס (נ"א ולהוליאס) ממקוס אחר: ולא יכלו. שאין השד שולע על צריף פחומה (13) ותהי הכנם. קַרְמִישֶׁס, פּדוליר"מ צלע"ו:
- (15) אצבע אלהים היא. מנס זו סינס על ידי כשפיס, מאת המקוס היא: באשר דבר ה: ולא ישמע אליכס פרעה:

וֹלִם בַאַבְבמָב אַמֶּב_בַם הַבֶּינִב: ומֹלְאוּ כֹּשׁׁוֹ מֹגַּבוֹם אָעַבַעַהַּ אָנוַ_נוֹתְּנַב יי הגני משלים בף ובעב*ב*ורד בּׁנ אִם אֵנוֹשַׁ מִמִּכְּטַ אִנַרַמַּמִּ, אַבּנ אִם לְנִינַבַ מִמָּכִּט נִי מַמִּנִ

نَكُدُا ؛ שנה בי אָלָנ יְהָוֹנִי בַּעַבְּר לבלמו בווע אם גוב למגו ® גַּמֵּן אַמָּר עַמִּי עֹמֵד עָלֶיהָ והפליהי ביום ההוא אָת־אָבֶץ

קְמְּחָר יִהְיֶה הָאָת הַזֶּה: שם, וְשַׁמְתָּיִ פְּּדְׁע בֵּין עַמָּי וּבֵין עַמֶּךְ נַצִּשְׁיֵי פּוּךְקוּ לְעַמִּי וְעַלְ עַמָּרִ

בַּאָבֶא מִפּׁדָּי, בַּמָּבֶר: يَظُرُّدُ مِي الْمُعْدِّنُ لَا مُعْدِّنُهُ កុង្ហាក្កក oz ביקה פרעה ובית עברייו ניּמָשׁ יְהוְה בֶּן נִיְּבֹאָ מְּרָב בְּבָּר

וֹלְאַנִוֹנְן וֹיָאָמֶׁר ※4_は設に

מֹבְבֹוֹם לְמִּנִנִינִם וֹלָאָ וֹסְלַלְנִנִיּ ڲ۠ۮۑؾٚڒڎ؊ڗٳ؋ڹۺ؆؆ۺ؆ۺڮڔڽؠٷڋ؆؋ڿڔ۩ڿڎ؋؆ۼڎڡ۩ڲڂڡ۩ڲڂڡٳڰ ב בי הועבר מצְרַיִם וּוְבָּח לִיהְוֹת דְּחֲלִין לִיה מִנֵּיה צֵּנַחְנָא נַאָּמֶר מִמֶּה לָאִ נְכוּוֹ לַעֲשָׁוֹת בָּוֹ

בּבְּעָבְעוּ בְּבַּעוּ בַּבְּעוֹים בַּבְּעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּבַעוֹים בּב

וֹ מַּלִּים בָּגוֹ אַרְעָּא: הבולא לבוק בנובה אבו אלא בּוֹג בַּלֹא לַמִּנִינוּ אַבְעָא דְּגַשָּׁן דְּעַמִּי שָׁבִּי עַכְּהַ וְאַפְּרֵישׁ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת

אַנְיִנְיִנְ מִּבְיִא לְמִּבְר יְבִי אָנִא

אַטַּטַבּּלָט אַנְעָּאָ מָן בָּיִבַם מּבְּדְיוֹה וּבְּבְלֵלְ אַבְשָׁא דְּמִצְּבַוֹם הקר לבית פּרְעָה וּלְבֵית נְעָבְר יִיְ בֵּן נְאָהָא עָרוֹבָא

בּגבוב'א:

אֶלְנַבוּן בָאַרְעָא: לְבָּׁנִ וֹבְשׁנִי נֹאָמָר אָנוּכִנִּ בַּבַּשנִ בֹּבַע יקָרְא פַּרְעֹה לְמִשָּׁה יִלְאַבַרוֹן

בֿלא המרון למרוּמלא: בְּחַבְין בֵיה וְאָבוּוּן יְהוֹוּ חָזוֹן עא לובע נע באובא באלבאי אָבוּ בֹהֹוֹבְא צַמִּגַבָּאוֹ נאַמר משה לא הַקון לְמָצֶבר

> swarms of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and Hies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

whereon they are.

in the midst of the earth. mayest know that I am the LORD shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

My people and thy people—by And I will put a division between

o-morrow shall this sign be.

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants' houses; and in all the land the house of Pharach, and into his came grievous swarms of flies into And the Lord did so; and there

for Aaron, and said: 'Go ye, And Pharaoh called for Moses and

17

sacrifice to your God in the land.'

they not stone us? Egyptians before their eyes, will sacrifice the abomination of the the Lord our God; lo, if we abomination of the Egyptians to do; for we shall sacrifice the And Moses said: 'It is not meet so to

(18) והפליחי. והפרשמי, וכן נְהְפְּלֶם ס' (שמום ע, ד), וכן לֹה נְפְּלֵחׁם הִיהׁ מִמְּךְ (דברים ל, יה), לה מובדלם ומופרשת היה ומריעין בשופרום ליראס ולבהלס, וכן הלפרדעים מקרקרים והומים וכו', כדאי' במדרש רבי מנחומא (בא ד): בעכסיסי מלחמוח מלכים בא עליהם, כסדר מלכוח, כשלרה על עיר, בחחלה מקלקל מעיינוחיה, ואחר כך חוקעין עליהם מיני חיות רעות ונחשים ועקרבים בערבוביל, וסיו משחיתים בסם. ויש מעם בדבר בלגדם בכל מכם ומכם למס זו ולמס זו, (TI) משליח בך. מגרס נך, וכן וָשֶׁן בְּסֵמֹת מֻשַׁלַּח בְּס (דנריס לנ, כד), לשון שמוי הינלימ"ר נלע"ו: אח הערב. כל

(19) ושמחי פדוח. שינדיל בין עמי ובין עמך: למען חדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. לע"פ ששכינתי נשמיס, גורמי ממקיימת נמתמוניס:

(20) תשחת הארץ. נשממס סמרן, מִמְמַבְּנַמ מַרְעָמ:

(12) זבחו לאלהיכם בארץ. נמקומכס, ולה מלכו נמדנר:

יאַבור אַבונו: וְיְבְּיִרְנְיִר אֱלְהַיִנוּ כַּאֲשֶׁר בְּטְּרְבְּרָא יִנְּדַבַּח בֵּיִם " בְּבֵוֹשׁ מְּלָמֵשׁ וֹמְנִם נִבְּוֹשׁ פּּמִוּבְּרֵ מִעִּלְנִיא נומנו

אָלַעַלא כֹּמֹא בַוּנִמָּר לַנָא:

command us. LORD our God, as He shall the wilderness, and sacrifice to the We will go three days' journey into

تَلْمُكُ : כאַ עַבְּעַבְּעַרָּ בְבְּצְבֶׁעַ עַהְּעַּרָנִי עַבַּעַבָּעוּ לְמָנִבְ בָּבְנִ הַּלְנִי אֶלְיִניכֶם בּמּוֹבָּר נֵל תַנְיוֹל בִּמּגְבָּרָא לְטוִג אַנְטִלא לָא tz XÚČO פּרְעָה אָנֹכֶי אֲשַׁלָּח

ליהנה יהִרְבְּחוּן מָרָם יִיָּ אֶלְהַכִּיֶּוֹ تقمّد قلمت هنه هُمَعِت نُنْدِياً

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye that ye may sacrifice to the LORD And Pharaoh said: 'I will let you go,

בְיחוָה: خُخذُن مِذَب هُن لُمُ مَا خِلْجُنَا מְחָוֹר רַכּן אַל־יִסָף פַּרְעֹּה הָהֵל בהב מפּבֹקָע מהֹבֹבַיו ומהמוָ م يبعقة بتعمورو، هِذَ بِمَنْ إِورَ الْوِدَ וַיַּאמֶר מֹשֶׁה הַנָּה אָנֹכִי יוֹצֵא וַאַמּר מֹשֶה הָא אָנָא נָפַּיק

:: ا الله לַהַּבֹּטֹא נוּר הַּמֹּא לַבַּבֹּטֹא פּוֹמְנוּ לְמַּפֹּוֹא בֹּוּגְ וּלְאָ ימעמיה מְחַר לְחוֹד לָא יוֹסִיף מֹנולא מפּנקני ממּלבוני. מהפור נאַצלי קדם יו וועדי

the Logp.' or sacring the people go to sacrifice to deal deceitfully any more in not tomorrow; only let not Pharaoh servants, and from his people, depart from Pharach, from his LORD that the swarms of flies may from thee, and I will entreat the And Moses said: 'Behold, I go out

\$<u>_</u>;_<u>;</u>_; 32 ניצא משָה מעָם פּרְעָה ניִעְיּקר מַיָּים מּיִים פּרְעָה ניִעְיָּקר וּנְפַל מֹשֶׁה מִלְנָת פַּרְעֹה וָצַלִּי

there remained not one. his servants, and from his people; swarms of flies from Pharach, from word of Moses; and He removed the And the Lord did according to the

And Moses went out from Pharach,

and entreated the Lord.

לא נשְאַר אָבור: הַעְּרָב מִפּּרְעָה מִעְּבְּרָרִי וּמִעַּמָּוֹ ניִשִשׁ יְהוְה בּדְבָר מֹשֶּׁה נִיָּסִר

אַר נַיַּכְבֶּּד פַּרְעֹה אָת־לְבֹּוֹ גָּם וְיַפַּר פַּרְעֹה יָת לֹבֵיה אַף なるサイド ragarn

כפוולמא דמשה

the people go. this time also, and he did not let And Pharaoh hardened his heart

87

97

77

다셨다: (절) בּפּהֹם עוֹאָט וֹלְאָ הָלַע אָטַ בּוֹמִלָּא טִבֹא וֹלָא הָלַע זִינ

נע גמי וופלחון בדמי: נַיְּאָמֶר יְהְוֹהְ אֶלְ־מַמֶּה בְּאָ אֶלְ־ נַאֲמַר יִיְ לְמָשֶּׁה עוֹלְ לְנָת

that they may serve Me. the Hedrews: Let My people go, Thus saith the LORD, the God of Go in unto Pharaoh, and tell him: Then the Lord said unto Moses:

מּפְׁוּ וְנֵימַ±ׁבַוֹנוּ: بْسَائِلا هُرُسُ، شِعْدُات سُؤِل هُمَا ﴿ هُمُنَ إِنْ هُرْضِهُ يَاسَبُهُ، سُؤَلَ י פּּרְעָּה וְדִבּרְתָּ אֵלְיוּ כְּהַ־אָעָר פּּרִעֿה וּהָטָבֵּיל עַמִּיה כּּדְּנָן

בממיס: יש לומר בלשון אחר חועבת מלרים, דבר שנאוי הוא למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראחם אנו וובחים: ולא יסקלנו. (בב) הועבה מצרים. יראה מלריס, כמו ולְמִלְכֹּס פֹוּעַבַּה בְּנִי עַפֹּון (מלכיס-ב כג, יג), ואלל ישראל קורא אומס מועבה. ועוד

(25) החל. כמו לסמל:

בלשון ויפעל, משמע וירבה להמפלל: (62) וישחר אל הי. נמאמן במפלס, וכן אס בא לומר וישמיר, סיס יכול לומר, ומשמע וירבס במפלס, עכשיו כשסוא אומר

(82) גם בפעם הואח. לע"פ שלמר לוכי לשלח לחכס, לא קיים הצמחחו:

(27) ויסר הערוב. ולא ממו כמו שממו הלפרדעים, שאם ממו יהיה להם הנאה בעורות:

עַּמָּא:

- מְשַׁנֵע בַּם: ב כֵּנ אִם מִאֹן אַטַּׁע לְהַבְּיַׁע וֹמִנְגַנֵּ אִנִּנ אִם מִסְׁנִּנְר אַטַּ לְהַבְּטְׁאַ
- בַּבֶּר מָאָר: בֿנֹמֹלְ,ם בֿבֿער נַבֿאַן בּבר בּהַמָּר, בּנֹמֶלְ, בּטְנֶר, נִבְמָּנֹא צְאָהֶר בַּשְּׂבְיר בַּסּוּסִים בַּחַמֹרִים בִּבְעִירָךְ דִּבְחַקְּלְא בְּסוּסְנְהָא
- מבל_לבני ישְּׁבַאָּל בַּבָּרי יבון מקנה מצרום ולא ימית ئنځڑب ئبائب چرا مٰکائب نهٔدٰهٰج
- , וַנְשֶׂם יְהֹוָה מוֹעֵר לֹאמִר מִחָּר
- מגלנם שמפלדע לדונהלאכ , מִמְּעֲבִי וּנְּמָת , מִנְּמָת , מִנְּמָת , מִנְּמָת , מִנְיִי מִנְי , מִנְי מִנְי , מִנְי מִנְי , מִנְי מִנְי וּנַּמַשְׁ יְהְנָּה אָת־הַדְּבֶּר הַזָּה נְעַבִּר יִיִּ יְתְ פְּתְּנְשְׁא הָדִין
- מּגַאָּטֹג מִבּמִנֹא בְּנִמְּנִאָּק מָּגַ טַּגַ וַיִּשְׁלַח פַּרְעָּה וְהַנָּה לֹאַמֵּת יִשְׁלַח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית
- %u_ਾਂਪ੍ਰਹ: (e) تَنْخُفَر كِرْبَ قَلْمِنَ لَأَهُ مَكِنَا لَهُنْزَوَر خَفَهُ لَقَلَمِنَ لَكُمْ
- הַאָּמִוֹמִר לְמִינֵי פַּבְעְּר: פַּיחַ כִּבְשָׁן ווְרָקוֹ מֹשֶׁה דַּצִּחוּנָא וִיוָרְקנִיה מֹשֶׁה לְצֵית אַנוֹרוֹן לִטוֹוּ לַכְּם מִלְאִ טִפְּוֹנִיכְם סִבוּ לַכִּוּן מִלְיִ טִוּפְּוֹנִכוּוֹ פִּיַם נַנְאָמֶר יְחְנְּחְ אֶלְ־מְמֶּה וֹאֶלְ נַאָּמָר יִיְ לְמִּשֶּׁה יִלְאַנְרוֹ

- נער קען אַהָּ מַהְבָּוּך בְּהַוּן:
- מוֹתְאַ סַגִּי לַחְדָּא: הְנָּח יַדְ־יְחְנְּח הוֹיָה בְּמָקְנְךְ הַא שַּׁחָא שָּׁן אֱדָם יָיָ הַוֹּיָא
- לְבְנֵי וֹמְּבִאָץ מִבַּמִם: בְּמִגְרָאִ וֹלָא וֹמוּנו מִכְלָא ڐ؞ٳ בַּעִירֶא
- **点没になが**: יְעְשֶׂר יְהְוָה הַדְּבֶּר הַנָּה בְּאֶבֶץ: וְשֵׁוּי יִיִּ יִמְנָא לְמִימַר מִחַר יַעְבֵּיד יִיַ פְּתִּמא הדיי
- בְּבָנֵי וְמִּבָּאֵלְ לָאִ מִיתִ חַב:
- בְּלְ מִלְנֵדְ בְּיִנְמֵא גַּבְּהָרוֹנִי, וּמִית בָּלְ

- children of Israel died not one. Egypt died; but of the cattle of the
- he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the there was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,

the morrow, and all the cattle of

And the Log D did that thing on

saying: 'Tomorrow the Lord shall

And the Lora appointed a set time,

belongeth to the children of Israel.'

and the cattle of Egypt; and there division between the cattle of Israel

herds, and upon the flocks; there

asses, upon the camels, upon the

field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the

behold, the hand of the Lore is

For if thou refuse to let them go,

and wilt hold them still,

do this thing in the land.'

shall nothing die of all that

And the Lord shall make a shall be a very grievous murrain.

Pharaoh. throw it heavenward in the sight of of soot of the furnace, and let Moses unto Aaron: 'Take to you handfuls And the LORD said unto Moses and

- (z) מחזיק בם. מומו בס, כמו וְמָמֵוּיקֶס בִּמְצַבְּיו (דבריס כס, ימ):
- כונטי כומט: (3) הגה יד הי הויה. לשון סוס, כי כן יאמר בלשון נקבס, על שעבר סימס, ועל סעמיד מסיס, ועל סעומד סווס, כמו עושס,

שְׁמִּנְאַ לְמֵּנֵנִ פַּבְעָּבִי:

שַׁלַח וָת עַמָּא:

- (+) והפלה והנדיל:
- לשון ספחס, שסרוח מפיחן ומפריחן: וודקו משה. וכל דבר סנורק בכח, אינו נורק אלא ביד אחח, סרי נמיס סרבס, אחד (8) מלא חפניכם. ילויינו"ש בלע"ו פיח כבשן. דבר סַנְפָּח מן סגחלים עוממים סנשרפים בכנשן, ובלע"ו חולב"ש. פיח

שהחויק קומלו של משה מלא חפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארך מלרים:

ַבָּבְל_{ַב}אָבֶא מִגָּבָנִם: تخترف حمنا هتا المحمدة خدر المحمد المدارة المحمدة المحادثة المحمدة الم ¿ מְבְּלֵים וְעַלְע מִּלְ_עִאֹּלְם וְמַּלְ בְּמִבְּלִים וְתַּלְ בְּמִבְּלִים וְתַּלְ בִּמְבִּלִים וְתַּלְ

פַנֵּט בָּאָנִם יַבַּבְּהַמֶּר: تَهْمُنْ مُن لَا يُعَالِ كُلِّهُ مُن لِ كُلِّهُ مُن لِي اللهُ مُن لِي اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهِ مُن اللهُ مُن اللهِ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ مُن اللهُ مِن اللهُ or לפְּגַרְ פַּרְעָּה וַיִּיְרָל אָתָּרִ מֹשֶׁה ניקחו אָת־פָּית הַכִּבְשֶׁן נִיִּעַהְרוֹ וֹנְסִיבוֹ

מֹאַב'ום: برزر برقبنا جبروق بججا " לְפְּנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחִין בֶּ نَّالِهِ رُخُدِ تَاتِكُ مُؤْرِد حَمَّرُ لِهِ لَا يُعَالِمُ فِي الْعَالِمُ فِي الْعَالِمُ فِي الْعَالِمُ فِي ال

炎く - は望口: (0) הְּמֹת אַבְעַנִים כֹּאַהָּב צַּבָּב וֹעוֹנִי פַבּּגב מּנִּעוּן כַּמָא צַמּבָגב וֹנִ ַ נְיְחַזְּק יְהֹנְהֹ אָת־לֶב פַּרְעָׁה וְלְאׁ וְתַּקּיף יִיְ יָת לִבָּא הְפַּרְעֹה וְלְא

אָלְתַוּ הָשְׁלְּדִים שַּׁלָּח אָת־עַּמָּי וֹאַמּוֹשׁׁ אַלָּוּוּ כִּעַ אַמָּר יְּהֹנְעִ ہ حَقِيْد اِبَائِنَيْد حُفِيْ فَلَمْن ניָאמֶר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה הַשְּׁבֶם

וּבְשָּׁמֵשׁ בַּמְּבַוּר מַבְּמ בָּי אָין וּבְשִּׁמִּוּ בְּרוֹלְ דְּתִבּמ אָבוּ לְנִי بر כַֿלַ מַנָּפִנּ, אֶבַלַבּׁנְ וּבֹהֹּבֹבוֹנִ הִי כֹּלַ מַנִונוּ, בֹּלַבּנֵ וּבֹהַבֹּנַנִ בָּיו בַפַּעַם הַוֹּאָת אֲנָי שׁלֵחַ אָת־

جَالِكُمُ اللهِ عَالِمُ اللهُ عَالِمُ اللهُ عَالِمُ اللهُ عَاللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ اللَّهُ عَالًا عَالَمُ اللَّهُ عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالَمُ عَالًا عَالَمُ عَلَى عَالَمُ عَلَى عَالَمُ عَلَى عَالَمُ عَلَى عَالَمُ عَلَى ع אַנִייִבְ נְאֵטַ מַּמֵּבְ בַּגַבֶּר נִשִּׁבְּנוֹיַגַ . בְּי עַמְּה שְׁלֵחְתִּי אָת יָדִׁי וָאַרְ

בַּבְלְ אַבְּאָ דְּמָצְרָוֹם:

וְבְבְּמִירֶא: משון אַבּמִבוּהֹוֹן סִינוּ בּאַנֹמֹאַ משה קצית שמיא והוה וֹלמוּ כוֹבם פּוֹקִי וּוֹנִל וֹנִינִי נת פוח דעהונא

مِنْ لَهُ خُنْكُمُ لَهُ لَا يُحْكِمُ مِنْ خُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُنْكُمُ لِمُ משֶּׁר מוֹ שֶּׁרִם שִּׁהְנָא צָּרֵי הַנְּה لْأِمْ نُحْدِدِ بَالْمُنَّمُ خِمْكُم كَلَّاهِ

אֶּלְהָא דִּיהוּדְאֵי שַׁלַּח יָת עַמִּי ואמר יי למשה אקדים

الفحاسد كلم: ומומר ליה פדנו אַמר יי לגּפֹבא נֹאִטֹמִטַר כֹּבִם פּבֹמָנִי

בּבְּנְטִי בְּבָלְ אַבְּמָא: אָבׁו בּוֹמִלֹא בִיבָא אָלֹא מֻּלַע

וֹאַהְטֵּגגוֹטָא מָן אַבְּלָּא: ימִבוני זמַר וְיִה עַּמָּר בְּמוּהָא בשׁכַנונע פּוּן נְת מַנוֹת גָּבוּוֹנִינִ אַבר קען ځا∟ړ⊏ كَالُـٰتِ.

> throughout all the land of Egypt.' upon man and upon beast, boil breaking forth with blains all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over

Moses threw it up heavenward; and and stood before Pharaoh; and And they took soot of the furnace,

moqu ban man and upon it became a boil breaking forth

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

spoken unto Moses. unto them; as the Lord had of Pharaoh, and he hearkened nor And the Lord hardened the heart

71

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the LORD, the God stand before Pharaoh, and say unto Rise up early in the morning, and And the LORD said unto Moses:

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

(9) לשחין פרח אבעבועות. כמרגומו לשמין שַגִּי, מַבַּעְבּוּעַין שעל ידי לוממין בסן בועומ: שחין. לשון ממימומ, וסרבס

אלא על אומן שבשדום בלבד, שנאמר בְּמִקְנְף אֲשֶׁר בַּשְׁרֶה, וסִיְבֵא אָם דְּבַר ס' בִּנִים אָם מִקְנָסוּ אָל סַבְּמִיס. וכן שנויס במכילחא (10) באדם ובבהמה. ואס מאמר מאין היו להם הצהמות, והלא כצר ואמר וַיָּמֶת פֹּל מִקְנֵה מִנְּרֶיִם, אלא לא נגורה גורה ים בלשון משנס, שנס שמונס:

(14) אח כל מגפחי. למדנו מכאן, שמכם בכוכום שקולה כנגד כל המכום: מלל וַיִּקְּמ שֵׁשׁ מֵמוֹת בֶבֶב בְּמוּר (שמות יד, ו):

يَخْمُمُ الْمُقْلِ فِي اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّا الللَّهُ اللَّهُ ال נאילָם בַעַּבִוּר זאָת הַעָּמָדְהִיּוּדִי

הַמֹנוּ בֹבֹל אַבְמֹאִי ילביל היהון משְמַעוּן גָּבוּרַת خدر خهنائسك نه تارخر ילנם לניל גא קיימקף

be declared throughout all the My power, and that My name may I made thee to stand, to show thee But in very deed for this cause have

۵۲۵۵: שניתי עוֹדְדְּ מִסְתּוֹלֵלְ בְּעַמָּי לְבִלְתָּי עַד בְּעַן בְּבִישְׁתְּ לִיה בְּעַמִּי

בְּוֹילְאַ לְשָּׁבְּחוּהְחוֹלִיוֹן:

will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I them go?

My people, that thou wilt not let

As yet exaltest thou thyself against

בְּמִצְרַוִם לְמִן־תַּיָּוֹם הַנְּסְבֶּת of בְּבָּר מְאָר אֲשֶׁר לֹאַרְהָיָה בְּמֹה בִּרְיָּדְאִ מַפִּרף לִחָר בְּרִיְדְאִ מַפִּרף לִחָרְ בְּּרִיִּ

יומא דאשׁמַּכְלַלַת וְעַּד בְּעַוֹּי הַנְה דְּבְנְהֵיה בְּמִצְרַיִם לְמִוֹ הְנְנְיִ טַמְטְּיִר בְּעָהְר בְּנֶרְ הְאָנָא עַהִית בְּעָּנְיָּא הָדֵין

.won litnu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt

גַבְבָב בַּבָּבְר נִמֶּנוּ: בּאָבְע וֹלְאִ "אִפֹּל עַבָּּוֹטִע וֹנִבַּע בַאָּבֶם וְבַּבַּבַמָּב אָּמֶגַבוּמָּאַ مَ لَكُنْ خُرِيُّكُمْ لَٰ لَا يَعْمُلُنَا خُرِيًا إَلَّامُ اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّهُ الرَّامُ إِنَّا اللَّهُ مِن إِن فِعَادِكِ إِن اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل

נימותון: بتزريال إزبالا בּׁעַלֵּאְ וֹלָאְ וֹעַבּׁנִיהָ לַבִּיעֹאִ ווי לא בלב לעלא לא

shall die. come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

מלנור אָל_הַבְּהָים: פּבׁקַּע עוֹנֶס אָטַבְקַבְּלֵינ וֹאָטַב פּבַקַע כִּנָּהָ נִט מַּבְעַנְנִי וֹנִט עַנָּבֶאָ אָטַ בְּבָּר נְעַנְעַ מָּמְבָּבָר, בְּבַעִילָ מִפְּטִּינְמֹאִ בְּנִי מִמְבַבוּ

בְּעִירֵיה קְבְּתַּיָּא:

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his LORD among the servants of He that feared the word of the

07

עקנהו בַשְּׁבֶה: (פּ) بْنَازُبُ رِبْهِرُكُ هِمَ-قِحِرُا، إَهِمًا- שُحَمَّ بِمَ فِجْدَابَا بْرِمَ فَقِارِيانَ וֹאֵהֶׁב כְאַ_הָּסְׁם כַבּוֹנִ אָבְ_בַּבַּב וּנִבַלָא הַוּוּ כַבּוֹנִי כַפַּטַוֹּמֹא בּוֹנִ

ÈŪĊĊ%:

his cattle in the field. of the LORD left his servants and and he that regarded not the word

(פו) כי עחה שלחחי אח ידי וגוי. כי אלו רלימי, כשסימס ידי במקוך שסכימיס צדבר, שלממיס וסכימי אומך ואם עמך

של עיקר, כגון וו, וכגון וְיִמְפַּבֵּל בֶּסְבָּב (קסלמ יב, ס), מגורמ סבל. פִי מִשְׁמָבֵר שָלֵינוּ (דניאל ו, מ), מגורמ שר ונגיד. וכן מִשְׁפַּבַל פירשמי בסוף ויסי מקן, כל מיבס שממלם יסודס סמ"ך וסים בהם לדבר בלשון ממפעל, נומן סמי"ו של שמוש בהמלע הומיות (17) עודך מסתולל בעמי. כמלגומו פְּצִישַׁמ בֵּישִ בְּשַׁמִי, וסִיחׁ מגולח מפלה דממלגמינן חוֹלַם פְּצוּשָׁח, וצלע"ו קלקי"ר וכצר עס סבסמות: וחכחד מן הארץ. אבל בעבור ואת סעמדמיך וגוי:

מיבס שמחלת יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, ידע, יפר, כשהיא מחפעלת, מבא סוי"ו במקוס היו"ד, כמו הופדה, הַנְּלְדָּשׁ (הושע (19) בעה מהר. כעם הואם למסר, שרע לו שריעה בכומל, למסר כשמגיע ממה לכאן, ירד הברד: - הוסדה. שנמיסדה. וכל בוים (דניפל ז, מ):

הביתה. לשון הכנפה הים: (19) שלח העו. כמרגומו שלמ פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבְּבִיס בַשְׁיוּ (ישעיס י, למ), סְשִׁיוּ בְּנֵי בַּנְיָמֶן (ירמיס ו, מ): ולא יאסף ב, ס), וַיַּנְדַע (הֿסְתַר ב, כב), וַיַּנְלֵּך כְּיוֹמֵף (ברחבית מו, כ), בְּדְבָרִים לֹחׁ יַנְמֶר עָבֶּד (משלי כע, יע):

(02) הניס. הצריה, לשון ויים:

تهٰثب ځڅثا مٰخٰثنے: וֹמַּלְ עַבְּׁעַמָּע וֹמָּלְ כָּלְ_מָּמָּד לכֹּגְ־אָנֹגֹּוֹ מִגְּנִנִים הַגְּיַנִאָּנִם על <u>וְרְרִּ עַלְרַהַשְּׁמָוֹם וְיהָי בְּרֶר</u> ניאטר יְהוֹה אֶל־מֹשֶׁה נְמָה אֶת־

לבר על אָבֶץ מִצְּבָוֹם: رقِبَحَاء אָשׁ אָבְּצָה נימְטָּר יְהַנֶּה ದೆಜ್ಞಗ ಜ್ಞಗ್-ದ್ರಜ್ಞೆಗ್

מאַז הַיְהָה לְגְּוֹי: בְיָנְה בְּמָהוּ בְּבְלְ־אֲבֶין מִצְּבַּיִם לאַ עַלְּגִיר בְּבָּר מְאָר אֲשֶׁר לְאַ_ר וּנִינוֹ, בְּלְדְ וְאֶהְ מִטְלַלְצִׁינוֹע בִּעָּוֹנִ

يرا برهاي مهير بالإلاية ַ הַשְּׂבֶּר הַבְּּרֶד וְאָת־בְּלַ וֹמָע בַּׁעַמָּע וֹאָט בַּלְמַמָּב <>>> אַת בְּל־אַּשֶׁר בַּשְּׂדֶה מֵאָדֶם يثة مَجَرُه جَجِدً يُؤرِهُ مَعْنَات امْمِهُ حَرَبَه جِجِدً هَرَهُ

וֹהֵּבֹא<u>ַ</u>לְאָ בַּוֹנִע בַּבַּבְיּ عَ يُرِمَ جُهُرُا لِيهُا يُخَمِّد هُلَ خُلَادً خُلَادً لِمَا لِمَوْا جُرْدً

בַבְרַמְּמֶנִם: עַפְּעָם יְהְוָהְ הַצִּּדִּיק נַאָּנִי וְעַנִּי עב לאַאַבַרְן וּלְאַמֶּר אָבְנִים שֹמֹאִטִּי. رَبْطِكِلَ هَلَـٰقِلَ رَبْطُلُـٰهِ كُمْشِلًا

> يَ مُكِنَّ لِمُ لَا لَمُ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ مُنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ כֿל מֹסַבָּא בַּעַלַלָא בַּאַבַהא הֹל אַנְאָא והֹל בָהִירָא והַל לבבא לכל אבלא במגנום מֿל צַיה שָּׁמַנָּא וּיהַי וֹאֲמֹר וֹן לְמִמֵּנִ אֲבִּים וֹע

> נאַמָסְר וֹנְ בַּנְבַּא הַכְ אַנְהָא וּמִוֹעַלְכֹא אִימִּעֹא הַלְ אַבְּהֹא . גונו מִּמוֹא וֹנוֹ וִנִּד שַׁלָנוֹ וּבְּנַר נאָבים משָה יָת חוּשָביה עַל

> ממדן דהות לפם: בכוטיה בכל אַרְעָא דָמִצְרַיִם تقراء كبة بحزلا يزت ĒĿĿX 「次に位づな」

> וֹנִע כֹּלְ אִּגְלִנִּגְ עַעַּלְלָאְ עַעָּבִּנְ: מֹסַבּׁא בַּנַבְּאָ מָטָא בַּנָבָּא מאלמא ותר בתירא ונה כל בְּמִאֶבוֹם נִים כִּלְ בִּבְחַלֵּלְאִ

וֹהְבֹאֵלְ לֵא בֹוֹנִי בַּבֹבֹּא:

וֹמִלֹא עַבֹּא גֹוֹ וֹכֹּאִנִי וֹאָלֹא נֹמִנִּי ילאַבורן וַאָּמָר לְהוֹן חַבִּית ישְׁלַח פַּרְעֹּה יקְרָא לְמֹשֶׁה

ĽXĽÃĊĊX: נֹאָהַבַּע זֹטַכוּן וֹלַא שׁנִסָּפוּן בלום לאכון מו צובם וו ולבב בוח דְלָא וְהוֹן עַּלַנָּא מָלָוּן גלו בדם ין ופני בדמוהי

> land of Egypt.' herb of the field, throughout the and upon beast, and upon every all the land of Egypt, upon man, heaven, that there may be hail in Stretch forth thy hand toward And the LORD said unto Moses:

Egypt. To based to hail upon the land of unto the earth; and the Lord thunder and hail, and fire ran down toward heaven; and the Lord sent And Moses stretched forth his rod

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land up amidst the hail, very grievous, So there was hail, and fire flashing

and broke every tree of the field. hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the the land of Egypt all that was in the And the hail smote throughout all

there no hail. the children of Israel were, was Only in the land of Goshen, where

97

77

٤٢

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let enough of these mighty Entreat the Lord, and let there be

(22) על השמים. ללד סשמים. ומדרש הגדס, סגביסו סקב"ס למשס למעלס מן סשמים:

(24) בחלקחח בחיך חברד. נם זמוך נם, סאש וסצרד מעורצין, וסצרד מים סוא, ולעשום רלון קונס עשו שלום ציניסם

ליהוֶה הְאֶרֶץ: לַאְ וֹנִינִר מְּנִר לְמֵּמֹן שַּׁנְת בָּי לַאְ יָנֵי מּנִר בְּרִילְ דְּתִּדִּע אָרִי نْتَأِبُّد تَطِرِّبِه ثَنْكَذِينا نُتَحَدِّبِ كَيْتِ نَرْ طُرِّيْهِ نَنْصَرُهِنا بَحَدَيْهِ סב הַעְּיר אָפָּרְשׁ אָת־כַפַּי אָל־ קַרְמָא אָפָרוֹס יָת יָדִי בַּצְלֹוֹ וּיָאַמֶּר אֵלְיוֹ מִשְּׁה בְּצֵאָהִי אֶתַ

טַּירְאָין מִפְּנֵי יְהַנְּה אֶלְהָים: ° נֹאַטַּע נֹהְּבַבְינִבּ יָבָהִטִּג כֿג מָבָם

تَشَمَّرُ لِا كُٰجُرِتِ لَيَّافِشُقُكِ يَخْمُحُ: كَبُدُتِ لَحْفَتُم يَخْمَدِرًا: إتر الله المرابة المرابق المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابق المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابة المرابق المرابة المرابق المرا

אָפֿגלִע בוֹנָּע: 🌣 וֹעַטִּמְּׁע וַעַכַּפְּמָּע לָאָ וֹכִּי כָּ, וֹטִמּוֹאוֹכוּוֹעוֹא לָא לַלֹאִע אָב,

לאֹ־נַתָּף אֶרְצָּה: זַיּהְדְּרְ וַמְּלְוָתַ וְתַבָּרָר וּמָמֶר הְמָּיִר וַיִּפְּרָשׁ כַּפָּיו אָל־יָּהוֹוָה ريري ظرَّب يروع ورافر هِم البوع ظهِم جزَّره ورفد به

וּגֹלבע לבוֹ הוֹא וֹאַלּגוֹי: بتجزر بتظأم يؤوا كيونه וּנֵרֵא פּּרְעָּר בְּיִיחְלָלְ חַמְּטְּרִ וֹחָזִא פּרִעָּר אָרָיִ אָּחְמָנִעּ

ರ್ಲ್ಗಬೆಜ್ಞಗ: (ಡ) ومرزه ځير بښتير چوښ بچر بېن عون په چيد بښتير چېه

נאַמַר לֵיה משָה בִּמִפָּקִי יָת

ڲٛڔڶڔ۩؞ בהן לא אַטַבּוֹהִטוּן מו פֿבִם וֹנ וֹאַטַ וֹתּלֵבַב וֹבַתְּלָא אָנוּ תַּב

וֹכשׁלֹא יַסְׁמְבִי, לַלוָ אָבוּ, סַׁמְבַּוֹּא

אַפֿלִטֹא אַנּגן:

ומטְרָא בּהַנְה נְהִית לָא מְטָא שבר גו ואטמומו פליא וברדא לבשא יפוס ידוהי בצלו

لْمَكْكِيلِانِ: לְמִנְהָה וְיַפְּרֵיה לְלְבָּיה הוּא מהבא יברדא וקליא ואיסיף

דַּמַלֵּיל וְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה:

the earth is the Lor D's. hail; that thou mayest know that neither shall there be any more LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will And Moses said unto him: 'As soon

—'.boд аяоЛ know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

ear, and the flax was in bloom. smitten; for the barley was in the 31 And the flax and the barley were

not smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the Lord; and the from Pharaoh, and spread forth his And Moses went out of the city

servants. and hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yet more, rain and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

had spoken by Moses. children of Israel go; as the Lord hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

(82) ורב. דילו במס שסוריד כבר:

(92) כצאחי אח העיר. מן סעיר, אבל במוך סעיר לא המפלל, לפי שהימה מלאה גלולים (שם יב, ו):

ד), עד לא שכיבו. עֶרֶס יְצְׁמָח (שס בֹּ, סֹ), עד לא צמת. אף זה כן הוא, ידעתי כי עדיין אינכס יראים, ומשמהיה הרוחה מעמדו (30) שרם חיראון. עדיין לה מירפון. וכן כל מרס שבמקרה עדיין לה הוה, והינו לשון קודס, כמו שֶבֶס יִשְׁבָּבוּ (ברהשים ימ,

(1E) והפשחה והשעורה נכחה. נשלרס, לשון פרעס נכס, נכליס, וכן לל נכו, ולל ימכן לפרשו לשון סכלס, שלין נו"ן במקוס בטקטוקכם:

אביב. עמדה בהביה, לשון בְּהָבֵי הַנְּחַל (שיר השירים ו, יה): השערה אביב. כנר ניכרס ועומדת בְּקַשְׁיָס, ונשמנרו ונפלו, וכן ספשמס גדלס כנר וסוקשס לעמוד נגנעוליס: השעורה ה"א לפרש נכתה כמו הוכתה, נכו כמו הכו, אלא הנו"ן שורש בתיבה, והרי הוא מגורת ושפו עלמקיו (איוד לג, כא): 🗀 בי

שנחלקו על ואח, ודרשו כי אפילוח, פלאי פלאוח נעשו להם שלא לקו: יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם הראויים ללקוח בברד. ומדרש רבי מנחומא (וארא עו) יש מרבוחינו (22) כי אפילח הנה. ממומרומ, ועדיין סיו רכומ, ויכולומלעמוד בפני קשס, ומע"פ שנממר וממכלעשב סשדס סכס סברד,

ترزيط نوه راد خور المرابع المر ומגיע עלינו. ומנחס בן סרוק חברו בחלק בְּסִפּוּך בֶּמֶף (יחוקאל כב, כב), לשון יליקח מחכח, ורואס אני אח דבריו כחרגומו (33) לא נחך. לא סגיע, ואף אומן שסיו באויר לא סגיעו לארן, ודומס לו וַ מִּמַּן שְנִינוּ סְאָנֶס וַ סִשְׁצָעָס (דניאל מ, יא) דעורא,

The Haftarah is Ezekiel 28:25 - 29:21 on page 204. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftara on

·6zz əSpd

אָנִנֹי אֶבֶנ בַּלַבְרָי: לְבּוְ וֹאֵטַבְלֶב הֹבֹּלְוּוּ לְמָהֹּוֹ הִשֹּׁי פֹּבׁתְּע כֹּיַאֹּנִי עַכֹּבּּבַעִי אָעַ. ניאמר יְדוֹר אֶלַ־מֹשֶׁר בֹּא אֶלַ־ נאָמָר יִיָּ לְמַשֶּׁר מִיּלַ לְנִים

מַּבְּיִם בַּבַּ בַּבְּבַ בַּבְּבַ בּׁמֹגַבוֹם וֹאָט_אַטַנוֹּי ילְמָּמוֹ שַׁסַפּּרְ בֹּאֹנְיִּי

: باللا ¿ יבוֹ בּלֹב אָנו אָמָּר בִינִׁמּלְלִנִי,

حَمْزُك بَافِئْذُ مِهَذِك مَقَادُ لَأَمْخُكُنْدُ: אָבְעַוֹּ עַמְּדְּיִם מַּגַעְמָנוֹ מָאָנִים ַ נּאָמֶרַנּ אֶלֶנוּ לָּעַ־אָּמֶּר יְּתְנָע ניָבֹא מֹשֶׁר וְאַהַרֹן אֶל־פַּרִעֹּהֹ

יי פָּר אִם־מָאַן אַמָּה לִשְׁעַבְּׁהַ אָת־ מְיִּי הַנְּיִּי מֵבָיא מָחֶר אַרְבֶּה

הַצַּמָחַ לְבֶם מִּן־הַשָּׁדֶה: מו ַ עַבּיְר וֹאָכַלְ אָעַ בַּלָ בַעְהָּגוּ رْيُد بَوْرَفُد بَوْكِهُدُ دَرْصًا ַ ֻ ְבְבַּאָנוּ אָנוַ בִּיֹאִבֹּא נֹאָכַנוּ אָנוַ וְכְּסָּה אָת־עֵּין הָאָהֶץ וְלָא ייכָל

לבון וְיַבְּמוּן אֶבוּ אָנָא וֹוֹ: למגום וני אטוס. במניטו יכר בְּרָה יָת נִפִּין דַּעֲבַרִית יבויל ההשמעי קדם ברך

غَلُوٰ: שבע המי ויפלחון מסבור אַשׁ לאָטַכּוֹמֹאַ מוּן אָבְבוֹא בּיהוּדָאֵי עַר אָשָּהִי וֹאַמְרוּ לֵיהַ כַּבְּלָן אָמָר וֹיִ וֹמֹאַל מִמֵּר וֹאַנִּרוֹ לָנִת פּּרִמָּר

خىتانىك: נו מַּמִּי הַאָּנָא מֵיתִי מְחַר מִּבָּא אָבׁוּ אָם מַּסְבוּיב אַפִּ לְתַּלְּחָאָ

וווכוַל זְתְ כָּלְ אִּילָנָא בַּאַגַּמַע בְּאָמִשׁאַבוּע לַכוּן מוֹ בּּוֹבְאַ לווכול וָת שָּׁאָר שָּוּוֹבְתָא וֹלֵא וֹכוִלְ לְמִטְוֹיִ זִּטְ אַּבְׁמֹּאַ וושפו זט הון המהא באבהא

> tpem: these My signs in the midst of wods servants, that I might show hardened his heart, and the heart of in unto Pharaoh; for I have And the Logo said unto Moses: 'Go

X

that I am the Lord. among them; that ye may know and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

people go, that they may serve Me. to humble thyself before Me? let My Hebrews: How long wilt thou refuse saith the Lord, the God of the Pharaoh, and said unto him: 'Thus And Moses and Aaron went in unto

locusts into thy border; go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

feld; which groweth for you out of the the hail, and shall eat every tree which remaineth unto you from residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

- (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס נו: שחי. זְימִי, זמׄזימ מוי.
- ו שינו לשון פועל ומעללים, שא"כ היה לו לכמוצ עוללמי, כמו ן עולל למו פַּאַשֶׁר עוללָםְ לִי (חֹיכה חֹ, כצ), אַשֶׁר עולל לִי (שֹם יצ): (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי הַמְעַנְּנְׁם בִּי (במדבר כב, כעו), הַלוֹח בַּחֲשֶׁר הַמְעַנְּנְ בָּהֶם (שמוחל-חֹ ו, י) החמור במנרים,
- (3) לענות. כמרגומו לְמִּמְּבְּנְשָׁמֹ, וֹסוֹם מגורִת עניי, מִפַּנְמָ לִסִיוֹת עני ושפל מפני:
- (5) אח עין הארץ. אם מכלס סלרן: ולא יוכל וגר. סכולס, לכלום לם סלרן, ולעון קלכס דבר:

עַנְיִר נִיפָּן נַיִּצָא מָמָם פּּרְעָר: הַיוֹקם עַל־הָאָדְטָּה עָד הַיַּוֹם אַבֹּמֶיף וַאָּבָוֹת אַבֹמָיף מִיּוֹם ٠٠ ﻧﺨֿײַנַ כַֿלְבַמֹּגַנַוֹם אַאָּר לָאַבֹּאַנ بظرُبِهِ، حُنِينَا بحُنِيْ، حُمْ لِمُحَيِّنَا الْحَيْنَا الْحَيْنَانِي الْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِيِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْحَيْنَانِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلِيلِي الْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلَيْعِيلِي الْعَلِيلِي الْعِلْعِيلِ

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: יְהְנָה אֱלֹהֵיהֶם הַטֶּרֶם מַּדַּע כָּי הַבְּע אָעַ בְּיִאְלְהָהִים וֹוֹמִּבְרָה אָעַר הַבְּע זָהְ הּבְּרִיּא וִיפִּלְטוּן בָּיָה ישראל מָתַל יַדְּלֶּה זֶּה לְנוּי לְמוּלֵשׁ אָפַּוּהִי יָהִי דֵין לַנָּא לְתַּקְלָא וַיּאִטְרוּ עַבְרָי פַּרְעָר אַלָיו עַד־

נמי ההלקים: עבְדָר אָת־יְהֹנֶה אֱלֹהַנֶה מֶי פְּלַחֶי בֵּנִים יִיְ אֶלְהַכִּוֹן מִוּ יִּמִוֹ 8 ×ֶל־פַּרְעָה וַיַּאִמֶּר אֲלֵהֶם לְכָוּ לְנִת פַּרְעֹה וַאֲמַר לְהוֹן אִיִּילוּ ניישׁב אָת־משָּׁה וָאָת־אַהַרֹּן

יִבְבְּקְרֵנוּ נֵלֶבְ בָּי חַנִּיַיְהַנְוֹת לֶנוּיּ נב"ב בבנינו ובבנוטנו בצאננו ניאמר משה בנערני יבוקניי

غڌرگם: וֹאָטַ מַפַּׁכִּטַ וֹאָנִ כַּג וַמָּטַ זֹינִי מּמֹלְם כֹּאֹמֵּג אַהַּגְּם אַטַבֶּם בּסַהֹּבְּכוּן בּּר אָהַּגְם וֹטִבוּן

פּרְעְה: (ס) בַּבַלְּמִּגִם וֹנִלֹינִתְ אָטְם מִאָּט פֹּדֵּג וְעָבְּיִר אָת־וְהֹוֹה בָּי אַתָּה אַתָּה אַתָּ

> ēĻal: בבין ואָטפּני ונפַל מִלַנִע יהון על אַרִעאַ עַד יוֹמָא للإختياء الإجتام لاجتياب لادام ילטי כל מצראי דלא חווי ווטמקון פֿטּב יבֿט, כֿל מּבַּבַב

> בּגַעָּא אָב, אָבַבע מָגַבוֹם. ון אָלְהַרוֹן הַעַּר בְּעַן לָאַ וּאָמִרוּ עַּבְדֵי פַּרְעָה כֵיה עַר

> ן אָמְּתַב יָת מֹשֶּׁה וְיָת אַהַרֹן

עַנָּא בוֹבֶם !! כַּנָּא: בְּמְנֵלָא וּבְּעוּוְבַלָּא נֵינֵילָ אָבִי بخُوۡدَثٰۃ تٰذۃ ﴿ خَدۡرُتٰۃ بخدۡرُكِرُۃ は没に

לבול אַפּוכוּן לְאָסְהָּהָיִים אַ אַשוּו סִבוֹנון לְמִמְּבַר בִיש ווט מפלכון שוו אָבו בוּמֹא ניאמר אַלהָם יְלִי כֵּן יְהְנִיל נִאַמִּר לְהִוּן וָהֵי כֵּן מִימְּרָא דִּיִי

למן וטבוב זטעון מן פובס יפְּלְחוּ בְּבְׁם וֹנִ אֲבֵוֹ יִנִשׁ אַשוּוּ עַנְּבְּרִים לְאַ כֵּן אֵיִיִילִנִּ כְּעָּן הַנְּבְרָיָא

> from Pharaoh. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers? the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

destroyed? knowest thou not yet that Egypt is they may serve the LORD their God, snare unto us? let the men go, that him: 'How long shall this man be a And Pharaoh's servants said unto

spall go? your God; but who are they that unto them: 'Go, serve the LORD again unto Pharaoh; and he said And Moses and Aaron were brought

unto the Lord.' we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds our sons and with our daughters, our young and with our old, with And Moses said: 'We will go with

is before your face. and your little ones; see ye that evil LORD with you, as I will let you go, And he said unto them: 'So be the

from Pharaoh's presence. ye desire.' And they were driven out and serve the LORD; for that is what Not so; go now ye that are men,

- (ק) השרם תדע. סעוד לא ידעת כי אבדה מלרים:
- (8) ויושב. הושנו ע"י שליח ששלחו אחריהם, והושינום אל פרעה:
- במדבר: שמל יסושע אומס, וזסו שנאמר סַיּוֹס גַּלוֹמִי אֶׁמ מֶרְפַּמ מִנְצַיִס מֵעְלֵינָס (יסושע ס, ע), שסיו אומריס לכס דס אנו רואין עליכס בְּבְשְׁם הֹוּלִישָׁם (שמות לב, יב), זו היא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכה, מיד וַיִנְמָם ה' עַל הָרֶשָה, והפך את הדם לדם מילה במדבר, והוא סימן דם והריגה, וכשמטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגה, אמר משה במפלמו, לְמֶה יאֹמֶרוּ מִנְּרַיִם לֵאמֹר ומדרש הגדה שמעתי, כוכב החד יש ששמו רעה, המר להם פרעה, רוהה הני בָּהִינְעַנְנִינִּוּח שלי הוחו כוכב עולה לקרחתכם

نهٰ٪د بخلاد: בְּלְ־עַשֶּׁב הָאְהֶץ אָת בְּלִ-אַשֶּׁר וִיִיכוֹלְ יָת בָּל עִסְבָּא דְּאַרְעָא מּלְ־אָבָין מֹאָבָיִם וֹיאַכַלְ אָנִים יַּיִּבָּא וֹיִפַּע מֹלְ אַנְמֹא בַמֹּגָּנִים אַנ מַּלְאַבּׁאַ מִאַּבְוֹם בַּאַבַבְּיִ וֹנֹמַלְ מַלְ אַבַּמֹּאַ בַּמִּאַבוֹם וֹנִיםוּ يده بالله المرات المرا

ַבְּקְרִים נְשָׂא אָת־הָאַרְבֶּה: הַפְּיֵלְה הַבְּּקֵר הָיְה וְרֹיּתַ הַהוּא וְכָל לֵילִיִא צַפְּרָא הַוְה לאָבֶא לָּגְ_עַיּנִים עַעִיּאַ וֹלָגַ_ <u>י</u> פּ מִצְּבְּיִם וַיְהֹלְיִה נְהַגִּ רְוּחַ-קְּדִים צַרְעָּא דְּמִצְרַיִם וַיִּיְ דַּבָּר רוּחַ رثِط ظَوِّلًا هِمَاطِقُلَةٌ فِرَا هُوَا ا

: إلى אַבְבָּה בְּמָהוּ וְאַהַבָּיוּ לְאָ יְהְיָהַ בְּבָּר מְאָר לְפִּנְיוּ לֹאַ־הָוֹנִה בֵּוֹ ++ מֹבְּנִם נַּלְּנִם בֹּכְלְ גַּבְּנֹלְ מִבְּנִים בַּמִּבְנִם נְהָבָא בֹּכִלְ טִּעוּם נּינֹתֹל הַאַרְבָּה עַל בְּלְאַבֶּע יִּסְלֵיק וּוָבָא עַל בָּל אַרְעָא

בַּבְרַאֶּבֶא מִגִּבונם: בּלְ בְיִבְיבׁ בַּמֹּא וּלִמֹּמִר עַמִּבְע אַּמָּר בוּהָיר הַבְּּרָד וְלאַ־נוּהַר مَرْهُد بَغُدُا إِيَّا خِرَافِرٌ، بَيْمًا ײַ נַמָּהְשָּׁךְ הָאָבֶל אָת־כָּל – וֹיְכ<u>ֶ</u>ם ڂٙڮڶۼؙڎؠؙ

אֶלְנִינֶם וֹלַכֶּם: וּלְצַּהַרְן וַיֹּאַמֶּר חַמְאָתִי לַיהְוָה יּלְצַּהַרֹן נַצְּמַר חַבִּיה בֵּרֶם יִיָּ « נימהַר פּּרְעָה לִקּרָא לִמֹשֶׁר

מְּלְּגָּ, נַלְ אָנַרְ הַמָּנֶת הַנָּר: لْلَمْكَادِد ذِيدِيْكَ كَبْرِيَادُو لَيْقَالِي نِمْتُمْ يَتَلِمُ لَقَدِدٍ كَتُو يَرْ ן עַּמְּה שָּׁא נְאָ חַטְּאָתִי אָרְ הַפַּעַם

יָר כָל דְאַשְׁאַר בַּרְדָּא:

וְרוּחַ קְדוּמָא נְשַל יָת גוֹבָא: לבומא באֹבהא כֹּל ווָמֹא וַאָּרִים מֹשֶׁה יָת חוּשָרֵיה עַל

וּבְּטַבוְיבוּ לָא וְבוּ כֹּוֹ: לא עונה בן גובא דקנמיה מגרים פקיף להדא קדמוהי

F44;0: ילמספא בעללא פלל אַנמא וֹלָא אֹמִשׁאַר כֹּל וֹרוָל בֹּאִילָוֹא GLL XLCTX LAMAL TLLX זְנִי כְּלְ מִסְבָּא בַּאַבְעָא וֹנִי כָּלְ אֹבֹהֹא וֹשַׁהַוְכֹּט אַבֹּהֹא וֹאַכֹּב נטֿפֿאַ גע מגן מִּמֹמָאִ בַּכֹּע

אֶלְנִיכִוּן יַלְכִוּן: נאוחי פּרְעֹה לִמְקָבֵי לְמִשֶּׁה

מוקא קדין: אֶּלְעַבוּן וֹנֹהָבֵּו מִנִּוּ לְעוִע וֹעַ ילהן שְׁבוּט בהן לְטוּבי בָּנִם

> land, even all that the hail hath Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the LORD said unto Moses:

the east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

field, through all the land of Egypt. thing, either tree or herb of the and there remained not any green the trees which the hail had left; herb of the land, and all the fruit of darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the LORD your God, Aaron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

91

take away from me this death only. the Lord your God, that He may my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

עבודס) בקשמס עד סנס, נובמס למלסינו, ומין דרך סמף לובומ: - ויגרש אוחם. סרי זם לשון קנר, ולמ פירש מי סמגרש: (11) לא כן. כאשר אתרמס לסיליך סעף עמכס, אלא לכו סגבריס ועבדו את ס": בי אוחה אחם מבקשים. (אומס

(13) ורוח הקרים. כוח מזכחים נשל לח סלרבס, לפי שבל כנגדו, שמלכיס בדכומית מערבית סיחה, כמו שמפורש במקוס (שו) בארבה. נשניל מכת הארנה:

יש"ש) וכמוסו לא סיה ולא יהיה: משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבס, שסיו ימד ארבס, ילק, מסיל, גוס, אבל של משס לא סיס אלא של מין אמד, (כ"ג רא"ס (14) ואחריו לא יהיה כן. ומומו שסיס בימי יומל, שומתר פמסו למ נָסָנָס מן סָעוּלָס (יומל ב, ב), למדנו שסיס כבד משל dac:

(11) כל ירק. שְנֶׁם ירוק, וירדור"ם צלע"ו:

<u>יִרוֹ</u>יב: " ניגא ממם פּבֹמְנו נימֹטֹב אָבְ וּלְפַל מִלְנִו פּבֹמִנו וֹגֹלְ, בֹּנִם

ניהפף יהוה רים ים הוא מאר

אָלְר בַּכִּלְ גָּבָוּלְ מָאָבֶוֹים: נְמָּה סִּיּף לָא נִשְׁאַר אַרְבָּה פּי וַיִּשְׂאַ אָת־הָאַרְבֶּה וַיִּהְקְעָנִי לְחָדָּא וּנְשַלְ יָת גּוֹבָא וּרְשָׁרִי

שׁלְּע אָנַרְבְּנֵנִי וְשִּׁרְאֵלִי (פּ) נִיְחַנֵּל יְהֹנֶה אֶת־לֵב פַּרְעָה וְלְא וְתַּקֵּר יִיְ יְתַ לְבָּא דְּפַּרְעֹה וְלְא

مَجُدُنَهِ لَأَمُهُ لِمُ يُمْكِ: وذ ـ הَשְּٰלֵי ִם וֵיהִי הֻשֶּׁהְ עַל־אֲבֶץ

מֹבְּבְוֹם מִּלְמֵּע וֹמִים: تَنْتُرُ لِيُهُكَا كُوِّحٌ كُذُمْ هُمُنَّةً تَتَلَبُ لِيَهِكَ كَوْحٍ خُوْدٍ נַיָּם מְמֶּנִר אָת־יָדְוֹ עַל־הַשְּׁמְיָנִם נַאָּבִים מֹשֶּׁה יָת יְדִיה עַל צֵית

בְּמִנְשֶׁבִּעָם: لْخُرْجُ خُدْدُ نَهُلَا هُنِكَ عَبْدَ لِيَقْدَا لَهُدُمْ خُدُدُ نَهُدُهُمْ تَائِدَ לא רָאׁר אַישׁ אָת־אָהַיר וְלֹא לָא חֲזוֹ גְּבָר יָת אֲחוּהִי וְלָא

> חַד בַכֹל תַחוּם מִצֶּרַיִם: לַנַמָּא בַּסוּנַב לָא אָמִּטְאַר װָבָא נְהְפַּרְ יִיָּ רִיָּהַ מַעְּרְבָּא הַפִּירִ

אַנהא בְּמָגֹנוֹם בַּעֹנ בּוֹהֹצוּ בית שְׁמִנְא וִיהֵי הַשְׁמִּנְא מַל ينغيت بمثن هِذَ طَفِّد بِهِد يَهِد يَهِد يَهِد يَ جَطَّقِه هِدَات بَهِ قِحَ

שַּׁלַע נְתְּ בְּנֵי וְשְּׁבְאֵלִ:

אַבְעָא בְּמִגְבוֹם טַּבְטָא וְמָוּו: ₫ႠҀ ζιζί%:

לבורא במוקבניהון:

and entreated the Lord. And he went out from Pharaoh,

one locust in all the border of the Red Sea; there remained not the locusts, and drove them into strong west wind, which took up And the Lord turned an exceeding

children of Israel go. heart, and he did not let the But the Lord hardened Pharach's

darkness which may be felt. over the land of Egypt, even heaven, that there may be darkness Stretch out thy hand toward And the LORD said unto Moses:

Egypt three days; thick darkness in all the land of toward heaven; and there was a And Moses stretched forth his hand

had light in their dwellings. days; but all the children of Israel rose any from his place for three they saw not one another, neither

כ): לא נשאר ארבה אחד. אף סמלומיס שמלמו מסס (שמו"ר יג, ו): ַ פְּלָשְׁמִּיס (שמוח כג, לה), ממורח למערב, שיס פלשמיס במערב היה, שנהמר בפלשמיס ישָׁבֵּי מֶבֶל הַיָּס גּוּי כְּרֵמִיס (לפניה ב, ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארבה בימה שוף כנגדו, וכן מלינו לענין מחומין שהוא פונה ללד מורח, שנאמר מיַם שוף וְעַד יָם (19) רוח ים. כוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שַיַס מוף סיס מקלמו במערב כנגד כל כוח דרומים, וגם במזרח של ארך

ומדרש הגדה פוחרו, לשון מְמַשֵּׁשׁ בַּבְּבֶּבִיס (דברים כח, כמ), שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש: בְּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵּל גֵילְנָסׁ, כשיגיע סמוך לחור סיוס. חֿבל /חֿין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהוח כחוב חֿחר ויהי חשך. יג, כ), כמו לא יאהל לא יעה אהלו. וכן וַשַּוְבֵיִי שַיִּל (שמואל־בּ כבּ, מ), כמו וַשְּׁשַׁבָּיִי. ואונקלוש חרגם לשון השרה, כמו לא ימיש מיצום סרבה חסרום אל"ף, לפי שאין הברם האלף נכרם כל כך אין הכחוב מקפיד על חסרונה, כגון וְלֹהׁ יַבֵּל שֶׁם עַבְּנִי (ישעיי (IS) וימש חשך. וימשיך עליסס משך יומר ממשכו של לילס, ומשך של לילס יממיש וימשיך עוד: וומש. כמו ויממש. יש לנו

של ימיס: ראימיו בבימך ובמקוס פלוני הוא (שס): - שלשה ימום. שלוש של ימיס, מרליי"וא בלע"ו, וכן ז' ימיס בכל מקוס, שמיי"וא שם לוקין כמונו. ועוד, שמפשו ישראל וראו את כליסס, וכשילאו וסיו שואלין מסן וסיו אומריס אין בידינו כלוס, אומר לו, אני שסיו בישראל באומו סדור רשעים, ולא סיו רולים ללאמ, וממו בשלשת ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים במפלמם ויאמרו אף מוכפל על זה, שלה קמו היש מחחמיו, יושב הין יכול לעמוד ועומד הין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמה הביה עליהם חשך, (בב) ויהי חשך אפלה שלשה ימים וגוי. משך של מופל שלה לים הת המי גי ימים, ועוד שלשה ימים המרים משך

₫₫₫□: ילַלַבְבֶּם וֹאָנִ זָּם_מַּפָּבָם וֹלַבַּ שלישי לְכוּ עִּבְרַוּ אָת־יְהֹנְה הַק צֹאנְכֶם אִיוִילוּ פָּלְחוּ קָּדָם יִי לְחוֹד

حَنلِلْك لِمُحَلِّلَةِ: בּׁנֹבְנוּ וְבְּנוֹנִם וֹמְגְנִי וֹמֹמְּנוּ בּיִבּנֹּא נִכְסִי טִיּגְׁהָּוִ וֹהֵּלְנִוֹ ניאטר משה פּם־אַמָּה הַתַּן

ಭಿರ್ಥ: מַעַנַּהְבַע אָנַיַרְוֹנִה עַּדַּבּאָנוּ יְהְנָה אֶלְהַיִנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע ١٥٥ פּרְסָׁה בֵּי מִמֶּנוּ נִאַה לַעֲבָׂד אָת־ נום מלוני וב"ב מפוני לא השאר

\$\frac{1}{2}\tau \frac{1}{2}\tau \frac{1}{2}\t ע נוְיְחַזָּל יְהְוָה אָת־לֶב פַּרְעָה וְלָא וְתַפֵּיף יִין יָה לְבָּא דְפּרְעֹה וְלָא

כִּי בִּיָּוֹם בֹאִטֹבַ פַּנִי טַמִּיני: השְׁמֶר לְּדְּׁ אַלְ־מִסֶּרְ רְאָנִת פְּּנָי ניְאָמֶר לְוֹ פּרְשָׂר צֵלְרְ מִעְּלְיִ

אַסְףְ עִוֹד רְאָוֹת ְפְּנֵיף: (פּ) ⁶² נְיָּאִמֶּר מִמֶּּה בֵּוֹ דְּבַּיְרְמִּ לְאִ נִאָּמִר מִמָּה יָאִיּה מַבְּילְמָא לָא

אָשְׁבֶּם מִיּבְיבִי מַזָּה בְּשַׁקְחוֹ בְּקְה נְּרֵשׁ יְנְרֵשׁ מִּבָּא מֹאַבְוֹם אַנִוֹבוּ בֶּן וְהַּלָּט אָנַבֶּם ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ يشخور بمثرة چל משָׁה צַּוֹד ﭘָגַע יַצִּעַר יִיְ לְמִשָּׁה עּוֹד עַכְּחָשִׁ

במיליו לבי במו ילבי זמר: אַשׁו מַאַת רַעַּהוּ וְאָשָּׁה מַאַת

מפלכון ייזיל עמכון: הלכון ושוביכון הבומו אַב ניקלא פּרְעָה אָל־מֹשֶׁה נִיאָמֶר יקְרָא פּרְעֹה לְמֹשֶׁה נַאֲמַר

ונגבור בדם ין אַלְהַנֹא: נצַמר משה צף צַהָּ הַמֵּרוֹ

מִיתַנְאַ לְתַּמָּן: וֹבְעִי מְאֵ נְפָּׁלָטְ בֶּוֹבְם וֹנִ מָּב נֹג אֶבְׁעַלָּא נֹאָנֹעוֹלָא בָנִע אָנָעוֹלָא אַנטֹלא לַסְבְין לְמִפְּלָטְ בַּעָרָ נְאָאַר מִנֵּיה מִדְּעָם אֲבֵי מִנִּיה ואַב בֹמִירָנֹא יִיוִיל מִמַּנֹא לָא

אָבָא לְשַׁלְּחוּהְהֹוֹן:

אַפּֿג אָבֿג בֿוּנְמֹא בַּטֹבִוֹג אָפֿג אַסְּהְעַר לֶךְ לָא תּוֹסֵיף לְמִהְוֹי ַנְאָמֶר כִיה פַּרְעָה אָיזִיל מִעְּלָּוִי

: تاناتك

אוסיף עוד לְמָחָזֵי אַפְּּך:

שבלא ושבוב ושכון מלא: בְשַׁלְּחוּתֵיה הַשְּׁלְחוּתִיה מֹגֹּבְאֵּג בֹּטֹב בֹּן נְהַגְּטִ זֹטֹכִוּן

ĿĹŪ**て**: שבושע מנון הקסף ימנין לבר מן הַבְּרֵיה וְאָהְּהָא מוֹ בפר לא באול העים וישאלי מביל בעו שדם עמא וישאליו

> with you. be stayed; let your little ones also go only let your flocks and your herds and said: 'Go ye, serve the LORD; And Pharaoh called unto Moses,

sacrifice unto the Lord our God. burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and And Moses said: 'Thou must also

the Lord, until we come thither.' know not with what we must serve serve the Lord our God; and we behind; for thereof must we take to there shall not a hoof be left Our cattle also shall go with us;

heart, and he would not let them But the Lord hardened Pharach's

thou seest my face thou shalt die.' see my face no more; for in the day thee from me, take heed to thyself, And Pharaoh said unto him: Get

well; I will see thy face again no And Moses said: 'Thou hast spoken

altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; Pharaoh, and upon Egypt; one plague more will I bring upon And the Lord said unto Moses: 'Yet

IX

67

Lτ

97

SZ

77

jewels of gold. neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

(42) יצג. יהא מולג במקומו:

- (62) פרסה. פרסח רגל פלנמ"א בלע"ו לא גדע מה נעבד. כמס מכנד סענודס, שמא ישאל יומר ממס שיש נירינו: (25) גם אחה חחן. לא דייך שמקננו ילך עמנו, אלא גם אמה ממן:
- (92) בן דברת. יפה דברת ובומנו, דברת אמת שלא אומיף עוד ראות פניך (שמו"ר יד, ד):
- (I) בלה. גמירל, כלק כליל, כולכס ישלת:
- (2) דבר גא. אין נא אלה לעון בקעה, בבקעה ממך הוהירם על כך, עלה יאמר אותו לדיק אברהם, ועבדום וענו אותם קיים

מַּבְדֵי בַּבְּרָאַר 口がには ניפון יְתוָה אָת־חַון הָעָם בְּעִינֵי

מֹלְבוֹ פַּבְמוּ וּלְמֵנוֹ מַּמָּא: מֹאַנִום לְעַבֹּא בֹאַנִמֹא בַמֹּגַנוֹם בֹמִנוֹי

פּחַצָּת חַבְּיְלְם אַנִי יוֹצָא בְּתְוֹיִ בְּפַּלְגִית לִילִיִא אָנָא מִתְּיָּלִי

עַר בְּכָוֹר תַשִּׁפְּחָה אֲשֶׁר אַתַר ימָר כְּלְ־בָּכִוּר בָּאָבֶין מִצְרָוֹם וְימוּת כָּלְ בּוּכְרָא בָּאַרְעָּא

ַבְבַּלְיִם וְכָלְ בְּבָוֹר בְּבַמֶּבו: ל מבְכָוֹר פַּרָעֹר הַיּשָׁב עַל־כִּסְאָוֹ

וְבְּמִבוּ לְאִ תִּפְרַ: מעְרָיִם אַשֶּׁר כְּמָהוּ לָא נִהְיָּהָה ئتزئد لإبكاء لجحرك الأثراء

בון מִגְבוֹם יבוֹן וֹמִּבְאָב: לַמַּמַן שַּׁרְמִנּן אָּמָּרַ יַפְּבֶרַ יְרַנֶּר ے چُڑے לְמִּנְי לְמֵּצִּׁימִ וְעַּדַ בְּנֵמָׂנִי بَرْجُرِ فَتَرْ نَهُلَهُم كُهِ تُلْلَدُهُ _ الْمُرْجُرِ لَهِ تُلْلَدُهُ _ الْمُرْجَرِ الْمُرْجَانِ الْمُرْجَانِ

> מגוא אַנ אַנובא מָמָּנו וּב וועב וֹו וֹע מַּמָּא לַבַעַמָׁוֹ בַּמָּנִי,

וַיַּאַמֶּר מֹשֶּׁה כָּה אָמַר יְהוֹוָה וַאֲמַר מֹשֶּׁה כִּדְּנָן אֲמַר יִיָּ

במגבום מפוכבא בפבמר

בללטר רחוא וכל בולרא מַלְכוּנוֹגוּה עד בּוּכְּרָא דְּאַמְּמָאַ בְּמְּטִיר לְמִטַּב עַּלְ כּוּרָסֵי

אֹבֹהֹא בַמֹּהֹבִוֹם בַּכֹּוֹעַבּ לָא וּטַבוּ הַנַטַאַ בַּבַּטַא בַּבַבַּ

בְּנְתְּ נְדְּבְנְתַהַ לָא תּוֹסֵיף:

ĘŚŀŸĽŀĿ ילכל בני ושָׁבָאָל לָא וֹלִוּע

מֹאַבְאָנ יִבּוֹן וֹמִּבָאָכִ: לְמִאֹנְאָא וֹמֹּב בֹּמֹוֹבֹא בֹּבוּל

> sight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

LORD: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

out into the midst of Egypt;

the sight of the people.

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharaoh that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born and all the first-born in the land of

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt, And there shall be a great cry

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the Lord tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

לאחריו, ולא אמר בחלוח, שמא יטעו אלטגניני פרעה ויאמרו, משה גַדָּאִי הוא (ברכוח ד.), אבל הקב"ה יודע עחיו ורגעיו, שאיץ חלות שם דבר של חלי. ורבותינו דרשו, כמו כבחלות הלילה, ואמרו שאמר משה כחלות, דמשמע סמוך לו או לפניו או הלילה. כהמלק הלילה, כמלומ כמו פַעֲלוֹמ (שופּמיס יג, כ), צַּמֲלוֹמ פֿפָס בְּנוּ (מהליס קכד, ג), זהו פשומו לישנו על חופניו, (+) ויאמר משה כה אמר ה: זעמדולפני פרעס נאמרס לו נזואס זו, שסרי משילא מלפניי לא סופיף ראום פניז: בחצות בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קיים בסס (ברכות מ.):

פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומיס מבכור פרעס ומשוביס מבכור סשפמס סיו בכלל. ולמס לקו בני סשפמום, שאף סס (5) עד בכור השבי. מה לקו השניים, כדי שלא יאמרו יראמס מצעה עלצונס, והציאה פורענות על מלרים: מבכור למר במלום:

נפרע מאלקיק (מכילמא פי"ג): סיו משעבדים בסס ושממים בלרמס: וכל בכור בהמה. לפישסיו עובדין לם, וכשהקב"ס נפרע מן האומה עובדי כוכנים,

77

ְיַנְיַלְ מְרוּלָיִם מַּעֲשְׁיִר (שׁסִי, ד), תריפּיס, קומריס שנוניס: אשר יפּלה. ינדיל: שנן. פֿוּ מָשֶבֶרְן (שמופֿל־בּ ה, כד), משמנן. לְמִירַג מְריּן (ישטי' מפֿ, טו), שנון. עַקּשָׁבִּוֹת מְריּן (משלי כפֿ, ה), פֿדס חריף ושנון. (∀) לא יחרץ כלב לשונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַבַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵׁל לְמִישׁ מָת לְשׁונו. מומר מני שהוא לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַבַן לְבְּנֵי יִשְׁבְמֵּל לְמִישׁ מָת לְשׁונו. (יהושע י, כמ), למ

قِرَمُر دِيَارِد كِيْل: (٥) וְאַחַרִרכֵן אֵצֵא וַיַּצָא מֵעָם בּן אָפּוֹס וּנְפַס מִלְנָת פּרַעֹּה וֹבֶל_עַמָּם י וְהִשְּׁמְחֲוּרִילֵי לֵאמֹר צֵאְא אַחָּה לְנָהִי וִיִּבְעוֹן מִנִּי לְמִימַר פּוֹק

בלוט מופֿטֿו פֿאָבוֹא מֹאַבוֹם: نشرت هُرْدُت قَلْمُك كُرَتُمًا مُؤْدِياً قَلْمِك خُدِيمٍ كُمُونِهُك וּנְאָמֶר יְהֹוְהוֹ אֶל־מֹשֶׁה לֹא וַאֲמַר יִיְ לְמִשֶּׁה לָא יָקבּיל

מַאַרְצֶּוֹ: (ס) אָנוַ_בֹּדָנִ,_נֹחָבָאַ ניְחַנֵּל יְהֹנְהֹ אָת־בֶלְב פַּרְעָה וְתַפֵּיף יִיְיָה לִבָּא דְפַּרְעֹה וְלָא or הַמִּפְׁהָיִם הָאֵּכֶּוֹר לִפְּנֵיִ פּּרְעָּה מוּפְּהַיָּא הָאִלֵּין בֵּרְטַ פּּרְעָה ימשָּׁר וֹאַהַרוֹ מִשִּׁי אָת־כָּל־

هَلَيا خُمُّنًا مُمُنَاتِ كَمُمْلِ: אַל ניָאַמֶּר יְהְנְהַ אֶל־מֹשֶּׁה וָאֶל נִאֲמַר יִיְ לְמִשֶּה וּלְצַּהַרֹּן

تَمُثُلا: באָהוּן הואַ לַכָּם לְטַבְּהָּג מַבְּמָאַ, הוּא לְכוּן לְיַנְהַנִי הַקְּבֶשׁ הַנְּהַ לְכֶּם רַאִּשׁ מֲדָשִׁים יַרְקּא הָדֵין לְכוּוְ בִישׁ יַרְחַיָּא

אָלִת שֶּׁה לַבֶּיִת: וְיִקְחָוּ לְמָם אָישׁ שָׂה לְבֵּיתַ בְּעְמֶר לַחְדֶשׁ חַנְּּתְי

אַמָּבַבְּבַנְלְמֶנְבְּ אָנִיּ וֹכִּבְ הַמָּא בְּהַמָּבִּ וּבְּנַבַ

מוְפַּׁעוֹ, בַּאַבְעָא בַּעִאָבוֹם:

שַּׁלַח יָת בְּנֵי יִשְּׁרָאֵל מֵאַרְעֵיה: ומשָת וֹאַנַרוֹ עֲבַרוּ יָת כָּל

בְאַרְעָא דְמִצְרַיִם לְמֵימָר:

: 🛚 🗓 🗓

עבר אַמַּר לְבֵית אַבַא אַמִּרָא

hot anger. ai dorrad mort tuo traw ad baA thee; and after that I will go out.' out, and all the people that follow down unto me, saying: Get thee come down unto me, and bow And all these thy servants shall

multiplied in the land of Egypt.' you; that My wonders may be Tharaoh will not hearken unto And the LORD said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

and Aaron in the land of Egypt, And the Lord spoke unto Moses

IIX

the first month of the year to you. beginning of months; it shall be This month shall be unto you the

ponsepojq: their fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

עס כל סעס מארלך: ויצא מעם פרעה. כשגמר דבריו ילא מלפניו: בחרי אף. על שאמר לו אל מוסף ראות פני: שַמִי, ולַ אַמר לו משס מחחלס וירדת אלי וסשחחוית לי: אשר ברגליך. הסולנים אחר עלתן וסלוכן: ואחרי בן אצא. (8) דירדר כל עבדיך. חלק כציד למלכוח (זבחים קב.), שהרי בסוף ירד פרעה בעלמו אליו בלילה ואמר קומו אָאוּ מִמוֹן

(9) למען רבות מופחי. מופחי שְנַיֶּס, רבוח שלשס, מכח בכורוח וקריעם יס קוף ולנער את מלריס:

(10) ומשה ואהרן עשו הוי. כבר כתב לנו ואת בכל המופחים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לממכה לפרשה של אחריה:

לא המפלל במוך הכרך, לפי שהימה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילחא פסחא פ"א): עס משס בדבור: בארץ מצרים. מוץ לכרך, או אינו אלא במוך סכרך, מלמוד לומר כלאמי אם סעיר וגוי, ומס מפלס קלס (ז) ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן. נשניל שלסרן עשס וערם במופחים כמשם, חלק לו כבוד זס במלוס רלשונם, שכללו

(3) דברו אל כל עדת. וכי אסרן מדבר, וסלא כבר נאמר אחם מדבר, אלא מולקין כבוד זם לום, ואומרים זם לום למדני, שלום שַׁשֶׁר נְּיֶּה הַ'נְקְלְמֶׁה (במדבר מו, כג), מֹלֹה שמוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשבה: וקדש. וכילד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר ויהי בְּיִים דְּבֶּר ה' (לעיל ו, כח), בְּיִה בַּוֹּמֹ (ויקרא ו, לח), מן נמקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שעור מראה ומהיה ראויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כוה ראה פשומו, על הדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לפדר מנין ההדשים, שיהא אייר קרוי שני, פיון שלישי (מכילהא שם): הזה. (2) החדש הזה. סכלסי לבנס במדושס (שמו"ר מו, כמ), ולמר לו, כשסירם מממדש יסיס לך ר"מ. ולין מקרל יולל מידי

57

- אַלְלוֹ הַלְּפוּ עַּלְ־הַשֶּׁה: בּיהְ בְּמִכְּסָה וְּפְּשִׁה אָיִשׁ לְפָּי וְקְבִּיה לְבִּיהִיה בְּמִנְיוֹ נְפְשְׁהָיִא * וְלְקַח הוֹא וּשְׁבֵנֵוֹ הַקְּרֶב אֶלִי- עַלְ אִמְּרָאְ וְיַסִּב הוֹא וְשֵׁיבְבֵּיה
- : الاكنا رَحُتُ مَا بَاخِدُهُم بِمَا بَعْيُم أَبَدَ رُحِيا مَا هَفَدَهُ بَمَا فَتَرَ שֶּׁה מְמָים זְבֶּר בֶּן שְׁנָה יִהְנָה אִפֶּר שְּׁלִים דְּכַר בַּר שַׁתֵּיה
- نَّمُلُكُمْ خَنَا لَمُلُحُنُونَ וְשְׁבְּשׁהַ אָּטָוּ כָּלְ לַבַּלְ מְבַרָ הַבֵּון וִיכָּסוּן וְבִינִי כּלְ קְּהָלָא ³ אַרְבְּעָה עְשֶׂר יִים לַהַבְּשׁ הַזְּה צַרְבְּעַה עַסְּרָא יוֹמָא לְיַרְחָא וְהְיָהְ לְכָם לְמִשְׁמֶבֶה עַּרְ וִיהֵי לְכוֹן לְמַשְּׂרָא עַּר
- עَבُשְׁיִם אַֹּמֶּעְרֵיאָכְלְוּ אָעִוּ בְּעָם: בִּעּיָּאְ דְּיִיכְלְוּ יִמִיה בְּתִּוּן: شِقِر بَاشِينَا لِمَحْ بَاشِيْكِيْكِ فِكِي الْمُحَالِمِ فِي الْمَحْ فِي الْمَحْ فِي فِكِي فِي الْمُ ² נֹלְפֿעוּ מִנְעַבְּׁם נֹלִטְנִי הַּגְ נִיפִּׁבוּו מו בּמֹא נִיטִּוּנוּ הַּגְ

- מַל אַמִּרָא: גבר לפום מיכליה ההמנון נאם־ומעַט הַבּּוֹת מהְוֹוֹת משֶׁה וִאָּם וִעִּיר בּיהָא מִלְאָהְמִנְאָה
- עציא הסבון:
- خُرْمُنْ٪ لَـٰزَمُلُ٪ حَـٰلَ مِثْرَمَنُ٪:

- the lamb. eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take for a lamb, then shall he and his and if the household be too little
- from the goats; shall take it from the sheep, or blemish, a male of the first year; ye Your lamb shall be without
- congregation of Israel shall kill it at and the whole assembly of the fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the
- wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,

לבית אבות. למשפחס אחח, סרי שסיו מרובין יכול שס אחד לכולן, חלמוד לומר שס לביח (מכילחא פ"ג): סיוס בראש מודש, שיקמוסו בעשור למודש (שס): הזה. פסח מלריס מקמו מבעשור, ולא פסח דורות (פסמיס לו.): שה וסדבור יולא מבין שניסס כאלו שניסס מדבריס (מכילמא פסמא פ"ג): אל כל עדת ישראל וגרי בעשור לחדש. דברו

- פע.): במכסח. משבון, וכן מְכְּשַׁמּ סְשֶׁרֶפְּךְ (ויקרא כו, כג): לפי אבלו. הראוי לאכילה, פרע לחולה ווקן שאינו יכול שה אחר, אך אם באו למשרך ידיהם ולהממעט מהיום משה, יממעטו בעוד השה קיים, בהיומו בחיים ולא משנשמע (פסחים וגו', זסו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש, ללמד שחחר שנמנו עליו יכולין להחמעט ולמשוך ידיהם הימנו, ולהמנוח על (+) ואם ימעט הביה מהיוה משה. ואס יסיו מועמין מסיום משס אחד, שאין יכולין לאכלו ויצא לידי נותר, ולקם סוא ושכנו
- (a) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי בן שנה, כלומר שנולד בשנה זו: מן הכבשים ומן העזים. או מוס או לאכול כזימ (מכילמא פ"ג): חבסו. פִּמְמְנוּן:
- הלילה, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי יינמו לללי ערב, ועריבת הלילה בתחלת הלילה. ערב לשון נשף וחשך, כמו עָרְבָּה כָּל קרוי בין סערבים, שהשמש נומה לבית מבוחו לערוב, ולשון בין הערבים נרחה בעיני, חוחן שעות שבין עריבת היום לעריבת כמומ זו אמר זו, וכנומת כת ראשונה נגעלו דלמות העזורה וכוי, כדאימא בפסחים (מד.): בין הערבים. משש שעות ולמעלה אדס כמומו (מכילמא פ"ס קידושין מא:): - קהל עדה ישראל. קסל ועדס וישראל, מכאן אמרו פסמי לבור נשמטין בשלשס משְבר וּקְחוּ לְבֶס, משבר ידיכס מסליליס וקחו לכס לפון של מלוס: - ושחשו אחר הרי וכי כולן שוחמין, סלה מכפון ששלוחו של ו), בשני דמיס, ומומר גַּס מַּמְּ בְּדַס בְּּרִימֵך שְׁנַּמְּמִי מֲמִירַיִךְ מִבּוֹר מֵין מַיִס בֹּו (וכריס מ, יא), ושסיו שמופיס באליליס, אמר לסס שנאמר וְאַפְּ עֵרֹס וְעֶרְיָס (שם ז), ונתן להס שתי מלות, דס פתח ודס מילה שמלו באותו הלילה, שנאמר מִקּפֹוּמֶשָת בְּדָמָיִך (שם . עַמ דְּדִיס (ימוקאל מו, מ), סגיעס שבועס שנשבעמי לאברסס שאגאל אַמ בניי, ולא סיו בידס מלומ לסמעסק בסס כדי שיגאלו, לשמיעמו הרבעה ימיס מה שלה נוה כן בפסמ דורות, היה ר'יממיה בן מרש הומר, הרי הוה הומרן הֶשֶׁבֶר שֶלִיךְן בֶּהֶהַ שָּמַךְ (6) והיה לכם למשמרת. זה לשון בקור, שמעון בקור ממוס ארבעה ימים קודם שחימה. ומפני מה הקדים לקיחמו מוס, שאף עו קרויס שס, שנאמר וָשֶׁס עוִיס (דבריס יד, ד):
- סמבן ובבים סַבְּקֶר, שמין דרין במוכו: (ויקרס כו, לו), עַרְפָּס דְּשְׁקִיף. מַבּוּרֶס, עַשְׁקוֹפֵי: - על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולס על משקוף ומוווות שננית מכאן: - המשקוף. הוא העליון, שהדלת שוקף עליו כשמוגרין אומו, ליימ"ל בלע"ו ולשון שקיפה, הבמה, כמו קול עֶלֶה נִדְף (ד) ולקחו מן הדם. זו קצלם סדס, יכול ציד, מלמוד לומר אשר בסף: המווזוח. סס סוקופום, אמם מכאן לפמח ואחם שְׁמְטְהַ (ישעי'כר, יאֿ):

- ١٥٠٠٠ المالة בְּלִי־אֲשׁ וּמַצְּוֹת עַל־מָרוֹרֶים הָדֵין שָנִי נוּר וּפַשִיר עַל וֹאַבְׁלִוּ אָעַרַ עַּבְּשָׁרְ בַּבַּוֹלֵע תַוּיָּע וֹוּיִבְלְוּוּ וֹע בַּסְרָא בָּלְוּלְוֹא
- מְבְשֶּׁלְאַ מִבְוּשִּׁלְאַ מִבְּיִבְּאָהַ לְאַ כִּרְ בַּשְּּלְאַ מִבְוּשֵּׁלְ בְּמִנְאַ
- וְנְינְינֶר מִמֶּנִנְּ הַּגַּבְבַבוֹר בַּאָה וּנְוֹהֶטַאַר מִנָּנִי הַּג בַּבַּבֹא י וְלְאַ־חוֹתָירוּ מְמֶּנוּ עַדְּבְּקָר וְלָא חַשְּׁאָרוּן מִנֵּיה עַד צַפְּרָא
- בְּחִפְּזֹּוֹן פֶּסַח הָוּאַ לַיהֹנֶה: ימפלכם בּיֶּדְכָם וַאָּכַלְמָּם אָעוּ להגופם לבונגוקם וַכֶּבַעַ עַאָבַלַוּ אָעַוַ מִּעִוּנִבַּם
- מְפַּמִים אָנָי יְהַנְּהִי: بخخے لاّح يتر معندنا الله الله الله מֹאַבוֹם מֹאַבוֹם וֹהַגַבַּבַּנוֹמִי בּ עַנְּעָ וְעִכּיעָ, כְּלְ-בְּכִוּרְ בָּאָבֶעְ المُحَلَقَ، حُمُّلًا مُمَّلًا مَعْ لِيَامِ حَذِيْكِكِ الْمُحَلِّقِ الْمُعَلِّينَ مِنْ خَيْلًا لِمَا

- מְבַבוּנוּ הַבְּבְנִנּיבִי:
- כבעוהי ועל גניה: אָּלִבוּוֹ סִנוּ נוּר בוּשִׁיה עַּלַ אַל־האַכְלָוּ מִמֶּנּוּ נְא וּבְשָׁלִ לְאַ מִיכְלְוּן מִנִּיה פִּד חַי וְאַרַ
- בנובא מיקדון:
- בוא בור ינ: ئتدخربا ئتيد خخندرب ففنه בהגליכון וחוטהיכון בידכון بختبا قبخدبا ثقبك فألقبحبا
- אָלא <u>;</u>; מהוט מאבא. אהבור בינון מאומא ומע במובא ובכע לבולגא טבון נאלמול כל בְּאַבְעָא דְּמָצְבוֹם

- they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that
- inwards thereof. head with its legs and with the with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all
- morning ye shall burn with fire. which remaineth of it until the remain until the morning; but that And ye shall let nothing of it

ΟI

- LORD's passover. and ye shall eat it in haste—it is the feet, and your staff in your hand; loins girded, your shoes on your And thus shall ye eat it: with your
- execute judgments: I am the Lord. against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and all the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of
- לת מייקם: (8) אח הבשר. ולאגידיס ועלמות (מכילתאפ"ו): על מררים. כל עשב מר נקרא מרור, וליוס לאכול מרור זכר לוימררו
- בלבאומס כמומ שסן, אף זס כמומ שסוא, כל בשכו משלס: כרשיו ועס קרבו, ובני משיו נומן למוכו אמר הדממן (שם עד.). ולשון על כרשיו ועל קרבו, כלשון על לְבְּמֹמָם (שמומ ו, כו), כמו במצוח עשה, וכאן הושיף עליו לא העשה, אל האכלו ממנו כי אם צלי אש: 👚 ראשו על כרעיו. צולהו כולו כאחד עם ראשו ועם מא:): במים. מנין לשאר משקין, מלמוד לומר ובשל מבושל מכל מקוס (פסחיס מא.): כי אם צלי אש. למעלה גור עליו (9) אל האבלו ממנו נא. שלינו ללוי כל לרכו קורלו גא בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל זס באוסרה לא האכלו (פסחים
- וכך מדרשנו, וסנומר ממנו בבקר כאשון, עד בקר שני מעמוד ומשרפנו: ובא הכמוב להקדים שאמור באכילה מעלות השחר, זהו לפי משמעו. ועוד מדרש אחר, למד שאינו נשרף ביו"ש אלא ממחרת, (10) והגוחר ממנו עד בקר. מס מלמוד לומר עד בקר פעס שניס, לימן בקר על בקר, שסבקר משמעו משעת סנץ סחמס,
- וקפילה, זכר לשמו שקרוי פסח, וגם פסק"א לשון פסיעה: ישראל מבין במי מלרים, וקופן ממלרי למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואמם עשו כל עבודומיו לשם שמים (דבר אמר) דרך דילוג ַ הַשְׁלְיכוּ שְׁבֶס בְּמָפְּזָס (מלכיס־בּ ז, מו): – פסח הוא לה׳. הקרבן הוא קרוי פמח, על שם הדלוג והפמיחה שהקב"ה מדלג במי (11) מחניכם חגורים. מוומניס לדרך: בחפוון. לשון נסלס ומסירום, כמו ניָסִי דָוִד נֶמְפָּוּ לֶלֶכֶם (שמואל-א כג, כו), אַשָׁר
- ען נרקבת, ושל מתכת נמתת ונתכת לחרן: אעשה שפטים אני ה׳. חני בעלמי, ולח על ידי שלית: (מסלים קלו, י): - מאדם ועד בהמה. מי שסממיל בעבירס ממלס ממנו מממלמ ספורענומ: - ובכל אלהי מצדים. של מצרים. אף בכורות אתרים והם במלרים, ומנין אף בכורי מלרים שבמקומות אתרים, תלמוד לומר לְתַבֶּה מָלְרַיִם בְּבְּלוֹרֵיהֶם (שברחי. כמלך סעובר ממקום למקום (מכילמת פ"ו), ובסעברה תחח וברגע תחד כולן לוקין: בל בבוד בארץ

בַּעַכּטַי בָּאָבֶא מָגַבוֹים: וְלְאִינְהְנֶתְ בְּבֶם נָגֶוּלְ לְמַשְׁהְיִתְ בְּכִיוֹ מִוֹהָא לְחַבְּלָא בְּמִקְשָּׁלִי %u_Tr̄r□ ה עַבְּטִים אֲשֶׁר אַמָּם שָׁם וָרָאִיִּהִי וְהְיָה הַדְּׁם לְכֶּם לְאָת עַל

לְדְרָתִיכֶּם חַפַּת עּוֹלָם מִּחְנֶּתוּ: וְהְיָה הַיּוֹם הַצָּה לְבֶם לְוִכְּרִוֹן

מונם בובאמו מבינם בשבמי: إزجائت ترزؤت تبريغ دابغرك מבּשׁנכִים בַּנוּ בַּלְאַכַלָ שַׁמָּא י בּוֹנִם בֹוֹצְאָמָוֹן טַמִּבָּׁינוּ מִּאָב שְׁבַעָּה יָמִים מַצִּיה האַבֶּלוּ אַרְּ

څ⊏: לַכְלַ נְפָּׁמֵּ עַוּאָ לַבַּגַוּ יִמְמֶּע **エドメ**なげ

> הְּלְכִּים וּמָא וֹאַטוּס הַּלְּיכוּו וֹלָא יִנִי בְּתִּיִא בְּאַטוּן תַּמָּן וְאָטִוּ, יָת ויהי המא לכון לאָת עַל

יניקגונניה: שבם גל לבביכון שנם אלם לְבוּכְּבְנָא וְמֵיחַנוּן יָמֵיה חַנָּא

לַבְׁמְאָר עַר יוֹמָא שָׁבִיעָּאָר: אנשא ההוא מישראל מיומא שׁמֹנֹא מֹלִשׁנכוָן אָבוּ כֹב בְּרַם בְּיוֹמָא קַרְמָאָר הְבַּטְּלוּן מִבֹּלֹא וְנְטִוֹ פַּמִּוֹבָא שַׁוֹכַבוּוֹ

בְּמִעְאָכִיל לְכָל נפַשׁ הוא לא וטמביד בהון ברם מא מְבַּׁבַּׁאַ עַבַּהַ וּבֹּיוִמֹא בּוֹבֹמֹאִני מִמֹנַת בּצִּיִהָּ

> smite the land of Egypt. be upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

> by an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast feast to the Lord; throughout your memorial, and ye shall keep it a And this day shall be unto you for a

off from Israel. seventh day, that soul shall be cut bread from the first day until the for whosoever eateth leavened put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

must eat, that only may be done by them, save that which every man manner of work shall be done in seventh day a holy convocation; no you a holy convocation, and in the And in the first day there shall be to

ילקס כמומו, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף (מכילמא פ"ו): ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף, אבל הווס במלרי שבבמיכס. הרי שהיה ישראל בבימו של מלרי שומע אני פסוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: - ולא יהיה בכם נגף. אבל סווס סוא במלריס. סרי שסיס מלרי בביחו של מלריס, שהיו שרוים זה בתוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל שְׁמֵּי הַמְּעְפִּים (מלכים־ה יה, כה), וכן כל הפתחים הולכים כקופלים, וכן ודומה לו פסוח וְהְמְלִישׁ (ישעיה לא, ה). ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפינה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל לבחי סכל גלוי לפניו, אלא אמר סקד"ס נומן אני את עיני לראות שאתם עתוקים במנותי, ופוסח אני עליכם: וופסחתי. וחמלתי, (13) והיה הדם לכם לאוח. לכס לאוח ולא לאחרים לאוח, מכאן שלא נחנו סדס אלא מנפניס: וראיחי אח הדם.

(במדבר לג, ג), סוי אומר יום מ"ו בנימן הוא של יו"ע, שהרי ליל מ"ו אכלו את הפסח ולבקר יצאו (מכילתא שם): דררחיכם לומר זְבֹוּר שֶׁמ שַ־יּוֹס שַשָּ שַׁשֶׁר יְנְאַשָּׁם, למדנו שיוס היניחה הוח יוס של וכרון, וחיוה יוס ינחי, מלמוד לומר משְמַבַם שַפֶּשַׁח יָנְחֹי (14) לזכרון. לדוכום: וחגחם אוחו. יום שפוא לך לוכרון אמה מוגגו (שם), ועדיין לא שמענו אי והו יום הוכרון, מלמוד

שומע אני מכרה מישראל ומלך לה לעם אחר, הלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום שהוא רשומי: קמן, לא משמע הפסמ ועדיין ממן קייס: - הופש ההוא. כשהיא בנפשה ובדעתה, פרע לאנוס (מכילמא פ"מ): - מישראל. כאשון, כמו שַכְאישון אָדֶס מְּנְלֶד (איוד מו, ז), הלפני אדס נולדמ, או אינו אלא ראשון של שדעה, מלמוד לומר לא מִשְׁמַט עַל קב.): אך ביום הראשון השביחו שאור. מערב יוס מוב, וקרוי כאשון לפי שהוא לפני השבעה, ומלינו מוקדס קרוי מס שביעי רשוח אף ששה רשוח, יכול אף לילה הראשון רשוח, חלמוד לומר בערב חאכלו מנוח, הכחוב קבעו חובה (פסחים ששם ימים. זו מדה בחורה, דבר שהיה בכלל וילה מן הכלל ללמד, לה ללמד על עלמו בלבד ילה הלה ללמד על הכלל כלו ילה, (דברים מו, מ), למד על שביעי של פסח שאינו חובה לאבול מלה, ובלבד שלא יאכל חמץ, מנין אף ששה רשוח, חלמוד לומר (EI) שבעה ימים. שליי"לא של ימיס: שבעה ימים מצוח האכלו. וצמקוס אחר סוא אומר שֶׁשֶׁם יָמִיס מֹאַכַל מַצֿוּת הור. שומע אני מעוע דורות שניס, תלמוד לומר מקת עולס מחגהו (מכילמא פ"ו):

לְּדִרְתֵיכֶם חַׁלֵּת מִּילֶם: <u>LÿL</u> אָט_גֹבאוניוכֶם מִאָּבוֹא מִגַּבוֹים ע בעצם היום הזהר これが必じて بهمالقط אָת־הַמַצּוֹה

לגבוכון לום גלם: にダームダ לכבן וומא בבון אפוטונו זע

ordinance for ever. throughout your generations by an therefore shall ye observe this day hosts out of the land of Egypt; selfsame day have I brought your unleavened bread; for in this And ye shall observe the feast of

בַּקְבֶב: שׁר יוֹם הַאָּחָד וְעָשְׁרֵים כַּוֹדָבִשׁ ⁸¹ לַחָבָשִׁ בַּמְּבִב האִּכְלִּוּ מַצְּּת בואמן בַּאַרְבָּעָה עַ עַּמָּר

إِذَٰلُكُمْ خُلَيْمُهُ: פֿמּגבא מֹד יומָא חַד וִעַּסְרִין

the month at even. until the one and twentieth day of even, ye shall eat unleavened bread, fourteenth day of the month at In the first month, on the

نَّمُلُهُم خَيْد بَحُهُالِي لَهُدُاء: וְנְכְּרְמְּה הַנָּפָשׁ הַהִוּא מִצְּרָת ₆₁ בְּבְהַנֵּכְהַ בַּנוּ בָּלְ_אָכָלְ מַשְׁמָּגִּע שְׁבַׁמְּעַ בְּאָר בְאָ וֹמָּצֵּא בּיִמָּבָּא בּיִמָּבָּא בּיִבּיא בּיִמָּבָּא בּיִמְבָּא בּיִמְבָּא בּיִמְבָּא

<u>Γ</u><u>Ψ</u>ΓΨΣ: בוֹמְבֹאב בֹּנוּנְבוֹא וּבֹוֹאֹנבֹוֹא 正上は8 אַנְעַאַ ひささい كالادراح は正は点が لنشقية، בְּבְהַנִיכוּן אָבוּ כָל וומול שמובא לא シログメ

in the land. be a sojourner, or one that is born congregation of Israel, whether he soul shall be cut off from the eateth that which is leavened, that found in your houses; for whosoever Seven days shall there be no leaven

Ye shall eat nothing leavened; in all

מַצִּיִנו: (פּ)

האקלו מוקבניכון היקלון פַּמִּירָא: עאָכַגן. פֿאַ מַטַמְמָא לָא טַיִּבְאָוּ בָּבִּ

to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

passover lamb.

unleavened bread.

07

Źτ

your habitations shall ye eat

ПĢQП: كَثُو مُجَا رَمْهُ فَالِدَدُهُ لَهُكُمْ لَا يَرْا مَا خَدْ مُثِعَ ذِيْلَةَنْنُ رَبِا וַיִּאַמֶּר אַלְהָם מֵשָׁכֹּוּ וּקְחָוּ וַאֲמַר לְחוֹן אָהָנְיִרוּ וְסַבוּ رَنَكُلُم مِيْمُكَ كُذُكِ نَكُلُرُ نَشِلُمُكُمُ يَكُلُمُ مِيْمُكَ كُذُمْ فَدْرَ نَشِلُمُكِمُ

CU:): מכשיריו שאפשר לעשוחן מערב יום עוב: - לכל נפש. אפילו לבהמה, יכול אף לנכרים, חלמוד לומר לכם (נ"א אך) (בילה על ידי אחרים: הוא לבדו. (יכול אף לעובד גלולים, מלמוד לומר סוא לבדו יעשה לכס, לכס ולא לעובד גלולים) הוא ולא (1) מקרא קדש. מקרא שם דבר, קרא אומו קדש, לאכילה, ושמייה, וכפות (מכילמא פ"ט): לא יעשה בהם. אפיי

- סמגיגס, לכך מזר ושנאו כאן, שלא מאמר, אזסרמ כל מלאכס לא יעשס, לא לדורות נאמרס אלא לאומו סדור: ושמרחם את היום הזה. ממלאכה: - לדרתיכם חקת עולם. לפי שלא נאמר דורום ומקם עולם על המלאכה אלא על שַּמַצּוֹם, פֿלַם פֿם שַמְּצְוֹים, כדרך שפֿין מסמיצין פֿם המצום כך פֿין מסמיצין פֿם המצוום, פֿלַפֿ פֿס בפֿה לידך עשה פֿוסה מיד: (17) ושמרחם אח המצוח. שלא יבאי לידי אמוץ, מכאן אמכו, אַפַא, אַלְטוֹשׁ בּנִינן. רבי יאשים אומכ, אל מסי קורא את

יום המתד וגוי: (18) עד יום האחד ועשרים. למס נאמר, וסלא כבר נאמר שבעת ימיס, לפי שנאמר ימיס, לילום מנין, מלמוד לומר עד

נאמרו שניסס (מכילמא פ"י): בגר ובאזרח הארץ. לפי שסנם נעשס לישראל, סולרך לרצות את הגריס: - השארר ולא ענש על החמץ, היימי אומר, שארר שהוא מחמץ אחרים ענש עליו, חמץ שאינו מחמץ אחרים לא יענש עליו, לרך כבר ענש על החמץ, אלא שלא האמר, חמץ שראוי לאכילה ענש עליו, שאור שאינו ראוי לאכילה לא יענש עליו, ואם ענש על ברשומך, ילא ממלו של נכרי שסוא אלל ישראל ולא קבל עליו אמריות: - בי בל אובל מחמצה. לענוש כרת על סשאור, וסלא (פו) אי ימצא בבחיכם. מנין לגבולין, מלמוד לומר בכל גבולך. מה מלמוד לומר בבמיכה, מה בימך ברשומך אף גבולך

להחכל בכל מושבות חלח בירושלים): (20) מחמצת לא האכלו. אוסרס על אכילת שאור: - כל מחמצת. לסביא את מערובתו: - בכל מושבתיכם האכלו מצוח, זק בא ללמד שַמַסא ראויס ליאכל בכל מושבתיכס, פרע למעשר שני וחלות תודה (מכילתא פ"י ע"ש) (שאינה ראויה

<u> 는</u> - - - : עֹגֹאַ אָנה מִפּֿטַעַבַנּיטָנ מַגַ rīra kār tār thār (k تقفرال نُعْدِ فِيْ تَفْسِ مَا _ عَدُلُو الْمُهْدِ حَقَلِ الْنَافَظُونُ اللَّهِ الْنَافُ خَدِراً النَّافُ خَدِراً اللَّهُ اللَّ اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ الل بإكانيُّه لِمُنْتَابِ لِمُبَادِ بَمُحَافِقِ أَنَافِدِنَا

לַלָּאָ אֶּלְ_לִּטִּיכֶם לִנִּיָּנִי: עַּלְ־ הַפְּּׁתָּח וְלְא יִמֵּן הַמַּשְׁהְיִת מְּרִשְּׁ וְלָא יִשְׁבּוֹק מִתְּבָּלְא ְוַעָּל שְׁתֵּי הַמְּזוּזְת וּפְסָח יְהֹנְת מְּבֵין סִפּּיָא וְיֵיחוּס יָיָ עַל בּ וֹבְאָב אָם בַּבַּם מַּלְ בַּמַּמְּלְנָל וֹיִם זִּי דָּמָא מַלְ מָּלִפָּא וַעַּלְ וֹמֹלַר וֹעוֹעַ לִנֹגָּר אָעַ־מִאָּבַוֹם

לְחַלַ לְהַ וּלְבָּנֵיף עַּדַ עוֹלָם: ⁺² ישְׁמַרְמָם אָּת־הַדְּבְּרָ

ישְׁמִרְהָם אָת־הְצְּבּרֶה הַוּאָת: رية إدرا حجود جيود جيود إز جادا بوجاد

עָר הְעַּבֹרֶה הַוּאָת לָכֶם: ⁹² וֹבְיֹנֵע בֹּנְגִאִמְבׁנִּ אֵּבֻנְכֵּם בֹּנִגְכֵם וֹנִבִּנִ אָבָּנִ הַמִּבְנּוֹ בַּנִּגִּכִוֹן

تاشقتان: וֹאָטַ בַּטַּנוּנ טַאָּגַן וּנַפָּע טַמָּם במהבום בלופו אט מהבום حم المُهْل لَهُ فَمَا مَمْ ـ فَكَ خُرِد خُرَد ـ نَهْدُ لِمَا مُمْ خُرَد خَرَد نَهُدُ لِمَامِ مَمْ خُرَد خَرَد نَهُدُ لِمَامِ ربيِّين إربُّت بْجِبَ فِوْمَا تُدْهُ كُرْ تَرْبُم المَرْمِدَالِ يَدْبِجُه بَيْنِ مَدْهِ جِبْهِ إِنَّ الشَّالِ اللَّهِ عَبْهِ

> צַּבְרָא: טפֿלון אָלָה מטַרע בּיהיה עד نتدبا خمؤهم نخندا فقنه **メ**バイロン

خقدهم خفتددبا خففت: ווטולנו וו לממטו וט מגלאו

לְבַּ וְלְבַּלְבַ מַּב מֶּלְמָּא:

נְיִם בּוּלְטַבָּא בַּבֵּעוֹ: וְטְיְבִי בִּירַ חָבְאוּ אָלַרַ הַאָּבוּץ אֲשֶׁר וִיהֵי אָבִי הַיִּעַלְּוּן לְאַרָּעָא

מא פּוּלְטִׂנֹא שַבּגוֹ לַכְּוּוֹ:

ווֹט בֿטַנֹא מָווִוּכ וּכַּבֹת תֹּפֹּא במגרום כּר מְחָא יָת מִצְּרָאֵי

収録: (0) אַנְהְ יְהְנֶהְ אֶתּ מֹשֶׁה וְאַהַרְן בֵּן יְנִפְּפֵּיִר יִי יְהִ מֹשֶׁה וֹאַהַרֹּן בַּן تَدْخُرُدُ يَرَاهُمُهُ خُدٍّا نَصُلُكُمْ حَكَمُهُلِ لَكُلَادٍ لَقَطَيَا خُدًّا نَصُلُكُمْ خُمُّهُ

(22) ויקד העם. על בשורת סגלולס, ובילת סלרן, ובשורת סבנים שיסיו לסס:

until the morning. shall go out of the door of his house is in the basin; and none of you two side-posts with the blood that basin, and strike the lintel and the and dip it in the blood that is in the And ye shall take a bunch of hyssop,

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will nor on the two side-posts, the LORD seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He For the Lord will pass through to

sons for ever. an ordinance to thee and to thy And ye shall observe this thing for

keep this service. He hath promised, that ye shall LORD will give you, according as be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

97

worshipped. people bowed the head and delivered our houses.' And the He smote the Egyptians, and children of Israel in Egypt, when passed over the houses of the the Lord's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

did they. commanded Moses and Aaron, so did so; as the Lord had And the children of Israel went and

(IS) משכר. מי שים לו לפן ימשרך משלו: וקדור. מי שפין לו יקם מן סשוק: למשפדור חיכם. שם לצים הצום:

לדיק לרשע, ולילה רשות למתבלים היה, שנהמר בו הְרָמֹשׁ בָּל חַימֹו יָשַר (תהלים קד, כ): מן סדס אשר בקף, על כל סגעס עבילס: ואחם לא חצאו וגור. מגיד, שמאחר שנחנס רשות למשחית לחבל, אינו מבחין בין הדם אשר בסף. למס חור ושנאו, שלא מאמר מצילה אחם לשלש המסנום, לכך נאמר עוד אשר בסף, שחהא כל נחינה ונחינה (22) אורב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אורב. ג'קלמין קרויין מגודה: אשר בסף. בכלי, כמו מפוח כמף: מן

(23) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחית. ולא ימן לו יכולמ לבא, כמו זלא נְמָנוֹ מֵלֹּהִיס לְהָרַע שָמֶדִי (בראַמים לא,

פרבור: באשר דבר וסיכן דבר, וְהַבְּחֹמִי מָּמְבֶּט מֶל בְּמָבֶן וגוי (שמום ו, מ): (25) והיה כי חבאו. מלס סכמוב מלוס זו בביסמס לסרן, ולס נמחייבו במדבר אלס פסח אחד שעשו בשנס השנים על פי

05

لْجُمْ فِجْنِد فِيَقِيد: לכור השלי אשר קבות הקור פַרְעַּה הַיּשָׁב עַל־כָּסָאָוּ עַר حُمْ فَحَرِيرٍ فَكُلُّا لَمْ مُنْ أَنِي فَقَدْتِ فَكُمْ قَبَدُتُهُ فَكَلَّمْ لَا فَكُلَّا أَنْ فَا فَرَاتُهُ ل ניְהָיו בַּחַצְּי הַלַּיְלְה וַיהוְה הְבָּה וַהָּוְה בְּפַּלְגוּת בִּילְיָא נִייָ קְשֵׁל

בּוֹט אַמוֹב אָגוֹ_מַם מִט: אַמְּלֵיִע יִּגְלָע בּמִאָּנִיִם בַּּנִיאָנוֹ ٥٤ מֹבֹבׁגוּ וֹבֹבְעַהְגֹהַוֹם آكٰكُارُ וַנְּקָם פַּרְעָּה לַיְּלָה הָוּא וְכָל־

מבְרוּ מֶת־יְרוֹנְת בְּדַבֶּרְכֶם: נּם_אַטַּם נּם_פֿנ*ו*ּ וֹמָבָאַבׁ וּלַכָּנוּ ַ נּיָאמֶרַ לַּוּמוּ הַּאַנְ מִעַּוּבַ הַּמָּנִ ربجرية جمنهد بجهيئة كبجد

כֿאַמֶּר בּבּרְמָּם וֹבְׂרָנִי וּבְּרַבְּמִים בּמָא בֹּמּבְּיִלְטוּו וֹאִיוֹיִלְיִּ וֹבּּנְוִ נּם בּאַנֹבֶם נּם בַּלַבְבַבֶּם לַנֵוּ אַב הֹּנִכוּוֹ אַב עוִבוּכוּוֹ בַּבוּוּ

בַבְנוּ מִנִים: לְהַּלְּטִׂם מֹן בֹאֹבׁוֹּ בָּׁר אַמָּבׁוּ לֵ_{אִיָטׁאָׁר} رَقُلْاَنُكُ فَجُدُرُهِ مَحٍ لِنَمُّهَ كُمُلَاكًا لِنُظَرَهِ فَجُدُهُمُ مَحٍ مَقْعِ

> אַסׁיבי וְכֹל בּוּכְרָא דִּבְעִירָא: מו פולנא במלוא בלבונו למער מל פורסי מלכותיה מבוכות בהטיר

> בוניקא: לית ביקא פַּמָּן דְּלָא הַנָה בַּיה אַנוֹשִׁא וּבְּטִא בַּמִאָנִים אָנִי מבדוהי וכל מצראי והות וֹלִם פֹּבֹקִי בֹּלִילְוֹא יַוּא וֹכֹּלְ

> * פֿלַטוּ צֿבָם װַ כָּמָאַ בּטַוּנטוּן אַשוּן אַנּ בּנוֹ וֹאָבָאָכְ וֹאִנוֹגִינִי נֹאַמֹּב לוּמוּ פוּלוּ מִנּוְ הַמִּוּ אַב بظله خميقت بخمتدا فخبخته

> بخله بخرد:

جُائِنا:

the captive that was in the dungeon; on his throne unto the first-born of the first-born of Pharaoh that sat firstborn in the land of Egypt, from that the LORD smote all the And it came to pass at midnight,

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

and all the first-born of cattle.

go, serve the Lord, as ye have said. ye and the children of Israel; and forth from among my people, both by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

and bless me also.' herds, as ye have said, and be gone; Take both your flocks and your

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

משה ואהרן. לסגיד שבמן של ישרמל שלמ ספילו דבר מכל מנים משם ומסרן, ומסו כן עשו, מף משם ומסרן כן עשו: באלו עשו (מכילמא פי"ב): - וילבו ויעשו. אף ההליכה מנה הכתוב, לימן שכר להליכה ושכר לעשייה: - באשר צודו די את (28) וילבו ויעשו בני ישראל. וכי כבר עשו, והלא מראש מודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם הכמוב

השפחה בכלל היה, שהרי מנה מן החשוב שבכלן עד הפחוח, ובכור השפחה חשוב מבכור השבי: (שמות ע, טו): - עד בכור השבי. שהיו שמחין לאידם של ישראל, ועוד שלא יאמרו יראתנו הביאה הפורענות זו. ובכור אחרם וסוא במלרים: - מבכור פרעה. אף פרעה בכור היה ונשמייר מן הבכורים, ועליו הוא אומר בַּעָבוּר וֹאֹם הָעֶמַדְהִיּ (92) והי. כל מקום שנאמר וסי, סוא וצימ דינו, שסוי"ו לשון מוספם סוא, כמו פלוני ופלוני: - הכה כל בכור. אף של אומס

לסס בכורות סרבס, פעמיס סס חמשס לאשה אחת, כל אחד בכור לאביו: בכור, שנאמר אַף אָנִי בְּכוֹר אֶמְנֵסִיּ (מסליס פּט, כח). דבר אחר, מלריוח מונוח חחם בעליסן ויולדוח מרווקיס פנוייס, וסיו סוא מחזר על בחי עבדיו ומעמידן: – כי אין ביח אשר אין שם מח. יש שם בכור, מח, אין שם בכור, גדול שבבים קרוי (92) ויקם פרעה. ממעמו: לילה. ולה כדרך סמלכיס נטלט טעות בייס: הוא. מהלס, וההר כך ענדיו, מלמד טסיס

אשלח, בעל מי ומי ההולכים, בעל רק לאנכם ובקרכם ילג: אחם. הגברים: - גם בני ישראל. המף: - ולכו עבדו וגוי בדברכם. הכל כמו שאמרחם, ולא כמו שאמרחי אני, בעל לא (וב) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחור על פחחי סעיר ולועק, סיכן משס שרוי, סיכן מסכן שרוי: גם

אותי. המפללו עלי שלה המות, שהני בכור (מכילתה פי"ג): (28) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מסו כאשר דלרמס, גַּס פַֿמָּס מָמַן בְּיָבִינוּ וְצָּמִיס וְעַלֹּוֹמ (שמות י, כס): וברכתם גם

(33) בלגו מחים. אמרו, לא כגורת מעה הוא, עהרי אמר ומת כל בכור, וכאן אף הפעומים מתים, ה' או י' בבית אחד (עם):

בְּשִׁלֶּלְתְיִם מַּלְ-שִּׁכְּמֶם: אָבְרָת הַמִּמ מוֹתַר אָצְוֹהְחוֹן צְּרִיר נישָא הַעָּם אָר בְּצַקוֹ שָנֵה וּנְטַל עַפָּא יָה לִישְׁהוֹן עַד לָא

ילבן זְבָר יִשְּׁמְלַנִי: וּבְרֵי יִשְׁרָאֵלְ מְּמִוּ כַּבְרַר מָמָּע וּבְרֵי יִשְּׁרָאֵלְ מְּבַרוּ כְּפִּטְוֹמָא

ದನ್ದುದ: (ಡ) מֹאֹבְוֹם נַנְּמְאֹבְנִם וֹנִוֹאֹבְנִ אָּטַ מֹאֹבָאוּ נִאָּמִאָּנִנְנִנּוּ וֹבוְעַנִנּי וֹטַ לובוְב לְבָוֹ אֶבְבַוֹן בַמְּם בַּמִּנֵי, נוֹ וִבַר זִב מִּמִּמֹא לְבַבַּוֹםמִוּ בַּמִּנִי,

הגְּבָרִים לְבָר מִמֶּף: סָבְּטִר בְּשִׁשִּ מֵאָנִע אָּבֶלְבּ וֹנְבֶי, לְסָבּנִע בְּשֵׁיִע מָאָר אַּלְבִּין رَنْكُمُو خُرِّدٌ. نَشِلْ يُكْرِ كِلَامُظُوُّ وَانْمَادِهِ خُرِّدٌ نَشِلُكُمْ كِلَامُظُوَّهِ

יבְקר מִקְנָה בְּבֶר מָאָר: ⁸⁶ וְנַם ְעָרֶב רָב עָלֶר אָנְזָם וְצָאו וְאָרְ נוּכְרָאִין סָּנִיאִין סְלִיקוּ

 הַּ מִמְּגַּרֵנִם מֹצְנִע מַגַּנְע כַּנְ בַּאַ מִמָּגַרַנִם צַּבְּנָגַן פַּמָּנַן אַבְּיַנַ ניאפו אָת־הַבְּצֶל אֲשֶׁר הוֹצֶיְאוֹ וַאֲפוֹ יָת לֵישָא דְּאַפִּיקוּ

נמוָאַּבְ בּּנוֹ, וֹאָבֹאָבְ אַאָּאָב וֹאָבוּ נמוִעַב בּנוּ, וֹאָבֹאַבְ בּיִעִּיבוּ ַבְּבְלּוֹ לְהָהְעַהְעָהַ וְגַם־צֵּבֶה וְלֵא יִכִּילוּ לְאָהְעַבְּבָא וַאַרְ שְׁמֵאׁ בִּיֹינְרְהָהּ מִפְּאַרִוֹם וֹלְאִ לְאִיםְמָהְאָּרֵוֹם מִּאָּרֵוֹם

מאנט מּלָב:

בלפּנ ימֹאַנון בַבְעַר יַלְבוּמָון:

אַלבא בוּלִאָשׁ פֿב מִמּפֿלָא:

ζ<u>μ</u>μχ: המעון והלא ועובי להיבא סני

זְנְדִין לָא עַּבָּדוּ לְהַוֹּן:

hundred and thirty years. Israel dwelt in Egypt was four Now the time that the children of

themselves any victual.

neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry,

leavened; because they were thrust forth out of Egypt, for it was not

of the dough which they brought

And they baked unleavened cakes

herds, even very much cattle.

on foot, beside children.

And the children of Israel

Egyptians.

and raiment.

∠٤

also with them; and flocks, and

And a mixed multitude went up

about six hundred thousand men journeyed from Rameses to Succoth,

they asked. And they despoiled the

so that they let them have what favour in the sight of the Egyptians,

And the Lord gave the people

jewels of silver, and jewels of gold,

and they asked of the Egyptians according to the word of Moses;

And the children of Israel did

(45) שרם יחמץ. המלריים לא הנימוס לשהוח כדי מימון: משארחם. שירי מלה ומרור (שם): על שכמם. אע"פ

בּׁמֹגֵּבׁנִם הַּכְהַּגִם הַּנְּע וֹאַבַבֹּה בַּמֹגַבִּנִם אַבַבּה מָאָע וּטַּלְטָּגִּן

שבהמות הרבה הוליכו עמהם, מתבנים היו את המלות (שם):

(פצ) בדבר משה. שאמר לסס במלריס, וִישְׁמֵלוּ אִישׁ מֵבְמַם רֵשֵמר (שמום יא, צ): ושמלה. אף סן סיו משונות לסס מן סכסף

(35) וישאלום. אף מה שלא היו שואלים מהם היו נותנים להם, אחה אומר אחד עול שנים ולך: וווצלו. ורוקינו: ומן סוסב, וסמלומר בפסוק משוב (מכילמא שס):

מגן משרים שנה ומעלה: (פ) מרעמסס סכחה. ק"ך מיל היו, וצאו שם לפי שעה, שואתר נָשָׁשֶׁא שֶׁמֶבֶס עַל פַּנְפֵי נָשָׁדִיס (שמות יע, ד): הגברים:

(88) ערב רב. מערונות מומות של גריס:

שלה המרו ההיך נלה למדבר בלה לדה, הלה ההמינו והלבו (מכילהה פי"ד), הוה שמפורש בקבלה וַבַרְהִּי לַךְּ הֶמֶד בְעוּבִיךְּ שַׁבְּבַה (95) עגוח מצוח. מרכס של מנס. ננק שלה סממין קרוי מנס: וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שנתן של ישרהל,

(0+) אשר ישבו במצרים. אחר שלה סימינות שישנה גין סכל, בְּלְנְלְמַׁנּ לְבְּשַׁנְּ סְשַׁבֹּי, בַּמִּבְבְּבְ בְּשֶׁבֶּן לְשָ וֹבִיגִּהָם (ירמיים ב,, ב), ומס שכר מפורש החריו קדש ישְׁבָבָל לַם' וגרי:

75

בּלְבוּשִׁיהוֹן עַּל כַּהָפִיהוֹן:

And the people took their dough

kneading-troughs being bound up

spoulders. in their clothes upon their before it was leavened, their

לאַ־יָאַכַל בִּוּי בוְאָשַׁמַּג לֵא הכוָל בּיה: ابُعِن لَاقَان يَظُون خُرِ قُلِ تَكُد فَيْرَن هَوْلُهُ خُرِ قُد نَهُدُهُمْ !!
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 *
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 *
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **
 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 **

 מִמְבֹינוּ בְלַבְיבִינוּ نَشِلُهُم كُحُم خُتْ، نَشِلُهُم كُلُدَ، بِيا: לְיחֹנְה הוּא לִילְיָא הָדִין קָּדָם יִיְ נְמִיר הוא הפַנְלָה הַנָּה מגבנם לְאַפּּטוּטִבוּן מִאַּבֹּא בּמּגִּבוּם הוא ליהוְה לֵילֵי נְטִיר הוּא קֵּדָם יִיָּ מֹאָבֹּג מֹאַבֿנֹם: הַנְּה יְצְאָנ כְּל־צִבְאָנֹת יְהַנְּה הַבִּין נִפַּקוּ כְּל חֵילַיָּא דִּייִ מאַרע מצרים: מַאַרְעָּא דַּמִּצְרָיִם: באות שְׁנְתְ וַיְהִי בְּעָּצֶם תַיַּוֹם וּהְלָהין שִׁנִין וַהַנְה בִּכְּרָן יוֹמָא וַיְהִי מִפֵּץ שְׁלַשֶּׁים שְׁנְּה וְאַרְבָּע וַהֵּוָה מִסּוֹר אַרְבַּע מָאָה

יַמַלְמָָּה אֹתוֹ אָז יָאַכַל בְּוֹ: נטלגר למוצ לכול הכול ביה: ** וֹכֹלְ_הַּמֹבׁג אַנְהָ מִלֵּנִעַבַּלֹסֵב וֹכֹלְ הַבָּג וֹבֹג וַבֹּוֹ כַּסִׂפֹּא

Ë,Ľ:

s+ שוְאֶׁב וֹאָכֿיִר לְאָרֵיאָכֿלְ בִּוֹיִ

וֹמֹּמֹם לַאָּ טַמִּבַּׁרוּ בַּוֹי

* מְּלְרַנְיִּהְ מִּלְרַבְּמְּבְ לְאִרַעוּצְּיֵא בַּחַבְּיִּרָא חַדָּא מִן בִּמְּרָא ** בְּבָּיִת אָחַרִ יִאְבֶּלְ לְאִרתוּצְיִא בַּחַבִּיּרָא חַדָּא יִהְאָבִילִ לְאִ שַּוְעַבָּא נַאָּנִיבָא לָא הַכִּוַלְ בַּיִּה:

לְבָּבָא וֹנְנְמָא לָא טִטְבָּנוּן

out from the land of Egypt. that all the host of the Lord went the selfsame day it came to pass, four hundred and thirty years, even And it came to pass at the end of

throughout their generations. LORD for all the children of Israel s a night of watching unto the the land of Egypt; this same night Lord for bringing them out from It was a night of watching unto the

thereof; passover: there shall no alien eat Aaron: 'This is the ordinance of the And the LORD said unto Moses and

circumcised him, then shall he eat bought for money, when thou hast but every man's servant that is

++

٤4

77

shall not eat thereof. A sojourner and a hired servant

thereof. neither shall ye break a bone flesh abroad out of the house; shalt not carry forth aught of the In one house shall it be eaten; thou

שלרבע מאום שנה משנולד ילחק, המלא מביאחן למלרים עד יליאחן ר"י שנה, וזה אחד מן הדברים ששינו לחלמי המלך: ַלס, כו), ומומר מׁם מֻבֶּן מְגָבִיסֶס מֲשֶׁר גָרוּ בָּּשּ (שמומ ו, ד), לפיכך ממס לריך לומר כי גר יסיס ורעך, משסיס לו ורע, וכשממס וסוזקקם לומר על כרחך שאף שאר סישיבות נקראו גרות, אפילו בתברון, כענין שנאמר אָשֶׁר בֶּר שֶׁס אַבְּרֶסֶס וְיִנְּמָק (בראשית משנות עמרס נצלעים בשנות קסת, וסרבס משמונים של משס נצלעים בשנות עמרס, סרי שלה חמלה ארבע מאות לציאת מלריס, שנומיו וכל שנום עמרס בנו ושמניס של משה, לא ממלאס כל כך, ועל כרחך סרבס שניס סיו לקסם עד שלא ירד למלריס, וסרבס גוירם בין הבחרים עד שנולד ילחק. ואי אפשר לומר בארך מלרים לבדה, שהרי קהח מן הבאים עם יעקב היה, לא וחשוב כל משנולד ילחק עד עכשיו היו ארבע מאוח שנה, משהיה לו זרע לאברהה נחקייה כי גר יהיה זרעך, ושלשיה שנה היו משנגזרה

בושמב וֹנְשַ וֹפוֹ בַּתַּבְשׁנִים ודו,: סלילם שאמר לאברסם בלילם סוס אני גואל את בניך: שמרים לכל בני ישראל לדרחם. מְשַׁמֶּרוּבֹא מן סמויקין, כענין (ב+) ליל שמרים. שסיס סקנ"ס שומר ומלפס לו לקייס סנמחחו לסולים מארן מלרים: הוא הלילה הזה לה. סוא בנימן באו מלאכי השרם אלל אברהם לבשרו, במ"ו בנימן נולד ילחק, ובמ"ו בנימן נגורה גזירה בין הבחרים (מכילחא פי"ד): (וא) ויהי מקץ שלשים שנה וגר ויהי בעצם היום הזה. מגיד, שכיון שסגיע סקן, לא עכנן סמקוס כסרף עין, נמ"ו

ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילחא פע"ו): (5+) זאח חקח הפסה. בי"ד בנימן נאתרס לסס פרשס זו: כל בן נכר. שנמנכרו מעשיו לאביו שבשמיס (פססיס זו.),

(פ+) חושב. זה גר מושב: ושכיר. זה הנכילי, ומה מלמוד לומר, והלא ערלים הם ונאמר וֶבֶל עָבֵל לֹא יֹאבֵל בּוֹ, אֹלא כגון . אלישור אומר, אין מילם עבדיו מעכבתו מלאכול בפקח, א"כ מס חלמוד לומר או יאכל בו, סעבד: (44) ומלחה אותו אז יאכל בו. רבו, מגיד שמילם עבדיו מעכבםו מלחכול בפסח (יבמום ע:), דברי רבי יסושע. רבי

ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר:

¿¿ בֿלַבְהַבַּע הֹמָבַאָל הַהַּמִּה אָטִוּ:

לק כוֹמִטֹא בוֹמָבָאָק וֹמֹבַבוּוּן

keep it. All the congregation of Israel shall

بنغثاء أخد_مُتح خبد نبحر خبد نظرت حملاهب لبائد جهارت 8+ 2・1111 11414 21 47 141

ולק מולא לא ווכוק בוש: לְמִמְּבַּׁבִּישׁ וֹנִינִי בַּנִּאָּנִדָּי אַבַּמֹאַ ליה כל דכורא ובבן יקוד ונֹגְבּיר פַּסְקא בָּרָם יִיָּ מִגְּיַר וְבֶּי־יָגֹוּר אַמְּדְׁ גַּר וְעְשָׁה פֶּסִחֹ וַצְּבֵי יִתְּנִיר עִּמְּכוֹן גִּיּוֹרֶא

One law shall be to him that is shall eat thereof. land; but no uncircumcised person shall be as one that is born in the him come near and keep it; and he males be circumcised, and then let passover to the LORD, let all his with thee, and will keep the And when a stranger shall sojourn

עַגָּר בָתוּכְבֶם: ۵۴ שִּנְבַּׁרְ אַנְבַׁרְ אַנְבַּׁרְ אַנְבַּוֹלֵא שַבַּא פַבּיר לְנִצִּרְבַּיֹּא

دخلاديدة كنظلاء كدا قدقدحيا:

and Aaron, so did they. as the Lord commanded Moses Thus did all the children of Israel;

Lhat soiourneth among you.

homeborn, and unto the stranger

چر پېښن (a) צְנְהַ יְהְנָה אָת־מֹשֶׁהׁ וְאֶת־אַהַרִוֹן דְּפַקּיד יִיִּ יִתְ מֹשֶׁהֹ וְיָה אַהַרֹּוֹ בֵּן עַשִּׁוּ: (ס) رَائَمُهُۥ خُرِـخَرْرُ نَهُلُمُّرٌ خَمُّهُد لَمُتَدَا خُرِ خَرْدُ نَهُلُمُر خَمُهُ

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of that the Lord did bring the And it came to pass the selfsame day

מֹגַבְוֹם מַּגְ_גִּבְאָטֶם: (פּ) יְהְנְיִׁ אָּטַ בְּּנְנְ יִשְּׁבְאֵלְ מֵאָבֶץ וֹיִ יְנִי בְּנִי יִשְּׁבְּאֵלְ מֵאָרִשְּׁא וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיַּוֹם הַזְּהָ הוֹצִיא וַהָּנָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַּפִּיק

בְּמִבְּנִים עַל חֵילֵיהוֹן:

IIIX And the Lord spoke unto Moses,

אַל־מֹשֶׁה לֵאמֶה: וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶׁה לְמֵימָר:

וְבְבְּמִירֶא דִּילִי הוֹא:

and of beast, it is Mine.' the children of Israel, both of man whatsoever opens the womb among Sanctify unto Me all the first-born,

ثرثاص فختر نشئة عجر فغثات فحرنظته فختر نشئة عج فغنشه كَيْمِ ذِر خُدٍ خُدِيد قَمْد خُدٍ مَكَدِيمَ كَلْمَ، خَدٍ قَدَدُهُ فَنَا ا

יבַבְּהַהָּהָר כִי הָיּא:

aca: השברו בו. סראיי לאכילס, כגון שיש עליו כוימ בשר יש בו משוס שבירם ענס, אין עליו כוימ בשר או מוח, אין צו משוס שבירם יאכלו אומו בסס, מכאן שהאיכל, אוכל בשני מקומות (מכילתא פע"ו): - לא חוציא מן הביה. מן התניכה: - ועצם לא . אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם המחילו והיו אוכלים בחזר וירדו גשמים שלא יכנסו לבים, חלמוד לומר על הבחים אשר (6+) 🗷 בביה אחד יאכל. במבורס אמת, שלא יעשו סנמניץ עליו שמי מבורום וימלקוסו, אמס אומר במבורס אמ אוול י

של פסט דורום כן, מלמוד לומר כל עדם ישראל יעשו אומו: (פף) בל עדה ישראל יעשו אוהו. למה נאמר, לפי שהוא אומר בפסח מלרים שה לבים אבום, שנמנו עליו למשפחום, יכול

,455 EI: בארבעה עשר: - וכל ערל לא יאכל בו. להביא אם שממו אמיו מחמם מילה, שאינו מומר לערלום ואינו נלמד מבן נכר לא (8+) ועשה פסח. יכול כל סממגייר יעשה פסח מיד, מלמוד לומר והיה כאורם הארן, מה אורם בארצעה עשר אף גר

(פי) חורה אחת וגרי. לסשוום גר למורם מף לשמר מנום שבמורס (מכילמם שם):

יפממו שפמים: לי הוא. לעלמי קנימיס, ע"י שהכימי בכורי מלרים: (2) פטר כל רחם. שפתת את הכתם תתלה, כתו פוער תַיִם בַאֹשִׁית מֶדוֹן (משלי יו, יד). וכן יַפְּעִירוּ בְּשֶׁבֶּה (תהלים כב, ת),

מַנְּהַ וְלָאִ יֵאְבֶל חַמֵּץ: בְּחָנִק יְד הוֹצָּיא יְהְנָה אָהְכֶם מִמְּאַבְוֹם מִבּּוֹנִ הַבְּיִנִם כּֿוּ ַּ אָת־הַיָּוֹם הַזָּהֹ אֲשֶׁר יָצָאהָם וַיּאמֶר מֹשֶׁה אֵל־הַעָּם זַכֿוֹר

בְּאַבְיב: אַטַב יִצְאָים

וֹמֹבֹוֹשׁ מִשְׁיבַוֹנִי lūltioi šāt tāta Zštūl ¿ הַבְּנְעָנִי וְהַחִהִּי וְהָאֶמִּוֹרִי וְהַחִוּיִי ئنٹن ڈراخیقٹ نیزی ہے۔ ہٹا ا

° מִּבְעָּת יָמָים תֹאָכַל מַצְּּת וּבַיּוֹם שִׁבְעָּא יוֹמִין מַיכוֹל פַּמִירָא

השְּבִיעִּי חַגּ לַיהֹוְה:

انظه ـ تـ تُهْد خَابُ بَيْمًا نَظِه ـ تَدِهُد النَّمَا نَظِه بَمَنَا، خِكَ يَثَمَاهُ نَظِه ַ מַצּוֹת וֵאָבֶל אָת שָׁבְעָה הַבְּעָה הַנְּמָה פַּטִּירָא וָהְאָבִיל יָה שִׁבְעָּא

שלת הלב:

מכא ולא וטאכול חמיע: לטלול זד אַפּוּל זוֹ זָטַכוּוֹ ממאבום מכונו מבינוא אבו נת יוֹמָא הַבֵּין הַנָּפַּקָּתוּן נאַמר משה לעמא הוו דכירין

下浴口「口が בְּחָרֵשׁ יומָא ביון אַמּהוּן נָפְּקִין בְּיַרָּחָא

יובה וטפלח ית פילחנא למטן לְנַ אָנה הֹּבֹּנִא שׁלָכ ווכוסאו בלוום לאלביטב בַּנֹתְּלָאֵי וְשִׁשַׁאֵי וֹאָמִוְרָאִי וְשִׁנֹאַי וונו אנו זמוללב זו לאנמ

יבְּיוֹמָא מְּבִיעָּאָר חַנָּא בָּרָם יִיָּ

יִמַּהְיִּי לְּךְּ חֲמִיר בְּבֶלְ הְחִימֶּך:

לֵו בֹּגֹאנוֹו מִמֹּגַבוֹוֹם: בְּמִבּׁלֵו מִמָּגַבוֹם: לאמֶר בַּעֲבָוּר זֶה עַשָּׂה יִהוָה לְמֵימַר בָּדִיל דָא עֲבַד יִיְ לִי إبريري رَجِزَة جَرْت يَرَبَهُ بَهِمَيْ رَجِرَة جِنْمِهُ يَحَدَهُ

> leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the Lord brought you out house of bondage; for by strength came out from Egypt, out of the Remember this day, in which ye And Moses said unto the people:

This day ye go forth in the month

month. shalt keep this service in this with milk and honey, that thou fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the Canaanite, and the Hittite, and the shall bring thee into the land of the And it shall be when the LORD

Гокр. seventh day shall be a feast to the unleavened bread, and in the Seven days thou shalt eat

porders. be leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten

came forth out of Egypt. which the Lord did for me when I day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that

- (3) זכור את היום הזה. למד, שמוכירין יליאת מלריס בכל יוס:
- ַ פָּשֶׁר לנּפֿת, לֹחַ ממס, ולֹחַ ננס, ולֹחַ גשמיס, וכן סוחֿ חֿומר מוֹנִיחַ שַׁמִירִים צַּפֹּוּשָׁרוֹת (מסליס מַת, ו), תֹדֶשׁ שסוחֿ כשר לנחֿת: (+) בחדש האביב. וכי לא סיינו יודעין באיוס מדש ילאו, אלא כך אמר לסס, כאו מקד שגמלכס, שסוליא אמכס במדש שסוא
- שסיליה הם עלמו מן הכלל, וכהן והגדם לבנך בבן שהינו יודע לשהול, והכסוב מלמדך שחפחה לו החה בדברי הגדה המושכין שנמחדש בה, בפרשה ראשונה נאמר וְקִיְהְ כִּי יֹאמְרוּ מֵלֵנְיֶם בְּנֵינֶם מְהְ קְעֲבֹּרָה הַאֹּחְ לָכֶם (שמוח יב, כו), בבן רשע הכחוד מדבר השבודה הזאח. של פסח (פסחים לו.), והלא כבר נאמר למעלה והיה כי מבאו אל הארץ וגוי, ולמה חור ושנאה, בשביל דבר עַלֶּיסָ וּגוי (שס כת, יג): − זבת חלב ודבש. תלב זב מן סטויס, וסדבש זב מן סממריס ומן סמלניס (רש"י מגילס ז.): − אח ם, פֿס פֿבְּבֶס וגוי (ברפֿשים מו, יס), וביצמק סופֿ פֿומר גור בְּפָבֶן פַוּמֹס וגוי (שס כו, ג), וביעקב סופֿ פֿומר פַפַבן פַשָּ סס, ואחח ממשפחח כנען סיחס שלא נקרא לס שס, אלא כנעני: - גשבע לאבחיך וגרי. באברסס סוא אומר, צַיּוֹס סַסוּא בְּרַח (a) אל ארץ הכנעני וגרי. אע"פ שלא מנס אלא המשה עממין, כל שבעה גוים במשמע (הנהומא בא יב), שכולן בכלל כנעני
- ולא לך, שאלו היים שם לא היים כדאי ליגאל (מכילמא פי"ו): (8) בעבור זה. בעביר שמקייס מלימיו, כגיון פסח מלס ומרור סללו: עשה ה׳ לי. רמו חשובס לבן רשע לומר, עשס ס'לי

عَانَاتُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ عَلَيْكُ اللَّهُ ال الذرافديار قرا مَرْدِلك ذِرْمَمَا سَكَيْك القرا مَلْك فيدر يَـنُت، «بِدُنْك»

לַמְנְהַּבְישׁ מִּנְמִנִם נִמְנִמָּנִי: (פּ) ושְׁבַוֹבִיהַ **%**L_LUĞL

וֹלְאֶׁבְמָוֹנִ נִּיֹלִנִי לָנִי: עלבוֹגוֹן. פֹאָאָה וֹאַבֿה לְנֵבׁ בּנֹגֹּלִיגִּי בּמִא צַבְּינִם לְנַבּ וֹטֹלֶט כָּי וֹבֹאַנַ וֹטַנְעַ אָּכְאָנֹת ווִינו אָנו זהולָוּנוּ וֹלָ לַאָּנַת

هَمُد نَاثِيَ ذِلِهُ لَا يُحَدُنُ لَا فَرَدُنُكُ مِنْ يَحُدُنُا لَا فَيْدَنِمُ كَلُو يُزْهُ ﴿رِبَائِبَ إِجِاءٌ هِوْدًا نِوِيَ جِينَانًا إِجِاءٌ هِوَا إِخَا جِعِيْتِ * جَبَانًا

خزر אַבֶם خַבְנֵירְ הַפְּבֶּוֹי: נאם לא הפְּהֶה וַעֲּרָפְתָּי וְלֵל בְּאִמְּרָא וָאָם לְאִ הִפְּרוּק إْجُرْ ۖ فِهِد يَامُدِ مَوْقُد جُهُد اِجْرٌ حَاجُدُم يَامُرُدُمُ مَوْدَامَ

> אַפֿלע װ ממגלום: יְהְוָה בְּפָּיִף כֵּי בְּיָדְ דִּייִ בְּפִּוּמֶּה צְּרֵי בִּיַדְ תַּקִּיפָּא هَمِ ـ ثِلَــ اللهِ اللهُ الله

वर्षि देविः עּנְאָט וֹטַמָּר יָט קְּיָמָא הָדֵין בְּיִּמְנִיה

نَجَعُدُتُنَكَ نَنْفَتَكَ خُكِ:

حُدِ قُمْدِ ثَامَ الْمَمْقِدِ قَدِ قَمَا لَذِكُهِ كَلُم أَنْ

וְטַלְפָּיה וְכֹל בּוּכְרָא צַּאָנְשָּׁא

ממאבום מכנע אַלעום: לַאַלָּוַר מַּעַ־יַּאָּטַ וֹאַמֹּבְעַ אֵלֶּוּו לְמִוּמַר מָא בַא וֹטִימַר לְיִּיַ زبَرُب جَر بَهُمُخُلِا جَزَلا مُثِلَا نَبِيَ يُحَدِّ بُهُمُ فَيُلِا نِبُلِهُ خُلِلاً مُثِلًا

خخئك يتوادر:

בּטַׁלְנָל זְרַ אַפּׁלַנָּא גָּוֹ מִמָּאָרַנִם

brought thee out of Egypt. with a strong hand hath the LORD the Lord may be in thy mouth; for between thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee

ordinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this

and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee shall bring thee into the land of the And it shall be when the LORD

be the Lord's. thou hast coming of a beast, shall every firstling that is a male, which Lord all that openeth the womb; that thou shalt set apart unto the

shalt thou redeem. enos yat gnoms mam do mod-isiñ shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

the house of bondage; brought us out from Egypt, from him: By strength of hand the LORD ornu yes that thou shalt say unto thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh

שם מנמות לו.): ומקשרס בראש ובורוע: על ידך. יד שמאל, לפיכך ידכס מלא בפרשס שנייס (פסוק מו), לדרוש בס יד שסיא כסס (מכילמא (9) והיה לך לאוח. יליאת מלרים מסים לך לאות: על ידך וליברון בין עיניך. רולם לומר, שתכמוב פרשיות סללו

(1) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):

מקיימוסו במדבר, מוכו ליכום למרן ומקיימוסו שם (מכילמא שם): - נשבע לך. וסיכן נשבע לד, וְהַבַּמֹתִי מָהֶבֶם שָׁל בְּשָׁבֶץ (II) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכלון, שלל קדשו בכוכות סנולדים במדבר, וסלומר קדשו מפרש בילם זו, לס

(12) והעברת. אין וסענרת אלא לשון הפרשה, וכן הוא אותר וְהַעַבַרָּמָס אָת נַמַלָּמוּ לָבָּמֹּו (במדבר כו, מ): שגר בהמה. G("a): ַ אַשְׁבְּ נְשְׁאַמִּי וגוי (שמום ו, ס): – ונחבה לך. מסא בעיניך כאילו נמנס לך בו ביוס, ואל מסי בעיניך כירושה אבוה (מכילהא

(13) פטר חמור. ולא פער שאר בהמה עמאה, גורם הרחוד היא, לפי שנמשלו ברורי מלרים לחמורים, ועוד שקייעו את ופירש במקוס אחר בְּבְּמֶרְ וְּבְּצֹחֹנְ וְּ. לשון אחר יש לפרש וקעברת כל פער רחס, בבכור אדס הכחוב מדבר: שְׁבַּר שֲׁלְפֶּיף, חֹבל זה לחׁ בחׁ חֹלחׁ ללמד על הנפל, שהרי כבר כחב כל פער רחס, וחֹס חחׄמר חֹף בכור בהמה עמחֹה במשמע, בח בַּפֶל, ששגרמו אמו ושלממו בלא עמו, ולמדך סכמוב שסוא קדוש בבכורס לפעור את סבא אמריו, ואף שאינו נפל קרוי שגר, כמו

במקום למר: הפסיד ממונו של כהן לפיכך יפסיד ממונו (מכילחה פי"ח): וכל בכור אדם בבניך הפדה. המש סלעים פדיונו, קלוצ בשה. נומן שה לכהן, ופער המור מומר בהנאה והשה חלין ביד כהן: - וערפחו. עורפו בקופין מאחוריו והורגו, הוא ישראל ביליאמן ממלריס, (שאין לך אמד מישראל שלא נעל הרבה חמורים) טעונים מכספס ומוסבס של מלרים: 👚 חפרה

ספר שמות – פרשת בשלח ראשון – Exodus XIII

לכנו לנו אפונו: حْمِ قَمْد ثِبُو بَاذَبِهِ لَحُمْ عَنْهِ لَا يَهُ خَمْ قَمَهِ لَابَهِ يَخْدَنُهُ בְּהַמְּה עַל־בּן אֲנִי זֹבְתַ לְיהֹנָה דִּבְעִירָא עַל בַּן אֲנָא דְּבָח מֹאֶבְוֹם מֹלַכְבֹע אָבֶם וֹתַּבַלַּנָנִ יי ווּדְנְי וֹעוֹנִע כֹּלְ בַּׁכִּוְעְ בֹּאָבֹּלִ رَبْبَ، چَدَ بَرَظِيْنَ وَلِـٰ فِلْ كِنْفِذِيْنَةِ لَيُرْبَ

וֹכֹל בּוּכִּבֹא צַבְנָה אָפָּבוּטִ: מבוכבא בּאַנֹמא וֹמַר בּוּכָבא בוכבא באבתא 八位のこれではな نظمَح ダルシ

sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the Lord all of man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

פמוקים וקטוטפה

אַפֿעלא װ ממֹאָבום: בון עינף אַני בּהָקוֹף יד ויהי לאָת מַל ידָה ולִתַפּלִין

Egypt.' the Lord brought us forth out of your eyes; for by strength of hand hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

91

The Haftarah is Jeremiah 46:13 – 46:28 on page 206.

ದನ್ನೆ ದೇರ್ದ: בְּלֵם בְּרְאָטָם מִלְחַמֶּר וְמֶּבוּ פֿרו אַמַר אֵלְהִים פּֿוֹ וּנָחָם הֵיא אָבר אַמַר וְיָ בּלְמֹא הַוּמִּוּ בּמִלְיּ וֹבְאַ ַנְּטִּׁם אֵבְעַיִּם ״בּבוֹב אָבוֹ מַּמֵא וֹבְאַ בּבּבוּנוּ וֹן אִנִּים וַיְהִי בְּשָׁכַּוֹח פַּרְעֹה אֶתּ הַעָּם וַהָּוָה כַּד שַׁלַח פַּרְעֹה יָה

מַּמָא בְּמִנְוֹזִירוֹן קָרָבָא וִיתוּבוּוֹ לבור ביוא אבה פלשמה אבי קריבא

Egypt. Went up armed out of the land of Red Sea; and the children of Israel the way of the wilderness by the But God led the people about, by

regret when they see war, and they

near; for God said: 'Lest the people

the Philistines, although that was them not by the way of the land of

had let the people go, that God led

And it came to pass, when Pharaoh

return to Egypt.'

בַּנַרִישְׁבָּאָר מִאָּבָץ מִצָּבָן מִצְּבַוֹים:

עמוקר ים סוף וחמשים עלו ַנּיַּסְּב אֶּׁלְעַנִּים ו אָטַ עַ*ׁ*מָּׁ֖ם צַּבֶּרָ

סלולו לנו ושָׁבַאָּב מָאַבּהֹאַ מובלבא לומא ויסוף ומזרוון וֹאַסְׁעַר וֹוֹ נִע הַמָּאַ אַנַרַע

כשת, ושמינו יודע לשמול, וסשומל דרך מכמס: היח אומר עָה בְּעֵלְת וְהַמְּקִיט וְהַמִּשְׁפְּעָיס וגוי (דבריס ו, כ), הרי ואת שאלת בן חכם. דברה מורה כנגד ארבעה בנים, מס, כב, כו), דבני גד ובני כאובן: – מה זאח. זס מינוק מפש שאינו יודע לסעמיק שאלמו, ומומס ושואל מס ואמ, ובמקוס אמר (+1) בי ישאלך בגך מחר. יש ממר שסים עכשיו ויש ממר שסום לממר ומן, כגון וס, וכגון מָמָר יֹמֹמֶרוּ בְּגַנִיבֶּס לְבָּגֵינוּ (יסושע

(סנסדרין ד:). ומנחס חברו עם וְסַמֵּף שֶׁל דְּלוֹס (יחוקאל כא, ב), אַל מַמִיפוּ (מיכה ב, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין עיניך (16) ולטוטפות בין עיניך. תפילין, ועל שם שהם ארבעה בחים קרוין מעפת, עע בְּבַּהֶּבֵּי שחים, פת באפריקי שחים

מסופכיס, ועיין ברא"ס ובג"א ובמ"י ישוב נכון ע"ו): בן ינחם. ימשבו ממשבה על שילאו, וימנו לב לשוב: ראש וְנְשׁוּבֶּס מִנְּרֶיְמָס, אֹס הִולִיכִס צפּשומה על אחם כמה וכמה (מכילחא פסחא פי"ח). (לפי סדר הכחוד נראה הרשימות ַנַיֵּבֶד בְּשְׁמְלֵּלִי וְבַּבְּנַשְׁנִי וגוי (במדבר יד, מצ), אם סלכו דרך ישר סיו מוזרים, ומס אם כשקקיפם דרך מעוקם אמרו נִהְנָּ ו, כג): כי קרוב הוא. ונוח לשוב באוחו סדרך למזריס. ומדרש אגדס יש סרבס: בראוחם מלחמה. כגון מלחמת (עב) ויהר בשלח פרעה וגר ולא נחם. ולה נהגם, כמו לף נִמַס מָת סָעָס (שמות לב, לד), בְּסִתְּסַלֶּבֶךְ מַנָמֶס הัמָךְ (משלי סאמורה בפרשה ראשונה, שהרואה אוחם קשורים בין העינים, יזכור הנק וידבר בו:

לסס שעלו ממושים, שאילו סיס דרך ישוב לא סיו ממומשים לסס כל מס שלריכין, אלא כאדס שעובר ממקוס למקוס ובדעמו וַ מַשֶּׁס בַּפוּף (שמות ב, ג), קַנֶּס וַמוּף קַמֵּלוּ (ישעיס ימ, ו): וחמשים. הין המושיס הלה מווייניס, (לפי שהםיבתן במדבר גרס (18) ויסב. הסיצם מן הדרך הפשומה לדרך העקומה: ים סוף. כמו לים מוף. ומוף הוא לשון אגם שֶׁגְּבֵלִים בו קנים, כמו

עּבְּים: מַנְיר אָהְבָּם: אַלְהִים אַטַבֶּם וְהַנְּגַלְיָמָם אָתַ בול ישְׁרָאֵלְ לַאִּמְרַ פּֿלָּדַ יִפַּׁלַּדַ פּי עַמְּוֹ כִּיְ חַשְּׁבֶּעַ הַשְּׁבָּעַ אָחַ־ ניקח משה אַת־עַצְמָוֹת יוֹסֶף

خَكَٰمُ لِ لَامَالُكُلُا: יי וּיִסְעִּי מִסְבְּּע וּיִּחֲנָוּ בְאָטָׁם וּנְטַלוּ מִסִּוּבוּת וֹשֶׁרוֹ בָאֵיחָם

לַכְבַבי וּמָם וַלְּיִלְבִי: لْكِرْجُكِ فَمَوْنِكِ يُجُمِ خُكِيْنِكِ خُكُمَا ت جِوفِرت عِدِرُ حَزِبَرُو بَيْدِرَة וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְּנֵיהָם יוֹמָם

ְּוֹמְמִּוּר ֻ תְּאֵשׁ לְיֵּלְת לְפְּנֵי וְאַרְּ לָא עַמוּדְא דְאִישְׁתָא

۽ ئنتربر خفتر قد تنديد چرا בבר אַן בֹּנוֹ וֹמְּבֹאַן וֹנְמִּבוּ מֹלָנִלְ מִם בֹּנוּ וֹמִבאַן ווִשִּבוּוּ

ליי ניְדַבֶּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

مُلائبُم بَدْنًا لِنَافُ عَظْرٌ خَمْمِ هُجِا

נְבְּחָוֹ תַּחֲנוֹ עַלְ־תַיֶּם:

גו ושכנו ושפטנו זע זובתו מפא וֹמִּבֹאָב לַמִּימִר מִגַּבר גַּכִיר עמיה אַבי אוֹמְאָה אוֹמִי יָת בָּנֵי נאַסִיק מֹשֶׁה יָת גַּרְמֶי יוֹסָף

בַּסְמַר מַדְבְּרָא:

לְמִנוֹלְ בֹּנִמְמֹא וּבְלִיגִלְיֹא: خمخنده خدبا לאוְבְׁנֹא וּלְכִגְלִגֹּא שׁהֹמּוּבָא לממינא בהללא לַבַּלָּבוּיטִׁבוּוּ נגל מֹבַבּר בַבְּבְמִיהוּן בִּימְמָא

בּבובוֹא מו בוב המֹא: ַ בְּאַ מַבוּ מַשִּׁבּוּ בַּאַ מַבוּ מַשִּוּבָא בַּמַּנָלָא בּימָמָא

ימַכַּיל יְיָ עִם מִשָּׁה לְמֵימַר:

.άX: אפון לקבליה השירון על מולבול יבון ומא בדם בעור וֹוֹמְבוּוֹ צֹבֹם פּוֹם טַוּבַׁטֹּאַ בָּוֹן

> with you. shall carry up my bones away hence will surely remember you; and ye the children of Israel, saying: 'God with him; for he had surely sworn And Moses took the bones of Joseph

in the edge of the wilderness. Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of day in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

from before the people. pillar of fire by night, departed nor the pillar of cloud by day, and the

that they turn back and encamp 'Speak unto the children of Israel,

And the Lord spoke unto Moses,

ΛIX

encamp by the sea. Baal-zephon, over against it shall ye Migdol and the sea, before before Pi-hahiroth, between

מחומשים, אחד מחמשה ילאו, וארבעה חלקים מחו בשלשת ימי אפילה: שַעַבְּרִי מַמֻשָׁיס (יהושע חֹ, יד), וכן מרגס אונקלוס מְזְרָיִין, כמו וַיָּרִק אָם מַנִיבִיו (בראשים יד, יד) ווריו. דבר אחר חמושים במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין מסיכן סיו לסס כלי זיין שסכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן סוא אומר, וַשַֿמָּס לקנים שם מה שילערך, אבל כשהיה פורש למדבר לריך לומן כל הלורך. וכמוב זה לה נכמב כי הם לשבר הם האוון, שלה מהמר,

שישאוסו (מכילמא פי"מ): והעליהם את עצמותי מזה אחכם. לאמיו סשביע כן, למדנו שאף עלמות כל סשבמים סעלו יוםף, אני שליע הייתי במלרים והיה מפוק בידי לעשות, אבל בְּנַי לא יניתום מלרים לעשות, לכך השביעם לכשיג אלו וילאו משם, (91) השבע השביע. השביעם שישניעו לנייהם, למה לה השניע נייו שישהוהו להרך כיען מיד, כמו שהשניע יעקנ, המר

(02) ויסעו מסבות. ביוס השני, שהרי בראשון באו מרעמפם לפרות: עמסס, שנאמר אמכס:

שענן סכין לסנחוסס על ידו, שסרי על ידי עמוד סענן סס סולכיס. עמוד סענן אינו לאורס אלא לסורומס סדרך: לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שלימ, ומי סוא סשלימ, עמוד סענן, וסקצ"ס בכבודו מוליכו לפניסס, ומכל מקוס את עמוד (IS) לנחתם הדרך. נקוד פממ, שמים כמו למנחומם, כמו לַרְמַׁמְבֶט צַּדֶּרֶךְ מֵׁשֶׁר מֵּלְכוּ צָּהַ (דנריס ה, לג), שמים כמו

(ב) וישבו. לאמוריסס, ללד מלריס היו מקרבין כל יום השלישי, כדי להמעום את פרעה, שיאמר מועים הם בדרך, כמו לעמוד סענן, שעד שלה ישקע זה עולה זה (שבה כג:): (22) - לא ינויש. הקצ"ה את עמוד הענן יומס ועמוד האש לילה, מגיד שעמוד הענן משלים לעמוד האש ועמוד האש משלים

בני חורין (מכילחא בעלח פ"א), וסס עני קלעים גבוסיס וקופיס, וסגיא עביניסס קרוי פי סקלעיס: לפני בעל צפון. סוא שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגוי: ויחנו לפני פי החירות. הוא פימוס, ועכשיו נקרא פי המירות, על שם שנעשו שם

ĪġĹËL: לבֿכֿים הַם בַּאָבֶל סָגַר עַלְיהָם הְעִיּרְבָּלִין אָנּוּן בָּאָרָעָא אָתַר لْאُمُابِ فَلَمْنِ كِأَثَلًا نَشِلَهُمْ لَيْمَا فَلَمْنِ مَرْ خُتَا نَشِلُهُمْ

בי אָנָי וְהַנְהַ נִינְהַמִּיבַוֹי מֹאַבוֹנם אַחַרִיהַם וְאַכְּבְדֶּה בְּפַּרְעַה יִירִדּיֹרְ בְּחָבִיהְוֹן וְאֶהְיַפַר أنابَكُافَ، \$نا كِرَد قَلَمَنِ أَلُكُلُه يَهُنَعَٰ لَهُ نَعَٰ لَا كَخُم يُقَلَمُن

אָנוַ וֹאָבֹאָל מִהֹּבֹבוֹנוּ: ישראל העקב בַּרָב פַּרְעָה אַבי אַנל עַמָּא וָאָהְהָבֵּיך נְיִּנְעְ לְמִּלְנֵּ מִאֹּנְוֹם כֹּּג בַבוֹע וֹאִטְּעוֹא לְמַלְכֹּא בַּמֹאֹנִים

אָטַ_וֹבְבַּבַּוֹ וֹאָטַ_מַפֹּוּ וֹמַפּֿגס זִט וַטִבּגע וֹזָט מַפּגע

لَحُمْ لَأَكُم مَمْلًا لَهُمْهُمُ مَمْ لِ لَحَمْ لَعَدْدُ مَمْلَهُ، لَاخْلِيا וּיפַֿח שַשׁ־מֵאָוֹת בֶבֶב בְּחוּר וּדְברשִית מְאָה רָתִּכִּין בְּחִירֶן

מַלִיהוֹן מַדְבְּרָא:

נגדבעו כן: ווֹבַתוּן מֹבֹבֹאֵ אַבוּ אַנֹא ווֹ

ַ מַּבַּטִוֹא נְע נִמִּבָאַב מִפּוּבַטַוֹנֹא: וֹאַמֹרוּ מֹא בַא הַבֹּבוֹא אָנַי אָלְ_עַמְּטְ וֹנְאָמִענִ לְבָּא גַּפּּרִעָּה וָעַנְיִה בְּעַמָּא

wilderness hath shut them in. entangled in the land, the children of Israel: They are And Pharaoh will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the I will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and And I will harden Pharaoh's heart,

from serving us? done, that we have let Israel go they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

and took his people with him. And he made ready his chariots,

them. Egypt, and captains over all of chariots, and all the chariots of And he took six hundred chosen

נְּסְרוֹת (חֹיוב כת, יח), נְבְּבֵי יָס (שס לת, מו). נבכיס סס, כלוחֿיס סס במדבר, שחֿינן יודעין לנחֿת ממנו ולסירן ילכו: היא (בראשים כ, יג), אמרי עלי: - בבבים הם. כלואים ומשוקעים, ובלש"ז שיר"יר כמו בְּעָמָק קַבְּבָא (מִהלים פֹד, ז), מָבְּרִי (3) ואמר פרעה. כשישמע שהס שָבִיס לחמריהס: לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ה' יַּלְמַס לְבֶס, עליכס. חְמָרִי לִי חְמִי נשאר מכל אלהי מלרים, כדי להטעימן, שיאמרו קשה יראמן (שה), ועליי פירש איוב משגיא לגויס וַיִּאַבָּדָה (איוב יב, כג):

(מכילמא פ"א): ויעשו בן. להגיד שנתן ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח, אלא עו, דב), ואומר נודע ס' משְפַע עַשְׁה (שׁס ע, יו): בפרעה ובכל הילו. הוא המחיל גענירה וממנו המחילה הפורענות ַנְׁסְׁמַּרְּבְּלְּפִי, נְׁסִׁמַלְּבְּׁבָּׁפִי, וֹכִיבַּהְּׂפִי, וִדוּ, (ימוקלהל למ, כבכג), ומומר שָׁמֶּס שָׁבַּר רָשֶׁפֶּי, מָשׁת, רֹשָׁמר, וממר כך נוֹדָע בִּיסוּדָס בֶּלְכִיים (מסליס (+) ואכבדה בפרעה. כשקקנ"ה ממנקם ברשעים שמו ממגדל וממכבד, וכן הוא אומר וִנְשְׁשַּׁעָמִּי הָּפֹּו וגוי, ואמר כך

אמריסס בשביל ממונס שסשאילוס: מעבדנו. מעבוד אומנו: מפוף עמי (שמוח יב, לא), ונהפך לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עד קטי יהיָה זֶה לָנוּ לָמוֹחָשׁ, ועכשיו נהפכו לרדוף שירס, וסוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו אָאוּ שלינן מרוכין למזכיס, באו וסגידו לפרעה ביום הרביעי, ובחמישי ובששי רדפו אחריהם, וליל שביעי ירדו לים, בשחרית אמרו (a) ויוגד למלך מצרים. פֿיקְמירִיןשלח שמסס (מכילחה פ"ה), וכיון שסגיעו לשלשם ימיס שקצעו לילך ולשוב, ורחו אמרו אין לנו אלא דברי בן עמרס (שם):

שנאמר פַֿפַּנְק שָׁלָנ: וּפַרְעֹס הַקְּרִיב, הקריב עלמו מיהר לפני חיילוחיו, דרך שחר מלכים לימול ביוס ברחש כמו שיבחר, חני חשוה עמכם בחלק, בואו עמי, ואני לא אתנהג עמכס כשאר מלכיס, דרך שאר מלכים עבדיו קודמין לו במלחמה, ואני אקדים לפניכס, שנאמר (6) ויאסר את רכבו. סוא בעלמו (מכילמא פ"א): ואת עמו לקח עמו. מְשֶׁבֶס בּדבריס, לקינו ונעלו ממוננו ושלמנוס,

וסלא נאמר וְגַּס מִקְנֵנִי יֵלֶךְ עַמְּנִי (שם י, כו), מָשֶׁל מי היו, מהירא אם דבר ה', מכאן היה רבי שמעון אומר, כשר שבמלרים ומסיכן סיו סבסמוס סללו, אס מאמר משל מזרים, סרי נאמר וַיָּמָמ כל מִקְנָס מִלְרָיִס (שמוס ט, י), ואס מאמר משל מדראל, (ד) בחור. נבחרים, בחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שבמנין וס סיס בחור: וכל רכב מצרים. ועמסס כל שאר סרכב, שמשוב:

(שמוחל־ב ימ, ימ) דחבשלום, שחמוח. כמו לְיוֹם קוּמִי לְעַד (נפּניה ג, ח), עַד שוּבִי בְּשֶׁלוֹם (דברי הימים־ב יח, כו) שחקום . פסוק פן יפרוץ) היה נבאר ממיסמנו, עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמוס. וכן מי יָשָּן מוּשָנו, שנמוס. וכן מִי יַשַּן מוּשִי . נמוח, ואס סיה נקוד מלאפו"ס, (ר"ל חול"ס, כנודע לבעלי דקדוק שקראו חול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשח יחרו ברש"י

(12) אשר דברנו אליך במצרים. וסיכן דברו, ינה ס'עַנְיכֶס וְיִשְׁפּוֹמ (שמות ס, כה מכילהה פ"ב): ממוחנו. מהשר בינו"ן פושי"ם:

(11) המבלי אין קברים. וכי מחמת חסרון קנריס, שלין קנריס במלריס ליקנר שס, לקחמנו משס. שיפו"ר פלינלם"ה ימ, כו). בילחק, לְשׁוּת בַּשְׂבֶה (שם כד, פג). ביעקב, וַיְפְנַּע בַּמֶּקֹוֹם (שם כח, ימ):

(מנמומה בשלח יג): - ויצעקו. מפשו הומנות הבותם (מכילתה פ"ב). בהברהם הוה הומל, הֶל הַשָּׁקוֹם הַשָּׁב עַמַּד שֶׁם (ברהשית בסע אחריחם. בלב אמד כאיש אמד. דבר אמר וסנס מלריס נוקע אמריסס, ראו שר של מלריס נוקע מן סשמיס לעזור למלריס (10) ופרעה הקריב. סים לו לכתוצ ופרעם קרצ, מסו סקריצ, סקריצ עלמו ונתאמץ לקדס לפניסס, כמו שסתוס עמסס: (מכילמא פ"א):

(8) ויהוק הי את לב פרעה. שסיס מולס אס לרדוף אס לאו, ומוק את לצו לרדוף: ביד רמה. בגבורס גבוס ומפורקמת הכרוג, מוב שבנחשים כלוץ את מוחו (מכילחא פ"א): ושלשים על כלו. שרי לבאוח כחכגומו:

ದಡೆದೇ ಕಡಓಕೆಒ: מִּנִר לֶנִנְ הַּבַּוֹּר אַנוּבַמִּגְּנִוֹם מִב לַנָּא צַּנִפַּבְטַ זָּנַ מִגִּבָּאַ ממוני וֹלמּבֹבֶר אָטַ מִגְּבֹנִם כַּנ מִנּוֹא וֹנפֹלָט זֹט מִגַּבֹאָ אָבַנ הַלא זָר הַדְּבֶּר אֲמֶר דִּבָּרִנוּ הַלָּא דֵּין פְּהָנִמָא דְּטִלְּילִנִּא

מֹצַלְמִנְעַ בַּמַּגַבַבַּבָּא:

should die in the wilderness.' to serve the Egyptians, than that we Egyptians? For it were better for us alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

לַנוּ לַעוָגֹּיאָנוּ מִמָּגַבוֹים: קְמָוּתְּ בַּמִּדְבָּרְ מַה־וּאָת עַשְׁיִהְ בְּמָדְבָּרָא מָא דָא עַבַּדְהָ לֹנָא ۾ און אַבוּטוּא אַבוּטוּא אַבוּטוּא אַנוֹם אַבוּטוּא אַנוֹשׁנוּ בּמּאַנוֹם אַבוּטוּא אַנְמָּמִים رِيْمُرْدِدْ هُرَّ مَاشِدٌ لِيَمْجُرُدُ يَهُمُدِيْ جُمْشِد يَمْهُ جُرْدَ مَجِدٍ رَا

كِهَ فَكِرِينَ لَهُ مُنْ مُثَمِّدُ لَا لَا يَعْمُ خُرُونَا لَا يَعْمُ خُرُونَا لَا يَعْمُ خُرُونَا اللَّهُ عُل

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast And they said unto Moses: 'Because

מאָע נוּגֹּהֹלוּ בֹדוֹ וֹמִבֹאָל אָלְ מְצְּרָנִם וְמָהַ אַּטְרֵיהָם וֹנִּירְאִּנְ מִצְּרָאֵּנֹ or imin %u_なればロ יפּרְעָּה הַקְּרֶיב וַיִּשְׁאַי בָנֵי־ יפּרַעָּה

نَّمُلَّٰ \$ كُلُو لَٰذَ: ובוילו לַהְאַ וּוְעִיקוּ בְּנֵי נמלין בו', מִינֵיהון וְהָא לבור ווֹלפוּ

Israel cried out unto the LORD. were sore afraid; and the children of were marching after them; and they eyes, and, behold, the Egyptians children of Israel lifted up their And when Pharaoh drew nigh, the

فريتنديد خفت خمر غفا: בכב פּבלתה ופְּבַשָּׁיו וְחֵילָו עַלַ אוקם הונים על־הוֹים בֶל־סוּס ניך דְפׁוּ מִצְרַיִם אַחֲרִיהָם נִישָּׂיגוּ

טובלא בלבם למול צפון: יפְּרָשׁוֹהִי וּמִשְּׁרְיָמִיה עַל פֹּם נְמָא כָּלְ סִוּסְנְת בְתָבֵּי פַּבְעָּב וֹאַבְבֹּיקוּ נְהָבוֹ עַּבְ מֹגַבאָנ בּעוֹבועון

Baal-zephon. Pi-hahiroth, in front of encamping by the sea, beside his army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

בְּבֶּיב: لَمْلُهُمْ بِخُرْدَ نَمْلُهُمْ بِمُهُلِ قُلْا خِرْدَ مُلْعُمْ بِحُرْدَ نَمْلُهُمْ رُفِطَيا ⁸ מֵלֶב מִגְּנִים וֹּיִבְבְּב אַנִוֹנִי, בַּוֹּוֹ, מַלְכָּא בַּמִגְנִים וּבַבַּב בַּטַב

בווה גלו: וַיְחַזַּק יְחַנְּה אָת־כֻלֶב פַּרְעֹה וְתַפֵּיף יִי, יָת לְבָּא דְּפַּרְעֹה

with a high hand. for the children of Israel went out pursued after the children of Israel; of Pharaoh king of Egypt, and he And the Lord hardened the heart

עוֹד עַד־עוֹקְם: מגּבום ביום לא עספו לבאַטם ַנ⁴אַמֶּר מֹמֶֻה אָל־הַעָּם אַל־

474% לא מיספון למחזיהון עוד עד בּשְׁזִיתוֹן זְתְ מִבְּבֶׁתְ יִנְתָּא בִּוֹן ישועת יְהוֹה אַשֶּׁר־יַנְשָׁה לְבֶם רַיַּנְבָּרָר לְכוֹן וֹקְאַ הֵין צָּרִי אִטְעַמַרוּ נְחֲזוֹ יָת פּוּרְקְנָא דִּייָ נאַמַר מֹשֶׁה לִעַּמָּא לָא תַּדְּחַלִּין

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the Lord, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

څڅ◘

ַ _{ਬੁਨਾਬ}, ਾ੍ਰਿਲੇਫ਼ਾ , ਸਮੁੱਧ ਨੂਟ ਦੁਲਾਜ਼ ਦੁਸ਼ਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ , ਨੂੰ ਦੁਲਾਜ਼ ਤਵਾਨ੍ਹਾਂ ਸ

וְשְׁבְאֵל וְוְסְׁמִוּ: ٣٠ نغمَّمُ ١٨خُرُد لَـقَد ١٨خــ فَدَر فَك مَحْرِبُكُ لَا فَرَدَ مَا فَدَر نَهُدُ هَمْ

تَنْظُمُّكِ: וֹנֹבֹאוּ בֹלוֹנִוֹמֹבְאֹכְ בַּעַוֹנֵי עַנִּים בַּנוֹנִמְבָבִי בַּנִי וֹמָא בַּוֹבַמְעַאי: إَهُمُّ مِ بَرِتُ هُمُ فَهِا الْقِيْدِ الْهِمِ فَأَخُ يُم مَنَّ إِم مَا فِي إِنَّ مِن إِم مِن إِم مِن إِم مِن

نځڅلگير: خَطَلَمِنِ نِكُرُحِ تِنْدِي خُلَاحُكِا ÄÜĽ,ÜŒ וֹאֹנִי בּוֹנִי מִנוּנִילִ אָנוַ בִּרְ מִאֹנְיִם בּיִּצִּנְאָ

ŀţĠĻÄ.L: וֹנֹוֹ מֹג בוֹם כֹו אֹלו וֹנוֹנִי וֹנֹגַמוּן מֹגַּבֹאָנ

מפְּנִיהָם נַיְעְּלָּג מִאַּטַבִיהָם: מַאַּטַבונטַם נּיַסָּג הַּמָּוּר הָשְׁנְּיָ מִבוֹנוֹע ڗڟ۪ڎڰ۪ڂ

טַאָטַׁטּטּוּ: נאַטַּטּ װְ נְּגִינִוּ לְכִוּן אַבִּר נִאַּטּנּוּ

يظظمّين نثك مَم نظم بحَيَمُن، نَدَمُمِيا

יבְפַּרְשׁוֹהִי: ילכל מֹמֶבׁנִמִינִי בּבְנִיכּונִיי **שַׁלֵּצִל** حالاتانان

שבוע ושְרָא رِيْوُلا لِيَجِلَةٍ بَهِٰكِأَبُنَا يَبَارُ أَبَ بَقِهَ فَاذِ جَهِرَةِ الْمُعَالِّةِ الْقِعَالِ الْعَ

> shall hold your peace.' The Lord will fight for you, and ye

that they go forward. speak unto the children of Israel, Wherefore criest thou unto Me? And the Lord said unto Moses:

sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharaoh, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

chariots, and upon his horsemen.' Me honour upon Pharaoh, upon his I am the Lord, when I have gotten And the Egyptians shall know that

81

91

Sī

Þτ

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed And the angel of God, who went

- (51) כי אשר ראיחם את מצרים וגור. מס שכלימס לומס לינו ללל סיוס, סיוס סול שכלימס לומס ולל מוקיפו עוד:
- שְׁעַשְׁמְ מְּבִיִּבוּוּן לְבַּעַל (שופּמיס ו, לֹח): (١٩١) ٦٦ ١١٦ ححت. ععد ذرحمر ، درا و د م ، دَرُقِم فِهِم ، درا مَه فِهَر فِر دد ال (م ، دد در م) ، درا يفهُد بود ذر (عدم عدم دحر ۱) ، درا
- בני ישראל ויסעו. אין לסס אלא ליסע, שאין סיס עומד בפניסס, כדאי זכות אבומיסס, וסס, וסאמונס שהאמינו בי וילאו, בלרס. דבר אחר מס מלעק אלי, עלי סדבר מלוי ולא עליך, כמ"ש לסלן, על בְּנִי וְעַל פֹעַל יָדִי מְּצָׁהָי (ישעיס מס, יא): דבר אל (ai) מה חצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד וממפלל, אמר לו סקצ"ס, לא עם עמס לסאריך במפלס, שישראל נמונין
- (91) וילך מאחריחם. לסבדיל בין מחנס מלריס ובין מחנס ישראל, ולקבל חליס ובְּלִיִּשְׁעֲרָאוֹח של מלריס. בכל מקוס סוא לקרוע להם הים (מכילתה פ"ג):

ځر⊏ ټت څح ټت څح تځږځت: וְתַּוֹאֶבׁ אָתַ־תַּלָּיֶלֶת וְלַאִּ ٥٠ مَلَيْل نَهْدُيْم

אֹטַבֿנְבוּ בוּן לַנִּטְ בּוּן כַּב ילוֹמִבְאָל וֹבור כֹּל לַילִּגּא וֹלָא はなしてはメ ניְבֵא בֵּין שַהְנָה מִצְּרָיִם וּבֵין וִשְּׁאֵל בִּין מַשְּׁרִיהָא דְּמִצְּרָאֵי

near the other all the night. night there; and the one came not darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and To qmes oht neeween the camp of

ŪĊ. אֶת_דַיָּ'ם קַדְים עַּנְּהֹ בְּלְהַנְּיֶלְה וַיְּשֶׁם תַּקּיף בָּלְ לֵילְיָא וְשִׁוּי יָת יַמָּא ב נַיַּנְלְבֶךְ יְתְנְתַ וּ אָת־תַּנְּם בְּרִוּתַ וְדַבַּר יִיְיָתִימָּא בְּרוּתַ קַדּוּמָא נַנֶּט משָׁה אָת־יָדוֹ שַל־הַיָּם נַאֲבִים משָה יָה יָדִיה עַל יַמָּא

לְנֹבּׁמְשֹׁא וֹאִטִּבּוֹמוּ עֹנֹא:

divided. sea dry land, and the waters were wind all the night, and made the the sea to go back by a strong east over the sea; and the Lord caused And Moses stretched out his hand

בּוֹנִתׁנִוֹם וּמִמִּמִאָלִם: جِيَةِשָׁת וְתַּמָּיִם לְהָם חוֹמָּה בִּיבָשְׁמָא יַמַּיָּא לְחוֹן שׁוּרִין נَوْجُه، בְּנֵינִי נַמָּבְאַ בְּעַיָּנְבַ עַנְיִם נַמָּאַ בְּנִינִ נַמָּאַ

מוּמּינִרוֹן ימִשְּׁמָאַלְרוֹן:

and on their left. wall unto them on their right hand, dry ground; and the waters were a into the midst of the sea upon the And the children of Israel went

ַכל סָיס פַּרְשָׁה רַכְבָוֹ וּפְּרָשָׁיוּ בְתְּבִיהוֹן כֹל סוּסָוָת פַּרְשָׁה נירְדְפִּי מִצְּרַיִם נִיְּבָאִי אַחֲרִיהָם יּרְדַפּיּ

chariots, and his horsemen. of the sea, all Pharach's horses, his went in after them into the midst And the Egyptians pursued, and

\$4_9th 11:0:

רְתְכּוֹהִי וּפְּרָשׁוֹהִי לְגוֹ יַמָּא:

upon the host of the Egyptians watch, that the Lord looked forth And it came to pass in the morning

מֹבַב'ום: אָה וֹלְנְוֹ וֹנִים אָנ מִנְוֹנִים ⁺² יְהוָהֹ אֶל־מַחֲנֵה מִצְּרַׁיִם בְּעַמִּוּד וַנְיָהִי בְּאַשְׁמְבֶּה הַבַּבֶּר וַיַּשְׁכֵּף וַהַנְה בְּמִשְּׁרָה צַבְּרָא וָאִסְחַכִּי

the Egyptians. cloud, and discomfited the host of through the pillar of fire and of

שסים רגיל לססמלק ערבית לגמרי, אלא נסע וסלך לו מאחריסם, לסחשיך למנרים: אם להאבד עם מלרים: – ויסע עמוד העון. כשחשיכה, והשלים עמוד העון את המחנה לעמוד האש, לא נשחלק העון כמו . אימר מלאך הי, וכאן מלאך האלהיה, אין אלהיה בכל מקום אלא דין, מלמד שהיו ישראל נחונין בדין באוחה שעה, אה להנצל

וְלִיעֹמָיו (סִושׁע יִּסְ, גַ): - ויהי הענן והחשך. למנריס: - ויאר. עמוד סחש חם סלילה לישרחל, וסלך לפניסס כדרכו ללכת ואב מאחריו, נחנו לפניו, באו לסטים לפניו וואבים מאחריו, נחנו על זרועו ונלחם בהם. כך וְאָנֹכִי מִּרְצַלְמִי לָאֶפְבַיִם קָמָם עַל (02) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך פדרך ופנו מסלך לפניו, באו לסטיס לשפוחו, נעלו מלפניו ונחנו לאחריו, בא

קַדְיס (ישעיס כו, מ): ויבקעו המים. כל מיס שנעולס (מכילמה פ"ד): שַׁפֿיצַס (ירמי' ימ, יו), יַבֹּח מַדְיִס רוּתַ ס' (סושע יג, מו), רוּתַ סַמַדְיִס שָׁבֶּבַךְ בְּלָב יַמִּיס (יתוקחל בו, כו), סָבֶס בְּרוּחוֹ סַמַשְׁשָׁ בִּיוֹס (23) ברוח קדים עזה. בכוח קדים שסים עום שבכוחות, סום סכום שסקב"ס נפכע בס מן סכשנים, שנחמר בְּרַיַּח קַדִּיִם כל סלילס, וסמשך של ערפל ללד מלריס: ולא קרב זה אל זה. ממנס אל ממנס (מכילמא פ"ד):

(ES) כל סוס פרעה. וכי מום אחד היה, אלא מגיד שאין כולס חשוצין לפני המקוס אלא כמום אחד:

(מכילמה פ"ה): ויהם. לשון מהומה, השעורד"ימון בלע"וערבבה, נעל בְּגְנִיהׁ שלהם. ושנינו בפרקי ר' הליעור בנו של יד), לַמַקַל מְבוּסָה: 🗈 בעמוד אש ועגן. עמוד עק יורד ועושה אוחו כמיט, ועמוד אש העגן. עמוד עק יורד ועושה אוחו כמיט, ועמוד אש העגן. ממוד עק יורד ועושה אוחו רעיט, ועמוד אש העגן. מַמְרַם: וישקף. ויצע, כלומר פנה אליהם להשחימם. וחרגומו וְאָׁמְּמְבֵי, אף הוא לשון הצעה, כמו שָׁדֶה נֹפִים (צמדצר כג, אני, לפי שהלילה חלוק למשמרות שיר של מלאכי השרח, כח אחר כח לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורם, וזהו שחרגם אונקלום (PS) באשמרת הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורם, ואותה שלפני הבקר קורא אשמרת הבוקר (ברכוח ג.). ואומר

יב נינה בקבה ויצמר מצרים קובלקיו

נֹלְעָׁם לְעֵּם בֹּמִגִּבְינִם: (פּ) אַנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׁרָאָל בָּי יְהַנְּה

مُعْدِنَهُ مَح لَحُكُا لُمَح قَلُمُانِ: ردיעי וַיַּאִמֶר יְהֹנָה אָל־מֹשֶׁה נָמָה אָת־ יְדְךְּ עַל־הַיָּם וְיָשֶׁבוּ הַמַּנִם עַל־

יְהְנֶה אָת־מִצְּרָיִם בְּתָּוּך הַנֶּם: ומגבום לסום לפבאטו וונגר رءِ رَفِهُد لَافِتَ كِفَائِنَ هِكَالِ كُلِيْنَائِنِ וַנִּמַ מֹשֶּׁה אָת־יָדוֹ עַל־הַנַּם

ئْمَيْد خُثُات مَد_مُثَاد: עַבָּאָים אַחֲרֵיהָם בַּיָּם לָאַר 32 إِيْمَا لَهِا لِهُمَا لَإِذِكِ لِيَدِكُ وَإِنْ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُ عَلَيْهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال וֹנְמֵּׁבוּ עַמִּוֹם וֹנְכַסַׁוּ אָטַעַבַּעַבְּבָ וֹטִבוּ מּנֹא וֹשִׁפּוּ זִיעַ בַּטִבּנֹא וֹנִעַ

בונונום ומשמאלם: בְּתַּוֹךְ חַיְּטֵׁ וְחַמֵּיִם לְהָם חֹמָּה בְּגוֹ יַמָּא יּעַיָּא לְהוֹן שׁיּרִין بختر نَّمَلُ \$ بَاذِرْ بَنَّةُمُكُ بَحْدَ نَمُلُهُم بَاذِرِد فَيَقَمُكُم

שְּבַּת הַיָּם: نَشُلُمْكِمْ مُنْ مَمْدُنِتَ قَلَا هَٰذِ _ نَشُلُمُكِمْ ثَنَ مَمُثَمُّ مُنْكِنًا مَكِ ه نَشِلُهُم صَيْلًا صَمْلُنُكُ لَيْ مُشِلِهُمْ صَيْلًا لِمَعْلَمُ لَنَائِعُ لَا مَعْلًا لِمَا اللَّهُ السَّالِ וַפְּוַמָּת יְהְוֶֹּה בַּיִּוֹם הַהְוּא אָתַר וּפְּרַק יִיָּ בְּיוֹמָא הַהוּא יָת

> בּהְּבַב לַבְיוָן לַבַבֹּוֹ בַּמִּגַבוֹם: אָבָי, בֿאַ בֿיגא צָּבוּבַנֹאַ בַּינִ مُجْلَعُ، نَمُلِكِ مَا كُلُهِ نَهُلَعُكِ ימִבּבּבוּן לְבוּוֹ בִּמָּלוּף וֹאָמָרוּ ואַהֹבּי וָת גּלְגָּלֵי הַתָּבָּיהוֹן

פָּרָשִׁיהון: מַל מִצְּבְאֵי מַל רָחָבֵּיהוֹן וִעַּל וֹבוֹב הַכְ וֹמֹא וועודון מּוֹא נאַמר יִן לִמשָׁה אַבִּים יָת

מֹאַבְאֵי בָּוּנו נַמָּא: ומגבאו הבטון ומא וֹטֹר וֹמֹא לַמֹּבוֹ גַּפֹּבֹא וַאָּבוים מֹשֶׁה וָת יָדִיה עַל

אַמִּשְׁאַר בָּרוּן עַר חַר: בְּאַלְתּ בְּטִבוּנִינִוּ בְּנִמָּא לָא

מוּמוּלְעון וּמִסְּמָאַלְעון:

جراء ترنا×:

against the Egyptians. for the Lord fighteth for them 'Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

chariots, and upon their horsemen.' upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

the Egyptians in the midst of the against it; and the LORD overthrew appeared; and the Egyptians fled its strength when the morning over the sea, and the sea returned to And Moses stretched forth his hand

But the children of Israel walked much as one of them. into the sea; there remained not so Pharaoh that went in after them horsemen, even all the host of covered the chariots, and the And the waters returned, and

their left. them on their right hand, and on sea; and the waters were a wall unto upon dry land in the midst of the

67

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead out of the hand of the Egyptians; Thus the Lord saved Israel that day

(a (1 d (1 d) 1 d): ר' יוםי הגלילי, כל מקום שנאמר בו מהומה, הרעשם קול הוא, וזה אב לכלן, ויַרְשֵׁם ה' בְּּלְוֹל גָּדִיל וגו' עַל פְּלְשָׁמִים וַיְּהֶשֵׁם

שנשקרו במלרים: בכבדות: נלחם להם במצרים. במלרייס. דבר אתר במלריס, בארן מלריס, שכשס שאלו לוקיס על סיס, כך לוקיס אותס וינהגהו בכבדות. זהנהגם שהיא כזדה וקשה להם, זמדה שמדדו וַיַּכְּבֵּד לָבֹּוּ הִיּא וַעֲּבֶּדֶיוּ (שמות ע, לד), אף כאן וינהגהו (es) ויסר את איפן מרכבותיו. מכם האש ישרפו הגלגלים, והמרכצות נגררות, והיושנים צהם ימים ואבריהן מתפרקין:

(62) וישובו המים. שוקופיס ועומדיס כמומס, ישובו למקומס ויכסו על מלריס:

arra: ומשמברין ביס, ונמן סקב"ס בסס מיות לקבל סיפורין: - וינער. וְשַׁנִּיק, וסוֹם לשון מרוף בלשון מרמי. וסרבס יש במדרש ורכין לקראת המים: - ויגער ה. כאדם שמיער את הקדירה והופך העליון למעם והתחתון למעלה, כך היו עולין ויורדין (22) לפנוח בקר. לעם שהנוקר פונה לנה: לאיחנו. למקפו הראשון: נסים לקראחו. שהיו מהוממים ומעורפים

בוי ד) יוכל לְכִיְ בֹּיְ, בَשֹּׁאֲבֹּלוֹ צִּבְיְ הַבְּבַׁמְוּ (שִם ימ) י וֹימֵבְמַׁם וּמִימָבׁנִים לְכִילְ בֹּיִים שָׁלִים שָלוּן לְשוּלִּי (82) ויכסו את הרכב וגרי לכל חיל פרעה. כך דרך המקראות לכתוצ למ"ד יתירה, כמו לְכָל בֵּלֶיו מַעֲשֶׁה נָחשֶׁת (שמות

בְּיהְנְה וּבְמִשֶּׁה עַבְּדְּוֹ: (פּ) נייראָי הַעָּם אָת־יְהֹנָה ניַאָּמִינוּ ב אַשָּׁר עַשָּׁר יִהוָה בְּמִצְרַיִם

יבָנבִיאות מֹשֶׁה עַבְּדִּיה: **にないなしと** וַנּיְרְא יִשְׂרָאֵל אָת־תַּיֶּר תַגִּרֹלֶה נִחָּיָא יִשְׂרָאֵל יָת גְּבוּרַת יָדָא

LORD, and in His servant Moses. the LORD; and they believed in the Egyptians, and the people feared which the Lord did upon the And Israel saw the great work

 ΛX

ooz əgad əəs 'əgassad For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

לאָר סָוּס וָרַכְּבָוּ רָמֶבִר בַּיָּם: לאמֶר אָשֶׁירָה לַיהֹנָה בֶּי־גָאָה יא הַשִּירֶה הַוּאָת לֵיהְנָה וַיּאָמֶרָוּ אַז יַשְׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׁרָאֵל אֵת־

וֹבְבְבִיה רְמָא בְּיִמָּא: וֹנִיאִּיטֹא בִּילִיה הִיא סוּסָנֹא كُلُتُ أَنْ كُلِّن كُنْ ثَكِيدُ مَرِ يُنْ لَأَنْ لَأَنْهُ וֹאַמֹרוּ לְמִימִר וֹמִבַּע וֹנוְגִי ני סושבוויא בורא בורם יי בְבַן שַבַּח משָה יִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

thrown into the sea. The horse and his rider hath He the LORD, for He is highly exalted; and spoke, saying: I will sing unto of Israel this song unto the LORD, Then sang Moses and the children

נאפלח קדמוהי: ליה מקדש אֶלְהָא דַּאָבְהָהָיוּי خَطْدِينَ لِيَا يُكْرِينَ لَهُدُرِّي ני אַמַר בְּמֵימָרֵיה וַהָּוָר לִי שולפו ועומָבּטטו בטולא

exalt Him. Him; My father's God, and I will This is my God, and I will glorify And He is become my salvation; The Lord is my strength and song,

- מלד אמר רמוק ממנו, וירדפו אמרינו: (30) וירא ישראל אח מצרים מח. שפלמן סיס על שפחו, כדי שלה יהתרו ישרהל, כשם שהנו עולים תוד זה, כך סם עולין
- (12) את היד הגדולה. את סגבורס סגדולס שעשמס ידו של סקב"ס. וסרבס לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד ממש
- מעלין אוםס לכוס ומוכידין אוםס לעומק ואינן נפרדין: רמה. סעליך, וכן ורָמִיו לָגוֹח שַׁפוּן נוּרֶשׁ (דניאַל ג, כאֹ). ומדרש שאקלם בו, עוד יש בו מוספס, ולא כמדה בשר ודס, שמקלפין אוחו ואין בו: - סוס ורכבו. שניסס קשורים זה בזה, והמיס שוי וומרם יס ויסי לי לישועס, ס' איש מלחמס ס' שמו, וכן כולס. ברש"י ישן). דבר אחר כי גאס גאס, על כל סשירוח וכל מס ביס, וכל שאי אפשר לעשות על ידי וולחו נופל בו לשון גאוח, כמו כי גַּאוּח שָשָׁה (ישעיה יב, ה), וכן כל השירה חמלא כפולה, לומר שעשה דבר שהי הפשר לבשר ודם לעשות, כשהוה נלחם בהבירו ומהגבר עליו, מפילו מן הסום, וכהן סום ורוכבו רמה שמידובין לעון עבר, אבל וה שלא היה אלא לשעה, אינו יכול לישבו בלעון הוה: - כי גאה גאה. כתרגומו. (דבר אחר, בא הכפל בְּבְּׁם יַהְשָׁם טְּבִּוּב (טְתִב טְי ש) ׳ עַלְ פִּתְ שִׁ, יַםְׁתִּ (בִּמִרְבִּר מִ ׳ כִּר) ׳ וְיִם שְׁשָׁר יִקְיָם שָׁתְּלִי, לפּת שִבן רבר סחוום ממיד, ונופל בו בין לשון מרן משל שלמס שפירשוסי בקש לבנים ולה בנה. והין לומר וליישב לשון הוה כשהר דברים הנכתבים בלשון עתיד והן מיד, כגון שסיו"ד על שם הממשבה נאמרה, והו ליישב פשומו. אבל מדרשו אמרו רו"ל, מכאן רמו למחיים הממים מן המורה, ורן בכלן, פירש אחריו שַלִי בְּחֵׁר שֶנוּ לֶש. חְז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בְּמֶה (מלכים־ה יה, ז), פירשו בו חכמי ישרהל שבקש לבנות ולה בנה, למדנו כשראס סנם, אמר לו לצו שידצר, וכן ששס, וַיּאֹמֶר לְעֵינֵי יִשְׁרֶבֵּל. וכן שירת סצאר, שפתח צס אַז יָשִׁיר יִשְׁרֶבֵּל (צמדצר כֹח, יו), (מלכיס־ס ז, ח), חשב בלבו שיעשה לה. אף כאן ישיר, אמר לו לבו שישיר, וכן עשה, ויאמרו לאמר אשירה לה'. וכן ביהושע (I) או ישיר משה. חו כשר הס הנם, עלה בלבו שישיר שירה. וכן מו יַרַבֵּר יְהִישַׁעַ (יהושע י, יב). וכן וּבַיִּח יַעַשֶׁה לְבַּח פַּרְעֹה סן, וסמפרשו ימקן סלשון אחר ענין הדבור:
- (ירמים טו, יע), עַוּי בֻּלֶּיךְ בֶּשְׁמִּנְה (מהלים נט, י), וכן כל מיבה בה שחי אוחיות הנקודה מלאפו"ס, כשהיא מארכה באוח שלין לך כמוסו בנקודמו במקרל, ללל בשלשה מקומות שהוא סמוך אלל וזמרת, וכל שאר מקומות נקוד שור"ק, ה' עִזִּי וּמָעַזִּי (2) עזי וזמרה יה. אונקלום מרגס פוֹקְפִי וְמָשְׁבַּקִפִּי, עזי כמו עזי בעור"ק, וזמרם כמו וזמרסי, ואני ממס על לעון סמקרא, ו) מלמעלה למעה:

. אגדס, כמוב אמד אומר רמס, וכמוב אמד אומר ירס, מלמד שסיו עולין לרוס ויורדין למסוס, כמו מִי יָרֶס אֶבֶן פְּנָּמָה (אֿיוּב למ,

- בּ יְרְנְוֹר אֵישׁ מִלְחַמְר יְרְנָוֹר שְׁמְוֹ:
- מאבו נגטו פרבוא וו
- Logo is His name. The LORD is a man of war, The

Pharaoh's chariots and his host

- בְיַם מִיף: , מרְכְּבָת פַּרְעָּה וְחֵילֵוֹ יְבֶה רְתִּבֵּי פַּרְעֹה יִמִשְׁרְיָחֵיה שָׁרִי
 - ומבתר שלשיו טבעו בימא ומבתר ופרוהי אפבעו המבתר שלשיו טבעו בימא דסוף:
- י הְהֹלָת יְכַסְיְמֵנּ יְרְרָנּ בִמְצִילְת הְּהוֹמַנָּא חֲפוֹ עַלִּיהוֹן נְחַתּנּ
- בְּמִוַ_אֶבֶּן: למומליא כאבוא:
- down into the depths like a stone. The deeps cover them— They went

chosen captains are sunk in the Red hath He cast into the sea, And his

in power, Thy right hand, O LORD,

Thy right hand, O Lord, glorious

dasheth in pieces the enemy.

- יְהוַה הִרְעַץ או<u>י</u>ר: ° וֹמֵוֹלְבַ וֹעַנְעַ זָּאִבְּבוֹ, בַּכָּעַ וֹמֶוּלְבַ וֹמִּגִּב וֹ אַבִּוֹבְאִ בַּעֹנִלְצִּ וֹמֵּוּלָב
 - ין מְבַרַת סְנְאָר:
- שפחה על הים מה שלה ראו נציהים: ואנוהו. אונקלום חרגם לשון נוה, ננה שַּהַּגַן (ישעיה לג, כ), לְנֵיִה נֹאן (שם סה, י). דבר לא שָׁס לִּבּוּ אֶל דְּבַּר סִ'<u>וַיְּע</u>ָוֹב (שמות מ, כא), סיס לו לומר עוב: זה אלי. בכבודו נגלס עליסס וסיו מראין אותו באלבע, ראתה ס'וגר'ַנישְׂקְעֵּס (במדבר יד, מו), סיס לו לומר שחמס. וְסְמַבְּנִיס מַשָּׁר שֶׁלַח משֶׁס וגר'וַנְיָמָחוּ (שס לולו), מחו סיס לו לומר. וַמַשָׁר וּבְּגֵי יִשְׁבְמֵּלְ כַּיִּשְׁבִּיס בְּשְׁבֵי יִמְיּדְסַ וַיִמְלְ ׁהַלְיִמְם בְתַבִּשְׁם (דברי הימים־ב י, יו), היה לו לומר מלך עליהם רחבעם. מִבְּלְמִי יִכֹלֶת זס, וזס דוגממו, פֿמ קילומ שַצַּיִמ מְבִיבּ לַמִּיכֶל וְלַדְּבִּיר וַיַּעֲשׁ לְלָשׁוֹמ מְבִיבּ (מלכיס־פֿו, ס), סיס לו לומר עשס ללעום מביצ. וכן וכריסה, עוזו ונקממו של מלסינו סיס לנו לישועה. ואל מממס על לשון ויסי, שלא נאמר סיס, שיש לנו מקראות מדבריס בלשון יח), על דְּבְּבַת בְּנֵי סְמְׁדֶס (קסלֹם ג, יח). ולשון וומרם, לשון לֹח מִוְמוֹר (ויקרח כה, ד), וְמִיר עָרִילִים (ישעיה כה, ה), לשון כםוח בשבט מוי וומרס יה, הוא היה לי לישועה, וומרم דבוק הוא למיבה ה', כמו לְשֶׁוְרָמ ה' (שופטים ה, כג), בְּשֶׁבְּרַת ה' (ישעיה ט, אלא עוי שס דבר הוא, כמו הַיִּשְׁבִּי בַּשְּׁמִיִס (שס קבג, א), שׁכְנִי בְּמַבְּוִי מֶלַע (עובדיה א, ג), שֹכְנִי מְנֶה (דברים לג, מו). ווהו אלא רומרם, וכלס סמוך להס ויהי לי לישועה. לכך אני אומר ליישב לשון המקרא, שאין עזי כמו עוזי, ולא רומרם כמו רומרמי, ושלישים על כלו. ואלו שלשה עוי וומרת, של כאן ושל ישעיה ושל מהלים, נקודה בחמף קמ"ן, ועוד אין באחד מהם כתוב וומרתי, שלישים ואין השניה (בשו"א) בתמף, הראשונה נקודה בשור"ק, כגון עו עוי, רוק רוקי, מק מקי, על עולו, יסור עולו, כל כלו,
- בְּבְּמֹֹוֹם (שמואל־א יו, מס). דבר אחר ס' שמו, אף בשעס שסוא נלחס ונוקס מאויביו, אוחו סוא במדחו לרחס על ברואיו ולוון (מלכיס־ס ב, ב), לגבור: ד׳ שמו. מלחמוחיו לה בכלי זיין, הלה בשמו הוה נלחם, כמו שהמר דוד וְפָׁנִכִי בָּח בֻּלֶּיךְ בְּשֵׁם הי (3) די איש מלחמה. בעל מלחמה, כמו הֿישׁ נְשָׁמִי (רוֹם הֹ, ג), וכל הֿישׁ והֿישׁך מחורגמין בעל, וכן וְחַוּקְמָּ וְהָיִיםְ נְהִייִם קבוםי:

אלהר אבי. סוא זה, ואכוממנסו. אלסי אבי, לא אני מחלם הקדושה, אלא מוחוקם ועומדם לי הקדושה, ואלסוחו עלי מימי . אחר ואניהו, לשון נוי, אספר נויו ושבחו לבאי עולה, כגון עה דודף מדוד, דידי צח וְאָדוֹם (שיר השירים ה, מי), וכל הענין:

- (+) רהה בים. שַׁדִּי בְּיַמָּסֹ, שדי לשון ירייס. וכן סוס סומכ סוֹי יַלֹס יִנְבֶס (שמוס ימ, יג), סו סִשְׁקָדָסָׁס סִישְׁמָבִי, וססי"ו משממש . אם כל באי עולס, ולא כמדת מלכי אדמס, כשסוא עוסק במלחמס פונס עלמו מכל עסקיס, ואין בו כח לעעות זו וזו:
- ששעבדו את ישראל בתותר ובלבנים: בְּיוַן מְנִיּלֶם (חַסְלִים סַמְ, ג), וַיְּמְבַּע יִרְמְיָםוּ בַּמִימ (ירמיה לח, ו. מכילחח פ"ד). מלמד שנעשה הים טיט, לגמול להם כמדחם באלו במקוס המפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקוס עיט, כמו מָבַעְּמָּי
- אבן. ובמקום אחר ללנו כעופרת, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומעורפין עולין ויורדין. בינונים כאבן, יכסיימו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיוח בנקודמו יכסיומו במלא"פוס (גם כאן מוכח להיוח חולם כמ"ש): 👚 כמו מָדֶשׁׁן בֵּימֶך (מַסְלִיס לוּ, מ), וּסִיו"ד כחשונה שמשמעה לשון עמיד, כך פרשוהו, מצעו ביס מוף כדי שיחורו המיס ויכמו חוחן. (E) יכסימו. כמו יכסום, וסיו"ד האמלעים ימירה בו, ודרך מקראים ברך, כמו ובְּקָרֶךְ וְלֹפֹנְךְ יַבְבָּיַן (דברים מ, יד), יִרְיִן
- פִי הַנְּה מֹיְבֶּיְךּ יֹחְבֵּרְר (תֹהְלִים לִבּ, י), עַד מְמַי רְשְׁעִים ה' עַד מְמַי רְשָׁעִים יַעֵּלוּר (שׁה לִר, ב), נְשְׁחֹר נְהֶלִים ה' נָשְׁרֹרִ מְהַלִּם . אמם. ופשומו של מקרא, ימינך הנאדרת בכח מה מלאכמה, ימינך, היא חרען אויב, וכמה מקראום דוגממו, פי הגה איציך ה' . אם ישראל, וימינך השנים מרען אויב. ולי נראה, אומה ימין עלמה מרען אויב, מה שאי אפשר לאדם לעשום שמי מלארום ביד (6) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלוני של מקוס השמאל נעשים ימין: ימינך ה' נאדרי בכח. להליל וסכשרים כעופרם, שנחו מיד:

שַּׁמַבְעַ עַבְּיָבְיּ יִאָּבְבָמִנְ כַּפִּשְׁהִי יִבְרָב גְּאִנְּדְּ תַּהְבַרָס קָמֶיִרְּ

שִׁיצִינוּן כִנוּרָא לִלַשָּׁא: לְבְקְמִוּ עַלְ עַמְּף שַׁכַּחָהָ רוּנְזָף

the waters were piled up— The And with the blast of Thy nostrils consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

בַבְבַיַנִם: בְמוּ נִוֹלְיִם בְּקְפְּאִּנְ הְחִנְמִים קִמנִּ בְּשִׁנִּ אָנְלָּיִּא קִפּוּ הְחִימֵי וּבְרוּחַ אַפֶּּיף נֶעֶּרְ מִיִם נְצְבָּר וּבְמִימַר פּוּשָּך חַבִּימוּ עַיָּא

בַלְבָא בַּוֹמָא:

מְּלְיִׁלְ שֹׁמִלְאָּמִוְ נֹפֹּמְוּ אָבֹוּע

עובי הורישמו ידי:

שמוצינון יָדי: מנהון נפשר אשלוף חַרבי אַבְבֶּע אָפַבְּע בּוֹטָא טַסְבַּת אַמָר אֹנגֶב אֶרְדְּרְ אַשִּׁיג אַחַלֵּלְ דַּחֲנָה אָטַר סְנָאָה אֶרְדּוֹרִ

destroy them. will draw my sword, my hand shall lust shall be satisfied upon them; I overtake, I will divide the spoil; My The enemy said: 'I will pursue, I will of the sea.

deeps were congealed in the heart

floods stood upright as a heap; The

ודומס לו וַיְּרָשֵׁלוּ וַיִּלְכָּלוּ חֹם בְּנֵי יָשְׁרָשֵׁל, בשופטיס (י, ח). (דבר חֿסר, ימינך סנחדרם בכח סיח משברח ומלקס חויב): כמו רַבְּמִי עָס, שְׁרֶמִי בַּמְּדִינֹוֹת (מֿיכס מֿ, מֿ), גְּנֻבְּמִי יוֹס (ברמֹשית למֿ, למ): רודעיץ אויב. ממיד סימ רועלת ומשברת סמויב, "צ)' קוקי ם, ודו, קוקי ם, אַבּׁים לְנוּ בַּׁבּוּים מַּדְינוּ טָבַבַם (טבקים לכבו' טָב)' חובי חובי בּבַּבנים חובי חובי בּבַבני אָנב (אופַמוּם בי' יבּ)' (שם לג, ג), לה לַני ה"ל ה לַני (שם קעו, ה), מַשֶּנֶה נָחָם ה" מַשֶּנֶה מָת בַשְּמָנִם (הושע ב, כג), מַנֹּכִי לַה' מִנֹכִי מְשִׁירֶה (שופעים ה,

קורא אומס אויציו של מקוס: על ישראל, וכן הוא אומר, פִּי הַבָּה אוֹנְבֶּיף יֶהֶמְיוּן (מהלים פג, ג), ומה היא הסמיה, על עַמָּף יַעַרִימוּ אוד (שם שם, ד), ועל זה נסרמיס, ק"ו כששלה גס הרון אף יאכלמו: ההרס. המיד אהס סורם קמיף סקמיס נגדך, ומי סס סקמיס כנגדו, אלו סקמיס (ד) וברב גאונך. אם סיד צלבד כועלת סאויב, כשסוא מרימה ברוב גאונו או יהרום קמיו, ואם ברוב גאונו לבד אויביו

ודרך המקראות לדבר כן, עד גב שַשְׁמַיִּס (דבריס ד, יא), בגב הַפֵּבָה (שמואל־ב ית, יד), לשון עקרו ותקפו של דבר: ו), שסוקשו ונעשו כאבנים, וסמים וורקים את סמלרים על סאבן בכח וגלחמים בס בכל מיני קושי: 👚 בלב ים. בחוזק סים, (מול"ס), כמו שַׁימֶס דְמֶשְׁמִי בְּנֹחְדֶךְ (מִסְלִיס נו, מ), מֶׁם נֹחוֹד מֶמְלָב (שופטיס ד, כ): קפאו. כמו וְכַבְּבִינֶס מַּקְפִּימֵׁנִי (חֹינִי י, מו), וְיַשַּמְדוּ גֵד פְּמָד (שס יג), ופֿין לשון קימס ועמידס בנפֿדום פֿלפֿ במומום ולבוריס, ולפֿ מלינו נפֿד נקוד פֿלפֿ במלפֿפּו"ס כנאד, וכונם לצון הכנסה, היה לו לכתוב מכנים כבנאד מי הים, אלא כונם לצון אוסף ולובר הוא, וכן קמו גד שֶׁמֶד (יהושע ג, ְלְבּוּר וכנום, כמו גֵד קְלְיר בְּיוֹס נַמַלְה (ישעיה יו, יה), פֹנִם פַנֵּד (מהליס לג, ו), לה כמב כונם כנהד הלה הלה כנד, והילו היה כנד כמו מאפך יבשו המיס, והם נעשו כמין גלים וכריום של ערימה שהם גבוהים: - כמו גד. כמרגומו בְשׁוּר, כחומה: - גד. לשון לשון ערמימום, ולשון למוח המקרה כמו עַבַמַם הַמָּיס (שיר השיריס ז, ג), ונלבו כמו גד יוכים: נעדמו מים. ממוקד רוח שילה ממימום, על כן סוא אומר וַמַמָּמֹוּ בְּעַבֶּס צֹוּ (אֿסִמר אֹ, יג), וצניום סממס אומר, נמקררס דעמו: - נערמו מים. אונקלום מרגס ל, ל), לשון שרפה ומוקד, שהנהירים מתחממים ונתרים בעת הקלף ותרון, מגורת תרה, כמו רלון מגורת רלה, וכן חמה לשון במעס, במשכם שבה (נה:), כך נרחה בעיני. וכל אף והרון שבמקרה אני אומר כן, הרה אף, כמו וְעַלְמִי מְרֶה מִנִּי הֹרֶב (תִּיד ַ פְּמֵשְׁס לְךְּ (שֹס), ולמען מהלמי אַשים מעם באפי, לסמוס נחירי בפני האף והרוח שלא יצאו. לך, בשבילך. אחעם, כמו נאקה "ד, ש), וזסו שחמה לְמַשַן שְׁמִי חַׁבַּׁרִיף מַׁפִּי (ישעיס מח, ש), כשועפו נחס נשימחו חֿררכה, וכשהוחֿ כועם נשימחו קנרס. וקהַלָּמִי ַכפּי ססוס, שיוכלו לסבין דבר. כשהדס כועם יולה רוח מנחיריו, וכן עֶלֶם עָשֶׁן בְּחַפּׁוּ (חסליס יח, מ), וכן וּמֶרוּחַ פֿפּוּ יִכְלוּ (הֿירב (8) וברוח אפיך. סיולה משני נחירים של הף, דְּבֵּר הכחוב כביכול בשכינה דוגמה מלך בשר ודם, כדי להשמיע הוון הבריות

אין לשון ריקום נופל על היוצה, אלה על המיק ועל השק ועל הכלי שיצה ממנה, הבל לה על החרב ועל היין, ולדחוק ולפרש הריק בשליפסו ונשאר ריק, נופל בו לשון הרקה, כמו מְרִיקִים שַׁקֵּיבֶּם (בראשים מב, לה), וְבֵלִיוּ יֶרִיקוּ (ירמיה מח, יב). ואל מאמר, (איוב לא, לו), כמו אגיד לו. אף כאן המלאמו, המלא נפשי מהס: אריק הרבי. אשלוף, ועל שם שהוא מריק אם החער במו נסם לי. וְלֹחׁ נְכְלִי דַּבְּּרוֹ לְשֶׁלֹם (ברחׁשׁים לו, ד), כמו דבר עמו. בָּנִי יְלְחֻׁנִי (ירמיס י, כ), כמו יצחׁו ממני. מִמְפַּר לְעָדִי חַבִּּייָבֶיוּ ורלוני, ואל מממס על מיצה המדצרת צשמים, ממלאמו ממלא מהם, יש הרצה כלשון הוה, פִי שֶׁבֶן הַנֶּגֶב נְמַשָּנִי (שופעים א, מו), (9) אמר אויב. לעמו, כְּשֶׁפְּמַס בֹּדְבַרִיס הֹרְדוף וחְשִׁינִס וחְמלק שלל עס שרי ועבדי: רומלאמו. ממלח מסס נפשי. רומי

לַּמְנְפָּבְעׁ בַּמִנִם אַבִּינִנִים: · נְשָׁפְּׁשְׁ בְּרִיּחֲךְ כְּּמָּמִי יָם בֵּלְלְיִ צִּמָרְהְּ בְּמֵיִּמְרָךְ חַפְּאִ מְּלִיהוֹן

קהלה עשה פָּלָא: בְּמְבְּע נָאִבְּר בַּאַבְעה מֶּגַבְמָכִּע בַּאֶּלָםְ יִעוֹגַע

יי למול ומול<u>ן מ</u>בלממו אבא:

تَتَكُمُ خُمُنُكُ جُحِـِيْتِ كُلِّهُكِ:

بۿڐ؞ڂٙڴۿٮ: ¬י שְׁמִּמֹּנִ הֹשִּׁים וֹבְנְּזִּנִן חֵוּלְ אֲחַוּ

ישְבֶּי כְּנָעוֹ: מוּאָב וֹאַנוֹנוֹנוּ נַנֹמּג כַּב אַ זֹבְנַבְּיְ אַבְוָפָּר אֶבְוָם אָנְלָּי בַּבּוֹ אַנַבְּנִינְנְיִ נַבְּנָבִי אֶבְוָם

מֹם_וֹנ בֿוֹלִנִם: וֹהֹבַׁר מַּמִּיף יְינִיה מַר־יַנְעָּבָר הפל עַליהָם אַיִּעְהָה וָפַּחַר

> تظرفرا: וּמֹא אֹמִשֹׁלַמוּ כֹּאָבֹרָא בֹּמִוּוֹ

למיבא בטיל הישקקון עוישְבָּקוֹן עוישְבָּקוֹן נובא װּ בְיִנו אֶּבְנִי אֶבְא אַטֹּ אַבִּינִ קית בָּר מִנָּף אַהָּ הוּא אֶלְהָא

جَارِيًا:

אַרְעָא: がに、はは تظريك בלענוון

خترث يحريكهك: ręrądy refri ęniąęr בּבּבׁבִי, בֹּמֹבׁוֹטִבׁ לַמַּמֹּא בַּנֹו

\$ULUCK! خلتالب המתו הממיא נותו בשלא

خۈځ۵۲:

בֹבְבַבְּוֹאַ אַטַּבוּנ כַּבְ בַּבַּנוּ וֹטַבֹּוּ הַקּיפִי מואָב אֲחַדִּנּוּן רְתִּיהָא

מַמָא בַּנוֹ בַּפַבַלַטַא נִע נַבְבַנָא: מּמַּב וֹג נִע אַבַווּנֹא מִב בַּוֹמַבַּב והטטטו פֿאַבוא הּג בּוֹהֹבּנ וֹבְוֹבְלִים אַ لانظفك ĘĠĔĹ **%.**СССТ التقائح #C.Lil

> in the mighty waters. sea covered them; They sank as lead Thou didst blow with Thy wind, the

Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness, among the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

hand— The earth swallowed them. Thou stretchedst out Thy right

holy habitation. guided them in Thy strength to Thy that Thou hast redeemed; Thou hast Thou in Thy love hast led the people

the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on The peoples have heard, they

Þτ

71

π

Οī

Canaan are melted away. them; All the inhabitants of Moab, trembling taketh hold upon affrighted; The mighty men of Then were the chiefs of Edom

pass over that Thou hast gotten. pass over, O LORD, Till the people are as still as a stone; Till Thy people By the greatness of Thine arm they Terror and dread falleth upon them;

 $(a\alpha d^2 d z, 1)$: של סיין, וכן וְמַּרִיקוּ שַּרְצֹּוֹמֶס עַל יְפִי מְכְּמֶשֶׁךְּ (ימוּקמֹל כמ, ו), דמירס: – חוררשמו. לשון רישומ ודלות, כמו מורִישׁ וּמַיַשְׁיִי ג), וְלֹה סִירַק מִפְּלִי (נְרְמִיִם מִח, יה). לה סִורק סִכלי הין כמיצ כחו, הלה לה סִורק סִיין מכלי הל כלי, מלינו סלצון מוסצ מרבי כלשון וַיֶּבֶק אָׁמ מַנִיבְיו (בראשית יד, יד), אודיין במרבי, מנינו הלשון מוסב אף על היולא, שָמֶן מּוּרַק (שיר השירים א,

(10) נשפח. לשון הפחה, וכן וְגַס נְשַׁף בְּהֶס (ישעיה ת, כד): צללו. שקעו, עמקו לשון מלולה: בעופרח. אבר, פלו"ס

(11) באלים. נמוקיס, כמו וְמֶׁם מֵּילֵי סְמְּרֶן לְמֶח (ימוקאל יו, יג), מֵּיְלִּוּמִי לְעָּוְרָמִי מוּשָׁה (מהלים כב, כ): נורא ההלה. **ε**ςα..ι:

יראיי מלהגיד מהלומיו פן ימעמו, כמ"ש לָךְ דֻּמִיֶּה מָהַבָּה (שם סה, צ):

חבלעמו ארץ. מכאן שוכו לקבורס, בשכר שאמרו ס' סלדיק: וס' יַשֶּׁס יָלִי וְכָשַׁל שׁוֹבְ וְנֶשַׁלְ שָׁוֻר (יִשׁעִיס לֹח, ג), משל לכלי וברכית הנתונים בידי חדה, משס ידו מעט והן נופלין ומשתברין: (21) נשיח ימינך. כשקקל"ה נומה ידו, הרשעים כְּלִים ונופלים, לפי שהכל נמון בידו ונופלים בהעיימה, וכן הוא אומר,

(13) נהלה. לשון מנסל. ומונקלום מרגם לשון נושל ומובל, ולא דקדק לפרש אחר לשון העברים:

וסכגום לנשיגת: (+1) ירגוון. ממרגוין: ישבי פלשת. מפני שסרגו את בני אפריס, שמיסרו את סקן וילאו בתוקס, כמפורש בדברי סימיס,

סס באיס, לכלומינו ולירש את ארלנו: פ"מ), שהיו מחחוננים ומלמערים על כצודם של ישראל: במוגו. נמסו, כמו בְּרָבִיבִּים מְּמֹנְגָנֶבְ (חהלים סה, יא). אמרו, עלינו (15) אלופי אדום אילי טואב. והלא לא היה להם לירא כלום, שהרי לא עליהם חולכים, אלא מפני אנינות (מכילתא שירה

מפור אַרני פונני יָבוּיף: مجغما بمولاما جيد يوجمة

81 יְהְנָה וּיִמְלְדְּ לְעַּלֶם נְעֶּר:

Ţ<u>"</u>□: (፭) نَّهُدُ الْأَكْرُةُ حَنَّقَهُم فَنَيْكُ מַבְעַם אָעַבַמָּג פּי וּבְפְּרְשֶׁיוֹ בַּיְּם וַיְּיַשֶּׁב יְחְוָהְ בִּרְתִּכּוֹהִי וּבְפָּרְשׁוֹהִי בִּיִמְא בֵּי בָא מוּס פַּרְעוֹה בְּרַכְבָּוֹ אֲרֵי עָאֵלוּ סוּסָוָת פַּרְעֹה

بجيناج ت: حُدِيثَةُ مِن الْمُعَالِّةُ لَا يُعَالِّهُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ الْمُعَالِمُ ال os אַהַרָן אָח־הַהָּף בְּיָדְה וַהַאָּאוֹ דְּאָהַרוֹ יָה הּפְּא בִּידַה וֹנְפַקְא וּשׁפֿע מֹבוֹם עַוּבֹיאָע אָעַוֹע וּנֹסִיבַּת מָרַיָּם וָבִיאָתָא אָתְתַינִים

ביָם: (ס) קי־גְצְּׁהְ גְּצְּׁה סִיּס וְרֹכְּבָוֹ רֶמֶה נמַען לָהָם מְרְיָם שָּׁירוּ לִיהְוֹה יִמְעַנְיִא לְהוֹן מִרְיָם שַּבּחוּ

וֹלאַבמֹּגֹאִ מוֹם: آتَكُرُدُ مُكِيمُكِ أَثْدُتُ فَعَلَا لَكُنَا لِمُخْرِضِهِ بِهِذِا خُمَلَحُنَاهِ عد وباء تتمُّمُه الأحريثانية الماء بنقط خمَّا خلال الماء الم וּנַסָּת מָמָּׁע אָעַ־יִשְּׁרָאֵלֻ מִנִּם וֹאַסִּגלְ מִמָּע זָּנ יִשְּׁרָאֵלְ מִנִּםֹא

ácták súztás ti adkás

מַלְמָנָא: !! מֹלְכוּינוּיני לְהַּלְמָא וּלְהַּלְמָוּ

بختر نشِلَعْم لَاغْرِد فَنَقَشَفَعُ נאַמיב יִי עַלִיהוֹן יָח מִי יִמְּא

סַנְּסְנְאַ נְרֶבְבָּיִבְּ רְמָאַ בְּנַמָּאַ: צּגוֹשׁלּגֹא וֹצגאַנִיא בּגלָגע ביגא נאורו קדם ין אַרי אָהְנָאִי עַל

וֹלְא אַמִּבּעוּ מִנֹּא:

which Thy hands have established. dwell in, The sanctuary, O Lord, which Thou hast made for Thee to inheritance, The place, O LORD, them in the mountain of Thine Thou bringest them in, and plantest

The LORD shall reign for ever and

midst of the sea. of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children LORD brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

with dances. out after her with timbrels and her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the propheress, the

hath He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

שמביב על האדם: ב, י. מכילמה שירה פ"ע): עד יעבור. עד יעבור. כהרגומו: קנית. הנצה משהר הומות, כהפץ הקנוי נדמים יקרים (16) חפול עליהם אימהה. על סרמוקיס: ופחד. על סקרוניס, כענין שנאמר פִי שָׁמַשְנִי אָם מֻשָׁר סוֹנִישׁ וּגוי (יסושע

לעמיד לבא שכל המלוכה שלו: . אמת, שנאמר שַׁף יַדִּי יַשְׁדָּס שֶׁבֶן (ישעיס מת, יג), ומקדש בשמי ידיס, ואימתי יבנס בשתי ידיס, בומן שס' ימלוך לעולס ועד, סמעס עליו וקף גדול, לספרידו ממיבת סטס שלאחריו, סמקדש אשר כוננו ידיך ס'. חביב בים סמקדש, שסעולס נברא ביד מקוס ניבא ולא ידע מס ניבא. מסרש"ל): מכון לשבחך. מקדש של מעס מכוון כנגד כפא של מעלה אשר פעלם: מקדש. יש נוחלין (בבא בחרא דף קי"ש:) ובמכילחא (שם פ"י), הבנים יכנסו ולא האבוח, אף שלא נגזרה גזירת מרגלים עדיין, מכל (דו) חביאמו. נמנגל משה שלל יכנם ללרך, לכך לל נלמר מגילנו, (נרלה שלל יכנםו ללרך וכו', והכי לימל בהדיל פרק

בו שמוש, קמולה היא: (13) לעולם ועד. לשון עולמים סום, וסוי"ו זו יסוד, לפיכך סום פמוחם, מזל וְמָּנֹכִי סִיּוֹדֵע וְעָד (ירמים כמ, כג), שסוי"ו

(91) כי בא סוס פרעה. כמשר צמ:

זמר: בחופים ובמחולות. מובממות היו לדקניות שבדור שהקב"ה עושה להם נסים, והולילו מופים ממלרים: כדלימל בסומס (יב:). דבר למר למות לסרך, לפי שממר נפשו עליס כשנלמרעס, נקרלת על שמו: אח החף. כלי של מיני (02) וחקח מרים הגביצה. סיכן ומנכסס, כשסימס ממות מסרן קודס שנולד משס, ממרס עתידס ממי שמלד בן וכוי,

(IS) וחשן לחם מרים. משס אמר שירס לאנשיס, סוא אומר וסס עונין אחריו, ומריס אמרס שירס לנשיס (מכילחא פ"י):

בו קרא־שְּמָה מְרֶה: מַנֹם מִמְּרְה כֵּי מָרִים הֵם עַּלִּ- קְמִשְׁתֵּי נּבְּאַ מִנְשִׁי נַלְאִ יֹבְין נְאָשִׁי נַאָּשִׁי נְאָשִׁי לְמָנִי

מָבונגן אַנּון מַל בוּן מָרָא שָׁמַנִי מוֹא ממֹבע אַבוּ

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. they could not drink of the waters And when they came to Marah,

٤٢

ರ್ಷ-ಚ್ಯೂಗ: ÷ וַיִּקְנִי דְעָטֶׁם עַל־מֹשֶׁה קֹאמִר וְאִּחָרְעַמִּי עַּמָּא עַל מֹשֶׁר

למומר מא נאָטו:

tpsm: ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There He he cast it into the waters, and the the Lord showed him a tree, and And he cried unto the LORD; and

Moses, saying: 'What shall we

And the people murmured against

וְשֶׁם נְסֶּהוּ: ترفيرت שِو שِن كِنْ بَرَمَ بَيْضُوفِي فِيَدَ كُنْهِ جِرِهِ إِبَارِ اِبَوْلِ نَوِينَهِ: ¿כּ מֵּץ וֹנִשְּׁבֶּוּ אֶל הַמִּיִם וִיִּמְהָּקוּ וּרְמָא לְמַיָּא וּבְסִימוּ מַיָּא הַמָּן ניּצְעָּק אָל־יְחֹנְה וַיּוֹבֶהוּ יְחֹנְת וְצֵלְי קֵדְם יִיְ וְאַלְפֵּיה יִיְ אָטְא

广卓级下: (0) בְמִגְרַוִם إَשְׁמַרְהָ בְּלְ־חָקֵיוּ בְּלִ-חַמַּחַלֶּה לְפִּקּוֹדּוֹהִי וְחִפַּר כְּלְ קִיָמוֹהִי زيان څرينك اينهد جيزي ځيرمنع يې څخت باخمد וַ בְּאִמֶּרְ אִם מִּטְוָהַ שַׁמִּסְהַ לְלַוָּלִוּ

לא אַמּנונון מֹלַב אַנו אַנֹא נוֹ נאֹמֹר אָם לַבּּלֹא שַׁלַבּיג

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

the diseases upon thee, which I have all His statutes, I will put none of

to His commandments, and keep right in His eyes, and wilt give ear thy God, and wilt do that which is

hearken to the voice of the Lord

and He said: 'If thou wilt diligently

the Lord that healeth thee.' put upon the Egyptians; for I am

فَطُنُات تَنْلُت مُلُا مَح لِنَقْنُا: فَمُدِر فَقُا مَح مَنْهِ: האַבוּ הוֹנִי אוֹם וֹאַבְאָנִם מבּנּהוֹ בַּמִיוֹ וֹאָבְהוֹ בַּפַלְן ממישי נַיְּבְאִי אֵילְטְּה וְשָׁם שְׁתֵּים נַאֲתוֹ לְאֵילִים וְתַּשָּׁן מְּדֵי עַּסַר

פסמא סוף פי"ג), לפיכך הולרך להסיען בעל כרמס: אומס ביס, וגדולס סימס ביות סיס מביות מלריס, שנאמר פוֹרֵי וְּקְבּ נַעַשֶׁס לֶךְ עַס נְקְדֹּוֹת סַפְּמָף (שיר השיריס א, יא. מכילתא (22) ויסע בושה. הסיען בעל כרחס, שעערו מלריס את סוסיהם בתכשימי זהב וכסף ואבנים מובות, והיו ישראל מולאין

(מיוד לג, כ). בִּין מְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמוֹ מְרָמֶמָה (שמומל־ה ז, יו): מפני שנפמכת אל הוא"ו הנוספת. וכן עבד ואמה, הגה אַמְמִי בְּלְהָה (בראשית ל, ג). לָנֶפֶשׁ מַיָּה (שם ב, ז), וְזְהַמֵּפֹּוֹ מַיָּמוֹ לָמָם ממספך למי"ו בסמיכמס. כמו מַמֶס פֿין לִי (ישעיס כו, ד), וַמַמֶמוֹ צְעַרֶס בֹו (אסמר א, יב), סרי ס"א של שורש נספכת למי"ו ובסמיכסה כשהיא נדבקס לה"א שהיא מוסיף במקום הלמ"ד, מהפך הה"א של שכש למי"ו, וכן כל ה"א שהיא שרש במיבה (32) ויבאו גורוחה. כמו למרס. ס"ל בפוף מיצה במקום למ"ד במחלחה, והחי"ו היל במקום ה"ל הנשרשת בחיבת מרה,

ממכרועס, ולא אמר לונן, רועס, וכן יאמר הלועו דקומפ"ל ישנ"ק שי"י מוסב הדבור אליו באמכר שי"י: (24) וידנו. לשון נפעל הוא, וכן המרגוס לשון נפעל הוא, וָאַמְּבְעָמוּ, וכן דרך לשון מלונה להשב הדבור אל האדם, ממלוקו,

בסהר. לעס, וראס קשי ערפן, שלא נמלכו במשס בלשון יפס, בקש עלינו ראמים שיסיו לנו מיס לשחות, אלא נמלוננו: (32) שם שם לו. נמרס נמן לסס מקלם פרשיום של מורס שימעסקו בסס, שבם, ופרס אדומס, ודינין (סנסדרין נו:): ושם

ממכל דברים שממזירים מומך לידי מולי, וזכו מיוון מלומ, וכן סומ מומר כפמות מסי לשֶׁבֶּךְ (משלי ג, מ): וישע פ"א), והו מדרשו. ולפי פשומו כי אני ה' רופאך, ומלמדך חורה ומלוח למען חנלל מהה, כרופא הוה האומר לאדה אל ו הלכילם חזיר ופרה הדומה וכיולה בהם: - לא אשים עליך. והם השים, הרי הוה כלה הושמה, כי הני ה' רופהך (מכילהה דברים שאינן אלא גזירם מלך בלא שום טעס, וילר הרע מקנטר עליהס, מה איסור באלו, למה נאסרו, כגון לבישת כלאים (62) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. סים עשייס: והאזנה. ממס פוניס לדקדק בסס: כל חקיו.

69

(קב) שחים עשרה עינה מים. כנגדי"ג שנמיס וזרמנו לסס: וע׳ המרים. כנגד שנעיס וקניס:

לְבָּאִטֶּם מִאֶּבֶא מִבֶּבוֹים: בּחַמְאָּר עְשׁ לַחָּבָשׁ הַאָּנִי אַמָּר בֵּין־אֵילָם וּבָּין ىمى ڧۆر_ىشلەخى ئېر_ىئالەد_ەدا ڧۈنۈشى וּוֹסְׁמוּ מֵאֵילָם וֹּלְבָאוּ כַּלְ_הֹֹבֹע וּנִמַלָּוּ מָאָילִים וֹאָעוִ

אַנוֹנוֹ בַּמִּוֹלֵנוּ: خُدْــنَّمُلِ الْأَحْـ مَحْـطِمُكُ لَمَحْـ (כ, וגל,נוו)[ל, וֹנְלְוָנוּן בֿלְ הַנֹּדִי וֹאִטַּבֹהַמוּ בֹלְ בֹּנֹהִשֹּא צַבֹּנוּ

עַנָּה בְּרָעֶב: (ס) בַּיָּה לְהַמֶּית אָת־בָּל הַפְּהָר בְּי־הוֹצֵאמָם אֹקְנוֹ אֶל־הַמִּדְבָּר עַבְּשְּׁר בְּאָבְלְנִוּ לְטִׁם לְמַבְּדֹת הַיִּנִר, בִשְּׁרָא כַּּר עֲנִינִא אָבְּלְּנִוּ מִי־יִמוֹ מוּתַנוּ בִּיַד־יְהוֹה בְּאָבֶץ ניאַמְרוּ אָבַטָּם בַּנָּג וֹמָבַאָּב

בְּתִוְבַעוֹ, אִם_לְאָ: خْمَرُمَا هُرَوْدِ لِتَرَكِكِ خِرْرِيرِبِ נוֹגָא בֹמִּם נֹלְפַׁמנִ בַּבַרַנִים מַמָּא נוֹלְפַמנוֹ פַּטַנָּם נִים رح مَفْقُرِد كُوُّه كُلُهُ مَا لِيَهْمُزُنُه خُدِياً كِنْفَعِ مَا هُمَنِهِ نَنْفَطِياً رَرْهُوْل رَبَانِ هُمُ مَنْهُن بَهِرْدُ رِهُونَ إِنْ جُمَاقِب بَهُرِهِ وَيَرْدَ

אַמָּבונְלַלַמוּ (וִם ו 'וִם: אַמֶּבְיְנְבִיאִי וְבְיְנֵר מִמְּנְבִי מַלְ יִם בִּינִינִוּן וִיבוּ עַלְ חַבְ מִבּין וְהְיָה בַּיִּנְם תַּאָּאָּג וְהַכְּנִנִ אָּם וִיהֵי בְּיוֹמָא שָׁהִיהָאָה וִיתַּקְּנִוּן

> מאבלא במגלום: ببقع ختكفع فننته خفقك بال סולו פֿטַמוּמִטּ מֹסב'א למֹבְבֹרָא בַּטִּוֹ בַּבֵּוֹן אָנַנִם

בְּמָרְבְּרָא: וּהְבֹּאֵלְ מַלְ מָהֵּע וֹמֹלְ אַנִּרְוֹ

ני פַֿן פֿעַלָּא עַבוּן בַּכַּפַּנָא: זְטַנָּא לְמָּבְבָּבָא בִּבֵּוֹ לְפַמּּלָא כְטַמָא וֹסַבְּמִוּן אֲבוּ אַפּּוּלַטוּוּן מּלְ-סָּׁיִר בַּמְאָבִים כַּר בַּוֹנִינָא נִטְבִּין מִּלְ בְּמִיטִּוֹא בַּבְרַם וֹנִ בַּאַבְּהָא וֹאַמֹרוּ לְעוּוֹ בֹּנֵי וֹמִּבָאַלְ לִנִי

עּוֹעַכוּן בַּאִנבוֹעָ, אָם בָא:

מַל דְיִלְקְמֵנוֹ יוֹם יוֹם:

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between the children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of And they took their journey from

IΛX

the wilderness; against Moses and against Aaron in children of Israel murmured And the whole congregation of the

this whole assembly with hunger. forth into this wilderness, to kill the full; for ye have brought us flesh-pots, when we did eat bread to of Egypt, when we sat by the the hand of the Lord in the land them: 'Would that we had died by and the children of Israel said unto

in My law, or not. prove them, whether they will walk day's portion every day, that I may people shall go out and gather a from heaven for you; and the 'Behold, I will cause to rain bread Then said the Lord unto Moses:

gather daily. shall be twice as much as they that which they bring in, and it sixth day that they shall prepare And it shall come to pass on the

- **बरत (दाः)**: שחכלו משירי הבנק (חו משירי המלה) ששים וחחת פטודות, וירד להם מן בפ"ו בחייר, ויוס ח' בשבת היה, כדחיתה במפכת (I) בחמשה עשר יום. נמפרש היוס של מנייס זו, לפי שנו ניוס כלמס סמררס שסולילו ממלריס וסולרכו למן, למדנו,
- (ג) וילונו. לפי שכלה הלחם:
- למום אנחנו. וחרגומו לַוַי דְמִיִםנָא, לו מחנו, הלואי והיינו מחים: (3) מי יהן מוחנו. שנמות, ולינו שם דבר כמו מותנו (בתולם), ללה כמו עשותנו, תנותנו, שובנו, לעשות הנתנו, לתנות הנתנו,
- בחורחי. אס ישמרו מנום המלויום בו, שלא יומירו ממנו, ולא ינאו בשבת ללקוע: (+) דבר יום ביומו. לורך לכילם יוס ילקטו ביומו, ולמ ילקטו סיוס ללורך מחר (מכילחל ויסע פ"צ): למען אנסנו הילך
- יומים: לחס משנה, וזהר עַל בֵּן הוּחׁ לִמֵן לְבֶס צַּיּוֹס הַשְׁשִׁי לֶמֶס יוֹמֶיִס, נוחן לכס ברכה (פּויש"ן) בציח, למלחות העומר פעמיס ללחס וסיה משנה, לאחר שיביאו ימלאו משנה במדידה, על אשר ילקטו וימדו יום יום, וזהו לָקְטוּ לֶמֶה מִשְׁנֶה, בלקיטמו היה נמלא (פ) והיה משנה. ליים ולממרמ: משנה. על שהיו רגילים ללקוע יוס יוס של שאר ימות השבוע. ואומר אני אשר יביאו

04

מְבֶּבֶוֹם: בוו ישְׁבַאַל מְבַב וֹיַבַּמְטֵּם בַּי בּנוֹ ישְׁבָּאַל בַּבַבְּשָׁאַ וֹטַבַּמוּן

עבננו) | ל, עַבּינוּן הַבַּינוּ: מַּלְיַנְיַנְיַ וְנַנְיַנִי מָּה בָּי (כִי בְּשָׁמְלֵּגִוּ אָט_טַּׁלַנְּטִיכֵּם

עַלְנָּעַיכֶם בָּי עַּלְ־יְּהַנְּהַי שׁבְׁנִּעִיכָּם אַּמָּב אַּעָּם תַּבְּנִוֹם حِقَوْل رَهُقِمَ جَهُرَمَ رِبَالَ هُلَا ⁸ בֹּמֹנֵר בַּמִּר וַיְאַמֶּר מֹשֶׁה בָּהֵת יְהוֹה לֶלֶם וַאֲמַר מֹשֶה בָּדִיִפֵּין יָן לְכוֹן

ڬۮڗؾڔڎؖ٦: לובלי לפְּנֵי יְהְוְהַ בֵּי שְׁמָת אָת ĖÏ ניאמר משה אַל־אַהַרֹן אָמֹר

נְרְאָר בָּעְנָן: (פּ) הַמְּרְבָּר וְהְנָּהֹ ְבְּנִיד יְהְנְּה וֹאִהְפִּנִיאוּ ְלְעַּרְבְּרָאוֹהָא יִקְּרָא مَّلَان خُرِّد نَشِلُةٍ لِنَظْلُهُ كُرِ خُرِ خُرْشِنَهُ لِحُرِّد نَشِلُةِ لِم וּנְהִי בְּדַבֶּר אַהַרְן אָבְבַבָּבְ וַהַנְה בַּּר מַלָּילַ אַהַרֹן מִם

ععر يَرْبِيوِد رِبَالِه هِرَ طَهِيَد جُهُرَد: قَوَدُر رَبُوهُ طَهُد خُوْتِود:

لَـٰذِٰۃ \$ בُٰذِٰם: אָבׁו וֹל אַפֿוּל וֹטַכוּן מָאַבֹּהֹאַ رَبْعُمُد مَا مُن لِعَيَدٍا عُرَے خُرے نَهُمَد مَنِهُد لَعَيَدِا كُرْحُمُ

אָבׁוּ מִטַּבְאָבּי אָבוּ מִבַּלָאִי שובהמטכון הכ ול ונטלא מא אָטַבַכּבוֹעַ וּבֹּגַפֹּנֹא וֹטִטִּוּוֹ זִטְ וֹפֿנֹא

מומבא בונ: הֹלָלֹא שוּבֹהֹמֹטַכוּן אֶּלִבוּו הֹל מִטְבְּהַמִּטְן הַבְּוָבִי, וֹנְטַבָּא מָא לָא בהפרא למסבת ברשמיעו كْݣْݣْݣْݣْ لْكْرْشْكْ خْدْنْمْ خْدْنْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خْدْرْدْ خ

בבמוהי הודעשההה לכֿל כּנֹמִטַא בּבֹנוּ וֹמָבַאָּל וַאַמַר מֹשֶׁה לאַהַרֹן אֵימָר

בּוֹ אִטֹנִלְוּ בַּהַּנָּנֹא:

land of Egypt; hath brought you out from the then ye shall know that the Lord the children of Israel: 'At even, And Moses and Aaron said unto all

that ye murmur against us? against the LORD; and what are we, He hath heard your murmurings see the glory of the Lord; for that and in the morning, then ye shall

against the LORD. murmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur the Lord heareth your morning bread to the full; for that the evening flesh to eat, and in the when the Lord shall give you in And Moses said: 'This shall be,

your murmurings. before the Lord; for He hath heard children of Israel: Come near unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say

the cloud. the glory of the Lord appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

:Sarives And the Lord spoke unto Moses,

π

- אנמנו המוליאים, אלא ה' הוליא אתכם שיגיז לכם את השליו: (6) ערב. כמו לערנ: וידעחם כי ה' הוציא אחכם מארץ מצרים. לפי שלמרחס לנו כי קולהס לומנו, מדעו כי לל
- . מפרשו לשון ממלוננו, עכשיו סוא משמע מלינו את אמרים, כמו במרגלים <u>ויל</u>ינו עָלִיו אֶׁם כָּל סָעֵדֶה (במדבר יד, ב): רפה, הייתי מפרשו בלשון הפעילו, כמו וַיַּלֶן הָעֶם עַל משֶׁה (שמות יו, ג), או אֿס היה דגוש ואֿין בו יו"ד ונקרא מלונו, הייתי סכל, את בניכס ונשיכס ובנותיכס וערב רב. ועל כרתי אני וקוק לפרש תלינו בלשון תפעילו, מפני דגשותו וקרייתו, שאילו סיס בקופסא: הלנוחיכם על ה'. כמו אשר על ס': ונחנו מה. מס אומנו משובין: כי הלינו עלינו. שמרעימו עלינו אמ בירידמו, לבקר מראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכס דרך מבה בבקר, שיש שעות להכינו, ועל מלמעלה ועל מלמעה כמונת לימן מאומכס, ובער ימן, אך לא בפניס מאירומ ימננה לכס, כי עלא כהוגן עאלמס אומו, ומכרם מלאה, והלמס עעאלמס לצורך (דקר וראיחם. לא על סכצוד שנאמר וְסְנֵּס כְּצוֹד ס' נְרְטְּס בְּעָנֵן נאמר, אלא כך אמר לסס, ערב וידעחס כי סיכולת צידו
- (9) קרבו. למקום שהענן ירד: בלה בשר, לפיכך נתן לסס בשעת עורת שלה כסוגן: אשר אחם מלינים עליו. הת ההחרים, השומעים החכם מתלוניים: שסלמס שאלו כסוגן, שאי אפשר לו לאדס בלא למס, אבל בשר שאלו שלא כסוגן, שסרבס בסמום סיו לסס, ועוד שסיס אפשר לסס (8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה מורה דרך הרך שלין הוכלין בשר לשובע. ומה רחה להוריד לחם בבקר ובשר בערב, לפי

יְהוָה אֱלהיקם: שֹמְּלְמִנְ בְּלְטִׁם וֹנְגַמְשְׁם כָּנְ אָנִי נְלַגָּבָּבֶּאָ لأمَلُورُو لِيهُدُرُهِ خُمُّدٍ بِحَجُوْدٍ خِرا مِمْمَنِهِ يَنْخُرِهِا خَمْنُهِ מְּלָּהֹשׁׁנִ אָּעִרַשְׁלְנִּנְעָ בַּׁנְגֹּי וֹמִּבְאָבְ, מִּמִוּהַ בַּבְּתוּ יִנִי שוּבְעָּמִע בּּנָג

شَخِدِت بَهْد مِدِيد كِيْنَاثِب: **%**ת⁻הַמַהַנֶּה الْكَ، خَمْلَاد الظَّمْح لِيَهُجُ، الفَحَم

حَجْطِد مَح_بَيْدُا: פּׁנֹג עַמִּגְבָּרְ עַכֹּל מִעְהָסְפָּׁס עַּל

₿₽₽₽₽ הוא הלקם צַשֶּׁר נָתַּן יְהֹנֶה לָכֶם מַה־הָוּא וַיָּאַמֶּר מֹשֶּהֹ צַּבְהָם אַל־אָחִיוֹ מָן הוֹא בָּי לָאַ יָדְעָּיּ וּוֹבְאַנּ בַּדְּיִבוֹמִּבְאַבְ וּאָמִבְנּ אָנִמִּ

كَيْشِد جَعْتَكِا بَوْظُلِينَ كبرك بركو برجو الإنجام الإنجام الإنجام الإنجام المراجعة זַר הַבְּבֶר אֲמֶּר צְנָה יְהוֹה לְקְטָּנִי בֵּין פּהְנָמָא דְפַפֵּיד יִיָּ לְקִיטוּ

עמַרְבָּה וְהַמַּמְעִיים: الله المُرَامِينَ الْحَدِّدُ الْمُلْكِيْرِ الْأَكْامِينِ الْمُحْدِيدِ قَالْ خَدْدُ الْمُلْكِرِ بِذِكَمِي

> וטבמון אבו אלא ול אלִבכון: چرן ישְׂרָאֵל מַלֵּיל עִמָּהוֹ לְמֵימַר

הַנְת נְחֲתַת שַלָּא סְחוֹר סְחוֹר נְשַׁפַּׁע נִע מָאָבִיטָא נִבְאַפַּבָּא וֹבוֹנִי בֹנַמִּמֹּא וּסִבְּיִלַנוּ מִּבְּיִוּ

אַבְעָא: בּהֹבע בֿינור כֹינֹלִיבֹא הַּכַ אפּֿג מֹוַכֹּוֹא וַמֹּנַע מֹעַנַּנַ رَ رَمُمْ لِمُحْدِثُ لِيَقُرُ إِنَايُّا فِرًا يُؤَرِّمُ بِيَامِهِ فَذِٰ اللهُ فَرْ

₹**८**11 ₹₩.₹₹: לְבוּוֹ בוּא לַטְמָא דִּיהַב וֹיָ זְּבְשְׁתְּעִׁ מִאָּתִר מְמָּעִ לאַעוּעוֹ, מַנָּאַ עוּאַ אָּבוֹ, לַאַ נשׁוּן בְּנֵי וֹמִּבְאֵלְ וֹאֲמָבוּי נִבַּר

ناغدنا: נפְשְּׁתְּכוּן גָּבַר קַדְבְמַשְּׁכְּנֵיה 44444444 מניה גבר קפום מיקליה

דאַסְגִי וּדְאַזְעַר:

know that I am the Lord your be filled with bread; and ye shall flesh, and in the morning ye shall them, saying: At dusk ye shall eat the children of Israel. Speak unto To sgnirumrum oht bread eved I'

was a layer of dew round about the camp; and in the morning there quails came up, and covered the And it came to pass at even, that the

ground. thing, fine as the hoar-frost on the the wilderness a fine, scale-like gone up, behold upon the face of And when the layer of dew was

given you to eat. is the bread which the LORD hath was. And Moses said unto them: 'It is it? -- for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw

in his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating; hath commanded: Gather ye of it This is the thing which the LORD

and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,

מכילמא ויקע פ"ג): שַׁשֵּל וגוי (במדבר יא, ש), השל יורד על הארץ, והמן יורד עליי, וחוזר ויורד על עליי, והרי הוא כמונח בקופסא (יומא עה: (13) השליו. מין עוף, ושמן מלד (יומל עס.:): היחה שכבה השל. סעל שוכב על סמן, ובמקום לחר סול לומר וּבְּבֶבֶת

שמרגס אונקלום, מוספת הוא על לשון העברית, ואין לו מיבה בפסוק: כקרם על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ו שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר גיר, וסוא מין לצע שחור, כדאמרינן גצי כסוי הדם, הגיר וְסַוּרָנִיף. דַּשְּׁדַק בְּגִיר בְּגָלִידָא עַל שַׁלְשָׁל במוכו בין שמי שכבום העל. ואונקלום מרגם מקלף, לשון מחשוף הלבן: - ככפור. כפור גליד"א בלע"ו דַּשְּבַק כגיר, כאבני לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה וּדְלוּמְקְמָאׁ שבלשון משנה, כשנחגלה משכבה העל, ראו שהיה דבר דק מחוספס באייר, וכעלות שכבת העל נתגלה המן, וראו והנה על פני המדבר וגוי: דק. דבר דק: מהוספה. מגולה, ואין דומה ממלא שפופרת של בילה על, ומסמוס את פיה ותניתה בממה, היא עולה מאליה באויר. ורבותינו דרשו, שהעל עולה מן הארך (14) וחעל שכבה השל וגוי. כשהחמה וורחם, עולה העל שעל המן לקרחם החמה כדרך על עולה לקרחם החמה, אף אם

(פו) מן הוא סכים מוון סום, כמו וַיִמן לְבֶס סַמֶּלֶךְ (דניםל מֿ, ס): ַ כִי לֹא ידעו מה הוא שיקרמוסו צשמו:

(16) עומר. שם מדה: מספר ופשוחיכם. כפי מנין נפשוח שיש להיש בההלו, מקחו עומר לכל גולגולם:

אָהְהַ לְפָּוֹ_אָבְלְוָ לְלֵּחָנִיּ עַמּוֹבְּטְע וְעַמַּמְאָנִת לָאַ עִיּחְסָיִר דְּצִּסְגִּי יִּדְאַנְעָר לָא חַסַר גָּבָר נַיָּלְאַנִי בַּקְמָּב וֹלְאַ מַהֹּצִּוּלְ וֹכֹלְנִי בֹּהַנְמִּבָּא וֹלְאַ אָנִיַּב

לפום מיקליה לקטו:

every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered omer, he that gathered much had And when they did mete it with an

יותר ממנו עד בקקר: פּ וַלְּאַמֶּר מֹשֶּׁה אֲכִׂהֶהַ אָּרֹשׁ אַלְ וַאָּמַר מֹשֶּׁה לְהוֹן אֵנְשׁ לָא

יַּאָאַר מִנֵּיה עַר עַפְּרָא:

".gairrom of it till the morning." And Moses said unto them: 'Let no

ďÿ⊓: שוִלְאָת וּיִלְאָת וּיִלָּאָר הַּלְטִּם oz אַּנְאָנִם מִמְּנִנְ מַּגַּבְבַבֶּב וֹנְנִבם צַּבְּבַנִגְא מִנִּנִי מַגַ הַפַּבָּא יַבְּבַנִיאָ

בַהְיִּשְׁאֵ יִּסְרִי יִּרְגֵיז עַּלֵיהוֹן لْرِيم مُثَرَّدُ الْأَمْ يَانِيْكِ الْأَمْ وَجَارَا بِيَا لِيْضِيَا لِيَمْكِلَةً

was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened

خَقْر لِمُحْذِرِ لَيْنَ لِنَهُمُ لِيُمْ لِرُمُّونِ יי וֹגְלַלַמֹּוּ אָעוָ בַּבָּבֶער בַּבָּער אָנִהִ

עקלא פַר חַמָא עַלוהי שָׁמָשָׁא גבר כפום מיכליה ימא ולַלַמוּ וֹנוֹנִע פֹּגָפָּר פֹּגָפָּר

hot, it melted. his eating; and as the sun waxed morning, every man according to And they gathered it morning by

17

81

द्वेद्धाः: נَةְבָאנְ כֹּלְ בַּמְתֹאָ, עִמְבְע נַפּּנִירוּ מִנְמִבוּן לְטִר נָאָּטִוּ כָּלְ בַבְּרָבֵּי בי מִשְנֶּר שְׁנֵי הִעְּמֶר לְאֶחְד. رَزْلُرَا حَزْنِت لَاهِهِد كُوْفِه كُيْتِنَ نَتِزْن جَنِفِه هُنِيْفُهُ خُوفِهِ

בְּנִשְׁתַא וְחַוּיאוּ לְמִשָּׁה: כַטַמָא הַכַ טַב טַבוּן טַבוּן

congregation came and told Moses. one; and all the rulers of the much bread, two omers for each sixth day they gathered twice as And it came to pass that on the

برتفيه بيوناه جهوم جمين فيده אַמָּב שַּׁבֹּאַבוּ בַּאָּבוּ נֹאָעַ כֹּבַ מְחָרְ אָת אַשֶּׁרְ־תּאָפֿוּ אָפֿוּ וְאָת בּ יְהְנְה שַׁבְּתַּוֹן שַׁבַּת־קָּדֶשׁ לִיהוָה וּנֹאָמֶר אַבְטָם בוּא אַמֶּר בּבָּר

לְמָּמֹבְא גַּר צַּפְּרָא: כֿב מוִטֹבא אַגּוֹמוּ בַכוּן מֿטּיִבוּן לַבַּמָּלִא בּמִּיכִוּ וֹנִינַ למיפא איפו ויָת דַאַמוּוּ ון מִנוּ יִנוּ בְּאַנוּנוּ הַנוּגוּוּ הַבּעֹא לוּוֹשָהַא בֿוֹם נאמר לחון הוא המביל ין

kept until the morning.' remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the LorD. Bake that To-morrow is a solemn rest, a holy which the Lord hath spoken: And he said unto them: 'This is that

שהמרבה ללקוע לא העדיף על עומר לגולגולה אשר באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא חסר מעומר לגולגולה, וזהו נס גדול (עד) המרבה והממעיש. יש שלקעו הרבה ויש שלקעו מעע, וכשבאו לביתם, ומדדו בעומר איש איש מה שלקעו, ומלאו

(02) ויוחירו אנשים. דמן ואביכס (שמו"ר כס, י): וירם חולעים. לשון רמס: ויבאש. סרי זס מקרא ספוך, שבמחלס שנמשט בו:

ונמס. דישמנ"פריר (לו גיין לו שמעללען), ודוגממו במנהדרין במוף ד' מימות (מז:): בסס מעס מן (מכילמא וימע פ"ד), ויודעיס מה שבחן של ישראל. ונמס, פשר, לשון פושרים, ע"י השמש מחחמס ומפשיר: (IS) וחם השמש ונמס. הנשלר בשדה נמוח ונעשה נחלים, ושוחין ממנו הילים ולבהים, וחומת העולם לדין מהם ועועמים סבאיש ולבמוף סמליע, כענין שנאמר וַלּהֹ הְבְּהִישׁ וְרָמֶּה לֹהׁ הֶיְמָה בּוֹי, וכן דרך כל סממליעים:

שַטְמִר נִו עַד טְׁנָס מֵטַנְּמָס, ונֹח סוניחו מן סכננ: לומר לסס וְקְיָם בַּיּוֹס סַשְׁשָׁי וְהֵבִיניוּ גוי, עד ששחלו הם והם המר להם הוה השר דבר ה' שנלעויםי לומר לכס, ולכך ענשו הכתוב, במעס וכימ): - ויגידו למשה. שלנוסו מס סיוס מיומיס, ומכלן יש ללמוד שעדיין לל סגיד לסס משס פרשת שבת, שנלמוס היום נשתה לשבח בריחו ומעמו (מכילחא ויסע פ"ב), (שאם להגיד ששנים היו והלא כתיב שני העומר לאחד, אלא משונה (22) קקשו קחם משנח. כשמדדו את לקימתם באהליהם, מלאו כפלים שני העומר לאחד. ומדרש אגדה, לחם משונה, אותו

יפוק אַנָשׁ מַאַּחָרֵיה בִּיוֹמָא שַּׁבְּיבֶרָ אַבְבַוֹּגֵא אָנִהְ מִּמְּלְמִוּ place, let no man go out of his place שובו אַנַשׁ מַחוֹתוֹהָי לַאַ בַּמָּמָׁר בֶּנְתָׁים יוֹמָנִם שָּבָּרוּ צָּרִמִּ two days; abide ye every man in his מְּטִיּטְאָה לְחֵים מְּבֵין יוֹמִין you on the sixth day the bread of oz מַלְבֶּוֹ עַוֹּאִ וָעָוֹ לְבֶּים בּוֹּוָם מֹל בון הוא יָהִיב לְכוֹן בְּיוֹמָא 67 the sabbath; therefore He giveth בְאַנּ בְּיִייְהֹנְתֹן נְתָוֹ לְבָּם תַשִּּבְּתֹ שׁנִּוֹ אָבׁנְ גֹֹי נְעַבַ לְכֵּנְן הַּבְּעֹא See that the Lord hath given you מֹאַנֹטָם לַמִּמְר מֹגִּנִנוֹ. וֹעוִרְעֵּי: commandments and My laws? אַשוּן מְסְבְּבִוּן לְמִמָּב פֹּפִוּבִּי How long refuse ye to keep My יַ וַיָּאַמֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַּ*ד־אָ*נָה נְאָמֶר יְיִ לְמְמֶתִי עַּר אָמָּהִי And the LORD said unto Moses: found none. בְּלְבְּׁמְ נְלָאָ מָּהָאָנּי (סַ) the people to gather, and they מַמָּא לְמִלְלַם וֹלָא אַהְּכַּעוּ: day, that there went out some of ב זְיְהִי בַּיִּוֹם הַשְּׁבִימְׁי נְצְאָוּ מִן־ נִהַנְה בְּיִמָּא שְׁבִינְאָה נִפְּקוּ מִן And it came to pass on the seventh הַאָּבוּמִּי שַּבְּת לָאִ יְהְיָהַרְבִּי: there shall be none.' מְּבֹיגֹּאַׁנְ מֻּבְּׁנִאַ לָא נְבִוּ בִּיבּי: the seventh day is the sabbath, in it _{0.8} שֵׁשֶׁת יָמֶים תִּלְקְשֻׁתוּ וּבַיַּוֹם שִׁתְּא יוֹמִין תִּלְקִטוּנֵיה וּבְיוֹמָא Six days ye shall gather it; but on בְּחַלְלְאֵ: נַלְּגַאָּבוּ בַּשְּׁבֵּוּי: the field. יִן יוֹמָא דֵין לָא תַּשְׁכְּחוּנֵיה שַבְּת הַיִּוֹם לַיהוְוָה הַיּּוֹם לָאַ LORD; to-day ye shall not find it in אָבו הַּבּטֹא ווָמֹא בוּוֹ בֹבֹם for to-day is a sabbath unto the ניָאמֶר משֶׁר אִבְּלֶרוּ הַיּוֹם בֶּיִ וֹאַמֹר מֹשֶׁה אַכְלוּהִי יוֹמָא דֵין And Moses said: 'Eat that to-day; לאַ־הָיָהָה בְּיִּי לא בונת ביה: עְנְיָה מֹשֶׁה וְלְאֵ הִבְאָּישׁ וְרְמָּה דְפְּפִּיר מֹשֶׁהוְלָא סְרִי וְרִחְשָׁא neither was there any worm therein. as Moses bade; and it did not rot, 77 וּוֹנוּעוּ אָעוּ מַרַעַבַּבֶּר כַּאָּמֶב וֹאַגִּנִתוּ יָהָיה עַּרָ צַּפָּרָא כָּמָא And they laid it up till the morning, באססס בר שמות – פרשת בשלח ששי – Exodus XVI

· וּיִּשְׁבְּעִי עַמְּם בּיִּיָם עַמָּבֹּמִי:

בּוֹם בַּמֶּבׁנִגִּי:

בְּצַפְּנְעָׁעַ בַּבְּבֶּמָי ומהמוע לאַסְקוֹנוּ בּוֹבַמּי מֹן וֹבְנִא כֹּוֹבֹת נַּבְ לַבְּוֹ וֹמֹהֹמוֹ מַנֹּא נִבנִא כֹּבַר וֹבַת נַבָּא בַּוֹנִר וּנֹבְוֹבְאָּנִ בִּגִיבַוֹּהְבְּאָבְ אָנַבְהָּמִנְ נַלְרַנִּ בִּגִיב וֹהְּבָאָבְ זִנִי הִּמִּנִיבַ

(14枚に)

on the seventh day.

So the people rested on the seventh

יַּהְבַּעוּ מַמָּא בַּוּנְאָ הַבְּנַהָּאָנִי:

name thereof Manna; and it was And the house of Israel called the

youcy. taste of it was like wafers made with like coriander seed, white; and the

בשלו סיום. לשון הפייה נופל בלחס ולשון בישול בתבשיל: למשמרת. לגניוה: (23) אח אשר חאפו אפו. מה שחמה רולים לחפות בתנור, שֵׁפוּ היום הכל לשני ימים, ומה שחח לריכים לבשל ממנו במים,

היום לא ממלאיסו, מה מלמוד לומר היום, היום לא ממלאיסו אבל מחר המלאיסו (מכילהא ויקע פ"ד): . אבלו. לערב חזרו לפניו ושאלוהו מהו ללאת, אמר להם שבת היום, ראה אומם דואגים שמא פמק המן ולא ירד עוד, אמר להם (25) ייאמר משה אכלהו היום וגר. שמרימ שסיי רגילין ללאמ וללקים, באו לשאול אס גלא אס לאו, אמר לסס אם שבידכס

(62) וביום השביעי שבח. שנת סול, סמן לל יסיס נו. ולל גל סכמוג ללל לרצות יוס סכפורים וימים עוצים (מכילתל

(92) ראר. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר אחכס על השבח, שהרי נס נעשה בכל ערב שבח, לחח לכם לחם יומים: שבר איש (82) עד אַנה מאַנחם. משל סדיום סוח, ַּבַּמַדִי סוּנְחְ לְּמֵי בַּרְבָּחׁ (ב"ק לב.), ע"י סרשעים מחגנין סכשרין:

אלפיס אמה של מחום שבת, ולא במפורש, שאין מחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: חחחיו. מכאן סמכו הכמים ד' אמות ליוצא מון להחום, ג' לגופו, וא' לפישוע ידים ורגלים: אל יצא איש ממקומו. אלו

מֹאֶבֶא מֹאַבֶּוֹם: אָנִיכֶם בַּמִּגְבֶּר בְּרוֹגִיאָי אָנִיכֶם ירְאָּי אָת־הַלְּחָם אַמֶּר הַאֶּכַלְהִי דְיִהְיִוּן יִת לִחְמָא דְּאִיבֵילִית ﴿خُرَامُمُّالًا خُبِيتِيثُ خُرِيْمًا خَمَامُنِهِ בּ צְּנְוֹה וְהְנְׁה מְלְאִ הַעַּמֶּר מִמֶּנוּ הְפַּמִיד יִיְ מְלֵי עוּמְרָא מִנּיה וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה זֶה הַדְּבָר צָשֶׁר וַצַּמָר

זְטְׁכִוּן מֵאַבְּהָא בַּמִּגְבִים: CIWIT

Egypt. drought you forth from the land of fed you in the wilderness, when I they may see the bread wherewith I throughout your generations; that Let an omerful of it be kept which the Lord hath commanded: And Moses said: 'This is the thing

הַשְּׁמֶּר מָן וְהַנָּה אָתוֹ לְפְּנֵי יְהַנְּה עִימְרָא עִנָּא נְאַצְּנִע יָהִיהְ בֵּּדְּם รีเลู่มูก หูบุ๋น เลู่ไล้ตุก ผู่รุ่หา หุรักาก กุรห เกิด กุด ผู้รับ ניאמר משָה אֵל־אַהַרוֹן קַח נַאַמָּר משָה

לְמָאָמֶבׁע לִבְרָעַיִּכֶּם:

ڂڟۺڟڎٮ رَوْدَ بَاللَّهُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدُدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ الْمُعْدِدُ اللَّهِ اللَّهِ الْمُعْدِدُ اللَّهِ الللَّهِ اللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ الللَّالِي اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ ال בַּאַשֶּׁר צַּנָּה יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה בְּמָא

ער בּאָם אָלַ קַּצָּר אָרֶע בְּנָעוֹ:

لإهرارا

בילים ומומש בילה, והוא שיעור למלה ולמנמות:

אלא שנכתב כאן בפרשת המן:

מרגום של אונקלום:

正だ: (回)

ود المايتال

9,49):

אָבֶץ נוּשְׁבֶּה אָת־הַפֶּן אֶבְלוּ לַאַרַע יָמִרָּק יָה עַנְּא אַכִּלוּ י אַרְבְּעָים שְׁנְּהְ עַדְּ־בֹּאָם אֶלִי אַרְיִי אָרָבְעִין שְׁנִין עַדִּ דִּעְּאַלִיּ بختر بَهْدُ אֶבְלִוּ אָנוַ עַמָּלִן יִבְּנֵי بَשָּׁרָאָלְ אָבַלְוּ זִי תַּנָּא

لاقظانا الأالم للإشلا

לאַבורן סַב

SZ

(95) עשירית האיפה. האיפה שלש פאין, והפאה ו' קבין, והקב ד' לוגין, והלוג ששה בילים, נמלא עשירית האיפה מ"ג

ונסחפקו ממן שלקטו בו ביוס, עד שהקריבו העומר בששה עשר בנימן, שנאמר נ'אקלו מעבור הַפָּבֶרן מִמְּמֵרַת הַפֶּבַח (יהושע שעברו אם סירדן והוא ערבות מואב, נמלאו מכחישין זה את זה, אלא בערבות מואב כשמת משה בז' באדר פתק המן מלירד, שַיַרְקְן (דבריס ג, כס), ומרגוס של נושבת יְמְבְּמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת סגבול, קודס סיכידן (קידושין לח.). (מ"ח, שהוחס שבעבר סיכידן מיושבת ומובה, שנהמה שָׁבְּבָה בָּהְ וְשָׁרָשָׁה שָׁמַבֶּדְ סַּמוּבָה אַשָּׁבָר (יסושע ה, יב), אלא מגיד שהעוגות שהוליאו ישראל ממלרים שעמו בהם שעם מן: -- אל ארץ נושבח. לאחר שעברו את (פּב) אַרְבַעִים שַנַה. וסלמ מַמַרלייוס, שַסרי בַמ"ו במייר ירד לסס סמן ממלס, ובמ"ו בנימן פַמַק, שנאמר וַיִּשְׁבֹּוֹמ סַמֶּן מִמֶּמֶבֶת

(εε) צוצוח. ללומים של מרם כמרגומו: והנה אוחו לפני π'. לפני סמרון, ולם נממר מקרם וס עד שנצנס מסל מועד,

אומרים נגיח מלאכחנו ונעסוק בסורה מהיכן נחפרום, הוליא להם לנלנס המן, אמר להם אַפֶּס רֶאוּ דְצַר ה' (ירמיהו דּ, לא), (28) למשמרת. לגניוס: לדורותיכם. בימי ירמיסו. כשסיס ירמיסו מוכימס למס פוץ אמס עוסקיס במורס, וסס

גד אלא לענין סעגול כזכע גד סיס, וסוא לצן: - כצפידות. בלק שמעגנין אומו בדבש, וקורין לו שַׁמְּקָרִימוּן בלשון משנה, וסוא (וב) והוא כזרע גד לבן. עשל ששמו קוליינד"רי (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לצן, וסמן סיס לצן, ואינו נמשל לזרע

שמעו לא נאמר, אלא ראו, בוה נמפרנמו אבומיכה, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מוון ליראיו:

סאַרן הוא:

4444

בְאֵנפּב וֹמוּמֹבֹא בַע מוֹ מֹמָבֹא בּטַבֹע

וֹן לְמַּמֹּבֹא לְבַבוּכוּן:

Now an omer is the tenth part of an

unto the borders of the land of eat the manna, until they came came to a land inhabited; they did the manna forty years, until they

And the children of Israel did eat

Testimony, to be kept. Aaron laid it up before the As the Lord commanded Moses, so

".enciations." LORD, to be kept throughout your therein, and lay it up before the

jar, and put an omerful of manna And Moses said unto Aaron: 'Take a

द्रेष्ट्रंप प्रेंतः יְהְוָה וַיַּהַנּי בְּרְפִּידִים וָאֵין טָוִם ממֹבַבַבַסָּגוֹ לַמַסְמִּגַנֵים מַּלַבַּפָּׁנ ַוּיִסְמָּוּ כַּלְ_מַּבְעַ בַּנִּי_וֹמָבָאָלְ

מַּבְיְהְנַסִּוּן אֶתְ־יְּהְנֶה: לָהֶם משֶׁר מַר־מָרִיבוּן עִמָּדִי ַ שׁנוּ בְּנוּ מֹוֹם וֹנִהִּשִּׁי וּנֹאָמֶר וַיְּבֶב הַעְּם עִם־מֹשֶׁה וַיַּאַמְרוּ וּנְצָא עַמָּא עָם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ

نْعُن خُرْدُ نُعُن مَكْرُدُ خَجْمُع: בְּמְלִיתָנוּ מִמְּצְּבִוֹם לְבַמָּוֹע אָנָיוּ י הְעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְמָּה זָּה עַמָּא עַל מֹשֶׁה וַאַּמַרוּ לְמָא נוגלא מַם בֹלם כַפָּנם נוֹבֶן

نفظكُّد: בְּתְּ אֶנְמֶשְׁע לְמָנֶם תַנְּיָה עִיּר מְעָם אַצְּבְרֵיד לְעַּמָּא תָדֵין עּוֹד זְעִיר ניצְעָּל מְשֶׁר אֶלְיִנְינְינָר לֵאִמֶּר וְצֵּלִי מִשֶּׁר קָבָר וְיִּלְמִימָר מָאִ

אָּטַ עַּיִּקְיּה אָנִי בְּיִדְרָהְ וְהַלְּכְהָיּ וּשְׁבֹאָג וּמִסּוֹבְ אַׁמָּב עַכֿוּטַ בּוַ ् देवेर्र, पंद्रंव विधा श्रंधेरे दार्थेर्र, ניאמר יְהוָה אָל־מֹשֶׁה עַבֹרֹ

₩\$\$\$ נומה כן משה למנו נוֹגֹאַ ממּנּנּ מוֹם נֹחָלַב בֹהֹם עַבְּוּנְ בַּעְנִבְ וֹנִיכַּוֹעֹ כַבּוּנְ نبرر في الإحراب الإحراب الإحراب

לְמִמְשׁׁיִ מַּשָׁאִ:

מא מִנַסוּן אַתוּן בֶּדָם יָיִ: לְּבְוּוֹ מַמֶּב מָא נָצַן אַשַּוּן עַמָּי עבו כַלֹא מֹנֹא וֹנֹחָשׁו וֹאַמֹּע

בֿמֹנבֿנ בֿגּעוּטֹא: לַלַמּלָא וֹטֹי וֹנִע בֹּנָי וֹנִע יגַּבוּ. שַּמַּוֹ מַמָּא לְמַנָּא נָאִנִיבַתַם

פון וְרַגְמוּנִי:

הּמֹא וֹסִב הֹמֹּב עֹסִבׁי, וֹמִּבְאָב נאַמר ון לְמִשָּׁה עַבר בַּרָם

נופטנו מנוע מנא נומשו השא מּוֹבֹא פֹעונב ועֹמִנוֹ, פֹמּוֹנֹא בּאָלא פֿאָנם פֿבֿמֿב שַמּוֹ מּכ נְּעַבְאַ סַב בִּידָדְ וְמֵיזִילִ:

> encamped in Rephidim; and there commandment of the LORD, and stages, according to the the wilderness of Sin, by their children of Israel journeyed from And all the congregation of the

was no water for the people to

IIΛX

٤

wherefore do ye try the Lord? unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said Moses, and said: 'Give us water that Wherefore the people strove with

and our cattle with thirst? Egypt, to kill us and our children To tho qu su the broad hout as a against Moses, and said: Wherefore water; and the people murmured And the people thirsted there for

stone me.' people? they are almost ready to sint otnu ob I llans tanW' : gniyes And Moses cried unto the LORD,

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Pass on before the people, and take And the LORD said unto Moses:

so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee

- (ב) מה חנסון. לומר סיוכל לממ מיס בארך ליס:
- (a) עבור לפני העם. וכאס אס ימקלוך, למס סולאת לעו על צני: וקח אחך מוקני ישראל. לעדות, שיכאו שעל ידך (+) עוד מעט. אס אמחין, עוד מעט וסקלוני:
- במלרים ועל סים, לכך נאמר אשר סכים בו אם סיאור, יראו עמה שאף לעובה הוא מוכן: בכים בו אם סיאור, אלא שסיו ישראל אומרים על המטה, שאינו מוכן אלא לפורענום, בו לקה פרעה, ומזרים כמה מכום, סמיס יולאיס מן סלור, ולא יאמרו מעינות סיו שם מימי קדם: - ומשך אשר הביה בו את היאור. מס מלמוד לומר אשר
- (6) והכיה בצור. על הלור לה נהמר, הלה בלור, מכהן שהמעה היה של מין דבר הוק ושמו הַנַפִּירָינוֹן, והלור נבקע מפניו.

ä∵: (ॿ) ע ומֹנולֹנו מֹלַנוֹנו בֹּנוֹ וֹמִנֹאָל

٥٠ נَילַא הֹמֹלֻלֵע נَיּלְטִם הֹם ַנֹחָלֵאֹל נֹאַלַא הֹמֹלֵע נֹאַנִּנוֹ עַנֹלֵבָא הֹם

הַנְּבְעָּׁה וּמַמָּה הָצֶּלְהָים בְּיָדִי: מֹטַב אָנָכֿי נֹאָבְ הַּגְבוֹאָהָ ַ בְּנוּ אַנְאָנִם וֹבֵּא טַבְּשָׁם בַּהֹּמָבְעַ رِنْهُوْد طَوْد هِرَ - إِمَانَهُوْ جِوَد - أَنَّهُوْ خَوَد - أ

אַבְּרָן וְחִוּר עָלוּ רָאָשָׁ הַנִּּבְעָה: طهِّد جُنجَتَاه جَهَمَكِم بطهر וּנֹלָתְ יְבְינָתְּלֹּ כַּאָּמָב אֶמָב_בְנֵ

וֹלְבָר עִּמְבַלְכוּ: וּלּבָּר יִשְּׁרְאֵלְ וְכֹּאָמֶּר זְנִים זֹבִי וְהְיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדִי

אָמוּנָר עַר־בָּא הַשֶּׁמָש: אָקד יִנְאָר אָקֹד וַיְהָי יָדְיִי וֹאַנִרְן וְחָוּר מְמְרָוּ בְּיָבְיוֹ מִצְּרִוּ בּ וֹגֹמָּגְתוּ עַשִּׁעָּגוּ וַהַּמָּב הַבְּגִיבִי וובו משה קבדים ניקחר אבן

> עאַנע הַכֹּנוֹעֹא בַּנוֹ פֿנוֹלֹא אַם ומק בופואו פבם וו למומב ולג הולא מל דוצו בני ושראל עַּסָר יקְרָא שְׁמֵיה דְאַהָּרָא נַפֹּיהָא

וֹמְבֹאָג בֹבַפּוֹנִים:

نَدُ خَيلَے: באטהכירו ביה נסין מן קרם מֿל ביש דַמָהָא וְחוּשָׁרָא בַּמַּמְלַל מִעַר אָנָא לַאָּים בְנֹא נוּבְרוֹן וּפוּל אָנִיתַ לַבְּלָא וַאֲמַר מֹשֶׁה לִיהוֹשָׁעַ בְּחַר

ځتې ځڼځه: וממָע אַנֿבן וְעוּר סָלִיקוּ קמָר לְאִנֹוֹא לַנִבֹּא בַּהְּמָבִל וֹהְבֹּע גְּעִוֹמֹה כַּמֹא גַּאָמָר כִגִּע

لِمُرْدُرُكُ : מַנָּע יִדְיָנִי מִעִּנְּבָּרִין דְּבֵית מטולבנון בבית ושָבּאַל וכַר וְהְוֵי כַּד מְרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי

ירוהי פריסן בצלו עד דעאל מְכָּא חַד וּמְכָּא חַדְ וַהְוֹאָר נאַבון נטור סמידין בידוהי וֹאָוּגאִי שַׁטוִטוָטִי וּימִיב הֹּלַטִ וובו ממני וֹלַבְא וּנִסִּוֹבוּ אַבְּנָא

> LORD among us, or not?' tried the Lord, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was

with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought

rod of God in my hand.' stand on the top of the hill with the fight with Amalek; tomorrow I will Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:

the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

the sun. Were steady until the going down of on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

כאית את אבא, אמר לו אביו, אינך יודע היכן אני, השליכו מעליו ובא הכלב ונשכו: אומו סבן כואס מפן ואומר, אבא מול מפן זס ומן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייס, וכן שלישים, פגעו באדס אמד, אמר לו אומו סבן שם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אחכם, ואחם לועקים לי וחדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כחפו וילא לדרך, היה (8) ויבא עמלק וגוי. ממך פרשה זו למקרה זה לומר, המיד הני ביניכם ומוומן לכל לרכיכם, והמם הומרים היש ה' בקרבנו

ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו: הלחם. לא מן סענן וסלמס בו (מכילמא עמלק פ"א): מחר. בעם סמלממס, אנכי נלב: בחר לנו אנשים. גבוריס ויראי מנין, שנאמר אַדֹנִי משָׁס פְּלְמֵׁס (שס יא, כח), כלס מן סעולס, חייבין סס כלייס, סמורדיס בך כאילו מרדו בסקב"ה: דצא ַ צַּיּפֿמֶר פַּבַּלן אָל משֶׁס בִּי פַּלְיָנִי (במדבר יב, יא), וסלא אסרן גדול מאמיו סיס, ועושס את חברו כרבו. ומורא רבך כמורא שמיס (9) בחר לנו. לי ולך, סשוסו לו, מכאן אמרו, יסי כבוד מלמידך מביב עליך כשלך, וכבוד מברך כמורא רבך מנין, שנאמר

מיס, וכלב בעלה: (10) ומשה אהרן וחור. מכמן למענית שלריכיס שלשה לעצור לפני המיבה, שבמענית היו שרוים: - חור. בנה של מריס

(II) באשר ירים משה ידו. וכי ידיו של משס נולמות סיו סמלממס וכו', כדמיתם בר"ס (כע.):

ניאטר יְהְנְה אֶל־מֹשֶׁה כְּחָב נַאַטַּר יִיִּ לְמֹשֶׁה כְּחִב דָּא זאה זהרוּז ההפר ושיח באזני דיכָרָנָא בְּסִפְּרָא וְשֵׁו קֵרֶם עַמִּי לְפִּי־חֲבֵב: (פּ)

ត់ជំនួd ដល់បាប បត្តជំដែ<u>ះ</u> יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אֶמְחֶה אֶת־זֵבֶּר מפמגר זאָט זּכְּרוֹן בַּפְפָּר וְשָׁים בְּאָוֹנֵי

יְהְוָה ו נְּמֶי:

CLL FT: (E) אחת) מְלְחָמֶת לַיהֹנֶת בַּצַּמָלֻלָּ פפוקיס ארם צובה היה כתוב בֶּסְיָה בתיבה קמו ניאטר בי־יָד' עַל־בַּס יְה (בכתר

> עמיה לפּהְנָם דְּחָרֶב: פּ נּיִםְלַחֵה יִבּוּהָהָה אָנבַהַהֹּלֶלֵל וֹאָנבַ וֹנִיפַב יִבוּהָהָה יִנִי הַּמִּלָל וֹנִינַ

שָׁבַיָּא: ַרּיּבְרְנֵיה דַּעֲּמֶלֵק מִהְחוֹת וֹבוְמִׁתֹּ אֲבוֹ מִמְבִּׁאַ אָמִבוֹ וֹנִי

הֹקוְנִי, שְׁבֹם וֹן בַהֹּבַּב כִיִנִי

לְמֶּיצְיוּהְהוֹן מִדְּרֵי עְּלְמָא: לבלא שבם וו בבבוש המלקט כּוּבְסֵׁי וְקְבָּא בַּעָּתִיר בְּיִּתְּנִית שבר ביולא בשלינטיה על וֹאַמֹּב בֹּמֻבוּמֹב אַמִּוֹבָא בַא מוֹ

> and his people with the edge of the And Joshua discomfited Amalek

under heaven. the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the Log D said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. And Moses built an altar, and called

generation to generation. have war with Amalek from throne of the Lord: the Lord will And he said: 'The hand upon the

The Hastarah is Judges 4:4-5:31 on page 208. Sepharadim read Judges 5:1-5:31.

בּּרְהוֹצְיִא יְהוְנָה אָת־יִשְׂרָאֵל אַפּּיק יִיָּ יִיִּ יִשְׁרָאֵל מִפִּצְרָיִם: ݣْݣຸيادى ݣ্קېۋىد دېزىۋىلىنى ھۆل ئىلىرىمىد دېزىۋىلىد بېر ھەلىد تەتىر בְּלְאֲשֶׁר עִשְּׂח הַמוּהִי דְּמִשֶּׁה יָח בָּלְ דַּעֵּבָר رَيْهُمِّم نَصْرِب حِتِيًّا طِيًّا لِبِيًّا يَهُمَّم نَصْدِي دَجُع يُظِيًّا

Egypt. LORD had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

ΠΙΛΧ

באיזו שעה הם נולחים, והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות: באמונה, פרושות השמים בתפלה ואמנה ווכונה: – עד 🗀א השמש. שהיו עמלקים מחשבין את השעות באילטרו"לוגיאה, חחחיו. ולא ישב לו על כר וכסמ, אמר, ישראל שרויין בלער, אף אני אסיס עמסס בלער: ויהי ידיו אמונה. ויסי משס ידיו (12) וידי משה כבדים. צשניל שנמעלל במלוס ומנס אמר מממיו, נמייקרו ידיו: ויקחו. אסרן ומור: אבן וישימו

למדיס, שעשו על פי הדבור של שכינה: (13) ויחדש יחושע. ממך כאשי גבוריו (מנמומא בשלח כ"מ) ולא השאיר אלא מלשים שבהם, ולא הרגם כולם, מכאן אנו

- המכנים אם ישראל לארץ, שיציה אם ישראל לשלם לו אם גמולו, כאן נרמז לו למשה שיהושע מכנים אם ישראל לארץ: - בי (14) כחב ואח זכרון. שבא עמלק לסודווג לישראל קודס לכל סאומות (מכילמא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע.

את סנס שעשה המקום, ה' הוא נס שלנו: (15) ויקרא שמו. של מובה: ה' נסי. סקב"ס עשס לנו כאן נם גדול, לא שסמובה קרוי ס', אלא סמוכיר שמו של מובה, ווכר מחה אמחה. לכך לני מוסירך כן, כי מפך לני לממומו:

פְּמְמֹוֹ, הרי הכמח שלם: גַּצַׁח (עמום הֿ, יה), נְשְּרִיס נְמַשְׁמְּ מְּצַד וְּכְרֶס בַּמֶּס (הסליס שס), מסו חומר חחריו, וַס' לְשׁוּלֶס יֵשָׁב, סרי סשס שלס, פֿוגון לַמִּשְׁפָּע וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכפח שלם, שוחמר קחוֹיג פַּמּוּ מַבְלּוֹת לָנֶצַׁח (מהליס מ, ו), והו עמלק שכחוד זו וְעָבְּרָחוֹ שְׁמֶרֶ ה ומסו כם ולה נהמר כסה, והף השם נהלק לחליו, נשבע הקב"ה, שהין שמו שלם והין כסהו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, (16) ויאמר. משס: כי יד על כס יה. ידו של הקב"ה הורמה לישבע בכסחו, להיוח לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמים,

(I) וישמע יחרו. מס שמיעס שמע ובל, קריעה יס פוף ומלחמה עמלק (זכהיס קמז.): יחרו. שבע שמות נקרלו לו,

ۺڂڹڷڔڹ ניפַֿח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁׁה אֵתַ־ וּדְבָר יִתְרוֹ חֲמוּהֵי דְּמֹשֶׁה

יַת צַפּּרָה אָתַּת מֹשֶה בַּתַר

he had sent her away, took Zipporah, Moses' wife, after And Jethro, Moses' father-in-law,

נְבְיֵים בּיִבּי עובשם בּי אַמָּר גַּר הָיִיתִי בָּאָבֶץ

באַבע נוכָרָאָר: ינבאום אבי אמר דייר הניתי נאָט אָהָוֹ בֹּלְגִיםׁ אַאָּב אָמִם בַאָּטִב, נוֹט טַבוּו בֹּנָבֹא גַּאָנָם טַב

strange land'; he said: 'I have been a stranger in a name of the one was Gershom; for and her two sons; of whom the

وَلَٰ لِمُلِنَّ وَاللَّهُ عَالَمُ اللَّهُ عَالَمُ عَالَمُ عَاللَّهُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ عَالَمُ ع וְאָם בֹאַבוֹר אֶלִימָוֹר בָּי־אֶלְיהַיִּ

בְאַבֹּא עַנֹע בַּסַהָּגַג נְהָגוּבֹנִג וְשִׁוְם עַר אֶלִימֶוֹר אָרֵי אֶלְהַיה

the sword of Pharach.' was my help, and delivered me from Eliezer: 'for the God of my father and the name of the other was

لِ ڲؗڔڷڔ۩: ※急口し下にお ПĽП לי' וָאִשְׁתְּוֹ אֵל־מֹשֶׁה אֵל־הַמִּדְבָּר ניַבֹא יִתְרֹוֹ חֹתֵן מֹעֲת וּבְנָיוֹ

לַמוּבֹא בֹאִטוּלִי הַלְוָנִי וֹלַבֹא למֹוֹלֵג וֹינא מָבוֹ שַמֹּוֹ וֹאַטֹא וֹטַרוֹ חַמוּהוֹ דְּמֹשֶׁר

mount of God; where he was encamped, at the unto Moses into the wilderness came with his sons and his wife And Jethro, Moses' father-in-law,

ניאמר אַל־משָה אַנַי הֹמָנָהְ

אָנוֹ, בְוֹנִילֵב וֹאַשְׁלֵב וּנִיבוּוּ נאַמר לִמְמָּר אָנָא חַמוּבּ יִמָּרוֹ

two sons with her.' unto thee, and thy wife, and her father-in-law Jethro am coming and he said unto Moses: 'I thy

्र दृद्धश्र त्यंक्षेत त्वृत्श्वत तृत्देर एंद्वत वर्ष्णत त्वृत्यात त्यात्रा جَرُرُ لِمُ فَيْكِ:

לְבֹמֹעוּ לְמֻּלְוָם נֹּלְאוּ עַאָּעֵבֹע:

ځېڅځځ: ردسِمَار ردسِم كِن ردسيجِر بعدس بميري إنسِم كِنه بسِعدكِه

they came into the tent. each other of their welfare; and and kissed him; and they asked father-in-law, and bowed down And Moses went out to meet his

משס מולס סגדולס בממיו, שנאמר וַיָּשָׁב אָל יָמֶר מֹמְנִוּ (מכילמא שס): למשה ולישראל. שָׁקוּל משס כנגד כל ישראל: אח קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלומך עמ): חורון משה. כאן סיס ימרו ממכבד במשס, אני מומן סמלך, ולשעבר סיס (שופטים ד, יא). ויש אומרים רעואל אביו של ימרו היה, ומהו אומר וַמָּבֹאֹנָה שֶׁל רְעוּאֵל אֲבִּיהֶן (שמוח ב, יח), שהחינוקוח לכשנסגייר וקייס סמלוס, סוסיפו לו אום אחם על שמו. חובב, שחבב אם סמורס, וחובב סוא יסרו שנאמר מָבְּנֵי חֹבֶּב הֹמַן משָׁס בעופֿל, ימכ, ימכו, מוצג, מצכ, קיני, פומיפֿל, (מכילמפֿ ימכו פ"פֿ). מכ, ע"ש שֶׁיֶּמֶכ פרשה פֿמת במוכה, ופֿמה ממוה. ימכו,

לקראמו ויפגשהו בהר האלהים, אמר לו מי הם הללו, אמר לו זו היא אשמי שנשאתי במדין ואלו בני, אמר לו והיכן אתה מוליכן, (ב) אחר שלוחיה. כשלמר לו סקד"ס במדין, לַךּ שַב מִנְּרֶיס, וַיִּפַח מֹשֶׁס מֶׁם מְשָׁמּוֹ וָמֶׁם בָּנִיי וגוי (שמוח ד, יער), וינת אסרן כל אשר עשה. לסס בירידם סמן, ובבמר, ובעמלק: כי הוציא הי וגרי זו גדולס על כולס (מכילמת שם):

וטלכה לה: אמר לו למלרים, אמר לו על סראשונים אנו מלטערים ואמה בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בית אביך, נעלה שני בניה

g'(l): (+) ויצלני מחרב פרעה. כשגילו דמן ואבירס על דבר המלרי, ובקש להרוג את משה, נעשה לוארו כעמוד של שיש (שמו"ר

ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה: (2) אל המדבר. אף אנו יודעים שבנודבר סיס, אלא בשבחו של יסרו דְּבֶּר סכחוב, שסיס יושב בכבודו של עולס, ונדבו לבו

משמך לה בגין שני בנים (מכילהה שם): (6) ויאמר אל משה. ע"י שלימ: אני החגך יחרו הרי. אם אין אמס יילא בגיי לא בגין אשק, ואס אין אמס יילא בגין

(ע) ווצא משה. כנוד גדול נמכבד ימכו במומס שעס, כיון שילם משס, ילם מסכן נדב ומביסום, ומי סום שכחס מת מלו יולמין

בּגְבנב וּיַצְּכֶם יְהַנְיִה: אָט פּֿלְ-הַהְּקְּאָה אָאֲהַר מְצְּאָהַם מְּקְּתָּה וְמֵּיִנִיבְהוּן יְיָּ: מְיִי בְּלִ-הַהְּקְּאָה אָאֲהַר מְצְאָהָם מְּקְהָה וְמֵּיִנִיבְהוּן יְיָּ ילְמֹגֹּרְוֹם מֹּלְ אִינִבוּ וֹמִּבֹאֹלְ מַלְ מִנֹסַלּ וֹמִּבֹאָלְ זֹנוֹ כֹּלְ يروهِد מَשֶׁה לְחַיְלְנִי אָתְ בְּלְ וְאִשְׁתַמִּי מִשֶּׁה לַחֲמִיהִי יָה בְּלִ

העילו מיַד מעָרָים: هِهُد مُهُد بَالِن ذِنهُدُهُمْ هُهُد فَعَد بَرْ ذِنهُدُهُمْ فَهَا يَتُعَدِّد بَرْ ذِنهُدُهُمْ فَهَا يَرْدُونَا וַיֵּחַדְּ יִחְרֹוֹ עָּלְ כְּלְ חַמּוֹבְּה וַחָדִּי יִחָרוֹ עַלְ כָּלְ טַבְתַא

משבת יד מצירום: פּּרְעָּר אֲשֶׁר הִצִּיל אָת־הַעָּם י הציל אָרְבֶם מִיַּר מִצְּרָוִם וּמִיַּר ניאטר יקרו בְּרָוּף יְהֹנְה אֲשֶׁר

نَاكِهُ لِمُرْدِيُنَاتِ: מְבְּלְי הָּצְלְיוֹ הַ בָּי בְּדְּבְרְ אֲמֶוֹר אֶלְי בָּר מִנִּיה אֲבִי בְּפְּחָנְמָא מַמָּה יְבְּמְשִׁי בְּירְגָּדְוֹל יְהְנָה בְּשִּׁן יְדִעְּנָא צָּבִי רֶב יִיְ וְלֵית

עם_חֹתַן מֹשֶׁר לְפְּנֵי הָאָּלֹהִים: لْجَمَا لَكُتْلَ نَهُلُهُمْ كُهُجُمْ كُنُونُ יי וּוְבְּחָים לֵאלֹהָים וַיִּבֹאׁ צַּהַרֹוֹי

מּוֹבֹא בַּמָּבֹבְאָּנִ:

משבוע מבוע מגבא: וְטַׁכִּוּן מִוֹּבֹא בַּמֹגֹּבַאָּי וּמוּבֹא וֹאָמֹר וֹעַרוֹ בִּרוֹב וֹן דִּמְּוֹזִיב

וֹמְבֹאֹל בוּני בַּנִינוּן: בוּשִׁיבוּ מִצְּרָאֵי לִמְבַּוֹ יָת

rdyn gra (;: למוכל לטמא גם טמוניו נאַטא אַבֿיון וֹכְלַ סָבָּי וֹמָּבָאַלַ הֹלוֹן וֹנֹכֹסֹנַ לַנִּבְׁהָוֹן צָבָׁם וֹנֹ رَبِطُه بَهِدُ تَبَوَا طَهُمَ فَكِمَ اعْدِيدَ بَهِدَا بَقَادَتِ بَطَهُمَ

> how the Lord delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had Pharaoh and to the Egyptians for all that the Lord had done unto And Moses told his father-in-law

the Egyptians. delivered them out of the hand of done to Israel, in that He had goodness which the Lord had And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharaoh; who of the hand of the Egyptians, and LORD, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

they dealt proudly against them. greater than all gods; yea, for that Now I know that the Lord is

God. with Moses' father-in-law before the elders of Israel, to eat bread for God; and Aaron came, and all took a burnt-offering and sacrifices And Jethro, Moses' father-in-law,

משָׁטַ (מכילמח שס): ולה ילה: - וישתחו וישק לו. היני יודע מי סשממוס למי, כשסוה הומר היש לרעסו, מי סקרוי היש, זס משס, שנהמר וְסָהִישׁ

שם): החלאה. למ"ד אל"ף מן סיפוד של מיבס, וסמי"ו סוא מיקון ויפוד סנופל ממנו לפרקים, וכן מרומס, מנופס, מקומס, (8) ויספר משה לחוחנו. למשוך את לנו לקרנו למורס (מכילמא שס): אח כל החלאה. שעל סיס ושל עמלק (מכילמא

. לינשי, גיורל עד עשרס דרי לל מבוי לרמלס בלפיס (מנסדרין לד.): על כל הטובה. מובמ סמן וסבלר וסמורס (מנילמל (פ) ויחד יחרו. וישמם ימכו, זמו פשומו. ומדכש אגדה, נעשה בשכו חדודין חדודין, מילר על אבוד מלכיה, היינו דאמרי acida:

רבוק (מכילמק שם): שס), ועל כולן אשר סלילו מיד מלריס, עד עכשיו לא סיה עבד יכול לברוח ממלריס, שהיחה הארך מסוגרח, ואלו ילאו ששים

רדוי ומרומ, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיא סעבודס: (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. מומס קשס: ומיד פרעה. מלך קשס: מתחח יד מצרים. כמכגומו לשון

לאבדס והם נאבדו במים: – אשר זדו. אשר הרצימית. ורבומינו דרשוהו (סומה יא.) לשון ויזד יעקב נזיד (בראשים כה, כמ), אלילים שבעולם, שלא הניה עבודה אלילים שלא עבדה (מכילהא שם): 🗈 בי בדבר אשר זדו עליהם. כהרגומו, במיה דָפּוּ (TI) עחד ידעתי. מכירו סיימי לשעבר, ועכשיו ביומר (מכילמה שס): מכל האלהים. מלמד שסיס מכיר בכל עבודת

(21) עולה. כמשמעם, שסים כולס כליל: זבחים. שלמיס: ויבא אהרן וגר. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרםםו בקדרה משר בשלו בה נמבשלו:

מו_עַלטר ער הַעַינְעָּרָ: אָת־הָעָה וַיַּעָּה הָעָה עַלִּם עַל־מֹשֶׁה رزبر מְמְּוַלְיַע וּיֵמֶב מָמֵּע לִמִּפִּס

מַר־עֶּבֶ: أخٰر ينمُت نجْد مُكْنك مَا فِكُد קַעָּם מַדְּוּעַ אַמָּה יוֹשֶׁבַ לְבַבֶּרָּ הַבְּבֶר הַנָּה אֲמֶּר אַמָּה עֹשֶּׁה זי הוא עשה לעם ויאמר מהד ניַרְאַ הֹתֵן מֹשֶׁה אָת כָּל־אֲשֶׁר־

אַלְי הְעָם לְדְרִשׁ אֱלְהִים: יי וַיָּאַמֶּר מֹשֶּׁה לְחֹהָנִוֹ בֶּי־יָבָאׁ

וְאָנַרַהַנִרְקָיוֹ: ألالكظن ין וְהָשְׁפַּמְטְיִּגְ בָּגִּוֹ אָנְתְּהְ וְבָּגִוֹ בְּתְנִינִ לְנְטִיּ וְבָּגִּינִיאִ בּגוּ וּוּבְיָבָּאִ יִבְּגוֹ בֶּיִייִהְיָה לְחָה דְּבָר בָּא אַלַי כַּד הָנִי לְהוֹן דִּינָא אָתַן

تِبَحُد كُمُّد خَفُد مَمُّد: ת ניָאמֶר חֹתֵן מֹשֶׁר אַכְיִוּ לֹא־שוֹבֹ נַאַמַר חַמּיּהִי דְּמֹשֶׁר כֵיה לָא

تهر والم المراب والمراب المراب المرا לְבָל מִבֶּל נַם־אַמְּה נַם־הַעָּם

> בְּעַמְאַ: אַלְוּוְהִי דְּמִמֶּה מִן צַּפְּרָא עַּר מְמֵּׁע לִמֹבוֹ נִע הֹפֹּא וֹלֵם הֹפֹּא וְנַנְנִי בּׁיוָמָא גַּבְּעַבוְנִי, וּימִיב

> הֹבְּנֹוֹשׁ מִוֹ הַבַּבֹּעׁ הַעַ נַמְהַאֹּצִיּ לבעובנ וכב המא פומון מַבוּג לַמַּפֹּא מִבוּג אַטַּ וֹטַוּב ئاتدا لىقن בענא מַבָּיר לִעַּמָא נַאָמַר נְחַזְא חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁה יָתְ כָּל

> تانا مالك الله לְנִינוּ. הַמָּא לְמִינִיבָּה אַיּלְפָּוֹ מִוּ וֹאַמֹּב מָמֵּב לַנִוֹמִינִי, אָבוּ אַנוֹ

לְנְמָנֹא בַּנִי נְנִים אַנְבְנִינִינִי: אָת־חַמֵּי הְאֶלְהָים חַבְּרֵיה וּמְהוֹדִעָּנְא לְהוֹן יָת

טַבון פַּטִּוֹמָא צַאַטַ הַבָּיר:

פּטׁלמֹא לָא טֹכוָל לָמִהֹּבֹּבִינִי בבון דְשְׁמָּךְ אָבִי יַפִּיר מִנָּדְ מלאַר מלאַי אַף אַמִּ אַף עַּקּ עַנָּ

> from the morning unto the and the people stood about Moses that Moses sat to judge the people; And it came to pass on the morrow,

evening.

unto even? stand about thee from morning thyself alone, and all the people to the people? why sittest thou What is this thing that thou doest all that he did to the people, he said: And when Moses' father-in-law saw

come unto me to inquire of God; father-in-law: 'Because the people And Moses said unto his

God, and His laws.' make them know the statutes of man and his neighbour, and I unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

not good. him: 'The thing that thou doest is And Moses' father-in-law said unto

Zτ

Sī

thyself alone. thee; thou art not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

וגרס לו את כל הכצוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניהם: לפני האלהים. מכאן שסנסנס מסעודס שמלמידי מכמיס

שנטמר בו וַיְּהִי עֶּבֶבּ וגוי (שבת י.): . אמם לאמימו אפילו שעה אמת, מעלה עליו הכמוב כאילו עוסק במורה כל היוס, וכאילו נעשה שומף להקב"ה במעשה בראשית, וסוכימו על כך, שנאמר מדוע אמס יושב לבדך וכלס נלביס: מן הבקר עד הערב. אפשר לומר כן, אלא כל דיין שדן דין ד, יא): רישב משה הור וישמוד השם. יושג כמלך וכולן עומדיס, וסוקשס סדבר לימרו שסיס מולול בכבודן של ישראל, ואס מאמר שם לא נאמר ימרו אלא מוצב ובנו של ימרו היה, הוא מוצב הוא ימרו, שהרי כמיב מִבְּנִי מֹבֶב מֹמֵן משֶׁה (שופעים משה נקעים פֻנַּקְנוּ פֶּל בַּמֶּקְוֹם וגו' פַל נָחׁ פַּעֲוֹב הֿקְנוּ (במדבר י, לח), וחם זה קודם ממן מורה, מששלמו והלך היכן מלינו שחזר. מורס בא, שילוחו אל ארצו לא סיס אלא עד שנה שניים, שהרי נאמר כאן וישלח משה את חוחנו, ומנינו במסע הדגלים שאמר לו זיכד ביום הכפוכים. ואין פרשה זו כמובה כפדר, שלא נאמר זיהי ממחרת עד שנה שנייה, אף לדברי האומר יחרו קודם מתן יום סכפורים לא ישב משה לשפוע את העם, שהרי בי"ו בתמוז ירד ושבר את הלוחות, ולמתר עלה בהשכמה ושהה שמונים יום . אפשר לומר אלא ממחרת יום הכפורים, שהרי קודם מתן חורה אי אפשר לומר והודעתי את חוקי וגו', ומשנתנה חורה עד (13) ויהי ממחרת. מוללי יום סכפורים סיס, כך שנינו במפרי, ומסו ממחרם, למחרם רדמו מן ססר. ועל כרחך לי מסובין בס, כאילו נסנס מזיו סשכינס (ברכוח סד.):

- (EI) בי יבא. כי בל, לשון סווס: לדרש אלהים. כמרגומו לְמִמְבַּע מוּלְפַּן, לשמול מלמוד מפי סגבורס:
- (15) בי יהיה להם דבר בא. מי שסים לו סדבר בא אלי:
- (עו) ויאמר חחן משה. דרך כבוד קוכלו סכמוב מומנו של מלך:

\$u_ū½ċù,ם \$<_₫\$<¸₫,ם: מול הַאָּלֹהִים וְהַבָּאתָ אַתָּה אָלְהָים עִּמְּוֹדְ הָיֵהָ אַמָּה לַעָּׂם

المُنْ ال ﯩﺮﭘﯜﭘﺎﺕ ﻳﯜﺩﯨ ﭼﻪ ﭘﻐﻪﺗﯩﯟﯨﭙﯩﯟﯨ ַוּאָת־הַמּוֹרָת וְהוֹדַעָּהָ לָהֶם אָת־ וְהִוְּהַרְמָּה אֶמְהָם אָת־הַהָּקִּים

וֹמִבׁוּ הֹמֹבׁני: ಇನ್ನಡುದ ಫಿಗ್ಗ್ ದಳ್ಳು ಹೆಗ್ಗೆ ಗಿರುಹಿಂದ מַּנֹאָג בֿצֹגּת וֹמִּטִטַּ הֹבֹיָם מִּבֹי. וַאַמַּר מָהָוֶה מִכְּל־דָעָשׁ אַנְשָּׁר ־

ننظح ينمجيك ننهج بحقك: لَحُدِ لِللَّهُ لَا يَامُوا لِهُ فَمِن لِنَامِ عد خُرِ لِنَادُ كُلُ لِأَدْلِي الْكُرِي الْكُرِيدِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّالِي اللَّالِمُ اللَّالِيلَّالِيلِي اللَّا اللَّهُ اللَّاللَّالِيلَاللَّالِيلُولِلللَّا الل لْهُوْمُ، هُن بَهُم خُخُر مَنِ لَنَيْنَ لَيْنِينَا ثَن مَقَٰع خُخُر مَٰذَا نَتَنَّ

בְּמֶּלִוִם: בְּלְ הְשָׁאַ הַבְּוֹ עַלְהַ עַלְּהָ עָלְהַעָּוֹ יָבָאִ בְּלְ עְּמָּאִ הָבֵוּן עַלְאַהְרֵיהּ יְהָרָּ و لخلك الأجباب الأحْجَاتُ الأم المؤلد الذان وبحَ خِمْدُه الالا אַם אָטַ עַדְּבֶּר עַזְּעַ שַּׁהְשָּׁע אַם נָה פּּהָנָמָא עַנַרוֹן פַּהָּבֵּיר

₹₫Ļ□ **::**: וֹּלְ יִּנְיִבְיִגְ מִּנְיֵנִגְ אִּנְּלְ נִוֹ פְּנִיְנְתִּוֹּא לְמַּפָּא טַבַּמ אִנְלְפָּן מִן צְּנִבִּם מֹּמֹבֹא בַּנִי בַּסַמְּבַב שִׁנִּ אַשַּׁ מַשְּׁר שְׁמָשׁ בְּּלִלְי אִימְצְּיְ וְיְהָרִי בְּעָּן קְבָּנִי מִנִּי אָמְלְבָּנָּוּ וְיָהֵי

אובטא בוטכון בה ונת עובדא אוְנַיַנַא וּתְהוֹדַע לְהוֹן יַת וֹשֹוֹער יִהְרוֹן יִם לִיִּמִיֹּא וֹיִם

וֹבַלָּנִי הַּמִוּבוֹיִנִאַ: בלנ מאוֹטא בלני שמהו יטֹמנּי מַלִיהוֹן רַבָּנִי אַלָפּי בּלַמִּים בַּסְנוֹ לְעַבַּלְאַ מִמוּוֹ בְּנִילָא בַּנִילָא בַּנִילָ צִּנְלָבוּנוֹ נאַשׁ שַּׁבוֹנו מַכַּבְ הַמָּא װּבָרון

מלב ויסוברון עמה: פעלם זמיר ידינון אנון וניקלון

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

.ob 1sum must walk, and the work that they show them the way wherein they statutes and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

07

rulers of tens. hundreds, rulers of fifties, and be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

peace. people also shall go to their place in be able to endure, and all this command thee so, then thou shalt If thou shalt do this thing, and God

רב יומר מכמך: לד, ד), שסים כמוש ע"י ממס וע"י קרם, וכמו מש וגלפס: - גם אחה. לרצום פסרן ומור וע' וקניס: - בי בבד בונוך. כוצדו (18) נבל חבול. כמרגומו. ולשונו לשון כמישה פלייש"מרה, כמו וֶהֶשְׁלֶה נְבֵּל (ירמיה ה, יג), פְּנְבֹל שֶׁלֶה מִבֶּפָן וגו' (ישעיה

(91) איעצך ויהי אלהים עמך. בעלס, אמר לו לא סמלך בגבורס (מכילמא פ"ב): היה אחה לעם מול האלהים.

פירושו שהזכיר ופרט סכום מנין השרים, לא וחשוב, וכשחדקדק במנינם ולגבייהו אתי שפיר, מספר המועט חחלה ואח"כ למטה, ר"ל המספר מרובה קודם מספר המועט, ולא הל"ל אלא מחחלה שרי עשרוח בראשונה, ואח"כ בהדרגה כולם, ולפי (מס שפירש"י על כל סשרים כמס סיו. וסוא לכאורס ללא לורך, וסנס באמת מיקן בזס ומירץ קושיא בפסוק, דקמשיב מלמעלס לשש מאות אלף (מנסדרין ית.): שרי מאות. ששת אלפיס סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי עשרות. ששים אלף. דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מיניס בדינא, לאו דיינא סוא (בבא בתרא נמ:): שרי אלפים. סס סיו שש מאות שריס בעלי הבעחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן יהיו דבריהם ושמעין: שנאי בצע. ששוואין אח ממוום בדין, כההיא (12) ואחה חחוה. ברוח סקדש שעליך: אנשי חיל. עשיריס, שאין לריכין לסחניף ולסכיר פניס: אנשי אמח. אלו שלים ומלין בינוסס למקוס, ושואל משפטיס מאמו: הדברים. דברי כיבוסס:

מופָב (מלכים־בּ ג, כד), לשון הווה: (22) ושפטו. וידונין, לשון לווי: והקל מעליך. דבר זה להקל מעליך. והקל, כמון הַבְּבָּד מָם לָבֹּו (שמום ה, ימ), וְהַבּוֹח מָת **EGTCLG, Cf ("2 (Cff 171"q):**

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 < _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנָוֹ וַיַּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי

هٰڐ؞ ڶڟۿ؞ؗڡ ڶۿڐ؞ ڴۿڶٮ: הְעָם שְּׁבֵּי אֲלְפִּים שְּׁבֵּי מֹאָוּת ¿ וֹמְרַאָּלְ וֹימֵן אִנָם רָאִמִּים עַלְּ נּיִבְּחַׁר מֹמֻׁח צַּנְשִׁי־חַיִּלְ מִכָּלְ

וֹכַּלְ עַבַּבְּרָ עַפַּמָּן וָאָפּוּטָּוּ עִם: تَهِجُد يَوْشِد إِجَرَهِۥ لِهُمْ حَنْشِد فِيهِٰ عَنْ شِيدًا كَٰزِنَهُ فَشِد וְּמִּבּׁמִהְ אֵּעַ עַבְּמֹם בַּבְּבְ מַנֵּע אָעַ - וֹבְּנִהוֹ זִע מַמֵּא בַּבָּבְ מִבַּוֹ זִע

אָלְ־אַרְצִיּרָ: (פּ) रू ांध्युंत वध्यत श्रव तंत्रां !!(द्री दें।

עַנְּע בַּאַנ מִבְבָּר סִינְי: ישְׁבֹאֵלְ מִאָּבֹא מִאָּבֹוֹם כּוֹנִם ישְּׁבָאֵלְ מִאָּבֹאָא בַמֹּגַּבוֹם בְּנִיבִישׁ, הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאִת בְּנֵי־

نَّمُلُمُ لَيُدُ لِيُلِّ لِيَلِّالِ: סַּינָּי וַיְּחָנִי בַּמּוֹבְבָּר וַיְּחַן-שָּׁם לְמַּרְבָּרָא ניּסְעַּוּ מֶרְפִּידִים נִיְבֹאוּ מִדְבָּר וּנְְשַׁלוּ

וְעַדּוֹג לִבְּדָנֹ וֹמִּבְאָל: לאמר כָּה תאמר לְבֵּית יַמְּלֶב מִימָר לְבִּית יַמְּלָב וּהָחַנֵּי לְבָּנִי ֶּ וּיִּבְּׁלְא אֵּלְת יִּעוֹיִע מּוֹ עִינִיר כִיִּע יִּיְ מִּוֹ מִּוּבָא לְמִּימַר בָּבֵּתוֹ بطية براية بالمرابة المرابة المرابق ال

וֹהְבֹּר כֹּלְ דַּאֶּמִר:

מאוטא בלנ. שמהו ובלנ. מֹלְ מֹמֵּא בַבּוֹנִ אַלְפָּנִ בַבּוֹנִ - מבלے نشر لاج بھور تہدیا تہما וּבְחַר מֹשֶׁה גּוּבְרִין דְּחֵילָא

וֹכֹל פּטִינִם וֹמִיר בַּיִנִין אַנוּן:

۲۰۳ ۲<u>۷</u>۲۲: וְשַׁכַּח מִשֶּׁה יָת חֲמוּהִי נַאָּוֹל

בומא בבון אַנון למוברא בּוֹבְשֹׁא שַּׁלְיִשְׁאָה לְמִפַּל בַּנִי

לַלַבונ מוּבֹאי למֹוֹלֵא יְמִבֹא שַמֹּן וֹמְרָאֵב FĢſĹ t@LL äŗē'ŗ'□ إلالا

he had said. his father-in-law, and did all that So Moses hearkened to the voice of

and rulers of tens. rulers of hundreds, rulers of fifties, over the people, rulers of thousands, all Israel, and made them heads And Moses chose able men out of

themselves. small matter they judged brought unto Moses, but every seasons: the hard causes they And they judged the people at all

own land. depart; and he went his way into his Lτ And Moses let his father-in-law

of Sinai. day came they into the wilderness out of the land of Egypt, the same children of Israel were gone forth In the third month after the

XIX

77

encamped before the mount. in the wilderness; and there Israel wilderness of Sinai, they encamped Rephidim, and were come to the And when they were departed from

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and the mountain, saying: 'Thus shalt the Lord called unto him out of And Moses went up unto God, and

(מכילמא פ"ב): וגם כל חעם חזה. אסרן נדב ואביסוא, ושבעיס וקניס סנלויס עמס עמך (מכילמא שס): (ES) וצוך אלהים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, אם ילוה אומך לעשות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא מוכל לעמוד

מעברי. ומרגומו דְּיִינִין פֿינין. מקרפֿום סעליונים סיו לשון לווי, לכך ממורגמין וִידִּינוּן, יַימוּן, יִדִּינוּן, ומקרפֿום סללו לשון (26) ושפטו. וְדְיִינוּן יָמ עַמֶּמֹ: יבראון. מֶיִימִין: ישפוטו הם. כמו ישפטו (במולס) וכן לֹח מַעַבּוּרִי (רוח ב, ח), כמו לח

(I) ביום הזה. צרמש מדש (שצם פו:). לא סיס לריך לכמוצ אלא ביוס ססוא, מסו ביוס סוס, שיסיו דברי מורס מדשיס עליך (עבילמה פ"ב): (גייר בני משפחחו (מכילתה פ"ב):

. אלא לסקיש נסיעסן מרפידיס לביאמן למדבר סיני, מס ביאמן למדבר סיני במשובס, אף נסיעמן מרפידיס במשובס (מכילמא (2) ויסעו מרפידים. למה הולרך לחוור ולפרש מהיכן נסעו, והלה כבר כתב שברפידים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, כלילו היום ניתנו:

ההר. למזרמו, וכל מקוס שממס מולמ נגד, פניס למזרמ (מכילממ שס): במדש פ"א): רידון שם ישראל. כאיש אמד בלב אמד, אבל שאר כל המניות במרעומות ובממלוקת (מכילתא שס): גגד

(3) ומשה עלה. בייס סעני, וכל עליומיו בסעכמס סיו, עוממר וַיַּשְׁבֵּס משֶׁס צַבּׁמֶר (עמומ לד, ד): בה האמר. בלעון סוס

כּוֹפֿו וֹאַבְים וֹאַבֹא אַטַבֶּם אַלָּו: לְמֹּגְּבְׁיִם נֹאָמֵּא אָנִבְּם ְהַּלְּם לְמִּגִּבְאָ נִנְּמָּגִים נִעָּבְּ אַטָּם באָיהָם אָהָה הֹהָיני.

מׁנְלְּעִ מִפֶּׁלְ-עַהַמְּנִם כֹּי-לְי כֵּלְ- יִטְּעִוּן בַּגַהַוּ עַבָּירָוּ מִבָּלְ ְ וּמִׁמְּבְׁשֵׁם אָּעַבְּבֶּבְנִינִי, וֹבִינְיִמִם בְּיִ לְמִּימִבִּי וֹטִמְבִוּן נִים בֹּנִמִי, וֹמֹטַׁר אָם הַמְּמִוּמַ שֹּמִּמִתוּ בֹּלְלָוּ וּכִּמוֹ אִם בַּבַּלָא טַבַבּלוּוּ

كَلَّدُ مُرْدُدُ نَشِلُكُمْ فَيَ الْمُلْكُمُ فَي الْمُلْكُمُ فِي اللَّهُ فِي الْمُلْكُمُ فِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي اللّلِي اللَّهُ فِي الللِّلْمُ اللَّهُ فِي اللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ فِي الللَّهُ فِي اللَّهُ فِي الللَّهُ فِي اللَّهُ لِللللَّا لِلللَّهُ וֹנִיִּנְ לֵצְוָהְ אֶׁבֶּע עַבְּבְּיִם אָהֶב

קאַבֶּר אֲמֶׁר צַּנְּרוּ יְרֹנְרוּ: נּוֹמֶם לִפְּנִיהָם אֲמַ כַּלְ עַגַּבְרָנִם מַמָּא וָסַבַּר בֶּבְנִתוּווֹ יָח כָּלִ נּיָבָא מִיּשֶׁׁה נִיּקְרָא לְיָקְנָי הְעָּהְם נַאָּהָא מִשָּה וּקְרָא לְסָבֵי

النَّهُ حَالِمُ لَا يُعَالِدُ خُلْدًا فَمُ عَلَا مِهُدِا مِهُدِا نَا فَنَاتُمْا مَقَاءٌ ذِخَالُهَا نَاءُ בְּלְ אָמֶּר דְבָּר יְהְוֹהְ נַצְּמֵה בּלְ דְּמֵלֵילִ יְיִ נַעְּבִיר נְאָתִיר ניּמְנִי כֹּלְ עַמְׁם יַעַבִּין נַיָּאָמָרָוּ

> ئندبا خوبخنانه: הוויתון

מַּמְמַנִּא אָבוּ, צַּילִ, כָּלְ אַבְּעָּא:

<u>ι</u>φμχς: פֹּטִילְמִוֹּא צַטִּמַבָּיִלְ מִּם כֹּנִי ίŒΠ ككبيم بخذرا لْهَقُلُم عَكَدُد كِزُّدُ مَمْكُرُكُم حَكَثُدُم لِهِمِيلِ فَعِيدًا كَلَمْد مَذْخُذًا

فنلأمَّنَّم بنهذرا ليقطَّدرك زرَّ:

נאַטִּיבוּ כָל עַמָּא כַּהְדָּא נַאָמַרוּ

unto Myself. eagles' wings, and brought you Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

speak unto the children of Israel.' are the words which thou shalt of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

LORD commanded him. them all these words which the elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the Lora. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And together, and said: 'All that the And all the people answered

וכפדר סוס: לביח יעקב. אלו סנטים, מאמר לסס צלטון רכס: וחגיד לבני ישראל. עונטין ודקדוקין פירט לוכריס,

זורקים חלים ואבני בְּלִישְׁמְרֶאוֹת, והענן מקבלם: ואבא אחכם אלי. כחרגומו: יכנס סחן בי ולא בבני, אף אני עשימי כן, ויפע עללף סָבְּלְהַיס וגו' וַיְבֹּל בֵּין מַבַּנָס וגו' (שמות יד, ימכ), וסיו מלריס אבל סישר סום אינו ממירא אלא מן האדם שמא יורוק בו מך, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נוסנו על כנפיו אומר מועב כנשר הנושה גווליו על כנפיו, שכל שהר העופות נומנים הת בניהם בין רגליהם, לפי שמתירהין מעוף החר שפורת על גביהם, פ"ב). ואונקלום מרגס ואשא, וַשַּׁמְלִים יְמְכוֹן, כמו ואסיע אחכס, מיקן אם הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. שבאו ישראל לרעמשם, שהיו ישראל מפוזרין בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו לישע וללאח, נקבלו כלם לרעמשם (מכילחא עשימי למולריס, על כמה עבירות היו הייבין לי קודה שנודווגו לכה, ולה נפרעתי מהם הלה על ידכה: אשא אחבם. זה יום (+) אחם ראיחם. לא מפורם היא בידכס, ולא בדברים אני משגר לכס, לא בעדים אני מעיד עליכס, אלא אחם ראיחם. דברים סקשין כגידין (שבת פו. מכילמה בחדש פ"ב):

גרנוים אומם, כך אמם מסיו לי קגולס משאר אומות, ולא מאמרו אמס לצדכס צלי ואין לי אחרים עמכס, ומס יש לי עוד שמסא שאכרות עמכס על שמירת התורה: - סגלה. אולר תביב, כמו וְּפְגָּלַה מְלָבִיס (קהלת ב, ת), כלי יקר ואבנים עובות שהמלכים (a) ועחה. אס עמס מקבלו עליכס, יערב לכס מכאן ואילך, שכל סממלומ קשומ (מכילמא פ"ב): ושמרחם אח בריחי.

לה פמות ולה יותר: (6) ואחם חהיו לי ממלכת כהנים. שליס, פְּמֶס דְפַׁפְּ מְׁמַר, וּבְּנֵי דָוִד פֹּבַנִיס בְּיוּ (שמומל־צ מ, ימ): אלה הדברים. מבמכם וככם כי כי כי בל הארן, והם בעיני ולפני לכלום:

(8) וישב משה את דברי העם וגרי. ביום המחרת שסוא יום שלישי, שסרי בסשכמם עלם. וכי לכיך סים משס לסשיב, אלא

בא הכחוב ללמדך דרך ארן ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני, איני צריך להשיב:

: ١٤٠١ נַיּגַר מַמֶּב אָת־דִּבְרֵר הַעָּם אָל־ ממּשׁ נִּים בּשׁ נֹאַמָּנוּנ לְמִנְלְם מּמּנֹ נֹאָב בּשׁ נִיבּוֹמָנוּנוּ לְמִּלְם פֿהֹבֵיּנִ וֹאָמֹת עֹהֹם בֹּבַבֹּנֵי בּבוּלְ בִּוֹאָמָת תַּמָּא בַּמַלְּלְיָטִי י אַנְכִּי בַּאַ אַכֵּיוֹבְ בַּמֹּב שַמְּלוֹן מִטִּנְּכִי כִּלַב בַּמִּבֹא בַּמִּנָּא

וֹכֹבַּסׁוּ מִּמֶּלְנִים: הְעָּׁם וְקִּבְּשְׁמָּם הַיִּוֹם וּמְּנְדֶר עַּמָּא יִיִּזְמֶינִנּין יוֹמָא דֵין יִּמְדֹּר ניאמר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֵּךְ אֶל־

בְּלְ_הָעָה עַלְּ בַּלְרָ סִינְי: בַּנִים הַשְּׁלִשָּׁי יֵבֶד יְהֹנֶה לְעִינֵי וֹבׁוֹנ לַכְּנִים כַנִּיִם בַּהַּלְנָהָוֹ בֹּנוּ

בּלֹאַנוּ כַּלְ נַנְיָגֹה בַּנוֹנ מָוָנוּ בי השְּׁמְרִוּ לְכָּם שַּׁלְוִת בְּּהָר וּנְגָּעַ וְטִוּבַלְטַּ אָטַ טִהָּם סָבָּוֹב לַאָמָר

הַמָּר יַעֲּלִי בָּהֶר: אָישׁ לַא יַחָיָה בִּמְשׁךְ הַיּבָּל " אּוֹ־יָרָה יִּיָּהְה אִם־בְּהַמָּה אִם־ לא הגיע בו יְד בְּירְסְקְוֹלְיִלְ יִסְבֵּלְ לֵאְ הִקְּרֵב בַּינְהַ יָדְ צְּבִּי

شِمْحِيثَاتِ: בְּמָשׁ נִוֹּלֵבְשׁׁ אָשַ בִּמָּם נִוֹּכַבָּסׁוּ ظِرً لِينَال

וַיּאַמֶּר יִהוָּה אֵל מֹשֶׁה הַבָּּה וַאֲמָר יִיָּ לְמִשֶּׁה הָא אֲנָא

نىتأندىا كحيقىديا: וּאַמַר יוָ לִמִשָּׁה אָיזִיל לְנָת

וֹוֹ לַמְוֹנוּ כֹּלְ מַּפֹּא מַלְ סִוּנֹא אַבּי בְּיוֹמָא הָלִיתָאָה יִתְּנְּלֵי ויהון וְמִינִין לְיוֹמָא מְּלִימָאָר

אַטַבְּטְּבְאַ יִּטְבָּטְהַיִּ לסופיה כל דיקרב בטורא מבלמסב במולא ולמלבר סבור למימר אַסְּקְּמַרוּ לְכוּן ווְסַבְּיִם נְתַ עַּמָּאַ סְּחוֹר

אַנוּן מוּרְשַׁן לְמִסַּל בַּמוּרָא: לא ועלוום במונג מופרא וֹמִטְבוֹ אָם בֹּמֹוֹבְא אָם אַנֹּמֹא אַעַרְעָּאַ יִתְרָגִים אַנְ אָהָעַרַאַר

جديقيديا: המא וֹנמוֹ בי המֹא וֹנוֹנוֹנוֹ ונחת משה מן שורָא לנת

> the Logn. told the words of the people unto believe thee for ever.' And Moses speak with thee, and may also that the people may hear when I I come unto thee in a thick cloud, And the LORD said unto Moses: 'Lo,

them wash their garments, to-day and to-morrow, and let unto the people, and sanctify them And the Logo said unto Moses: 'Go

people upon mount Sinai. come down in the sight of all the for the third day the LORD will and be ready against the third day;

the mount shall be surely put to border of it; whosoever toucheth into the mount, or touch the heed to yourselves, that ye go not up people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

shall come up to the mount. ram's horn soundeth long, they man, it shall not live; when the through; whether it be beast or shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

washed their garments. sanctified the people; and they mount unto the people, and And Moses went down from the

Þτ

לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו: רביעי למדש: - אח דברי העם וגוי. משובה על דבר זה שמעתי מהם, שרלונם לשמוע ממך, הינו דומה השומע מפי שלים (9) בעב הענן. למעלס סענן, ווסו ערפל: וגם בך. גס לנציליס סלליס לחריך: ויגד משה וגר. ביוס סמחרת שסול

(10) ויאמר הי אל משה. אם כן שמוקיקין לְדַבֵּר שמם, לך אל סעם: וקדשהם. ווימנמם, שיכינו עלמם סיום וממר:

שהר ושמים עשרה מלבה (מכילמה שם), כל הענין ההמור בפרשת והלה המשפטים, והין מוקדם ומהוחר במורה: – לעיני כד (11) והיו נכונים. מוצדליס מאשה (מכילמא פ"ג): ליום השלישי. שסוא ששה צמדש, וצממישי צנה משה את המוצמ ממת

וסלסס, ואמס מוסירס על כך: ונגע בקצהו. אפילו בקלסו: (21) והגבלה. קבע לסס מחומין למימן, שלא יקרבו מן סגבול וסלאס: - לאמר. סגבול אומר לסס סשמרו מעלות מכאן

ילמק סיס: שקרל, וכיון שנסמלק שם רשמין לעלומ: - היובל. הוא שופר של מיל, שכן צערציא קורין לָדְּכְבָא יוֹבֶלָא. ושופר של מילו של למעה להרץ, כמו יְרֶה צַּיָּם (שמות מו, ד): במשך היובל. כשימשוך היוצל קול הרוך, הוא סימן פלוק שכינה והפפקת (13) ירה יירה. מכאן לנסקלין שסס גדמין לממס (סנסדרין מס.) מצימ ססקילס שסיס גצוס שמי קומום: יירה. יושלך

ناليّٰلا: לְהְּלְחֵּׁע זֹמְוֹם אֹלְ-שׁנֹּחִה אֹלְ- לְטַׁלְטָא וִמָּגוֹ לָא טַפֿוֹבְהוּ آرِيمُثُلِ جُحْرِكُمُ كَنْ أَجِدُنَا لَجُمُك خُمْفَة كَنِ أَمْنِنَا

EQÜÜL: מֹאָב וֹיִּנְוֹבֹר בֹּלְ עַמֹּם אַמֶּב עַפּֿנְלַ לְטַבָּא נוֹה בֹּלְ הַמִּא פֿבר מּלְ חִינְיר וֹלֵלְ מִפֿר הֹזֹל שַפּּר הַלְ מִוּרָא וֹלֵלְ מִוּפָּרָא עַבְעֵבׁר וֹנִינִ לְבָנֵי יִבְרַבְּלִים וֹמֹלֹן גַּפְּרָא וֹנִיוִ לַבְּוֹ יִבְּרַבְּיוֹ וֹמֵלֹנְא يزبر خذت بينوخائة چېزى يېزە چانچە وخامېد چېېرد

בְתַּחְהֵית דְּהֶר: בוֹאָבְעִים מּוֹעַמְּטִׁדְיִׁעִ וֹיִּטְׁוֹאָבׁוּ מֵנְמִּבָּאַ בַּגִּוֹ מִּוֹ מָמָּבְנִיםׁאַ יַ וַיּוֹצֵאָ מֹשֶׁה אָת־הְעָּם לֹקְרָאת וָאַפִּיק מֹשֶׁה יָת עַּמָּא לְקַדְּמוּת

ロジー: جَعْرَهُا يَوْجُهُا يَوْتُكُدُ خُمْ لِيَارُهُ جَعْرَهُمُهُ وَجُرَمُ مَثِيْهِ جَمَيْهُا لْلَاكِ صَرَرَ خُرَمًا خَذِهِ ثِنَافَةٍ، كَيْهُد لَصَالَه لَهُ صَرَرَ، فَرَا دَاذَاكِ

זְאָלְנוּ בַּלוּג: מְאָר מֹשֶׁה יְדַבֶּר וְהְאֶלֹהִים לַחָּדְאַ מֹשֶׁה מִמַּלִיל יִמון בַּוָם رَبْتِر كِنِح بَهَضِ بَنِكِكَ لِمِيْكِ يَثِيْنِ عَمْ سَنَوْتِهِ هُيْمُ لِمُعَلَّا

לאָר אִטִּרָא:

וֹאִטֹמֹעוּ בֹמִפּוָלֵ, חוּבֹא:

בּאַטוּלא וֹוֹת כֹּל מוּוֹא לַטִוֹבָא:

וֹל מֹשׁמֹּנוֹ בִישׁ שֹׁלֹבִי

not near a woman. ready against the third day; come And he said unto the people: 'Be

the camp trembled. loud; and all the people that were in and the voice of a horn exceeding and a thick cloud upon the mount, there were thunders and lightnings day, when it was morning, that And it came to pass on the third

part of the mount. God; and they stood at the nether people out of the camp to meet And Moses brought forth the

monnt quaked greatly. smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, decause the Lord Now mount Sinai was altogether on

voice. spoke, and God answered him by a waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

(▶1) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס לעסקיו, הלה מן ססר הל סעס:

- להוריע, ומהור מלממא את הפולמת: ימיס, שמא הפלוע האשה שכבה ורע לאחר עבילהה והחוור והעמא, אבל מששההה שלשה ימיס כבר הורע מקריה ואינו ראוי אל אשה. כל שלשת ימים הללו, כדי שיהיו הנשים מוצלות ליום השלישי ותהיינה מהורות לקצל מורה, שאם ישמש תוך ג' פו.), ולדברי האומר בששה בחדש נימנו עשרת הדברות, לא הומיף משה כלום, ולשלשת ימים, כמו ליום השלישי: אל ותושו (EI) היו ובונים לשלשת ימים. למוף שלשת ימים, סול יוס רביעי, שהומיף משה יוס לחד מדעמו, כדברי רבי יוסי (שבת
- (10) בהיוח הבקר. מלמד שקקדים על ידם, מס שלין דרך בשר ודם לעשות כן שיסל סרב ממתין למלמיד, וכן מלינו קום
- מכילמא פ"ג), ולא נאמר לקיני בא: בחחחיה ההר. לפי פצומו ברגלי ססר. ומדרשו, שנמלש ססר ממקומו ונכפס עליסס (עב) לקראח האלהים. מגיד שהשכיים ילאה לקראהם כחמן היולא לקראה כלה, וזה שנאמר ה' מִמִּינִי בָּא (דברים לג, ב. צַשְ שָׁרְ בַּבּּׁלְתְּם וּדוּ, (ימוקאַרְ דִי כבּ) ' וַשְׁלוּם וַשְׁצָּשְ שָׁרְ בַּבּּׁלְתָּם וֹבִיבִ שָׁם בֹּלִוּ בַ הִ תִּגֹּר (שם כד):
- סום, ואמס מכנס אומו לדמומו לבריומיו כדי לַשַבַּר אֿמ סאוון: לבריומיו, כדי לַשַבֵּר אַמ סאוון מס שיכולס לשמוע. ביולא בו וְקוֹלוֹ פְּקוֹל מַיָּס רַבִּיִּס (ימוקאל מג, ב), וכי מי נמן קול למיס וסלא לסס. כיולא בו פַּאַרְיֵּש יָשְׁאָג (סִושׁע יאֿ, י), וכי מי נמן כם בארי אלא סיא, והכסוב מושלו כאריה, אלא אנו מכנין ומדמין אומר לומר בוער באם עד לב השמים, ומה מלמוד לומר כבשן, לְשַׁבֵּר אֹם האוון מה שהיא יכולה לשמע, נומן לבריות מימן הניכר ולא מרגס פְנְנָא, וכל עשן שבמקרא נקודיס קמ"ן, מפני שהם שם דבר: הכבשן. של סיד, יכול ככבשן זה ולא יומר, מלמוד (18) עשן כלו. אין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן פח"ח, אלא לשון פעל, כמו אמר, שמר, שמע, לכך חרגומו פָגַן בָּנִיה כגיגית (שבתפת.):
- דבר סקול, כמו מַשְׁבְי יַשְׁנֶס צָמִׁם (מלכיס־ח יח, כד), על דבר סחֹם לסורידו: שגבורה אלא אנכי ולא יהיה לך, והקדוש ברוך הוא מסייעו למח בו כח להיוח קולו מגביר ונשמע: - יעננו בקול. יעננו על מממלס לֶשַׁבֶּר חוניסס מס שיכולין לשמוע: - משה ידבר. כשסיס משה מדבר ומשמיע סדברום לישרחל, שסרי לה שמעו מפי (19) הולך וחוק מאד. מנהג הדיוע כל ומן שהוא מאריך למקוע קולו מחליש וכוהה, אבל כאן הולך וחוק מאד, ולמה כך,

(32) ויאמר אליהם. סמרמס זו: במקף, משמנה הנקוד למטף קמ"ן:

אל סי: פן יפרץ בם. אף על פי שסיא נקוד העף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך כל היצה שנקודהה מלאפו"ה, כשסיא צאה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמס, מעה נגע יוחר מאהרן, ואהרן יוחר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרמו את מלבם לעלות אחה ואהרך עמך והכהנים. יכול אף סס עמך, מלמיד לומר ועלים אסס, אמור מעמס, אסס ממילס לעלמך, ואסרן ממילס

(24) לך רד. ופעד בסס שנים, שמוכוין אם סאדס קודס מעשה, וחורין ומוכוין אוחו בשעת מעשה (מכיל מאשם): - ועלית (23) לא יובל העם. איני לריך לסעיד בהם, שהרי מותרין ועומדין הם היום שלשת ימים, ולא יוכלו לעלות, שאין להם רשות:

משיבומס לעלומ: יהקדשו. יהיו מוומניס להחילב על עמדן: פן יפרץ. לשון פרלה, יהרוג בהם ויעשה בהם פרלה:

(22) וגם הכהנים. אף הצכורות שהעפודה בהם (ובתים קמו:): - הגנשים אל ה׳. להקריב קרבנות, אף הם אל יממכו על

הריפה מפרדה אפיפה הבנין, אף הנפרדין ממלב אנשים הורפים אה המלב: ויקרבו ללד ססר: ונפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, ואפילו סוא ימידי משוב לפני רב (מכילמא שס): יהרסו. כל

(IS) העד בעם. המרה בהם שלה לעלות בהר: פן יהרסו וגוי. שלה יהרסו המצבה, על ידי שֶׁפַּמְּנְמָס הל ה'לרחות,

שמים עליונים ומחחונים, והליען על גבי ההר כמלע על המטה, וירד כסה הכבוד עליהם (מכילחה פ"ד):

(02) וירד ה׳ על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, מלמוד לומר פִי מָן סַשְׁמַיִס דְּבַּרְמִּי עַמֶּבֶס (שמות כ, יע), למד שֶׁסְרְפִּיּן

עּאַבְּעוּ לָאִמְּנִי: (סִ) עִּאַבְּעוּ לְמָנמִנ: xx (יְנַבַּבַּר אָלְיָנִם אָנַ פַּלְ וּמִכְּיִלְ וֹּיִ יִּנִ פַּנִינְמִוֹּא

י נַיֵּבֶר מְמֵּטִר אָלְבְעַהְמִּׁם נּלְאָמֶר וּנָחַת מָמָּט לְנָת מַּמָּא נָאָמָר

ë□: לְהַלְע אָּקְיִנְינִע פּֿוּיִפְּרָיִין: لْنُحِنُةُ لَم لَنُمُم هَمِـ الْمُلُودِ فِي نُولِدِيا فَمُومِ فِقَلَه نَا

ליב וֹמֹלֵינִי אַטִּיר וֹאַדְּרָן מִמָּוֹיַ. tail

אָנַ בַבְבַר וֹלַבַּהִּטֹּנִ: אַמְּׁה הַעֵּדְהָה בְּנִי לֵאמֹר הַנְבָּל אֲבֵי אַהְּ אַסְהֵידְהְ בְּנָא לַמִּיעִר י הְעָּם לַעַּלְת אָלְ־תַר סִינָיִ בֶּי־ עַמָּא לְמִסַּק לְטִוּרֶא דְּסִינִי

نَاحَكُمُ اللَّهُ الْفُرَاءُ خُلُوا أَلِيانًا:

לְבְאָנְעַ נְנְפַּלְ מִמֶּנִנִ בְּבִי בְּמִב בְּמִב פּּן־יָבְרְסִי אָלְ־יִבְּוֹבְיִ בְּעִּמָּא בִּלְמָא וִפּנְּבוּן בַּנִב יִי ניַאַמֶּר יְהְנָׁהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה בֶד נַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶׁה חוֹת צַּסְהֵיד

אָל רָאַשׁ הָהָר נַיָּעַל מֹשֶׁה: רַאַט הָהָר נִיקְרָא יְהֹנְה לְמִטֶּה לְרֵישׁ מּיּרָא יִקְּדָא יָיָ לְמִשָּׁה

אַט נאַבון המון נכבונא נהמא וֹאַמֹּר בִיה יִי אָיזִיל חוֹת וִתְּפַל

שבום לנו מולא ללבומנו: ניאמר משה אל־יְהנְה לא יפּיל

> ולמול בהון ין: בום וו וטפגמון צלמא lal člita lálitil jadáx

למחזי ויפול מנהון סגי:

לְבִׁישׁ שִּוּבְאׁ וּסְלֵיל מִשָּׁבִי: ממי ניבֶר יְהְנָה עַלְ הַרְ סִינֵי אָלְ וְאִהְגְלִי יִיְ עַל שוּרָא דְּסִינִי

people, and told them. So Moses went down unto the

And God spoke all these words,

XX

ŧΖ

07

LORD, lest He break forth upon let not the priests and the people

break through to come up unto the up, thou, and Aaron with thee; but get thee down, and thou shalt come And the LORD said unto him: Go,

mount, and sanctify it. us, saying: Set bounds about the mount Sinai; for thou didst charge or qu smoo tonnes elqoeq eAT' And Moses said unto the LORD:

forth upon them.' themselves, lest the LORD break near to the LORD, sanctify And let the priests also, that come

gaze, and many of them perish. break through unto the Lord to down, charge the people, lest they And the LORD said unto Moses: 'Go

.qu answ to the top of the mount; and Moses mount; and the Lord called Moses mount Sinai, to the top of the And the Lord came down upon

The Ten Commandments are presented here in Ta'am Tahton. For the Ten Commandments in Ta'am Elyon, see page 201.

מְּבְׁבְּוּטְאֵי: בְּנְבֵּאְנֵינִרְ מֵאְבֵּלְ מִבְּנִים מִבָּנִים מִבּנִים אַנְבִי נְעִוֹנִי אֵבְיַנִינִּ אַמְּהָר אָנָא נִּיָ אָבְטִּבּ בַּאִפּּנִקְּמִּרִּ אַמָּהָר אָנָא נִּיָּ אֵבְטִּ

I am the Lord thy God, who brought thee out of the land of Egypt, out of the house of bondage.

Thou shalt have no other gods

י לא יהני. לא יהני לף אַלהים אַחַרִים לא יהני לף אַלה אַחָרוּ פָּר

לא תַעַּשָּׁה לְּוָּ פָּסֶל לָא תַעַּבֵּיד לַּף צֵילַם וְכָל
 וְבְלְהַלְּחִּצְשָׁׁר בַּאֲבֵּין מִתְּחַת וְדִּבְּשַּׁרָשְׁא מִלְּרַע וְדִּבְעַיְּא
 וֹאַשֶּׁר בַּמַיִם מִתְּחַת לְאֲבֶין: מִלְּרַע לְאַרְעָא:

Thou shalt not make unto thee a graven image, nor any manner of likeness, of any thing that is in the earth above, or that is in the water under the carth

before Me.

- (I) וידבר אלהים. אין אלסיס אלא דיין, וכן סוא אומר אָלִהִיס לֹחִ מְמַנֵּל (שמות כב, כו) ותכגומו דַּיַּינְאָ , לפּי שיש פרשיות בתורס שאט עשאן אדס מקבל שכר ואס לאו אינו מקבל עליסס פורעניות, יכול אף עשכת סדברות כן, מלמוד לומר וידבר אלהים, מלמיס, דיין לספרע: את כל הדברים האלה. מלמוד שאמר סקדוש ברוך סוא עשכת סדברות בדבור אח האלה. מלמוד לומר מקדוש ברוך סוא עשכת סדברות בדבור אחד, מס שאי אס משבר לאדס לומר כן, אס כן מס מלמוד לומר עוד אנכי ולא יסיס לך, שחור ופירש על כל דבור ודבור בפני עלמו. (קושיית אס כן כוי, פירוש, לפי וה שמוכת מאת כל סדבריס האלס, שגם שאר עשכת סדברות כולס אמר סקב"ס ברבור אם כן מס מלמוד לומר מס בא לסודיעו במס שפרע לשון בי דברות הלו מסשאר, מדסוליאס בלשון וס שסמשמעות מלמוד לומר אני הגבור הבנות הלו הבורה אלו בירות הלו מסיור ללמוד על סכלל ילא אלא על ספרע אלו שמי דברות הלשונות ביחוד ודו"ק): לאמר.
- (2) אשר הוצאחיך מארץ מצרים. כדמי סימ ססולסס, שמסיו משועבדים לי. דבר מחר, לפי שנגלס בים כגבור מלחמס ונגלס כמן כוקן מלח רחמיס, שנמחים מצרים ברמי סימ ססולסס, שמסיו משועבדים לי. דבר מחר, לפי שנגלס בים כגבור מלחמס ונגלס כמן כוקן מלח רחמיס, שנחמר וְמַמַחּ רַגְּלִי ְיִ ְמְשֵׁשֶׁס לְבְּנַח סַפַּפִּיר (שמום כד, י), זו סימס לפניו בשעת סשעבוד, וכעלס משנים משנגחלו, סימיל וחני משמים במרחים, חל מחמרו שמי רשויות סן (מכילחם פ"ס), חלכי סוח חשב מולחמין ממלרים על מחמרו שמי (מכילחם פ"ס), חלכי סוח חשב סוגל ממלך מלרים במיל חלכי שביו שומים לחלות הלחת בחים שמיר לונים סחלות בחים המולחות בלונים בחין מדים חשב ממלך מלח בולח שמיר לשור משחק בעלח שברים לונים של למש לכח לוחד לומד לימים מברים ווברים. מבית פרעס שברים לו, חל חלינו חומר חלה מביח עבדים למביו עבדים למביו עבדים למנד מנור מעחס, עבדים למלך סיו, ולח עבדים לעבדים לעבדים, מלחוד לומר ויפדן מבים עבדים מיי ולח עבדים למנד מיי, ולח עבדים לעבדים לעבדים.
- (8) לא יהיה לך. למס נאמר, לפי שנאמר לא מעשה לך, אין לי אלא שלא יעשה, העשיי כבר מנין שלא יקיים, מלמיד לומר לא ימיה לך (מכ ילמה נאמר, לפי שנאתר לא מעשה לך, אין לי אלא שלא יעשה, העשיי כבר מנין שלא יקיים, מלמיד לומר לא ימיה לך (מכילמא פ"ו): אלהים אחרים. שאינן אלהים, אלא אחרים עשאים אלהים עליסים עליסים עליסים למרים וולמי, שגנאי הוא כלפי מעלה לקרומה אלאיו. דבר אחר אלהים אחרים, עה לה מחרים לעובדייהם, לועקים אליהם וולמי, שגנאי הוא כלפי מעלה לקרומה אלאיו מכירו מעולם: על פבר. כל זמן שאני קיים, שלא מאמר לא נצמוו על עבודת אלילים אלא אומו הדור (מכילמא שם):
- (+) פסל. על שם שופקל: וכל חמונה. המונה כל דבר אשר בשמים:

וֹמַּלְ_וַבְּמֹּוֹם לַמֵּלֹאָׁוּ: 420 **くみ_**ひ為むごにい

אָבְהַהָּהוּ: رم برمين جيرا زمم برفخيندرا

hate Me; and fourth generation of them that upon the children unto the third visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God, them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

º וֹמְמִּע מוֹפֹּג כַאִּכְפֹּגם לַאִּנִדֹּג וֹמִּבִּג מִגרוּ לַאִּלְפָּג בֿנַגוֹ

نْجُهِمْتُ، מֹגُוּטُ، (و)

ង្គុំជាក់ម្ដេង ងូក-ម៉ុញ ឬម្នាំង្រះ(ឧ) לְמִּנִא בַּי לְאִ וֹנַפֵּׁעְ וְּעַנְּׁע אָנוּ לְמִּנִּא אָנוּ, לְאֵ וֹנִכּּוּ וֹנִ וֹע לא תְּשֶׂא אֶת שֶׁם יְהְוָה אֶלְהָוּך לָא תִימִי בִּשְׁמָא דִּייָ אֶלְהָדּ

זְבָוֹר אֶמְרַיִּנִם תַּשְּּבֵּת לְקַדְּשְׁנִי

י מָמָט וֹמִיםְ טַּהְּבֵּע וֹהַמָּטִ מִּשִּׁא יִמִּין מִפָּלְעוֹנִהַהְּבִיע כִּלְ

נאַמטב יִבְּטִמְמָב וַיִּרָר אַשֶּׁר خلثات · · 청代다. 주청-대발생지 수국-박주성수다 וְיוֹם תַשְּׁבִיעִּי שַׁבֶּח לַיהְוָה וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַּבְּחָא בֵּדָם

that:

מַהַּלְמִין בַּנִיֹא לַמִּטְׁמִי בַּעַר וֹמֹלְ בַּׁר וֹבִימֹאִ, לַסִּוֹאָׁ, כַּר בו טלועאי מַסְעַר חוֹבֵי אֲבָּחָן עַל בָּנִין אָנוּ אָלֹא וֹנֹ אֶּלְטַוֹּ אָלְ לַנֹּאַ

לְבְוֹשְׁמָּה וּלְנְמֶבה פּפוּבָה:

كترشر خمُمّرك خمُكُلِّم:

בוו בכיר וה יומא דשקהא

مَحَدُك نِعَمَٰفُك نِحُمْرِثُك نُرْدِرثُك וֹן אֶלְנִינִי לַאִ עַזְּבָרִיעַ כַּע

but the seventh day is a sabbath

unto the Lord thy God, in it thou

gates; nor thy stranger that is within thy thy maid-servant, nor thy cattle, daughter, nor thy man-servant, nor thou, nor thy son, nor thy shalt not do any manner of work,

Six days shalt thou labour, and do

Remember the sabbath day, to keep

that taketh His name in vain.

LORD Will not hold him guiltless the LORD thy God in vain; for the

Thou shalt not take the name of

that love Me and keep My thousandth generation of them

and showing mercy unto the

commandments.

all thy work;

it holy.

6

(5) אר קנא. מקנא לספרע, ואינו עובר על מדחו למחול על שון עבודם אליליס. כל לצון קנא איפרי"מנע בלע"ו (אייפערוד)

נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשמומוין מעשה אבומיהם בידיהם (פנהדרין כז:):

(6) נוצר חסד. שאדס עושה, לשלם שכר עד לאלפיס דור, נמלאת מדס מובה ימירה על מדת פורעניות אחת על חמש מאות,

(ד) לשוא. (סשני לשון שקר, כמרגומו) פְמֶס דְּמֵימַר מי זהו שבועת שוח, נשבע לשנות חת סידוע, על עמוד של אבן שהוא של שוו לארבעה דורות, ווו לאלפים (מוקפתא קומה ד, א):

(8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכן מְחַלְלֵיה מוֹח יוּמָח (שמוח לא, יד) וּבְיוֹח הַשַּׁבְּח שְׁנֵי כְבָשְׁיִט (במדבר כח, ע), וסב, (סכאשון לשון מגן, כמכגומו) וס הנשבע למנס ולסבל על של עץ עץ, ועל אבן אבן (שבועות כמ.):

(9) ועשיה כל מלאכחך. כשמנה שנה, יסה בעיניך כהילו כל מלהכהך עשויה, שלה מהרהר החר מלהכה (מכילמה פ"ו): ובְּכֹס (שמואל־בּג, מו), וכן פמרונו מנו לבּ לוכור ממיד אֹם יוס השבת, שאס נודמן לך מפץ יפס, מהא מומינו לשבת (בילה מו): ההא שנאמר שַׁמַּמ דְּבֶּר מֻבֹּיִס שְׁמַיִס זוּ שְׁמֶעְמִּי (מהלים פב, יב). זכור לשון פעול הוא, כמו אָכוֹל וְשָׁמֹו (ישעיה כב, יג), קְנֹוּךְ ıcl (نَ مَرَدِّعَ غَيْمِينِ، بِدَرْءَ هَيِغُهُ ذِلَّهِ (דَدَّهُ حَدَّ، مُدَّدً), ادا پِرَيِي غُهُم مُونَادٍ (ديرَادَمُ دَمَ, ما) بِدِيرِه بِذَمَ بِرُدُ (דَدَّرَهُ حَدَّ، مُرَدً), ادا پُرِينَ غُهُم مُونادٍ (ديرَادَمُ دَمَ, ما) بِدِيرِه بِذَمَ بِرُدُ (تَخَدَّهُ حَدَّ، مُرَدًا

שבימם הקטנים, ווה ששנינו (שבה קכה.)קטן שבה לכבום, הין שומעים לו, מפני ששביחחו עליך: (10) אמס ובנך ובמך. אלו סקעניס, או אינו אלא גדוליס, אמרמ, סרי כבר מווסרין סס, אלא לא בא אלא להוסיר גדוליס על

68

ַנְיָּקְרָנְיִּי(ס) בּבַרְ יְהְנָה אָת־וָים הַשַּׁבָּת " אֶבוֹעַבוֹאַתוֹנִם שַׁשְּׁתַיַנִים מַשְּׁת

رتا ځك:(٥) בְּאַבְּמָר אֲשֶׁר־יָהוָה אֶלהֶיף

<u>₩</u>ZL: (0) לַאָּ טֹלְנֶב לַאָּ טַהְּדָּנִׁ בַבְהַבְּבַ הָּב טַלְנִיב לַאִּ טַסְבַיִּגַר בְּטַבָּבַבַ בַּ לְאִ טִרְצֶּח (ס) לָאִ טִּנְאָר (ס)

נְעַמְרְוּ וֹכִילְ אָּמֶּר לְבַמֶּב:(פּ) אָמָּט במֹשׁ וֹמֹלֹבוּו וֹאַמֹּטוּן וֹמָוּבוּן לא תַּהְמָד בֵּיִת בַעֶּהְ לָאַ־תַּהְמֹד

וְאֶת־תַלְפִּידִם וְאֵתְ קוֹלְ תַשִּּפְּר בְּעוֹרַיָּא וְיָה קל שׁוּפְּרָא וְיָה וְבְּלְ הַעְּם אֶת הַפּּוֹלְיה וְבָלִ עַּמָּא חָזוֹ יָה קַלַיָּא וְיָה

تَاٰمَٰتُكُ، تَالُكُ عَالَ كَاكِ :

אֱלֹהֶים פֵּן־נְמִיּת: מֹמֹנוּ וֹנְאַמְׁמֹמֹ וֹאַכְ ַיֹּבְעַבׁ מֹמֹנוּ וּנִלַבּּנִ וֹלְאִ יִטִׁמִּכְּ מִמּנֹאִ מִוֹ וּוֹאָמִרוּ אָלַ־מַמָּה וּבּר־אַמָּר וּאָמרוּ לְמִמָּר מִלֵּיל אַהְ עִּמָּר

> ىر بايك لا يُحَالِم الْكِلَامَ اللَّهُ اللَّالِي اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا אָשָׁהַ עוֹ אַבְעָּא ווֹע אַבְעָּא אָרֵי שָׁהַא יוֹמִין עַּבָּר יִיַ יָת

> ביירכון יומף על אַרְשָא דַייָ ופר יה אַבוּף וִיָה אִמָּף בָּדִיל

> סְבַּרוּהָא דְשִׁקְרָא: לא טלמוג וֹפֿמ לא טוונ לא

> נאַמִמּיה וְתוֹביה יחְמָביה וְכֹל סטמגר אַסט סללב וֹמּלבּיה לא עוומיד בית חברה לא

וֹלַמוּ מִבוֹינל: נְאָט בִינִר מְאָוֹ וֹנִינֵא בַמִּם נִנְּיְמִוּ מִנֵּבְא בַּטְנוֹ וַנְוֹזִא מַמָּא נָוָמִוּ

בום ון דלמא נמות:

hallowed it. blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the Lord that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the Lord made

giveth thee. land which the Lord thy God that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour. not steal. Thou shalt not bear false not commit adultery. Thou shalt Thou shalt not murder. Thou shalt

thing that is thy neighbour's. nor his ox, nor his ass, nor any man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbout's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the and the voice of the horn, and the thunderings, and the lightnings, And all the people perceived the

die. let not God speak with us, lest we thou with us, and we will hear; but And they said unto Moses: 'Speak

בשבם: _ ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בשבי לחס משנס, וקדשו במן שלה סיס יורד בו: (11) וינה ביום השביעי. כניכול סכמינ נעלמו מנוחס, ללמד סימנו קל וחומר לאדס שמלאכחו געמל וניגיעס שיסא נוח

ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ): (21) למען יאריכון ימיך. אם מכבד יאריכון ימיך, ואם לאו יקלרון, שדברי חורם נועריקון הם נדרשים, מכלל הן לאו

ממון ולהלן בגונב נפשום, אמרם, דבר הלמד מענינו, מה לא הרלה לא הנאף מדבר בדבר שהייבין עליהם מיחה ביה דין, אף . אַישָׁסְ מְּקַם אֶם זְרִיס (ימוקאל עו, לב): - לא חגנוב. בגונב נפשות סכמוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו אלא וס בגונב (13) א הגאף. פֿין ניפֿוף פֿלפֿ בפֿשַמ פֿיש, שנפֿמר מוֹם ייַמַמ כַּנֹפָף וְכַּנִּפָׁפֶּמ (ויקרפֿ ב, ו), ופֿומר כְפָשָׁשְׁ כַּמְנָפָׁפֶּמ פַּמַמ

(מסלים פח, יג. מכילחה שם): לאחרישם שנים עשר מיל, כאורך מחנישם, ומלאכי השרם באין ומסייעין אוחן להחזירם, שנאמר עַלְבֵי לְבָּאֹוֹח יִדֹּדוּן יִדִּדּוּן במקום אחר (שם): - אח הקורות. היולאין מפי הגבורה: - ויגעו. אין נוע אלל זיע (שם): - ויגעהרו מרחוק. היו נרמעין סיס בסס מרש, מלמוד לומר נעשס ונשמע (מכילמא פ"ע): רואים אח הקולות. רואין את סנשמע, שאי אפשר לראות (EI) וכל חעם רואים. מלמד שלא סיס בסס אחד קומא, ומנין שלא סיס בסס אלס, חלמוד לומר ויענו כל סעס, ומנין שלא לא מגנוב דבר שמייב עליו מימח ביח דין (סנהדרין פו.):

چא קאָלהַים וּבַעַּבוּר הָהָיָה אָהָנָלִי לְכוֹן יָקָרָא דִּייִ וּבְדִיל ַג שׁיבֶּאנֶ כִּּי לְבְּלֹמְּבוּירִ וֹפַּוּת אָשֹבְם אַבִּי בְּדִילִ לְוֹפֹאִת יִשְׁכִּוּ

בדיל דלא החובון: خُلَاكُات، يَانَتِدُ يَانُجُتِينِ مَمْ هَقِيرِيا ַנּיֹאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הַעָּם אַל־נַאַמַר מֹשֶׁה לָעַמָּא לָא תַּדְהַלִּוּן

before you, that ye sin not.' you, and that His fear may be Fear not; for God is come to prove :And Moses said unto the people:

نايلاقاتات

אָלַ_עְּהְּבֶּׁלְ אָהֶעַרַהְּמִם לְגַּרַ אָנִמִּטִּהָא בַּטִּמָּן נְפָּרָא ַנַיַעָּלַר הַעָּם מַרְחָל וּמֹשֶׁר וְקָם עַּמָּא מַרַחִיק וּמֹשֶׁר קָרַיב

darkness where God was. Moses drew near unto the thick And the people stood afar off; but

עַמְבֶּם: لَّهُرَبُّت كُر مَالِ لَيْهُمِّرَت لَيَكُلُّنَر مَا هُمَّنُهُ مَجْرَدِن مَقْدِياً: מפמגר שְאַמִּר אָּכְ-בֹּדָּר וֹהְבֹאֹבְ אַמֹּם לְבֹּדָּר וֹהְבֹאֹבְ אַנוּו שׁזִּינוּו אָבּוּ נַיּאִמֶּר יְהְנָהׁ אֶלְ־מֹשֶׁה כָּה נַאָּמָר יִיְ לְמִשֶּׁה כַּדְנָן מֵימַר

다했스[[(0

you from heaven. have seen that I have talked with children of Israel: Ye yourselves Thus thou shalt say unto the And the LORD said unto Moses:

נאַקַבַּי, זַּבְּב לָאָ עַהַּמִּוּ לַכִּם: °° לְאִ עַמְּשִׁוּן אִעִּי אֵלְבִי כְּסֶׁלּ לְאֵ עַמְּבְּרוּן בֵּרְמֶּו דַּחַלְּן

עעבדון לכון: יהקסף ודהקלו הדהב לא

הְבֹּנִנִי לְעַפּׁן אָהָבָע בֹּוֹבִינִי

ווט ולסט טולאָב מו הוֹנַ

ינובי דַבַּח צַּלוֹהִי יָת צַּלְוָמָרִ

מֹוַבַּט אַנַמִּטֹא שַּהַבָּינִג בוֹנַמָּ,

not make unto you. of silver, or gods of gold, ye shall Ye shall not make with Me—gods

אַבוא אַבור ובַרַבְּהָיוּ: עַמְּלִיִם אָמֶהַר אַנְבַיר אָנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּׁנַר שָּ ڠٮڂۼۮڬ ڶڠٮڂڟڎڬ ڂڂ٥ ··· מְלֵּנו אָּטַ מְלַנִּוּ וֹאָטַ הַאַלְמָּנִּיּ מובח צַרְמְרֹ מַצְּשָׁר לִי וִזְבַחָתָ

will come unto thee and bless thee. cause My name to be mentioned I thine oxen; in every place where I ימו שובנ בכל אַנור בַּאַהָביי peace-offerings, thy sheep, and thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

יראחו. על ידי שכלימס אומו גַכאוי וּמְאָנָס, מדעו כי אין וולמו, ומיכאו מפניו: וגדולס, כמו סָרִימוּ גַם (ישעים פב, י), סָרִיס גַפַּי (שס מט, כצ), וַכַנַּס עַל סַגְּבְּעָס (שס ל, יו), שסוח וקוף: 👚 ובעבור ההיה (17) לבעבור נסוח אחבם. לגדל אחכם בעולס, שילא לכס שם באומות שהוא בכבודו נגלה עליכה: נסוח. לשון הרמה

\$\frac{1}{8}\frac{1}{6

(18) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילוח, חושך, עון, וערפל, שנאמר וְקָּקָר בּעֵר בְּמָשׁ עַד לֵב קּשָׁמֵיִס חֹשֶׁךְ עָגָן וְעַרְפֶּל

בא לסוסיר שלא יומיף על צי, שאס עשית די, סרי סן לפני כאלסי וסב: לא חעשר לכם. לא מאמר, סריני עושס כרוביס בבמי הכרובים, שאמה עושה לעמוד אחי, שלא יהיו של כסף, שאם שניתם לעשומם של כסף, הרי הן לפני כאלהות: ואלחר זחב. (02) לא חעשון אחי. לא מעשון דמום שמשי המשמשים לפני במרום (מכילתא פ"י): אלחי בסף. בא להזסיר על המרך. דבר מחר, הרפין השמים ושמי השמים, והלימן על ההר, וכן הוא אומר <u>וי</u>מ שְמִים וַיֵּבְד (חהלים יח, ו. מכילחא פ"ט): ביניסס, מן סַשְּׁמַיִס סִשְׁמִישַ בְּמִיס, וֹמְשׁ הַנִּי לְיַשְׁכֶּךְ וְשַׁלְ סְמְבֶּן סֶרְבָּוֹלְ מָתְמִשׁ הַבְּיִלְים (דבריס ד, לו), כבודו בשמיס, ומשו וגבורמו על לו פעמיס שלצו חלוק מלסאמין: - בי מן השמים דברתי. וכמוב אחר אומר, וַיֵּבֶד ס'עַל אַר מִינִי, בא אכמוב השלישיו הכריע (פו) כה האמר. גלשון סוס: - אחם ראיחם. יש ספרש גין מס שלדס רולס למס שלחרים משימין לו, שמס שלחרים משימין (דבריס ד, יא). ערפל הוא עב העון, שאמר לו הנה אָנֹכִי בָּא הַבֶּיִר בְּעַב הָשְנָן (שמות ימ, ע):

יב, כו), ואין שחיעה בראש המובח (מכילחא פי"א ובחים נח.): אח עולחיך ואח שלמיך. אשר מלאיך ומבקרך. אם לאיך עליו. מֿצֿלו, כמו וְשָּלְיו מַשֵּׁס מְנַשֶּׁס (במדבר בּ, כ), ו מֿינו מֿלמֿ עליי ממש, מלמוד לומר סַבְּשָׁר וְסַדְּס עַל מִוְבַּמ סִ' מֻלֹּסֶייְדּ (דבריס שקיק ממלף אם פלל מובם קנפושם הדמק בשעם הניימן (מכילםף שם): - העשה לי. שמקף מחלם עשייםו לשמי: - ודבחת (וב) מזבה אדמה. ממוצר באדמה, שלא יבננו על גבי עמודים או על גבי כיפין (נ"א בסיס) (מכילמא פי"א). דבר אחר, כנסיום ובבמי מדרשום כדרך שלני עושה בבים עולמים, לכך נאמר לא מעשו לכם:

تترقم لإجراب تمترخ كأب: לאַ־מִּבְגָה אָהָהָן נְּזִיִּת בַּי חַרְבְּרָּ נאם מוֹכֹּנו אַבֹנום עַהַהַּעַרַלָּנִי

إلى المرات المرا מֹוַבַּע אַבֹנוּן עַמַּבּי

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

עָּלֶיו: (פּ) معرطي طاختا يخشد لإيد يعدد شادنك لا يحري بالمعرب هدانك هربياد: מס וְלְאִי־תַעַּבֶּה

מֹלַ וֹלְא טִפַּט בְּדַרְנִּין עַלְ מֶּרְבָּחִי

be not uncovered thereon. unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

IXX

The Haftarah is Isaiah 6:1 - 7:6 & 9:5 - 9:6 on page 213. Sepharadim read Isaiah 6:1 - 6:13.

۵۱ ۲۹۲۳۵۰ معومره لَجُذُلِ لَفِيهُ فَمِن لَجُمُّكُ لَا يُعَمِّلُ لَا يُعَلِّمُ لَا يُعَدِّلُ

LŪĠĿL

which thou shalt set before them. Now these are the ordinances

□=: יפול לבר חוריו מגו: نَمُّزُك بَرِّهُخَمِْنَ يَمَّعُ كَلَاقَهُ، هَينَ هُدَا يَقْدِنَ بَخِهُخِيَةَ بَنْهُ בּׁ, שַׁלֵּנִׁעְ מְּכֵּׁעַ מִּבְׁיְ, מִּמְ מְּנֹוּם אָנֵי, שַּוֹבּוּן מַבְּנָא בַּנ וֹמְּנָאֵלְ

nothing. seventh he shall go out free for years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

באס שס, ווסו בית סבתירס, שס ניתן רשות לכסניס לסוכיר שס סמפורש בנשיאת כפיס לברך את סעס: שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרה שביינתי עליך, מכאן אתה למד, שלא ניתן רשות להזכיר שם המפורש אלא במקום שהשביינה ואם בקרך. ירוש לאם עולמיך ואם שלמיך: - בכל המקום אשר אזכיר את שמו. אשר אם למן לך רשום לסוכיר שם סמפורש

איש לאשמו, בין משפחה למשפחה, בין אדם לחבירו, על אחח כמה וכמה שלא חבואהו פורענות: . אבנים שאינם רואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שממילות שלוס אמרה תורה לא תניף עליהם ברול, הממיל שלום בין מ"ד). ועוד, שהמובח מטיל שלום בין ישראל לאביסם שבשמים, לפיכך לא יבא עליו כורם ומחבל, והרי דברים קל וחומר, ומה שהמובח נברא להאכיך ימיו של אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין זה בדין שיונף המקלר על המאכיך (מדוח פ"ג עליה. סרי כי זס משמש בלשון פן, שסום דילמם, פן מניף מרבך עליס: ותחללה. סה למדם, שהם סנפה עלים ברול מללה . אין אס סללו מלוין, אלא ודאין, וצלשון כאשר סס משמשיס: - גזיה. לשון גויים, שפופלן ומכתתן בצרול: - בי הרבך הנפה משמש צלשון כאשר. וכן וָאָס מַּקְרִיצּ מִנְמַת בְּפּוּרִיס (ויקרא ב, יד), זו מנחת סעומר שסיא חודה (מכילתא פּי"א), ועל כרחך שְׁלֶמֹוֹת מִּבְּנֶס (דבריס כו, ו). וכן מְס בֶּמֶף מַלְנֶס (שמות כב, כד), תובה הוח, שנחמר וְסַעַבֵּע מַעַבִּיעָמּי (דבריס מו, ת), וחף וה משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשה לי מובת אבנים לא מבנה אחהן גוית, שהרי חובה עליך לבנות מובת אבנים, שנאמר שַׁבְּנִיס (22) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס שבתורס רשות, תוץ מג', ולס מובת לבניס תעשה לי, הרי לס וה

בסס מנסג בויון, מבירך שסוא בדמות יולרך, ומקפיד על בויונו, על אחת כמה וכמה: בזיון, וסרי דברים קל ומומר, ומס מבנים סללו שמין בסס דעת לסקפיד על בזיוגן, ממרס מורס סומיל ויש בסס נורך לא מנסג ערוס ממש, שהרי כמיב ועשה להם מכנמי בד, מכל מקום הרחבת הפסיעות קרוב לגלוי ערוה הוא, ואתה נוהג בהם מנהג אלה מלוק יסה ומשופע: אשר לא הגלה ערוחך. שעל ידי המעלות ההה לכיך להרחיב פביעותיך, והף על פי שהינו גלוי (33) ולא חעלה במעלות. כשלמס בונס כבש למובת, לא מעשסו מעלות מעלות, אשקנו"ש בלע"ו (שמופען שמאפלען)

להמשיבה), שנאמר כי לא כלורנו לורם ואויבינו פלילים (דברים לב, לא), כשאויבינו פלילים זהו עדות לעלוי יראמם: ישראל, אל מביאסו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם האלילים להשביחם (פ"א ומוכן לאכול לפני האדם: – לפניהם. ולא לפני עובדי אלילים (גימין פה:), ואפילו ידעת בדין אחד עהם דנין אותו כדיני שדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עלמי להבינם מעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר חשים לפניהם, כשלחן הערוך חשים לפניהם. אמר לו סקצ"ס למשס, לא מעלס על דעמך לומר, אשנס לסס ספרק וססלכס צ' או ג' פעמיס, עד שמסא מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשה דינין לפרשה מובה, לומר לך שהשים סנהדרין אלל המקדש (מ"א המובה): אשר (I) ואלה המשפטים. כל מקוס שנהמת הלה, פפל הה הרהשונים, והלה, מופיף על הרהשונים (שמו"ר ל, צ), מה הרהשונים

AUL: בַעַל אַשָּׁהֹ הַנְּאַ וַנְצְאָה אַשָּׁהַוֹ בִּלְחוֹדוֹהִי וִפּוֹק אָם בְּעֵיל אָם_כֹּנְפֹּנְ וֹבֹאָ כַּנָפַּנְ וָהֵאָׁ אָם_ אָם

بقبازير كإمائات زبريم يوم جروان לו בָנִים צַּוֹ בְּנְוֹת הָאִשֶּׁה וִילְבָּיהָ ×۵-×۲۰۲۲ نقلے با خشت زیکے ت

〈※ ※紫※ 中草物で: אָנר אָרוֹי אָר אָשׁוֹאָטִין וָאָר בָּנְיִי וֹאָם אַמְּנַ יִאָמַנַ עַמְּבֹּע אַנַבְעַי, וֹאָם מִוּמָנַ ווֹמָנַ מַבַּבּאַ

ַבֿמּבְאָה וֹהַבֹּבוֹ לִהְלֶם: (o) הַמְּוּנוֹעַ וְרְצַּע אֲדְנָיוֹ אָת־אָנְוֹי لْكَالْاَمُا لِمُكَاثِّرًا كُمُ لِلْكُمْ لِأِنْكَ لَازَالُ حُوْلِينَ لَحَالِينَ كَاٰئِمَ

> KÜLL: אַטַּטָא בוא וָקפּוֹק אָהָהַיּה

> יפוק בלחודוהי: ילַנָהָא טָהַי לְרַבּוֹנָה וְהִיאָ יטַלִיד לַיה בְּנִין אַוֹ בְּנָן אָהָהָ אָם בַבּוָנִיה יִמֵּין לֵיה אָטְּהָא

> ווט בני לא אָפּוּק בַּר חוֹרין: בוני נת אַפֿיני

> ויהי ליה עבר פלח לעלם: בבוניה יח אורניה במרצעא אַן בַּלְוֹע מוּוּוָתָא וֹוַבְצָּת בּוֹנוֹא וֹלַבְבְנִיה לְנָת בַּמָּא

> > then his wife shall go out with him. go out by himself; if he be married, If he come in by himself, he shall

> > himself. master's, and he shall go out by wife and her children shall be her she bear him sons or daughters; the If his master give him a wife, and

> > children; I will not go out free; love my master, my wife, and my But if the servant shall plainly say: I

serve him for ever. through with an awl; and he shall and his master shall bore his ear the door, or unto the door-post; unto God, and shall bring him to then his master shall bring him

דין: לחפשי. למירומ: ְּוְכִי יְמִיךְּ שְׁמִיךְּ עַמְּךְ וְנִמְכִי לְךְּ (וִיקְרִאַ כִּה, למ), הרי מוכר עלמו מפני דוחקו אמור, ומה אני מקיים כי חקנה, בנמכר בביח . אָס מֵּין לוֹ וְנִמְפַּר בְּגְנֵבֶּמֹו (שמום כב, א), או אינו אלא במוכר עלמו מפני דמקו, אבל מכרוהו בים דין לא ילא בשש, כשהוא אומר כי ימכר לך אחיך העברי (דברים טו, יב), לא אמרחי אלא באחיך: 🗈 כי חקנה. מיד בים דין שמכרוהו בגובחו, כמו שנאמר שניס יעבוד, ומס אני מקייס וְסִקְנַמַלְפָּס אֹקָס (ויקראֿ כס, מו), בלקוח מן סכנעניס, אבל בלקוח מישראל יצא בשש, מלמוד לומר (2) כי הקנה עבד עברי. ענד שהוא עניי, או אינו אלא ענדו של ענרי, ענד כנעני שלקחתו מישראל, ועליו הוא אומר שש

סכמוב, שסקונס עבד עברי מייב במזונות משמו ובניו (קידושין כב.): (קידושין כ.): אם בעל אשה הוא. ישראלית (תכילתא פ"ב): ויצאה אשחו עמו. וכי תי סכניקס שתלא, אלא מגיד לבושו, בכנף בגדו: 🗆 בגפו יצא. מגיד, שאם לא סיה נשוי מחחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים (3) אם בגפר יבא. שלא סיס נשוי אשה, כמרגומו אם צלמודוסי. ולשון צגפו, צכנפו, שלא בא אלא כמות שסוא, ימידי צמוך

אֿס ְ סבּיאֿס פימנין יונאֿס, שנאמר פְֿמִיךְ סָעְבְּרִי אֹו סָעְבְרִיָס (דבריס עו, יב) מלמד שאף סעבריס יונאס בשש: מלמוד לומר סאשס וילדיס מסיס לאדוניס, סא אינו מדבר אלא בכנענימ, שסרי סעבריס אף סיא יולאס בשש, ואפילו לפני שש (+) אם אדניו יחן לו אשה. מכאן, שסרשות ביד רבו למסור לו שפחס כנענים לסוליד ממנס עבדיס. או אינו אלא בישראלית,

(5) את אשתי משפתס:

שנס קרויס עולס, ולה שיסה עובדו כל המשיס שנס, הלה עובדו עד היובל, בין קמוך בין מופלג: ועבדו לעולם. עד סיובל, מו מינו מלמ לעולס כמשמעו, מלמוד לומר וְמִים מֶל מִשְׁפַּמָמֹו מָשָׁבוּ (ויקרמ כס, י), מגיד שממשיס ועל שמי המוווות, ואמרמי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם, ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעלמו, ירלע בפניהם: בלואר למכשיע) מה נשמנו דלמ ומוווה מכל כלים שבבים, אמר הקב"ה, דלמ ומוווה שהיו עדים במלרים כשפשחמי על המשקוף בני ישראל עבדים, וסלך וקנס אדון לעלמו, מרלע. רבי שמעון סיס דורש מקרא זס כמין חומר, (ר"ל קשר לרור מבושס שמולין וכאי, און ואת ששמעה על הר קיני לא מגנוב, והלך וגנב, מרלע (מכילתא פ"ב), ואם מוכר עלמו, און ששמעה על הר קיני לי לי שַּיְמֶנִים (ויקרם יד, יד), מה להלן הימנים אף כאן הימנים. ומה ראה און להרלע מכל שאר אברים שבגוף, אמר ר' יוחנן בן . או אינו אלא של שמאל, מלמוד לומר און און לגוירה שוה, נאמר כאן ורלע אדוניו אם אונו, ונאמר במלורע פְּנוּך אֿוֶן בַמִּשַּבֶּר המווום, הקים דלה למוווה, מה מוווה מעומד אף דלה מעומד (קידושין כב:): ורצע אדוניו אה אזנו במרצע. הימניה, שמוווס כשרס לרצוע עליס, מלמוד לומר וְגָמַמָּס בְּטָּוְנוּ וּצַדֶּגֶּמ (דבריס מו, יו), בדלם ולה במוווס, סה מס מלמוד לומר הו הל (6) אל האלהים. לבים דין, לריך שימלך במוכריי שמכרוסי לו (מכילמה פ"ב): אל הדלה או אל המזויה. יכול שהסה

- לְאַ עֹהֵא בֹּהָאָנ עַהְדָּבׁוֹנִם: رْ،، וְבֶּיִרִיִּמְבָּר אָיִשׁ אָתִדְבִּתְּוֹ לְאָמָוֹד
- בְבְגְרַרְבֶה: לְמַּם נְּבְינִי לְאָרִינְיִמְהָּלְ לְמְבְּנִיף אָּמִינִוּ לִינִי בִיה רְשִׁי לְזִּבְוּנִי « (כי לא)[קי לוֹן וְשְּׁבְה וְהֶפְּבְּה הִישִּיִישָׁה בֵּיה וִיפִּרְשִּׁה לִּגְּבִר אִם בְּישֶׁר בְּעָּיִר אַבְוֹנִיהְ אַמֶּר אִם בּישְׂר בְּעִינִי רְבּוֹנִה
- הבנות יעשה קה: י וֹאִם_לְבֹנוֹן 'וֹגֹּמֹנִנֹּנִי בֹּמְמֻפַּׁמּ וֹאִם לִבְּבוֹנִי וֹלַיִּגִּמִנִּי בִּנִילְבַּעִי
- בְּסִוּמָה וְעְּלְמִוֹנִה לְאִ וֹלְנֵה: יי אָם־אַמֶּרֶה וָקַּה־לָוֹ שְׁאֵבֶה אָם אּיהְרָנְהָא יַסַּב לֵיה וִּיּנִה
- וַנְצְאָר חַנָּם אֵין בְּסֶר: (ס) " וָאָם_מְּלָתַ-אָבֶּע לָאִ זֹהַמֶּע לָצִׁ וֹאָם טַּלָע אִבֶּוּן לָאִ זַּהְבִּיד לַהַ

- עַבְרַיָּא: לְאַמְעוּ לְאַ טִפּוָל כְּמִפּּלְנוּנוּ וּאָבו וֹזְבּוֹן וּלְבוֹ וֹטְ בָּבְשִׁינִי
- בְּמִמְלַמֶּנִה בַּה:
- בְּנָת יִשְׁרָאֵל יַנְעָּבִיי לַהִי
- בְּסִוּתַה וְעְּנְתִּי לְאִ יִמְנַעִּ:
- וְחִפּוֹק מַגָּן דְּלָא כְּסָף:

- as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be
- deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt her unto a foreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who
- manner of daughters. he shall deal with her after the And if he espouse her unto his son,
- rights, shall he not diminish. food, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her
- nothing, without money. her, then shall she go out for And if he do not these three unto
- יולסס ברסשי מיברים, מף סומ מינו יולמ ברמשי מיברים: כעבדים כנענים, יכול סעברי יולה ברהשי היברים, מלמוד לומר סעברי הו סעבריה, מקיש עברי לעבריה, מה סעבריה הינה יליאומיו, מס עברי יולא בשש וביובל, אף עבריס יולאס בשש וביובל, ומסו לא מלא כלאת סעבריס, לא מלא בראשי איבריס או אינו אלא לא מלא כלאת סעבדים בשש וביובל, מלמוד לומר כי ימכר לך אחיך סעברי או סעברים, מקיש עבריה לעברי לכל בשן ועין, אלא עובדת שש, או עד היובל, או עד שתביא סימנין, וכל הקודה קודה להירוחה, ונותן לה דמי עינה או דמי שינה אינו דין שלא ממכר (ערכין כע:): - לא חצא כצאח העבדים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל זו לא מלא ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכמוב וילאס חנס אין כסף, שאנו דורשים אומו לסימני נערום, שאינס מכורס (ד) וכי ימבר איש אח בחו לאמה. בקמים סכמוב מדבר (מכילמא פ"ג), יכול אפילו סביאם סימים, אמרת קל ומומר,
- שלם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לוה: מאללך: לעם נכרי לא ימשל למכרה. שאינו רשאי למכרה לאחר, לא האדון ולא האב (קידושין יה:): בבגדו בה. שנה, נמולה שקניה עבודה כל שנה ושנה בששיה המנה, ועשהה הללך צ' שנים, הרי שלישיה המנה, מול שני שלישיות המנה והלה אללו כאילו היא שכורה אללו, כילד, הרי שקואה במוה ועשמה אללו צ'שנים, אומרים לו, יודע היית שעמידה ללאת למוף שש ימן לה מקום להפדום וללאם, שאף הוא מסייע בפדיונה, ומה הוא מקום שנומן לה, שמגרע מפדיונה במספר השנים שעשמה לאשם, וכמף קניימה הוא כמף קדושיה. וכאן רמו לך הכמוב שמלוה ביעוד, ורמו לך שאינה לכיכה קדושין אמרים: והפדה. (8) אם רעה בעיני אדניה. שלא נשאס מן בעיניו לכנסס (מכילמא פ"ג): אשר לא יעדה. שסיס לו ליעדס ולסכניסס לו
- (9) ואם לבנו ייעדנה. סאדון, מלמד שאף בנו קס מחמיו ליעדס אס ירלס אביו, ואינו לריך לקדושין אחריס, אלא אומר
- מו:): כסותה. למשמעו: ענתה. משמיש: (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה בסוחה ועונחה לא יגרע. מן סממס שייעדלו כנר: שארה. מזונות (כמונות לס, סרי אם מיועדם לי בכסף שקיבל אביך בדמיך: כמשפט הבנות. שאר כסומ ועונס:
- בגין למלוק: לרצוס יליאם צגרוס, ואס לא נאמרו שניהם, הייםי אומר וילאה חנם זו צגרוס, לרך נאמרו שניהם שלא לימן פחחון פה לצעל שאם קדמו סימנים לשש שנים חלא בקן (מכילחא פ"ג), או אינו אומר שחלא אלא בבגרוח (קידושין ד.), חלמוד לומר אין כסף, קודס פימנין, כבר למדנו שמלה, שנהמר הַשַּבְרִי מוֹי הַשְבְּרִיָּה וַשְּבְרִי בַשׁ שָׁנִים (דבריס עו, יב), ומהו ההמור כהן וילהה הנה, ממס שריבה לעבדים, ומס היא היליאה, ללמדך שמלא בסימוין, ומשהה עמו עוד עד שמביא סימוין, ואם הגיעו שש שנים מפדיונס ומלק, וזס לא יעדס לא לו, ולא לצנו, וסיא לא סיס בידס לפדומ את עלמס: 👚 ויצאה חבם. כיבס לס יליאס לזו יותר (11) ואם שלש אלה לא יעשה לה. אם אחת משלש אלה לא יעשה לה, ומה הן השלש, ייעדיה לו, או לבנו, או יגרע

ישנאנ עַבָּה אָיש וָמָה עָות יוּמָת:

אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִי: ניקטלניה **4%[**@

dieth, shall surely be put to death. He that smiteth a man, so that he

្សេល ឃុំពុក: (o) خُرْيُة السَّمْسُ، خُلِّهِ مُخِبَّه يَجْمُد يُخْمُون خُرِيدية يَجْمَدَ خُلِي يُعْمَدِ וַאַּמֶּרְ לַאַ בְּּדְר וְהָאֵלְיָהם אִנָּר יוּדְלָא כְּמַן לֵיה ימון קָּדָם יִי

إلى المرابط ا

he may flee. I will appoint thee a place whither God cause it to come to hand; then And if a man lie not in wait, but

٤٦

And if a man come presumptuously

מָנְתְ יִדְיִמְתֵּי לַאָּבוּהִי לְמִוּנו: (ס) בְּשְׁרְשְׁיִבְּיִ מִעְּםְ מִוְבְּּחִי הִשְּׁמְחָנֵי לְמִקְּשֶׁלֵיה בָּנְכִילִי מִעָּם מִוְבְּחִי וֹב'._וֹוֹב אָּוְהָה הַּלְ בַבֹּמֹבוּ לְבַבֹּלְנָוְ נֹאָבוּ, וֹבְהָהַת וּּבָב הַלְ טַבַּבוּיִב

שבלבניה למקעל:

his mother, shall be surely put to And he that smiteth his father, or from Mine altar, that he may die.

with guile; thou shalt take him upon his neighbour, to slay him

ײַ וּמַבָּה אָ יוּמֶה: (ס) İXCIL

מְוֹת יומֶת: (ס)

אַטַבּאַ יַטַבָּאַ יַטַבָּאַ さいだいだ % וֹנְלֶּב אָנֹח וּמְבֹבוֹ וֹנֹמֹאֵא בֹוֹצוֹן וּבְנִנְּבְ נֹפְהָא מִבֹּנִּוֹ וֹהְבֹאֹכְ

これなれて

אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִי:

death. hand, he shall surely be put to selleth him, or if he be found in his And he that stealeth a man, and

מדס אפילו נפליס במשמע, מלמוד לומר מכק איש, שאינו חייב עד שיכק בן קיימא, קראוי לקיות איש (מכילמא פ"ד): מכס איש, שומע אני אפילו קמן שסכס וסרג יסא חייב, מלמוד לומר ואיש כי יכס (שס), ולא קמן שסכס. ועוד, כי יכס כל נפש עד שיכם איש, סכם אם האשה ואת הקמן מנין, מלמוד לומר כי יכה כל נפש אדם, אפילו קמן ואפילו אשה. ועוד, אילו נאמר . איש וממ, אינו חייב אלא בסכאה של מימה (סנהדרין פד:). ואם נאמר מכה איש ולא נאמר ואיש כי יכה, סיימי אומר אינו חייב למס נאמר, לפי שנאמר וְאִישׁ פִי יַבֶּס פָל נֶפֶשׁ אֲדֶס מוֹח יוּמָח (ויקרא כד, יו), שומע אני סכאס צלא מיחה, חלמוד לומר מכס (12) מכה איש ומה. כמס כחובים נאמרו בפרשת רולמין, ומס שבידי לפרש למס באו כולם, אפרש: מכה איש ומה.

ווס שסרג במויד נסרג: ושמחי לך מקום. אף במדבר שינום שמס. ואי וס מקוס קולטו, וס ממנס לויס (מכוח יב:): שוגג עולה בסולס ונופל על זה שהרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אוחו לגלוח, נמלא זה שהרג בשוגג גולה, סיו עדים בדבר שיעידו, וה לא נסרג ווה לא גלה, והקב"ה מומנן לפונדק אחד, וה שהרג במויד יושב מחת המולם, ווה שהרג . אמרס מורס מרשעים יצא רשַע, וסאלסיס אנק לידו, במס סכמוב מדבר, בשני בני אדם, אמד סרג שוגג ואחד קרג מזיד, ולא שַּקַּדְּמֹנִי מֵרֶשְׁשִּיס יֵנֵהׁ בְשַׁע (שמוחל־ה כד, יג), ומשל סקדמוני סיח סמורס, שסיח משל סקב"ס שסוח קדמונו של עולס, וסיכן לי (מלכיס־ב ס, ו), מודמן למנוא לי עלס: והאלהים אנה לידו. ולמס מנא ואת מלפניו, סוא שאמר דוד, פַּאַשֶׁר יאמר מָשַל והאלהים אנה לידו. זמן לידי, לשון לא מָאַנֶס מַבֶּיךְ בְשָׁס (מסליס כֹח, י), לֹח יָאָנֶס לַפַּדִיק בָּל מָגַן (משלי יב, כחׁ), מִמְחַבַּיַס סוּח ימלל (דניאל ז, כה), אף כאן אשר לא לדה, לא לדד למלוא לו שום לד מימה, ואף זה יש להרהר עליו, מכל מקום לשון אורב הוא: יש לחברו באחח ממחלוקח של לד, נחברנו בחלק על לַד מִּנְשֵׁחוּ (ישעיה בוו, יב), לְדָּה מֹוֹרֶה (שמואל־ה כ, כ), וְמִלְּין לְלַד עִנְּמָׁה שלו לודס, וזסו פועל שלו לד. ואומר אני פסרונו כסרגומו ודלא כמן ליס. ומנסס סברו בסלק לד ליד, ואין אני מודס לו, ואס יא). ולא ימכן לומר לדס לשון סלד ליד, שלידמ חיום אין נופל ס"א בפועל שלס, ושס דבר בה ליד, וזה שם דבר בו לדייה ופועל (13) ואשר לא צדה. לא ארב לו ולא נמכוין. לדס לשון ארב, וכן סוא אומר וְשַׁמָּס לֹגֶס אָת נַפְשָׁי לְקַמְמָּשׁ (שמואל-א כד,

במימס. ולינו מייב אלא בסכאס שיש בס מבורס (קנסדריץ פד:): אביו ואמו. או זס או זס: מוח יומח. במנק: (פו) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על החובל בחבירו שהוא בחשלומין ולא במיחה, הולרך לומר על החובל באביו שהוא מקמנו למומ (סנהדרין לה:, יומא פה.): וסרופא וסרודה בנו וחלמידו, שאף על פי שהם מזידין, אין מערימין: - מעם מזבחי. אם היה כהן ורולה לעצוד עצודה,

וסאב סמכם אם בנו, וסרב סרודס אם מלמידו, וסשוגג, מלמוד לומר וכי יזיד ולא שוגג, לסרגו בערמס ולא שלים בים דיץ (14) וכי יויד. למס ואמר, לפי שואמר מכס איש וגוי, שומע אני אפילו רופא שסמים, ושלים בים דין שסמים במלקות ארבעיס,

משה מניץ, מלמוד לומר וגונג נפש (שס), לכך הולרכו שניהס, מה שחמר זה גלה זה (מכילחה פ"ס): 👚 ונמצא בידו. שרחוהו או טומטוס או אידרוגינוס שגנבו מנין, חלמוד לומר וגונב איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונב איש, איל לי אלא גונב איש, גונב (16) וגגב איש ומכרו. למק נאמר, לפי שנאמר פִי יִשְנָא הִּישׁ בְּנָפֶשׁ מֵחֶּסְיו (דבריס כד, ו), חֹין לי חֹלה היש שגיב ופש, אש

רימֶת: (ס) לי ומלבב אבוו rxair

וֹמִינוּ וֹנִפַּל לְמִמֶּבֶׁר: אַת־רַעָּהוּ בְּאָבֶן אַוֹ בְאָגְרָדְ וְלְא בְּכוּרְעֵייָא וְלָא יְמוּת וְיִפּוֹל

ימן וְרַפָּא יָרַפָּא: (ס) משְׁעַנְחָּוֹ וְנְמֶּהׁ הַשַּׁבֶּהְ רָלִק שְׁבְּחָוֹ בְּרְיִיהְ וִיהֵי זְכְא מְחִיָּא לְחוֹד

::20: אַמְתוּ בַּשְּׁבֶט וּמָת חַּוַת יְדִוּ נְקֹם אוֹ יָת אַמְתִּיה בְּשִּילְטָן וִימוּת

יַשָּׁם כֵּי כַסְפַּוֹ הָוּא: (ס) צַּן אִם־װָם אַּוֹ יוֹמָיִם יַעֲּמָד לַאַ פְּרַם אִם יוֹמָא אוֹ מְבֵין יוֹמִין

> אַטַבְּשָׁהַלְאִ יִטְבָּטְהִילִּי מות ודילים לאַבוהי こなはいに

לבר גע עלבייה פאַלגא או لَحْدِيْكِا كَالْهُمُونِ لَيَخْتِهِمِ لِكُتِّدِ يَزْهِرًا فِيخْدِيا لِيَضْتِدِ

نهجرت: בוּמַלְנֵיה וְמֵין נַאָּנָר אַסְיָא אם לקום וְהַהְתַּלֶּךְ בַּהָוּץ עַל־ אָם יִקוּם וִיהַלֵּיךְ בְּבָרָא עַל

הַרוֹת יְדִיה אִהְדָנְא יִהְדָן: וְבֶּירֹנְבֶּהֹ אֵישׁ אֶת־עַבְדְּוֹ אָוֹ אֵתְ־ נַאָּבִי יִמְחֵוּ וְּבָּר יָת עַבְּדִּיה

نظمته לא نشأا كالد حفقيد

his mother, shall surely be put to And he that curseth his father or

:pəq fist, and he die not, but keep his the other with a stone, or with his And if men contend, and one smite

shall cause him to be thoroughly pay for the loss of his time, and smote him be quit; only he shall upon his staff, then shall he that if he rise again, and walk abroad

surely be punished. he die under his hand, he shall or his bondwoman, with a rod, and And if a man smite his bondman,

punished; for he is his money. day or two, he shall not be Notwithstanding if he continue a

לקללס, ומר סבר לא מקשינן (שס): - סיא. והפסיק הענין וכחב וגונב איש בין מכה אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונכאה לי היינו פלוגחא, דמר סבר מקשינן הכאה שדים שגופו ומכרו, וומלס פידו כפר קודס מכירס (פוסדרין פס:): – מוח יומח. במוק. כל מימס סלמורס במורס פמס, מוק

(שם כ, כו), ובמקלל מביו וממו נממר דְמָיו בֹּו (מ"כ פּי קדושים קידושין ל:): לסוליה אם הקען: - מודו יומה. בשקילה. וכל מקוס שנאמר דמיו בו, בשקילה, ובנין אב לכולם, בָּאֶבֶן יִרְנְּמוּ אֹשָׁם דְּמֵישֶׁם בָּס . אביר, אשה שקללה אם אביה מנין, מלמוד לומר ומקלל אביו ואמו, סחם, בין איש ובין אשה, אם כן למה נאמר איש אשר יקלל (דו) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר אִישׁ אָישׁ אָשָׁי יִקְלַל אָם אָבִּיו (ויקרא כ, ט), אין לי אלא איש שקלל אם

נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. כמרגומו ויפל לבועלן, למולי שמבעלו ממלאכמו: (18) וכי יריבון אנשים. למס נאמר, לפי שנאמר עין מחם עין, לא למדנו אלא דמי איבריו, אבל שבה ורפוי לא למדנו, לכך

שומר קשופין, שסרי אף לפחר סחולי פינו רפוי למלפכח יד ורגל, וסוש כבר נחן לו מחמח נוקו דמי ידו ורגלו, שנפמר יד חחח נקס סמכס: - רק שבחו. בעול מלאכמו מחמם סמולי, אם קעע ידו או רגלו, כואין בעול מלאכמו מחמם סמולי, כאילו סוא שמובשים אומו עד שגראם אם ימרפא זה, וכן משמעו, כשקס זה והלך על משענמו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא יקוס זה, לא (19) על משענחו. על צוריי וכחו (מכילחה שם): ונקה המכה. וכי חעלה על דעתך שיסרג וה שלה סרג, הלה ללמדך כהן,

מַבְבּ נְמַמֶּט נְּלַם בְּבִיּט (ויקראַ בו, כה): אבר שהוא כדי למוח בהכאה זו, עבד הקל לא כל שכן: _ בקם ינקם. מיחם סייף (סנהדרין נב: מכילתא פ"ו), וכן הוא אומר גירסמ כא"ס) סכסו, וסלא דבריס קל ומומכ, מס ישכאל חמור אין חייב עליו אלא אס כן סכסו בדבר שיש בו כדי לסמים, ועל מפילו אין בו כדי להמים, מלמוד לומר בישראל, וְאָם בְּאָבֶן יֶד מֲשֶׁר יָמוּם בָּה (במדבר לה, יו) (או בכלי עך יד אשר ימום בו. נדון בדין יוס או יומיס, שאס לא מת תחת ידו ושהה מעת לעת פעור: - בשבט. כשיש בו כדי להמית הכתוב מדבר, או אינו מס כספו קנוי לו עולמים, אף עבד סקנוי לו עולמים, וסרי סיס בכלל מכס איש ומם, אלא בא סכמוב וסוציאו מן סכלל, לסיום (02) וכי יכה איש את עבדו או את אמתו. בעבד כנעני סכמוב מדבר, מו מינו מלמ בעברי, מלמוד לומר כי כקפו סול, יד רגל מחח רגל: ורפא ירפא. כחרגומו, ישלם שכר סרופא (בבא קמא פס:):

4445: וליוס, וס מעם לעם (מכילחל פ"ו): לא יוקם כי כספו הוא. סל לחר שסכסו, אף על פי ששסס מעם לעם קודס שמם, (IS) אך אם יום אי יומים יעמוד לא יוקם. אס על יוס אחד הוא פעור על יומיס לא כל שכן, אלא יוס שהוא כיומיס,

97	וְבְירִיַבֶּה אִׁישׁ אָת־עֵין עַבְּדָּוֹ אִּוֹ־ אָת־עֵין אֲמָהָוֹ וְשְׁהַהָה לִחְפְּשָׁי יְשַׁלְּהֵנּי תַּחַת עֵינְוֹ:	נפְּטְרְבֵּיה מֵלְף עֵינֵיה: וְיִחַבְּלְנַה לְבָר חוֹרִין הְעַבְבֵּיה אוֹ נְת עֵינָא הְאַטְחֵיה נְאָרֵי יִמְחָר בְּבָר יָת עֵינָא	And if a man smite the eye of his bondman, or the eye of his bondwoman, and destroy it, he shall let him go free for his eye's sake.	Ģ
Sz	קּוּיָּה מַּחַת כְּוּיָּה פָּצִע מַחַת פָּצַע חַבּוּרֶה מַחַת חַבּוּרֶה: (ס)	פִּרְעָא מַשְׁלּוֹפִי חֲלֶּף מַשְׁלּוֹפִי: פְּרְעָא מַשְׁלּוֹפִי חֲלֶף מַשְׁלּוֹפִי:	burning for burning, wound for wound, stripe.	S
† 7	מַּחַת יְּר בֶגֶל מַחַת בֶגֶל: מַחַת יְּר בֶגֶל מַחַת בֶּגֶל:	֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֖֡֝֝	eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,	1
٤٦	וְאָם־אָסִיוֹן יִהְיָה וְנְתַמְּה נָפָּשׁ מַחַת נְפָשׁ:	מַלְלֵב נֹפֹמָא: מְיִטְא נִבִּי, נִטִּמֵּגו נַפִּמָּא	But if any harm follow, then thou shalt give life for life,	٤
77	ېۋىرى ئۆزىد كۆۋىد كېۋىد ئىۋىد ئۆزىر ھۆزى ئۆۋىد ئۆۋىد ئىۋىد ئۆزىر ھۆزى ئۆۋىد ئۇدىد ئۇزىر ئۆلەر ئۇزىدىن ئۆزىرىن ئوزىرىن ئورىرىن ئۆزىرىن ئورىرىن ئورىرى ئۆزىرى ئۆزىرىن ئورىرى ئورى ئو	בְּאִטְּטְׁא וְנְשֵּׁנְן מְשִּׁנְתָּרְ בַּנְּנְנְּאִי בְּמָא בְּנְמָּנְּ הַבְּנְטִּי בַּהְּלְצִי וְלְא וְטֵי מִנְטָּא אִטְּיִּבְּאָטְ וְטִּיִּבְּר אִטְּטָא מְתְּבְּנָא וְנִפְּׁטְּוֹ וְלְבַּטָא וְאָבִּי וֹלְהֵוֹן יִּיִּבְרֵוֹן וְנִמְּטְוֹן	And if men strive together, and hurt a woman with child, so that her fruit depart, and yet no harm follow, he shall be surely fined, according as the woman's husband shall lay upon him; and he shall pay as the judges determine.	7

97

t7

כשימבענו סבעל בבים דיין לסשים עליו עונש על כך: ונחן. סמכס דמי ולדום: בפללים. על פי סדייניס: ברמיה בשביל הריזיה: ענש יענש. יגבו ממון ממנו, כמו וְשְנְשׁוּ הֹמֹן מֶמָה בָּשָׁף (דברים כב, יע): באשר ישיה עליו וגרי. יד): ולא יהיה אסון באשה: עווש יעוש. לשלם דמי ולדום לבעל, שמין אומס כמס סימס כאויס לסמכר בשוק, לסעלום לשון דמיפה והכחה, כמו פון פגף בְּמָבֶן רַגְלֶךְ (מהלים לח, יִּבְשֶׁבֶם יִמְנְגָפׁ (יִרמִים יג, מו), ילְמָבֶן נֶגָף (ישעיה ת, (שב) וכי ינצו אנשים. זה עם זה, ונתכוון להכות את חבירו, והכה את האשה (תכילתא פ"ת): ונגפו. אין נגיפה אלא

. אומרים ממון אבל לא נפש ממש, שהממכוין להרוג אם זה והרג אם זה פטור ממימה, ומשלם ליורשיו דמיו כמו שהיה נמכר (23) ואם אסון יהיה. נמשס: – ונחת נפש חחת נפש. רפומינו מולקין בדבר (מנסדרין עמ.), יש מומריס נפש ממש, ויש

(24) עין חחח עין. מימל עין מביכו, נומן לו דמי עינו כמס שפממו דמיו למכור בשוק, וכן כולס, ולה נמילת הבר ממש, כמו

(שלאג) וכן שְׁבְפּוֹת מְדִיס, שקיפוּ קידוס, תבומות בכות. וכן וְשַל הַמַשְׁקוֹף (שמות יב, ז), על שם שהדלת נוקש עליו: ולשון מבורה עק"ה בלע"ו (פפלעקקן) כמו וְנְמֵר מַבְּרַבְּלְמִיו (ירמיה יג, כג), ומרגומו משקופי, לשון הבעה, בעדור"ה בלע"ו שלינו מלמער כל כך, וזס ממכס בברול ולערו: חבורה. סיל מכס שסדס נלרר בס ולינו יולל, ללל שמלדים סבשר כנגדו, דמי ידו, אין פוטרין אוחו מן הצער, לומר, הואיל וקנה ידו, יש עליו לחחכה בכל מה שירצה, אלא אומרים יש לו לחחכה בסם שבם ורפוי ובשם ולער. ומקרא זה ימר הוא, ובהחובל דרשוחו רבוחינו לחייב על הלער אפילו במקום נוק, שאף על פי שנוחן לו שפלע אם בשרו, נפר"דור בלע"ו (אפענע וואונדע) הכל לפי מה שהוא, אם יש בו פחם דמים נוק, ואם נפל למשכב נוקן כגון כוואו בשפוד על לפרניו, אומדים כמה אדם כיולא בזה רולה ליעול להיוח מלעער כך: פצע. היא מכה המוליאה דם, (אב) כויה חחח כויה. מכוח אם. ועד עכשיו דבר בחבלה שיש בה פחח דמים, ועכשיו בשחין בה פחח דמים אלה לער, שדרשו רבומינו בפרק המובל (בבה קמה פד.):

מיימי מומר, מפילו שן מינוק שיש לה מליפין, לכך נממר עין (מכילמה פ"ע): שין ולם נסמר שן, סיימי סומר, מה שין שנברם עמו אף כל שנברם עמו, והרי שן לם נברם עמו. ואם נסמר שן ולה נסמר שין, כאשי אברים, אלבעות סידים וסרגלים, ושמי אונים, וסמועם, וכאש סגוים שסוא גיד סאמה. ולמס נאמר שן ועין, שאם נאמר (26) אח עין עבדו. כנעני, אבל עבלי אינו יולא בשן ועין, כמו שאמרנו אלל לא מלא כלאת העבדים: החות עינו. וכן בכ"ד

थ्रहो: (**व**) يَظِيرُ كِلْلَهُمْ، يَمَذِلُكُ، فَلَالَ لِيَمَرُفَيَهِ يَظِيرُ خُرِدَ لَائِدًا

تشد ئكد: וֹלַאִּ וֹאַכֹּלְ אָעַרַבֹּתִּּעָוּ וּבֿמֹל الاستادة المناس וְבֶּר יַנְּח שָׁוֹר אָת־אָּרשׁ אָנ אָת דַּ

עַמּוָרְ יִפְּלֵּלְ וֹנִם בֹּגַּלְיוּ יוּמֶת: וְאָמֹּע עָצֹּ אַנְאָ אָנָאַ אַנְאָאָמַיִי oz שׁלְאָם וֹעוּמֹג בֹּבֹמֹלִיוּ וֹלָאָ וַאָּם שׁוֹר נַגָּה הֿוּא מִהְמִל

וּפֿאָן פֿכָל אַאָב_יוּאָט מֿלָיני: ° אִם כִּפָּר יִישָּׁת עַּלְיִי וְנָתַן פִּדְיוֹן אִם מִמִוּן יִשִּׁיוֹן עַּלְיִהִי וְיִמֵּין

त्रुत :ष्क्षंत देरः אוֹ בָן יְגָּח אוֹ־בָת יְגָּח בַמִּשְׁפָּט אוֹ לְבַר יִשְּׁרָאֵל יִנּח חּוֹרָא אוֹ

رَجِيزِد لِيَشِيد نَفِظِد: (٥) حُولًا شِرِيْرَتُ شِكْرُتُ نَوَا لِهُمْمُهُ وَوَهُمُ مِرْفِياً وَذُمْنِا אָם־עֶּבֶּר יַגָּּח תַשְּׁוֹר צֵּוֹ אֲמָה אָם לְעַבְּדָּא יַנַּח תּוֹרֶא אוֹ

יפְּטְרְבֵּיה חֲלֶךְ שִׁבֵּיה: נֹאָם הָוֹ הַבְּבַיוּ אָנְהָוֹ אַמְטַוֹי נֹאָם הָוֹגָא בַּהַבַבוּנ אַנְ הָוֹגָא

זָבְא: יָת בַּסְבֵיה וּמֶבִיה דִּתּוֹרָא יָהַי וֹטֹבׁנִים טוָבֹא וֹלַא וֹטֹאַכּוּל אַן וֹע אַטֹעֹא וּמוּט אָעֹרַנֹמֹא וֹאָבוּ נֹנַע שַנָבֹא נֹע נּוּבֹבֹא

:יובקטיל: אַטאַ שוָבֿאַ וֹטַבוּגִים וֹאַל מָבוּיה ולא ומביה ווקטול גבר או ימְיְקְמַנְיִי וְאָטַסְנִיר בְּמָרֵיה וֹאָם שוֶר נֹנָּח הוּא מָאָטַמָּלָי

يركاله: פורקן נפשיה ככל הישוון

לַבֿע וֹמָבֹאָל וּנַע כַּבוּנִא בַבוּוֹ

ימין לְובוּנִיה וְתוֹבָא יִתְּרָבּי

tooth's sake. he shall let him go free for his tooth, or his bondwoman's tooth, s'nambnod sid tuo ətims əd li bnA

ox shall be quit. not be eaten; but the owner of the be surely stoned, and its flesh shall woman, that they die, the ox shall And if an ox gore a man or a

and its owner also shall be put to or a woman; the ox shall be stoned, kept it in, but it hath killed a man given to its owner, and he hath not time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

laid upon him. redemption of his life whatsoever is then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

this judgment shall it be done unto have gored a daughter, according to Whether it have gored a son, or

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

נקי מוכסיו ואין לו בהם הואה של כלום, זהו מדרשו (פסחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, לפי שואמר במועד, וגם שאפילו שחטו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, בהנאה מנין, חלמוד לומר ובעל השור נקי, כאדם האומר לחברו יצא פלוני ממשמע שנאמר שקול ישקל השור, איני יודע שסוא נצלה, ונצלה אמורה צאכילה, אלא מה חלמוד לומר ולא יאכל את צשרו, (82) וכי יגח שור. אמד שור ואמד כל בסמסומיס ועוף, אלא שדבר סכמוב בסווס (בבא קמא נד:): ולא יאכל אה בשרו.

מניין, מלמוד לומר וסמים: - וגם בעליו יומה. בידי שמיס, יכול בידי אדס, מלמוד לומר מוח יותַם סַמַּבֶּס רֹצָם סוּא (במדבר (בראשים מג, ג): - והמיח איש וגוי. לפי שנאמר כי יגח, אין לי אלא שהמימו בנגיחה, המימו בנשיכה, דמיפה, ובעימה, (92) מחמל שלשום. סרי עלע נגימומ (מכילמא פ"י): והועד בבעליו. לעון המראה צעדיה, כמו הָעָד הַעָּד בָּעָד בָּעָר בָּעָר בעליו יומח, סולרך לומר בחס ובעל סשור נקי:

לס, מו), על רליממו אמה הורגו, ואי אמה הורגו על רלימת שורו (קנהדרין מו:):

כופר: ונחן פדירן נפשו. דמי ניוק, דברי רבי ישמעלל. רבי עקיבל לומר, דמי מזיק (בבל קמל כו.): (0.5) אם כופר יושה עליו. אם זה אינו מלוי, והרי הוא כמו אם כמף מלוה, לשון אשר, זה משפטו, שישימו עליו בים דין

מלמוד לומר או בן יגם וגו', לחייב על הקטנים כגדולים (מכילחא נויקין פי"א): (וצ) או בן יגה. צן שסים קטן: - או בה. שסים קטנס, לפי שנסתר וסתים היש הו ששס, יכול הינו חייב הלה על סגדולים,

שמינו שום מלא דינר. וסשקל משקלו ד' זסובים, שהם מלי מונקיא למשקל הישר של קלוני"א: (28) אם עבד או אמה. כנענייס (מכילמה שם): שלשים שקלים יחן. גוירם סכתוב סוה, בין שסיה שוס הלף ווו, בין

שְׁמְּה שִׁוֹר אָוֹ חֲמִוֹר: וֹבְרֵע אָנִתְ בַּרְ וֹלְאִ וֹבַפֹּנִי וֹלָפַּלְ- וִבְּרֵו יִּבְּרַ יִּנִּרָ וֹלְאִ וֹבַפּּוֹנִיִּנִי וְכְּירִיפְּמָח אָישׁ בֹּוֹר אֹוֹ כֵּיר נַאָּרֵי וִפְּמַח גְּבָר מִּב אוֹ אֲרֵי

﴿خُمُّ إِنَّا لَٰكِقُلَا تُكْثُلُ خُلِيا (م) לַּהַלְּהְ חַבּוְרְ וֹהְבָּם כֹּסֵב וֹהְוֹרֵ

ಗ್ರಥ ಭಿರ್ಧ ಭಿರ್ಗ : הַחַי' וְחְצָּי אָת־כַּסְפֹּוֹ וְגָם אָת־ חּוֹרָא חַנְא וְיִפְּלְגוּו יָת כַּסְפֵּיה יים בעה נמת ולקברו אַר-השור דיסקביה וימוס ויזקנון יָר.

תַשִּׁיר וְהַמֶּת יֶהְיָה־לְּוֹּ: (ס) בּמְלְוֹנ מִבְּם וֹמִבִּם מוִב טֹטַנוּ $_{96}$ ਰੰਪਰੀ, ਨੇਟ੍ਰੇਕਰ ਟ੍ਰਿੰਸ਼ ਨਿੰਹੈਇ אַן נוֹדַע כַּי שָׁוֹר נַגָּּח הוּאַ

וופול הפון הורא או הפרא:

المارك الما וְמִיב לְמֶּבוְנִי וּמִימָא וְבִי מָרֵיה דְּגוּבָא יְשַׁלֵּים כַּסָפָּא

ואַב זְת דְמֵי מִיהָא וִפְּלְגוּוֹ: וֹב'. יַּגַּוֹב אָוִר אָישׁ אָנר אָנד וֹאָבי יִגּוּף חּוֹר הַגָּבָר יָת חּוֹרָא

ندرين שוְבֹא שַבְלַב שוְבֹא וּמִימָא וִבִּי נְמְרֵיה מְרֵיה שַׁלְמָא יִשַּׁלֵים עוא מאטמל, ומבלמוָני, וֹלָא אָן אַטֹנֹבַת אָבַנ טַנָּב נֹנָּבו

> and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it, And if a man shall open a pit, or if a

33

shall be his. owner of them, and the dead beast good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

divide. it; and the dead also they shall the live ox, and divide the price of so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

כשור, ולה נהמר שור והמור הלה שור ולה הדם המור ולה כלים (שם נג:): שנאמר למען ינוח שורך וחמורך, מה להלן כל בהמה וחיה כשור, שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמחך, אף כאן כל בהמה וחיה סכמוב (שס ג.): שור או חמור. סול סדין לכל בסמס ומיס, שבכל מקוס שנלמר שור וממור, לנו למדין לומו שור מוב מג שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא נא.): דלא יכסגו. הא אם כסקו פעור, ובחופר ברשות הרבים דבר (33) וכי יפחח איש בוד. שהיה מנוקה וגלהו: או כי יכרה. למה נאמר, אם על הפתימה הייצ על הכרייה לא כל

(מכילמה פי"ה בבה קמה י:): לא מודבן סכא מודבן סכא): - והמת יהיה לו. לניוק, שמין את סנבלס וניטלס בדמיס, ומשלס לו סמויק עליס משלומי נוקר מירך בגמ' בפרק קמא דבבא קמא רב סוגא בריס דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל מעלעלי כל מילי מיעב סוא, דאי בסף ישיב לבעליו. ישיב, לרצוח שום כסף ואפילו סוצין (שם ז.), (וסא דכחיצ מיעצ שדסו וכחב רש"י שהניוקין מן סעידים, (48) בעל הבוד. בעל המקלה, אף על פי שאין הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הרמוב בעליו להתחייב עליו בנוקיו:

dαd αι:): שור שוה מנה שנגם שור שוה המש מאום זוו, אינו נוטל אלא את השור, שלא נסחייב המם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא ללמד שאין החם משלם אלא מגופו, ואם נגח ומח אח"כ, אין הניוק נועל אלא הנצלה, ואם אינה מגעח לחלי נוקו יפסיד. או שמין לו אם הנבלה, ומה שפחחו דמיו בשביל המיחה נועל חלי הפחח והולך. ולמה אמר הכחוב בלשון הוה ולא אמר ישלם חליו, ממועד. על כרחך לא דבר סכחוב אלא בשוין, ולמדך שסחם משלם חלי נוק, ומן סשוין חלמוד לשאינן שוין, שסמשחלם חלי נוקו, שהניוק נועל הרבה יותר מדמי נוק שלם, שחלי דמי שור המויק שוה יותר מכל דמי שור הניוק, ואם אמרת כן הרי חם חמור כשהנצלה שוה לימכר לעוצד כוכצים הרצה יוחר מדמי שור המזיק, ואי אפשר שיאמר הכחוצ שיהא המזיק נשכר, או פעמים יומר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיסן כשהן חיים אמר הכמוב וחלו אם שניהם, אם אמרת כן, פעמים שהמויק משחכר הרבה, כוק שסויקס המימה, למדנו, שהמם משלם חלי נוק, שמן השוין אמה למד לשאינן שוין, כי דין המם לשלם חלי נוק לא פחום ולא בין שסובלס שום סרבם בין שסים שום מעמ, כשנומל זס חלי סחי וחלי סמח וזס חלי סחי וחלי סמח, נמלח כל חחד מפסיד חלי מכה: שַור איש. שור של איש: ומכרו את השור וגוי. בשוים הכסוב מדבר, שור שוה מלפים שהמים שור שוה מלפים, (35) וכר יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שמין נגיפה מלא לשון

שלם: והמת יהיה לו. לניוק, ועליו ישלים סמויק עד שישמלם ניוק כל נוקו: (18) או גודע. או לא היה מה, אלא נודע כי עור נגח הוא, היום ומחמול עלעוה, הכי עלש נגיחוה: שלם ישלם שור. נוק

ರ್ಷದ ಗಳಿಗ: וְאַבְּם מַּטִע תַּאָוִר וְאַרְבָּע־צָּאָן العِدِارَا كِذَا مِردِرًا الْمِنْهِلَا جِمَّاً ַ יְגְנְבַ־אָישׁ שְׁוֹרְ אַוֹּ־שֶּׁהְ אֲבֵי יְגָנוֹב גָּבַר תּוֹר אוֹ אָמַר

נאַבלה הוא טַלָּב אַמָּבא: עובו והַבּים שַלָּב שוַבָּא

oxen for an ox, and four sheep for a kill it, or sell it, he shall pay five If a man steal an ox, or a sheep, and

ַנְהַבְּה נְמָת צֵּין לִוְ דַּמִים:

ווימם, וימות לית ליה דם: עַנּנֹּך אָם בֹּמִטְמַבְמָא נְמָטְכַּט נַּנִּבְא

shall be no bloodguiltiness for him. be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

IIXX

לו שַׁבֶּם וִשְּבֶּם אָם־אָּגן לוּ אָם־זְרְחָה הַשְּׁמֵשׁ עְּלְיוֹ דְּמָים אָם עִינְא דְּסְהַרִיָּא נִפַּלֹה

וֹנמֹכֹּר בֹּנִנֹבַעֹנִי:

בַלְנוּבְתֵּיה: יִהְּבִּים אִם בִיני בִיצי וֹוֹוֹבַּבֹּוֹ עַלוֹהִי דְּמָא לֵיה שַׁלַמָּא

sold for his theft. he have nothing, then he shall be him—he shall make restitution; if shall be bloodguiltiness for If the sun be risen upon him, there

שְׁנִים יִשְּׁלֶם: (ס) אָם־הִמְּצֵאׁ הִמְצֵאׁ בִּיָרִוֹ הַגְּנִבְּה מִשְּׁוֹר עַדְ הֲמָוֹר עַדַ שָּׁה הַיָּיִם

نهجرت אַפּֿר אַפּון חַיִּין עַל חַד הְבַּין אָנוּבְקּאַ מְתֹּוֹר עַּדֹ חֲמָר עַד אָם אָהִטֹכֹּנוֹא נוְהָטַכֹּנו בֹּגבּיננו

sheep, he shall pay double. alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

[គ្នុជ្ជ: (០) אַבוֹר מִיטָב שְׁבֵּרוּ יִמִיטָב כּרְטָוּ בּחַקל אָבֶרוּ שְׁפָּר חַקְּלִיה מלימי וְשִׁׁלַּחֹ אָת־בְּעִירֹה וּבִעָּר בִּשְּׁבֵּח וִישִּׁלַח יָת בְּעִיבֵיה וְנִיכָּוֹל בְּי יַבְשָּׁר אִישׁ שְׁבֶּר אוֹ־בָבֶה אֲבִי יוֹבִיל גְּבַר חַקל אוֹ כְרַם

ישְׁפַר כַּרְמֵיה יְשִׁלֵים:

shall he make restitution. and of the best of his own vineyard, field; of the best of his own field, loose, and it feed in another man's be eaten, and shall let his beast If a man cause a field or vineyard to

שלין מדת משלומי ד'וס' נוסגת אלא בשור ושס בלבד (שם סו:): מלאכה, עור עבעלו ממלאכמו, אמעה, עה עלא בעלו ממלאכאו, ארבעה: - תחח השור תחח השה. שנאן הכאוב לומר, על כמפו, מעלס ממעס, עס ענושלו על כמפו, מעלס ארבעק, סואיל ונמבוס בו. אמר רבי מאיר, בא וראס כמס גדולס כקס על (פ) חמשה בקר וגרי. ממר כייומנן כן וכמי, מם סמקוס על כבודן של בריומ, שור שסילך ברגליי, ולמ נמבוס בו סגנב לנושמו

על מנח כן בא, שאם יעמוד בעל הממון כנגדו, יהרגנו (קנהדרין עב.): בא לסרגך סשכס לסרגו, וזס לסרגך בא, שסרי יודע סוא שאין אדס מעמיד עלמו ורואס שנוטלין ממונו בפניו ושומק, לפיכך, (1) אם במחחרה. כשסיס מומר אם סבים: אין לו דמים. אין וו רלימס, סרי סוא כמת מעיקרו. כאן למדתך מורס, אם

כואים לו, אין הגוב הוה בא על עסקי נפשוח, ולא יהרוג אח בעל הממון: מנאוסו עדים קודם שבא בעל הבית, וכשבא בעל הבית נגדו המכו בו שלא יהרגהו, דמים לו, חייב עליו אם הרגו, שמאחר שיש ישלם. סגוב ממון שגוב, ואינו חייב מיחה. ואונקלום שחרגס אס עיוא דססדיא נפלח עלוסי, לקח לו שמס אחרם, לומר שאס בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, סנהדרין עב.): דמים לו. כחי הוא חשוב, ורליחה היא אם יהרגנו בעל הביח: שלם פשוט לך שאינו בא להרוג אפילו יעמוד בעל הממון כנגדו, כגון אב החוחר לגנוב ממון הבן, בידוע שרחמי האב על הבן ואינו (2) אם זרחה השמש עליו. אין זה אלה כמין משל, הם ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך, כשמש הזה שהיה שלום בעולם, כך

ישלם. ולה ישלם לו מתים, הלה חיים הו דמי חיים: רוח חיים בין שאין בו רוח חיים, שהרי נאמר במקום אחר על שֶׁה עַל שַׁלְמֶה עַל כָּלְ אֲבַדָּה וגו' יָשׁבֶּם שְׁנַיִם לְרֵעֶהוּ: היים שנים (ε) אם המצא המצא בידו. נרשומו, שלה ענה ולה מכר: משור עד חמור. כל דנר נכלל משלומי כפל, נין שיש נו

הכתוב, שהנוקין שמין להם בעידית (שם ו:): . אם הכוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי נוקר, ישלם לו ממימב שדומיו, אם היה נוקו פלע, ימן לו שוה פלע מעידיה שיש לו. למדך נוקי מדרך כף כגל, ובער סום נוקי סשן סמוכלם ומבערם: בשדה אחר. בשדה של מיש מתכ: מישב שדהו ישלם. שמין בשדם וכרס של מבירו, ויזיק אומו באמת משתי אלו, או בשלות בעירה, או בביעור, ופירשו רבותינו (בבא קמא ב:), ושלת סוא (+) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו שְׁנַמְנוּ וּבְּעִיכנוּ (נמדנר כ, ד): כי יבער. יוליך נסמומיו

אָּנוַ וַלְּמָבְׁוּי: (ס) השָבֶר שַבֶּם יִשִּבָּם הַמַּבָעָר ְ וֹנְאֶבֶלְ עַּדְישׁ אָוֹ הַקְּמָה אָוֹ וְיִיכִּוֹלְ עָּדִישׁין אַוֹ קַמָּא אַוֹ

אַם ַנֹמָּגָא בַזּזָּר נְאַבָּם אָלִנִם: כַלְּים לְשִׁמְר וֹנִנָּב מִבֵּית הָאָישׁ בְּיִינִתּן אָישׁ אֶלִירַעַהוּ בֶּסֶף אָוֹי

לאַ שְּׁלָט גֹבוּ בּמִלְאַכִּט בּמִבוּי: למג_עלונו אג_עאגעונם אם_

ځ۵۲ (۵) יַרְשִׁישָׁן אֱלֹהָים וְשַּׁבֶּם שָׁנָים 12%と行っ ŽΤ מַּלְ-פָּלְ-אֵבֶּרְה אָּהֶּר עַל־הַמֹּוֹר עַל־שָּׂה עַל־שַׂלְמַּה

没て 「没口:

וֹנו <u>הַלְילוֹא</u>: שׁפֿל שַּלְמָא וֹשְּלָים בַּאַבְיִל בְּירַחַצֵּא אֵשׁ וּמְצְאָר לִצִים אָרֵי יִתַּפַּק נוּר וַיִשְׁכַּח כּוּבִין

ישַּׁבִּים מַּכְ חַב טַּבוּוֹ: אַבְרָא אָם וְהֵּעַּבְּּה עַּנְּבָּא אַ מַּנִגוּ לַמִּמַּב נִוֹטַׁנַּּלְבוּנוֹ מִבּנִנִי אָב, ימון וּבר לְחַבָּבויה בְּסַר

דמסר ליה חבריה: אָם לָא אַנְמָּנִס נִדְיה בָּמָא מְבֵיה דְּבֵיהָא לְקְּדֶם דַּיִּינָיָא אִם בְּאָ וֹמִּגֹאִ עַנּּלְּב וֹנֹלֵעַב אָם בְאַ וֹהְטַבע נֹּלָבֹא וֹנִילַעַב

ּ יְּמֻבְּיִם מַּלְ טַב עַּבוּוֹ לְטַבָּבוּיה: בין תַּרְיֵניהוֹן דִיתַיְּבִין דַּיָנִינָּאַ עוא בול לקדם בייניא ייעול מק פֿק אַבוּגעא בוומר אַנו מַלְ שַׁמַּר מַלְ אָמָּר מַלְ כַּפִּ על כֶל פְּתְנָם דְּחוֹב עַל תּוֹר

double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he

saith: 'This is it,' the cause of both

manner of lost thing, whereof one

sheep, for raiment, or for any

For every matter of trespass,

sid otnu bash sid tuq ton

neighbour's goods.

whether it be for ox, for ass, for

unto God, to see whether he have

master of the house shall come near If the thief be not found, then the

thief be found, he shall pay double.

stolen out of the man's house; if the

If a man deliver unto his neighbour

money or stuff to keep, and it be

fire shall surely make restitution.

are consumed; he that kindled the or the standing corn, or the field

thorns, so that the shocks of corn,

If fire break out, and catch in

לְשְׁמְרֵ וּמֶת אוֹ־נִשְׁבָּר אוֹ־נִשְׁבָּר לְמִשֵּׁר וּמִית אוֹ אִחְבַר אוֹ or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, אַ אִי־שָּׁוֹר אַיִּשְׂה וְכְלְ־בְּחֵמָה אִי חוֹר אִי אַמַּר וְכָלְ בְּעִירָא an ass, or an ox, or a sheep, or any בֶּי־יִמֵּן אָישׁ אֵל־בַעָּהוּ חַמֹּוֹר אֲבִי יִמֵּין נְּבָר לְחַבְּבֵיה חַמָּר If a man deliver unto his neighbour

אף על פי שהדליק במוך שלו, והיא ילאה מעלמה על ידי קולים שמלאה, חייב לשלם, לפי שלא שמר את גחלתו שלא מלא ותויק: לגדיש או לקמס סממוברם בקרקע: או השדה. שלימכס אם נירו, וזכיך לניר אומס פעס שניס: שלם ישלם המבעיר. (a) כי חצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים. קרדו"גש גלע"ו: ונאכל גדיש. שלימנס בקוליס, עד שסגיעס

אָמִטֹלִי בִינוֹ בַּנוֹיִנִי:

(ע) אם לא ימצא הגוב. ובא סטומר סוס טסוא בעל סבים: ונקרב. אל סדיינין, לדון עס וס, וליטבע לו טלא טלמ ידו (a) וגוב מביח האיש. לפי דנריו (שס קג:): אם ימצא הגוב. ישלס הגנג שניס לנעליס:

दब्रद्राः

(פ) כי יהן איש אל רעהו המור או שור. פרשס רלשונס נלמרס בשומר מנס (בבל מליעל לד:) לפיכך פער בו למ סגנבס, כי סוא זה, ללמד שאין מחייבין אוחו שבועה אלא אם כן הודה במקלח, לומר כך וכך אני חייב לך, והמוחר נגנב ממני (שם קו:): שם וירשיעושו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו את הערים שנמלאו זוממין, ישלמו הם שנים לשומר. ורבותינו ז"ל דרשו, פשומו, אשר יאמר סעד כי הוא זה שנשבעת עליו הרי הוא אללך, עד הדיינין יבא דבר שניהם וימקרו את העדות, ואם כשרים למעס שלימום יד שָּׁבְּעַם ס'פְּהָיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם מִׁם לֹחׁ שְׁלַמ יֶדוֹ, מה להלן שבועה אף כחן שבועה: אשר יאמר כי הוא זה. לפי אינו אלא לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר נגנבה, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר כאן שלימוח יד, ונאמר שנשבע ואחר כך באו עדים. שכך דרשו רבוחינו, ונקרב בעל הביח אל האלהים, קריבה זו שבועה היא, אחם אומר לשבועה או שנים לרעהו. למדך סכמוב, שהמוען בפקדון לומר נגנב הימני, ונמלא שהוא עלמו גנבו, משלם משלומי כפל, ואיממי, בומן (8) על כל דבר פשע. שימנא שקרן נשבועמו, שיעידו עדים שהוא עלמו גנבו, וירשיעוהו אלהים על פי העדים: ישלם

במטו נלטע במליו נלא ישלם: מריה מניה מומקא נלא אָם_לָאָ הֻּלָּטִ גֹרָוּ בַּמְלָאַכִּט שְׁבֻעַת יְהוָֹה מִהְיָה בֵּין שְׁנִיהָם

" נאֹם ַנֹּלָב נֹנֹנֹב מֹמֹמַנִ נֹמַלְם נֹאָם אַטַנִּנֹבא נִטַנָּנִב מֹמַמָּנִי

ַ הַמְּבַפְּר לָאִ וְשָּׁלֵם: (G) אם שָׁרָף יִשְׂרֵף יְבְאָהוּ עֵּדְ אָם אִמְבָּרָא יִהְבָר יִיְמִי סְּהַדִּין

הַבֶּם וֹהַבָּם: וֹנְאֵּבַּׁב אִיַבְמִעׁ בֹּמֹלֻיוּ אֵין מִּנוּ מִנוּ מִנוּי בְּינוּ וֹבוֹיוֹשְׁאַלְ אָנְחִ מִמֹּם במֹעוּ נֹאָבוּ וֹחָאַלְ וֹּבֹר מוֹ טַבַּבוֹעוּ

לא־אֹרֶשְׂה וְשְׁכַּב עַמְּהְה מְהָר דְּלָא מְאָרְסָא וְיָשְׁכּוֹב עַמָּה וְבֶּוֹרִוּפְתָּהְרֹ אִנְשְׁ בְּתוּלְהַ אֲשֶׁר נַאֲבֵר וְשְׁבֵּרל וְבְּרַר בְּתוּלְהָא

אָם מָאַל וֹמָאָן אַבּוֹנִים לְטִמַּט אָם מִאָּבֹא לָא וֹהָבּוּ אַבוּנִים אַ بْضِرَوْت جَادُ جِهِٰظِينَ:

עַבְּתוּלְת: (ס)

نهجرت: בּמֶסָר לֵיה חַבְּרֵיה וִיקַבָּיל אָם לָא אַנְמָּנִם נִדְּנִע בַּמֹא מוְמִׁטֹא בּיִין מְּהַיִּ בּיוֹ מַהְיִיהוֹן

יְשָּׁלִים לְמֶּרוִנִיי:

בְּהְבָּים: בּהְבָּים:

עמֵיה שַלְמָא יִשַּלִים:

שְׁכֵּיִר הְוּא בָּא בִּשְׂכְרְוּ: (ס) אֵנִירָא הוּא עָאל בְּאַנְרֵיה: אִם בִּעְּלֵיו עִמִּוֹ לָא יִשְׁלֵם אִם אַם מָבִיה עִמֵּיה לָא יִשְׁלֵים אַם

לוֹּיִמֹא וֹלוֹיִמוּנִי לִיִּנִי לְאִׁשׁוּ:

במוניבו בעולמא: نْשُطْر جَمْنَات كِمْنَاتِه جَنْكَ جَمْعَ نَبَطِيرًا

> not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether the oath of the Lord shall be

owner thereof. shall make restitution unto the But if it be stolen from him, he

good that which was torn. it for witness; he shall not make If it be torn in pieces, let him bring

he shall surely make restitution. the owner thereof not being with it, neighbour, and it be hurt, or die, And it a man borrow aught of his

hireling, he loseth his hire. shall not make it good; if it be a If the owner thereof be with it, he

be his wife. shall surely pay a dowry for her to not betrothed, and lie with her, he And if a man entice a virgin that is

according to the dowry of virgins. her unto him, he shall pay money If her father utterly refuse to give

או נשבה בחוקה על ידי לפטים, ואין רואה יעיד בדבר: בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגובה, כמו שכחוב אם גנוב יגוב מעמו ישלם, אבל על האונם, כמו מת מעלמו, או נשבר, כמו שכחוב וגונב מבים סאיש אם לא ימלא סגנב ונקרב בעל סבים, לשבועה, למדם שפוטר עלמו בשבועה זו, ופרשה זו אמורה

מייב באונקיס: ולקח בעליו. סשבועס: ולא ישלם. לו סשומר כלוס: (10) שבעה הי ההיה. ישבע שכן סים כדבריו, וסים לם שלם בס יד לסשמתש בס לעלמו, שם שלם בס יד ולחר כך ולונסס,

ושבים שלין יכול להליל: ואב ארי ודוב ונחש אינו משלם, ומי לחשך לדון כן, שהרי כחיב ומח או נשבר או נשבה, מה מיחה שאין יכול להליל, אף שבר אַנומר ערפה לה ישלם, הלה הערפה, יש ערפה שהוה משלם ויש ערפה שהינו משלם, ערפה החול ושועל ונמיה משלם, ערפה (12) אם טרף יטרף. על ידי מיס רעס: יבאהו עד. יביא עדים אנערפס באונס ופעור: הטרפה לא ישלם. אינו

ustad 20): (EI) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באינסין: בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל במלאכחו (בבא

שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כילד משלס, רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודס אומר כשומר שכר: כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשממש, ואין לו משפט שואל להמחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם כשומר הנה או כשומר בשעת שבורס ומתס (שס לס:): - אם שכיר הוא. אס סשור אינו שאול אלא שכור, בא בשכרו ליד סשוכר סוס ולא בשאלם, ואין (14) אם בעליו עמו. בין שהוא באוחה מלאכה בין שהוא במולהכה אחרת, היה עמו בשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו

ימהרנה. יפקוק לה מוהר כמשפע היש להשמו, שכומב לה כמובה וישהנה: (EI) וכי יפחה. מדבר על לבה עד ששומעת לו, וכן מרגומו וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפחיי בלשון עברי: מהר

Thou shalt not suffer a sorceress to

יוֹרְאָא לֹא עַנוּג:

(16) במהר הבחולות. שסיא קלוד המשים כמף אלל המופם אם הדמולה ושוכב עמה באונם, שנאמר וְנָמַן הָאִיש הַשֹבֶּב שָמֶה וּבְנֵיכֶם יְתֹמֶים: (פּ) children fatherless. ילניכון זַטְמָון: wives shall be widows, and your حُفَاثُلُت لَفَيْدَ بُهَدَّهِ هَكِمْتِينَ خَفَلَخُمُ لَيْفَاذًا بُهُدَيِا هَلَمْكًا kill you with the sword; and your אַטַבּם ווטפו בענו נאַפֿסוַב זטכון My wrath shall wax hot, and I will אַלבּגל לבגלינוני: בּאַתַל אָלָן. הַּלְתַּ אָהָתָת אַהָּטָת אַהַלַטוּ: I will surely hear their cry— אַם מִלַבְּלְ וֹלַבֹּלְ לֵּבֹלְא wise—for if they cry at all unto Me, ²² אם_הּנֹע טַהנֹע אָטַׁוָ כָּׁג אם_הֹּהָל אָם הֹּנֹאַנו נוֹהַנּי וֹנוֹנוּ אָנוֹנוּ If thou afflict them in any fatherless child. ב בְּלְצִלְמְנְתְ וְנְתִּיְם לְאָ הְעִּנְּוּן: כֿל אַרְמָלָא וֹנִינִם לָא טַׁמַּנָּוֹ: Ye shall not afflict any widow, or land of Egypt. ַבְּיִבְיֵבְיִם: ינום בווטם באבל מאבום: him; for ye were strangers in the אָבּוּ בּוֹיִנוּן בַּאַנְאָא wrong, neither shalt thou oppress 07 °° וֹצֶׁר לאַ תוֹנֶת וְלָאִ תִּלְחַבֶּּנִוּ בֶּיִר ילגיירא לא חונון ולא העימון And a stranger shalt thou not ĘĊĦĬŦĬĦſ: <u> ۲۰۲۱٬۲۲ کی ۲۰۲۱</u> utterly destroyed. نظفيح بخيرا خضفه تبز save unto the Lord only, shall be ⁶¹ יִבְּיַוֹ לְאֶלְנִיִּים יְמֵבְנִייִם בְּלְמָּיִ בְּיִנְבָּבִוּיִ бі לממנת עַמָּמָהָא He that sacrificeth unto the gods, ::au: (a) אִטְקְשָׁמִּלְאִ וִטְּקְשָׁמִּיגִיּ surely be put to death. 81 קל־שֹבֶב עִם־בָּהֵמָה לוְנִע כֹּלְ בְּוֹמֶׁכּוָר מֹם כֹּמֹוֹנִא Whosoever lieth with a beast shall ע מְכַשֶּׁפֵּה לְאִ תְּחַיֵּה:

- מכשפות (מנהדרין מז:): (דו) מכשפה לא חחיה. אלא מומת בבית דין, ואחד וכריס ואחד נקבות, אלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשים מלויות לַקְבֹּי הַלַּתְּבָׁה הַמִּבְיִם הַמְּבָים לַמָּף (דברים כב, כמ):
- (18) (מ"א כל שוכב עם בהמה מוח יומה. נמקילה, רוצע כנרצעת, שכתוג נקן דמיסס נס:)
- וסמרבן וסמגפף וסמנשק, לינו במימס ללל בלוסרם: בפניס, וחייבין עליסס לכל עבודת אליליס, בין שדרכס לעבדס בכך בין שאין דרכס לעבדס בכך, אבל שאר עבודות, כגון סמכבד כאן זובח לאלסים יחרם, לומר לך, מה וביחה עבודה הנעשיח בפנים לשמים, אף אני מרבה המקעיר והמנסך שהם עבודות קַמְשֶׁה סַהִיח וגוי (דבריס יו, ה), חׁלחׁ לפי שלחׁ פירש על חֿיוו עבודה חייב מיחה, שלחׁ חחמר כל עבודוח במיחה, בחׄ ופירש לך לינקד פמ"מ: - יחרם. יומם. ולמס נאמר יחרס, וסלא כבר נאמרס בו מיחס במקוס אחר וְסֹוֹצָאׁם אָם הַאִּישׁ הַבּהִיאׁ אוֹ אָם מדבר, וכן לאלסים לאומן שסווסרמם עליסם במקוס אמר. כיולא בו אין בְּמִוּף בְּמֵלְהִים (מסלים פו, מ), לפי שלא פירש, סולרך שניין אחד בעניין זה, וגס יש לומר בדרך אחר כמ"ש בדקדוקי רש"י ישריין בו) נודע באיזה מלך מדבר, וכן לעיר נודע באיזה עיר מלכיס במשמע, וכן לאלסיס כל אלסיס במשמע, אפילו קודש, אבל כשסיא נקודס פחח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פח"ח וקמ"ך לריך לפרש לאיוה מלך, לאיוה מדבר, לאיוה עיר, וכן למלכים, ולרגלים, בחיר"ק, לריך לפרש לאיוה, ואם אינו מפרש, כל לאלסיס, אין זריך לפרש אחריס, שכל למ"ד ובי"ח וס"א סמשמשוח בראש סחיבס, אס נקודס בחמף, כגון למלך, למדבר, לעיר, (91) לאלחים. לעצודת גילולים. אילו סיס נקוד לאלסיס (סלמ"ד בליר"י), סיס לריך לפרש ולכתוב אתרים, עכשיו שאתר
- שבך אל מאמר למברך. כל לשון גר, אדם שלא נולד באומה מדינה, אלא בא ממדינה אחרם לגור שם: ולא חלחצנו. בגוילם ממון: - בי גרים חייחם. אם סונימו, אף סוא יכול לסונותך, ולומר לך אף אתה מגרים באת, מוס (20) וגר לא חונה. אונאת דברים, קונטרליאר"ר בלע"ו (העהנען) כמו וְסַאֲבַנְאָי אָם מֹנגיַךְ אָת בְּשָׁרִם (ישעיה מט, כו):
- דוום בנומר מופך לימול את שלך, למה, כי אם לעק ילעק אלי וגוי: באס לא יצעק לא פירש, וק"ל) כמו לבן כֶּל הֹבֶג קין (בראשית ד, מו), גוס ולא פירש ענשר, אף כאן אס ענה מענה אומר, לשון (22) אם ענה חענה אחו. סרי וס מקרל קלר, גוס ולל פירש ענשו, (וסל דכתיב וסיו נשיכס וגוי, וסו לס לעוק ילעק, לבל (וב) כל אלמנה ויחום לא חענון. סול סדין לכל מדס, מלא שדבר סכמוב נסווס, לפי שסס משושי כמ ודבר מלוי לענומס:

לאַ השׁימִיוּן עַּבְיוּ נָשֶׁרִּ: הַעְּנִי עִּמְּוּ לֹאַ־תִּהְנֶה לֹוֹ בְּנֹשֶׁת דִּעִּמָּר לָא הָהֵי בֹיה בְּרָשְׁיָא אם כַּסָפוּ מַלְנֵוֹר אָרַעַיעַמָּיי אָרַ אָם כַּסָפָּא הוויף בְּעַמִּי לְעַנְיָא

אָם_חָבָל תַּחְבָּל שַּׂלְמָּת בַמֶּדְ

לי־יִּצְעַלַ אָלַי וְמִּטַּהְטִּי בִּי־חַנָּוּן ישַּׁ שְׁמְלְהָוֹ לְעֹרֵוֹ בַמֵּה יִשְׁבְּבְ וְהַיָּה הִיא מּוּחָבֵּיה לְעַשְׁבֵּיהְ בְּמָא

ζ¾ ΰ¾L: كتربيات كِم بَوَقِرْ لِرُشِه جُمَفِكَ فَيَرَانِ مِنْ مَا مِنْ فَا فَرَفِكُ خَمَفِكُ فَيَقِيدُ لِلشِّ

خذبد خثاك نفاحر: ⁸⁰ מְבָאָטִבּ וֹבַמְהַבּ בָּא טַאַבוֹר בִּכּוּרָבּ וֹבַמָּהָבַ בָּא טַאַבור

לא שהוון הקוני נורוליא:

بهراجونا جرباء בְּחַבְרָהְ עַר מֵיעַל שִׁמְשָׁאַ אָם מָאָכוָנֹא טַסַּב כֹסוּטַא

אַנא: נאַלבּיל לַבִּילָטִיה אָבִי חַנָּיָא ואָכוִד וונו אָנו ופֿבּץ פֿבֹמוּ בֵּי הַוֹא ְכְסוּתֹּה לְבַבְּה הַוֹא צָּרֵי הִיא בְּסוּתִּיה בִּלְחוֹרַה

לא עלום:

tiči x ktik ūdina židi:

him interest. creditor; neither shall ye lay upon thou shalt not be to him as a people, even to the poor with thee, If thou lend money to any of My

77

goeth down; restore it unto him by that the sun garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass, garment for his skin; wherein shall for that is his only covering, it is his

curse a ruler of thy people. Thou shalt not revile God, nor

give unto Me. first-born of thy sons shalt thou outflow of thy presses. The fulness of thy harvest, and of the Thou shalt not delay to offer of the

שלא ינימוס בים דין לירד לנכפי אביהם, לפי שאין יודעים אם ממו אם נשבו: מחרמ, שיסיו סנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא יסיו עדים למיחת בעליקן וחסיינה אסורות להנשא, והבנים יסיו יחומים, (25) והיו נשיכם אלטגות. ממשמע שנאמר וסרגמי אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות וצניכס ימומיס, אלא סרי זו קללס

מרגיש ואינו ניכר עד שסרבים עולס ומחקרו ממון סרבס: רבים, שסוא כנשיכם נמש, שנמש נושך מבורס קענס ברגלו ואינו מרגיש, ופחאוס סוא מבלבך ונופח עד קדקדו, כך רבים, אינו ממבענו במוקס, אס אמס יודע שאין לו, אל מסי דומס עליו כאילו סלוימו, אלא כאילו לא סלוימו, כלומר, לא מכלימסו: בשך. מנסוג בו מנסג בזיון בסלוסס שסוס שמי. אח העני עמך, סוי מססכל בעלמך כסילו סמס עני): א חהיה לו כנשה. לס שם כשף מלוה, אם עמי מלוהו קודם לעובד גילולים, ולאיזה מעמי, אם העני, ולאיזה עני, לאומו שעמך. (ד"א את העני, שלא ונכרי, עמי קודס. עני ועשיר, עני קודס. עניי עירך ועניי עיר אחרח, עניי עירך קודמין (בבא מליעא עא.). וזה משמעו, (24) אם כסף חלוה את עמי. רבי ישמעלל לומר, כל אס ואס שבתורס רשות, מוץ מגי, ווס אחד מסן: את עמי. עמי

G("a): לו עד בא השמש, וכבוא השמש מחוור ומעלנו עד שיבא בקר של מחר, ובכסום יום הכחוב מדבר שאין לריך לה בלילה (מכילחא דין ומשבון ומסמייבס לפני, ואני מסזירס לך, אף אסס מול וסשב מול וסשב): עד בא השמש חשיבנו לו. כל סיוס משיבנו (חבול מחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים, אמר הקב"ה, כמה אחה חייב לי, והרי נפעך עולה אללי כל אמע ואמע ונותנת (25) אם חבול חחבל. כל לשון מצלה מינו משכון צשעת הלומה, אלם שממשכנין את הלוה כשמגיע הזמן ומינו פורע.

(62) כי הוא בסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: במה ישכב. לרצות אם המוע:

(TS) אל הים לא הקלל. סרי זו מוסרס לברכם סשס, ומוסרס לקללם דיין (פנסדרין פו.):

בו ל, יום יופטר כך נוטנו לכסן: מעשה לשורך, מה בכור הדם להחר ל' יום פודהו, שנהמר ופְדוּנִיי מִבֶּן חֹדֶשׁ מְפְבֶּה (במדבר יח, מו), הף בכור בהמה דקה ממפל למרומס: - בבור בניך חחן לי. לפדומו נחמש פלעים מן סכסן, וסלא כבר לוס עליו במקום אמר, אלא כדי לפמוך לו כן דמע: לא חאחר. לא משנה פדר הפרשמן, לאמר אם המוקדה ולהקדים את המאומר, שלא יקדים מרומה לבכורים, ומעשר (82) בולאחך. מונס המועלה עליך כשמהמולה הנוחהך להחבשל, והם בכורים: ודבועך. ההרומה, והיני יודע מהו לשוך

בּוֹנֶם עַמֻּמֹנוֹ, טַטַּנָן בַי: שְׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה a□_Xal

לְבֶּלֶב שַּׁהְּלְכִּוּן אָטִוּ: (a) בַשְּׁבֵּח מְבַפְּּח לַאֵּ תֹאִבֶּלוּ יִּבְשָׁר מְּלִישׁ מִן חֵינָא חַנָּא לָא נֹאֹלְהָוּ עַבְּיה שִׁנִינוּן כִי יּבַהָּר וֹאַלְהָוּ עַבִּיהָוּן שַּׁבִּוֹן בַּבָּהָוּ

יַּלְדְיּ מִם־רָשֶׁׁע לִהְיָה עֵּד חָמֶס:

רבים להמת: וְלֹאְ־חַעְּנֶהְ עַלְ־דְּבַ לְנְטָּה אַחֲרֵי וְלָא הִהְמָנַע מִלְאַלְפָּא מָא

> تَالُـٰتُٰدِ: בותא שמואב שפותונים מֹבֹתֹא וומון וֹבוּו מֹם אֹמִוּצוּ כן העביר לתורה

> تنخينا خُحَجُهُ فَلَمِنا نُتَنك:

رْب وبرب سَوْد: עַּׁהָהֵנְ יִבְּרְ מִם עַזִּיִּבְא לְמִעִּנִי ייי× לְאִ עֹמֵּא מֻּעָּת מֻּוֹא אַלְ-עַּמְּטִר לְאִ עַּלַבּוּלְ מִּיִּמָת בַּמְּלֵּר לְאִ

שַׁלִים דִינָא: בבמולב מכ בולא פער סניאי לאַ יְּחָרְיֵנֶת אַּחַבֶּיִר בְּבָּיִם לְבְּעָּת לְאֵ הָחֵי בְּתַּר סַנִּיאָי לְאַבְּאָשָּׁא

> eighth day thou shalt give it Me. days it shall be with its dam; on the oxen, and with thy sheep; seven Likewise shalt thou do with thine

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

to be an unrighteous witness. put not thy hand with the wicked Thou shalt not utter a false report;

IIIXX

30

67

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

וביום סשמיני אמה רשאי לימנו לי: מה שמיני האמור להלן להכשיר משמיני ולהלן, אף שמיני האמור כאן להכשיר משמיני ולהלן (מכילתא פי"ט), וכן משמעו, ביום השמיני חחנו לי. יכול יסא מובס לבו ביוס, נאמר כאן שמיני ונאמר לסלן ומיוס שַשְּמִינִי וְסְלְאָס יֵכְצֶס (ויקרא כב, כו), (92) שבעה ימים יהיה עם אמו. וו לוסרס לכסן, שלס בל למסר לת קרבנו, לל ימסר קודס שמונס, לפי שסיל מחופר ומן:

בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שאין סקב"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר ולָכל בְּגִי יִשְׁרָאֵל לֹא יֶמֶבַץ כֶּלֶב לָשׁנֹוּ בסייה: - לכלב חשליכון אחו. אף הוא כוי או אינו אלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל וחומר לערפה שמוחרם (ואונקלום מרגם) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש על ידי ערפת ואב או ארי (או) מן מיה כשרה או מבהמה כשרה מְּלְשָׁשׁ (דבריס כב, כו), וכן שַׁשֶׁר לֹחׁ יִסְיֶס מְסֹור מִקְּרֵס לְיָלְס (שס כג, יאֿ), סוא סדין למקרס יוס, אלא שדבר סכמוצ בסווס. ובשר בשרה שרפה. אף צנים כן, אלא שדבר סכמוצ נסווס (מכילמא פ"כ), מקוס שדרך נסמות לימרף, וכן פִי צַּשָׁדֶס (30) ואנשי קודש חהיון לי. אס אמס קדושיס ופרושיס משקולי נגלות ומרפות, סרי אמס שלי, ואס לאו אינכס שלי:

(I) לא חשא שמע שוא. כמרגומו לא מקבל שמע דשקר, אוסרס למקבל לשון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד שיבא (שמות יל, ו), למר הקצ"ה תנו לו שכרו (מכילתה פ"כ):

המשפט מאמימו, אלא אמור את המשפט כאשר הוא, וקולר יהא חלוי בלואר הרבים: חענה על ריב לנמוח וגר. ואס ישאלך הנדון על אומו המשפט, אל מעננו על הריב דבר הנומה אמך רבים להמום אם לא חהיה אחרי רבים לרעות. אס כאית כשעיס ממין משפמ, לא תאמר סואיל וכביס סס סנני נועס אתריסס: - ולא מענה לנעום לגד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי דן אוחו לאמימו. ואני אומר לישבו על אופניו כפשועו וכך פחרונו. מס דבעינך על דינה, ולשון סעברי לפי סמרגוס כך סוה נדרש: לא חענה על דיב לנטוח, הס ישהלך דבר למשפע, לה היה עמהם לעובה, מכאן אמרו דיני נפשוח מעין על פי אחד לוכוח ועל פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא ו הליממי, בומן שהן שנים המכריעין במחייבין יוחר מן המוכין. וממשמע שנהמר לה חהיה החרי רבים לרעוח, שומע הני הבל ולא חענה על רב. לנמות מדבריו, ולפי שסול מסר יו"ד דרשו בו כן. אחרי רבים להשת. ויש רבים שלמס נומס למריסס, דברי רבומינו כך פמכון סמקכא: לא חהיה אחרי רבים לרעה. למייב מימס בעביל דיין אחד עירבו ממייבין על סמוכין. שקין חולקין על מופלה שבבים דין, לפיכך מחחילין בדיני נפשוח מן סלד, לקעניס שבקן שוהלין חחלה שיהמכו הח דעחם. ולפי יומר על המוכין, העה הדיון על פיהם לחובה, ובדיני נפשות הכחוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא חענה על ריב, על רב, דרשו שאין מעין לחובה בהכרעת דיין אחד (סיהדרין ב.), וסוף המקרא דרשו, אחרי רבים להעות, שאם יש שנים מחייבין (ב) לא חהיה אחרי רבים לרעות. יש נמקרא זס מדרשי מכמי ישראל, אבל אין לשון סמקרא מיושב בקו על אופניו. מכאן בעל דין מבירו: אל חשח ידך עם רשע. סמוען את מבירו מביעת שקר, שסבעיתהו לסיות לו עד ממם:

- וֹבֶל לְאָ שֵׁלֵבֹּר בֹּרִיבֹוְ: (ס)
- מְמָר הְשֶׁב הְשִׁיבֶנּנּ לְוִ: (o) בְּי הִפְּנֵּע שָׁוֹר אִיבְּךְ אִוֹ חֲמֹרְוֹ
- עַּלְב תַעַּלָב עִמְּוֹ: (ס) שַּׁבַע מַשָּׂאָן וְחָבַלְטָּ מִמְּנִב לְוָ בְּי־תִּרְאֶה חֲמָוֹר שׁנַאֲדִּ רֹבֵץ
- مرم، לא תַמֶּר מִשְׁפָּט אָבִינָרַ בָּרִיבְוּ:
- אַל־תַּהָר בָּי לא־אַצָּיָרָיק רָשֶׁע: ל מובר מפר מרווק ונקי וצריל
- خَكْلِيْنِ لِيُولِدُ لِيَكِيْرِ مِنْدِيْنِي: י וְשִׁבַּר לָאִ שַׂפַבו בָּי הַשָּבַר יִעַּוֹּר
- באבום: אָנוַנְפָּמ וּנִיר בִּירַנִים הַנִּיהָם וֹנֵר לֵא טִלְטֵוֹּלְ וֹאַטְּם וְדַהְּטִּׁם וּלְנִּיוָבִא לָא טִהִּיכוּן וֹאַטוּוֹ

- וֹמֹל מִסְבֵּינָא לָא עַרַבוים
- בְּשְׁלֵבְיִב בְּשְׁמֵּג אַשְׁלָא שַּׁעִיבוּנִב אָבׁוּ טִפּוֹת טוָבֿא בַּאָּוֹאָב אַנָ
- בביע סועה שועה הועה הועה אָב, טִטְוֹג טַמְּבֹא בַּסְנָאָב
- מא גלללנ מגוני וניפניט מלממלג ליה משבק השביק
- څ۶ じえくい
- טַלַמוּכְ אָבוּ לָא אָזַכּוּ עַוּבֹּא: וֹבוֹכֹּי וֹבוֹפֿע בַבִּי מִן בַּינֹא לָא מפּטׁנֹמֹא בַּמִּלֹבָא בוֹנ בטוע
- מוטבא מהור הוו חבומון וְהַוּטִבֹא לַא טַלַבֿוּל אָבוּי
- نظظظظدر فكثما فديغرا:
- 下はなげ(ロ: אַבו בּוּנון בַּוּנון בַּאַנֹאַ

- man in his cause. neither shalt thou favour a poor
- surely bring it back to him again. his ass going astray, thou shalt If thou meet thine enemy's ox or
- thou shalt surely release it with him. thou shalt forbear to pass by him; hateth thee lying under its burden, If thou see the ass of him that
- of thy poor in his cause. Thou shalt not wrest the judgment
- thou not; for I will not justify the and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter;
- righteous. and perverteth the words of the gift blindeth them that have sight, And thou shalt take no gift; for a
- the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not
- (E) א חהדר. לא ממלוק לו כבוד לוכומו בדיץ ולומר, דל סוא אוכנו ואכבדנו:
- פעמים שאחם חודל ופעמים שאחם עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, וחדלם, או בהמח עובד כוכבים ומשאו של ישראל שַּגּוֹיִס סְפֵׁבֶּׁסְ מִמֶּנִּי וגוי (דבריס ז, יו), שמח מחמר כן, בחמיס, לֹח חִירֶחׁ מֵסֶס. ומדרשו כך דרשו רבוחינו, כי חרחס וחדלם, י), וכן וַיַּעַוְבּוּ יְרוּשֶׁלַיִס עַד סַמֹוּמֶס (נממיס ג., מ), מלמוס עפר לעווב ולסייע אם חווק סמומס. כיולא בו, פִי מֹאמֵר בִּלְבָּבָּךְ רַבִּיס ממוכו כובן מממ משמו: וחדלה מעווב לו. בממיס: עוב חעוב עמו. עויבס וו לשון עוכס, וכן שַניר וְשָוּב (מלכיס-מיד, (a) כי חראה חמור שונאך וגוי. סרי כי משמש צלשון דלממ, שסוא מדי לשונים של שמושי כי, וכס פתרונו, שמא תראס
- (בבא מליעא לב:), וחדלם: עוב חעוב עמו. לפרק המשא, מלמשקל ליה, מליעול משאוי ממנו:
- (a) אבינך. לשון מובס, שסומ מדולדל וממב לכל מובס (שס קימ:):
- שנלעדק בבים דין: בי לא אצדיק דשע. אין עליך להחזירו, כי אני לא אלדיקנו בדינו אם ילא מידך זכאי, יש לי שלוחים מבים דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו מובה שאין מחזירין אוחו לבים דין, מלמוד לומר ולדיק אל חסרג, ווס לדיק סוא, אל מסרוג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק בבים דין, מכל מקוס נקי סוא מדין מימס, שסרי יש לך לזכומו. ומנין ליולא (ד) ונקי וצדיק אל חהרג. מנין ליולם מבים דין חייב, וסמר סחד יש לי ללמד עליו זכום, שמחזירין סומר, חלמוד לומר ונקי
- יעור פקחים. ואפילו מכס במורס ונומל שומד, פוף שממרף דעמו עליו, וישמכם מלמודו, ויכסס מאור עיניו (מכילמא פ"כ): (8) ושחד לא חקח. אפילו לשפוט אמת, וכל שכן כדי לסטוח את סדין, שסרי כדי לסטוח את סדין נאמר כנר לא חעס משפט: סרבס לסמימו במימס שנממייב בס:
- קשה לו כשלוחלים חותו: (9) דגר לא חלחץ. בסרבס מקומות סוסירס תורס על סגר, מפני שמורו רע (בבה מליעה נמ:): אח נפש הגד. כמס ויסלף. כמרגומו ומקלקל: דברי צדיקים. דברים המלודקים, משפטי אמת, וכן מרגומו פמגמין מרילין, ישרים:

י וְהָהָ הְּנֹיִם שֹּׁנֵבֶׁה אֵבֻאַבְאָבׁ וְהָנִי הָּנִין שִּנִּבָּוֹ יִי אָבְלִּבִּּ

خدلظك ختركك: سَعْجَر سَرِي سَشِيْت چِاسَتِشِت " ואָכְלוֹ אָבְיֹנֵי עַמֶּדְ र्ज्ञिट्र क्ष्यं वृध्य र्व्ह्न

אַבְּיִלְהַ וְתַצְּר: לנים אִוְרַבְּ וֹטַׁמְרָבּ וֹנִפָּא בּוֹ_ בּ וּבֹיּוֹם עַמִּּבֹיגִי מִמְּבַּׁעִ לְמָּגִּן ಸ್ಥೆಗಿರು ಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥೆಗಳ

رِّهِ بَارْدِيدِ رِّهِ نِهُمُم مَرِ فِيكِ: שַׁמַבּוּ וֹמָם אָבְעַנִם אַּעוֹנִים יִבְבָּבְ אַּמָבְאַמָּבְאַמָּבִני אָבִיכֶּם

÷ שֶׁלַמֵּ וְדְלִים מִּחָג לֵי בַּשֶּׁנְֽה:

<u>בּבּלגוּ בּבּלוּ בַנִּשׁם:</u> בּגַבׁוְ וֹגָּאַטֹּ מִמָּגִּנִים וֹלָאָ_ צוּיהָף לְמוֹעֵר חָדָשׁ הַאָּבִּיב אַ נְמִים האַלָּל מַצּוֹת כַּאַשֶּׁר אָר־תַוּ הַמַּצּוֹת הַשְּׁמִר שָׁבְעָּת

וְנִיכְנוְהָה זְנִי הַּכִּלְעַוּי:

خةرثك: בּבוֹא כוֹ שַהַבּיג לַכַּוֹמָנַ עַמַּך וּשְׁצַּרְהוֹן הַיכוֹל חַיָּת נטבממנט נוגבגון מספוני 点句は台に

בר אַמְמָד וֹנִינרָא: בונים שובב יטמבב וומטוס יבִיוֹמָא מֻבִּיעָאָר הְנִיחַ בָּדִיל הְשֹׁשׁ יוָמִוֹ שַׁהַבֹּיִר הִוּבֹבוֹב

וְמִשׁנִת הַלְ פּוּמִכְוּן: שְׁנִּגוֹע ドガグド・ロ 45,1

שׁלַנו וֹמִּנוֹן שׁישׁנוּוֹ שׁבַּתוֹ

تركزرا: ממגבום ולא ושטוון פבתו בְּמָא בְּפַבּוֹנִמַּבְ לִוֹמָן וֹנִחַאָּ מְבְעָא יוֹמִין מֵיכוֹל פַּמִירָא ŪξΧ

> thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

oliveyard. thy vineyard, and with thy In like manner thou shalt deal with leave the beast of the field shall eat. thy people may eat; and what they rest and lie fallow, that the poor of but the seventh year thou shalt let it

be refreshed. handmaid, and the stranger, may have rest, and the son of thy that thine ox and thine ass may on the seventh day thou shalt rest; Six days thou shalt do thy work, but

mouth. neither let it be heard out of thy mention of the name of other gods, unto you take ye heed; and make no And in all things that I have said

unto Me in the year. Three times thou shalt keep a feast

Þτ

ΟĪ

appear before Me empty; out from Egypt; and none shall month Abib—for in it thou camest thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep; seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

- (10) ואספה אה הבואהה. לשון הכנקה לנית, כמו וַמַּׁמַפְמּוֹ מֶל מוּן־בִּימָךְ (דבריס כב, ב):
- בשדה הלבן, כמו שאמר למעלה הימנו חזרע את ארלך: . אביוניס אוכליס בלא מעשר, מכאן אמרו אין מעשר בשביעית (מכילתא פ"כ): - כן חעשה לכרמך. ותחלת המקרא מדבר ונטשמס, מלוצל ומלקשקש: - ויחרם האבל חיה השדה. לסקיש מאכל אציון למאכל מיס, מס מיס אוכלמ צלא מעשר, אף (11) חשמטנה. מענודס: - ונששחה. מלכילס לחר ומן סביעור. דבר לחר משממס, מענודס גמורס, כגון חרישס ווריעס.
- ודגר. זק גל מושנ: שקרקע, או אינו אלא יחבשנו בחוך הביח, אמרח, אין זה נייח אלא לער: בן אמחך. בעבד הערל הכחוב מדבר (שם): קרוים שבת, לא מנסג בס שבת בראשית: - למען ינוח שורך וחמורך. מן לו ניית, לסתיר שיסא תולש ואוכל עשבים מן (12) וביום השביעי השבה. אף בענס סעביעית לא מעקר עבם בראעית ממקומס (עס), עלא מאמר, סואיל וכל סענס
- מובדי כוכביס, וישבע לך בעבודת אליליס שלו, נמלאת שאתה גורס שיוכיר על ידך: שבודת אליליס כנגד כל המנות כולם, והנוסר בה כשומר את כולן: - לא ישמע. מן הנכרי: על פיך. שלא תעשה שותפות עם עמי ביום עבודת אלילים פלונית. דבר אחר ובכל אשר אמרתי אליכם משמרו ושם אלהים אחרים לא חוכירו, ללמדך, ששקולה (יל"ש שנה, בשם סמכילמא): - לא הזכירו. שלא יאמר לי, שמור לי בלד עבודת אלילים פלונית (סנהדרין סג:), או מעמוד (13) ובכל אשר אמרחי אליכם חשמרו. לעשות כל מלות עשה באוסרס, שכל שמירה שבתורה אוסרה היא במקום לאו
- (+1) הגלים. פעמיס, וכן פִי הְפִּימְנִי זֶה שׁלֹם רְנְלִיס (צמדבר כב, כח):
- (at) חדש האביב. שהמבוחה מהמלחת בו בחביה. חביב לשון חב, בכור ורחשון לבשל פירות: ולא יראו פני ריקם.

מַגַּמֶּוֹב מִן־הַשְּּבֶה: בְּצָּאָנו נַמְּנִינו בְּאָסְפְּנִי אָנוַ בַּ ¾ אָמֶר שִּוֹרֶע בַּשְּׂרֵה וְחַגְּ חֲאָסִר וְחַנְּא הַבְּנְאַא הַבְּנְאַא הַבְּנְאַא בַּבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַּבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַּבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאַא בַבְּנְאָא בַּבְּאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּנְאָא בַבְּבְּא בַּבְבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְבְּא בַבְּבְּא בַבְּבְּא בַבְבּא בּבְבּא בּבְבְּא בּבְבּא בּבּבּא בבּבּבּא בבּבּבא בבּבא בבּבּבּא בבּבּבּא בבבּבא בבּבּבּא בבּבּבּא בבּבא בבּבּבּא בבּבּבּא בבּבּא בבּבּבּא בּבּבּא בבּבּא בבּבּבּא בבּבּבּא בבּבּבּא בבּבא בבּבּבּא בבּבּבא בבּבּא בבּבּבּא בבּבּבא בבּבא בבּבּא בבּבא בביבא בבּבא בבּבא בבביבא בב וְעַוֹי עַפַּאָגוּרְ בַּכּוּבֵוּ מַמַּמֶּוּ וְטַנָּא גַטַבְּגַא בַכּוּבוּ מוּבָּדָרְ

اِكِيْرَاتِ هُمْ فِينَ بِهِٰثِا ١ يُمَيِّدُ: ہ مُذِي فَمُثَارِ حَمَٰلًا تَلَعُلِ خُذِ فَجُلِ نَفِدًا خَمَفَعُ نَفَلَيْاً خُذِ

نْحْجِـنْحْرْدَ تَاكْدِ بَابُرْ مَىـ خِكْدِ: ⁸¹ לאַ שׁוֹבָּׁט מַּלְ חַמֵּא בַּם וֹבָׁטַׂיִּ

בָּי שְׁמֵי בְּקַרְבָּי

עַמְּלִים אָמֶר הַכִּלְהָי:

נָּבְי בַּחַלֵר אָמֶּוִ: (פּ)

שַּׁמֵּר בָּוּ כָּיּ לָאִ יִשְּׁאַ לְפִּשְׁתַּבֶּם

كَ اللَّهُ مُلِّدُ لَا يُشْكُمُ خُطُرًا هُمْ ___

בינב בנו מַלְמָא :::

tata kaix tatak

מובדר מו חקלא:

עַּרְבֶּי נְכְסָת חַנָּא עַּר צַפְּרָא: וֹלֵא וֹבֹוּטוּוֹ בַּר מִמָּבַבַּטִּא לא עכוס על המיע דם פּסָחי

בְשָׁר בַּחֲלָב: בית יְהְוָה אֶלְהַיִּוּר לְאִיהְבַהָּלְ מִפִּרִּשְׁאִבּיִי אֶלְהָרְ לָאִיהַלְרָוּן تهمِر خصتر هَلْمُنَادٍ فَجُرِه ترم خصت هَلْمُكَ فَنُمْ ذُرُتُنَا

לאַטְרָא דְאַהָּהָהָינִיה: الله خيمُمُلُكُ حَنْدُكُ لَحَلَاكُ لَمُ لَاكُمْ يُعْمِدُ هُمِ خَمْمُدُكَ خَمِيدُنُهُ لِخَمْمُحِيثُك عمر بَيْدَ كَانَا لَا يُعْدُرُ لَا يَرَاكُمُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا

לעוביכון אבי בשמי מימביה: אַסְהְּמִר מִן בַּרְמִוְהִי וְשַבָּיִר

> thy labours out of the field. the year, when thou gatherest in Teast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the

shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males

remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk. the Lord thy God. Thou shalt not To seuod sha tani gaird slade house The choicest first-fruits of thy land

have prepared. I hoing thee into the place which I to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,

.mid ni your transgression; for My name is against him; for he will not pardon unto his voice; be not rebellious Take heed of him, and hearken

באספך אח מעשיך. שכל ימום החמה החבואה מחייבשה בשדוח, ובחג אוקפים אוחה אל הביח מפני הגשמים: שמדש למנחוח ולסביא בכורים למקדש, שנאמר וּבְיֹוֹם שַבְּפּוּרִיס וגו' (במדבר כח, כו): והג האסיף. סוא חג סחורוח: (16) וחג הקציר. סום מג שנועות: בכורי מעשיך. שסום ומן סבלם בכורים, ששמי סלםם סבלין בעלרם, סיו ממירין כשמבאו לראות פני ברגלים, הביאו לי עולות (מגיגה ז.):

זכורך. סוכרים שנך: (דו) שלש פעמים וגר. לפי שהענין מדבר בשביעים, הולרך לומר שלה יחעקרו שלש רגלים ממקומן (מכילחה פ"כ): כר

מכילה, ומחד למימור הנמה, ומחד למימור בשול (חולין קמו:): בְּבְיֵי שַּוּיס (שס כו, ע). ללמדך שכל מקוס שנחמר גדי מחס, חף עגל וכבש במשמע. ובג' מקומום נכחב בחורס, חחד לחימור מקומום במוכס שכמוב גדי וסולרך לפרש אמריו עויס, כגון שְׁנֹכִי שֲׁשַׁלַּמ בְּדִי שִׁנִּים (בראשים לה, יו), שֶׁמ בְּדִי סְשִׁוֹים (שם כ), שָׁנֵי ישׁעַבֶּס וגוי (דבריס מ, מ): לא חבשל גדי. אף עגל וכצש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, ממס שאמס מולא בכמס שדיבו, רואה חאנה שבכרה, כורך עליה גמי למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין במקרא אֶבֶן הִשָּׁה (19) ראשיה בכורי אדמהך. אף סשניעיה היינה בבכורים, לכך נאמר אף כאן בכורי אדמהך. כילד, אדם נכום למוך (ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינה אלא בעמוד השחר, שנאמר עד בקר, אבל כל הלילה יכול להעלוחו מן הרלפה למובח: חלב חגי וגוי. מוץ למוזמ: - עד בקר. יכול אף על המערכה יפסל צלייה, מלמוד לומר על מוקדה על המוצמ בל הבלילה (13) א חזבח על חמץ וגוי. לא משמע את הפסח בי"ר בניסן עד שמבער הממץ (מכילמא שם פסחים סג): ולא ילין

שלומרים שבים המקדש של מעלה, מכוון כנגד בים המקדש של מעה: הכגוחי. אשר ומנמי לשם לכס, זפו פשומו. ומדרשו, אל המקום אשר הכינותי כצר, מקומי ניכר כנגדו, וזה אחד מן המקראות (OS) הנה אנכי שולה מלאך. כאן נמצערי שעמידין למעוא ושכיינה אומרת להס פִי לֹה אָשֶנֶלֶה בְּקַרְ בָּךְ (שמות לג, ג): אשר

אָנרַגַּוֹבְּוֹב וֹגַּבְטֹּו אָנרַגַּבוֹבוֹנִידְּ: בָּר אָם־שְׁמָוֹעַ הַשְׁמַעַעַ בַּקלּוֹי צָּרֵי

נעעיק קדמעיקין לף: $\otimes \Box$

نْلَاكُلَالُكُ لَالَّالُ LÜCTÄL $^{\epsilon z}$ $\dot{\mathbf{x}}$ $\dot{\mathbf{c}}$ - $\ddot{\mathbf{r}}$ $\dot{\mathbf{x}}$ $\dot{\mathbf{c}}$ ir $\dot{\mathbf{r}}$ حدرتك مذهدر ذهيرا ثكثر لألا لألاء

וַאָּמֵיצִינוּן: יפְּרְיָּאֵי יְכְנְעָּנְאָי חִוְאָי וִיבוּסָאָי المؤكئر أتمرخك كثب همبئه ينفهر ובנ מַלְאָכִי בַּבַמַּנַ

מַגַּבְעַינָיהַם: בּׁ, שִׁבְּטְ שִׁעֲּבִׁים נְהַבָּר שַׂהַבּר ליי העקבדם ולא תעשטה פמעשייהם ולא תפלחניו ולא תעביר לאַ השָׁמַבַוֹנִר לַאַלְבִינִם נְלָאַ לָאַ

: كَاثِياتِيانِ **LEKTER**

رَتُورِيْ، مَتَاذُك مَخَلَطُك: (٥) بقتك אָעַבַטְשְׁמִּ וֹאָעַבַתְּמֹנֵע וּיִבָּבוּ זָּע מִיכִּלְשׁ וֹנִי מִמְשִׁשׁ ريوج بقد بمثرة هِ لأترخُه بموذِ عدا جيته بي هِ خُهِدنا

נאלבו מנלגו בישון מבולנ:

মূর্ব্র: ※丘」なる個上 לאַ טַבְוֹנִי מְּהַכּלִי וֹהַלַבוּ לִאִּ

الكِيْمُ الْكِيْمُ الْكُورُ الْكُرُورُ الْكُرُورُ الْكُرُورُ الْكُرُورُ الْكُرُورُ الْكُرُورُ الْكُر

לאֹנוֹא בּעון לַנִב וֹאָמָסַר נֹאָמִנִּמְ נִׁע כֹּלְ מַּמֵּא בַּאַטַּ אָנִינִ خطةنك زير

> unto thine adversaries. thine enemies, and an adversary speak; then I will be an enemy unto unto his voice, and do all that I But if thou shalt indeed hearken

cut them off. Hivite, and the Jebusite; and I will Perizzite, and the Canaanite, the Amorite, and the Hittite, and the and bring thee in unto the For Mine angel shall go before thee,

pieces their pillars. overthrow them, and break in their doings; but thou shalt utterly gods, nor serve them, nor do after Thou shalt not bow down to their

sickness away from the midst of and thy water; and I will take God, and He will bless thy bread, And ye shall serve the Lord your

S٦

I will fulfil. in thy land; the number of thy days None shall miscarry, nor be barren,

backs unto thee. make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to I will send My terror before thee,

כי שמי משומף בו. ורבומינו המכו, זה ממטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטריה שדי: מן הכם שאין חומאין, ועוד, שהוא שלית, ואינו עושה אלא שליחומו: – כי שמי בקרבו. מחובר לראש המקרא, השמר מפניו (בן) אל חמר בו. לשון סמרסס, כמו מַשֶׁר יַמְבֶס מֶחִפִּיךְ (יסושע חֹ, יח): בי לא ישא לפשעכם. חינו מלומד זכך, שסוח

(22) וצרתי. כמרגומוולעיק:

المناثبة الم

(44) הרס חהרסם. למומס מלקומ: מצבוחיהם. מלניים שהם מליבין להשממוות להם:

(62) לא חהיה משכלה. אם מעשה רנוני: משכלה. מפלח נפלים או קוברת את בניה, קרויה משכלה:

' לריך שלשה חוי"ן, שחים ליסוד כמו דְּיוֹם הַח ה' (יהושע י, יב), מַשַּׁח הֱלָהִים הִיחָ (קהלח ג, יג), והשלישים לשמוש: – עורך-בלא סי"ו, והאחרת משמשם כמו אמרחי, מטאמי, עשימי. וכן ונחחי, החי"ו מודגשה, שהיא באה במקום שחים, לפי שהיה (פלירי) כגון וְהַעַּמָּה הֶּם קַעָּס קַעָּה (במדבר יד, מו), והחי"ו מודגשה לפי שהבה במקום ב' הוי"ן, ההחה נשרשה לפי שהין מיתה ו הקעל, מועה הוה, שהלו מגורה מיהה היהה, הין ה"ה שלה בפה"ה, ולה מ"ס שלה מודגשה, ולה נקודה מלהפו"ס. הלה וְהַמַפִּי מגורם הְקְבֵי לֵב (שופטים ה, מו). הֶה מִי רַפֿוֹהִי (שמוחל-ה יב, ג), מגורה רָפַּן שָוַב דַּלָּיִם (חֹיוּב ב, יש). והמתרגם והמוחי, ְּוְמַבּׁוֹמִי, מגורה וְמָבַּב בֵּיה מֵל (שמוחל־הֹ ז, מו). דַּלֹוּמִי, מגורה דְּלְלוּ וְמָרְבּוּ (ישעיה יט, ו). עַל בַּפַּיִם מַּלְמִיךְ (שם ממ, מו), מקומום שנוטל אום הכפולה ומדגיש אם האום ונוקדו במלאפו"ה, כגון והמוסי, מגורם וְהָעַט גְּלָבֶּל עֶגְלָמֹו (ישטיה כח, כח). (TS) והמוחי. כמו וסמממי, ומרגומו ואשגש. וכן כל מיבה שפועל שלה בכפל אות אמרונה, כשמהפוך לדבר בלשון פעלמי, יש

לא אַנְרְשָׁנִּי מִפְּנֶיִרְ בְּשְׁנָרִ אָּחָתִ إهِمــتبي: מִלְפָּנֵיה: וֹנְרְשְׁר אָת־תַחָוּנִי אָת־תְַּּבְּנַנְנְיֵ زهَرَانَ، هُن لِهَلُمُن كِظَيْلًا

هُل ضَارُبُ لَهُمُ لِي هُمُمُلِ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

هَمْ لَا يَظُرُكُ لَا يُذَيِّكُمْ هُلِ لِنَجْلًا ﴾ وقال الأنجاب الأنجا

בְאָבֶא וְגִרְשְׁטֵּמִו מִפּּנִירְ: עַנְּיָרְ בָּיו אָמַן בְּיֶרְכֶם אָת ישְבָּי נֶם פַּלְמִּטְּים יִמִּמָּדְבֶּר עַּד[ַ] نَهَنَ، عُنــُثَكِٰكِ مُنَهــمِناءِ نَمَـــ

בּ לְאִׁ תִּבְּרִת לְהָם וְלֵאִלְיִהִיהָם לָא תִּנִיר לְחִוֹן וּלִשְׁעֵּוְתִּהוֹן בִּירִי:

ਵੇਧਾਂੜ੍ਹਾਂਘ: (**e**) هُلَ هُمْ لِنَامُ لَا يَالِي فَي الْمُعَالِقِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ נְעַׁמָּנְאַנְיַ אַנְעַבּ בְּנִי בַּנְיַ עַמְּבָּבְ נְעַוּנִכֵּוּן נִעָּבַ עַבַּנִי עִבַּבְעַ ĖΫĻΫĖ

نَّهُدُهُمْ لَنِهُمَالَانِيُّهُ مَيْلِنِكِ: 「没口による יְהוֹה אַמְּהֹ וְאַהַרֹּן נְדֶב אַמִּ וְאַהַרוֹ נָדֶב יַנְאָבִיהוּא ΛIXX וָאֶל מֹשֶׁה אָמָר עָּבֶר אֶל וּלִמִשָּׁה אַמָר סַק לָקָדָם יִי

> أَنْ لَا يَالِيُّهُمْ مِنْ كَالَّمُكِ: יטמבוב זמ שוא, זמ פֿוּאָלאָי וֹאָהְלַע וֹע תֹּבֹתוֹעֹא בֹּבֹתֹנַ

אַבהא גּבוֹא וֹטֹסִנּוּ הַלְבַ עוֹנִע בְּמִשֹא בוֹבֹא בַלְמָא טִבוּ לא אַטבוכהן מן פֿבמע

אַרְטָּא: קַּיְטְּאָ: זמיר זמיר ÄÜÜLCELL

بنفئت خبنا ما گلمك: וּמִמּוֹבֹבֹא מֹוַ פּֿוֹנוּ אָנִי, בסוף ועד נמא הפלשמאי

פֿן לַא וֹטַבוּן בַאַבְמַב בַּלְמָא

מולל נהבהו מפר והבאן וטפירו

Hittite, from before thee. Hivite, the Canaanite, and the thee, which shall drive out the And I will send the hornet before

the field multiply against thee. become desolate, and the beasts of before thee in one year, lest the land morh tuo meht evith ton lliw I

increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be By little and little I will drive them

them out before thee. your hand; and thou shalt drive the inhabitants of the land into unto athe River; for I will deliver Philistines, and from the wilderness Red Sea even unto the sea of the And I will set thy border from the

them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with

gods—for they will be a snare unto against Me, for thou wilt serve their land—lest they make thee sin They shall not dwell in thy

afar off; the elders of Israel; and worship ye Nadab, and Abihu, and seventy of unto the Lord, thou, and Aaron, And unto Moses He said: 'Come up

 ΛIXX

(סומה לו.): והחחי והכנעני. הם ארך מימון ועוג, לפירך מכל ז' אומום לא מנה כאן אלא אלו. ומוי, אף על פי שהוא מעצר (82) הצרעה. מין שרך סעוף, וסימס מכס אומס בעיניסס, וממילס בסס אכם וסס ממיס. וסלרעס לא עברס אם סירדן שינוסו מלפניך ויספכו לך ערפס:

(92) שממה. ריקנים מבני אדס, לפי שאמס מעע ואין בכס כדי למלאים אומס: ורבה עליך. ומרבה עליך: הירדן והלאה, שנו רבומינו במסכת סומה (שם), על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה:

(05) עד אשר חפרה. מרנס, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

וגרשתמו. ומגרשס: (18) ושחי. לשון סשמס, וסמי"ו מודגשמ מפני שבאס מממ שמיס, שאין שימס בלא מי"ו, וסאמם לשמוש: - עד הנהר. פרמ:

וגס מלינו בסרבס מקומום אס משמש בלשון אשר, כמו וְאָס מַקְרִיב מִנְמַח בְּבּוּרִיס (וִיקרה ב, יד), שסיה חובס: (33) בי חעבד וגרי. סרי אלו כי משמשין במקוס אשר, וכן בכמס מקומום, ווסו לשון אי, שסוא אחד מדי לשונים שסכי משמש,

(I) ואל משה אמר. פרשה זו נחתרה קודה עשרת הדברוח, ובד' בקיון נחתרה לו עלה:

לְאִ נֹדְּמִוּ וֹבִיקְּם לְאִ נֹתְלְוּ מִמָּוִ: ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁר לְבַדּוֹ אֶל־יְּהֹוֶה וָהָם .

וְעַמָּא לָא וְסְּקוּן עַמֵּיה: לפום וו ואנון לא ושפורנו משה בקחודוהי

so up with him. come near; neither shall the people unto the Lord; but they shall not and Moses alone shall come near

אַמֶּב בַּבָּב נְבַוֹנִי נְהַמֵּבי: אָטַר וַיַּאַמְרוּ כָּל הַדְּבָרָים ترونوورات ينوا چر ترفت جانا ַּ פֿל<u>ַ גַּלְדֵוֹ</u>, יְּעוֹּטִ וֹאָט פֿלַ_ ניְבָא משָׁה נִיְסִפָּר לָעָם אָת

וֹאַמִרוּ כֹּלְ פֹּטִׁלְמִוֹּא בַּמַלָּיִלְ וֹיִ וּאַטִּיב כָּל עַּמָּא קַלָא חַר בֿל פֿטִוֹמוֹא בּגוֹ וֹנִט בֿלְ בִּגוֹגֹא رَهُنَٰ؉ بَرَمُكِ لَهُمُقَمَّرُ خُمَقَٰ٪ نُك

١٠١٥١٤ למא לטבי מַשָּׁב מִבְּטָבּ בֹּמִפּוִלִּ, מוּבֹא וֹעֹבִעֹא מֹמִבּוּ נאלבים בעפרא ובנא מרבהא וכְתַב מֹשֶׁה יָת כָּל פָּתְנָמַיָּאַ דַּייַ

ÄÄÄÄ קַחַת הַהָּר וּשְׁמֵּים עַשְּׁרָה הַשְּׁהַ + יְהְנֶה וַיִּשְׁבֶּם בַּבַּקֶר וַיָּבֶן מִוְבָּחַ ניקהַב משָׁה אָת בָּל־דִּבְרֵי

שְׁלְמֶנִם לַיהוָה פָּרִים: נּוֹמֹלְנִ מְלְנִי וֹיּוֹבֹּעֵיִנִי וֹבְעוֹנִם וֹאָסִּיִלֵּנִ מֹלְנִוֹ וֹנְכִּנִסִּנִי נִבְסִי וּנְאָבַע אָעַנַלּוּנִ, בַּוֹנָ, וֹאָבַאָב וּאָבַע וֹע בַּכוִנוּ, בַוֹנָ, וֹאָבַאַב

לידשין קדם ין הירין:

TÜİĞÜ: בּאַנְיָׁנִי נִעְּהָ נִבְּיָם זְנֵלֵל מַּלְ_ בַּמְוֹנִלֵּהְאַ וּפּלְיִנִי נַעָּא זְנַל ווּקַח משָׁה חֲצֵי הַדְּּם וּיָשֶׂם וּנְסִיב משֶה פּּלְוּוּת דְּמָא וְשִׁוּי

מַל מַדְבְּחָא:

إثري دې النام بې بې بې بې د بې بې د بې بې د بې بې د بې د بې د بې د بې د بې د بې د بې د بې د بې بې د بې د بې د בְּלֵם נַגְּאָמִרְנִּ כָּלְ אְֹמֶבְרִיבְּבָּר בֵּבְ בַּבְּם מַּפֹּא נַאַמָּרִנִּ כַּלְ בַּמִּבְּיִלְ ַ נִיּקַּתְ מַפָּר הַבְּּרְיִת נִיּקְרָא בְּאָוְנֵי יִנְסִיב סִפְּרָא דִּקִיְטְא יּקְרָא

וו למבור ונקביל:

הַדְּבָרִים הָאֵּכֶּה: אַמֶּר בְּרָת יְהוֹת מִמְּכֶם מַלְ בָּלְ- וִאָּמָר הָאָ דִּם קִנְמָא דִּנְיִר ְיִי י הְעְּהֵם וַיּאַמֶּר הְנֵּהְ דָם־הַבְּּרִיתֹ עַל מִדְבְּהָא לְכַפָּרָא עַל עַמָּא וַיְקַּח מִשֶּׁה אָת הַדְּּם וַיִּזְּרָל עַל ' וּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא וּזְרַל

ַ הֹמַכִּוּן הַּכְ כַּבְ פַּטַׁנְתַּגָּא טַאָּבָּוּן :

tribes of Israel. pillars, according to the twelve under the mount, and twelve morning, and builded an altar the Lord, and rose up early in the And Moses wrote all the words of

Lord hath spoken will we do.'

and said: 'All the words which the

people answered with one voice, and all the ordinances; and all the

people all the words of the LORD,

And Moses came and told the

peace-offerings of oxen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

do, and obey. that the Lord hath spoken will we of the people; and they said: 'All covenant, and read in the hearing And he took the book of the

"sbrow you in agreement with all these which the Lord hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

(ג) ונגש משה לבדו. אל הערפל:

- שנלעוו בני נמ, ושבמ, וכבוד אב ואס, ופרס אדומס, ודיניץ, שנימנו לסס במרס (מכילמא במדש פ"ג): (3) ויבא משה ויספר לעם. נו ניוס: אח כל דברי ה' מנות, פרישק, וסגנלס: ואח כל המשפמים. ז'מנות
- (+) ויכחוב משה. מזלפלים ועד ממן מולס, וכמז מלום שנלמוו זמלס (שם): וישכם בבקר. זממשס זמיון:
- (5) את נערי. הזכורות:
- לסוום אוחם על סעס. ומכאן למדו רבוחינו, שנכנמו אבוחינו לבריח במילס ומבילס וסואת דמיס, שאין סואס בלא מבילס: (6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: 🗆 באננות. שמי אנומ, אמד למלי דס עולה, ואמד למלי דס עלמיס,
- (ד) ספר הבריח. מגרמשים ועד ממן מורס, ומנום שנלמוו צמרס:
- (8) ויזרוק. ענין סומס, ומרגומו וזרק על מדבחה לכפרה על עמה:

וְמִבְׁמִּום מִוּלֵוֹנִ וֹמִּבְאָבִי

יּכְעָּצֶם הַשְּׁמָיִם לָמְהַר: ַרְגְלָיוּ בְּמִנְשָׁהֹ לְבְנָתְ הַפַּפְּיר וּוֹבְאֵי אָט אָּכְיֵבוֹּ וֹהָבֹאָכְ וֹטַבוֹט

נּאָכֹלְנִ נֹנְהֵשׁנֵי: (a) שְׁלַח יָדִוֹ וַנְּחֲזוֹ אָת־הָאֶלֹהִים

ځ۲،۲۵۵۰ ְּנְהַמּוֹבְהֹ וְהַמִּצְּנְׁר צִּשֶׁר כְּתַּבְמִי וְתַפְּמֵירְמָּא מָשׁׁ וֹאִשְׁלָּע לִוֹּבְ אָעַרַלְעָוֹע עַאָּבוֹ יִעַ בִּנִינִי אַבְּנָא וֹאִיָבוֹיִנִאַ בְבְיִבְיבִ בְבִיבִיב 21 KZL XZ. ※八‐は沿に

يرتوك فيهد هِكَ بَرَد بِهُكَ بَرَاهِ : و زيم ظهِم انتائهِو ظهِارِياً

לגל גַברום ונָשׁ אָלְנִים: וְהַנָּה צַּהַרְן וְחוּר עִּמְּכֶם מִי־ +
 בָּזָר עַר אַשֶּר־נְשִּׁר אֵלִיכֶם הַכָּא עַר דִּנְתִּיב לְנְחָבוֹן וְהָא וֹאָק עַוֹּעֹלִים אָמָרְ אָבּי לְנִי יּלְסָבֹיֹא אָמָר אִיִּוֹיכִי לָנֹא

> (WEXC: יסליק משה ואַהרן

¿ځ۱،۱،۰ אָבֶּן מְבָא יַכְמִחָזֵי וטטות כולם. ללביה למולד וֹשׁוּוְ זֹט וֹבֿר אֵבְבֹא בּוֹמִּבֹאִב

כֹאַלִוּ אָכֹלָוּן וֹמְתַּוֹי: טבן באובבויון דאהקביו נוְקָא נְחֲוּוֹ יְת יְקְרָא דַּיֹיְ נְהַוֹּוֹ لْعُمْ لِمُحْدَمْرِ خُدْلَ نَشِلَهُمْ مِهِ يَزْلَحُلُكَ خَدْ نَشِلَهُمْ مِهِ لَأَلِنَا

₹¥₹ï@′\ïY: לַמּוּבֹא וֹבִוּוּ עַמָּוֹ וֹאָטַוּן לַבַּ נְצְּמָר יְיְ לְמִשֶׁה סַק לִקְדְמֵי

הקוני ולבא בין: יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּירָא דְּאִּהְנְּלִי וְקְם מֹשֶׁה וִיהוֹשָׁעַ מְשׁוּמְשָׁנֵיה

אַבורן וְחוּר עִּמְּכוֹן עוֹן דְאָית

> the elders of Israel; Nadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

the like of the very heaven for a paved work of sapphire stone, and there was under His feet the like of and they saw the God of Israel; and

did eat and drink. hand; and they beheld God, and children of Israel He laid not His And upon the nobles of the

them.' written, that thou mayest teach the commandment, which I have the tables of stone, and the law and and be there; and I will give thee Come up to Me into the mount And the LORD said unto Moses:

the mount of God. oini qu insees went up into And Moses rose up, and Joshua his

them. cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: 'Tarry

במו וּמָבַּוֹלְיַלֶּיְבְ קְבְּסִׁמִיךְּ (ישעיה מס, ע), וַיְסֹבֶל מִן בְרוּחַ (במדבר יח, כה), שֵׁשׁ חַּמִּוּח חַבְּיִלְה (יחוקחל מח, ח): סיו מסמכלין בו בלב גם, ממוך אכילס ושמייס, כך מדרש מנמומא (בסעלומך מ"ו). ואונקלום לא מרגס כן, אלילי, לשון גדוליס, (II) ואל אצילי. סס נדנו להיסולוסוקנים: לא שלח ידו. מכלל שסיו כלויים לסשמלת נסס יד: ויחוו את האלהים. וכעצם השמים לשהר. משנגאלו סיס אור וחדום לפניו: וכעצם. כחרגומו לשון מראס: לשהר. לשון ברור ולנול: שבמתנס: - במעשה לבנח הספיר. סיא סימס לפניו נשעת סשענוד, לוכור לרמן של ישראל שסיו משוענדים במעשה לננים: לנדב ומביסומ עד יום מנוכמ המשכן, ולוקנים עד וַיְּהִי הְשָׁם פְּמִמְמֹלְנֵנִים וגו' וַמִּבְעַר בָּס מֵשׁ ה' וַמֹּחֹבֶל בִּקְגַה הַשַּמַנֶה, בקלינים (10) ויראו אח אלהי ישראל. נסמכלו וסלילו ונחמייבו מיחס, אלא שלא כלס סקצ"ס לערבצ שמחת סמורס, וסממין

דבור ודבור מלום המלויום בו: אשר בחבחי להורוחם. כל שש ממומושלש עשרה מנים בכלל עשרם הדברות הן. ורבינו קעדיה פירש במוסרות שימד, לכל (בו) ויאמר ה׳ אל משה. לאמר ממן מורס: - עלה אלי ההרה והיה שם. מ'יוס: - אח לחת האבן והתורה והמצוה

יוס, שכן מלינו כשירד משס, וישמע יסושע אם קול סעס ברעס, למדנו שלא סיס יסושע עמסס: מחומי ההר, שאינו רשאי לילך משם והלאה, ומשם ויעל משה לבדו אל הר האלהים, ויהושע נמה שה אהלו ונחעכב שם כל מי (13) ויקם משה ויהושע משרחו. לל ידעתי מס מיצו של יסושע כלן, ולומר לני שסיס סמלמיד מלוס לרב עד מקוס סגבלת

לכל מיש ריבו: חור. בנה של מרים היה, ומביו כלב בן יפנה, שנממר וַיִּקַח לו בְלֵב מֶׁח מֶפְרֶח וַמֵּלֶד לוֹ מֶם חוּר (דברי הימים־חׁ (14) ואל הוקנים אמר. בלאמו מן הממנה: שבו לנו בזה. והמעכנו כאן עם שאר העם נממנה, להיום נכונים לשפוע

מפטיר נינַעל מֹשֶׁה אֶל־הְהָרְ נִיְכָס הָעְּנָן יִּסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּיָּדְא נַהַפְּא

הְנְנְא יָת שוּרָא:

and the cloud covered the mount. And Moses went up into the mount,

%u_أثار:

אֶל מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִהְוֹךְ יִקְּרָא לְמִשֶּׁה בִּיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה مُ رَرْخُوْلَاا تَرَفِيهِ لِيُوْلِم بِهِدَاتُ لِرَجِ ٢ جَاءَنِ رَبِيْظُ تَامِهِ الْفَالِمُ * وَنَرِد رَبِيْظُ تَامِد لِيْلِمُ فَمِهِ القَالِ * * وَنَرِد رَبِيْظُ مَا لِهِ فَمِهِ القَالِ * * وَنَرِد رَبِيْظُ مَا لَا مُعْلَمُ القَالَ الْعَالَمُ القَالَ الْعَلَمُ القَالَ الْعِلَمُ القَالَ الْعَلَمُ القَالِقُ القَالَ الْعَلَمُ القَالَ القَالَ الْعَلَمُ القَالَ القَالَ الْعَلَمُ القَالَ القَالِقُ القَالَ القَالَ القَالَ القَالَ القَالَ القَالَةُ القَالِقُ القَالَ القَالَ القَالَ القَالَ القَالَ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُلْقُ القَالِقُ ُولُولِي القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُلْقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالِقُ القَالَ נישְׁכָּן כְּבוֹדְיְיְהְנְׁתְ עַלְיַהַרְ סִינַי יִשְּׁרָא יְקְרָא דַּיִיְ עַלְ טוּרָא

בונו מַנִּגא:

midst of the cloud. day He called unto Moses out of the covered it six days; and the seventh upon mount Sinai, and the cloud And the glory of the Lord abode

: الْمُثِلِّا:

خُلِهِم لَٰلِنَا خُمْرَدُ خُدْرُ نَصُلِهُمْ: خُلِهُم لَٰلِنَا خُمْرَدُ خُدْرُهُ خُدْرُهُ خُدْرُهُ حُدْرُهُ خُدْرُهُ خُدْرُهُ خُدْرُهُ حُدْرُهُ مَادُهُ خُمْرَدُ خُدْرً ע יעראַה פְבַוֹּד יְהֹנְה פְאֵשׁ אַבֶּלֶה וֹחֵיוּ

And Moses entered into the midst of the children of Israel. on the top of the mount in the eyes

בּבְיב אַבְבֹּמֹנִם נְנִם נֹאַבַבֹּמֹנִם

משֶׁה לְמוּרָא וַהַנְה משֶׁה בְּמוּרָא וֹמֹאַל מְמָּנו בֹּיוִ הַּלִּוֹא וּסְבָּוּל

mount forty days and forty nights. mount; and Moses was in the of the cloud, and went up into the

the Lord was like devouring fire And the appearance of the glory of

the Hastara on page 232 the Mastir and Hastara are on page 229. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, Shekalim is Rosh Hodesh, read as defore but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat The Haftarah is Jeremiah 34:8-34:22 & 33:25-33:26 on page 215. On Shabbat Shekalim, Maftir is

ניִדְבֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: ימַלֵיל יְןְ עָם מִשָּׁה לְמֵימַר:

:Sarives And the Lord spoke unto Moses,

 ΛXX

91

St

לְּ שְׁרִּמְּׁהְ מֵאֵּׁהְ בְּלִ-אִישׁ אֲשֶׁר בְּדָרַעִּי אַפְּרָשִׁיִּהָא מוֹ כְּלְ וְּבָר لَـقـر عُمْ ـ فَدَّر نَشِلُ عُمْ لَنَكُكِ لِي مَرْدِم مَو فَدْرَ نَشِلُ عَمْ لِنَفْلُ هِذِا

'Speak unto the children of Israel,

نَـُــــُـــُدُد، كِجِدٍ نَكَٰكُد هُنــــنُدــــٰمُـنُد: •

דְּיִהְרָשֵׁי לְבֵּיה הִּסְּבֵּוּן יָה אַפְּרָשׁוּהָי:

willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him that they take for Me an offering; of

מאַשַּׁם זְבַב וַבֶּסֶב וּנְשַׁמֵּני: נואת הקרימה צַשֶּׁר הקחי וְדְאַצַּפְּרְשִׁיהַא דְּתְּסְּבְיוֹ מִנְּחֹוֹ

בּעַבָא וְכַסְפָּא וּנְחַשָּא:

and brass; shall take of them: gold, and silver, And this is the offering which ye

יוס שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנם למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם): עומדים, אלא שחלק הכחוב כבוד למשה. ויש אומרים, ויכשהו הענץ למשה ו'ימים, לאחר עשרם הדברוח, והם היו בחחלם מי מורס. רש"י ישן): דיכסהו העגן. לסר: דיקרא אל משה ביום השביעי. לומר עשרת סדברות, ומשס וכל בני ישראל (16) ויכסהו העגן. רצומינו חולקים צדצר (יומא ד.:), יש מהם אומרים אלו ששה ימים שמראש חדש (עד עלרת יום ממן ב, יע), אפרת זו מריס, כדאיתא בקומה (יא:): מי בעל דברים. מי שיש לו דין:

כשמדקדק בסס: מרומת המשכן, נדבת כל אחד ואחד שהתנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הוצרכו למלאכת המשכן או לבגדי כהונה שנעשו מסס סאדנים, כמו שמפורש באלה פקודי, ואחם חרומם המובח בקע לגלגלם, לקופום, לקנוח מהן קרבנוח לבור, ואחם מוב, פיישני"ם בלע"ו (געשעיק) - חקחו אח חרומחי. אמרו רבומינו, ג' מרומות אמורות כאן, אתם מרומת בקע לגלגלת (2) ויקחו לי חרומה. לי, לשמי: חרומה. ספרשם, יפרישו לי מממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבס, וסוא לשון רלון (13) בחוך הענן. ענן זה כמין עשן הוא, ועשה לו הקב"ה למשה שביל (נ"א מופה)במוכו:

height thereof. יפַלגָא רימיה: thereof, and a cubit and a half the נאַמָּע נִעֹגִי למִטְוּ: נאַמוֹשׁא ופֿלַנֹא פּוּטְגוּע נאַמוֹשׁא cubit and a half the breadth נְהַבֵּי אַבְבִי וְאַמֶּב נִהַבִּי בִּהְבִּי shall be the length thereof, and a שַּׁבְּמָּגוֹ וּפַּלְגָּא אִירְבֵּיה ישראל וְעְשְׁלֵּא אַרְוֹן עַּצֵּין שְׁמָּיִם אַמְּלִים וְיַעְּבָּרוּן אַרוֹנָא דְּאָעֵי שִׁמִּין acacia-wood: two cubits and a half And they shall make an ark of בּלְגוּ וְבֵּן תַּעִּשְׁנִּי (ס) וכן הַּלְּבַרוּן: thereof, even so shall ye make it. قَحْدُرُنَ يَا فِي هَا لِكُن فَحُدُرُنَ خُرِ مِشْخُدُمُ لَيْنَ لِمِينَ خُرِ مُدِينَا the pattern of all the furniture the pattern of the tabernacle, and בְּבֶלְ אַמֶּר אָנִי עַרְאָנו אַנִילְבְּאָני בְּבִלְ בּאָנָא מָטִוּג נִטְּבִּינִי בּמִינִי According to all that I show thee, מְבְּנְיִנְינִ בְּנְנְעֵנְיִ בְּמְבְּנְעֵנְ מִבְּנִבְּעִנְיִ בְּמִבְנְעִנְיִי מְבִּנִבְּעִנְיִי that I may dwell among them. And let them make Me a sanctuary, جُمُجُد نِجَانِهُا: לְמַּפֿׁתֹּא בֹּאִיפּוָרָא וּבָּרוּיִמְּנָא: the ephod, and for the breastplate. ĹŔĊĬĹ מֹכַאָּנִם אַבוּנוּ בוּוֹבַלָא וֹאַבוּנוּ אַהָּלַמוּטֹאַ onyx stones, and stones to be set, for בוסְמַיָּא: הَמִשְׁהְה וְלְקִּטְהֵת הַסַּמֶּים: לְמְׁמָּע בְּנִיטָא וֹלְלַמְבִיני anointing oil, and for the sweet ליי שָּׁמֵּוֹ לַמַּאָּר בְּשְּׁמִים לְשָּׁמֵוֹ מִשְּׁחָא לְאַנְּחָרוּהָא בּוּסְמַנָּא oil for the light, spices for the שַׁבַּבְּים וֹלֵּבָּגֹ מָמָּנִם: סַׁמִינְלֹא נֹאֹמֵּג מִּמִּגוֹ: sealskins, and acacia-wood; י וֹמְנֵע אֵנְלֶם מֹאֹבְמֹנִם וֹמְנִע וּמִמֶּכֵּו בַּבְבַנו מֹסִוּמֵלו וּמִמֶּכִּו and rams' skins dyed red, and لَيْمُ لَمُلِي الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ الْمُثَاثِينَ ا וְבוּאְ וְמַמְּזִי: and fine linen, and goats' hair; י יִשְׁכֵלְע וֹאַבׁלֹמוֹ וֹעוּלְמַע מְּלֹוּ וֹעַבֹלְא וֹאַבֹּלִא וֹאַבֹּלֹמוֹ וּבִּבֹת וַעִּיבַר. and blue, and purple, and scarlet,

(3) זהב וכסף ונחשת וגוי. כלס במו בנדבס מיש מיש מר שנדבו לבו, מוץ מן סכמף שבה בשום, מחלים השקל לכל אחד. ולה מלינו בכל מלחכת המשכן שהולרך שם כמף יותר, שנאמר וֶכֶמֶף פְּקוּדֵי קְעַבְּה וגו' בְּקַע לַבְּלְגֹּלֶת וגו' (שמות לח, כוכו), ושחר

הכמף הבא שם בנדבה, עשאוה לכלי שרת: (4) וחכלה. למר לבוע בדם חלוון (מנחות מד.), ולבעו ירוק: וארגמן. למר לבוע ממין לבע ששמו ארגמן: ושש. הוא פשמן (יבמות ד:): ועזים. נולה של עוים, לכך מרגם אונקלות ומֵעַזִּי, הבא מן העזים, ולא עזים עלמן, שמרגום של עזים

עונה: (2) מאדמים. לבועות היו הדוס להתר עבודן: החשים. מין חיה, ולה היתה הלה לשעה (שבת כה:), והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם בקגוינה, שֻשׁ ומתפתר בגוונין שלו (שס): ועצי ששים. ומתין היו להם במדבר, פירש רבי תנחומה (תרומה ע),

ישקב אבינו לפס ברוח הקדש שעמידין ישראל לבנוח משכן במדבר, והביא ארוים למלרים ונמעם, ולוה לבניו ליעלם עמהם כשילא ממלרים:

(a) שמן למאור. שמן זיח זך להעלוח נר חמיד: בשמים לשמן המשחה. שנעשה למשוח כלי המשכן והמשבן לקדשו,

יסולרכו לו בשמיס, כמו שמפורש בכי משל: ולקטורת הסמים. שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בולמס מלוס. ולשון קטרם, סעללת קיטור וממרות עשן: (2) אבור מדם שחות הולהנו שת לצורה הלמנה הלמום בולחם חצובי. מלאות גול שם שנושנו להם בוכד מושב החוו

 אבני שחם. שמים סולרכו שם, ללורך מאפוד מאמור בואמה מלוה: מלאים. על שם שעושין להם בוהב מושב כמין גומא, ונומנין האבן שם למלאות הגומא, קרויים אבני מלואים, ומקום המושב קרוי משבלות: לאפוד ולחושן. אבני השהם לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד מפורשים בואמה מלוה, והם מיני מכשים:

(8) ועשו לי מקדש. ועשו לשמי בית קדושה:

(9) ככל אשר אני מראה איחך. כאן, אם מבנים המשכן (מנסות כע.). המקרא הזה מחובר למקרא שלמעלה הימו, ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה איחך. יכן העשו. לדורות (שנהדרין מו:, שביעות יד:), אם יאבד אחד מן הכלים או כשמעשו לי כלי בים עולמים, כגון שולמנות ומנורות וכיורות ומכונות שעשה שלמה, כתבנית אלו מעשו אותם. ואם לא היה המקרא מחובר למקרא שלמעלה הימנו, לא היה לו לכתוב וכן מעשו, אלא כן מעשו, והיה מדבר על עשיית אהל מועד וכליו:

זָהֶב סָבֶיב: بظائيا فَعَقْتِهِ لَمُشَيِّكُ مُكِّير الْد ן צפוק אתו זהַב טְהור מבַות

QUIL: متاباكة וְתְּחָפֵּי יָתֵיה דְּתַב דְּכֵי מִגְּיוֹ

crown of gold round about. overlay it, and shalt make upon it a gold, within and without shalt thou And thou shalt overlay it with pure

מּבֹמְע מּלְ־צַּלְמִוּ תַּמִּנִית: שַּבְּעָּע מַּלְ־צַּלְמוּ הָאָבְיָת וּשְׁפִּי יי וְנְתַּשְׁׁי עַלְ אַבְבָּע פַּעָּמִינִי וּשְׁתַּיִּ וֹנֹגַּלִטֹ עַנְ אַבְבֹּתְ מִבֹּהָנִי זֹנְיִב

סטְרֵיה הָנְיָנְאַ: סמבוש עד ותרמין עוקן על خنظا الناتاء מֹל אַבְבַּמ <u> ۲۰۱۰</u>

two rings on the other side of it. shall be on the one side of it, and four feet thereof; and two rings gold for it, and put them in the And thou shalt cast four rings of

אקם זַהָב: ت لمُمْنِكَ حَلَا مُجَّرِ مِصْنِكَ لَاقِيكُ

נטטפג זטענן בּטַבּא: וֹטֹהַבֹּיג אַנוּיםי בַּאָהו הָסִּוּוּ

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make staves of

לי וְהַבְּאִנְ אָט הַבַּרִים בַּשַּבְּשְׁה עַל וְהַשִּׁר לָ וְהַעָּיִא בְּעִוֹקְהָ בְּעִּיִּ

אַרוֹנָא בִּדוֹן:

wherewith to bear the ark. the rings on the sides of the ark, And thou shalt put the staves into

Þτ

71

ċü□: בּּלְמָּע עֹאַבְוּ לְמָּאִע אָע־עִאָּרָוּ בּלְ סִמְרֵי אָרוּנָא לְמִמּלְ יָת

rom it. the ark; they shall not be taken To egain oht ni od llade esvare ofT

نَصُدِ طَقُونِ: י בְּשָּׁבְּתִי עַאַבְן וֹעֵיוֹ עַבַּצִּים לְאִ בַּמִּוֹפִׁט אַנְוָלָא וֹעַוֹ אַנִינוֹאָ

לא יעדין מניה:

testimony which I shall give thee. And thou shalt put into the ark the

هَمْد هُنَا هَجُنك: ° וֹלִינִישׁ אֶּלְ דְּאָבְׁן אֵׁע דְעָנְּדְּע וְהָהֵּוּן בְּאָרִוֹגָא יָה סְהַדִּיהָא

מְעַוְעַ וְעַהְּבֵיגַ כְּפוּנְעָא צִּגְרַבַ דְּכֵּי

نظر خك:

cubit and a half the breadth thereof. shall be the length thereof, and a of pure gold: two cubits and a half And thou shalt make an ark-cover

ئىلاد ئىلىلاد: וֹאַמְּטִא וּפַּלְגָּא פּוּחָיַה: אַמְּתָיִם נְחַבְּי אֲרְבְּה וְאַמֶּה תּרְמִין אַמִּין וּפּלְנָּא אוּרְכִּה וֹמֹמֹנִי כַפַּבני וַנִּיב

(10) ועשר ארון. כמין ארונים שעושים בלא רגלים, עשוים כמין ארגו שקורין אישקרי"ן (שריין שראנק) יושב על שוליו:

(12) ויצקח. לצון סמכס כמכגומו: 🛚 פעמוחיו. כמכגומו וַיְמָיּס. וצוויום סעליומם ממוך לכפורם סיו נמוניס, שמיס מכלו משסו, וכשסכפורת שוכג על עוצי סכמליס, עולס סור למעלס מכל עוצי סכפורת כל שסוח, וסוח קימן לכתר תורס: כמין כמר מוקף לו שביב, למעלה משפמו, שעשה הארון החילון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עובי הכפורת ולמעלה הימנו מלמעלה, נמן של עץ במוך של והב, ושל והב במוך של עץ, וָמָפֶּה שפתו העליינה בוהב, נמלה מלופה מבית וממוץ: ודר זהב. (II) מבית ומחוץ חצפנו. עלעה ארונות עעה בללאל, צ'על והבוא' על ען (יומא עב:), וד' כמלים ועולים לכל אחד, ופתותים

שן סן ד' טבעים שבממלם המקרה, ופירש לך היכן היו, והוי"ו זו ימירה היה, ופמרוט כמו שמי טבעות, ויש לך לישבה כן, ושמי אדס סגושאין אם הארון מהלכין ביניהם, וכן מפורש במנחות (למ:) בפרק שתי הלחס: ושחי טבעות על צלעו האחת. ושמים מכאן לכחבו של אכון, והבדים נחונים בהם, וארכו של אכון מפסיק בין הבדים אממים וחלי בין בד לבד, שיהיו שני בני

מן סעבעות סאלו על צלעו סאחת: צלעו. לדו:

(EI) בדי. מוטומ:

(15) לא יסורו ממנו לעולס (יומאענ.):

(עו) כפורה. כמיי על האכיון, שהיה פמוח מלמעלה, ומניחו עליו כמין דף: אמחים וחצי ארכה. כארכו של ארון, (10) ונחח אל הארן. כמו בלרון: העדח. סמורס, שסיל לעדום ביני וביניכס שלוימי למכס מלום סכמובות בס:

aea (arca a.): ורחבה כרחבו של ארון, ומונחה על עובי הכחלים ארבעתם, ואף על פי שלא נחן שיעור לעוביה, פירשו רבוחינו שהיה עוביה

TÇÇÇLT: מַלַּמָּע שַּׁגְּמָּע אָטָם מִמָּגָּג לַבּוָע נגמני מלום כנבום

מַּלְ־שְׁנֵּנִ קַּצִּוּהָי: עַכּפּּבע שַּׁגְּמִּוּ אָעַעַבַּבַבְּבָר ⁶¹ וּכְרוּב־אֶחֶר מִקְצָה מִזֶּה מִן־ וַעֲשֵׂר כְּרוּב צֶּחֲר מִקְּצָּה מִנֶּה

אָלְ הַכַּפְּרָת יִהְיִי פְּנֵי הַכְּרָרָה: לְלֵבֵּיִלְ כָּפּוּרְתָּא יְהוֹן אַפִּי הַכַּפְּהָת וּפְּנֵיהָם אֲישׁ אֶל־אְחָיוּ " לְמַּמְלְה סְכְבֶים בְּכַנְפֵּיהֶם עַּלְ لْلَالًا لَاقْلُاحُرُمُ قِلْهُ، خُرُفَرُم

בַּתְבַי אַמֻּב אַטוֹן אַבֶּינב: מלממלע ואכ ביאבו ששו אם וֹלִטַטַּׁ אָטַעַבַּפַּּבָּנִע הַּגַעַבָּאַבְוֹ

בַּנָר יִשְׁרָאֵל: (פּ) אָר כְּלְאָמֶוֹר אֲצַנְוָה אוֹהָךָ אֶלְ הַכְּהָלִים אֲשֶׁר עַל־אֲרַוֹן הַעָּהָת בב אַטַּוּ מִמָּל הַכַּפַּרָה מִבֶּין שָׁנָי ונוּמַדְמֵי לְדְּ שֶׁם וְדְבַּרָמִי

> סטֶבוּ כָפּוּרְתָּא: ַ זָבְרָ וְתַּגְּבֵּיִר תְּבֵין כְּרוּבִין *דַּדַ*הַב

בְרוּבַיָּא עַל הָרֵין סְמְרוֹהִי: מכא מו כפונשא שהבעו נע מכא יכריבא עד מסטרא וֹהְבֹיג כֹרוּבָא חַד מִסְטַרָא

סְבַוּהוְמָא דְּאָמֵין לְךְּ: מלמילא יבאַרוֹנָא הַמַּין יָת וֹטְמֵין וֹטְ כָּפּוּבְמָא מָלְ אֶבוּנָא

מבון טבון ברובוא במכ וּאַמּבִּיל עַמְּיךְ מִעָּרְ מִעָּלְוּי כְּפִּירָתְאַ はんなしょ

> ark-cover. make them, at the two ends of the of gold; of deaten work shalt thou And thou shalt make two cherubim

81

two ends thereof. shall ye make the cherubim of the end; of one piece with the ark-cover end, and one cherub at the other And make one cherub at the one

cherubim be. the ark-cover shall the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with their wings on high, screening the And the cherubim shall spread our

shall give thee. thou shalt put the testimony that I above upon the ark; and in the ark And thou shalt put the ark-cover

of Israel. commandment unto the children things which I will give thee in the ark of the testimony, of all the two cherubim which are upon above the ark-cover, from between and I will speak with thee from And there I will meet with thee,

ראשי הכפורת: בולמין למעלה, ולייר הכרובים בבלימם קלומיו: מקשה. במדי"ן בלע"ו כמו דָּהֹלְבָהְעָבֶּן (דניהל ה,ו): קצות הכפורת. כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, אלא העיל והב הרבה במחלת עשיית הכפורת, והכה בפעיש ובקורנם באמלע, וראשין (18) ברבים. דמום פרלוף מינוק לסס: מקשה חעשה. שלה מעשם בפני עלמס וממברס ברהשי סכפורה להחר עשיימס,

(19) ועשה ברוב אחד מקצה. שלא האמר שנים כרובים לכל קלס וקלס, לכך סולרך לפרש כרוב אחד מקצה מוס:

(OS) פורשי כנפים. שלא מעשה כנפיהם שוכנים, אלא פרושים וגצוהים למעלה אלל ראשיהם, שיהא י' עפחים צחלל שנין הכפורה. עלמס מעשס את סכרוביס, וסו פירוצו של מקשס מעשס אותס, שלא מעשס בפני עלמס ותחברס לכפרת:

يابقا مُم جِعِهَم مُر جِمُدِا (عمرتم مررد), تفمح دلايبها مُم جِوَفِهِم فِذَ جَمُدًا مِذِمِ بِإِنْ بِإ שבעודו אכון לבדו בלא כפורמ, ימן ממלס סעדומ למוכו, ואמר כך ימן את סכפורם עליו, וכן מלינו כשסקיס את סמשכן, נאמר (וב) ואל הארון חחן אח העדה. לא ידעמי למס נכפל, שסרי כבר נאמר ונמם אל סארון את העדות, ויש לומר, שבא ללמד סכנפיס לכפורמ, כדאימא בקוכה (ה:):

וכס מפמר, ואמ אשר אדבר עמך שם אמ כל אשר אלוס אומך, אל בני ישראל סוא: ונשמעלמשה באהל מועד: ואה כל אשר אצוה אוהך אל בני ישראל. הריוי"ווימירה ומפלה, וכמוהו הרבה במקרא, שַפַּפַּבֶּמ וגוי (במדבר ז, פע), משה היה נכום למשכן, וכיון שבא בחוך הפחח, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולא במובים מכחישים זה את זה, בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם, וּבְּבֹא מֹשֶה שֶׁל מֹבֶל מִוּעֵד וַיִּשְׁתַע שֶׁת הַקּוֹל מִדַּבֵּר שֵׁלֶיו מֵעַל הכפורה. ובמקום אמר הוא אומר, ויְדַבֶּר ה' פֻלְיו מַאַהֶל מוּעַד לַאמֹר (ויקרא א, א), זה המשכן מחוץ לפרכח, ומלאו שני (שב) ונועדתי. כשאקצע מועד לך לדבר עמך, אומו מקום אקצע למועד, שאבא שם לדבר אליך: ודברתי אחד מעל

אַרְכוֹ וְאַמָּה רְחָבּוֹ וְאַמָּה וָחַצִּי لْمُمْرِكُ مُكِيًّا لَمَةً، مُصْرَبَ هَفَرَاتِ لَيَمْدَرِهِ فَعِيدُهُ لَيْهُمْ. مُصْرَا

פּוּטְוּיה וְאַמְּמָא וּפַּלְגָּא רוּמִיה: שַּׁבְשֵׁין אַמִּין אִנְרְבֵּיה וְאַמְּהָא

לָוְ זֶרְ זְּנְוֹדְ סְבָּיִר: לי נֹגִּפּׁנִי אָטִׁן זִבְּר מִבְיָנְר נֹגִּמָּנִי

סחור סחור:

קַבֶּיב: י ְוְשְׁמְיִם לְוִ מִסְנְּרֵע מִפַּע סְבָּיִב

QUILL: זיר דרהב לגדנפיה סחור פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וְתַעָּבֵיר וַתַעַבֵּיד לֵיה גָדָנָפָא רוּמֵיה

עַפּאָט אַהָּר לְאַנְלָּה נִיּלְיִנִי וֹנִטִשְׁ אֶטַ עַמַּבְּמָט הַּלְ אָבְׁבָּה " וֹמֹמִּוֹעֹ בְוָ אַבְבֹּמ מִבֹּגָּע זֹנִיִב

מֹלְ אַנְבָּת זְוֹיִנִא בַלְאַנְבַּת בבעב וטטון זט הולטא וֹטֹהְבֹּיִג בִינִי אַנִבֹּה הֹוֹכֿוּ

לְבְּהָיִם לְבַּגְּים לְמֵּאֵת אֶת אֶתְרָא לְאָרִיחִיּא לְמִשָּל יָת גְלְבְהָים לְבַּגְּים לְמֵּאֵת אֶת אֶתְרָא לְאָרִיחִיּא לְמִשָּל יָתּ

פֿעולא:

正學学品:

رיהון נְמְלֵין בְּהוֹן יָת פְּתוּרָא: מְּמֵּגוֹ וְמִטְפָּג יָהְהַאָּ וֹטֹהֹבוֹג וֹט אַבוֹנוּא בֹאֹהוֹ

正學学品: וֹגֹפּׁוֹנִ אִנִים זֹנִיֹר וֹנִמְּאַ_דֹּם צִּעַב וֹמֹמְּוֹם צִּעַבְנַהְנַתְ מֵּגָּוֹ, מִסְּוֹם

יקנקיקיו אַשָּר יַפַּף בָּהַוּ זָהָב

מַּבור פַעַּעָּה אַמָּם:

: ליבונן: ŁŁŪT ŁČ, أظفئتي يفخيختي كنفتقك ود الإشام مراضة المعالمة المعا

> half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits shall be the And thou shalt make a table of

gold round about. gold, and make thereto a crown of And thou shalt overlay it with pure

round about. golden crown to the border thereof about, and thou shalt make a border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

four feet thereof. the four corners that are on the rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

Lτ

borne with them. with gold, that the table may be acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of

pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes

(33) קומהו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פקחים קמ: ובחום' שם ד"ה אמתה):

(44) זר זהב. מימן לכתר מלכות, שהשולתן שם עושר וגדולה, כמו שלומרים שלתן מלכים:

שולמן שריס, ויש אומריס למטס סימס מקועס, מרגל לרגל בארבע רומום סשולמן, ודף סשולמן שוכב על אומס מסגרם: (25) מסגרה. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, ונחלקו מכמי ישראל בדבר, יש אומריס למעלה הימה פביב לשולחן, כמו לבובוין שבשפת

(SS) לעמת המסגרת תהיין המבעות. ברגליס מקועות כנגד כאשי סמסגרת: "לבחים לבדים. אותן מצעות יסיו ועשיה זר זהב למסגרתו. סול זר סלמור למעלס, ופירש לך כלן שעל המסגרת סימה:

(82) ונשא בם. לשון ופעל, יסיה ושה בם הה השלחן: عمره לمحدرم عمر معتره: ﴿ حَصَرَت، (كَدَرَّ عَمَّه: حَصَرَة، حَمَدَة، حَمَدَة فَمَرِيمُ فِيَجَرَهُ فِي فِي فِي فَ

(92) ועשיה קערוחיו וכפוחיו. קערומיו זה הדפום, שהיה עשוי כדפום הלחה, והלחה היה עשוי כמין היבה פרולה משמי

ורכפוחיו. הן בזיכין שנוסנין בהם לבונה, ושמים היו לשני קומלי לבונה שנומנין על שמי המערכום, שנאמר וְנָמַשָּׁ עַל הַמַּעָבֶרֶה ברול, בשל ברול סוא נאפה, וכשמוליאו מן המנור נומנו בשל והב עד למחר בשבח שממדרו על השולחן, ואומו דפום קרוי קערה: ולכאן, לצדי הבים מוה ומוה, נותן ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופים כנגד שפח השולחן. והיה עשוי לו דפום והב ודפום רוחומיה, שולים לו למעה, וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כוחלים, ולכך קרוי לחם הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן

ਪ੍ਰੋਫੇਰਿ ਪੈਂਕਾ (ਫ) ್ וֹלִעַעַּ זְּלֶ עַהְאַבְעָוֹן כְטִם פֹּנִים וִעִּשִׁוּ זִּלָ פַּעוּנִא לְעִוּם אָפּוֹא

בובלי הידירא:

showbread before Me always. And thou shalt set upon the table

30

מַצְּרֶה הַשֶּּנֶי:

האַלִר יִשְׁלַשָּׁה קַנֵּי

مَادِهِ شِارًا لِي الْأَرْاتِ لِي الْأَرْاتِ الْرَاذِاتِ الْرَاذِاتِ الْرَادِيةِ الْرَادِيةِ الْرَادِيةِ الْرَادِيةِ אַנּאַי הַעְּשָּׁה (בספרי ספרד ואשכנז נְגִיד הָהְעַבְּיַר מְנָרְהָא שָׁדַה וֹמֹמִּיִיםׁ מִּנְרֵט זִּנִיֹר מִבְיִּיר מִלְמֵּח וִתַּגְּבִיג מִּנְרָטִא צִּדְתַּב צִּבִּי

נשושַּבָּהְא מִבָּה יְהוּן:

מְּנִּבְׁעִ עַּבְ וּעֵּלְטָא פֿנִּוּ מִּנְּבְעָא

וְמִּמְּבַר בְּנִים יַצְאָים מִצְּבֵיוֹ וְשִׁמָּא קִּנִין נְפְּקִין מִסְטְרַהָא ದರ್ಭ : ೧೯೯೯: خفعثرين بغثثابن

י שָׁלְשֶּׁהוּ קְנֵי מְנֹרֶה מִצְּדְּהֹ הְּלְהָא קְנִי מְנָרְהָא מִסְּמָרַה

גְּבְעִּים מְשֶׁקְּבֶרִים בַּקְּנֵה הָאָחֶד כִּלִּידִין מְצְיָרִין בְּקִּנְיִא חַד קאָרְד´ כַפְּתַּר נְפֶּׁרַתֹ יִשְׁלֹשֶּׁר חַד חַזּיר יְשׁיֹשֶׁן יִהְלְהָא مُحِمَّد بُخمَره طُمُعُيْه فَعُرْك فَكُرُكُ حَمْنَا فَمُزْلُهُ فَعَالِما فَكُرُنُهُ

של קנה האמלעי השביעי שממנו יולאים הששה קנים:

בּנֹפַלון מו מֹנֹבמא: בּפְּתְּׁר נְפָּרֵח בֵּן לְמִּמְטִי הַפְּנִים הַוּיִר וְשִׁישִׁן בַּן לְשִׁמָא פָּנִין

> one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

the other side thereof; branches of the candle-stick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of going out of the sides thereof: three And there shall be six branches

the candlestick. to the griog saharand xis aht tof os other branch, a knop and a flower; made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

שמרגם מְכִילְמֵישּ, סים שונס כדברי ספומר מנקיום סן פניפין: אשר יסך בהן. אשר יכופס בסן, ועל קשומיו סופ פומר קשומיו אלו סניפין, שמקשין אומו ומסויקיס אומו שלא ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא ימעפש, אבל אונקלום ַ במו גַלְפֵׁימִי בְּבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיות איני יודע איך נופל על סניפין, ויש מחבמי ישראל אומריס (מנחות צו.), לחס ללחס סמוכין על אומן פלולין, כדי שלא יכבד משא הלחס העליוניס על החחחונים וישברו, ולשון מֶכִילְמֵיה, חובלוחיו, מן סשלמן סרבס כנגד גובס מערכת סלחס, ומפולליס ששס (סרא"ס גורס המשס) פלוליס זס למעלס מזס, וראשי סקניס שבין כל דבר מלול קרוי קפו"א: - ומנקיוחיו. מרגומו ומָכִילְמֵישּ, סן פניפיס, כמין ימדומ זסב עומדין בארך, וגבוסיס עד למעלס כל למס, שישב למס סאמד על גבי אומן סקניס, ומבדילין בין למס ללמס, כדי שמכנם סכומ ביניסס ולא ימעפשו, ובלשון ערבי ַלְּבְּנֶס זַבְּס (ויקראַ כד, ז): - וקשוחיו. סן כמין חלאי קניס חלולים סנסדקין לארכן, דוגממן עשה של זהב, ומסדר ג' על ראש הַיּצְאָים מִן־הַמְּנֶרֶה:

. אשר יוסך, שהיו עליו כמין סכך וכסוי, וכן במקום אחר הוא אומר ואם קשוח הנגשף (במדבר ד, 1), וזה וזה, יוסך והנסך, לשון

(92) לחם פנים. שיש לו פניס, כמו שפירשמי, ומנין סלמס וסדר מערכומיו, מפורשיס באמור אל סכסניס: מכל וכמוי מם:

קנס סאמלעי ום למעלם מום, סמממון ארוך, ושל מעלה קלר הימנו, והעליון קלר הימנו, לפי שהים גובה ראשיהן שוה לגובהו (28) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכמון נמשכים ועולין עד כנגד גובסס של מנורס, שסוא קנס סאמלעי, ויולאין ממוך ופרחיה. ליוכין עשוין גס כמין פרסין: – ממנה יהיו. סכל מקשס יולק מסוך ססיכס סעשס, ולל יעשס לבדס וידביקס: שלפני השרים, וקורין להם פימל"ש, ומנין שלהם כמוב בפרשה כמה כפמורים בולטין ממנה וכמה מלק שבין כפמור לכפמור: ולא סיו בם אלא לנוי: – כפחדיה. כמין מפומים סיו, עגולין שביב, בולטין שביבוש הקנה האמלעי, כדרך שעושין למנורות מוכוכים, אכוכים וקלכים, וקורין להם מדירנ"ם, ואלו עשויין מוהב, ובולטין ויולאין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הכמוב, וקוף כלפי מעלה, ועליו גר האמצעי עשוי כמין בוך, לגוק השמן למוכו ולחם הפחילה: - גביעיה. הן כמין כוסום שעושין הרגל של מעה העשרי כמין חיבה, ושלשה רגלים יולאין הימנה ולמעה: - וקנה. הקנה האמלעי שלה העולה באמלע הירך, (מנחום כע.), אמר לו סקב"ס, סשלך אם סככר לאור וסיא נעשים מאליס, לכך לא נכחב מעשס (מנחומא שס): ירבה. סוא במדי"ן בלע"ו כמו דְּסְלְדָסׁנְקַשְׁן (דנימֹלס, ו): רויעשה המנורה. ממליס (מנמומת בסעלומך ג), לפי שסיס משס ממקשס בס מקשה. מרגומו גְגִיד, לשון סמשכס, שממשיך אם סאיבריס מן סעשה לכאן ולכאן בסקשה סקורנם, ולשון מקשס מכה קורנם, - סלורפיס שקורין שולדיר"ך, אלא כולס באס מסמיכס אסס, ומקיש בקורנס וסוסך בכלי סאומנוס, ומפריד סקניס אילך ואילך: (13) מקשה חיעשה המנורה. שלה יעשנה הוליות, ולה יעשה קניה ונרותיה היברים היברים, והחר כך ידביקם כדרך

מְשָּׁפְּרִים כַפְּמִנֵיהִ יִּפְרָחֵיהִ:

מׁבּגוֹבען הַאַנַהַא וְמִנְמִּנִּבֹא: بزكظي بخفائك هدخفه حذبدرا

knops thereof, and the flowers made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups

<u> הַלְּגַרֶ</u>ה: לְמֵּמֶע עַלַּנִים עַיִּבְּאָים מִּוֹ إحجقت مورم تهير وجهره مهيد " וְכִפְּמִר מַחַת שְׁנֵי הַפְּנִים מִמֶּנְה إحومت فَيَمَ ثَهِدُ يَعَاذُ عَرَفُونًا إِيَهِ الْأَوْدُ الْمُهَادِ الْمُهَادِ الْمُهَادِ الْمُهَادِ

لمنتد كمشع كنا لأفكا ما בְּעִנְּעַ וְחַאָּרַ הָּחות הָבֵין קנין בְּמִנְהַ וְחַאִּיך הְחוֹת הְבִין קנין טבונ טבול לנין

Their knops and their branches candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under

And a knop under two branches of

جِجِلُה מִקְשֶׁׁה אַחַת זָהֶב שָהִוֹר: - פּוּלַה נִגִּידָא חַדָּא דִּדְחַב דְּבֵי: $_{\delta\epsilon}$ جَوْمَاـــرُتِ \Box نَهِدُمَ ثَهُودًا نَهَرَةً مَهَدِيْتُنَا مُوتًا بَعَدَا بَالَّا مُوتًا بَالَّا مُوتًا بَالَّا مُوتًا بَالَّا مُوتًا يُعَالَى مُوتًا مُوتًا مُوتًا مُوتًا مُوتًا مُؤلِّمًا مُوتًا مُؤلِّمًا مُنْ مُوتًا مُؤلِّمًا مُنْ مُؤلِّمًا مُؤلِمًا مُؤلِّمًا مُؤلِمًا مُؤلِّمًا مُؤلِّ

the lamps thereof, to give light over thereof, seven; and they shall light And thou shalt make the lamps

whole of it one beaten work of pure

shall be of one piece with it; the

against it.

4٤

מֹלנִינון לְפֿבּוּלְ אַפּּנִאּ: אָנו_דָרָתָּיִנִּ וֹבְאָּגַר וְמַדְלֵיק נָת בּוֹצִינָהָא וִיהוֹן מְבֹּלְעִׁ וֹעַהְבֹּיִג יָּט בּוָגִּינִּטִא מִבֹּלָא snuffdishes thereof, shall be of pure And the tongs thereof, and the

זְהָב וְצֵילִמַהָא וּשָׁהְפִּיְהָהָא דִּדְהַב דְבֵי: بظباظهرب

- וקנס: כפתור ופרח. סיס לכל קנס וקנס: (33) משקדים. כמרגומו, מזייירים סיו, כדרך שעושין לכלי כמף ווסב שקורין נימל"ר: דשלשה גבעים. בולמין מכל קנס
- ידוע מס גביעיס משוקדיס, מו משוקדיס כפמוריה ופרמיה: יליאם סקנים סיולאין מלדים: - משקדים כפחוריה ופרחיה. זס אחד מחמשם מקראום שאין לסס סכרע (יומא נב:), אין (44) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנורס סיו ארבעס גביעים, אחד בולט בס למטס מן סקנים, וסג' למעלס מן
- בסעלומך, עד ירכס עד פרחם. ואס מדקדק במשנה זו סכמובה למעלה, המלאס כמנינס איש איש במקומו: בקנה האחד כפחור ופרח, וג' למנזרה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, ומיעוע פרחים שנים, ואחד האמור בפרשת שנים, האחד למעה אלל הירך, והאחד בג' מפחים העליונים עם ג' הגביעים, וחשעה פרחים היו לה, ו'לששח הקנים, שנאתר יסקניס, וג' בגופס של מנורס שסקניס יולמים מסס, ושניס עוד נממרו במנורס, שנממר משוקדיס כפמוריס, ומיעוע כפמוריס ינמלאו גביעיס כ"ב, י"ח לששה קנים ג' לכל אחד ואחד, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפחורים, ו' בששח יולאים ממנו ונמשכים ועולין כנגד גובהה של מנורה, ועפחיים חלק, נשחיירו שם ג' עפחים, שבהם ג' גביעים וכפחור ופרח, נמשכים ועולים כנגד גובהה של מנורה, עפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים יולחים ממנו, ועפח חלק, ועפח כפחור ושני קנים שהקנים נמשכין ממזכן, שנאמר וכפסור מחח שני הקנים וגו', ומפחיים חלק, ומפח כפסור ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך במנורה עלמה, שנאמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, למדנו שהיו בקנה שני כפחורים ושני פרחים לגד מן הג' כפחורים (במדבר מ, ד), ומפחיים חלק, ומפח שבו גביע מהחרבעה גביעים, וכפחור ופרח משני כפחורים ושני פרחים האמורים (מנמום כמ:), גובסס של מנורס י"ח טפחיס, סרגליס וספרח ג' טפחיס, סוח ספרח החמור בירך, שנחמר עד יַרֶּבֶס עַד פְּרָחָס (פב) וכפחור חחח שני הקנים. ממוך הכפמור היו הקנים נמשכים משני לדיה מילך ומילך. כך שנינו במלמכת המשכך
- פלנם פטענתי שפוט דוף פענוכם: הקנים היולאים מלדיה, מוסבים כלפי האמלעי, כדי שיהיו הנרוח כשחדליקם מאירים על עבר פניה, מוסב אורם אל לד פני (פ) אח גרוחיה. כמין בויכין שנומנין במוכן סשמן וספמילומ: והאיר על עבר פניה. עשס פי ששמ סנכומ שברלשי
- לַמְּמִנִת מָבָ מִיְּמִוּר (יִבעיה לִיִיר): . אם האפר שבנר בבקר בבקר, כשהוא מעיב את הנרוח מאפר הפתילות שדלקו הלילה וכבו, ולשון מחתה פויישד"א בלע"ו כמו קרוייס מלקחים. וְצְבְּיְמְסָה שחרגם הונקלום, לשון לבח, מוליי"ש בלע"ו – ומחחוחיה. הם כמין בזיכין קמנים, שחוחה בהן (88) ומלקחיה. סס סלבמים סעשויין ליקח בסס ספמילה ממוך השמן, לישבן ולמושכן בפי סנרות, ועל שם שלוקחים בהס

בֿק_הַבֿלִים הַאֶּבֶּה: פּבְּרְי זְהָב טְהָוֹר יַעְּשֶׂר אָהָה צָּה בַּבְּרָא דְרַהְבָּא דְּבְיָא יַעְבֵּיר יַנְיִ

אַמָּה מְרְאֶה בְּהֶר: (סֹ) •• ירְאָה וַעָּשְׁה בְּלַבְנִילְם אָמֶּר וַחָזִי וַעָּזִי נְעָבִיר בִּדְמִיּתְהוֹן דְּאָהִ

מְצְּשָׁ בַשְּׁבְּשַׁ בַשְּׁבַ בַשְּׁבַ בַּעָּבַ נאַגוּמֹן וֹטִכַּמֹּט מִּזְי כֹּנִבָּים נונגים שַּׁהָ בַּהְּיָב نكڭڭلا וֹאָט_בַטִּמִהְבָּוֹ $\overline{\Omega}$

אַנוֹע לְבֶּלְ_נַוֹּוֹנִוּהִמָּנִי: בְּאַמְּׁה הַיְּרִיעָה הָאָהָת מִדְּה ¿ וֹמֹמְבוֹם בֹּאֹפֶּׁם וֹבְחַבְ אַבְבֹּה אַבוו הַיְרִיעָה הָאַהַת שְׁמֹנֶה

קְבְּרֶת אִשֶּׁה אֶל־אֲחֹהָה: אַשֶּׁה אֶל־אֲהֹתְה וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חַדָּא עִם חַדָּא וֹחֲמֵּישׁ יָרִיעָּוֹ חַמַשׁ הַיְרִישָׁת מְּהָיֶילְ חְבְּרֶת

הקיצונה בַּמַּהְבֶּרֶת הַשֵּנִית: וֹכֹּו שֹׁהַמִּע בֹמָפֿע עוֹנוּגַמָע עּנְיִנְימִׁעְ עִּאֶּטְוּע מִפְּצָּע בַּעִּבְּנָנִע וֹמֹמְּיִנִ לְּלְאָׁת שִׂכְּבֶּת מָּלִ שִּׁפָּׁת

וְמַשׁ וְמַ כָּלְ מָנָיָא עַאָּבֶּוּן:

משבוג במורא:

: المالاتات בובין עובר אימן העביר וֹאַבׁוּנוֹא וֹאַבֿת וַבוְנַב, הובע לבוא אור ותכלא מַשֶּׁר וְיָה מַשְּׁכִּוֹא תַּמִּבִּיר עַשִּׁ

שַׁבְאַ לְכָּלְ וְנִוּמְּטָאִי אַמוּל בּירוּעָנְיאָ מָשָׁנָאַ מִשְּׁמָרָ וֹטֹמִוֹ אַמִּוּן וּפּוּטִוֹא אַבְבַּת אינבלא ביריעקקא חַדָא עשנין

מְלְפָפָן הַרָא מִם הַרָא: تتقيم نديغا نيانا فخففا

בּיריעַמָא בָּסְטְרָא בַּית לוֹפַי בית לופי וְבַן מַעֲבֵיד בְּסָפְּתָא ספַּיקא דיריענא הדרא מסטָרא וטמבוג מווכון גטכלא מל

> made, with all these vessels. Of a talent of pure gold shall it be

thee in the mount. their pattern, which is being shown And see that thou make them after

thou make them. work of the skilful workman shalt and scarlet, with cherubim the twined linen, and blue, and purple, tabernacle with ten curtains: of fine Moreover thou shalt make the

IAXX

07

6٤

all the curtains shall have one breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain shall be

one to another. other five curtains shall be coupled together one to another; and the Five curtains shall be coupled

in the second set. edge of the curtain that is outmost likewise shalt thou make in the that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue

לאמרים, עכשיו שנקוד מעף קמן, פמרונו דאת מתחוי, שאמרים מראים לך (שהנקוד מפריד בין עושה לנעשה): מנורס של אשר אחה מראח. כמרגומו דְּפַּקּ מִמְּמֵוֵי בְּמִירֶם, אינו מיס נקוד מראס צפמ"ם, סיס פמרונו אמס מראס (0+) וראה ועשה. כאס כאן בסר מבנית שאני מכאס אומך. מגיד שנתקשם משס במעשם סמנוכס, עד שסכאם לו סקב"ס כפול, ק"ך מנס, וסמנס סוא לימרא ששוקלין בה כמף למשקל קולוני"א, והם ק' והובים, כ"ה שלעים, והשלע ארבעה והובים: (95) ככר זחב טחור. שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחות ולא יותר, והככר של חול ששים מנה, ושל קדש היה

. ארי מלד זס ונשר מלד זס, כמו שאורגין חגורות של משי שקורין בלש"ו פיישיש"א מלויירין בסס באריגמן, ולא ברקימס שסוא מעשס ממט, אלא באריגס בשני כומלים, פרלוף אחד מכאן ופרלוף אחד מכאן, כפול ו', סרי ד' מינין כשסן שוורין ימד כ"ד כפליס למוע (צריימה דמלהכה סמשכן): - כרובים מעשה חשב. כרוציס סיו שש משיר וחכלה וארגמן וחולעה שני. הכי אכבע מינין יחד בכל חומ וחומ, אחד על פעמים, וג'על למכ, וכל חומ וחומ (1) ואח המשכן חעשה עשר יריעות. לסיום לו לגג, ולמחילום מחון לקרטיס, טסיריעום חלויום מחחוריהן לכסומן:

לשון נקבה, ובדבר שהוא לשון זכר אומר איש אל אחיו כמו שנאמר בכרובים, ופְּגִיבֶּס אִיש אֶל אָמִיו (שמוח כה, כ): (3) חחיין חוברות. מופרן צממט וו בלד וו, ממט לבד וממט לבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרא לדבר בדבר טסוא

לילונה, לשון קלה, כלומר לפוף המוברת: קצולם ממשם סיכיעום קכויס מוצכם: וכן חצשה בשפח היריצה הקיצונה במחברת השנית. צלומס יכיעס שסיל (+) לולאות. לנו"לש בלע"ו זכן מרגס מונקלום עַנוּבְין, לשון עניבּס: מקצה בחוברת. במומס יריעס שבמוף סמבור.

170

بتهزره وجدائا وجرجهد ههر בּלַצָּר הַיְרִילָּה צָּשֶׁר בַּשִּּחְבָּרֶת ្ទ ប៉ង់ប៉ាជ ប៉ែងគ្នាបា វ៉ាវ៉ង្គម ថាតិធ្វាជ لَامُشِرَاتُ كَالْجُهُمُ فَلَمْ شَرِي فَرْلَانِيْنَاتُ اللَّهِ اللَّهُ فَاللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ

₿₽. אַחֹקְהֹ בַּקְּרֶסִׁים וְהָיֶה הַמִּשְׁבֶּן ַ וְחַבְּרַלָּ אֶת־הַוֹּרִיעָת אָמֶּה אֶלִ וּהָלְפָּיף יָה יָרִיעָּה הַהָּא עָם نَّمْشِينَ لَيْمَشِيَ كَلَّيْرٍ يُثَرِّدُ لِنَمُّدُيدِ يَنْمُنِي وَبَلْخِيا يَلْيُور

ַ הַבְּבֶּה אַטֶּם: עַמְּאָבׁוֹ מַאָּטִּיַבְמָּאַבַר וָרִילָּה עַלְ מַאָּבִּיגָ עַבָּא מַשְּׁבִי וָרִיעָּן ל נְּמְּׁמִי נְנְיִהְּנִי מִּנְיִם לְאִּבִילְ מַלְ ַ נִנַּהְּבִיר יְנִימָּן בַּמְּהָיִ לְפָּבְּסָא

לַתַּאָשׁׁ, מֹאָבִע וֹנוּגִּעי: הַיְרִיטֶּה הָאָהָת מִדְּה צַּחַת ^{*} בְּאַמְּׁע וֹנְעַבַ אַנְבָּמ בַּאַמָּע אַבורו הוְרִישָּה הָאַחָת שָּלשִׁים

فَرْر بَاغِيْدِ: אָנוַ עַנְּיִהְעָּׁנִע אָלְבַלוּנְלְ זִּנִי וְנִינִּהְעָּא אָלִבּנִילְ ַ וֹאָטַ אָּהָהְ עַּגְּבְׁנִהְעַ לְבָּבְ וֹכִפַּלְעַ וֹנִע הָגִע נִבִּגהָן לְעִוָּע נִעִיהָוָם زْنَجَدُنَّ هُنِ يَاثَرُهُ تَرْدُرُمِنَ ذُخِٰدٍ "نَكْرُقُرْكَ نُنْ تَقْدُهُ نُدِيمًا ذِينِد

בּוֹנוֹמֹא עַנַבא וַעַמָּמָוּן הַּנוּבּוּן

הַרָא בְפוּרְפּיָא וֹיהֵי מִשְׁכְּנָא

שַּׁהְבֵּיִר יְהְהַרוֹּ:

לְנִוֹבְא מֹמִבוּ וֹנִוּמֹן: ביריעה הדיא משְחָה הדיא אַמּוּן וּפּוּטוֹא אַנבּה אַמּוּן אובלא בובומלא טבא טלטון

another. or ano arisoqqo ad Ilada eqool curtain that is in the second set; the thou make in the edge of the one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the

tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of

9

thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of

curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven thirty cubits, and the breadth of The length of each curtain shall be

the tent. the sixth curtain in the forefront of themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by And thou shalt couple five curtains

ונחם את ספרוכת חחם הקרסים, ואם כדברי הברייחא הואח, נמנאת פרוכת מעוכה מן הקרסים ולמערב אמה: שבם (פרק הזורק לם:), אין היריעום מכקום אם עמודי המזרח, ומ' אמום מלויום אחורי המשכן, והכסוב בפרשה זו מסייעת, מי אמום המלויין על אמורי המשכן שבמערב, ושמי אמום המחמונות מגולות. זו מלאמי בבריימא דמסכם מדות, אבל במסכם שבמורח, שלה סיו קרשים במורח הלה ד' (ברש"י ישן המשה) עמודים, שהמשך פרוש וחלוי בווין שבהן כמין וילון, נשחיירו . אמה לחוברת, שלשים מהן לגג חלל המשכן לארכו, ואמה כנגד עובי ראשי הקרשים שבמערב, ואמה לכסות עובי העמודים קומת הקרשים שגבהן עשר, נמלאו שתי אמות התתמונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מתוברות, עשרים מלל רומז סמשכן, וממס מכמן וממס מכמן לעוצי רמשי סקרשים שעוצייס ממס, נשמיירו ע"ו ממס, מ' לצפון ומ' לדרוס מכשות קרשים למקלעום הרי עשר, ובמקומם אפרשם למקראום הללו. נומן היריעום ארכן לרחבו של משכן, עשר אמום אמלעיום לגג האמה, הרי שלשים מן המזרח למערב. רוחב המשכן מן הלפון לדרום עשר אמוח, שנאמר ולירכחי המשכן ימה וגוי, ושני השנים. והמשכן ארכו שלשים מן המורח למערב, שנאמר עשרים קרשים לפאח נגבה חימנה, וכן ללפון, וכל קרש אמה וחלי זו כנגד זו, מרגומו של כנגד, לקבל. סיריעום ארכן כ"ח ורחבן ארבע, וכשחבר חמש יריעום יחד נמלא רחבן כי, וכן החוברת זו כן יסא במברמס, כשמפרוש מוברם אלל מוברם יסיו סלולאום של יריעס זו מכוונום כנגד לולאום של זו, וזסו לשון מקבילום, (פ) מקבילות הלולאות אשה אל אחותה. שמור שמעשס סלולמות במדס מפת, מכוונות ספדלפן זו מזו, וכמדתן ביריעס

- (ע) יריעות עזים. מנולס של עזיס: לאחל על המשכן. לפרוש אומן על סיריעות המתמונות: (6) קרסי זהב. פירמיל"ש בלע"וומכנימין רמשן ממד בלולמים שבמוברת וו, ורמשן מתד בלולמים שבמוברת וו, וממברן בסן:
- (8) שלשים באמה. שכשניםן ארכן לרוחז המשכן כמו שנתן אם הראשונים, נמלאו אלו עודפוח אמה מכאן ואמה מכאן,
- סממובם בנקב סמדן, שסמדנים גבסן ממס: לכסוח אחח מהשחי אמוח שנשארו מגולוח מן הקרשים, והאמה החחחונה של קרש שאין היריעה מכסה אוחו, היא האמה

מַּפַּׁע עַוְרִיעִי עַעַבְּבֶּרָת עַמָּוֹנִע: בּעַלָּבָע נַעַמָּהָנָם לָלַאָּע הַּכִ שְׁפָּת הַיְרִיעָה הֶאֶהָת הַקּיצֹּנֶה لْمُمْيِنَ لِيَقِمُونَ كَرِّهِنِ مَرِ

اناخلة فديفهوم لفتد فقد: וֹנִיבַאְנֹי אָטַ עַפְּׁלְבָּיִסְ בַּבְּלְבָאָט וֹטַהָּגְ זָט פּוּנַפּּוֹא בֹהַוּוּבּוֹא ໄດ້ດີເປ່ ປີໄວ້ເ ເປີດີປ ມີຕໍ່ທີ່ເວ

חַצְי הַיְרִישְׁה הִעֹּבֶׁפֶּת הִסְרַה וְמֶבַת הִעֹּבַף בִּירִיעָּת הָאָהֶל

על אַדוֹרֵי הַמִּשְׁבֶּן:

ומווה לְבַפֹּתְוֹ: وأدر والمراجية المناه الماراة ^{פּ} בַּאְּרֶךְ יִרִיעָּת הַאָּהֶל יִהְיָה اِبَعَفِٰت مِؤْت إِبَعَقِات مِؤِتَ جِعْيَاكِ ا

> שׁנְינֶלָא: ספּטא גיריעקקא דבית לופי בות לופי וחמשיו ענובין על ספּׁטֹא בּיריײַנְעָא חַרָא בְּסִטְּרָא ושמבו שמשון ענובון על

> יטַלפּיף יָת מַשְּׁבְּנָא וִיהַי תַד: וַנַהְבָּיִר פּוּרְפִין דִּנְקָשׁ חַמִּשִּׁין

> שַׁסְבַע מַּכְ אָּעוּבִי

ואַמוֹטא מכֿא ואַמוֹטא מכֿא

מְבָא יִמְבָא לְבַּסְּיִיתִיה:

נְהַי סְרִיחַ עַּלְ סִמְּבִי מַמֶּכָּנָא בּבוֹשׁוּר בָּאבֶרְ יָרִישְׁת מַשְּׁבָּנָא

מַלְמֶּגלָא: הַקְּהַשְׁים מִלְמֶּעְלָה: (פּ) Łāáč. **LIKĘŻ**LI QQKIÇX איקם מְאָרְמָים וּמִכְּמָה עֹרָת ناکن מׁפוּמֹבֿוּ וְעְשְׁיִהְ מִכְּסָה לְאֲבֵל 口に何必に ムに谷のにと

מַבֶּי מַסִּים עַּכִּידִים: באה ההו לומון: حدره، لَمْشِينَ عُنا_يَافُلُشِوا حَفِيْمُخُلَا וֹטֹהְבֹיג וֹט בּפּוֹא לַמַּהֶּכֹּוֹא

> which is outmost in the second set. loops upon the edge of the curtain outmost in the first set, and fifty the edge of the one curtain that is And thou shalt make fifty loops on

that it may be one. loops, and couple the tent together, brass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of

back of the tabernacle. remaineth over shall hang over the the tent, the half curtain that that remaineth of the curtains of And as for the overhanging part

71

side, to cover it. tabernacle on this side and on that hang over the sides of the of the curtains of the tent, shall which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

a covering of sealskins above. the tent of rams' skins dyed red and And thou shalt make a covering for

standing up. the tabernacle of acacia-wood, And thou shalt make the boards for

מלוי, וכפול על המסך שבמורח כנגד הפחח, דומה לכלה לנועה המכופה בלעיף על פניה: (9) וכפלה את היריעה הששית. סעודפת באלו סעליונות יותר מן סתחתונות: אל מול פני האהל. תלי רתבס סיס

רומב מליס, עודף על רומב סמממונומ: - הסרה על אחורי המשכן. לכקומ ב' אמום שסיו מגולות בקרשיס: - אחורי על המחמונות חלי היריעה למערב, שהחלי של יריעה אחת עשרה היחירה, היה נכפל אל מול פני האהל, נשארו שמי אמות שנאמר בק לאסל על המשכן, וכל אהל האמור בקן אינו אלא לשון גג, שמאהילום ומסככות על המחחונות, והן היו עודפות (21) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות המשלן. יריעות האהל הן העליונות של עוים, שקרוים ההל, כמו

שמי אמומ: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארץ, שיהא אדם מם (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדכוס: בערך באורך יריעות האהל. שסן עודפות על מוכך יכיעות סמשכן המשכן. סוא לד מערבי, לפי שספחת במורת שקן פניו, ולפון ודרוס קרויין לדרין, לימין ולשמאל:

שורום מחשים, ואוחן מכשאות לא היו מכפין אלא אם הגג, ארכן ל' ורחצן י', אלו דצרי רצי נחמים. ולדצרי רצי יהודה, מכפה (14) מכסה לאהל. לאימי גג של יריעית עויס, עשה עוד מכסה אחד של עוקים אילים מאדמים, ועוד למעלה ממנו מכסה על היפה:

הקב"ה ללוות אותן לעשות משכן במדבר מעלי שמים, ראו שיהיו מוומנים בידכם, הוא שישד הבבלי בפיוע שלו, עַם מַעַע ומיוחדין לכך. יעקב אבינו נעע ארזיס במלריס, וכשמת, לוה לבניו להעלוחם עמהם כשילאו ממלרים, ואמר להם שעמיד (15) ועשית את הקרשים. היה לו לומר ועשים קרשיה, כמו שנאמר בכל דבר ודבר, מהו הקרשים, מאומן העומדין מחד היה חליו של עורות מילים ממדמים וחליו של עורות מחשים:

ناڭڭاد:

שַּׁהְשָׁב לְכִּלְ לַבְּהָג עַמָּהְבֶּוֹי מְשָׁלְבֹת אִשָּׁה אֵל־אַחֹתָה בֵּן מִשׁילְבִין חַד לָבֵבִיל חַד בַּן

ترژژب: מַשְׁרֵים בְּבָשׁ לְפְּאָת נָנְבְּה שָּשְׁרֵין בַּפִּין לְרוּחַ עִיבָר וֹמֹמָּוֹטַ אָּטַ עַפַּוֹאָמִם כַמַּמָּבְּוֹן וַעַמְּבִיג וֹטַ גַּפּוֹא לַמַמָּבִּוֹא

בְאָבוֹר לִשְׁהֵי יִדְקָיו: יִדְּלָיוּ וּאָׁנָיַ אָּבְנָיִם מַּחַת־הַמָּבֶישׁ מַחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאָחָדֹ ه تَالِي مُشِدُرت يَاكُدُم مِنْدُ كُلِّدُرت نقدخمنط قبدرخوا بيوشا

בְּפְּוֹן עֵּשְׁרֵים בְּרָשׁ: ··· יַלְאָּלָת עַפְּּאָבׁוֹ עַמְּּגֹוֹע עַפָּאָע וֹלְסִׁמָּע מַמְּבּׁנֹא שׁוֹנֹגֹא לְרִיּעַ

خُلُدُم فَاللَّهُ لَا يُعْلُمُ لَا يُعْلُمُ لَا يُعْلُدُ

¹² אַבְנִים מַּחַת הַפֶּרֶשׁ הָאָחָד יִשְׁנֵי

נאַבְבָּמִים אַבְנִיהָם בַּסָּב מִּנִי

עַקָּרָיט אַמְּקָא ופּלְגוּה אַמְּקָא פּוּחָיָא עַשֶּׁר אַמָּוֹת צָּבֶרְ הַקְּבֶישׁ וְאַמָּהֹ עַשְּׁר אַמִּין אּיּרְכָּא דְּדַפְּא

שַׁהְבֵּיִר לְכִלְ גַּפִּי מַּמְּכָּנָא: رَطْلِسُ بَهُبُدٍ فَلِيا مُنِيا خُنِفِهِ بَي

דַרוטָא:

סְמְכִין הְחוֹת דַפָּא חַד לִתְרֵין שהבו שבונו המבון בפון ואַבלהו

אַפּוּנְא מְשְׁרֵוּן דַפּוּן:

יהָבין סְמְכִין הַחוֹת דַּפָּא חַד: שָׁבֵין סְמְכִין הַחות דַּפָּא חַד ألخي فيجربا المحواء

> breadth of each board. board, and a cubit and a half the Ten cubits shall be the length of a

of the tabernacle. shalt thou make for all the boards board, joined one to another; thus Two tenons shall there be in each

the south side southward: the tabernacle, twenty boards for And thou shalt make the boards for

another board for its two tenons; two tenons, and two sockets under two sockets under one board for its of silver under the twenty boards: And thou shalt make forty sockets

twenty boards. tabernacle, on the north side,

and for the second side of the

07

two sockets under another board. two sockets under one board, and And their forty sockets of silver:

מל קרש: אורך סקרשים וקוף למעלם בקירום המשכן, ולא מעשה סכמלים בקרשים שורבים, לסיום רוחב סקרשים לגובה סכמלים קרש מְּוֹרְבְּוִיס קורום במינו אֿרוּיס, שנודרוו לסיום מוכניס בידס מקודס לכן: - עצי שטים עומדים. אישענבי"ש בלע"ו שיסא

לכי קרשים שיסיו בלפון ובדרוס מן סמורח למערב, ל' אמס: (16) עשר אמות אורך הקרש. למדמי, גנסו של משכן עשר אמות: ואמה וחצי האמה רוחב. למדמי, אכנו של משכן

ומרגוס של ידות לירין, לפי שדומות ללירי הדלת הנכנקים בחורי המפתן: וו, שיסיו מכיליסס שויס וו כמדת וו, כדי שלא יסיו שתי ידות וו משוכס ללד פניס ווו משוכס ללד תוץ בעובי סקרש שסוא אתס, וו מוו, ומשופין ראשיסס ליכום במוך מלל סאדן, כשליבה הוכוסת בוקב עמודי הסולם: אשה אל אחחה. מכוונות וו כנגד . מֹּבְּׁמִיס מִלְּמַשְּׁס, שימרון אם לדי סידום כדי שימחברו סקרשיס וס אלל וס: - בושרלבות. עשריים כמין שליצום *שולס, מו*צדלום הקרש את כל ראש האדן, שאם לא כן נמלא ריוח בין קרש לקרש כעובי שפת שני האדנים שיפסיקו ביניהם, וזהו שנאמר ןיִהיוּ רלופיס מי זה אלל זה, וידות הקרש הנכנסות בחלל האדנים חרולות משלשה לדיהן, רוחב החריץ כעובי שפת האדן, שיכסה סיעב ואו סרה מלונם הרמצ"ן וחמיהמו מסולקת) ואותן הידוח מכנים באדנים שהיו חלולים, והאדנים גבהן אמה, ויושבים כמב מלי אמס, וסיס מורך רביעים אמס מכל לד, וכל יד סיס רומב רביעים אמס, וכן כל שפת אדן סיס רומב רביעים אמס. ודוק כוחב אתה, נתנא חלי כוחב הקרש שבאתלע הוא חלי אתה. וכן פירש רש"י בהדיא בפי הזוכק (שבת דף ל"ה:) שהחכין באתלע מכפון, וסן סן סידום, וסמכין מני כומב סקכש בממנע, (כנינו לומכ, קכש נקכם מס שנשמר לממר שמרן מכפון ומכפון. ומו נשמר (עב) שחי ידוח לקרש האחד. סיס מורן אם סקרש מלמעס באמלעו בגובס אמס, ומנים רביע רמבו מכאן ורביע רמבו

(18) לפאח נגבה חימנה. מין פמס זו לשון מקלוע, מלמ כל סרוח קרוים פמס, כמרגומו לֶרוּחַ עֵיצַר דְּרוֹעֶמָ:

שׁשְּׁה קֹרְשִׁים: اخْرَلْخُونْ، بَافِهُ قُالِ الْقُلْمِ الْخِمْنَةِ،
الله الخَرَالُةُ الله الله الخَرْمُنَةِ،

הַעַעַרִיד שָׁהָא דַפִּין: מַמִּכוֹא

make six boards. tabernacle westward thou shalt And for the hinder part of the

עמהבו בּוֹבְכְתָּים: וִהְנוֹ לַבְהָתִם עַהַּהְטֵב בְלִנְלַהְּלְם יִנְבוֹן בַּפּּוֹן עַהְּבוֹר בְּזָוֹנִם

מַמְבַּנֹא בַּסוְפַּדוֹן:

the hinder part. for the corners of the tabernacle in And two boards shalt thou make

And they shall be double beneath,

خِمُدُبُوهِ خِمُدُر يَفِظُمُمُ نَالُانِ בוֹאֶבוֹע יהיי המים על-ראשו אל-

לסבוגעון לסבטגן זוגגן געון: יהון מַכְּוֹנִין עַּל בֵישָׁיהוֹן וְיִנְינִינִי הְאָמִם מִלְמֵּמִּעִ וְנִטְבְּׁנִ וִיהוֹן מַכְּוָנִין מִלְבַעּ וְכַחָבָּא

Thus there shall be eight boards, two corners. them both; they shall be for the the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be

خُلَادُت فَلَالًا لَاقَالُمُ لَا يُعْلَلُهُ خُلِيلًا لِمُعْلَلُهِ خُلِيلًا لِمُعْلَلًا خُلِيلًا خُلِيلًا خُلِي אַבְיָּנִים מַּחַת תַּקָּרֶשׁ הָאָהָר יִשְׁנֵי چْمُك سَهِٰ مَهُد جُمُد جُدُرُه شَرِّر يَحْمِكُ شِمِنَ يُمْمِ مُثَرِّدًا فَدِياً زندر אַמָּלָּט كَٰנַאָנִם נֹאַנַנִינֵם נגעון שֹׁמֹּנֹא בּפֹּגוֹ וֹסֹמֹכֹּנִעוָו

סְמְכִין הְחוֹת דַפָּא חַד: סְמְּכִין מִחוֹת דַּפָּא חַד וּתְבִין

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one and their sockets of silver, sixteen

ناڭڭاد: لَاثِيهُم كِٰكَالَهُ، ڴَحَمَـ لَافِهُ قُلُ لَاثِهُم كِٰلَةٍ، فَمَلَ مَهُذَاهُ וֹמֹמֵּנִים בַּבְנַנִים הַּגֵּגַנ מַמֹּנִם וֹעַהַּבִּנִג הַבָּבנו בַּאָהָנ מִסּוּנו

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

קרשים. קרעים לימימ כומנ: (22) ולירבחי. לשון מוף, כמרגומו וֶלְמֶיְפֵי. ולפי שהפחח במורח קרוי מורח פנים והמערב החורים, ווהו מוף, שהפנים

וסאמס מוס, באוח כנגד אמוח עובי קרשי סמשכן סלפון וסדרוס, כדי שיסא סמקלוע מבחוץ שוס: . אחד הן, אלא שאלו השמים אינן בחלל המשכן, אלא חלי אמה מוו וחלי אמה מוו נראום בחלל להשלים רחבו לעשר, והאמה מוה (33) ושני קרשים תעשה למקצעה. אחד למקלוע לפונית מערבית ואחד למערבית דרומית, כל שמנה קרשים בסדר

מלמעס וגוי, כך סיא המשנה, והפירוש שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונומנן למוך עבעת אחם של והב, כדי שלא יהיו נפרדין זה מוה, שנאמר ויהיו תואמים לשון משולבום, עשויים כמין שליבה, ומכניםן למוך שני אדנים, שנאמר שָנֵי שֲבָנִים שָׁנִי שַׁבָּנִיס (שמוח לו, ל), וחורך את הקרש מווקין) כמין שני שליבות סולם המובדלות זו מזו, ומשופות להכנס בחלל האדן כשליבה הנכנסת בנקב עמודי הסולה, והוא מלמטה רביע מכאן ורביע מכאן, והחריץ חליו באמלע, ועשה לו שחי ידוח כמין שני חמוקין (ולי נכאה שהגרסא כמין שני בסדר מערבי. כך שנוים במשנה מעשה סדר הקרשים במלאכת המשכן. היה עושה את האדנים חלולים, וחורץ את הקרש (25) והיו שמנה קרשים. קן האמורות למעלה מעשה ששה קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמלאו שמנה קרשים סכמליס ממובריס: בן יהיה לשניהם. לשני סקרשים שבמקלוע, לקרש שבפוף לפון ולקרש סמערבי, וכן לשני סמקלועומ: קרש, רולה לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש קרש המקלוע שבסדר מערב נכנס למוכו, נמלאו שני מלום סדרומי וסלפוני אלמעס קאי, ורולס לומר שסדרומי וסלפוני וראש קרש כו' נכנם למוכו, ומס שכמב סיס עבעת בעובי לקרש שחיללו. חבל חומן טבעות לה ידעתי הס קבועות הן הס מטולטלות. ובקרש שבמקלוע היה טבעת בעובי הקרש (נרהה כי האחח. כל קרש וקרש סיס חרוץ מלמעלס ברחבו שני חרילין בשני לדיו כמו עובי מבעת, ומכניםו במבעת החם, נמלה מתהים וסדרומי, כדי שלא יפרידו סאדנים ביניסם: ויחדו יהיו חמים. כמו מאומיס: על ראשו. של קרש: אל חטבעת וכן סקרש שאללו, ונמלאו מואמיס זה לוה, וקרש המקלוע שבפדר המערב, חרוך לרחבו בעביו כנגד חריך של לד קרש הלפוני מוו, זסו שפרשמי, שיסיו לירי סידום מרולים מלדיסן, שיסא רוחב סקרש בולט ללדיו חוך לידי סקרש, לכסוח את שפח סאדן, (24) ויהיו תואמים מלמשה. כל הקרשים מואמים והלוה מלממה, שלא יפסיק עובי שפח שני האדנים ביניהם להרמיקן זו

מלד זה, עד שמגיעין זה לוה, נמלה שעליון ומחמון שנים שהן הרבע, הבל ההמלעי הרכו כנגד כל הכוחל, ומברים מקלה הכוחל וסמחמון עשוי משחי חחיכוח, וס מברים עד חלי סכוחל ווס מבריח עד חלי סכוחל, וס נכנם בטבעת מלד וס ווס נכנם בטבעת (62) בריחם. כמכגומו שַּבְּרִין, ובלש"ו משפרי"ש - חמשה לקרשי צלע המשכן. מלו ס', ג' סן, מלמ שסברים סעליון

װְמִמִּשְׁה בְּרִיהִם לְקַרְשֵׁי צֵּלִע־ הִמִּשְׁבָּן הַשִּּיָית וַחֲמִשָּׁה בְּרִיהִם לְקַרְשֵׁי צֵּלַע הַמִּשְׁבָּן לִיַּרְכְּתַּיִם יְמֶּה:

מֹמְׁבְבְּא: לְנַפְּׁגְ סְׁמָּבְ מַּמְּבְּנִא לְסְנְפְּׁעֵנְּוֹ מַמְּבְּנָא שִׁנְנִגָּא וְחַמְּמָא מִּבְרֵוּ וְחַמְּמָא מִּבְרֵוּן לְנַפָּּג סְׁמָּב

and five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the side of the tabernacle, for the hinder part westward,

ג וְהַבְּרִיחַ הַמִּילִּוְ בְּתְּוֹדְ הַמְּבְׁלִים מַבְרִיחַ מַּוֹ־הַמְּצֶה צֶּלְ־הַמְּצֶה: מהפר מן סְוֹפּּג לְסְׁוֹפּּג: וֹהְבְּרָא מִבְּיִהְאָּרַ בִּיִּהְ רַפּּוֹא and the middle bar in the midst of the boards, which shall pass through from end to end.

װָאָת־תַקְרָשִׁים הְצַפֶּּת זָהָׁב וָאָת־ • טַבְּעָֹתִיהָם הַצְּשָׂת זָהָב בָּהָים לַבְּרִיחָם וְצִפִּיתָ אָת־תַבְּרִיחָם זָהֵב:

בּטַבּא: לְמְּבְׁנִיֹּא וֹטִטְפָּנִ נִּע מְּבְׁנַנִּיּא מִוֹלֵטְׁעַוְן שַּׁמְּבִּנְגַ בַּטִּבָּא אַטְרָא וֹט בּפּּיִא טִטְפָּנִ בַּטִּבָּא וֹטִ And thou shalt overlay the boards with gold, and make their rings of gold for holders for the bars, and thou shalt overlay the bars with gold.

נַהַקַמֹּהָ אָת־הַמִּשְׁבְּוֹ כִּמְשְׁפְּמֹימָי יַהְרָאֵיהְ בְּהֵר: (ס)

בְּאִפּטְוּיִהְא בְּטִּיְרָא: יְהְקִים יְתְ מַשְּׁבְּנָא בְּהַלְבְּתִיה And thou shalt rear up the tashion tabernacle according to the fashion thereof which hath been shown thee in the mount.
And thou shalt make a veil of blue,

ממישי וִשְּׁב יַנִּשְׁה שִּׁנְה פְּרָבָּים: כּ וְתִּילְמַּת שָׁנִּי וְשֵּׁשִׁ מִּשְׁזָּר מִשְּׁשָׁר הַמִּבְיִּם:

מַל־אַרְבָּטָר אַרָנִי־בָּטָף:

מְּנְרֵע פְּרְוּבְיוֹץ מְּנְרֵע פְּרְגָּבְע זְתְּנָר וְתַרֵּץ מְנְרֵע פְּרְגָבְע זְתְּנָר וְתַרִּץ מְנְתְּעָבְיִים פְרַנְבְּתְּאָ דְתַבְּלֶאִ and purple, and scarler, and fine twined linen; with cherubim the work of the skilful workman shall it be made.

ıε

השב יעשה אקה פָרָבִים: ינְתְתְּהָה אֹמָה עַל־אַרְבְּעָה עַמּוּהֵי ישִּים קצְפָּים זָהְב וָוֹיהֶם זָהָב ישִּים קצְפָּים זָהְב וְוֹיהֶם זְהָב

בְּכְּסְׁבֵּי בְּיִבְּא מַּלְ אַּבְּבְּטְּא סְמָכִּוּ מְּמֵּוּ מְׁטִוּפֵּוּ בַּיִּבְּא מִנִיבוּוּ נְטִמֵּוּ יָטִי מַלְ אַבְבְּטָא מַמִּיבִּוּ

And thou shalt hang it upon four pillars of acacia overlaid with gold, their hooks being of gold, upon four sockets of silver.

ועד קלסו, שנאמר וסברים סמיכון וגו' מברים מן סקלס אל סקלס, שסעליונים וסמחחונים סיו לסן מבעום בקרשים לסכנם למוכן, שמי מבעום לכל קרש, משולשים בחוך עשר אמום של גובס סקרש, חלק אחד מן סטבעם סעליונס ולמעלס, וחלק אחד מן סחחחונס ולמעס, וכל חלק סוא רביע אורך סקרש, ושני חלקים בין טבעת למבעת, כדי שיסיו כל סטבעות מכוונות זו כנגד

למוכן, שמי מבעות לכל קרש, משולשים במוך עשר אמות של גובה סקרש, מלק אחד מן המבעת העליונה ולמעלה, ומלק אחד מן המחמונה ולמעה, וכל קלק הוא רביע אורך סקרש, ושני מלקים בין מבעת למבעת העליונה ולמעלה, ומלק אחד מן המחמונה ולמעה, וכל מלק הוא רביע אורך הקרש, ושני מלקים בין מבעת למבעת, כרי שיהיו כל המבעות מכוונית זו כנגד זו, אבל לברים המיכון אין מבעות, אלא הקרשים נקובין בעובים, והוא נכנם בהם דרך הנקבים שהם מכווניץ זה מול זה, וזהו שנאתר במוך הקרשים. הברימים העליונים והמחמונים שבלפון ושבדרום, אורך כל אחת ע"ו אמה, והחיכון ארכו לי אמה, וזהו מן הקלה אל הקלה, מן המוכח ועד המערב, וה' ברימים שבמערב אורך העליונים והמחמונים ו' אמות, והמיכון ארכו י"ב, כנגד רומב מ' קרשים, כך היא מפורשת במלאכת המשכן (שבת למ:):

(92) בחים לבריחם. סמבעות שתעשם בקן יסיו בתים לסכנים בקן סבריתים: וצפיח את הבריחים זהב. לא שסים מוסב תדובק על סבריתים, שאין עליסם שוס בקן יסיו בתים לסכנים בקן סבריתים: וצפיח את הבריחים זהב. לא שסים הוסב תדובק על סבריתים, שאין עליסם שוס בפוי, אלא בקרש סיס קובע כתין נ'פיפיות של וסב כתין ב'מדקי קנס מלול, וקובען אלל סמבעות לכאן ולכאן, ארכן תתלא את רוחב סקרש תן סעבעת לכאן ותתנס לכאן, וסברית נכנם למוכו, ותתנו לעבעת, ותן סעבעת לפס סשני, נתלאו סבריתים תלופיס וסב כשקן תחובין בקרשים, וסבריתים סללו תבתוך סיו בולעות. סעבעות וספיפיות לא סיו נראת בתוך סתשכן, אלא כל סכותל מלק תבפניס:

(30) והקמת את המשכן. לאחר שיגמור, סקימסו: הראית בהר. קודס לכן, שאני עמיד ללמדך ולסראים בדר סקממו: (18) פרוכת. לשון מחילס סוא, וצלשון חכמיס פרגוד, דצר סמצדיל צין סמלך וצין סטס: הכלת וארגמן. כל מין ומין סיס כפול, צכל מוע וחוען: מעשה הושב. כצר פרשמי שוו סיא אכיגיס של שמי קירות, וסליורין שמשני עצריס אינן

לומין זם לום: - ברבים. ליורין של בריים יעשה בה. (28) ארבעה עמודי שמים. ד' עמודים מקועים במוך ד' אדנים, ואונקליות קבועין בהן, עקומין למעלה להושיב עליהן

וטלגילה הפרכת לכם בין « הַקְּרְסִים וְהַבֵּאַתָּ שָׁמָּה מִבּּיִת ئالات

לכון בון קודשא יבין לדש ŁÓĽLIŮX ĽŬĠĽ.M ŒLIĆŪX וְתְמֵין יָת פָּרוּכִתָּא תְּחוֹת

place and the most holy. divide unto you between the holy the testimony; and the veil shall thither within the veil the ark of under the clasps, and shalt bring in And thou shalt hang up the veil

باهْدُن خَكِيْم بَاكِّلْهُ،تَ: װְלְיִם מִּע הַכַּפְּבֵים מֹל צֵבוֹן וְהִמֵּוֹ יִה כְּפּירַהְא מַלְ צֵבוֹנְא

בְּסְבַּרוּתָא בְּלִבְתָ מִוּבְתָּוֹא:

the most holy place. upon the ark of the testimony in And thou shalt put the ark-cover

בְּבַוֹנוֹ: قَامُرُنُكُ لَا لَا يَعْمُمُ إِنَّا فَقَالًا مَمْ لِي الْمُعْرَمُ 正為台中人 SE JĒĻČĽ %u_ت\\

לפֿרוכַישׁא וֹנִיני מִוֹנְרַנִיא לַפֿבּיִר מְחָוּץ וּהָשַׁנֵּי נט פֿטונא מֹכֿנא

table on the north side. the south; and thou shalt put the on the side of the tabernacle toward candlestick over against the table without the veil, and the And thou shalt set the table

וְשָׁשׁ מִשְׁיִבוֹ בַלְם: שׁכֹבׁט וֹאַבֹּלֹמוֹ וֹטוִבְלֹמִט הָּלֹג טַבֹּלָא וֹאַבֹּלֵוֹל וֹאַבֹּלֹת וֹבִרָּ إلاس با ما المال المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية المالية

ובוא שוור עובד צנור: נְתַּהְבֵּיִר פְּרְסָא לְתָּרַע מַשְּׁבָּנָא

linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined the door of the Tent, of blue, and And thou shalt make a screen for

t្ដាំឃុះ (a) זְּהָבְ וְיִצְּקְתְּ לְהָם חֲמִשֶּׁה אַרְנֵי וְוֹיִהוֹן בַּהְבָּא וְתַמֵּיךְ לְהוֹן שׁמִּים וָצִפּיהָ אֹהָם זָהָב וָוֵיהֶם וְעְשֶׁיתָ לַמְּסֶבְ חֲמִשְּׁתִ עַמִּיתֵי

تتشهر ففخيا يختشه: ממון וְמִוְפָּוּ יְמָבִוּן בַּבְּבָּא וְנַהְבֶּרֶר לְפָּרֶלָא חַמְהָא עַמִּידִי

sockets of brass for them. be of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall five pillars of acacia, and overlay And thou shalt make for the screen

אַמוע למָעו: حُمِد جِدِية بَهِيْ مَمْهِ فِي اِهْدِه ^{ងង}ំ កុជ្ជឃ័ <u>ខ្</u>ង់ព័ក ខ្លុំក្រ កុក្កម្តាំ ខ្មៅក וֹמֹמֹיה אָר־הַמִּוְבָּח עַצָּע הַשָּׁים

ぶさい おいしごみ וֹטֹהְבֹּיג וֹט מַבְבַּטֹא בַּאָהוּ,

shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of

 $II\Lambda XX$

ורומב המוברת כ' אמה, וכשפרשם על גג המשכן מן הפתח למערב, כלמה בשני שלישי המשכן, והחוברת השנים כמתה שלישו בית קדשי הקדשים עשר על עשר, שנאמר ונְתּמָּה שֶׁת הַפְּרֹבֶת מַתַת הַקְּרֶבֶת, המתברים את שתי תוברות של יריעות המשכן, ורחבה יי אמוח כגבהן של קרשים, פרוסה בשליש של משכן, שיהא הימנה ולפנים עשר אמוח, והימנה ולחוץ כי אמה, נמלא כלוגם שכאש הפכוכם ככוך בה, והאונקליום הן הווין, שהרי כמין ווין הן עשוים, והפכוכם ארכה י' אמום לכחבו של משכן,

dara: ולפנים. כילד, אורך המשכן מן הפחח לפרוכח עשרים אמה, המובח והשלחן והמנורה משוכים מן הפחח ללד מערב עשר שמי אמות ומחלה, ומובח הוהב נתון כנגד אויר שבין שלחן למנורה, משוך קמעא כלפי המורח, וכולה נתונים מן חלי המשכן (פצ) ושמח אח השלחן. שלמן בלפון, משוך מן סכומל סלפוני שמי למומ וממלס, ומנורס בדרוס, משוכס מן סכומל סדרומי של משכן, וסמומר מלוי לאמוריו לכסום את סקרשים:

עובד ליור. מדם המסך כמדם הפרוכם י' אמום על י' אמום: בו מעשה מחע, כפרלוף של עבר זה כך פרלוף של עבר זה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנות, וחרגומו עוֹצַד לַיֶּיר, ולא (35) ועשיה מסך. וילון, סול ממך כנגד ספמת, כמו שַׁכְּמָּ צַעֲלוּ (מֿינ ה, י), לשון מגין: - מעשה רוקם. הלוכות עשויות

ុំកុយ្តក: ממני שבינון שבקשנו ואפול אָבוּ וווֹנוני מניי ובוניי لْمُشْرِبُ كَالْـرَبُدِ، هُمْ هَلَـقَم هَرَبُدِ، النَفَقَدِيد كَالَـرَبُد، مَمْ هَلَـقَم

וְתִּחְפֵּי יָתִיה נְחָשְׁא:

לְכָּלְ בַּלְּגוּ עַּעְּמָּׁעִ נְּעִהָּעִיּ نظألطِئِد نظأطُرتُدر نظاطِتُدر لْمُشَينَ قُيبِنَيرَ خُلِهَٰذِبِ نَنْمَيرِ

לַנְוָבִוּ עַּמְבֵּיִר נָבַוְאָא: لختبكئتي بقياطئتي خخح להמיה ומגרופיהיה ומורקוהי וניעביר פּסָכְמִירְוָמִיה לְמָסָפֵּי

كْيُرِينُ: אַרְבַּעַ שַּׁבְּעָּתְ נְּחְשָּׁת מָלְ אַרְבָּעַ מְצְּרְרָטִא אַרְבַּעַ עָּוֹקָוֹ דְּנְחָשָּׁא וֹמֹמִּיטַ כְוַ טִבְּבָּר מַמַּמִיְּע בַּמָּט וִנַמַבּרָ בִיה סְבָּבָא מִוּבָר

מל אַרְבְּשָׁאַ סִמְרוֹהִי: מַלְ הַנְהַשָּׁת מִצְּרְהָא דִּנְחָשָא וָתַעָּבֵיר עַל

مَل لَاجًا لَوَاظُلَ: המוְבֶּח מִלְמָטְּה וְהִיִמָּה הַרְּשֶׁת דְּעַּרְבְּחָא

בּוֹבְלֵּב וֹטִמֵּגוֹ יָטַע מַעוָע סִוְבָּגַבָּא

מֹגֹּעִים מֹעַבּבוֹא בּבּענים מֹעַבּבּעֹיא:

with brass. with it; and thou shalt overlay it horns thereof shall be of one piece upon the four corners thereof; the And thou shalt make the horns of it

thereof thou shalt make of brass. and its fire-pans; all the vessels and its basins, and its flesh-hooks, take away its ashes, and its shovels, And thou shalt make its pots to

thereof. brazen rings in the four corners upon the net shalt thou make four grating of network of brass; and And thou shalt make for it a

the net may reach halfway up the ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the

- קובב ולמעלה (זבחים נמ:): ונאמר בפנימי רבוע, מס לסלן גבסו פי שנים כארכו, אף כאן גבסו פי שנים כארכו, ומס אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת (I) ועשיח אח חמזבח וגר. ושלש אמוח קומחו. דבריס ככמנן, דברי רבי יסידס, רבי יוסי מומר, נממר כמן רבוע
- (ישמיה מת, ד): (2) ממנו חהיין קרנוחיו. שלא יעשס לגדס וימגרס צו: וצפיח אוחו נחושה. לכפר על עוומ מנת, שנאתר ומל בקלמך ומול אושי
- לשאמס על מובח הפנימי לקערה, ועל שם חמייחן קרויים מחחום, כמו לַמְּפּוֹח אָשׁ מִיְּקוּד (ישעיה ל, יד), לשון שאיבה אש שיסא ממסר שריפאן, ובלע"ו קרוניג"ש ובלשון אכמיס לנוריוא: - ומחחוחיו. ביא קבול יש לסס, לימול בקן גאליס מן סמובא בסס דס סובמים: - ומזלגוחיו. כמין אונקליום כפופיס, ומכס בסס בבשר ונמחביס בו, ומחספכין בסן על גחלי סמערכס כמרגומו, מגרפום שנועל נסס סדשן, וסן כמין כפוי קדרס של ממכם דק, ולו פים יד, ופלפ"ו וידי"ל – ומזרקוחיו. לקבל מַמְבֶּן (ישעי'פב, י), הפירו אַבניה, וכן וַיְשַוְקַהוּ וַיִפַּקְלָהוּ (שס ה, ב). אף כאן לדשנו להפיר דשנו, ובלע"ו אַדשלדר"יר ויעיו. שעיפיס. וכמוסו וָזֶס סָפַׁמַרוֹן שַּבְּמֹו (ירמיס נ, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיְסְקָּלָסוּ בְּמַבְּנִיס (מלכיס־ח כֹח, יג), וחלופו מַקְלוּ ג), ומלופו, וּבְּבֶל מְּבּוּטְׁמִי מְּשְׁבֵּשׁ (שׁס לֹחֹ, יב). וכמוסו בְּמָשְׁמֶּיִסְ פֹּרִיֶּס (ישעיס יז, ו), ומלופו מְמָשֶׁף פָּחֹרֶס (שֹס י, לג), מפשמ מלומ בלשון עברים מלס אחח מחחלפת בפחרון, לשמש בנין וקחירה כמו וַפַּשְׁרֵשׁ שְׁרָשֶׁיק (חֹהליס פּ, י), שֵׁוִיל מַשְׁרִישׁ (חֹיוּב ה, (3) סירוחיו. כמין יורום: לדשנו. לספיר דשנו למוכס, וסוח שמרגס חונקלום לָמָמָפֵי קַמֶמֵיּס, לפפום הדשן למוכס, כי יש
- וכס פמכונו, ועשימ לו מכבר נמושמ מעשס רשמ: (+) מכבר. לשון כברה שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש עשוי לו למובח, עשוי חורין חורין כמין רשח, ומקרה זה מסורם, ממקומה, וכן בַיַמַפָּה הִישׁ בְּמִיקוֹ (משלי ו, כו): לכל כליו. כמו כל כליו:
- וכנגדו עשו למובח בים עולמים, דוגמח חוט השקרא באמלעו. וכבש שהיו עולין בו, אף על פי שלא פירשו בענין וה, כבר רחבו עד חלי המובח, נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל בין דמים העליונים לדמים החחחונים, מחמיו, וחירך סמחרך, חרי סוי, חד לנוי, וחד לכסנים דלא ישחרגו, זם שבדופן לנוי סים, ומחחמיו סלבישו סמכבר, וסגיע שמי אמום סללו קרויים כרכוב. ודקדקעו שם, וסכמיב מחם כרכוב סמובח מלמעס, למדנו שסכרכוב בדפנו סוא ולבוש סמכבר מקרנומיו, וכן שנינו בובחים (פב.), איזסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסיס רומב אמס ולפנים מסן אמס של סלוך רגלי סכסנים, אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפת סובב ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למזבת הנחשת, אלא על ראשו לפנים שביבו, וסיס רחבו אמס בדפנו לנוי, וסוא למוף שלש (מ"א שש) אמות של גבסו, כדברי סאומר גבסו פי שניס כארכו, סא מס כלי ען, כל שעמיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין חרילין עגולין בקרשי דפני סמיבוח וספסלי סען, אף למובח עשה חריך (a) ברכב המזבח. מובב, כל דבר המקיף סביב בעגול קרוי כרכב, כמו ששנינו בהכל שוחמין (חולין כה.), אלו הן גולמי

אָטָׁם נֹאָפּׁג יַטְׁמָּטִי בּוֹאָמָי בּיֹטָּמָי יִּטְּמָּטִי וֹמֹמֵּיִל בֹצִים לְמִּוֹבְּעֹ בֹצִי מֹצֵּי וְעַמְבֵּיֵצְ
 וֹמֹמֵּיִל בַצִּים לְמִּוֹבְעֹצְ

נְׁעַנְבָּאָ אֶעַ בַּבְּנֵינִ בַּמַּבַּאָנַע נְעַנֵינִ נְיִהְנֵּינִ בְּמִּנְלֵעִי נְתְּהַוֹן נְתְשָׁא:

جْل يَقْضُه: (٥) בַּאֲשֶׁר הָרְאָה אִהְדָּ र्ज़ित वृष्ट्यंत

בְּשְׁאֵׁר אָעִוּ:

: בַּוֹעֲצָׁיִׁ वृष्ट्रीत वृश्वत दृष्ट्वेत श्रेट्रीत दृढ्येत عدرس پرداشترن جرفات چرفیا چرفیا بوس וֹמֹמֵּיהַ אָע שַׁבַּר הַפַּמְפַבוֹ לִפַּאָה וֹהַבָּבי. זָה דָּבַה מַמְּבָּנָא

تَلَمُكَانُهُ وَيُعَالِمُ اللَّهُ اللّ מְּמְּבִים נְּעַמְּטִ זְנֵי בְּמִּנִבְיִא

تُلَمَّقُدُنِ لِيُسْكِينُ لَا يَقْمُ لَا يَعْمُ لَا يَعْمُ لَا لَا يَعْمُ لَا يَعْمُ لَا يَعْمُ لَا يَعْمُ لَ إهَادَيْنَ مُهْدِينَ بَيْهُد بَرْ يَزِيْنِهُم ثِيرَ مَِهِيدَنِم إِحْدَاهُ بِيالِهِ מַאָּר אָרֶךְ וְעַמָּּדָר עָשְׂרִים וֹכָּו לַפַּאָּט גַּפּוּוֹ בַּאָבוֹי לַלַמֹּנִם וֹכוּ לַנִוּטַ גַּפּוּנָא בַּאוּנַבָּא

אָבוני באָמו מִסּוּן וֹטַנִיפֿוּ

מֹבְבְּהָא בְּמִמָּלְ יָהֵיהּ: הבַּדִּים עַל־שְׁמֵי צַלְעָה הַמִּוְבֶּח וִיהוֹ אֲרִיחַיָּא עַל הָרֵין סְטְרֵי

בַּבְרַ בְּמֵא בַּאַבוּוּ יָנִינְרִ בְּמִּוּבְאַ בַּוֹ אָעַוֹ חַלִּיל לוּחִין הַעַּבֵּיד יָהַיה

אַמָּגוֹ אַנְרְכָּא לְרַנָּחָא חַבָּא: לְבְרְקְאֵ דְּבֵוּץ שְׁזִיר מְאָה לְנוּטַ מֹּנַב בַּנוֹמָא סַבְּבוּ

וכבושיהון בַּסָף: נאַבניהם ועמודיהי עסרין וסמביהון

מהבון וֹסמכיביון סבור מאַר אורפא ועמורוהי

> overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the

in bearing it. be upon the two sides of the altar, into the rings, and the staves shall And the staves thereof shall be put

in the mount, so shall they make it. make it; as it hath been shown thee Hollow with planks shalt thou

hundred cubits long for one side. for the court of fine twined linen a southward there shall be hangings the tabernacle: for the south side And thou shalt make the court of

their fillets shall be of silver. brass; the hooks of the pillars and twenty, and their sockets twenty, of And the pillars thereof shall be

pillars and their fillets of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

ווס שסיס מובדל מן סמובח מלא סחום, במסכם ובחיס (סב:) למדעיס מן סמקרא: . אמום קומסו. ולדברי האומר דברים ככסבן, ג' אמום קומסו, לא היה אורך הכבע אלא י' אמום, כך מלאסי במענה מ"ט מדום, בדרוס סמובת, מובדל מן סמובת מלא חוע סשערס, ורגליו מגיעין עד אמס סמוך לקלעי סחלר שבדרוס, כדברי סאומר יי כך שנינו במכילסא (בחדש פי"א). ומובח אדמה הוא מובח הנחשח, שהיו ממלאין חללו אדמה במקום חניימן, והכבש היה שמענו בפרשת מובח אדמס מעשס לי, ולא מעלס במעלות, לא מעשס לו מעלום בכבש שלו אלא כבש חלק, למדנו שסיס לו כבש.

- (Y) במבעות. בארבע מצעות שנעשו למכבר:
- (8) גבוב לוחוח. כמכגומו קַלִּיל לוּמִין, לומות עלי שמיס מכל לד והמלל באמלע, ולא יהא כולו עך אמד, שיהא עביו ה'אמות
- (9) קלעים. עשריין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה קליעה ולא מעשה אורג, ומרגומו שְרֶדִין כמרגומו של מכבר על ה' אמות, כמין פדן:
- מַבּוּשְׁיס (שופּמיס ימ, י), מרגומו משוקיס: אם על פני כולן, אם בראשם, ואם באמנעם, אך יודע אני שחשוק לשון חגורה, שכך מנינו בפילגש בגבעה, ועמו גַמֶּד מַמוֹרִים קומת מחילות החלר: - ווי העמודים. הם האונקליות: - והשוקיהם. מוקפות היו העמודים בחומי כתף שביב, ואיני יודע כאשו וקוף למעלה וכאשו אחד מקוע בעמוד, כאומן שעושין להציב דלמומ שקורין גונוי"ש, ורחב הקלע מלוי מלמטה, והיא וכוכך שפח הקלע סביביו במימרים כנגד כל עמוד ועמוד, ומולה הקוודם דרך מבעתו באונקליות שבעמוד העשוי כמין וי"ו, וסעמודים מקועין למוכן, סיס עושה כמין קונדסין שקורין פלא"ש, ארכן ו' מפחים ורחצן ג', ומצעת נחשת קצוע צו צאמלעו, (10) ועמודיו עשרים. המש המות בין עמוד לעמוד: ואדניהם. של העמודים נתשה, ההדנים יושבים על ההרך, סממוכגס שְּבְדְּמֹ לפּי שקן מנוקנין ככנכס: לפאה האחת. כל סכומ קכוי פמס:

נאַלנים הַּמַּבְיי: חַמִּשְׁים אַמְּה עַמְּדִיהָם עַשְּׂרָה וֹבְעַב בַּעְבַּגַ עַפַּאָע יָם פֿלָמִּים נפּנּהָיָּגָא

מַמּנִבְיְהוֹן מֶשְּׁרָא וְסְמָבִיהוֹן

their sockets ten. fifty cubits: their pillars ten, and The west side shall be hangings of And for the breadth of the court on

מְיָרָהַר הַמִּשִּׁים צַּמְּר: פּ וְרַחַב הֶחְצֵּר לְפָאָת הֶרְטְר ופּוּחָיָא דְּדָרְחָא לְרוּחַ קּדּוּטָא

מַדְנָהָא חַמְּשִׁין אַמִּין:

east side eastward shall be fifty And the breadth of the court on the

لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: יַ וַחֲמֵשָׁ עָשְׁרֵר אַמָּר קְלְעָים וַחֲמֵישׁ עָשְׁרֵי אַמִּין סְרָדִי

וסמכיהון הלקא: אָלְמָּע לְמֹּבֹנֹא מַמִּנִדִּינִוּן טַּלְטַא

And for the other side shall be their pillars three, and their sockets the gate] shall be fifteen cubits:

The hangings for the one side [of

pillars three, and their sockets

hangings of fifteen cubits: their

إلاَّلَالَاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَالَةِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا أرح ختاج ية بن ياتنم مُمُرّب برغم خند فئنه يتدبه مُمُت،

וֹסֹמֶכֹּיִבוּוֹ הַלְמַא: אַלְאָּר סְרָדִין עַמּוּבִיהוֹן הָלְהָא

and their sockets four. weaver in colours: their pillars four, twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine be a screen of twenty cubits, of blue, And for the gate of the court shall

<u> ٪لڅځ</u>۲: ượr'ņ¤ שְׁנֵי וְשִׁשְׁ מִּמְשָׁר מִמְשָּׁר בְעֵם זְהְנִרִי וְבִּנְאְ שִׁזִּיִר מִנְבָּׁר צִּיִּיר אַפּֿע שַׂכְּבְּע וֹאַבְנֹמְן וֹעוְכַזֹּמִע אַמֵּון בַּעַבְּלְא וֹאַבְנְּוֹלֵא יַּגְּבַמַ بَرْمِمَد يَانَجَد مُقَلًا مُمُدِّرَة لَجُنُدَة يُدَنِّه فَدُمْه مُمُدًا

אַרְבְּעָּה וְאַרְנֵיהָם עַּמּוּבֵיהוֹן אַרְבָּעָא וְסְמְבֵיהוֹן

sockets of brass. their hooks of silver, and their about shall be filleted with silver; All the pillars of the court round

Źτ

Þτ

٤٦

וּאַרְנֵיהֶם נְחְשֶׁת: מְחַשְּׁקֵים בְּסֶר נְוִיהָם בְּסֶר מְכוּבְּשִׁין בְּסַרְ נְוֹיהוֹן בְּסַרִ מפטיר בָּלַ־עַמוּדָי

וֹסׁמִכֹּיהוֹן דְּנְחָשָׁא: קִבְיבַ בֶּל עַמּוּדֵי דְּרִתָּא סְחוֹר סְחוֹר

fifty every where, and the height hundred cubits, and the breadth The length of the court shall be a

್ಜ್ ದರಣದ ಕರ್ರಣ್ಣದ (ತರ್ಷ ರಥಣ

ុំកុយូក: ลีตุน ตีด ชื่ด่นั้น เลิ้นแม้บ וְרוּמָא חֲמֵיש צַּמִּין דְּבוּץ אַבּב בּיבוֹשׁאַ בּאַב בּאַפָּב וֹנְיַיַבוּ אַנְבָּא בַּיִבְיַנִּאַ מַאָּב אַמָּנוֹ

their sockets of brass. five cubits, of fine twined linen, and

- בנמים כ' ממה, וזהי שנממר ולשער הֶמָבֶר מֶמֶך עֶשְׁרִיס מַמֶּה, וילון לממך כנגד הפמח, כ' ממה מרך כרוחב הפמח: . שמומים כולם צקלעים, לפי ששם הפחח, אלא מ"ו אמה קלעים לכחף הפחח מכאן, וכן לכחף השניח, נשאר רחצ חלל הפחח ומערב קרוי אחר, כמו דחרגם אונקלום פַיָּס פְאַמַלון (דבריס יא, כד), ימא מערבא: 👚 חמשים אמה. אואן נ' אמה לא היו (13) לפאח קדמה מזרחה. פני המורח קרני קדס, לשון פנים, אחרר, לשון אחרים, לפיכך המורח קרני קדס שהוא פנים,
- למקך, סרי י' עמודים למורח כנגד י' למערצ: שהוא מן הג' שבמורח ה' אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, ומן השני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף השניח, וארבעה עמודים (14) ענודיהם שלשה. ממש למות בין עמוד לעמוד, בין עמוד שברלש סדכוס סעומד במקלוע דכומית מוכחים, עד עמוד
- נאמר ווין ומשוקים ואדני נמשם, לכך בא ולמד כאן: (עב) כל עמודי החצר סביב וגר. לפי שלא פירש ווין ומשוקים ואדני נמשת אלא ללפון ולדרום, אבל למורת ולמערב לא
- בְּלוּ בּממשׁים ספּנימיס, וכלס מֿרכו לפוף ל', נמלמו כ' ממס ריוח למחוריו בין סקלעיס שבמערב ליריעוח של מחורי סמשכן, מכופעת המשים על המשים, שהמשכן הרכו שלשים ורהצו עשר, העמיד מורה פתחו בשפת נ' החילונים של הורך החלר, נמלחו (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורה למערב מאס באמס: ורחב חמשים בחמשים. הלר שבמורה סיהס

(០) : (ជាប្តាជ ومرمره إجرابية برجابية بمايي مدراية اجرامية المرامة ال ٥٠ לְכִלְ בַּٰלָ, עַפִּאָבְּן בַּׁכִלְ הַדָּעִוּ לְכִלְ בִּינִי

pins of the court, shall be of brass. and all the pins thereof, and all the tabernacle in all the service thereof, All the instruments of the

Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftara are on page 229. Shabbat 'Rosh Hodesh on page 229. For Shabbat Zachor the mastir and Hastara are on page 236. On Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for page 147, and the Haftara is the special Haftara on page 234. When Shabbat Shekalim is 'Rosh The Haftarah is I Kings 5:26 – 6:13 on page 217. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on

حَقْאُبِد خُلِةَخُلِهُ تُد فَقُرْد: כא ווּקְחוּ אֵלֶיף שֶׁמֶן זָיָת זָף בְּתָית مَرْبَمُ إِيْ فِي مِوْتِيْنِ الْفُرِيِّةِ لِيَّامِ مِوْتِيْنِ الْفُرِيِّةِ لِيَّامِ مِوْتِيْنِ الْفُرْيِةِ فَ

בוגוניא טובובא: בּטׁגַּהָא לְאַנִּטִוֹרָא לְאַּבְלַלֹּא ווּסְבוּן לְבְּ מִשְׁחַ זִּימָא בַּכִּיָא

לום לכם לבניהון מו לני מנמא מר צפרא אָדָם יִי كتمذ בְּצִּהֶל מוֹעֵד מְחוֹוּץ לַפְּרֹכֶת בְּעַשְׁכּוֹ ŢĊŢX

נאָבוניא אַלְהֹזֹר וֹאִיטַמָר בֹּדֹי نهُلُهُم خُمَلَتِيحٌ، هَلَيا تَلُح maxx אָבְוּרְ וְאָתְ בְּבֶּרֶר אָתִּי מִתְּיִּרְ בְּבֶּרֶר וָאַמְּׁה הַקְּרֶב אֵלֶיףׁ אָת־אַהַרוֹּ

מֹאֵט בֹּלֵג וֹמִּבְאָב: (ס)

לפְּנֵי יְהְנְיִה חַפְּת עּוֹלָם לְדַרִיֹּם

אַבְבַּן יִבְּנָיו מִמְּבַר מַגַבַּפַב

الماتلة

לֹבְב וֹאִבֹּיִבוּא אֶלְהֹּזָב וֹאִיִםְמָּב نَّهُدُمُّدٌ كُمُقَمَّمُ كُلُمُر مَنَّالِا אַבווּב וֹנִים פֿונִבוּי עִּמִיה מִגּוַ בַּנִי וֹאַטַּ בַוּיב לָנָמָדְ יָת אַהַרֹן

> continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for children of Israel, that they bring And thou shalt command the

the children of Israel. their generations on the behalf of be a statute for ever throughout morning before the LorD; it shall order, to burn from evening to Aaron and his sons shall set it in veil which is before the testimony, In the tent of meeting, without the

Aaron's sons. Abihu, Eleazar and Ithamar, office, even Aaron, Nadab and minister unto Me in the priest's children of Israel, that they may with him, from among the Aaron thy brother, and his sons And bring thou near unto thee

ΙΙΙΛΧΧ

סיו. כך נכסס בעיני שלכך חור ושנסן: ואדניהם נחושה. לסביא אדני סממך, שלא מאמר לא נאמרו אדני נמושת אלא לעמודי סקלעיס, אבל אדני סממך של מין אתר למערב, וממשים על ממשים מלר לפניו (עירובין כג:): וקומה חמש אמוח. גובה מחילות המלר, והוא רוחב הקלעים: ורחב המשכן עשר אמוח באמלע רוחב החלר, נמלאו לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעוח המשכן, וכן

שסס מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, ומקרא זה מסייעני, אֿבֶל צַּל יִפְעַן צַּל יִפַע יְמֵדְמָיו לְגָצַת (ישעיה לג, כ): יודע אס מחובין בארך, או קשורין ומלויין וכובדן מכביד שפולי היריעות שלא ינועו ברות, ואומר אני, ששמן מוכים עליהם נמושת עשויין ליריעות האהל ולקלעי החלר, קשורים במיחרים שביב שביב בשפוליהן, כדי שלא מהא הרוח מגביהחן, ואיני (19) לכל כלי המשכן. שהיו לריכין להקמסו ולהורדמו, כגון מקצוח למקוע יחדוח ועמודים: יחדוח. כמין נגרי

מבימין נאמר ממיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא מַמַלִּימָה צַּבֹּקֶר וּמַמַלִּימָה בְּעָרֶב, אבל ממיד האמור בלחם הפנים, משבח לשבח בא.): - חבוד. כל לילה ולילה קרוי חמיד, כמו שאתה אומר עלה שמיד (במדבר כח, ו), ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת וכשר למומומ, שומתר כמים לממור, ולמ כמים למומומ: -- ל'העלות גר- חמיד. מדליק עד שמסמ שלסבם עולס ממליס (שבמ מומנן ברימיס, כדי שלא יסא בו שמריס, ואחר שהוליא מפה ראשונה, מכנימן לרימים ומומנן, והשמן השני פסול למנורה (02) זך. בלי שמריס, כמו ששנינו במנחום (פו.), מגרגרו בראש סוים וכוי: בחיח. סוימיס סיס כוחש במכחשת ואינו

בלילום, ואם יותר אין בכך כלום: (12) מערב עד בוקר. מן לה מדמה שמהה דולקה מערב ועד בוקר, ושיערו הכמים הלי לוג ללילי עבה ההרוכין, וכן לכל ala:

130

45tm

くくさし

אַנוֹגַבַ לַכְבַוֹּע וּלִנִיפַּאָנִני: ² וֹמֹמִּיםׁ בֹּלִבִי_לִבְּמָ

بإلايشظتاء

for splendour and for beauty. garments for Aaron thy brother, And thou shalt make holy

ĠĠĹŢţ_Ğ****; וֹמֹמֵוּ אָטַ בֹּלִבָּוֹ אַנִוֹנָן לַכֹּוֹאַוּ ַ בְּב אָהֶר מִלָאָנִיוּ רַוּיִחַ חַבְּמָוֹר וּאַמָּר מְדַבֶּר אֶל־כֶּל־חַכְּמֵי־

كَلُور: ŔΪLĮ לַלַבְשׁוּתִיה לְשַׁמְּשָׁא שַׂבוּמָא וֹנֹהְבָּעוּן נִע לַבוּמָּי خجٰه لَـهَمْخ، شرب مَشْدِبا دِينَ נאַט טַמַבְּיל עם כָּל חַכִּימֵי

unto Me in the priest's office. sanctify him, that he may minister they make Aaron's garments to filled with the spirit of wisdom, that are wise-hearted, whom I have And thou shalt speak unto all that

كَمْلَالًا مُثَلَّكُ يَكْخُدُنُ كَحَلَّانِ كُمْلَالِهِ מגופע ואַבויס ומהו בינבו_לַבה + ואָפוּד וּמְמָּיל וּכְתָּנָת תַּאָבֶּץ الغجّاء بتجربُات عِهِد يهِمَا بَهُا

نْݣِكْرْبْك، كْيْمْقْيْمْ كَالْمْد: ムデジン **%⊓**₽ ليختزرا أنلأكمنا ڂڐڹۿڔ لخكناخدا מַבמָּגֹּן מֹגוֹפֿוֹ 上に分ける ベブノシンベン にはられる ムロニュニュ FIGETI

the priest's office. that he may minister unto Me in for Aaron thy brother, and his sons, and they shall make holy garments chequer work, a mitre, and a girdle; an ephod, and a robe, and a tunic of they shall make: a breastplate, and And these are the garments which

שוַבַעה הַשְּׁנִי וְאָת־הַשִּׁשׁ: (פּ) עַהְבָּלֶת וְאָת־הָאַרְנָּמָוֹ וְהַם וֹלֵהַוּ אָתַבַּוּהָב וֹאָתַ

זְהורִי וְיָה בּוּצָא: שַּבְלָא וֹנִע אַבְּלֵּוֹלָא וֹנִע אַבַּת נאַנּגּן וֹפַבּגּן זִינַ בַּעַבָּא נִיָּנַע

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

ದ್ರಜ್ಞಾಗ ಗರ್ಭ: נאַבְנְּקוֹ שִּנְלְמִּשׁ מִּלְּיִ נְאָהַ מִּמְחוֹב שַבְּלָאֵ נִאַבְּנִּוֹנָאֵ גִּבֹּה וַבְּוָב. וְעְשׁׁוּ אָת־הָאֵפָּׁד זְּהָב הְבֶּלֶת

יבוץ שְׁוִר עוֹבֶר אִימָן: וֹנֹהְבְּרוּן נְתְּ אֵיפּוֹרָא בַּרְבָּא

the skilful workman. and fine twined linen, the work of gold, of blue, and purple, scarlet, And they shall make the ephod of

- ואחה הקרב אליך. לממר שמגמור מלמכם סמשכן:
- (3) לקדשו לכהגו לי. לקדשו לסכניםו בכסונס על ידי סבגדיס, שיסח כסן לי, ולשון כסונס שיכות סוח, שנעריח"ס בלע"ו
- מֿלו בְּשַׁבְּגֵע וַיִּלְבֵּשׁ מֹלו מֶׁת בַמְּעִיל וַיִּמֵּן עְלָיו מֶת בְמֵפֹל: בגדי קדש. מתרומה המקודשת לשמי יעשו חותם: כס.): ואבוט. היא חגורה על הכחונת, והאפוד חגורה על המעיל, כמו שמלינו בקדר לבישחן, ויִפֵּן עָלְיו אֶׁח הַבָּפֹּנֶח וַיִמַּגֹר קשמונ"ש - מצופה. כמין כיפה כוצע שקורין קופי"ה, שהרי במקום אחר קורה להם מגצעוה, ומהרגמיון פוּבֶּעין (עיין יומה במכשיטי זהב למושב קביעת אבנים טובות ומרגליות, כמו שנאמר באבני האפוד מָפַבֹּת מִשְׁבְּנֹוֹת זְהֶבּ, ובלע"ז קוראין אותו . אלה שהכמונה סמוך לבשרו, ומעיל קרוי הלוק העליון: חשבץ. עשויין משבלוה לנוי, והמשבלום הם כמין גומוה העשויוה ממר אחום אבשלוס, פי בן פְּלְבַּשְׁן בְּנִים סַמֶּלֶךְ סַבְּחִילֹם מְעִילִים (שמואל־ב יג, יח): ומעיל. הוא כמין חלוק, וכן הכחונם, לי לבי, שיש ראים שהוא מין לבוש, שחרגם יונחן ודוד חגור אפוד בד, פַרְדוּש דְּבּוּץ, וחרגם כמו כן מעילין, פַרְדוּשִין, במעשה על שם שאופדו ומקשמו בו, כמו שנאמר ויאפד לו בו (שם), וסמשב סוא חגור שלמעלה סימנו, והכמפות קבועות בו. ועוד אומר כמפות האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכתפות שם לבד, והחשב שם לבד. לכך אני אומר שעל שם המינר של מעה קרוי אפוד, שהמשב הוא המגור, והאפוד שם מכשינו לבדו. ואי אפשר לומר שעל שם שמי הכמפות שבו הוא קרוי אפוד, שהרי נאמר שמי שהרי נאמר וַיִּמֵּן שָלְיוּ אֶח סְאפֹד (ויקרא ח, ז) ואחר כך וַיַּמַגֹּר אัמוּ בְּמֵשֶׁב סְאַפֹּד (שס), וחרגס אונקלום בְּסֶמְיַן אֵפּוּדָא, למדנו מלממס, שנאמר וְקִוּד מְגוּר בֻּפּוֹד בְּד (שמואל־בו, יד), למדנו שסאפוד חגורס סיא. ואי אפשר לומר שאין בו אלא חגורס לבדס, מגור לו מאמוריו, רמבו כרומב גב איש, כמין סינר שקורין פורלי"נט שמוגרות שַשֶּׁרוֹת כשרוכבות על המומים, כך מעשהו (+) חושן. מכשיע כנגד סלב: ואפוד. לא שמעמי (שסוא לבוש)ולא מלאמי בבריימא פירוש מבנימו, ולבי אומר לי שסוא
- (6) ועשו אח האפוד. אם באמי לפרש מעשה האפוד והמשן על סדר המקראות, הרי פירושן פרקים וישגה הקורה בלרופן, (a) והם יקחו. מומס מכמי לב שיעשו סבגדיס, יקבלו מן סממנדביס ממ סוסב ואם סמכלם, לעשום מסן את סבגדיס:
- לכך אני כומב מעשיסם כמות שהוא, למען ירוך הקורא בו, ואחר כך אפרש על שדר המקראות. האפוד עשוי כמין מינר של

אָבַ הָּוֹנָ לַגִּוְטָׁנִוּ וְטִבַּׁבִּי ק שְׁתַּיִי בְתַפָּׁת חְבְרֹת יְחְנֶת־לֶּוֹ מְּבֵין כִּחָפִין מְלְפְפָּן יְהוֹן לֵיה

על הבין סטרוהי ויהלפף:

it may be joined together. joined to the two ends thereof, that It shall have two shoulder-pieces

لَشِم فَمُلَّد: שׁכֹּבְעׁ וֹאַבְּלְּמֹן וֹעוּבָהַע הָּוֹנִי يتكأيلا

ובוץ שויר: שַׁכֹלֵא וֹאַנוֹוֹא וֹגֹּבֿה וַנִינִוּ בְּעוֹבְדֵיה מִנֵּיה יְהֵי דַּהְבָּא جُكْرِر لْنَافُرَا بتطابةرك

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and and of the same piece: of gold, of it on, shall be like the work thereof which is upon it, wherewith to gird

And the skilfully woven band,

:  بجميام لإحراثات للإمارات جيرا إمبركارا لإحراما للإمارا جيرا نْݣْݣَالْتْ جْدِيمْ خْدْرِهْنْ

אַבוּג אַבוּ וֹטַפֿר זֹט שַנְשָׁוֹ אַבוּג רוּנְלָא

names of the children of Israel: stones, and grave on them the And thou shalt take two onyx

מַלְ הַאָּבֶן הַשָּׁנֵית בְּתוּלְרְהָם: توالم المنافرة والمنافرة المنافرة المنا

בּאֹמִטֹאַבוּ מֹכְ אַבְּוֹא טַּוֹנִינִאַ שָּׁהָא מִשְּׁמָהַהָהוֹן עַל אַבוא

according to their birth. remain on the other stone, and the names of the six that six of their names on the one stone,

וקלץ פמיליס לעשום (אם פמילי סוסב) במוך סמכלמ ובמוך סאלגמן וגוי, למדנו שמוט של וסב שוור עס כל מין ומין: 👚 מעשה ו המר כך שוזר אם כולס כאמד, נמלא מומן כפול כ"מ, וכן מפורש במס' יומא (עב.), ולמד מן סמקרא סזס וירקעו אם פחי סזסב יחוט של והב עם שש חוטין של ארגמן, וכן בחולעם שני, וכן בשש, שכל המינין חוטן כפול ששה וחוט של והב עם כל אחד ואחד, מוע וחוע. היו מרדדין את הוהב כמין עסים דקין, וקוללין פחילים מהם, ועווין אוחן חוע של והב עם שש חועין של חכלם, סאפוד, ולא יסא נד ונגדל, סולך ומוזכ: - זהב הכלה וארגמן והולעה שני ושש משזר. ממשס מיניס סללו שוזרין בכל אל מול מבעות האפוד שוכבים זה על זה, ומרכסן בפתיל מכלת תחוב במבעות האפוד והחשן, שיהא תחתית החשן דבוק לחשב בשני קלום המשן במחמימו, וכנגדס שמי מבעום בשמי כמפום האפוד מלמעה, בראשו המסמון המחובר במשב, מבעום המשן סשרשרות סשמאלית תקועין במשבלות שבכתף שמאל, נמלא החשן חלוי במשבלות האפוד על לבו מלפניו, ועוד שתי מבעות מבערת שבתשן בשני קלות רחבו סעליון, חמת לימין וחמת לשמחל, ושני רחשי השרשרות מקועים במשבלות לימין, וכן שני רחשי בסס, אחם על כתף ימין ואחם על כתף שמאל, והמשבלות נחונית בראשיהם לפני כתפיו, ושחי עבוחות הוהב תחובות בשמי ממין האפוד, אכרכות כדי שיעור לוקפן אלל לואכו מכאן ומכאן, ונקפלות לפניו למעה מכתפיו מעע, ואבני השהם קבועות לימין ואחת לשמאל, מאחרי הכהן לשני קצות רחצו של מינר, וכשווקפן עומדות לו על שני כתפיו, והן כמין שתי רגועות עשויות וסמשב ממובר בראשו על פני רמבו מעשה אורג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולמגור בו, והכמפות ממוברות במשב, אחת נשיס רוכבות קוקיס, ומוגר אומו מאמוריו כנגד לבו למעס מאליליו, רמבו כמדת רוחב גבו של אדס ויותר, ומגיע עד עקביו,

אומס במחע למעה בחשב, ולא יארגס עמו, אלא אורגס לבד ואחר כך מחברס: זיעס, לא למעלם מאליליסס ולא למעס ממחניסס, אלא כנגד אליליסס: - וחבר. סאפוד עס אוחן שחי כחפוח סאפוד יחבר אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האלילים שקורין קודי"ש, שנאמר לא יַמְבְּרוּ בַּבְּיַוּע (ימוקאל מד, ימ), אין הוגרין במקום וסולכות כנגד כתפיו, ושתי אבני שהם קבועות בהן, אתת בכל אתת: אל שני קצוחיו. אל רתבו של אפוד, שלא היה רתבו לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן לעבעות החשן נאחוין מלפניו כנגד לבו שאין נופלת, כמו שמפורש בענין, והיו וקופות סיו מחובכום בחשב שמי חמיכום כמין שמי כלועום כחבום, אחם כנגד כל כתף וכתף, וזוקפן על שמי כחפומיו עד שנקפלות (7) שחר בחפוח וגוי. ספינר מלמפק, ומצג סאפוד סיא סמגורס, ולמודס לו מלמעלס דוגמת סינר סנצים, ומגצו צל כסן חושב. כבר פרשמי שקום מריגם שמי קירום שמין נורם שני עבריקס דומום זו לוו:

יסים אכוג, ולא יאכגנו לבד וימברנו: כמעשהו. כלכיגם ספינר מעשס מושב ומממשם מינין, כך לכיגם סמשב מעשס מושב ומממשם סמיניס: – ממנו יהיה. עמו (8) וחשב אפרחו. ומגור שעל ידו, סול מלפדו וממקנסי לכק ומקשמו: אשר עליו. למעלם בשפם ספינר סיל סמגורס:

(10) בחולדוחם. כפדר שנולדו, ראוצן שמעון לוי יסודה דן ונפחלי, על האחת, ועל השניה, גד אשר יששכר וצולן יוסף,

מְּהְבָּאָנְע זְבָוֹר עַּגְּמֶּב אָטֶׁם: ַ הַּגְ_הִּמְע בֹּדָוֹ וֹהָבֹאָגַ מִסַבָּע " הֹהָם הָפַתַּה אָת־שָׁתֵּי הָאֲבָנִים מַעַּשָּׁר חַרַשַּׁ אֶבֶן ĠĽĽ,

۲۲: (a) לפְּנָי יְהְנָה עַל־שָׁהָיִי כְתַפָּיוּ نَّهُدُمُّكُمْ لَأَهُمْ مُثَابِاً مُن هُن لِمُنائِط בי כֹעַפָּׁט עַאָפֶּר אַבְּנָיִ וַכָּעוֹ לִבְנָיִ וֹמִּמִׁטֵּׁ אָנרַמִּטֹּוּ בַאָּבונים הַּכִּ

عد لَمْشِينَ مَشِحُعُنَ لَكُتِ

ַבְּעָבְיַנִי מַּלְ ַבַּמְּשָּׁבְּצָבִי (ס) **ஃ**は_あしあしは ┇╩┖ بهٰقر هَلهٰل ゆボドア

ដែក ជុំកុំរុំ៤ ថ្មដូច្នា ស្ដុះ שַׁכְּבִּע וֹאַבַּנֹמָן וֹעוָבַזֹּמִע חָהָיּ. ै। ਜੰਘੋਟ ਵ੍ਰਪੁਪੂਆਂ ਕਵੇਂਸ ਕੁਪੂਘੁੱਦ ਪ੍ਰੋਜੈਟ

> نشلةح فيقظما فتفعا بالبت שֹבשׁנוֹ אַבְוֹנֹא מַכְ מֻמְעַבִּים בַּנִי طُحُدِم خَدْجُكَ لَـ مُنْكُمُ فَدُجِهَا أَنْهُ מוְבַּר אוּמֵּן אַבוּן סָבָא כַּטִב

כֹעֹפּוְעִׁי לְעוֹכֹעָלָא: מְּמִבְיִבִינִן בוֹבִם וֹלִ מִּכְ שִׁבוּנִן לבני ושְּׁבַאָּב ווֹשִּגַר אַבַּוֹן וֹטַ כֹטַפּֿג אָנפּגבא אַבֿוֹג צַנְּכַבְנֹא וּנוֹמָוֹוּ וֹנו שַּׁבְמוֹן אַבְנוֹאַ מַּב

ונהביר מנפצו דדוב:

מַל מָבַמָּבְמָבָּיא: לבוקו וֹטְשׁוּל וֹטְ שִׁכּוֹא לִבוּקְעָא וֹעֹבְתֵּין הַכִּין בְּדְעַב

: كارك: בֿעַבֿאַ עַבַבאַ וֹאָבוּוֹוֹאָ וּאָבֿת %.GLLX UATLELU لْمُشِينَ لِيُمَا يَشِفُونَ يَرَمُّمُنَا يَنَيُّمُنَا يَشَيِّهُ مِيجُدٍ يُعِيفًا

> settings of gold. make them to be inclosed in the children of Israel; thou shalt stones, according to the names of signet, shalt thou engrave the two stone, like the engravings of a With the work of an engraver in

memorial. LORD upon his two shoulders for a shall bear their names before the the children of Israel; and Aaron ephod, to be stones of memorial for upon the shoulder-pieces of the And thou shalt put the two stones

gold; And thou shalt make settings of

the settings. shalt put the wreathen chains on them, of wreathen work; and thou plaited thread shalt thou make and two chains of pure gold; of

Þτ

٤ī

thou make it. scarlet, and fine twined linen, shalt gold, of blue, and purple, and the ephod thou shalt make it: of skilful workman; like the work of of judgment, the work of the And thou shalt make a breastplate

כמין גומא למדם האבן, ומשקעה במשבלום, נמלאם המשבלם סובבה את האבן סביב, ומחבר המשבלום בכחפות האפוד: ניכר ומפורש: - על שמוח. כמו בשמוח: - מסבוח משבצוח. מוקפוח האבנים במשכנוח והב, שעושה מושב האבן בוהב הורחם. כמכגומו פְּמַבּ מְפְּרֶשׁ פְּגֶלֹף דְּשִׁוְקֵמֹ, מכולום האומיום במוכן, כמו שמוכלין מוסמי מצעום שהם לחמום אגרום, כמב וכן מָרַשׁ עַנְיס נְעָה קַו (ישעיה מד, יג), מרש של ענים. וכן מָרַשׁ בַּרְעָל עַעַבְּרָ (שם יצ), כל מלה דבוקים ופחוחים: פחוחי (II) מעשה חרש אבן. מעשה פומן של הבנים. מרש זה, דבוק הוה למיבה שלהמריו, ולפיכך הוה נקוד פתח במופו, ובנימין מלא, שכן סוא כמוב במקוס מולדומו, כ"ה אומיום בכל אחת ואחת:

(שב) לוכרון. שיסא רואה הקב"ה את השבעים כתובים לפניו, ויזכור לדקתם:

(+1) שרשרוח זהב. שלשלמים: מגבלוח. למוף גצול החשן העשה מוחס: מעשה עבוח. מעשה קליעה הומין, ולה (13) ועשיה משבציה. מיעום משבלים שמיס, ולה פירשלך עמס בפרשס זו הלה מקלה לרכן, ובפרשם החשן גומר לך פירושן:

לומר לך המשבלות הללו יוזקקו לך, לכשמעשה שרשרות מגבלות על החשן, תתנם על המשבלות הללו: ומלוסו על עשייתן ועל קביעותן, ולה נכתב כהן הלה לסודיעך מקלת לורך המשבלות שלוה לעשות עם ההפוד, וכתב לך והת, לוואם קביעוחן, ואין מעשה האמור כאן לשון לווי, ואין ונססה האמור כאן לשון לווי, אלא לשון עמיד, כי בפרשח החשן חוזר ונחחה אח שרשרוח. על עבומות סעעויות מעשס עבות על מעבלות סללו. ולה זה הוה מקוס לווהה עבייתן על ערערות ולה מעשה נקבים וכפלים כאומן שעושין לבורות, אלא כאומן שעושין לְעַרְדַּמְּקְאוֹה שקורין אינשינשייר"ש (רוכפאש) (בינה כב:):

לשון בירור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: במעשה אפוד. מעשה מושב ומהמשה מינין: משמש ג'לשונות, דברי טענות בעלי הדין, וגמר הדין, ועוגש הדין, אם עוגש מיתה אם עוגש מכות אם עוגש ממון, וזה משמש (EI) חושן משפש. שמכפר על קלקול הדין. דבר אחר משפע, שמברר דבריו והבעחתו אמת, דרישומ"ע בלע"ו שהמשפע

דושָנָא: وح تبير جوند بربنها: ends of the breastplate. shalt put the two rings on the two זְּהָב וְנְתַּהָּ אָת־שָׁהֵי הַשַּבְּעֹוֹת breastplate two rings of gold, and ألَّمُ مِنْ مَحِ تَابِيمًا مُقَادَ مَحُمُّنِكِ أَنْمُحُدِدُ مَحَ بِالمُحْمِ فَلْقَرَا And thou shalt make upon the מְצְשֶׁר צְּבְית זְהָב שְּׁהְוֹר: wreathen work of pure gold. מְעַעַתְּיִלְיִ בְּיִבְיִ בְּבַבִּי בְּבַבִּי Preastplate plaited chains of تت لَمْشَبْ مَح ـ يَكِيْمُ لِمُلْمِن وَخُكُن اللَّهُ لِللَّهُ لِمُنْ لِللَّهُ لِللَّهُ لِللَّهُ لِل וֹטֹהְבֹּיִג הַלְ טִוּהָּלֹא שֹכֹּוֹ And thou shalt make upon the خنت، הֹהِد הַבֹּמֹוֹ: مُصِدِ فَكَيْدِا ذِهْدَ مُهُد مُخُده: they shall be for the twelve tribes. במולא יבר פל שמיה יהוון every one according to his name, שְׁמְנְתָם פְּתִּיתֵי חוֹקָם צֵּישׁ עַלְ- שְׁמָהָהְחִוֹן בְּתָב מְפְּרַשׁ בִּנְלְרִ like the engravings of a signet, ي نَّهُدُ يُفَيِّمُ مُقِيْط مُفَيَّدُ مَحِـاً twelve, according to their names; וֹמְבֹאָב עַבֹבעא מֹמְבוּ הַב the names of the children of Israel, וְבַאָּבֹנִים שַבַּיִּין מַבַ מָּמָע בַּנִי נאַלניא יהוון על שְׁמָהָה בָּנִי And the stones shall be according to בְּמָלוּאָמֶם: בִּדְתַב יְהוֹן בְּצִּשְׁלְמִוּהָהוֹ: inclosed in gold in their settings. لْنُمُقَّل مُمَّكَّمُونَ بَلَات يَكَانُهُ بِحَيْكُم بِقَبْضِيرٍ. مُنَافِعُهُا onyx, and a jasper; they shall be נְהַמֵּנְרְ הְרְבְיִמְּיִ מַבְשְׁיִמְיִם וְסְרָבְאָ רְבִישְּאָר בְּרִים יַמָּאִ and the fourth row a beryl, and an מבלגא נמון מגלא: agate, and an amethyst; י וְהַמִּיר הַשְּׁלִישָׁי לֶשֶׁם שְּׁבָוֹ וְסְרָרָא הְלִיהָאָר and the third row a jacinth, an נַסְבְבַבַּ ه لِمَا الله المَّادِ لَهُ الْمُوادِ الْمُتَامِ الْمُدَادِةِ الْمُعِلَّ sapphire, and an emerald; and the second row a carbuncle, a יּבְרְקוֹ סְרְרָא חַר: نجُدُكُلِ بَهُنِد بَهُنِد: be the first row; فلتع كلفغد ففقا تلقا carnelian, topaz, and smaragd shall שורַים אָבֶן שור אָדֶם פִּטְדְדוֹ אַבְבָּלָא סַבְרוּן דְאָבָן מָבָא stones, four rows of stones: a row of וּמִבְאַנָּ כוְ מִבְּאָנ אָבוֹ אַבַבּמֹני וֹעַמֻּבְנִם בוֹע אַמֻּבְמִוּע אַבֹּוֹא To egnittee in it settings of and a span the breadth thereof. וְזַרְתָא פּוּתְיֵיה: a span shall be the length thereof, " דְבְנִעַ יְהְיֵה בְּפְּנְלְ זֶבְהַ אַּרְכְּוֹ
" בְבְנִעַ יְהְיֵה בְּפְּנְלְ זֶבְה אַרְכִּוֹ
" 91 מְׁנִיבַּה יְבִי הִיף זַּרְהָא אִירְבִּיה Four-square it shall be and double:

(1) זרח ארכו וזרח רחבו. כפול, ומומל לו לפניו כנגד לבו, שנאמר וְסִיּץ עַל לְבַ חַּמְבֹּלוּ, מלוי בכחפות האפוד הבאות תאמורני על כחמיו נוהפלות נערדום לפניו מענו ובהאו חלוי דהו דאכאבות ומיגעות במנ אתפורא דעניני.

מסמוריו על כמפיו, ונקפלום ויורדום לפניו מעט, והחשן חלוי בהן בשרשרום וטבעום, כמו שמפורש בענין:

(עו) ומלאח בו. על שם שהמצנים ממלמות גומות המשצלות המתקנות להן, קורא אותן צלשון מלואים:
 (עוברים והב. יהיו העורים צמלואותם, מוקפים משצלות זהצ צעומק שיעור שיממלא צעוצי האצן, זהו

(02) - משבצים זהב. יהיו הפורים במלוחוסה, מוקפים משכלות והב בעומק שיעור שיחמלה בעובי האבן, והו לשון במלוחים השימור חלונ מדננ של אדנות נהנה מומה המשבלות לא חחום ולא נוחר.

במלוחוסם, כשיעור מלוי עביין של חבנים יהים עומק המשבלום, לה פחות ולה יותר:

(וב) איש על שמו. כמדר מולדומס מדר האבנים, אודם לראובן, פמדה לממעון, וכן כלם:

(22) על החושן. בשביל החשן, לקבעם במבעומיו, כמו שמפורש למעה בענין: שרשה. לשון שרשי הלילן, המהחיון להילן להאחו ולהחקע בהרך, אף הלו יהיו מהחיון לחשן, שבהם יהיה מלוי בהפוד, והן שחי שרשרום ההמורות למעלה בענין המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחם בן מרוק לשון שרשים, והמר שהרי"ש יחירה, כמו מ"ם שבשלשום, ומ"ם שבריקם, והיני רואה הת הדביו, הלה שרשרת בלשון עברית בשלשלת בלשון משנה: גבלה. הוא מגבלות ההמור למעלה, שחתקעם במבעות שיהי בגבול החשן, וכל גבול לשון קלה, השומי"ל בלע"ו מעשה עבורה. מעשה קליעה:

(33) על החושן. לגורך סמושן, כדי לקבעס בו. ולא ימכן לומר שמסא ממלמ עשיימן עליי, שאס כן מס סוא שמוזר ואומר ונממ

प्राप्ति : יַּג װְנְקְּמְה אָת־שְׁמֵיל עֲבֹתָת הַזְּהְב וְהִמֵּין יָת מַרְמֵין גְּדִילֵן דִּדְתַב

إثاثا 47 WA נֹאָט אָשׁׁ. לַּגִּוִעְ אָשׁׁ. עַהְּבְעָט וֹנִט שַּׁנִיטּגוֹ צִּּבִּגִלְוֹ בַּמֹּכְ שִּׁבִּגוֹ

וֹמֹמִּיִים מִּשְׁי מַבְּעָוֹים וַלְיִב וֹמַמִּטִּים וֹעַהַבִּיג עַבְּטִּין מִוֹפַוֹ בּבְּבַב الأح_ثانح فأثان

: עלו ב (בספרי ספרד ואשכנו הָאָפִּוֹד) הְאֵיפּוֹדָא לְגְיוּ: שְׁפְּתְוּ אֲשֶׁר אֶל־עֵבֶר הָאֵפִּר חוּשְׁנְאַ עַל סִפְּמִיה דִּלְעַבֶּרָא אֹלְם מַּלַ־שְׁנֵּגְ קַצְּוֹת הַתְּשֶׁן עַלַ יִּהְשִׁנִּי יְהְהוֹן עַלְ הְּבֵּין סְמְּבֵי

口袋母にて: קְעָּמֶּת מַחָבַרְתָּוֹ מִמַּעַל לִחַשֶּׁב קב וְנְתַתְּה אֹהְם עַל־שְׁמֵי כִתְבֹּוֹת וְתִּמֵין יְהְהוֹן עַל מְּבֵין כִּהְפִּי نقش يت بالأد

ַבַּמַבּּמְנַר אָבְבַלאַנָנַר מַבְ עַּבְעַהוֹ מִוֹלֵעָא בַּסִמְבַוּ

אַפּוִבְא לְלֵבֶרֵל אַפּוָבִי: מַּלְבַכְּּטִבּוֹע בַאָפַב מָנַמָּגָטָא וָטִמֵּוּ מַלְ כִּטָבּוּ ה הַמִּמְבַּגִּינִי סִמְרוִנִי מִמֵּוֹ עַלְ מַרְמֵּוֹ

ממלני להמין איפודא: זַבְ וֹטַהְבֹּוֹע טַבְטֵּוֹ הֹוֹלֵוֹ צַבְעַר

> rings at the ends of the breastplate. wreathen chains of gold on the two And thou shalt put the two

77

the forepart thereof. the shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on wreathen chains thou shalt put on And the other two ends of the two

inward. toward the side of the ephod upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

-bonda the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two And thou shalt make two rings of

(ps) ונחחה את שחי עבוחות הזהב. *הן הן* שכשות גכלות הכתובות למעלה, ולה פירש מקום קצוען בתשן, עכשיו מפרש לכיך אתה לפתור כן: – על שני קצות החושן. לשתי פאות שכנגד הלואר ליתנית ולשתאלית הבאים תול כתפות האפוד: . אם שמי הטבעות, והלה כבר נמונים בו, היה לו לכמוב במחלם המקרה, ועשים על קלום החשן שמי טבעות והב, ואף בשרשרות

למחמימו, כמו שמפרש וסולך: – אל כוול פגיו. של אפוד, שלא ימן המשבלות בעבר הכחפוח שכלפי המעיל, אלא בעבר העליון ובקן סוא מלוי, ועדייין שפת המשן המחמונה סולכת ובאה, ונוקשת על כרימו ואינה דבוקה לו יפה, לכך סולכך עוד צ' עבעות השמאלים: - ונהחה. המשבלום על כמפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כחפום האפוד מחויקין אם החשן שלא יפול במבערת החשן לימין ולשמחל חול הלי הלוחר, שני רחשי שרשרות הימנים מרקע במשבלות של ימין, וכן בשל שמחל שני רחשי שרשרות למעלה בין פרשה החשן ופרשה האפוד, ולא פירש אה לרכן ואה מקומן, עכשיו מפרש שיהקע בהן ראשי העבוחות החחובות (25) ואח שחי קצוח. של שמי סענומות, נ' כלשיסס של כל למת ולמת: חחן על שחי חמשבצוח. קן קן סכתונות לך שיסא מוחב אוחן בעבעות, וחדע לך שהן הן הראשונית, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הוכפלו:

שעבר הוא ללד האפוד, שמשב האפוד מוגרו לכהן, ונקפל הפינר לפני הכהן על ממניו, וקלם כרימו מכאן ומכאן עד כנגד קלומ וסאפוד נמון על ממניו, ועוד נמן סימן, שלא יקבעס בעבר החושן שכלפי החוץ, אלא בעבר שכלפי פניס, שנאמר בימה, ואומו לך שני סימנין, סאמד שימנס צשני קצום של מחמימו, שסוא כנגד סאפוד, שעליונו אינו כנגד סאפוד, שסרי סמוך לצואר סוא, (25) על שני קצות החושן. סן שמי פלומיו סמממונות לימין ולשמלל: - על שפתו אשר אל עבר האפוד ביתה. סרי שכלפי סמון, וסוא קכוי מול פניו של אפוד, כי אומו עבר שאינו נכאס אינו קכוי פניס:

994511: ולשמאל, שלא יהא מחחית החשן הולך לפנים וחוזר לאחור ונוקש על כריפו, ונמלא מיושב על המעיל יפה: – ממודל פניו. בעבר שנאמר ממעל למשב האפוד, והן כנגד מוף המשן, ונומן פמיל מכלמ באומן המבעומ ובמבעות המשן, ורוכמן באומו פמיל לימין למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעט, שהמחברת לעומת החגורה, ואלו נחונים מעט בגובה וקיפת הכחפות, הוא גרונו ונקפלום ויורדום לפניו, וסמדעום לוס לימן בראשן סשני שסוא מחובר לאפוד, וסוא שנאמר לעומם מחברחו, סמוך (TS) על שחי כחפות האפוד מלמטה. שָסמשניות נתונות נרחשי כתפות סחפוד סעליונים, קנחים על כתפיו כנגד סמשל, וקלומיו שוכבין עליו:

زَرِي رَيْنَ بَانِهُا مُعْرَ بَهُوٰنِہ: שַׁכְּבֶשׁ בְשַׁנִישׁ מַּבְ_שַׁמָּב שַׁאָפֿוָע 82 אֵל־שַבִּעָּה הָאֵפּוֹד[′] せきじんく إزךجود אָת־הַחֹשֶׁן מִשַּבִּעֹתָּוּ

ृप्ताप वृद्धारमः בְּבְאָנִ אָּקְ-תַּעְּבְׁתָהְ לְּוֹפְּנְוֹן לְפִּנִין בְּמִינְהְלִיה לְטוּדְשָׁא לְרוּכְּנָוֹא ود بَهْدُهُمْ فِيْهَا يَعْمُ فَقَمَ مَمْ حَرَدُهِ مَهْدُمْ فِيهُا يَدِدُهُ مَمْ خَدِيبًا וְנְשָׂא אַבַרוֹן אָר־שְׁמֹוֹת בְּנֵר וְיִפּוֹל אַבַרוֹן יָת שְׁמָהָת בְּנֵי

نَشِلَهُم مُمْ حِنْدُ خِطْدُ نُكِيُكُ וְנְשָׁא אַבַרְן אָת־מִשָּׁפַּט בָּנֵי־ לַב אַנְדְוֹ בְּבְאִוּ לְפְּנֵר יְהְוֹיִה דִּאַנִין בְּמִינִילִוּ הְאָנִין בְּמִינִילִיה לְאָנִים יִי ° באורים ואָת־הַהָּמִּים וְהָיוֹ עַלְּבָא וְנְתַהְּ אֶל־חַשְׁן תַמִּשְׁפְּט אָת־ וְתִּחֵין בְּחֹשֶׁן דִּינָא יָת אוּרַיָּא

نظڅين אַני_{מי} וְעְשָׁיָהְ אָת־מְעָעִיל הָאֵפּוֹד בְּלָיל וְתַעֲבִיד יָת מִעִיל אֵיפּוֹדָא

בְּפָּי תַחְרָא יְהְיָה לֹּוֹ לְאׁ יִמְרֵעַ: בְּיִה דְּלָא יִהְבְּוַעֵּ: יְהְיָה לְפִּיר סְבִיב מִעְּשֵּׁה אֹבֹיג יְהֵי מִקּךְ לְפִּיִּמִיהִ סְחִוֹר סְחוֹר

> מְמִלְנֵג אֵיפּוּדְא: אַיפּוֹדָא וְלְא יִהְפָּרַק הוּשְׁנָא וְיַחַרוּן יָת חוּשְׁנָא מֵעִיְקְמֵיה

ישְׂרָאֵל עַל לְבֵּיה קֵּרָם נוסול אַהַרוֹ נָת דִין בָּנֵי

אַמָּיר תַּבְּלְאַ:

מולב מבו לפום אבלו לבי וְהְנֶה ְ פְּי־רֹאִשֻׁוֹ בְּתוֹכֵוֹ שָׂפֶּה וִיהֵי פּוּמִיה כְּפִיל לְנֵוֹיה תּוּרָא

> the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

> the Lord continually. holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

before the Lord continually. the children of Israel upon his heart Aaron shall bear the judgment of goeth in before the Loru; and be upon Aaron's heart, when he and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

the ephod all of blue. And thou shalt make the robe of

it be not rent. were the hole of a coat of mail that round about the hole of it, as it have a binding of woven work head in the midst thereof; it shall And it shall have a hole for the

גונם בל לברם: ונומס לילך: להיות על חשב האפוד. לסיומ סמשן דבוק אל משב סאפוד: ולא יוח. לשון נימוק, ולשון ערבי סוא כדברי השמורים זה לוה, שלי הפשר לירד לגיה שביניהם הלה בקושי גדול, שממוך שמיכתן הגיה זקופה ועמוקה, יהיו לבקעם מישור (82) וירכסו. לשון חצור, וכן מֵרֶכְמֵי מִישׁ (חסליס לח, כח), חצורי חצרי רשעיס. וכן וְסְרָכָמִיס לְבָּקְעָה (ישעיה מ, ד), הריס

שם פליחת המשפט: נשפטיס ונוכחיס על ידו אס לעשוח דבר או לא לעשוח. ולפי המדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעווחי הדין נקרא משפט, על שס אומו סכמג סוא קרוי משפט, שנאמר וְשָׁמַל לוּ בְּמִשְׁפַט סָאֹירִיס (במדבר כו, כא): אח משפט בני ישראל. דבר שסס דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סיס סמשן, שאי אפשר לכסן גדול לסיום מחושר בגדים, אבל אומו סשס לא סיס בחורו, ועל (98) האורים ואת החמים. סול כתג שם סמפורש שסים נומנו נתוך כפלי סחשן, שעל ידו סול מליר דבריו ומחמס לת

(וצ) אח מעיל האפוד. שלפוד ניתן עליו להגורס: כליל חכלה. כולו הכלה, שלין מין להר מעורב בו:

agail: שלם יקרע, והקורעו עובר בלמו, שוה ממנין למיין שבמורה, וכן לם יזַת הַמֹשֶׁן, וכן לם יַמָבוּ מִמֶּנוּ (שמות כה, עו), הוממר בבדי לשפס כפילמו, וסיס מעשס אורג ולא בממע: - כפי החרא. למדנו שסשריוניס שלסס פיסס כפול למוכן: - לא יקרע. כדי (22) והיה פי ראשו. פי סמעיל בגבסו, סול פסימת בית סלולר: בחוכו. כתרגומו בְּפִיל לְנַגֵּיש, כפול לתוכו, לסיות לו

סָבֶיב: סְבְּיִב וּפַּעְּנִי, זְהָבְ בְּתִּיְבֶם עַּלְ שִׁפּוּלְוָהִי סְחוֹר סְחוֹר וְזַּוּיִן 

الْكَا لَا الْمَا لَا لَا لِكَرْمَى شَائِد مَكِ - شِائِدًا لَا كَا لَا لَا الْمَا الْمِنْ الْمِنْ الْمَا الْمِنْ الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمَا الْمِنْ الْمَا الْمَ

أنظبا مَح_مِينَ يَظَمُر فَدُيد: • פּגַּמָן זָהָב וְרִפּּוֹן פְּצַמְן זָהָב

יְהְנֶה וּבְצֵאָהוֹ וְלָאִ יָמִוּה: (סֹ) " מְּלֵיה עַל־אַהַרָּן לִשְׁבֵּח וִנִשְׁעַעַע מולו בְּבֹאֵו אֶלִ-הַפֹּדֶשׁ לְפְּנֵיֵּ

لإذر فعين بائم جُهُم ذِربيُن:

פְּנִי הַמִּצְנָפָת יִהָיֶה: וְנִינִי מַּלְ-תַּמִּגְּנְבָּטִׁי אֶלְ-מִוּלְ גַּטְּכִּילָטָא וִינִי מַלְ מַגִּנִפָּטָּא لقَمْنُ אָנוֹן מֹלְ-פַּנוֹּגלְ טַּׂכְלָנוּ אָנוֹן מֹלְ-פַּנוּגלְ טַּׂכְלָנוּ

خلفنا خثاه خفتر نبتين קּרְשֵׁיהָם וְהָיָה עַל־מִצְּחוֹ הָמִּיד تظيرهم ختت نهد لجح خُدِّح مَنْهُ 86 אַבְרן אָת־עַנוֹ הַקַּדְשִׁים אַשָּׁר لْتُرْبُرُ مَحْ وَقِيْ هَيَابِلُ إِنْشُهُ اِنْتَا مِحْ فِيهَ فِينَا فِينَابِ إِيهَابِا

בּבְתַב בַּינֵיהון סְחור סְחור: וֹמֹמֹּוֹעׁ מֹּלְ_מִוּלָוּו בׁמִּנִּי שׁבֹּבֹשׁ וֹעַמֹּבִיב מֹלְ מִפּוּלְוָעׁי בֹמִוֹנִי

מִמִּילָא סְחוֹר סְחוֹר: בַבְיַבָּא וֹבְמִוּנָא מַלְ מִפּוּלֶי זַנְא דְרַהְבָּא וָרִמּוֹנָא זַנָּא

וְלָא יְמוּת: كْرَائِلُهُمْ كَكَلُّهُ لَذُ يَتُمْفُكُنِكُ נוֹשְׁטַׁמָּה לַלְנִע בּמָנהַלְנִע תל אַהַרוֹ לִשְׁמָּשָׁא

خيت حَددُ: ניגלוף עלוהי בקב מפרש נטהביר ביבא דרהב דכי

לַלְבַבוֹע אָפּוּ מָאָנִפּשׁא וֹבוּנ: بْلتْدلك על הושָא

מינוהי קדירא לַרַעָּנָא לְהַיַּנָ משלט מידשיהון ויהי על ביח בולבאון לני ואָבאַן לכן נוסול אַהַרן יָה עַּוְיָה קוֹיָה קוּדִשׁ

> between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

about. upon the skirts of the robe round golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof or north noqu od Ilade ti baA

engravings of a signer: HOLY TO gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

THE LORD.

33

upon the forefront of the mitre it blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the And it shall be upon Aaron's

בחוכם סביב. ביניסס סביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, דבוק וחלוי בשולי המעיל: (33) רמוני. עגוליס ומלוליס סיו, כמין רמוניס סעשוייס כצלת מרנגולת: ופעמוני זהב. זגין עס עַנְּבֶּלִין שבתוכס:

(46) פעמון זהב ורמון וגוי. פעמון זהב ורמון מללו:

מימה בידי שמים: (פצ) ולא ימוח. מכלל לאו אחם שומע קן, אם יהיו לו לא יחחייב מיחה, הא אם יכנס מחוסר אחד מן הבגדים הללו, חייב

(35) ציץ. כמין עם של והד היה, רוחב ב' אלבעוח, מקיף על המלח מאוון לאוון (סוכה ה:):

ונמקיימו כל המקראום, פסיל על הלידן, וליד על הפחיל, ופחיל על המלנפח מלמעלה: המלופח, והיה נוחן הליץ על ראשו כמין כובע על המלופח, והפחיל האמלעי מחויקו שאינו נופל, והעם חלוי כנגד מלחו, קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רוחב הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין רובע, ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על כאשי הפסילים מאחרי העורף שלשחן, ונמלאו בין אורך העס ופחילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופחיל האמלעי שבראשו בנקבים, ומלויין בו בשני ראשים ובאמלעו, ששה בג' מקומות הללו, פתיל מלמעלה אתר מבתוץ ואתר מבפנים כנגדו, וקושר מפלין, למדנו שהמלופת למעלה בגובה הראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלח, והליץ מלממה, והפחילים היו ולמעס סוא אומר וסיס על מלח אסרן, וצשחיעת קדשים שנינו (זבחים יע.:), שערו סיס נראס בין ליך למלנפח ששם מניח (25) על פחיל חכלה. וצמקוס אמר הוא אומר, ויִפְּנוּ שָלִיוּ פְּמִילִ פְּבֵלֶמ (שמוח לע, לא), ועוד, כחיצ כאן והיה על המלופח,

(88) ונשא אהרן. לשון פליהה, ואף על פי כן אינו זו ממשמעו, אהרן נושא אהרן. נמל מפולק העון מן הקדשים:

מַגַּמָּע בַבָּם: וֹטַמְׁנוֹ טַמְּבִּיִג מִנְבָּג גַּנִּינְ:

ڹڬ۪ڬڂڴڎٮ؞ خظد نخطيشخشة: ימִנְבְּעוֹת מַעֲשָׂת לָהָם לְכְּבָוֹת וֹלְבְבַנֵוֹ אַנִיבְן טַהְּהָּוֹי כַשְׁנֵט וֹלְבַנוֹ אַנִיבו טַהְבוּיד כִּחִינִין

لَحَلَالُهُ كُرِهُ נמבאָל אָר־יָדֶם וְקִּיַּשְׁמָ אָנָם ין וֹאָט בֹּנִינוּ אִשַּׁוּ וּמִׁמְּטִׁשְׁ אָטָׁם וֹנִט בּנִינִי מִּמֵּיה יִטְרַבּי יִטְיִוּ نْ يَرْجُهُنَّ عِنْ هُنْ هُنَالًا غُنِيْكَ الْمَرْجُيْمَ نُنْسِيا يُن هَنْدًا غَسَكُ

נְיִבְינִו וּישִׁמְּשִׁיוּן בַּבְּינִי: יטַלביב יָת לוּרְבָּנָתוּ וּתָלַבַּיש

!בלום וב'נ: בּהַב מַבוֹנִע מַמַּטְלַנִם וַמַּב לְכַפַּאַב בַּהַב מַבוֹגא מִטַבֹּגוּן וַעַּשָּׁה לְהָם מְכָּנְסֵי־בְּד לְכַסָּוֹת וַעֲּבִיד לְהוֹן מִכְּנְסִין דְּבוּץ

ומג ובלו יהוו:

בּּמִבְה וֹלְאַ וֹמִאַנּ מֹנִוֹ וֹנְנִינִי בּמִנּוֹהָא וֹלָא וֹמַבּּלְנוֹ טוִבָּא خنهُمُّت אָל_עַמּוֹבֶּעַ לָהָבִיע خמפֿנביעוּן לַמּגַבּטֹא לָהַמֹּמָא

אַהַרֶּיו: (ס)

נַבְּלַנְנְ וֹיהוֹן עַלְ אַבַּרוֹ וַעַּלְ בְּנִוֹהִי

the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitte of fine chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

splendour and for beauty. shalt thou make for them, for for them girdles, and head-tires make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

οt

minister unto Me in the priest's sanctify them, that they may them, and consecrate them, and sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his And thou shalt put them upon

unto the thighs they shall reach. nakedness; from the loins even breeches to cover the flesh of their And thou shalt make them linen

unto his seed after him. be a statute for ever unto him and bear not iniquity, and die; it shall minister in the holy place; that they they come near unto the altar to unto the tent of meeting, or when upon his sons, when they go in And they shall be upon Aaron, and

מלמו, שלא יפיח דעמו ממנו: שטה, ולקצרי האומר עודהו על מלחו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלחו תמיד, מלמד שממשמש בו בעודו על ממיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה, אלא ממיד לרצות להם, אפילו אינו על מלחו, שלא היה כהן גדול עובד באותה . נאמר, ולא עון המקריבים, הא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן: - והיה על מצחו חמיד. אי אפשר לומר שיהא על מלמו שרי כבר נאמר לא ירלש, ואס עון נומר סרי נאמר לא ימשב, ואין לומר שיכפר על עון סכסן שסקריב עמא, שסרי עון סקדשים אח עון הקדשים. לכלום על סדס ועל סמלב שקרבו במומאס, כמו ששנינו (מנמות כס.), אי זס עון סוא נושא, אס עון פגול

(95) ושבצת. עשה אומס משנלות משנלות, וכולס של שש:

- למטה בפרשה: (04) ולבני אהרן חששה כחנה. ארבעה צגדים הללו ולא יומר, כמונמ, ואבעיות היא מלנפת, ומכנקים הכמובים
- מסירה וויר"סטיר, והוא מלוי ידים: בשממנין אדם על פקודה דבר, נותן סשליע בידו בים יד של עור שקורין גוואנ"מו, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאותו - סמשמס: - ומלאה אה ידם. כל מלוי ידים לשון מנוך, כשסוח נכנס לדבר לסיוח מוחוק בו מחוחו יוס והלחה, ובלשון לע"ו, ומכנסיס, סכמוביס למעס בכולס: ואח בניו אחו. אומס סכמוביס בסס: ומשחח אוחם. אמ אסרן ואמ בניו בשמן (וף) והלבשת אותם את אהרן. מומס סממורין במסרן, משן, ומפוד, ומעיל, וכמונת משבץ, מלנפת, ומניני, וליץ,
- (24) ועשה להם. למסרן ולצניו: מכנסי בד. סרי מ' צגדיס לכסן גדול ומרצעס לכסן סדיום:
- (19) והיו על אהרן. כל סבגדיס סמלס, על מסרן סרמייין לו: ועל בניו. סממורין בסס: בבואם אל אהל מועד.

כב לַפַּבָּה אִטָּם לְכִּבַוֹן לִי לֶלְפֶע לִפּבָּהָא יִטְּעִוּן לְהַתְּהָא פֿבָמִי جوس، إنِّت بَهِ جُن يُخْبُ الْعَيْضُ مِ رِيْقِتُ الْحِيدِ الْمِيمِةِ جَمِيدِيةً جُمَانًا

ئترا شَكِمْرا:

ottice: take one young bullock and to minister unto Me in the priest's shalt do unto them to hallow them,

XIXX

نينيت: פֿר אָחָד בָּן־בְּקָר וְאֵילֵם שְׁנֵים סַב תּוֹר חָד בַּר תּוֹבִי וְדִּכְּרִין

פַּבְּשָׁב אַנְיִם: مِنْ اللَّهُ مِنْ وَكُلَّم القِينَ فِقِيدًا وَقِيدًا وَقِيْدًا وَقِيْدًا وَيُولِينَا وَكُلَّمُ و خربرُن حَشِّمًا بلُكَنَّا مَجَنِنَ لِحَدِرًا خَمْشِنَا نْكِيْتُ مِجْنِدِ نِنَذِيدِ مِجْدِ بَرِّتِنَ فَمَنِدِ بَيْدَمُا فَمَنَدُا

וֹאֵט מֻלֵּוֹ בַאָּגַלֶם: שוְבֹא וֹנִים שֹׁבוּגוֹ צַּבְּבוֹנוּ: أنك كُلَّاتُ لَيْ الْمُعْلِينِ لِهُلِينَ فِي الْمُعْلِيرِ لَيْ مُنْ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّه וְנְיִםְהָּ אִנְיִםְ הַּלְ־סָלְ אֶּנְיִר וְיִהְהֵין יְהָרוֹן עַּלְ סַלְּא חַר

אַטַם בַּמָּנִם: אָבְ פּּטַע אָנִיבְ מוְמֹּב וֹנְנַעַגִּעַ כְּטָּנַה מָהָבּן וַמִּלָּא וַטַּסְׁנֵי.

点袋停下: iku rijal ikalü çı tükc *خایۃ*، کے עַאָּקַר וָאָת־הָאָפַל י אָת־אַבַרֹן אָת־הַכְּמֹנֶת וְאֵל יִת אַבַרוֹ יָת בִּמּוּנָא וְיָת إرَاعَامِي هُمَا مَجِدُلُاتُ إَمَا إِجَافِهُمُ أَمَوَدُ يِمَ أَحَاظُنِهُ إِمَا إِجَافِيهُ إِمَا إِجَافِيهُ

י וֹמְּמִׁשׁׁ בַּמִּגְּוֹפִׁע מַּגְ_בַאָּמֻוּ וֹנִעַשׁׁ

שוּהָּלֹא וֹטַטְבוֹן כִיהַ בְּּיִהְלָּוֹן מְמִגְלְ אֵיפּוֹרָא וְיָה אֵיפּוֹרָא וְיָה

تَكُذُ فَلَكُ : וֹטשׁוּן וֹט בֹלִילָא בַּלוּבַהָּא הֹלַ וּשְׁמִּנִּ מָאַנֹפַּשׁאַ מַּלְ בִּימָּיִשּ

الْمَكَاثُ مَح ـ لِهِمْهِ يَثِمَنُكُ هِنْهِ: יניבול מל בישיה יהדבי נוסב נו ממָבא צובניםא

And this is the thing that thou

two rams without blemish,

make them. of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil; unleavened mingled with oil, and and unleavened bread, and cakes

And Aaron and his sons thou shalt

basket, with the bullock and the basket, and bring them in the

And thou shalt put them into one

meeting, and shalt wash them with To anot of the door of the tent of

band of the ephod. gird him with the skilfully woven ephod, and the breastplate, and the robe of the ephod, and the and put upon Aaron the tunic, and And thou shalt take the garments,

upon the mitre. his head, and put the holy crown And thou shalt set the mitte upon

anoint him. oil, and pour it upon his head, and Then shalt thou take the anointing

מוט גזירה מיד ולדורות לעכב בו: לסיכל וכן למשכן: ומחו. סא למדת, שהמשמש מחוקר בגדים, במיחה: חקח עולם לו. כל מקום שנאמר חקם עולם,

(I) לקח. כמו קח, ושחי גוכוח הן, אחם של קיחה ואחם של לקיחה, ולהן פחכון אחד: פר אחד. לכפר על מעשה העגל

למעס בענין חלם לחס שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו.): (ב) ולחם מצוח וחלח מצח ורקיקי מצוח. סרי אלו ג' מינין, רצוכס, ומלום, ורקיקין. למס מנום סיא סקרויס שמוקפר:

बर्टर (बर्व): בשמן. כשסן קמס, יולק בסן שמן ובוללן (שס עס.): - משחים בשמן. אסר אפיימן מושחן כמין כ"ף יונים שסיא עשויס כנו"ן

לְלַלַטְתַּ אָּעַ־שֵּׁמֵן

(+) ורחצה. וו ענילם כל סגוף: (3) והקרבת אותם. אל מלר סמשכן ביים סקממו:

(פ) ואפדת. קשמ ומקן המגורה והמינר מביבומיו:

(6) גור הקדש. וה הלין: על המצנפה. כמו שפירשמי למעלה, על ידי הפמיל האמלעי ושני פמילין שבראשו הקשורין

שלשמן מאמורי העורף, הוא נומנו על המלנפת כמין כובע:

حقزي: الثان فئزر منائر انزاقهٰ فأه الأن فين فقرر انزاقيه المائية المائي

: النائلات

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

ימכאַנוֹ זֹע_אַבֿוֹנְן וֹנִע_בּּדּוֹנִי: בְהַנְּה לְחַקַּת עוֹלְ,ם י וְחְבַשְׁמָ לְחָם מִּוְבָּמֶּה וְהָוְתָּה نَفَدَلُفُ هِنِهُ هَجُرُهُ هَنَالًا نَجُرُنَا

أكنك فألا كحريكر: מַלִם יניפֿביב פיובבּלא באַבַבוּ بثت خباا جبيبة خجرت יבניהי וההקין להון קובעין יקוביו נְהָהוֹן הַמְּנְיִין צַּהַרוֹ

consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with

ئترثاء مَح لٰאָה עَقْد: מוּמָּג וֹסְמַּוֹב אַנְוֹנָן וּבָּלָוֹו אָנוַ_ נְנִילְנִבְיֹם אָנִי עַפְּּנִי אָנִיץ וְנִילְנִוּכִ נִי טַנְנָאַ כַלְנִים

וּבְנוֹהִי יָת יִדִיהוֹן עַל רֵישׁ מהפן זמנא ווסמור אַבר

hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

ΟĪ

פַּתַח אָבֶל מוֹצֶר: " וְאֶׁעַסְמָ אֶּעַרְעַפֶּר לְפָּנֵי יְרְנְיָּה וְתְּבִּיִּם יִי בְּתָרִי יִי וְמִבְּיִם יִי בְּתָרִי

משְכַן זְמְנָא:

And thou shalt take of the blood of tent of meeting. before the Lor, at the door of the

And thou shalt kill the bullock

正的是证: נאָנוַ בְּלְ הַנְיָהַם מִשְּׁפּּרְ אָלְ יָּסְוֹר مَحِ كَلَـزُن لِمَاكُلُ فَهُمُحُمُّكُ וְלֶקְחָהְּ מִצְּם הַפָּּר וְנְתַהָּה וְהִסַּב מִדְּשָׁא דְתּוֹרֶא וְתִפֵּין

וני בל דְיִמְא הִשְׁפּוּדְ לִיסוֹדָא מק פוני מושטא פאאפאר

altar. remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the

هُدِيثًا لِبَاعُمَلُ فَا يَمْنُ لِجُنُكِ لَهُ لَمُ Ĺ\$u_⊡ĽĊ⊏ עַּיּמָנִע מַּלְעַבְּבְּר וֹאֵעְ אָמֵיּ וֹנִי עַּנִיפָּגִּוֹ וֹנִי עַּנִּבְּא tı ÇÇÇÇT نظطنية

אַאָּר דַּעְּלִיהוֹן וָתַסֵּיק לְעַּדְבְּּחָא: נאָט עּלָא וֹנִט טַבְּבָא בַּהַלְ כַּבְּבָא אֶטַ פָּלְ עַעֵּלְתָ וֹטִפַּר זִט פָּלְ עַּוֹבָּא בְּטִבּּ

the altar. them, and make them smoke upon kidneys, and the fat that is upon above the liver, and the two covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

לַמַּבְוָנֻה הַמָּאַה הָוּאִ: נאָט_פֹּבְתוּ טַמְּבָּל בַּאָמ מָטִוּא

מבוא למשויקא השאקא וֹאָטַ-מְבַוּ וֹנִט בְּשָּׁר שִּוֹרָא וֹנִט מַשְּׁבֵּיה

sin-offering. with fire without the camp; it is a skin, and its dung, shalt thou burn But the flesh of the bullock, and its

(ד) ומשחח אוחו. אף משיחס זו כמין כ"ף יונים, נומן שמן על כלשו, ובין כישי שיניו, וממברן בללבעו:

- סכסונס: (9) והיחה לחם. מלוי ידים ום לכסונת עולם: ומלאח. על ידי סדברים סאלם: יד אהרן ויד בניו. במילוי ופקודת
- (11) פתח אהל מועד. נמלר סמשכן שלפני ספממ:
- קבול עשוי לו קביב קביב לאחר שעלה אמה מן הארץ (מדות פ"ג מ"א): (21) על קרנוח. למעלס, בקרנוס ממש (זבחיס נג.): ואח כל הדם. שירי סדס: אל יסוד הנוזבה. כמין בליעם בים
- איבר"ש (ראטספלייש): על הכבד. אף מן סכבד יטול עמה (מ"כ ג, ד): (13) החלב המכסה את הקרב. סול סקרוס שעל סכרם שקורין עיל"ל: ואת היתרת. סול עַרְפְּשָׁל דְּנַבְּדָל שקורין
- (14) השרף באש. לא מלינו העלה חילונה נשרפה אלא זו:

上 ※ 点 上 ※ に く : אַהַלְן וּבְנְיֵנ אָת־יְדֵיהָהַם עַּלִּ־ אַהַלוּ וּבְנְיֹהִי יָת יְדֵיהוֹן עַל ביש דִּבְרָא: لْمُعْ لِنَمْنَ لِمُقَادِ فَقُد لَمُفْجِهِ لَيْنَ يَجْدُمُ مَادِ فَقَدَ لَيْهُمُونِهِ

their hands upon the head of the yal Ilade snoe sid bna notaA bna Thou shalt also take the one ram;

בַּטְגִּ נִוֹבַלֵּטֵּ מִּגְ_עַמִּוֹבִּעַ סִבְּיִבּי ° וֹמִּעֹםׁמֹטֹּ אֶּט_עֹאָגֹלְ וֹלְלַעַעַׁמָּטַ יִּיּ

רְּמִיה וְתִּיְרוֹק עַּלְ עַּרְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: למכנס למ גלבא למפר למ

it round about against the altar. thou shalt take its blood, and dash And thou shalt slay the ram, and

מַלְבַנְתְּחָיוּ וְעַלְרַאָּמִוּ: וֹבְטַגְּעָּ כַּבְּבֶּוְ וּכְבַבְּגִּיוּ וֹנְטַעָּ וּטִׁנַכְּיִכְ זְּוֹיִבִּ וּכְבַבְּתְנִי, וֹטִשָּׁוּ

מל אָבְרוֹה וְעַל הַישִׁיה: ַ '' בְּלִעַבוֹינוּ וֹנִע בַבְבֹבא שַׁפַּבָּנִג בְאָבֹבוִנִינוּ

And thou shalt make the whole and with its head. legs, and put them with its pieces, pieces, and wash its inwards, and its

And thou shalt cut the ram into its

ניהות אַשֶּׁה לַיהְנָה הָוּא: הַמִּיְבְּחָה עַלֶּה הִוּאַ לִיהוֹגָה הֵיחַ עֲלִהָא הוּאַ קֵּרִם יָיָ לִאִּהְקַבְּלָא בֵּרִשְׁנִא מִּיְרִם יְיָ הוּאִּי בּיַתְּנְא אַשֶּׁה לִיהוֹה הוּאֵי: בְּיַתְּוֹה אַשֶּׁה לִיהוֹה הוּאֵי: נילמני

هُن خُرِ نَهِزِرِ لَنَوْمَا ثَن قُرِ يَخْتُهُ ذِٰمَا يُغْتَا

fire unto the Lord. a sweet savour, an offering made by burnt-offering unto the Lore; it is ram smoke upon the altar; it is a

81

91

Sī

רָאָהָ בֹּאֹנִן: אַבְּיָּלְ וּבְּנְיֵנִי אָנִי־יְבִיהָם מַּלְ אַבְּיִרִּ יִבְּנְיָנִי יָם יְבִיהוֹן עַּלְ ממישי וְקְלַמַחְהְּׁ אָת הְאַיִל הַשָּׁנִי וְסְעַּוֹדְ

ליופַב זע גַבְרָא טַּנְיָנָא וָיִסְמָוָב

their hands upon the head of the and Aaron and his sons shall lay And thou shalt take the other ram;

אָּטַ_עַבְּיֵם מַּלַ_עַמִּוְבָּטַ סְבָּיִב: ומכ למו נילם נומונט וונלט עומינע ומכ במו ידם עומינת هَتَدِا لَمَدِ عُبَاكُ هُيًا oz מִדְּמוֹ וְנְתַמְּה עַל־חְּנוּךְ אָזֶן ガローロダバイ

QUIL: בְּמָא מָל מַרְבְּהָא סְחור בּלֹבְעוּן בַּוֹמִּינָא וֹטִוּבוָל וֹט יַדְהוֹן הַיַמִּינָא וַעַּל בבנוני בימינא ועל אליון בּאַבַרוֹ וְעַלְ רוּם אוּרנא מֹבְמִיה וְתְּמֵין עַלְ רוּם אַּוֹּדְנָא בּכֹבא נִטַסַב

round about. dash the blood against the altar great toe of their right foot, and their right hand, and upon the To dmunt she noqu bns enos sin and upon the tip of the right ear of the tip of the right ear of Aaron, take of its blood, and put it upon Then shalt thou kill the ram, and

שכנגדה באלכמון, וכל ממנה נכאים בשני לדי הקרן אילך ואילך, נמלא הדם נמון בד' רומום סביב, לכך קרוי סביב: סביב. כך מפורש בשמיעם קדשים (וזמים נג:), שאין סביב אלא ז' ממנים שהן ארבע, האחם בקרן ווים זו, והאחם בקרן אבל שאר ובחים אינן טעונין קרן ולא אלבע, שמחן דמס מחלי המובח ולמטה, ואינו עולה בכבש, אלא עומד בארך ווורק: (16) וורקה. בכלי, אומו במזרק וזורק כנגד סקרן, כדי שיראס לכאן ולכאן, ואין קרבן טעון ממנס באנצע אלא מעאת בלבד,

(עו) על נחחיו. עס נממיו, ומף על שמר הנממיס:

(18) דיה ניהוה. נחת רות לפני, שלמרתי ונעשס רלוני: אשה. לשון אש, וסיא סקערת אינריס שעל סאש:

agasa: (20) חנוך. סוא סַמְּמּוּם (מ"כ מילואיס כ"א), גדר סאמלעי שבמוך סאוון, שקורין מנדרו"ם: בהן ידם. סגודל, ובפרק

יבְּלָבְיוֹ יבְּלָנִוֹ יבִלְנִוֹ בְבַלָּנִוּ אֲשַׁוֹיִ וֹמֹלַ בֹּלִנֵוֹ בֹלוֹו אִשַּׁוְ וֹלַנַחָ עוּאָ -- ក្នុមុឌីក្ សេ្តម្ភុក ក្នុមុក្ក ក្រុក្ וֹלְכֹּטִׁעַׂ מוֹ ַעַבָּם אָּהָּב הַּלְ_ ַ

יבניהי ילבישי בניהי עמיה: גמיה ויהקדש הוא ולבושוהי לבוימו לנוני לבוּמוּביי וֹמֹל וממּאָשׁא בּבוּטֹא וֹטַבּוּ מֹכִ וְהַסַּב מִן דְּמָא דִּעַל מַדְבָּחָא

אַהָּב הַּבְיִנִיוֹ וֹאֵים הַוִּע בּוֹמִין בָּי נאַטו אָשַׂ. עַכֹּלְיָט נְאָט עַעַבַבַּ אָּט_עַפְּבׁר וֹאָט יָמָרָט עַכְּבָּר יי וְהְאַלְיָה וְאָתְ הַהַלֶּבוּ הַמְּכַפָּה نظطنات עַעָב וֹטַפַּר

אָבׁוּ דְּכַר קוּרְבָּנָיָא הוא: נְיִם עַּנְאַ נְיִם בַּבְּרָאַ נְיִם וֹאַלְוֹטֹא ווֹט טֹובֹלא בַּוֹפֹּי ĽĊĹ% ŨĹĒ% Ċί

garments with him. 'snos sid bas sons and his sons' he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

אָרל מִלָּאָים הָוּא:

that is before the LORD. of the basket of unleavened bread of oiled bread, and one wafer, out and one loaf of bread, and one cake

the right thigh; for it is a ram of

of the liver, and the two kidneys,

and the fat that is upon them, and

covereth the inwards, and the lobe

fat, and the fat tail, and the fat that

Also thou shalt take of the ram the

consecration;

הַמַּצִּוֹת צְּשֶׁר לִפְּנֵי יְהֹוֶה: מָמֵן אַחַת וְרָקֵיק אָחָד מִסָּלְ דִּלְחֵים מִשְׁח חַדְא וְאֶסְפּוּג חַד וְכִבֶּר לֶטִם אַטַׁת וְחַלֵּת לֶטָם וּפִּמָא דִּלְחֵים חַדֶא וּנְרִיצְּמָא

جَوَّا تَجِيرٌ" بِشِيْطِي كَبُونُ مِنْدُونَ بِيَا جَنْامِاً بَمِرَانًا كِلْمِكُ لْهَمْنُ تَوْمُ مُمْ حَقَّرٌ هَتَابًا لَمُمْ يَنَهَا، حَبْمُ مُمْ نِيَا هَتَابًا لَمَمْ

מַסַּלְא בְּפַּמִירַיָּא בַּקְרָם יְיָ:

their hands, and make them smoke And thou shalt take them from them for a wave-offering before the

hands of his sons; and shalt wave

the hands of Aaron, and upon the

And thou shalt put the whole upon

77

خيلاً! ٢: دِיחוֹתَ לְפְּנֵי יְחוֶֹה אִשֶּׁה הָוּא לֵאִהְקִּבְּלֵא וֹלַלַטִּעָּ אָטִׁםְ מִּוֹנְם וִנִילַמּנִעֵּ וֹטִפַּר וֹטַבּוּן מִוּגַבוּן וֹטַפּּוּל

made by fire unto the LORD. before the LORD; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the

כמפורם בענין: לכך אני מלריכו החוה, להיוח לו לעובד העבודה למנה, ווה משה ששימש במלואים, והשאר אכלו אהרן ובניו, שהם בעלים, הוא. שלמים לשון שלמות, שהושלם בכל. מגיד הכמוב שהמלוחים שלמים, שמשימים שלום למובת, ולעובד העבודה, ולבעלים שור ועו אין עעוניס אליה: ואח שוק הימין. לאמלינו הקטרה בשוק הימין עם האמורים, אלא זו בלבד: בי איל מלואים ַלְשַׁמַּם בֶּשְׁבֶּׁה יִָמִירֶפֶּה, מקום שהכליום יועלום, ובאמורי הפר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא בכבש וכבשה ואיל, אבל (SS) החלב. זס מלג סדקיס או סקיגס (מולין ממ:): והאליה. מן סכליזם ולמטס, כמו שמפורש גויקרא (ג, ט) שנאמר

סים למשם למנס, אלא חום בלבד: . מלינו מכרומת לחם הבה עם ובת נקערת, הלה זו בלבד, שמכרומת לחמי מרדה והיל נויר נמונה לכהנים עם חוה ושוק, ומוה לה (ES) וכבר לחם. מן המלומ: וחלת לחם שמן. ממין הרצוכה: ורקיק. מן הרקיקין אמד, מעשר שבכל מין ומין. ולא

פורעניות ורומות רעות. תרומה, מעלה ומוריד למי שהשמים והחרך שלו, ומעכבת עללים רעים (מנתות קב.): ובוס סיו אסרן ובניו בעלים ומשס כסן: - חנופה. מוליך ומביא למי שארבע רוחות סעולם שלו, ותנופס מעכבת ומבעלת (24) על כפי אהרן וגר והגפה. שניסס עמוקין במנופס, סבעלים וסכסן, סא כילד, כסן מניח ידו מחח יד סבעלים ומניף,

לה". לשמו של מקוס: (as) על העולה. על סמיל סרמשון שסעלית עולס: לריח ניחוה. לנתת כות למי שממר ונעשס כלונו: אשה. למש נתן:

خِكَ خَمْدُك: אתו קנופה לפני יהוה והיה ³² הַמְּלְאִים אֲשֶׁר לְאַהַרֶּן וְהַנִּפְתָּ نځځنان ظلام لنود

לِهۡلَالِ اللّٰهُۤ اللّٰهُ اللّٰهُ لَا كُرٰٰۡٓتُارِ: עונב מאַגל המלאָים מאַשָּׁר ح پانح تېدنېد ېښد دنړو زېښد

קרומָמַם לַיהוָה: خُتْدَـنَمُلُهُم مَنْخُكَ، مَكْمَنْتُه קרוטָה הָוּא וּקְרוּמָה יִהְיָה מַאָּת sz מוּלָם מֹאָעִ בְּׁנֹג וֹמֶבֹאָלְ בֵּׁנ מַּלְם מוּ בָּנֵג וֹמֶבֹאֵלְ אֵבוּנ نْشَنْتِ كَهَتَبِا بَكْحُبُن كَتَاطٍ نَنْتِ كَهَتَبِا نَكِحُبَنِن كَقُرُه

וּלְמַבָּאַבָּם אָּטַבַּוֹבֶם: ﴿خُدُرُنَا هَلَالُمُنَا خُمُّهُلُلًا خُلُمً خُدُرَيَا خُنُدِينَا خُنَالِينَا خُرَدُهُا خُلِياً

אָבַל מוֹעֵר לְשָׁבָת בַּקֹּבָשׁ: שַּׁבְּבְּיִ מִּבְּנִי אָמָבִ וֹבָּאָ אָבְ شِخْمِرَ نَصْبِهِ نَجْحُشُهُ لَاحِيرًا

אָנוַ בְּשָּׁרוֹ בְּמָלָם בַּרְשִׁ: เล็บ ลัเน บิยินัลงเอ บิฮับ เฮลินัธ์

מדלצהרן ימדלבניהי: יוֹאַטַפֿוֹאַ מֹיַבַר עוּוֹבַתוֹאַ ווֹט מֹלא בַאַפֿרַמִּנִטָא בַאָטַרַם וְיִלְקְבֵּיִהְ וֹנִי בִוֹבִוֹא בַּאָּבַמוּנַא

קיןשיהון אַפְּרְשׁיּהָהון בַּרָם ובי מן בני ישראל מנכסת אַפֿבֿאַ ביא נאַפֿבֿאַנאַ

برٰ كَالَـٰלِي خَسِيا يُن كِينَـٰ خَيْلِ: يخزير يوشي يخشد جَعَيَدًا بهزر يَجْدُون حياتِهِ جَجْعَيَدًا بِمَنْ

ĬĊĬŢX خيفجا ڔؗۺڟۺ؉ מבוני ביימול מְבֹּהֹא וְנְטִוּן וֹלְבַּהָּתִּוּן בַּעַוֹּלָא

יטַבַּמָּגַ נִע בַּמָּבַגִּע בַּאָּעַר לוּוֹבְבַּנוֹּא שַׁסַב

> portion. the Lord; and it shall be thy wave it for a wave-offering before Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

which is his sons'. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of vaved, and which is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

heave-offering unto the Lord. peace-offerings, even their of Israel of their sacrifices of heave-offering from the children heave-offering; and it shall be a children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

consecrated in them. anointed in them, and to be shall be for his sons after him, to be And the holy garments of Aaron

place. meeting to minister in the holy he who cometh into the tent of priest in his stead put them on, even Seven days shall the son that is

a holy place. consecration, and seethe its flesh in And thou shalt take the ram of

31

30

Lτ

ממלה ומוריד: שלמיס, אבל לא להקטרה, אלא והיה לאהרן ולבניו לארול: חנופה. לשון הולכה והבאה, וינטלי"ר בלע"ו: הורם. לשון (קב) וקדשה אה חזה החנופה ואה שוק החרומה וגרי. קדשס לדורום, לסיום נוסגם מרוממס וסנפמס נמוס ושוק של

(82) לחק עולם מאח בני ישראל. שסשלמיס לצעליס, ואת סמוס ואת סשוק יתנו לכסן: - כי חרומה הוא. סמוס ושוק

לְמֶשְׁמֶם (במדבר יח, ח), פֿל מְגְעוּ בְּמָשִׁימַי (תסליס קס, מו): ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס סוא מחלבש בכסונס (92) לבניו אחריו. למי שבה בגדולה המריו: למשחה. להמגדל בהם, שיש משיחה שהיה לשון שררה, כמו לף נְמַמִּים

הכהן החחיו מבניו. מכאן כאיה, כל לשון כקו, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון מביר נמשך לפניו: . אלא בו (יומא עג.): - החחיו מבניו. מלמד, שאס יש לו לכק גדול בן ממלא אם מקומו, ימנוסו כק גדול מההיו (ה"כ ו, עו): יבא אל אהל מועד. אומו כקן המוכן להכנם לפני ולפנים ביום הכפורים, וזהו כהן גדול, שאין עבודת יום הכפורים כשרה (30) שבעה ימים. כלופין: ילבשם הכהן. משל יקוס מצניי מחמיי לכסונס גדולס, כשימניסו לסיומ כסן גדול: אשר 27170:

(IE) במקום קדש. בחלר אסל מועד, שסשלמיס סללו קדשי קדשים סיו:

פַתַח אָהֶל מוֹעֵר: בַּלְאָנֹלְ נְאֶנִרַ בַּלְּמֶתְ אַתְּוֹרְ בַּלַלְאְ נִינָר אַ נִוֹתְאִ צִּבְּסַלָּאִ لْهُجُمْ هَلَالًا بَحُثْرً هُلا خُشِّك لْتُرْجِعِيَّالًا بَحْسِنَا ثَلَا خُشِك

לאַ־יאַכַל בִּי־לָדֶשׁ הַם: خُمَرِّم مُن لِبُلُ لَا يُحَالِّم مِنْكَ لَيْك וְאָכְלְוּ אָטִם אֲשֶׁר כָפָּר בָּהָם

خر خِلْيُم بُنه: אָר הַנּוֹתְר בָּאָשׁ לָאִ נִאָּכֵל ימן הַבְּטָה עַּדְ הַבְּבָקר וְשְׂרָפְּהָ יִמוֹ לַחְמָא עַר צַפְּרָא וְתִּקִיר ははばげ

וֹמִנם שַׁמַבָּא וֹבֶם: בְּבָלְ אֶּמֶתְרַ גִּוּוֹעִוּ אָעַוֹבְתְ מִבְּלֵּע מִבְעָּע בַּפַעוּגִית יָמָךְ מִבְּעָּאַ لْمُهُرِنُ كُمِّلَالِ يَكْخُدُر خِحُنِ لْنَمُّدُنِهِ كُمِّلَالْظِخْتِينِ خُتِيلًا

וּפַּר חַמָּאַת מַעַּשָּׁה לַיּוֹם עַלְ־ וְתוֹרָא דְּחַמָּאָהָא מַעַּבֵּיד

44.4 جِرَةِ لِإِذَا الْمُشَافِ كُمِا קנּ עַבַּפּּּרִים וְּחִמֵּאִעַ מַּלְ-תַמִּוֹבְיוֹ לְיִנְמָא מַלְ כִּפּּוּרַיָּא וּהָרָבַנִּ

්ථ්්ක: (0) كِلْيُم كَلْمُنْ فَذِلِ لِمَانِينَ فَظِينَا اللَّهِ فَالْكُلَا اللَّهِ فَاللَّهُ اللَّهِ فَاللَّهُ اللَّهُ الل וֹלבּהִשׁׁ אָעַוֹ וֹבְיֹנִי בַמִּוֹבָּם מָוַבָּם אָנִילָבוּה יִנִינִי שְׁבְעָּתְ יְמָנִם הְּכַפֶּר עַל־הַמִּוְבָּה שָׁבָעָא יוֹמָין הָכַפַּר

בהדע משכן זמנא:

לוּדְשֶׁא אָנוּן: זְטְׁעַוּן וְעִוּכְוָנָוּ לָאִ הִכוּכִ אָּבוּוּ לְפָׁרְבָא נְתְ מִיּרְבְּנְתִוֹ לְפַּדְשָׁא להלקון זמעון צאטפפר בעון

יְהְאָבִיל אֲבִי קוּדְשָׁאַ הוּאַ: נו באַמִּטֹאַר בְּנוּרָא לָא עמֹלְאָגֶם וֹאָם וְהֵטֹאָר מִלּהָר מוּוֹבֹלֹוֹא

ומו שבוב בובלנעו:

מַל מַבְּבְּטִא בַּכַפָּבוּטַב מַבְנָטַ,

יהרבי ימיה לקדשומיה:

the tent of meeting. that is in the basket, at the door of the flesh of the ram, and the bread And Aaron and his sons shall eat

because they are holy. but a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And if aught of the flesh of the

days shalt thou consecrate them. that I have commanded thee; seven and to his sons, according to all And thus shalt thou do unto Aaron,

anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt the altar when thou makest thou shalt do the purification upon other offerings of atonement; and bullock of sin-offering, beside the And every day shalt thou offer the

altar shall be holy. most holy; whatsoever toucheth the sanctify it; thus shall the altar be atonement for the altar, and Seven days thou shalt make

(22) פתח אהל מועד. כל סמלר קרוי כן:

בולבר למבלטא וטלבמ:

מֹוַבְּטֹא לֵבָשׁ לִוּדִשְׁוּן

(33) ואכלו אחם. אסרן ונניו, לפי שסס בעליסס: אשר כפר בהם. לסס כל ורומ ומיעוב: למלא אח ידם. באיל

ולמס סללו: - לקדש אחם. שעל ידי סמלומיס סללו וממלמו ידיסס וומקדשו לכסונס: - כי קדש הם. קדשי קדשי קדשים, ומכמן

לסיום כסנים, ועבודמס פסולס: אחבה. כמו אומך: שבעה ימים המלא וגר. בענין סוס ובקרבנות סללו בכל יוס: (פצ) ועשית לאהרן ולבניו ככה. שנה הכתוצ וכפל לעכב, שאם מפר דבר אחד מכל האמור בענין, לא נחמלאו ידיהם למדנו אוסרס לור סאוכל קדשי קדשים, שנמן סמקרא מעם לדבר משום דקדש סם:

داددو: וחשאח. וקדפי, לשון מתנת דמים הנתונים באלבע קרוי חעוי: - ומשחח אוחו. בשמן המשחה, וכל המשיחות כמין כ"ף וס. ומדרש מורח כסנים (מילואים מ"ו) אומר, כפרח המוצח הולרך, שמא החנדב איש דבר גוול במלאכח המשכן והמוצח: דבר הבא בשבילה, כגון האילים והלמה, אבל הבא בשביל המובח, כגון פר שהוא למשוי המובח, לא שמענו, לכך הולרך מקרא (196) על הכפורים. בשביל הכפורים, לכפר על המובח מכל זרוח וחיעוב, ולפי שנאמר שבעם ימים המלא ידם, אין לי אלא

שלא יכד, מפוך שנאמר כל הנוגע וגו' יקדש, שומע אני בין כאוי בין שאינו כאוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הרובע (פ) והיה המובח קדש. ומס סים קדושמו, כל סנוגע במובח יקדש, אפילו קרבן פסול שעלס עליו, קדשו סמובח לסכשיכר

ن تازير : خَتُشُرَه خُدِّد مِثْدُك مِثْدُه كِأَبُه هَمُدرًا خَدْر مِنْهُ فَدِياً خِيرَمُهُ וֹנֵוֹע אַאָּבוֹר פַּגַּאָבו מַלְ בַּבְּטַמִּוֹפַּטַ וֹבֵּוּ בַּטַהַבִּיִּר מַלְ מַבְבַּטַאַ

the first year day by day continually. offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

ظرا لئةلظنם: حَجْكُد لَمُن يَحْدُمُ يَهْدُرُ يَنَمُّمُكُ XU_LĒĒĀ 口袋口厂

מְּטְׁמָהָא: וֹנִים אַמְּנִבְא טִּלְנִלָּא טַמְּבָּנָבְוְ בְּּנִּוֹ שׁהֹאָבוֹע בוֹע אַמִּבוֹא בוֹע שַהַבּנגע בַּבָּפַנאַ

thou shalt offer at dusk. the morning; and the other lamb The one lamb thou shalt offer in

ئێٳ ڂڿڿۺۻۼؿڶٮ؞ בבע ההיון ובפף רביעת ההיו لْمَهْٰلِلْ مِكْنَا قَرْبَا فَهُمَّا قَنَانِلِ الْمُهْلِيثِةِ مِنْخُنَةِ لَحَدَ فَقُهَنَا

בלמוט טולא טמבא לאמבא בְּנִינִי הַיִּנָא וְנְסְבָּא

savour, an offering made by fire drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the according to the meal-offering of at dusk, and shalt do thereto And the other lamb thou shalt offer

hin of wine for a drink-offering.

To nid a to trange of a hin of

belgnim ruoh enn to dadqe na to

And with the one lamb a tenth part

beaten oil; and the fourth part of a

ניהה אַשֶּׁה לַיהנְה: اجربوچہ مِينِين ٦٠ چُہ ·· בּוֹ הַמְּבְבִים בְּמִנְהָה הַבְּבֵּם וֹאֵעַ עַכּּרֹבֶתְ עַתְּּלִּגִּ ūÄÄL

קלַט שַׂמִּגְ לְגַנִינִיפֶם פַּטַט הֹּלִט שַּׁגִּינֹא לְגַנִיכִוּן בֹּטַנַה

לְאִנְׁעַלֵּגְא בַּנְגְּוֹא עַנְּנְבָּנְא

ווט אמובא טוווא טהבוג בון

:,; בולב

unto thee. I will meet with you, to speak there of meeting before the LORD, where generations at the door of the tent burnt-offering throughout your It shall be a continual

unto the Lord.

οt

68

هُلْمُكَ خُرُهُ هُفِكَ خُلِيقِكِ هَجُرُكَ مُنْفُكًا يَعْفِلَ خُمَوْجُهُ אַנֶל־מוּעָד לְפְּנֵי יְהְוָהְ אֲשֶׁר מַשְׁכּוּ וִמְנָּאְ בַּרָם יִיִ דְּאַנְמִין

וֹמְבַאָּבְ וֹאִטַלַבַּתְ בַּוּלַבִּוּ: ^{*} וְנְמֹּבְעַׂנְ אֲמֶּבִי לְבְדָּנָ וֹאָבָאֵלְ נִאָּזְמֵנו מִנְמָבִוּ עַמָּוֹ לְבָדָּנִ

shall be sanctified by My glory. children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the

(מ"כ ו, ב. זבחים פג:), שנראה לו כבר ונפסל משבא לעזרה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשחע במחשבת חוץ לזמנו וחוץ וסנרבע, ומוקלס, ונעבד, וסעריפס, וכיולא בסן, מלמוד לומר ווס אשר מעשס, סממוך אחריו, מס עולס ראויס אף כל ראויס

וסוא מקלה ויולא דרך החוטס, ונופל על גג המובה, ומשם יורד לשימין במובה ביה עולמיס, ובמובה הנהשה יורד מן המובה כמו ששנינו במסכם סוכה (מה.), שני ספלים של כסף היו בראש המזבח, ומנוקבים כמין שני חוממין דקים, נוחן היין למוכו, למעט מנסום שאין לכיך כסים, שאף הטסון בכסיים כשר בהן (מנסום פו.): - רבע ההין. שלשה לוגין: - ונסך. לספלים, שנאמר כסים למארר, ומשמע למארר ולא למנחום, יכול לפסלו למנחום, סלמוד לומר כאן כסים, ולא נאמר כסים למאור אלא (0+) ועשרון סולח. עשירים האיפה, מ"ג בילים וחומש בילה: 🗆 בשמן כחיח. לה לחובה נאמר כחים, הלה להכשיר, לפי למקומו, וכיולה בהן:

מַלְם וּמִנְּמַׁם (וּיקראַ כג, לו): (I+) לריח ניחוח. על סמנחס נלמר, שמנחם נקכיס כולס כליל, וקדר סקרנחס, סלינריס נחחלס ולחר כך סמנחס, שנלמר

סנוכר במקרם: שנאמר וְדַּצַּרְמִּי אָמָּךְ מֵעַל הַפַּפֹּבֶת (שמות כה, כב). ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המזבת, אלא על אהל מועד מרבוחינו למדים מכאן, שמעל מובח הנחשם היה הקב"ה מדבר עם משה משהוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורח כמו (ב+) חמיד. מיוס אל יוס, ולא יפסיק יוס בנחייס: אשר אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שס אקבענו לבא. ויש

שמשרה שכינמי בו. ומדרש אגדה, אל מקרי בכבודי אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימם בני אהרן ביום הקממו, (34) ונועדתי שמה. המועד עמס בדבור, כמלך סקובע מקוס מועד לדבר עס עבדיי שם: ונקדש. המשכן: בכבודי.

هُوَيَهُ خُورَا حُر: עמּוֹבִיע וֹמִע אַעוֹן וֹמִע בּּהָנִי מָוַבּטִא וֹנִע אַעָרוּ וֹנִע בּּתְעַיִּ וֹפֹבּהְשָּׁ. אָטַ־אָטִלְ מִנְמֹּד וֹאָטַ־ נִאָּפַבּיִהְ זִּי מַהָּכּוֹ וֹמִיֹא וֹזִי

אַלבּוּהְ לְהַּמֹּהָא לֹבֹנוֹי:

minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

וֹבְיֹנִינִ לְבֵים לֵאַלְבִינִם: ١٠٠ لَمُرْدَلُفِد خُلُبِكَ خُلْدَ نَمُلُكُمْ لَعَمُدَ، مُحْدَلُف، خُبِر خُدْدَ نَمُلُعُمْ

لَمُكَادُ خُلِياً كُمُكُلِكَ الْمُعَلِّلِينَا الْمُعَلِّلِينَا الْمُعَلِّلِينَا الْمُعَلِّلِينَا الْمُعَلِّلِ

children of Israel, and will be their And I will dwell among the

יְהוְה אֱלֹהִיהֶם: (פּ) מֹאָנְנִים לְמְּבְׁלָּנִ בְּעוּבְיִם אָלָּנִ נְמָאָנִים לְאָמֶּנְאָּנִי מָבְּנִינִי ⁶⁴ אֲשֶׁר הוֹצֵאָתִי אֹתָם מֵאֶהֶץ דְּצִּפּּיקִית וְנְדְעֹנֵ בֵּרְ אֲבֶּרְ וְהַנְּוֹלְ אֶבְהֲבִיהָם וְיִדְּעוּן אֲבִר אֲנָא וְנְ אֶבְהָהוֹוֹ

ביניהון אָנָא יָן אֶלְהַהוֹן:

the Lord their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, LORD their God, that brought And they shall know that I am the

כי מַּמִּים תַּצְּמָה אָרָוֹי: בּבְּיִעִי וְעַבְּקְיִאָּ מִיְבְּקְיִי מִיְבְּקְיִאָּ מְעְבְּקְיִּגִּיִי עִּרְבְּקְאָ לְאָקְטְּרָאִ

שטין הַצְּבֵיד יָהַיה: הקוני לסבט ביסמול באהי

foursquare shall it be; and two and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof, shalt thou make it.

burn incense upon; of acacia-wood

And thou shalt make an altar to

XXX

77

كألة لثارا: אַמְּׁר אָרְכֹּוֹ וְאַמְּּת רְחְבֵּוֹ רְבָּוֹעַ אַמְּחָא אוּרְכֵּיה וְאַמְּחָא פּוּחָיִיה

בומנע מנוע פלנוטו: מבופה ומנ ומלטו אמון

gold, the top thereof, and the sides And thou shalt overlay it with pure piece with it. the horns thereof shall be of one cubits shall be the height thereof;

ڼ≒ړ⊏: كَلِّبَكُمْ لَمُ هُمُنِكُ فِي اللَّهُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ¿ זּנּנִי נְאָטַ לֵּיִרְעָיִי סְבִּיב נְאָטַ אַנְּבִייִּה וְיָהָ כּוּהַלְנְיִה סְחוֹר וְצְפְּיִלְ אָלוּו זְהְבַ טְהֹוֹר אָח־ וְתִּחָפִי יָתִיה דְּתַב דְּכֵי יָת

ליה זיר דדתב סחור סחור:

make for it under the crown And two golden rings shalt thou it a crown of gold round about. thereof; and thou shalt make unto

thereof round about, and the horns

ÇÜĞL: לְבָתִים לְבַּגְים לָמָאָט אָטִוּ مَعْرَشِك مِكَ صِيْرٍ، خِدِر، الرَبْطِ + מִתַּחַת לְזֵרוֹ עָּלְ שְׁתֵּי צַּלְמִלְּיו בֵיה מִלְּרַע לְזִינִיה עַּלִ ישְׁתֵּי שַבְּעָּׁת זְּבְר תַּעְּשֶׁת־לָּוּו וְתַּרְתֵּין עִּיְקָּוּ

לאַריחַיָּא לְמִשָּׁל יָמִיה בְּּהוֹן: שבול סמרוהו ויהי לאַהָרָא שֹבְים זְוֹנִינִי שַּׁהְבִּיִּר עֵּלְ

places for staves wherewith to bear make them; and they shall be for upon the two sides of it shalt thou thereof, upon the two ribs thereof,

נגפּנטָ אָטָם זַבְּיבּ: ׳ וֹמֹמִּנִי אֵׁע עַבּצִּיִם מַּגֵּי, מִמָּנִם וֹעַהַּבָּי. זְט אָבְוֹטָנִא צְאָמִנ

שטין וְתִּקְפֵי יָתְהֹוֹ צַּהְבָּא:

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of

רוסו שאמר משס סוא שַׁשֶׁר דְּבֶּר ס' גַאמֹר בְּקָרֹבַי שֶׁקְבֵשׁ (ויקרא י,ג), וסיכן דְּבֶּר, ויקדש בכבודי:

(ו) מקטר קטורה. לסעלות עליו קימור עשן סמיס: (אי) לשכני בחוכם. על מנת לשכון אני בתוכם:

לכמר כסונס: (€) אח גגו. זס סיס לו גג, אבל מזבח סעולם לא סיס לו גג, אלא ממלאים חללו אדמס בכל חנייחם: זר זהב. סימן סיא

סאלס: לבחים לבדים. לכל ציח חסיס סעצעח לצד: (+) צלעוחיו. כאן הוא לשון זוייות כתכגומו, לפי שנאמר על שני לדיו, על שתי זויותיו שבשני לדיו: והיה. מעשה העבעות

थुद्रात: الخَمْدِ مَحِ لِنَمْدُكِ لَحَمْدُ لَا خُمْدُ لَا خُلِكًا لِهِ لَا خُلِكًا لِهِ خُلْمًا لِكُلَّا لِمُ , על־אַרוֹן הְעַבְּהָת לְפְּנֵרְ הַכַּפְּהֶת דִּעִּלְ אַרוֹנָא דִּטְהָדוֹהְא בֵּוִם וְנְתַּמְּה אֹתוֹ לְפְּנֵי תַפְּרֶכֶת אֲשֶׁר

בּאַנֹמִון מִומִבוּ בַבַּ שַּמָּוֹ: נימון ימוה קדם פרוקמא

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the that is by the ark of the testimony, And thou shalt put it before the veil

אָּטַ עַנְּנְעַ נַלַּמָּגִעָּנִי סמום פּבּער פַבער בָּהוּמִיבָּוּ ל וְהַקְּמָיִר עְּבֶּיִר צְּהָרֶן קְּמָרֶת

تظفدتك: **בְאַ**טְקְנוּהַיה ווּלַמָּר צָּלוָהִי אַבַּרוֹ קַמַבָּת

lamps, he shall burn it. morning, when he dresseth the incense of sweet spices; every And Aaron shall burn thereon

קמָיד לְפְּנֵי יְהֹוֶה לְדֹרֹתִיכֶם: בין העיבים יקטיגוָנָה קטַנֶּה

ځئد، حبا: דוסמון טבובא פבם בון שמשנא וקטרנה קטרת וְבְאַרְלְקוּת אַהַרֹן יָת בּוֹצִינַיָּא

Ye shall offer no strange incense throughout your generations. perpetual incense before the LORD

lamps at dusk, he shall burn it, a

And when Aaron lighteth the

לעלה ימנְחָה וְנֶּסֶף לָאָ הַסְּכִּיּ לאַ תַּפְּקוּ עָלְיִוּ קְשְׁבֶּוֹת זְרֶה לְאֵ תַפְּקוּוּ עֵּלְיִוּ קְשֹׁרֶת

لتحابك ימֹנִטַמֹא וֹנֹסַבֹּא לָא טַנַסַבוּן נוכבאון

drink-offering thereon. meal-offering; and ye shall pour no thereon, nor burnt-offering, nor

קמ בְשֶׁנְהַ מִנְּם חַמַּאֵת הַכְּפָּרִים פמוקיט أَرْهُد هَٰتُدا مَمْ عَلَائِمُ، هَنَانَ أَرْفَد هَتَدا مَمْ عَلَاثَةَ بِي تَلَهُ

ליהוֶה: (פּ)

לְּבְנִינִיכֶּם לְבָּהַ לַּבָּהַ בַּבַּהַהָּנִם נוּאַ בְּשְׁמִא מִנְם חַמַּאָנו כִּפּוּרַיָּא

it is most holy unto the LORD. for it throughout your generations; the year shall he make atonement ain-offering of atonement once in year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

·982 2804 The Haltarah is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 219. On Shabbat Zachov, Maltir and Haltara are on

درمعة ١إبكيت بتأب هِك تنهِد جَهرات العِجْدَ إل بِهِ تنهِد جُورهِد:

:Buives And the Lord spoke unto Moses,

- (y) בהישיבו. לשון נקוי סבויכין של סמגורס מדשן ספמילות שגשרפו בלילס, וסיס ממיבן בכל בקר ובקר: הגרווה. לולי"ש (6) לפני הפרכת. שמא האמר משוך מכנגד האכון ללפון או לדכום, הלמוד לומר לפני הכפרה, מכוון כנגד האכון מצמוץ:
- (8) ובהעלות. כשידליקס לסעלות לסבתן: יקטירנה. בכל יוס, פרם מקטיר שחרית, ופרם מקטיר בין סערבים: בלש"ז, וכן כל נכום האמוכום במנורה, חוץ ממקום שנאמר שם השלאה, שהוא לשון הדלקה:
- ומנחה. עולה של בהמה ועוף, ומנחה היא של לחם: (9) לא חעלו עליו. על מוזמ זה: קטרח זרה. שום קעורם של נדבה, כולן זרום לו מוץ מוו: ועולה ומנחה. ולא עולה
- קדשים. המובח מקודם לדברים הללו בלבד, ולה לעבודה החרת: עַלַיו (ויקראַ מו, ימ): - השאת הכפרים. סס פר ושעיר של יוס סכפוריס, סמכפריס על מומאת מקדש וקדשיו: - קדש (10) וכפר אהרן. ממן דמיס: אחת בשנה. ביוס הכפוריס, הוא שנאמר באמרי מות וְיָלָא אֶל הַמִּוְצַּמ אֲשֶׁר לָהָנֵי ה' וְכָפֶּר

בְבָבָם נָגָר בִּפְּקָר אָקָם: ליהוָה בפְקַּד אֹמָם וְלֹאֹ־יִהְיָה ي خِطْكَتِيثِ لِرَبْلِةِ هِنِي فَصْدِ تَطْمُهِ لَمُدَهَدِ خَطْرُتُرَيبِا لَيْضُرِيا وَحَلَا

שמני יהדון ולא יהי בהוו פון קן נפְשִׁיה קָרָם יָיָ כַּד خْدَ نَاهُمُ مُنَالِهِم فَتَدَانَهُلُمُنَ مَنَا نَاطَفُر بَنَ اللَّهُ فَا فَتَرَا

מַחַצַּית תֹשֶׁקל הְרוּמָת לֵיתוָה: הַאָּבֶט עַשְּׁרֵים גּּרְהֹ הַשְּׁקֵל קּיִרְשָׁא עָשְׁרִין מִעִין סִלְעָּא עַפְּקְרָיִם עַתְּעָבֶיִים הַשְּׁמֶלֵלְ בְּשֶׁקָלֵלְ מִנְיָנִיִּאְ פּּלְנִיִּת סִלְּמָא בִּסִלְּמִי זַרו יִהְנוּ בַּלְ־הַעַבֶּרִ עַּלִּ־ דֵּין יִהְנוּן בָּלְ דְּעָבָר עַלְ

בְּלְ נִימְכִּרְ מַּלְ-נַפֹּׁלֹיְנִם מִבֵּוֹ כִּלְ גַּמְבַר מַלְ מֵנְנִנֹיֹּא מִבַּר

رَخُمِيْرِ رَحُاتِ: אָנִי שׁׁרוּמָנִי יְרְנְּיִי לְכַפּּר מַּלְ - אַפָּרָמִינִיא צוֹבִם וֹן לְכַפּרָא מַלְ ي يَظْمُرُهُ مِيْ مِيْقِلَةُ بَلِ يَاشِكُمُ كُلِيْلِ يَامِدُ مَعْجُرُهُ مِكْمُمُ كُمْهَا يُتُ בַּמְּמָּגִר לְאַ יַרְבָּּה וְתַדַּלְ לָאִ דְּעָּמִיר לָאִ יַסְנֵּי וּדְמִסְבֵּין לָא

פּלִינִע סַלְתֹּא אַפֹּבְתִוּטֹא בֹּבַם

ئْمُمْجُك نَصَّا مُصْدِيا صَدِيا بَجْمَدِجُ» نَصَيَا

numberest them. plague among them, when thou numberest them; that there be no unto the Lord, when thou every man a ransom for his soul their number, then shall they give children of Israel, according to When thou takest the sum of the

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for shekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the passeth among them that are This they shall give, every one that

offering of the LORD. years old and upward, shall give the that are numbered, from twenty Every one that passeth among them

atonement for your souls. offering of the LORD, to make the half shekel, when they give the the poor shall not give less, than The rich shall not give more, and

שמלינו בימי דוד: מחלית סשקל, וחמנס את סשקלים וחדע מנינס: - ולא יהיה בהם נגף. שסמנין שולט זו עין סרע, וַסַדֶּבֶּר בֹּחָ עליסס, כמו (בו) בי חשא. לשון קבלה כמרגומו, כשמחפוץ לקבל מכוס מניים לדעת כמה הם, אל תמום לגלגולת, אלא ימנו כל אחד

שמומ, וסעלוסו לשש מעס כמף, ומחלית סשקל סוס שאמרמי לך, יחנו חרומס לסי: לְמַבֹּוֹנְכַמ פָּמָף וְכִבַּר לְמָס: עשרים גרה השקל. שסשקל סשלס ד' ווויס, וסווו מתחלמו חמש מעות, חלה בלו וסומיפו עליו . אמרוס: עשרים גרה השקל. עכשיו פירש לך כמס סומ: גרה. לשון מעס, וכן בשמואל (א ב, לו) יָבוֹא לְסִשְׁפַּמַוֹת לוֹ מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל סשקל שקלבמי לך לשקול בי שקלי סקדש, כגון שקלים סאמורין בפרשת ערכין ושדם מעבירין אם הנמנין זה אחר זה, וכן פֿל אַשֶּׁר יַעַבּל פַמַח הַשְׁבֶּע (ויקרא בו, לב), וכן פַעַבְּרָנָה הַפָּאן עַל יַדִּי מוֹנֶה (ירמיה לג, יג): (13) זה יחנו. סכלס לו כמין מעצע של לש ומשקלס מחלים סשקל, ולמה לו כוס יחנו: העובר על הפקודים. דרך סמונין

(▶1) מבן עשרים שנה ימעלה. למדך כלן, שלין פחיח מגן עשרים יולל ללגל, ינמנס גכלל לושיס:

כמו שנחמר כְּל מֵרִיס מְּרוּמַם כָּשָׁף וּנְמֹשֶׁת (שמוח לה, כד), ולח היחה יד כלם שוה בה, חלה חיש היש מרדבו לבו: שניים ועשירים, ועל אוחס חרומס ולחר לכפר על ופשוחיכם, שסקרבנוח לכפרס סם באים. והשלישים היא חרומם המשכן, שַבְּנִי בַּבְּנָס שַבֵּנִים (במדבר ה, ה), ונהנו כל החד מהליה השקל, והן לקנות מהן קרבנות לבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם (שם שם, כו). וסשנים אף סיא על ידי מניון, שמנאן משהוקם המשכון, הוא המניון האמור במחלת חומש הפקודים, בְּשֶׁמֶד לַמֹדֶשׁ למחׁם הככר, שנחׁמר וֶכֶּשֶׁף פְּקוּדֵי הְעַבְּיִה מְטַׁם כִּכֶּר (שמוח לח, כה), ומהם נעשו החדנים שנחמר וַיְהִי מָטַׁח כִּכֶּר הַבֶּשָׁף וגוי כאן מרומת ס' ג' פעמיס, אחת מרומת אדניס, שמואן כשהתחילו בודבת המשכן, וותנו כל אחד ואחד מחלים השקל, ועלה (EI) לכפר על נפשוחיכם. שלא מנגפו על ידי מנין. דבר אחר לכפר על נפשוחיכס, לפי שרמז להס כאן ג' מרומות, שנכחב

﴿ كِرَفُكُ مِنْ لِي الْفِي الْأَمْلِ الْأَلَادُ (6) نهُدُهُم خُندُديا خفتًا نُديُن עַבירַת צַּהֶל מוּעָד וָהָיָה לְבָנָי or בְּנֵלֵ יִשְּׁבְאָלְ וֹנְיִנִישָׁ אָנְוִ מֹּלְ - יִשְּׁבָאֵלְ וִיִּשִּׁגּוֹ יִינִיהַ מֹלְ פּוּלְנִוֹן

'यत्वर [पृष्ट्राह्म प्रांग्न श्रुपं द्वेश्वरंगः

₫(□: מוער יבון המובח ונתף שמה 81 $\dot{\gamma}_{\Gamma}$ $\dot{\Gamma}_{\Gamma}$ $\dot{\chi}_{\Gamma}$ $\dot{\Gamma}_{\Gamma}$ $\dot{\chi}_{\Gamma}$ $\dot{\Gamma}_{\Gamma}$ $\dot{\chi}_{\Gamma}$ $\dot{\Gamma}_{\Gamma}$ $\dot{\chi}_{\Gamma}$ $\dot{\Gamma}_{\Gamma}$ וֹמֹמֵים כּיִּוֹר נְחָשֶׁת וְכַנָּוֹ נָחָשֶׁת

<u>יְבִיהֶם וֹאָּטַרַנִּלְיִהֶם:</u>

٢٠٣٠;٣٠ تقبيقت לשند جتجود ههت ್ ਕ੍ਰਾਂਕ ਟ੍ਰਿਲ ਹੁੰਕਾ ਲਾਂ ਵਾਪਾਂ ਕੁਰਾ ਲਵਾਂ בְּבְאֶּם אֶבְ-אָבִבר מִוּמָּר יִרְחַבּי

לַבוּכְבוֹא פֿבַם גֹוֹ לַכַּפּּבֹא הַּב מַּהַבּן וֹמִלֹא וִיבוּ לַבֹּוֹי וֹהָבֹאֹל וְלְלַבְחְהְּ אֶת־בֶּבֶטֶך תַבְּפָּרִים מֵאֵת וְתְפַב יֶת בְּסַף כִפּוּרַיָּא מִוֹ בִּנֵי

ימַבְּיל וְיָ עִם מִשָּׁה לְמֵימַר:

יבון מַבְבְּטְא וֹטִטֵּון שַּמָּן מַנֹּא: ſĘĠſĠſŖ ځظيږه ڶڷڴڐٮڵ خدلي 下に口切め

¿בַּיהוֹן וְיָה בַּגְּבִיהוֹן: or וְרֵהְאָהִי אַהְרָן יּבְנְיִי מְמֶּנִי אָתַ יִיקּדְּשׁיוּ אַהַרֹן יּבְנִיהִי מְנֵּיהִ נָתְ

תוֹא ולא

atonement for your souls.' Israel before the LORD, to make be a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may and shalt appoint it for the service money from the children of Israel, And thou shalt take the atonement

:gaiyse And the LORD spoke unto Moses,

therein. the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

81

91

their hands and their feet thereat; Asaw Ilans sons sid bas norsA baA

by fire to smoke unto the LORD; minister, to cause an offering made they come near to the altar to water, that they die not; or when meeting, they shall wash with when they go into the tent of

לפלוח להם ונגעוו על המשכן, והשני באחד באייר: על עבודה אהל מועד. הן אדנים שנעשו צו: הממחילין ממשרי, נמלאו שני המנינים בשנה אחם, המניון הראשון היה בחשרי לאחר יום הכחורים, שנחרלה המקום לישראל סשנס (ב:), ונבנס סמשכן בראשונס וסוקס בשנייס, שנמחדשם שנס באחד בנימן, אבל שנוח סאנשיס מנויין למנין שנוח עולס - האנשים בשנה אחח נמנו, אבל למנין יציאח מלרים היו שחי שנים, לפי שליציאח מלרים מונין מנישן, כמו ששנינו במסכח ראש בשמי שנים סיו, ואי אפשר שלא סיו בשעת מנין הראשון בני י"מ שנה שלא נמנו, ובשנייה נעשו בני כ'. משובה לדבר, אלל שנות ו במומש הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהִיוּ כְּל הַפְּקְדִים שֵׁשׁ מֵמֹוֹת שֶׁלֶף וּשְׁלֹשֶׁת מַלְבִּים וַמַמֵּשׁ ואס שאמר, וכי אפשר שבשניסס היו ישראל שויס, ו' מאות אלף וג' אלפיס וד' מאות ונ', שהרי בכסף פקודי העדה נאמר כן, כו), סל למדם, ששמים סיו, אחם בחחלם נדבחן אחר יום הכפורים בשנה ראשונה, ואחם בשנה שנייה באייר משהוקם המשכן. בְּמֶשׁׁרְ לַמְבֶׁשְ מַּקִּיס וּגוי (שמום מ, בֹ), ומסמנין סוס נעשו סחרניס משקליס שלו, שנחמר וַיְסִי מָשַׁה בַּבַּ סַבֶּשָׁף לֶנֶהֶם וּגוי (שס לת, הפקודים, שהרי נאמר בו בְּשָׁמְד לַמֹדֶשׁ הַשָּׁנִי (במדבר אֹ, א), והמשכן הוקס באחר לחדש הראשון, שנאמר בְּיוֹס הַמֹדֶש הַרִאַשׁוֹן בבקשם ממך, מנס אם נאני ודע כמס נומרו בסס, לסודיע שסיא חביבס עליו. ואי אפשר לומר שסמנין סוס סוא סאמור בחומש בסס מגפס, כמו שנאמר וַיִּגְּף ס' אֶׁמַ סְשָׁס (שמות לב, לס), משל לנאן סחביבס על בעליס שנפל בס דבר, ומשפסק, אמר לו לרועס (16) ונחח אוחי על עבודה אהל מועד. למדמ, שנלמוו למנוחס בחחלה נדבח המשכן חחר מעשה העגל, מפני שנכנס

ידו סימנים על גבי רגלו סימנים, וידו סשמאלית על גבי רגלו סשמאלית, ומקדשן: (19) אח ידיהם ואח רגליהם. צבם לחת סיס מקדש ידיו ורגליו, וכך שנינו צובחיס (ימ:), כילד קדוש ידיס ורגליס, מניח כש), כלומר מובה לפני אסל מועד, ואין כיור לפני אסל מועד, סא כילד, מעוך קמעא כלפי סדרוס, כך ענויס בובהים (נע.): כנגד אויר שבין המובח והמשכן ואינו מפסיק כלל בנסיים, משום שנאמר וָאָם מִוְּבַּח הֲעַּלָּה שָׁם מַּתַּק נוֹאֶב (שׁמוּח מ, מוסב על הכיור: - ובין המזבח. מובח העולה, שכמוב בו שהוח לפני פחח משכן אהל מועד, והיה הכיור מָשׁוּן קמעח, ועומד (19) כיור. כמין דיר גדולה, ולה דדים המריקים בפיהם מים: - וכנו. כמרגומו בְּמִימַיִּה, מושב ממוקן לכיור: - לרחצה.

ולא ימוחו. סא אס לא יראנו ימוחו, שבתורס נאמרו כללוח, ומכלל לאו אחם שומע קו: אל המובח. החילון, שאין כאן (02) בבואם אל אהל מועד. להקעיר שחרית ובין הערבים קערת, מו להוות מדס פר כהן המשיח ושעירי עבודת מלילים:

מ"כ במול

וּלְזַרְעֵּוֹ לְאַרִיתֶם: (פּ) ימָתוּ וְבִיּנְלְב לְבַיִם בַּלַ מִּנְלָם לָוִ . מוּנהוּ וּהָבִי לְבוּוֹ לֵנִם מַּלָם

בַּר יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר: יִּמִלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:

וְאַתְּח קַח־לְּדְּ בְּשְׁמָים ראָשׁ וְאַתְּ סַב לָדְּ בּוּסְמִין בִישְׂא

נַלַנָּעַ_בֿמֶּם עַמָּמָּנִם נַּלָּאָלָנִם: בשם מחציתו המשים ומאקים מָר־דְּרוֹר חֲמָשׁ מִאָּוֹת וְקִנְּמֶן

וֹמֵמוֹ זִיני בַיוֹ:

משְׁתַת־קֹבֶשׁ יִהְיֶה: בשׁם מבשׁבות מּגַּהָה בשׁם הַמֹּנוֹ וְעְשָׁיִהְ אָהוֹ שָׁמָן מִשְׁחַת־לֹּדֶשׁ

אַרון הַמָּדֶת: וּמְׁמְּשׁׁשׁ בֹּוְ אֶשׁ אַשְׁבְ מְוָמֹג וֹאֵט וּנִיבְבָּוֹ בּנִשׁ זָט מַמָּבּן וֹמִלָּא וֹנִינ

וֹאָט_עַמִּנְעָׁע וֹאָט_בַּגְיִעַ וֹאָט لاث لاثار الشَّارُ الْأَلْ

מוקח הקטרת:

رد الإلاران، خأت، الله וֹבְטַבֵּּה וֹבִינִים וֹבַלְּכִינִים וֹלָאָ וּיפַבְּשָהוּ וֹבִיִיוָוֹנִלְאִ

מִטְבַל מָאִטַן וְטַמְּהָוּן: מאַעוֹ וַעַמְמָגוֹ יַלַנִּי בַיַּסְמָאַ أظثما خمو هذريني منظح מִירָא דְּבְיָנְא מַּהְקַלְ הַמִּישׁ מָאָר

מָלָג בוּנָא: בְּסִלְתֵּי קוּדְשְׁא וּמְשָׁח זִיהָא

לובמא בוסם מבוסם גולו וְתַּאָבוּיר יְמִיה לְשִׁים רְבוּת

: يالاً: בוסמו משו בנו שובשא

מֹנֹנִים וֹנִים מֹנִנִים וֹנִים מֹנִבְים א نْهُن خُر حَجْر انْن فَنْكُ لَا نُنْ خُرِ مُتِنْدُ نُنْك

אַרוֹנָא דְּסְהַדוּהָא:

בקטרת בוסטיא:

throughout their generations.' even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

Moses, saying: Moreover the Lord spoke unto

77

hundred and fifty, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief

calamus two hundred and fifty,

oil a hin. shekel of the sanctuary, and of olive

and of cassia five hundred, after the

anointing oil. perfumer; it shall be a holy compounded after the art of the anointing oil, a perfume And thou shalt make it a holy

the testimony, the tent of meeting, and the ark of And thou shalt anoint therewith

'əsuəəui the vessels thereof, and the altar of thereof, and the candlestick and and the table and all the vessels

ζΔ,**ζ**ζ: (12) ולא ימוחו. לחייב מיחס על המשמש במובח ואינו רחוך ידיס ורגליס, שממיחה הראשונה לא שמענו אלא על הנכנק ביאם אהל מועד אלא בחלר:

בשס: חמשים ומאחים. קך משקל כולו: שאין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימות (ס.): וקנה בושם. קנס של בשס, לפי שיש קניס שאינן של בשס, סולרך לומר כלו ממש מאומ, כמו שיעור מר דרור, אם כן למס נאמר בו מלאין, גורם סכמוב סיא לסביאו למלאין, לסרבום בו ב' סכרעום, . אלא כען, לכך סולרך לומר קנמן בשם, מן סעוב: - מחציחו חמשים ומאחים. מחלים סבאחו הסא חמשים ומאחים, ומלא (ES) בשמים ראש. משוביס: וקנמן בשם. לפי שקלמון קליפת ען קול, יש שקול עוב ויש בו רית עוב ועעס, ויש שלינו

- סעקרין, אמר לו ר' יסודס, וסלא לסוך אם סעקרין אינו סיפק, אלא שראוס במיס שלא יבלעו אם סשמן, ואחר כך סליף עליסס (24) וקדה. שם שורש עשב, ובלשון מכמים קליעם: הין. י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר' מאיר אומר, בו שלקו את

מרקחם: רקח מרקחת. רקח סעשוי על ידי לומנוח וחערובות: מעשה רוקח. שם סלומן בדבר: נא, עו), וכמו לוקע סְאָרֶץ (שם מב, ס), שהמעם לממה, וכל דבר המעורב בחבירו, עד שוה קופח מוה או רים או מעם, קרוי (25) רוקח מרקחת. כוקמשס דצר סום, וסמעס מוכימשסול למעלה, וסרי סום למו רקע, רגע, ולינו כמו לגע סיָס (ישעיס סשמן, עד שקלע סרים וקפהו לשמן שעל סעקרין:

(62) ומשחח בו. כל סמשימום כמין כ"ף יונים, מון משל מלכים שקן כמין נוכ:

בּבְיוּ וֹאָטַ עַבֹּיּוָ וֹאָטַ בַּנֹּוָ: \$\$ | אָם־מִּוְבָּח הַעֹּלֶה | אָם־בָּל⁻

מְנְגְנִי, וֹנִע בֹּנְנָגְא וֹנְע בֹּסִנִסִּיְצִי: וני מוביא בהליא ניי פל

laver and the base thereof. with all the vessels thereof, and the and the altar of burnt-offering

בַּלְ הַנְּגָהַ בַּבָּם וֹלַבָּהָ: مَّ لَكَدَهُنَّ هُبُهُ لَكُنَا كَيْهُ كَلَيْهُ كَالَهُمُ عَالَهُمُ الْعَالَ عَمْ

زنٰ حَلَيْه: ליוֹבְתוֹן כֹּלְ בִּוֹלֵוֹב בַּעוֹן וּהְקַבֵּישׁ יָהָהוֹן וּיהוֹן לֹדֶשׁ

toucheth them shall be holy. they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

וֹשׁבַּאִּשׁׁ אָשָׁם לַכַּבוֹן לָי: og וְאָּעַ־אַבְּרָן וְאָתַ<u>בְּּנָיִ</u>וּ הַּמְשְׁהָ

كَلُـٰرُد: **占点点点×** ווט אַבֿרו ויָת בָּנוֹהִי הָרַבָּי

priest's office. they may minister unto Me in the his sons, and sanctify them, that And thou shalt anoint Aaron and

<u> خبرت،څه:</u> שְׁמֵן מִשְּׁחַת לָבֵישׁ יִהְיֶה זֶה לֵי לְמֵימַר מִשָּׁח וְבִּוּת מִיּדְשָׁאִ " (אֹבְ-פֹּדֹּג וֹהֶבֹאֹבְ שַׁבַפָּב בְאַמָּב וֹהִם פֹּדִּג וֹהֶבֹאָבְ שַׁמִּבְּיִבְ

גבי, בגן פֿבמי, לַבְביכנן:

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me children of Israel, saying: This shall And thou shalt speak unto the

קַבְשׁ הוּאַ קַבָּשׁ יִהְיָה לַבֶּם: לְבְעַּוְהָבְּיִלְאִ תַּעֲשֶׁוּ כְּמְָרִוּ וּבִרְמוּתֵיה לְאִ תַעְּבְּרוּן כְּנְתִיה יברְמוּתִיה לְאִ תַעְּבְּרוּן כְּנְתִיה מּכְ בֹּמִּר אַבְם לָא וּיִסְבּ מּלְ בֹּמִּבָא בַּאִּנְמָא לָא יִשַּׁפַּ

לידשא הוא קידשא יהי לכין:

it shall be holy unto you. composition thereof; it is holy, and any like it, according to the be poured, neither shall ye make Upon the flesh of man shall it not

ದಭರ್ಷ: (೦) מַלַ זְגַׁ וֹנֹכִנִע ääel אָישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כְּמֹהוּ וַאֲשֶׁר וּבּר דִּיבַסָּים דַּבְּנְמֵיה וּדִימִין

ದಿನ್ದುಗಾ: לוניה על הילוני וישהיצי

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

🏄 סַפּּׁים נְמֶף ו יִשְׁהַלֶּת וְהֶלְבְּנְּה ניאמר יהוה אל משה קה לף

: با ثنان

בביקא מקקלל במקקל יהי: נְמֵלְבּוִנְמָא בּוּסְמָּגוֹ וּלְבְנִנִמָא למשה סב לף

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

4٤

78

30

67

82

משיממן אלא לגדולה, כי כן ימד המלך שוה מנוך גדולמן, ושאר משימות, כמו רקיקין משומין וֶבַאָשָׁיִם שָׁמֶנִים יִמֶשְׁמוּ (עמום ו, מלמוד לומר כבשים, מס כבשים ראויים אף כל ראויים. כל משיחת משכן וכסנים ומלכים מחורגם לשון רצוי, לפי שאין לורך ושנויס סיא משנס שלימס אלל מובח, מחוך שנאמר פל סַנֹבֵע בַּמִּוְבַח יִקְדֶּשׁ (שמוח כע, לו), שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, למוכו קדוש קדושת סגוף, לספעל ביולא, ולינס, ועבול יוס, ואינו נפדס ללאת למולין, אבל דבר שאינו ראוי לסס אין מקדשין. (92) וקדשה אוחם. משימה וו מקדשמה להיות קדש קדשים, ומה היא קדושמה, כל הנוגע וגוי, כל הראוי לכלי שרח, משוכנת

(IE) לדרחיכם. מכאן למדו רבומינו לומר שכולו קיים לעמיד לבא (סוריומ יא:): זה. בגימטריא מריפר לוגין סוו: ו), לשון ארמים בהן כלשון עברים:

ס.): ובמחכנחו. לשון משצון, כמו ממכנת סלצניס, וכן צממכונמס, של קעורמ: שם פחם או רבה שממנין לפי מדם הין שמן, מושר, ואף העשוי במחכונתו של זה, אין השך ממנו חייב, אלא הרוקחו (כרימות עלמו: ובמחכנחו לא חעשו כמוחו. זמכוס מממניו, לא מעשו אחר כמוסו זמשקל מממנין הללו, לפי מדת הין שמן, אזל (SE) לא ייסך. זעני יודי"ן, לעון לה יפעל, כמו לְמַעַן יִיעַבּ לָךְ (דבריס ו, יה): על בשר אדם לא ייסך. מן השמן הוה

(33) ואשר יחן ממנו. מלומו של משס: על זר. שלינו לוכך כסונס ומלכומ:

וחלבנה. בשם שרימו רע, וקורין לו גלב"ים (גמלבמן) ומנמה הרמוב בין סממני הקעורם, ללמדנו שלה יקל בעינינו ללרף עמנו (מסעריאק): ושחלת. שורש בשס, חלק ומנסיר כלפורן, ובלשון המשנה קרוי לפורן, וזהו שחרגם אויקלום וְמוּפְּבָּם: (48) בשף. הוא לרי, ועל שאינו אלא שרף הנומף מעלי הקמף קרוי נמף, ובלע"ו גומ"א (גוממיא), והלרי קורין לו מרי"אקה

ιsι

רוֹקַחַ מְמָלְח שָׁהָוֹר לְּדֶשׁ: ्र द्वितंत्रं अवस् येवद्वात रेवत व्यव्या بد خطيليه: בוסם מובד בוסמנו ממדב וֹעֹהַבֹּיג וֹעַבּ לַמְבָּע בּוּסְמָּגוֹ

and holy. perfumer, seasoned with salt, pure a perfume after the art of the And thou shalt make of it incense,

קדשים הקנה לכם: و مَقْدِت رَجِيرٌ הِعِرِي جَهِرُ حَهِمُ مَاثِيْهِ وَمُوْتِ مَاثِيْهِ عَلَيْهِ مِنْ فِي الْعَالَمُ فَي إَنَّا لَا مُنْ مُنَّالًا لِأَنْ لِأَنْ فَلَا لَا يُعْلَمُ لِن الْمُعْدَادِ لَا لَهُ الْمُعَالِمُ لَ

طيه طينها بهت جحيا: מוּנע בוֹבׁם סַנוֹבוּנִיאַ בּמֹחַכּוֹ

be unto you most holy. where I will meet with thee; it shall testimony in the tent of meeting, small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very

خِيْكُ مِيرِيْنَ جِلِّهِ كِينَيْنَ: בְּמְּשׁבֹּנִישְׁע לָאִ עַמְּמִּהְ לְכֵּם בּּדְמוּתַה לָא תַּנְּבְּרוּן לְכִוּן

לוּבְׁאֵא שִׁבוּג לָבַ בְּבָׁבִם וֹנִי: שַּׁהַמְּע וּלַמְבָע בּוּסְמָוּן בַּעַהַבּיר

thee holy for the LORD. make for yourselves; it shall be unto composition thereof ye shall not make, according to the And the incense which thou shalt

And the Lord spoke unto Moses, cut off from his people.' that, to smell thereof, he shall be Whosoever shall make like unto

IXXX

SE

כר ניְדַבֶּר יְהוְה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

וּמַבַּיל יִיָּ עִּם מִמָּה לְמֵימַר:

See, I have called by name Bezalel :Buives

אורָי בֶּן חָוּר לְמַמָּה יָהוּדֶה: " لَكُنْ كُلُّكُمْ خُمَّا خُمْرُهُمْ قُلْ لَنْ لِأَلْجَنْ خُمِيْنَ خُمْرِةً لِيَّالِ لَيْنَا خُمْرُهُمْ

בֿר אורי בר חור לְשָׁבְטָא

וּבְבָלְ עֲבִידָא:

the tribe of Judah; the son of Uri, the son of Hur, of

יִבְבְּלְאַבֶּע: יקדַעַי ייָ בְּקְּבְּמָה וּבְסוּרְלְּתָנוּ וּבְעַבַּע ĘŪĊĊĽ אָבְנַיוֹם וֹאַהָּבְימִים הֹמִיב בוּנַוֹ מִן בֹּבַם and in all manner of workmanship, understanding, and in knowledge, of God, in wisdom, and in and I have filled him with the spirit

(כרימות ו:) י"א שממנין נאמרו לו למשק בסיני, מעוט שמיס שניס, נטף ושחלת וחלבנה ג', הרי ה', שמיס, לרבות עוד כמו באגודת מעניותינו ותפלמנו את פושעי ישראל שיסיו נמנין עמנו: - סמים. אתריס: - ולבונה זכה. מכאן למדו רבותינו

ממד בממד יסים, זם כמו זם: משקלו של זה, וכן שנינו, הלכי והלפורן והחלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. ולשון בד, נראה בעיני שהוא לשון יחיד, אם סלפורן ללבנס שמסא נאס: - בד בבד יהיה. אלו סארבעס סנוכריס כאן יסיו שוין משקל במשקל, כמשקלו של וס רך שסשבולם ונכד אחד שהנכד דומה לשבולה, הקושט, והקילופה, והקנמון, הרי י"א. בורים כרשינה אינו נקטר, אלא בו שפין . אלו, הרי עשר, ולפונה, הרי י"א. ואלו הן, הצרי, והצפורן, החלפורן, והלפונה, והלפונה, מור, וקליעה, שבולם נרד, וכרכוה, הרי מי,

יסיס, וקדם יסים: לערפן עס סמיס, וכל דבר שאדס רולס לערב יפס יפס, מספרו באלבע או בבוך: – ממולח שהור קדש. ממולח יסיס, ומסור ְ וְמֹבְּלֹיָן (יחוקאל כו, כו), על שם שמספכין אֹח המיס במשומות כשמנהיגים אֹח הספינה, כאדם המהפך בכף בינים מרופות (3E) במלח. כמרגומו מעורב, שיערב שמיקמן יפה יפה זה עם זה, ואומר אני שדומה לו וַיִּרְאוּ הַמַּלְמִים (יונה א, ה), עַלְמַיִּךְ

מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקוס: (35) ונחחה ממנה היר. סיל קמרת שבכל יוס ויוס שעל מובת ספניתי שהול בלהל מועד: אשר אועד לך שמה. כל

(פ) במחכנחה. במנין מממניס: קדש חדיה לך לה׳. שלא מעשנס אלא לשמי:

(ב) קראתי בשם. לעשות מלחכתי, חת בללחל: (88) להריח בה. מנל עושה מתה נתתכנתה משלך כדי למכרה לנצור:

(3) בחכמה. מס שאדס שומע דבריס מאמריס ולמד: ובחבונה. מבין דבר מלבו ממוך דברים שלמד: ובדעה. רוח

יבַבֶּסֶר יבַנְּחְשֶׁת: לַהְשָׂב מַהַשְּׁבָּת לַמְּשָּׁנִת בַּזְּהָב לְצִּלְפָּא

מְלְאַבֶּה: יבַּחַבְּאָט מֹא כַמַּאָנִט בַּבַבְי יִבְּנִינִרי אָמָא לְמָמָבַר בַּבַלְ

: خانانا: הַלְּמָר וְעְשׁׁר אָת כָּל־אֲשֶׁר בׁן יבְּלֵב כְּלְ-חַבַם-לֶב נִתָּהִי לְחֵבְּמִא ' בְּבֵּן هُتُذِيهُ قَلِهُنْ فَمُلْ خِمَقَبِ ثَنْ هُتُذِيهُ قَلِ هُنَافَقُكُ וַאָּנִי הַנַּהְ נְתַּמִי אִמֹּוֹ אֵת נַאָנָא

וֹאָנו בֿק_בֿבָ, בַּאָנוֹבְ: לְמֹנְע וֹאָע עַכֹּפַבְע אַמֶּב מֹלְיו לִסְבַּעניא וֹנִע כַפּוּבעיא אָתו צַּהֶל מוֹעַׁד וְאָת־הֵאָרִן יָהְ מִשְׁכַּן וִמְנָא וְיָה צַּרוֹנָא

בּבְגִיבַ וֹאָט מּוֹבָּט עַפְּטְנִיני: نڠٮٮؿۿٚڂڶٳڶڠٮڂڿ؞ڶڠٮ

כּלִגו וֹאָט_עַכּוּנִג וֹאָט_כּּוּנִג: וֹאָטַ מִּוֹלֵּטַ עַמְלְטַ וֹאָטַ כֹּלְ וֹנִטְ מַנְבַּטַא נַמַלְטַא נוֹט כֹּלְ

جزر جحتا: تظيس جُهَيَالًا مَحَيْلًا بَهُم جَهِيرًا حِرَبُهُ عَرِهِيرًا حِيبُهِ إِنْه נאָט בֹּלִינַ, וַהַּבְּנַרְ נִאָּטַבַּלְּנַרְ, וֹנִט לְבִּנְהָּג הִּמִּנִהָּא וֹנִט לְבִנְהָּג

> בְּרַהְבָּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנְחָשָׁא: XICITI **くははけて**

הָבׁג<u>וֹ</u>א: לְתַּלְאָנו וּלֹאוּמִוּנוּנוּ אָבוֹ מִּלֹא לְאַהְּלְמֹא

וֹגֹאֹלְבוּוּ וֹנִי כֹּלְ בַּפַבּיגַבַּעַבּי: עקימי לבָא יָהַבִית עָּבְּשָׁאַ ĽΧ

בּהֹבְוְנִי וֹנִע כֹּבְ מִׁנִּי מַחֲּכֹּוֹאִ:

ונת מדקקא דקטנת בוסמיא: עַמְּעָרֶע נְאָעַ-פְּלְ מִּנְרָמָא בַּכִּימָא וֹנִט פָּלְ מָנָהָא ווט פֿטובא ווט מווני ווט

מְנוֹנִי, וֹנִים כֹּנְוַבֹּא וֹנִים בֹסִיסִיה:

לְבוּמֶׁוּ בְּנוֹהִוּ לְמֻּמֶּׁמֶא:

gold, and in silver, and in brass, to devise skilful works, to work in

all manner of workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, and in the hearts of all that are Ahisamach, of the tribe of Dan; with him Oholiab, the son of And I, behold, I have appointed

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

and the altar of incense; pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the

its pase; with all its vessels, and the laver and and the altar of burnt-offering

minister in the priest's office; and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, and the plaited garments, and the

ΟĪ

סקדם:

(5) ובחרשת. לשון אומנים, כמו מְרָשׁ מְּכֶס (ישעיה מ, כ). ואונקלום פירש, ושנה בפירושן, שאומן אבנים קרוי אומן, ומרש (+) לחשוב מחשבות. מליגמ מעשק משנ:

ען קרוי נגר: למלאח. לסושיבס במשכלות שלס במלוחס, לעשות סמשכלת למדת מושב סמבן ועוביס:

(6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שלר הכמי לג שבכס, וכל לשר נחחי צו הכמס, ועשו לה כל לשר לויחיך:

(ק) ואח הארון לעדוח. לצורך לומומ סעדומ:

(8) המהורה. על שם זהג מהור:

משויים נקבים נקבים, ללי"דין בלמ"ז (שלינגווערק): לְבּוּשֵׁי שְׁמּוּשְׁׁם, וחֹין לו דמיון במקרח, וחֿני חומר שהוח לשון חֿרמי, כמרגוס של קלעים ומרגוס של מכבר, שהיו חֿרוגיס במחע, כסונס מדבר, לא מלינו באחד מסס ארגמן או חולעם שני בלא שש: בגדי השרד. יש מפרשים לשון עבודס ושירום, כחרגומו רברי, שיאמר ומן הַמְּבֶלֶמוּ וְהַשַּׁלְנְּמֶן וְמִוּלַעַת הַשְּׁנִי עֲשׁי בְּגְרֵי שְׁרֶר לְשֶׁבֶת בַּקֹּדֶשׁ (שמות לע, א), ולא הווכר שש עמהם, ואם צבגרי מסמוס, וְנְמְה עַלְיו בָּגֶר מְבַלָּמ (במדבר ד, יב), וְנְמְר עָלִיו בָּגָד מַרְנָמָו (שם יג), וְנְמְר עַלִין בָּגָד מֹרַעָם שָׁנִי (שם ח), וירחיין בגדי סקדש לאסרן סכסן ואת בגדי בניו לכסן, אלא אלו בגדי סשרד סס, בגדי סמכלת וסארגתן ותולעת שני סאמורים בפרשת (10) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פשומו של מקרא, שאי אפשר לומר שבבגדי כסונס מדבר, לפי שנאמר אללס ואת

בויהף יששי: (פ) נְאָׁט אָּמֹלו עַמִּאָשְׁעַׁי נִאָּט לַמְּנִיט נוֹט מָאָטִא צַּנְבוּטָא נוֹט

נְצִמֶר יְהְנְׁה צֶּל־מֹשֶׁה לֵאמְר: נַצֵּמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימַר:

₫₫<u>₽₩</u>₽: לְּדְרְהֵילֶם לְּדַּמִּׁע בֵּי אֲנֵי יִדְּוְּה בֵּין מִימָּרִי יּבִינִיכוֹן לְּדָבִיכוֹן בּׁ, אָנִע נְיָנִא בּׁנֹגִי וּבֵּנוֹנִכֶּםְ צַּנִלְ, טַּמֶּבוּן אָבַר אָנ טַנִא בַּאַמֶּר אַּבַ אָּטַ חַּבְּּטִנְיוֹ שֹֹחְעַוֹר לְמִימַר בְּנַם יָּטַ יִּמֵּי שַּבְּיָּאַ וֹאֹשֵׁע בּבָּר אָלְבֹּלוֹ וֹמִּבֹאֵלְ וֹאִשׁׁ מִבְּילְ מִּם בֹּנוּ וֹמִּבֹאֵלְ

למבה אבו אלא ג' מענהכון:

نَايَاتُ: أنخلتك عنقم عكري مقائح בּּי בְּלְ הַנְּשֶׂה בְּהִ מְלְאַבְּה וַהְקְשׁׁה צָהִי בִּלְ דְּיִנְשְׁבִּיִר בּּה הַנְאַ לְבֶּנֶם מְּחַלְלֶבֶיה מְּהַלְתְּנִית יוּמְּת הִיא לְכוֹן דְּיַחַלְנַּה אִהְקְטְּלְא נְהַמְנְנִיםׁ אָּנִי נַהַּבְּּנִי כֹּי לַבְּהָ וֹנִימִּבוּוֹ נִי הַבְּּנִיא אָנִי לִּנִּהְ

<u>הְּבְּוֹלֵא וֹיְמְשׁיִגִּי אֲלְמְא עַרוּא</u>

ַנְטָׁנֵי: なれるみだけ י יבַנְים הַשְּׁבִיעִּי שַׁבָּּה שַׁבְּּה שָׁבָּה שָּׁבָּה שָּבָּה שַּׁבָּה שַּׁבָּה שַּׁבָּה שָּׁבָּה שָּׁבָּה

אִנִילַמַּלָא וִנִילַמִּילִ: ַנְמִים בַּעְּמֶשׁב מָלַאַכְּנוַ שִּׁמַא יוֹמִין מִתְּעָבָּיד עַּבִידָרָאַ

בְרֵית עוֹלָם: 4:0 \$40: לְהַמְּנִיע אָעַרַעַּמְּבָּיִע לְבְרָעִים לְמִמְּבָר יִּע מִבְּטִא לְנִבִּינִעוּן וְהַּמְעָרֵנִ בְּדֹּנְ וַהַּבְּצֹּבְ אָטַרַתַּהַבְּּעׁ ווֹסְבִּנוֹ בִּנִּ וֹהַבָּצִּבְ זִטְ הַבְּּטִא

> commanded thee shall they do.' place; according to all that I have incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the

:Sarives And the Lord spoke unto Moses,

I am the Lord who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep Speak thou also unto the children

off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be pur for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

to death. sabbath day, he shall surely be put whosoever doeth any work in the solemn rest, holy to the LORD; the seventh day is a sabbath of Six days shall work be done; but on

covenant. generations, for a perpetual the sabbath throughout their shall keep the sabbath, to observe Wherefore the children of Israel

91

π

(11) ואח קטורח הסמים לקדש. ללורך סקמרת ססיכל שסוח קדש:

- בסנמילי לכס את יוס מנוחתי למנוחה: לדעת. סאומות בה, כי אני ס'מקדשכם: כל אבין ורקין מעומין, למעט שבת ממלאכת המשכן: - בי אוח היא ביני וביניכם. אות גדולה היא בינימ שבתרתי בכס, מפני אומס מלאכס: – אך את שבחותי תשמורו. אף על פי שמסיו כדופין ווכיזין בוכיוום סמלאכס, שבמ אל מדמס מפניס. (13) ואחה דבר אל בני ישראל. ואחה, אף על פי שהפקדמיך לנוומה על מלאכם המשכן, אל יקל בעיניך לדמוח את השבת
- (31) שבח שבחון. מנוחם מרגוע ולא מנוחם עראי: (שבח שבחון. לכך כפלו הכחוב, לומר שאפור בכל מלאכה, אפילו (14) מות יומת. אם יש עדים והמראה: ונכרחה. בלא המראה: מחלליה. הנוהג בה חול בקדושמה:
- לה׳. שמירם קדושמס לשמי ובמלומי: מס בּיוּיס קרִמְשׁוּן שַבְּמִוּן וּבַּיּוֹס סַשְׁמִינִי שַבְּמִוּן (שס, למ), ממרריס בכל מלמכם עבודה, ומומריס במלמכם מוכל נפש:) קדש אוכל נפש, וכן יום הכפורים שנאמר צו שַבַּמּ שַבְּמִוֹן הוּאַ לְבֶם (ויקרא בג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום עוב לא נאמר צו כי

[[[년요: (a) בַּאָבוֹא וּבַּוּוִם בַּמָּבוֹגָּג מָבַע ַ מַּמְר יְהוֹבוֹ אָת־הַשָּׁמַיִם וָאָת־ בּ בְּיִבְּאָ בְּלְבָם בִּי־שֵׁשָּׁתִ בּוֹנִי יבּוֹן בַּנֵי וֹמִבְאָב, אָוִנוּ

וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָּאָה שְבָּה וְנָה: מֹבֹר וֹנ וֹט מִמֹנִא וֹנִט אַבֹּמֹא אַת היא לעַלַם אַרֵי שָׁתַּא יוֹמִין בון מומבו ובון בנו ואָבאַג

ceased from work and rested.' earth, and on the seventh day He days the Lord made heaven and children of Israel for ever; for in six It is a sign between Me and the

%۲ٍٿ،□∶ לַטְע אָבוֹ כֹעבוֹנם בֹאָגֹבֹּג אַמּוֹ בְּתַר סִינַׁי שְׁנֵי לֻתָּת הַשֶּׁהֶת נימן אָל־מֹשָׁה בְּבַלְתוֹ לְדַבֶּר

ליהי סְהַדוּהָא ליהי אַבְנָא ויהב למשה כד שיצי למקלא

God. stone, written with the finger of tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

IIXXX

מֶּה־הָיָה לְוֹּ: שׁמֹלֵנוּ מִאָּבֹא מֹבֹּבִוֹם לַאִּ גֹבֹּהֹנוּ दृद्द्वार दान्य प्रक्रीय प्रक्रीय प्रक्री قِשُٰۃ جُرُد هِجُنَبُ لِهُ كِيْدِ يَرْحِدُ مِنْ قِحَاتَ كَذِه بَابِحُا يَابَهِ إِ ַ מַּלְאַבְוֹיוּ וַיּאָמִרָוּ אֶלְיוֹ ְ לַנִּםוּ הַּמָּא מַלְ אַנַווּן וֹאָמָרוּ כִיוּי ַלְבַבְוּי מִן ַבִּבְיַר וּיִּפְבָיבְ בַמָּם לְמִיחַת מִן מִירָא וֹאִטַּבְּוֹיִמִ

<u>וְרַמְּלָא מָא הַוֹּנִע כִּיה:</u> באַפֿלוֹא מאַבֹלא בּמֹלִבוֹם לָא בובלא אוו בין משה מיברא נַיָּרְא הַעָּׂם בְּיִרבֹשָׁשׁ מֹשֶׁה נַחַזָּא עַּמָּא צַּרֵי אֹיַחַר מֹשֶׁה

'mid to Egypt, we know not what is become brought us up out of the land of for this Moses, the man that god who shall go before us; for as and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

IIXXX

יישף וְלֹחׁ ִיינְשׁ (ישעיה מ, כה), וכל פעלו במחמר הכהיב מנוחה לעלמו, לָשַׁבֵּר החוון מה שהיח יכולה לשמוע: (עו) וינפש. כמרגומו וְנַמֹּ, וכל לשון נופש סום לשון נפש, שמשיב נפשו ונשימחו בהרגיעו מעורח המלחבה, ומי שכחוב בו לה

שפיו שמיסן שוום: - סמשפטיס: - לדבר אחו. מלמד שסיס משס שומע מפי סגבורס, ומוורין ושונין למ ססלכס שניסס ימד: - לחח. לממ כמיב, האמורים בספר ישעיה (ג, חכד), אף מלמיד חכם לריך להיוח בקי בכ"ד ספרים: - לדבר אחו. החקים והמשפמים שבואלה לו מורס בממנס ככלס לחמן, שלא סיס יכול ללמוד כולס בומן מועט כוס. דבר אחר, מס כלס מחקשמת בכ"ד קשוטין, סן בליווי אמר לישראל, קחו מאחבם דייקא, ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): - בבלחו. ככלמו, כחיב חשר, שנמסרם ויקסל, אשר על כן בלווי סקב"ס כמיב מאת כל איש, דסיינו גם ערב רב, כמו שדרשו רבותינו ז"ל, איש איש, מלמד וכוי, ומשס שעגל, ומשה לא הגיד לישראל לווי המשכן עד למחרה יום הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקצ"ה, וכן הוא צהדיא צווהר מובא, דילמא הכל כסדר, ולווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים, טרם עשומם העגל, וקודם רדמו מההר עשו בממרו נשמברו הלוחום, וביום הכפורים נמרלה הקב"ה לישראל, ולמחרת החחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בנימן. (ל"ע (18) ויהן אל משה וגר. אין מוקדס ומאוחר בחורה, מעשה סעגל קודס ללווי מלאכם המשכן ימיס רבים היה, שהרי בי"ו

מארץ מצרים. וסיס מורס לנו דרך אשר נעלס בס, עמס לריכין אנו לאלסום אשר ילכו לפנינו: ליוו לסס: - בי זה משה האיש. כמין דמום משה הכלה להם השמן, שנושלים לומו בלויר רקיע השמים: - אשר העלנו לאחר חלוח, שהרי לא ירד משה עד יום המחרח, שנאמר וַיַּשְׁבִּימוּ מְשְּׁמֵבֶׁת וַיַּשְׁלוּ עֹלוֹח: אשר ילבו לפורוו. אלהוח הרבה שכבר באו שש שנות ולא בא וכרי, כדאימא במסכת שבת (פע.), ואי אפשר לומר שלא שעו אלא ביום המעונן, בין קודם חלות בין וערבב את העולס, והראה דמות חשך ואפלה וערבוביא, לומר ודאי מת משה לכך בא ערבוביא לעולס, אמר להם מת משה . ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו עמו, שהרי בז' בקיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר בחמוז, בי"ו בא השמן . אמר להם, לפוף ארבעים יום אני בא בפוך ו' שעום, כסבורים הם שאוםו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, (I) כי בשש משה. כמרגומו לשון מימור, וכן בשֵׁשׁ רְכְבֹּוֹ (שופמיס ה, כח), וַיְּמִילוּ עַד בֹּוֹשׁ (שס ג, כה), כי כשעלה משה להר

לנוכם ולוניוכם ובליאו אלו: לוְמֵּי הַזְּהָׁב אֲמֶב בְּאָזְיֵי נְמִיכָּם رَبْعِمْد غَرَثُو عَنَدٍا قَلَطِ بَعُمْدُ

עַנְּעָר אָמֶּר בְּאִנְיִנְיִעִי נִיבְרָאִנְ דְּרָאִנְרָנִינְן נְאִיָּנְיִאִנּ וּנִטְפּּׁבַענִּ כַּבְעַבְּמָהַ אָּטַנַוֹמָ, ופּבועוּ כַּבְ מַמָּא נִטַ עַבַהָּתִּ

\$4_\$<u>\</u>\!

בּהֹלוּשׁ מֹאֹבֹא מֹהֹבוֹים: هَٰمُكُ هُمُ يُرْبُطُ نَهُلُهُمْ هُمُّكَ يَهُمُكُ فَيُعْلِدُ هُمْ لَا يَنْمُرُنُكُ نَهُدُهُمْ ל וַיַּעְשְׁרוּ עַנֶּכְ עַסַבְּרָר וַיַּאָמְרוּ בְּזִיפָּא וְעַבְּרֵיה עַיָּגֶל עַחְּבָּאָ וּיַקַּח מִיּיְדְם וַיָּצַּר אַטוַ בַּמָהָטָ וּנְסִיב מִיּדְהוֹן וְצָר יָתִיה

بَالَاتِ: ניקקא אַהַרֹן ניאַעָּר חָג לַיהוָה י נכנא אַבְּנְן נַנְבֵּן מִוֹבֵּט לְפָּׁנְנִו נִשְׁנָא אַבַּנִן נְבָּנָא מָבְבָּטִא

וְאֶּטְוּ וּיִּקְמוּ לְגַּעִוּ לִּגַּעִיני (פּ) ניניתו הֹלְעוֹם ניֹתְׁב בֹּתֹם לְאָבֹּלְ נִאָּפִּוֹלִוּ הֹלְנִוֹ נֹפֹנִיבִוּ נִבְּטוֹ ווֹמִבְּיִמוּ מִמְּעַבְיִר וּוֹמְבַר מְבָיַר

להגכון בניכון ובנהכון ואיתו

בּאַפֿעוּב מָאַבְעָא בַּמָאָבוֹים:

עַנָּאַ בַּרְם יִיָּ מְתַר: פֿבֹמוניו ופֿבֹא אַנִירן וֹאָמָר

וֹלַמוּ לִעוּוֹכֹא: لغفتد هقع خقدحد بخمفت נאלגימו ליומא גלטרוהי

> them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

Aaron. ears, and brought them unto golden rings which were in their And all the people broke off the

land of Egypt.' which brought thee up out of the they said: 'This is thy god, O Israel, tool, and made it a molten calf; and and fashioned it with a graving And he received it at their hand,

To-morrow shall be a feast to the proclamation, and said: an altar before it; and Aaron made And when Aaron saw this, he built

up to make merry. down to eat and to drink, and rose peace-offerings; and the people sat burnt-offerings, and brought morrow, and offered And they rose up early on the

(2) באזגי נשיכם. אמר אסרן בלבו, סנשים וסילדים מסים במכשימיהן, שמא ימעכב הדבר, ובמוך כך יבא משה, והם לא

- (5) ויחפרקו. לשון פריקה משה, כשנטלוס מהזניהס נמלהו הם מפורקים מנומיהס, דישקריי"ר צלש"ו (ענטלהוטעט): הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורה פרק לימיד, כמו ברכו מגורה ברך:
- (4) ויצר אותו בחרש. יש למרגמו נשני פניס, האחד וילר לשון קשירה, נמרע לשון מודר, כמו וַסַמִּמְפְּמֹוֹמ וַבְּמַרִיעִיס אח בומי. כמו מנומי, כמו כְּנֵלְמִי מֶׁם בְּעִיר (שמום ע, כע), מן העיר:
- . אלה, קכ"ה קנטרין והב היו בו, כגימטריה של מסכה: אלה אלהיך. ולה נהמר הלה הלהינו, מכהן שערב רב שעלו ממזרים בו משם עלם שור עלם שור לסעלום ארונו של יוסף מחוך נילום, וסשליכו לחוך ספור, ויצא סעגל: מסכה. לשון מחכם. דבר בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, שילא ממוך דמומי בנין שוממעך בו במלרים (פנהדרין קא:), והיה בידו שם ומם, שכמב ומוייפין על ידו חוחמום: - עגל מסכה. כיון שהשליכו לָחור בַּפור, באו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממלרים ועשאוהו אונקלום וְצַׁר יָמֵישׁ בְּוִיפְּאֹ, לשון זייף הוא, כלי אומנות שחורלין בו בוהב אומיות ושקדים שקורין בלע"ו ניי"ל (גראבשמיכל), ומורטין בו לורות בוהב, כעט סופר החורט אוחיות בלוחות ופנקסין, כמו וּבְּמֹב עָבֶּיִי בְּמָבֶט פֻׁנִישׁ (ישעיה ח, ה), וזהו שחרגם (ישעים ג, כצ), וַיְּנְל פְּבְּרַיִם בֶּשֶׁף בְּשְׁנֵי מַרִיְשִׁים (מלכים־ב ה, כג). והצ' וילר לשון לורה, צחרש כלי הומנוח הלורפין שחורלין
- לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד ראה ואמר מועב שיחלה בי הסרחון ולא בהם, ועוד ראה ואמר, אם הם בונים את המובח, וה ומדכשו בויקרא כבה (י, ג), דברים הכבה כאה אהכן, כאה מור צן אמומו שהיה מוכימם והכגוהו, ווהו ויבן (לשון בינה)מובת לדמומס לגמרי: ויבן מזבח. לדמומס: ויאמר חג לה' מחר. ולא סיוס, שמא יבא משה קודס שיענדוסו, זהו פשומו. (5) וירא אהרן. שסיס בו כום מייס, שנאמר בְּמַבְנִימ שׁוֹר חֹבֵל עַשֶׁב (מסליס קו, כ), וראס שסללים מעשס שען, ולא סיס לו פס סס שנקסלו על אסרן וסס שעשאוסו, ואחר כך סמעו אח ישראל אחריו:
- (3) וישכינוו. סשמן זרוס כדי שיממלו: רצחק. יש במשמע סוס גלוי עריות, כמו שנלמר לַצַמְּקְ בִּי (ברחשימ למ, יו), חג לה. צלצו סיס לשמים, צמוח סיס שיצה משם ויעצדו הח סמקום:

מבים לכרכ ווה מבים אבן ונמלחה מלחבהן עשריה בבה חחה, מחרך שלני בונה אוחו ומחעלל במלחכהי, בין כך ובין כך משה בא:

בֿר שָׁבַוֹּע עַמְּלִי אָבֶר הַבָּיל אָבֵר הַבָּיל עַלָּיך בְּאַפַּיקקּאָ ַ נְיָבְבֶּר יְהְנֶה אֶלְ־מֹשֶׁה לֶּךְּ דֵּדְ וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶּׁה אִיזִיל חוֹת

رَدْهُمُالِمُالِدِ حَرِيدٍ رَدْيُخُلِيدٍ حَرِيدٍ لِمُعْلَمِهِ فَهُذِيدٍ خَرِيدٍ لِيَحْلِيدِ خَرِيدٍ צוולם עשני להם שגל מסבה דפקידהנו עברו להון עינל קַרוּ מַהַר מִן־הַבֶּרֶךְ אֲשֶׁר סְשוֹי מַאָּבְא מִבְּבַוֹים:

בוום: هَٰذُكُ هُٰذِكِ نَصْلَهُم هُمُّكُ تَهُمُّكُ مَا يَعْمُلُكُ مَا يَضْرُفُكُ نَصْلُهُمْ مُ

אָבֶוֹב בוּיא: אָת בִּעָּם בַנְּב וְבִנָּב מִם לַמָּב וּיִּאִמֶּר יְחְוָה אָל־מֹשֶׁה רָאִיתִי

الأكابح: حُلَات الْمُحَرِّبِ الْمُقَافِّدِ مِانِكَ خَرْبِهِ י וְעַמְּה הַנְּיְחָה לֹּי וְיְחַר־אַפָּי וּכְעַן אָנַח בְּענּחָך מוְ קֵּדְשִׁי

בְּעָּהָ אֲמֶּר הוֹצֵאָהָ מֵצֶּבֶּין " ניֹאמֶר לְמֶה יְהוָה יֶהֶהָה אַפְּּרְ נוְתַל משֶּׁה אָת־פָּנֵי וְהַנָּה אֶלְהָיִי

מֹאַבְוֹם כַּכִּטַ נַּבוֹנִג וּבַוֹנָג טַוֹמַטוּ:

لْنَادُتُو مَمْ لِأَلَّمُ لَا كُمْقَالًا: בְּאָבְמָה שָּׁיִב מָהַרוֹן בּבְרִים וּלְכַלְנִים מִמֹּלְ בַּ בְּרְעָה הְוֹצִיאָם לַהַּלְיג אֹמָם לַמְּעַ יאָמִרָּוּ מִצְּרַוֹם לַאִּמָר

באַפַלוּד מַאַרְעָא דַמִצָּרָים

ַ הַבֵּין וָהָא עַם קַשָּׁי קָדָל הוּא: נאַמר יִן לְמִמָּר נְּלֵי בַּבְרָ בַּרָמִי עַּמָּא

ווטפש בילוו לביון ואַמּוּגונון

וֹאַהְבוֹג וֹטַב לַהַם סַּנִּו:

נֹאַמֹּב לַמֹּא וֹוֹ וֹטַׁלַלַ בוּנֹוֹנַ וֹאַלִי מְמֵּט פֿבֹם וֹן אֶלִנִינִי

4.4% ترظدنا はれしゃい 교실(**급**%: במאבום לטוק בכ ולוד

שוכ משמוף רוגוף נצמיב מו ילשׁיצַיוּהָהוֹ מִעָּל אַפּּי אַרְעָאַ לַכֿמּלָא וֹטַׁעוָן פֿונו מוּנוֹא ムはんなし ロロー

> land of Egypt, have dealt corruptly; that thou broughtest up out of the Go, get thee down; for thy people, And the Lord spoke unto Moses:

land of Egypt.' which brought thee up out of the said: This is thy god, O Israel, it, and have sacrificed unto it, and molten calf, and have worshipped them; they have made them a of the way which I commanded they have turned aside quickly out

have seen this people, and, behold, I' :sosoM otnu bias and Lore Moses'I

it is a stiffnecked people.

great nation. them; and I will make of thee a them, and that I may consume My wrath may wax hot against Now therefore let Me alone, that

hand? great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'LORD, why doth And Moses besought the Lord his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

ושפיכום דמיס, כמו שנהמר יַקוּמוּ נָהׁ בַּנְּשָרִיס וִישַׁבַּקוּ לְפָּנִינוּ (שמוחל־ב ב, יד), חף כחן נהרג חור:

(9) קשה עורף. מחירין קשי ערפס לנגד מוכיחיסס וממחניס לשמוע: רב שקבלם מעלמך וגיירמס, ולא נמלכת בי, ואמרת עוב שידבקו גריס בשכינה, סס שתתו והשתיתו: בשבילם (ברכות לב.), באותה שעה ותודה משה מפי בית דיץ של מעלה: שהה עמך. שחה סעם לא ואמר, אלא עמך, ערב (ד) וידבר. לשון קושי סום, כמו וַיְדַבֵּר מְּמֶס קְשׁוּח (ברמשים מב, ז): לך דד. כד מגדולמך, למ נסמי לך גדולס מלמ

(10) הגיחה לי. עדיין לא שמענו שהמפלל משה עליהם והוא אומר הניחה לי, אלא כאן פחח לו פחח והודיעו שהדבר חלוי

LSI

(II) למה ה׳ יחרה אפך. כלוס ממקנה הלה מכס במכס, גבור בגבור: בו, שאם ימפלל עליהם לא יכלם (שמו"ר מב, י):

(12) והנחם. סמעשת ממשנה למרת להימיג לסס: על הרעה. אשר משנת לסס:

מאַבְעָא דָּמִצְרָים:

هُمُنَّا خُيْلَةُجُهُ لَائِلَكُ، خُمْخُهُ: וֹכַּלְ הַאָּבָא הַאָּט אָמָּר אַמָּבִטּי אָנרַזְרְעָּכֶם כְּכִּיְכְבֶּי הַשְּּמְיִם خُثُمَ قَلَّ الْفَلَقَدَ لِهَٰذَبُهُ لَا يُعْلَيْهِ لَا يُعْلَ װּ יִלְיִשְׁבְאָל עֲבְּדָיִרְ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעִּהָ

ַבְּבֶר לַעֲשְׂוֹת לְעַמְּוֹי: (a)

خنځ،□: משְׁנֵי עַבְרֵיהֶם מַזֶּה יִמְזָּה הַם כה לַהָה הְעַהֵה בְּיְדִי לְהֹת בְּתְבִים יִּהְבִין לֹּיִםִי סְהַדִּיִּהְא בִּיִּדִיהַ ينجا ييت ظهتا ما تبئد نهير

שביים מַלַבַבַּלְוָנַ: إبروجؤك وجود هكأباط أده اجوجه جوجة يدر مالا ووتق וְהַכְּחְת מַעֲשָׂת אֱלֹהָים הֻמָּה וְלִּיהַיָּא עּיבְדָא דַּייָ

वर्षेप्रेप द्वप्रिंदः בְּבַעָּׁה וַיּאַמֶּר אֶבְ־מַמֶּה קוֹל בַּר מִיבָּבִוֹן וַאֶמַר לְמָמֵּר פַּל נּיִּשְׁכַּלְּתְ יִבְּיִאֶשְׁתְּ אֵבְיבַלְיִבְ בַבְּלֶם יִּשְׁכִּתְּ יִבִּישְׁתָּ יִבִּישְׁתָּ בָּבִי

מַנוּה אָנֶכֶי שְּמֵעַיּ: נאון קול עניל שניה הקרק הקרקא ואף לא קל הלשיו

> ליקסנין לעלם: עבא בּאַמונית אַמין לְבָּנִיכוּן לכוַכְבָּי מְּמִוֹא וֹכָל אַנְמֹא ילומְבאל מּבֹבוֹב

> לממבר לעמיה:

מפא ומפא אוון פֿטובון: קים, ביניבון מטבון מבביבון וְאָטְפָּנִי וּנְחַת מֹשֶׁה מִן שּוּרֶא

מַל לוּחַיָּא:

לבלא בֹמֹמָבׁנִעָא:

במשלבון לכ במטוכו אָלא ניאטר אַין קול עַנּלְי עָבּוּרָה נִאַטר לְאַ קּלְ גִּּבְּרִין דְּנְצְּחִין

> shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

His people. which He said He would do unto And the Lord repented of the evil

the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two And Moses turned, and went down

writing of God, graven upon the God, and the writing was the And the tables were the work of

'.qmsə ədə ni unto Moses: 'There is a noise of war the people as they shouted, he said And when Joshua heard the noise of

noise of them that sing do I hear. cry for being overcome, but the neither is it the voice of them that them that shout for mastery, And he said: 'It is not the voice of

בַּשְׁבֶר נִשְׁבַּעְּמִי לְמַבְּרֶבְסִם מְבִּיךְ (שִׁם כו, ג), ולישקב נחמר מֻנִי מֵל שַדַּי פְּרֵה וּרְבֵּה (שם לה, יח), נשבע לו בחל שדי: בך, שאחה קיים ושבועתך קיימת לעולם, שנאמר פי גשפַשְמִי נְאָס ס' (בראשית כב, מו), וליצחק נאמר, וַבְקִימֹוֹמִי אָת סַשְׁבָּשָׁ (ברכומ לב.): אשר נשבעה להם בך. לה נשבעת לסס בדבר שסוה כלס, לה בשמיס ולה בהרן, לה בסריס ולה בגבעות, הלה מס אחס אומר לי ואעשס אותך לגוי גדול, ואס כסא של שלש כגליס אינו עומד לפניך בשעת כעסך, קל וחמר לכסא של רגל אחד שם להריגה, זכור ליצמק שפשט צוארו לעקידה, אם לגלות, זכור ליעקב שגלה למרן (שמו"ר מד, ה), ואם אינן גצולין בזכומן, וילאו עשר בעשר: - לאברהם ליצחק ולישראל. אס לשרפס סס, זכור לאברסס שמפר עלמו לסשרף עליך באור כשדיס, (13) זכור לאברהם. אם עברו על עשרם הדברות, אברהם אביהם נתומה בעשר נתיונות ועדיין לא קבל שכרו, תוהו לו

(טיינשניידען): פלונימ, כך כל שמשועיו של סקב"ס במורס: - הרוח. לשון מרת ותרע אחד סוא, שניסס לשון מיקוק, אנעליי"ר בלע"ז (16) מעשה אלהים המה. כמשמעו, סוא בכבודו עשאן. דבר אחר, כאדם האומר לחברו כל עמקיו של פלוני במלאכה (31) משני עבריהם. היו הלומיות נקרלות, ומעשה נקים היה (שנת קד.):

(17) ברעה. נהריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:

קול ענוח. קול מרופין וגדופין, סמענין לם נפש שומען כשנלמרין לו: (18) אין קול ענות גבורה. אין קול הוה נכאה קול עניים גבורים הלועקים נלחון, ולא קול חלשים שלועקים וי, או ניסה:

ַ הַלְּחָת וַיְשְׁבֶּר אָטָם הַּחַת הָהֶר: אַף משָׁה וַיַּשְׁלֶךְ מִיָּדְוֹ אָת־ י ניַרָא אָת־הָעָגָל וּמְחֹלָת נַיְּחַר־

אָנוַ בַּנָוֹ וֹאָבְאָב: בַּעׁ נּגִוֹבְ מַּעַ פַּנָּג עַמָּגָם נַנְאָם ַ װְשְׁרָרְ בְּאָשׁ וִיִּשְׁרַן עַרְ אַשֶּׁרִ וּיַפַּֿח אָת־הָעָּגֶל אָּעֶּיר

עַלְיוּ חֲשְׁצָּה גָּדִלְה: מַשְּׁהְ לְּנִּ הְעָּהְ הַנְּיִהְ בְּיִרְהַבָּאָהְ לְנִּ עַּמָא הָדֵין צָּבֵי צִיִּהִיהָא ניָאמֶר משֶׁה אֶל־אַהַרֹּן מֶה־

نانى: אַשְׁעְ יִבְעְּשְׁ אָעַרְ הְעָּשְׁ בָּיִ בְּרֶעָתְ בְּרָבְעָרָרִ אַשְּׁ יִבְעָּהָ אָבִיןּ נוֹאָמֶׁר אַבְיוֹם אַבְ וֹטַר אַב אַבְוֹיִ נֹאָמָר אַבִּוֹן לָא יִטְׁפֿוּ בוּנִוֹאַ

מְצְּבַוֹם לְאִ יָדַעְנוּ מֶּחַ־חֲיָה לְוֹּי בּוֹאִנְהַ אַהָּבוֹע בּוֹאַבֹּגוּן בּוֹאַבֹּגוּ قع الأليات يراجه لإهرين جديرًا لأليرًا ניאַמְרוּ לִי עַשְׁרַלְנִוּ אֶלְיִים

بايزرك بيابا: וּשׁׁנוּ בְיֹ וֹאַמְּלְכֵּבוּוּ בֹאָמְ וּיֹגֹא פֹּנוּפוּ ווּטִבוּ בֹוּ וּבֹמִיםֹוִש יַ נְאָמֶר לְְטִׁםְ לְמֵּׁוּ זִּטְׁד יַשְׁפַּׁנֵלוּ

جَرَّةِريُّتِ: הוא קר פְּרָעָה אַהַרֹּן לִשִׁמְצָה יי נירא משה אח הְטָּם כָּי פָרֵעַ

> קינוּגא וֹנוֹפֿר יָנְיִרוּן בָּשָּׁפּוּלֵי רוגנא דמשה ורמא מידוהי נח וְשׁוֹא וְעַ מֹנְלָא וְשׁנִינִוּן וְשַׁכֿוּן

בָּנֵג וֹמִּבְאָב: ובו א מֹל אַפּוּ מוֹא וֹאַמְּלוּ וֹנוּ לווגא וְמֶּל מֹר דַּהְוֹנִה דַּקִיק הְּמֵנְ וּלֹטִב וֹט מֹלֹלְא בַהְבַרוּ וֹאוָבוּ. ב

מַלְנְעִי, עוָבָא בַבָּא: נאַמר משָה לְאַהַרֹן מָא עַבַּר

<u> زيان</u>: במאַבום לא ובמלא מא בונה ĸŗĻŗ× كبقفظته ロダー なめ ביקלן בורמנא אַרי דין משה וֹאַמִרוּ לִּי הַבּיֹב לַנֹּא בַּטַבֹּן

בונבא ולפל מולא בבון: נְאָמָנִית לְהוֹן לְמֵן יַּהְבָּא

خُلُدُ، ٢٠١٤ אַהַרוֹ לְאַסְבוּתָהוֹן שׁוֹם בִּישׁ וַחַוֹא מְמֵּע נִע מַפָּא אָרֵי

> broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he And it came to pass, as soon as he

> the children of Israel drink of it. strewed it upon the water, and made and ground it to powder, and had made, and burnt it with fire, And he took the calf which they

> them? hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: 'What

the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest And Aaron said: 'Let not the anger

of him. Egypt, we know not what is become To brail and for the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

٤2

77

07

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

—esimənə tiədi gnoms noisirəb Aaron had let them loose for a people were broken loose—for And when Moses saw that the

ישראל מומריס ואמננס לסס: חחת ההר. לרגלי ססר: (91) וישלך מידו וגוי. אמר, מס פסח שסוא אחד מן סמנות, אמרס מורס כל צן נכר לא יאכל צו, סמורס כולס כאן, וכל

שבדקום המים ולבו במניהם: הירחח שהן מרובין, עדים בלא החראה, במגפה, שנאמר <u>ו</u>יגף ה' אָם בְּעָם, לא עדים ולא החראה, בהדרוקן (יומא סו:), ורשק אח בגר ישראל. נמכוין לבדקם כפומות, שלש מימות נדונו שם, אם יש עדים והמראה, בפייף, כמשפט אנשי עיר (20) דיוד. לשון נפוץ, וכן יוורס על נוסו גפרית (מיוב ית, מו), וכן פִי מִנֶּס מִוֹרֶט בְּרֶשֶׁת (משלי מֿ, יו), שוורין בס דגן וקמניות:

(IS) מה עשה לך העם. כמס יקוריס קבלה שיקרוך עד שלה הביה עליסס העה זס:

(שב) כי ברע הוא. בדרך רע סס סולכין ממיד, ובנסיונות לפני סמקוס:

1,54: (24) ואמר להם. דבר אחד, למי והב לבד, והם מהרו והחפרקו ויחנו לי: ואשלכהו באש. ולא ידעתי שילא העגל הוה,

هَجُء، حُرِ خُرْ، جُرْ،: ניאמר מי ליהוָה אַלְיִ ניַאָּסְפָּוּ ויַעַקֹּר מֹשֶׁרֹ בָשָׁעַר הַמַּהַנֶּה

בטג מיאָן יועעדבעאָ מיאָן יוּקי לְּמָּתֹר בַּפְּטַנַנְיִי וְנִיבְרָנִי אָנִמְ_אָנַרַ מַּלְ יְנְבְיִ נְמָּנְבִוּ נִמָּמֹתַ ح گُرِتْ، نَهُلُهُم هُ،ه، هُنه لِنَالَةً، וַיַּאַמֶּר לְהֶם כְּּה־אָמֶּר יְהֹוָה וֹאֲמֶר

כהְלְמֵשׁ אַלְפּֿוּ אֶׁיִה: וַיִּפְּל מִן־הָעָם בַּיַּוֹם הַהֹוּא דְּמֹשֶׁה יִנְפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא נוֹמֹמִי בֹנֹי בַנִי בֹבַבַר מְמִּנִי וֹמַבַּרוּ בִנִּי

וֹלִעַּׂע הַּבְּיכֶּם עַּיּוְם בַּבַבְּיבִי: ַנְאַמֶּר מֹשֶׁׁה מִלְאַנִּ יֵדְבֶּם הַנּּוֹם לְיַהְנְּה בֶּי אָישׁ בְּבְּנִיׁ וּבְאָחֵיוּ

אנלנ אַכּפַּבנע בַּעָּר חַשַּאַקָּבָּם: גְּדְלְּגָה וְעַּמְּה אֶצֶלֵה אֶל־יְהְנְה הַלָּם אַעֵּם הַמָּאַנָם הַמָּאָנִי וּיְהִי מְמְּהְבְּיִה וּיִּאַמֶּר מֹשֶּׁה אֶלְ־

بتكِد يَيْقِشُ كِيْنَ هُكِيْنَ يَبْلِد: אָנָא חָטָא הָעָם הַזָּה הַטָּאָר נַיָּשְׁב מֹשֶׁה אֶל־יָהוָה נַיּאַמָּר

בוט, ואטפונהו בוטגע פב פונ

אַשוירי וגבר יָת חַבָּריה נאָנִש במהבותא ולסובו ובר וש מֿיבַרוּ וְתוּבוּ מִמִּרַע לִמָרַע

עווא כּטַלְטַא אַלָפּגן װּבָּבָא: בוג כפטלמא

עַבר בָבָרִיה וּבַאָּחוּהִי וומא בון פורבנא בדם יי נאַמר משָה קריבו ידיכון

!! מְאָם אֶׁכַפָּר עַל חוֹבֵיכוֹן: עוָבֹא נַבֹּא יַכְעוֹ אָסַע לְאָדָם משָה לַעַּמָא אַמוּן הַבְּמוּן וֹנִוֹנִ בּׁוּמָא גַּבְּתָּרוֹנִי וֹאֶמָר

בבא נעבדי להון דחלן בְּבְעוּ חָב עַמְאַ הָדֵין חוֹבָא וְמָב מִמֶּע לְקְדָם וָן וֹאָמָר

> gathered themselves together unto me.' And all the sons of Levi LORD's side, let him come unto camp, and said: 'Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

his neighbour.' man his companion, and every man every man his brother, and every throughout the camp, and slay and go to and fro from gate to gate every man his sword upon his thigh, the Lord, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

thousand men. of the people that day about three to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

blessing this day. He may also bestow upon you a son and against his brother; that every man hath been against his yourselves to-day to the LORD, for And Moses said: 'Consecrate

atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the Lord, have sinned a great sin; and now I that Moses said unto the people: Ye And it came to pass on the morrow,

30

97

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

- סדבר הזה לגנות בפי כל הקמים עליהם: (25) פרוע. מגולס, נמגלס שמלו וקלונו, כמו ופָרַע הָמ לחֹשׁ הָחַׁשֶׁה (צמדצר ס, יח): - לשמצה בקמיהם. לסיות לסס
- (62) מי לה׳ אלי. יבא אלי: בני לוי. מכאן שכל השבע כשר (יומא שם):
- ישרחל: (22) בה אמר וגרי. וסיכן אמר, ובַּמ לָמֵלֹסִיס יָמֵלָס (שמוח כב, ימ), כך שנויס במכילחא (פסחא פי"ב): – אחיו. מאמו, וסוא
- (es) מלאו ידכם. אמס הסורגים אומס, נדצר זה מממנכו להיות כהנים למקוס: 🖯 איש. מכס ימלא ידו צצנו ובאחיו:
- (95) אכפרה בעד חמאחכם. אליס כופר וקנוח וקחימה לנגד חמאחכם, להגדיל ביניכס ובין החמא:
- **10)**: למלך, שסיס מחביל ומשקס חת בנו ומקשמו, ותולס לו כים בלוחרו ומעמידו בפתח בית וונות, מס יעשס סבן שלה יחעה (ברכות (וני) אלהר זהב, אתם הוא שגרמת להם, שהשפעת להם והצ וכל תפלם, מה יעשו שלא יתעאו (יומא פו: גרכות לצ.). משל

: ئاڭڭ וַמְּטָׁר אָם־הָשָּׁאַ חַטָּאָרָם וָאָם־

בְּלֵּי אֶמְטֵוּנִי מִסְפָּבֵׁי: נִיּאִמֶר יְהְוְֹה אֶלְ מִמֻּה מֵּי אֵמֶּר יַאִּמַר יִיְ לְמִמֶּר מוֹ דְּחָב בֵּדְמִי

יפַּבּלְבְתָּי עֲבֶבֶה הַמָּאָנֶם: الله المُمَّل الدَّلُ عَبْرُ لَا الدِّلْ الْأَلْمُحُالُ الْمُلْمُالِينِ الْمُعْرَدِينِ كِلْكَ الْمُعْرِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعِلَّذِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعْلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلِي الْمِينِينِ الْمُعِلَّذِينِ الْمُعِلَّذِينِ الْمُعِلَّذِينِ الْمُعِلِينِ الْمُعِلِي الْمُعِلِدِينِ الْمُعِلَّالِي الْمُعِلِي الْمُعِلِينِ الْمُعِلَّالِي الْمُعِلَّالِي الْعِلْمِينِ الْمُعِلَّالِي الْمُعِلَّالِي الْعِلْمِينِ الْمُعِلِي الْعِلْمِينِ الْمُعِلِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْمُعِلَّالِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِيلِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِينِ الْعِيلِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِي الْعِلْمِينِ الْعِلْمِيلِي ال וְעַמְּח לֵבוּו נְחֲה אָת־הַעָּם אָל וּכְּעוּ אִינִיל דַּבָּר יָה עַמְּא

۲۲: (a) מַשְׁוּ אָנוַ עַבְּמָנְלְ אַמָּבוּ מַמָּבוּ בּאַמִּפּוּבוּוּ ניּגָּּף יְהֹוָה אָת־הַעָּה עַל אַשָּׁרַ

خنفثاط لخنقطح ظهجد ختلقك בְאָבֶרְ אָמֶּרְ נְמִּבְּאַנִי לְאַבְרָהָם דְּאַנִימִים לְאַבְרָהָם לְיִצְּחָם עַהְבְּינִים מִאָּבוֹא בַהְבְּבִוֹים אָבְ_ מִאַּבַהֹא בַּמִגַּבוֹם אָמֶר מַנְּה אַמָּה וְהָעָּׁם אָמֶּר ווְדַבֶּר וְהַוָּה אֵל־מֹשֶׁה

נבשני נאַנביף יח בּנענגאי אָמוּרָאִי ั וֹמִּלְשׁׁטֵּׁנְ לְפְׁנֵּנְיִבְ מִּלְאֵּדְּ וֹעִרְמִּשִּׁנְ וֹאִמְּלְע

וְתַפְּׁנְיִּי תַעִוּיִי וְתַיְבִיסְי:

ĒÜĖ: وا جَنِيْ مَنْ الْحَرْبُ الْمُ الْمُعْلِمِينَ الْمُوامِنِينَ الْمُوامِعِينَ الْمُعْلِمِينَ الْمُعْلِمِينَ الْمُ ן כּי לא אָמֶלֶם בַּקרְבָּוּ בַּי לָא אַסַלֵּיִם שְּׁכִינְיוֹי מִבּּינִיּ אָבְאָנֹא זַבְּינ עַבְּר יוֹבְיָה בְאָנה הֹבָּנִא עַלְר יוֹבָה אָני

> rçüçü%: ا خُلْلَاد بِي جُوفِدُكَ كَيُمُّد لِهُم كِم خُلَادِد خُمَا مُوفِدُكُ ילהן אם הָבלשה לְעוִבּיעוָן

אָמְבוּנוּב מִסָּפָּרוּ:

ixaar

الماتلة ľĊŢ̈́

بذئة طِح خُمْرَمَد خِحُنْك هُفُئِنَتِك: מכא אַטַ וֹמֹמָא בַאַסַגַלַעַאַ ומבול וו עם משה איוול סק

וְטִשְׁאֵי וּפְּׁבוֹאֵי טִוֹאָי וִיבוּסְאָי:

out of the land of Egypt, unto the people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the Lord spoke unto Moses:

and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee; saying: Unto thy seed will I give it— Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto

—ərisudə[the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and

thee in the way. stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the unto a land flowing with milk and

המורה כולה, שלא יאמרו עלי שלא היימי כדאי לבקש עליהם רחמים: (28) ועחה אם השא המאחם. סרי מוב, ליני לומר לך ממני: ואם אין מחני. וזס מקרל קלר, וכן סרבס: מספרך. מכל

אַמִּיצִינְךְ בְּאוֹרְחָא:

מעט מן סעון סוס עס שאר סעונות, ואין פורענות באס על ישראל שאין בס קלת מפרעון עון סעגל: ולא אני: - וביום פקדי וגוי. עמס שמעמי אליך מלכלומס ימד, וממיד ממיד כשאפקוד עליסס עונומיסס, ופקדמי עליסס (+ε) אל אשר דברתי לך. ים כאן לך אלל דבור במקוס אליך, וכן לדבר לו על אדוניסו (מלכיס־א ב, יע): הנה מלאבי.

(פצ) ויגוף ה׳ אח העם. מימס בירי שמיס, לעדיס בלא סמראס:

בשעת כלון לך עלס: אחה והעם. כאן לא אמר ועמך: (ז) לך עלה מזה. ארץ ישראל גביס מכל סארלים, לכך ואמר עלה. דבר אחר, כלפי שאמר לו בשעת הכעם לך רד, אמר לו

(2) וגרשחי אח הכנעני וגר. ששה אומות הן, והגרגשי עמד ופנה מפניהם מאליו:

(3) אל ארץ זבה הלב ודבש. פני פומר לך לסעלומס: בי לא אעלה בקרבך. לכן פני פומר לך ושלממי לפניך מלפך:

191

him will I blot out of My book.

hast written.

Aaron made.

upon them. day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

,9M teniaga bannie daah teveoeodW

Thee, out of Thy book which Thou

sin—; and if not, blot me, I pray

Yet now, if Thou wilt forgive their

And the LORD said unto Moses:

because they made the calf, which

And the Lord smote the people,

IIIXXX

SE

- מֹבוֹנוֹ מֹבֹּנוּ: עַנְּיִר וְיִּהְאַבְּלְיִּי וְלְאָבְחִינִי אִיהִ טִבון וֹאִטֹאַבֹּלְיִּ וֹלְאַ הַּוּיִ יִּבִּר וּוֹמְׁלֵּתְ בַּלְּם אֵנַרַבַּבְּבָר בַבְּרָת וְמָתָתְ תַּפָּא זָרְ פּּבְּלָּתָא בִּישָׂא
- ظهُد هَدُهُ لَيْنَم هُنْد هُمُرُد هُمُن لَيْنَه هُمَرِّر هُدَرَنَ とじ口 ניאמר יהוה אל־משה
- מַהַר חורֶב: ° נוֹטׁנּੜּׁלַוּ בַ่נוֹ וֹמְבַאַׂלַ אָּטַ מֹבוֹם וֹאַמֹבוּ בַנוּ וֹמְבָאַלַ זֹט טַפּוּן
- خِٰتِ< מَنَعُلَا خِنْهُ لَا يَقِيْلُ مِنَانِهُ حِٰقِيَتِيْلَ: عَنِيْلًا خِنْهِ لِيَرْلَا: וֹעֹוֹע כֹּלְ מִבְעַתְּ עַנְע וֹגֵא אָלְ בּוֹע אִנְלְפָּנֹא וֹעַוֹו כֹּלְ גַעַבַּה בַוּמְּבַוֹּלָב וֹלֵבֹב בְוִ אַבַּבֹן מִוּמֹב מַהָּבוּניִא וֹלֵבוּ. כִיה מַהָּכּוּ \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1}{2} \)
 \(\frac{1} \)

 \(\frac{1}{2} \)

 \(\frac{1}{2} ימשֶׁה יַפָּח אָת־הָאָהֶל וְנָשָּׁה־
- ער־בּאָוֹ הָאָהֶלָה: هِمَا هُلِيَارٌ! إِنجَامَا هَلَيْرٌ، ظَهُنَا ⁸ נְלַנְּמִנְ כַּלְ_עַמָּם נְנָגִּּדָנ אָנִח

- הקקון ציניה עלוהי:
- מם_ וֹמִבֹאַן אַטוּן מֹם לַמָּוּ לַבַּר נאַמָּר יוַ לִמְמָּר אָימָר לְבָנִי
- שפון זולף מלף גלי שהעי מא מכולב ואַמוּגולב יכהו אַהַּבַּ
- זינהון משורא דחורב:
- לְמָּמֻבׁוּעֹאֵ: לְמָּמֶבֹּל בִּינוּ אִילִפָּלֹא בַּמִבּבֹא אולפן מן בדם יי ダアロル ひけしゃ נָמַיב び合合はメ کاہ
- מד דעליל למשקנא: CLUT לומון כַּל עַמַּא יִמְתַעַעַּהַוּן וְהְיָה בְּצֵאָת מִמֶּהְ אֵלְ-הַאֶּהֵלְ וְהָנִי כַּר נְפִּיק מִשֶּה לְמַשְּׁכִּנָא

- therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one are a stiffnecked people; if I go up 'Say unto the children of Israel: Ye
- know what to do unto thee.' ornaments from thee, that I may And the LORD said unto Moses:

man did put on him his ornaments.

evil tidings, they mourned; and no

And when the people heard these

- from mount Horeb onward. themselves of their ornaments And the children of Israel stripped
- the camp. tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the it came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent
- the Tent. after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses
- בי עם קשה עורף אחה. וכששכינמי בקרבכס ואמס ממריס בי, מרבס אני עליכס ועס: אבלך. לשון כליון:
- (+) הדבר הרע. שלין השכינה שורה ומהלכת עמה: איש עדיו. כתרים שניתנו להם בתורב כשלמרו נעשה ונשמע (שבת
- שהוא שיעור זעמי, שואמר הַבִּי בְמְעַעַ בֶּנַע עַד יַעַבְר זְעַס (ישעיה כו, כ), ואבלה אחכם, לפיכך מוצ לכס שאשלח מלאך: (E) רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך. אם אעלה בקרבך ואמס ממרים בי בקשיות ערפכם, אועוס עליכם רגע אחד,
- שבלבי לששות לך: ועחה. פוכענום זו מלקו מיד, שמוכידו עדיכס מעליכס: ואדעה מה אעשה לך. בפקודם שלר סעון, אני יודע מס
- (6) את עדים מהר חורב. למקעַיִי שסיס ניידס מסר מורנ:
- אל אהל מועד. כמו יולא. דבר אחר וסיס כל מבקש ס', אפילו מלאכי סשרת כשסיו שואלים מקום שכינה, חבריסם אומרים וסים קורם לו אסל מועד, סוא בים ועד למבקשי מורס: כל מבקש הי. מכאן למבקש פני וקן, כמקבל פני שכינם: יצא למלמיד: הרחק. אלפיס אמה, כענין שנאמר אַןּ בְּמוֹק יִהְיָם בֵּינֵיבֶם וּבֵּינֵו פְּאַלְפִּיִם אַמֶּה בַּמִּדְּה (יהושע ג, ד): וקרא לו. (ע) ומשה. מפומו עון וסלפס: יקה את האהל. לשון סווס סום, לוקם פסלו ונועסו מפון למפנס, פמר, מנודס לרצ מנודס
- (8) והיה. לשון סווס: בצאה משה מן המחנה. ללכת אל סאסל: יקומו בל העם. עומדיס מפניו, ואין יושבין עד לסס סרי סוא באסלו של משס:

וֹבַבֶּר עִם־משֶה: מַמַּנִּר הֶמְנְן וֹנְמְלֵר פָּתַח הָאָהֶל וְהְיָה בְּבָא מֹשֶׁה הָאָהֵלָה יֵבֶר

لْتُمُنَايُنِ لِأَنْمُ قُنَا لِمُتَالِدُ لِنَامُنَا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِانِا لِمُنْكِ مَقِدَ هِٰٰمَت הِאֻהֶל زِجِم جِح הַעָּם וְרָאָר בְלְ־הָעָם אָת־עַפָּוּד הֶעְּנָן

מְתְּוֹדְ הְאָהֶל: (פּ) וֹבוְהָאֹת בֹּוֹבנוֹן זָתֹב לָאִ וֹמִוֹתִ במטי וְאָב אָגְבוֹמִּטֹנְיִני יִמְאָבִינִי מִם טַבְּבוּיה וְמָאֵיב לְמָאָבִימָא إبَهُد إِمَالِم هُكَ مَنْهُمَ قِوْرُهُ هُكِ _ ﴿

בַּמִּגדָּג: וֹבֹאֹטַּוֹבַ לַמָּם וֹנִם_מָּגֹאַטַ שׁוֹ אַמָּב שַׁמְּצֹע מִמָּג וֹאַשַּׁע אָמָבַעַ ַ עַּנְּע נְאַטַּע לָאַ עִוּעַגְּטָּוֹנ אָת ^{, אַ}הְישׁר אַמֶּר אֵלֵי הַעַל אָת־הָטֶּם וַיּאַמֶּר מֹשֶּׁה אֶל־יָהוָָה דְּאֵה

> בּטֹבַת תַּמִּכֹּנֹא וּמִטַתַּלַן הַם לבונו המובא בהללא ללאום וְהָוֹי כַּד עָּלֵיל מֹשֶׁה לְמַשָּׁכָּנָא

> בְּתְּעַ מַשְּׁכְּנֵיה: ולומון כל ממא וסובון ובר בּמֹלֹנֹא לַאִּים בּטַּרַע מַשְּׁכָּנָא וְחָוֹן כָּל עַמָּא יַת עַמוּדַא

> מולולא לא מדו טון עמהבלא: ומהומהניה יהושע בר נון וּמְמַבְּיל יְיָ עִם מִשֶּׁה מַמְלַל עִם

> نقك قشخنفع تقنا كلفر: ממו נאט אמבט בביטב במום נאַט לא אוַדעמני נת דָּהשָער אַמָר לִי אַפַּיק יָת עַּמָּא הָדֵין נאַטר מֹשֶׁה בֶּרֶם יִיְ חַזִּי דְּאַהְּ

> > spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses

> > door. worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and pillar of cloud stand at the door of And when all the people saw the

man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Nun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the Lord spoke unto Moses

found grace in My sight. thee by name, and thou hast also with me. Yet Thou hast said: I know me know whom Thou wilt send this people; and Thou hast not let 'See, Thou sayest unto me: Bring up And Moses said unto the LORD:

בְּלֶּיִי (במדבר ז, פע), וסֿינו קורסֿ מְדבר סֿליו, כשסוסֿ קורסֿ מִדבר פּמרונו סקול מדבר בינו לביץ עלמו, וססדיוע שומע מסליי, (9) ודבר עם משה. כמו ומַדַּבֵּר עס משה. מרגומו וּמִקְמַלֵּל עס משה, שהוא כבוד השכינה, כמו וַיִּשְׁמַע הָמַ סַּקֹּול מִדַּבֵּר שנתכקס מסס: - והבישו אחרי משה. לשנת, משכי ילוד משס שכך מונעת שסשכיים תכנם מתריו לפתת מסלו:

(10) והשתחוו. לשכינס:

וכשסוא קורא מדבר, משמע שהמלך מדבר עם ההדיומ:

- שישוב אל המחנה, אמר לו אני בכעם ואחה בכעם, אם כן מי יקרבם: שווה, וכן כל הענין, וראה כל העם וחון, וללבו וקיימין. והבימו, ומשמכלין. והשמחוו, וְשָבְּיִּין. ומדרשוו, ודבר ה' אל משה שד אלה בניפן, ומשסוקס לא נדבר עמו עוד, אלא מאסל מועד: - ושב אל המחגה. מרגומו וְמָבּ לְמַשְׁרִימָּה, לפּי שסוא לצון בשמסה ובלב שלם, ואמר לו למשה שֶלְקְּפִּי בְּדְּבֶּרֶיך, ומסר לו לוחית אחרונות, וירד והחחיל ללוותן על מלאכת המשכן, ועשאוהו וגו' (שם י,ו), מס סראשונים ברצון אף סאחרונים ברצון, אמור מעחה, אמצעיים סיו בכעם. בי' בחשרי נחרצה הקב"ה לישראל . נאמר לו ועלים בבקר אל הר סיני, לקבל לוחום האחרונום, ועשה שם מ' יום, שנאמר בהם וֶשָׁלָכִי שָמַדְּמִּי בַּבֶּר ְּשְׁמֶּס וּגוּי (שמוח לבּ, ל), ועשס שם הרבעים יום ובקש רחמים, שנחמר וֶשְׁמְנַפַּל לְבָּנִי ה' וגוי (דברים ע, יח), וברחש הדש חלול בממוז נשמברו הלומות (מענית כת:), ובי"ת שרף את העגל ודן את התועאים, ובי"ע עלה, שנאתר וַיָּהִי מִשְּׁמֶבֶת וַיֹּאֹמֶר משֶׁה אֶל . אל המחנה, ומלמד לוקנים מה שלמד, והדצר הוה נהג משה מיום הכפורים עד שהוקם המשכן ולא יוחר, שהרי בשבעה עשר (II) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים. ומְמְמַנֵּנֵל עס משה: ושב אל המחנה. לאחר שנדבר עמו, סיס שב משה
- מֿדס נשס חשינות, שהרי המרח לי הַנֶּה הֶּלֹרִי בְּחֹ הֵלֵיךְ בְּעַב הֶשְׁנֶן וגו' וגס בְּןְּ יַמַׁמִינוּ לְעוֹלֶם (שם ימ, מ): ְּהַבֶּה מְּלְכִי שְׁלֵה עַלְמֶּךְ (שמום כג, כ), מין זו סודעס, שמין מני מפן בס: - ואחה אמרה ידעחיך בשם. סכרמיך משמר בני (21) ראה אחה אימר אלי. כלס, מן עיניך ולצך על דצריך, למס לומר ללי וגו' ולמס לל סודעמני וגו', ולשר למרם לי

י הוֹדְעֵּנִי נְאׁ אָת־דְּרָכֶּׁךְ וִאָּדָעֵּלְּ הוֹדְעֵנִי נָאׁ אָת־דְּרָכֶּׁךְ וִאָּדָעֵלְּ בִּי עַמְּנִי נְאֹ אָת־דְּרָכֶּׁךְ וִאָּדָעֵלְּ בִּי עַמְּיִּךְ הַנְּיִי הַנָּהִי

+ז ניאַנוֹר פַּנָי יֵלְכוּ נִהַנְתָּיִי לֶב:

ײַ נּיִּאַמֶּר אֵלְיִּר אָם־אֵיִּן פְּנֶּיִּךְּ נַאֵּמִּר הֹלְלִים אַלְ־חַּצְּלְרָנִ אָם־אֵין פְּנֶּיִּךְ נַאָּמִּר הסמנ

וּבַמָּרוּ וִנְּרֵע אֵפֿוּא בִּי־טְּצָאָרִי יּ חַן בְּעִינֶיףְ אָנָי וִנִּפְלִינִי אָנָי בְּלֶבְחָףְ עִפְּלִ-חָעָם אֲשֶׁר עַּלִ־פְּנֵי הַאָּרְמָהוּ (פּ)

בְּמֶם: בּי־מְצֶאהָ חֵן בְּעֵּינִי נָאֵדְעָּךָ הי'קצָאהָ חַן בְּעֵינִי נָאֵדְעָּךָּ היאטֶר יְהוָה אָטֶר דָּבָּרְהָּ אֶנֶטֶר

81 ניאַעַּר הַרְאֵנִי נָאַ אָּת־כְּבֹרֶדֶרְ:

« מַל־פְּנֶיף וְקְרָאָהִי בְּשֵׁם יְהַנָּה לְפְּנֵיף וְקַרָאָהִי בְשֵּׁם יְהַנָּה לְפְּנֵיף וְקְרֵָאָהִי בְשֵּׁם יְהַנָּה וְרְחַמְּהָי אֲבִי

> בולה אבי עקר עקר הקא הבין: האָשְׁפָּח בְחַמָּלוּ בְּדָלְהְּ הוּבְּף וְאָבַע בַחַמָּף בְּדִילְ בְּלְתָּף אוֹבְעָנִי כְעָּן יָה אִנְרַח יְלְתַּן אִם בְּעָן אַשְׁפָּחִית בַחָמִין

> וֹאַמִּר מֻּכֹּנִינִי טַּבַּׁר וֹאָנִים לָבַּ:

הַפְּקְנָנְא מָבָא: מְבְינִיקְרְ מְהַלְּבָא בַּינַנְא לָא הַאְמָר קְהַלְּבָא בִּינַנְא לָא

וְבְבּּיִטְּרְּ בְּמִים: אָבִי אַמְּבְּטְמֵא בְּחַמִּין אֲבָּמִי הַבִּין בְּמִלְילְמֵא אַמְּבִּיר הַאָּמָר וְיִ לְמְמִּר אַרְּ יִּיִם

נֹאַמָּר אַטִּוּנִי כְּעָּן נִי נְשָׁבָּרָי:

מׁן בַּאַנִנונם: נאַטוּן לְמֹן בַאַטוּן נאַננונם מֹלְ אַפּׁנּ נֹאָלִנוּ, בֹחָמָא בַּוֹ, לֵבְׁמָנֵּ נאָמָר אָנָא אַמְפָׁר כָּלְ מִוּכִּוֹ, מַלְ

Now therefore, I pray Thee, if I have found grace in Thy sight, show me now Thy ways, that I may know Thee, to the end that I may find grace in Thy sight; and consider that this nation is Thy people.

And He said: 'My presence shall go with thee, and I will give thee rest.'

And he said unto Him: 'If Thy presence go not with me, carry us not up hence.

St

٤t

For wherein now shall it be known that I have found grace in Thy sight, I and Thy people? is it not in that Thou goest with us, so that we are distinguished, I and Thy people, from all the people that are upon the face of the earth?

And the LORD said unto Moses: 'I will do this thing also that thou hast spoken, for thou hast found grace in My sight, and I know thee by name.'

And he said: 'Show me, I pray Thee, Thy glory.'

And He said: 'I will make all My goodness pass before thee, and will proclaim the name of the Lord to whom I will be gracious, and will show mercy on whom I will show mercy.'

(13) ועחה. אם אמת שמלאםי מן בעיניך, סודיעני גא אם דרכיך, מם שכר אתם נתון למולאי מן בעיניך: ואדעך למען אמצא חן בעיניך. ואדע בא מגמוליך, מס סיא מליאת מן שמלאםי בעיניך, ופתרון למען אמלא מן, למען אכיר כמס שכר מליאת סקו: וראה כי עמך הגוי הזה. שלא מאמר ואעשס אומך לגוי גדול, ואת אלס מעוד, כאס כי עמך סס מקדס, ואס מסאם, איני מומך על סיוללים ממללי שימקיימו, ואת משלים סשכר שלי בעס סוס מודיעני. ורבותינו דרשוםי במסכת (1.), ואני ליישב סמקראות על אופניסס ועל מדרס באתי:

(14) ויאמר פני ילכו. כמרגומו, לא משלח עוד מלאך, מני בעלמי מלך, כמו ופגיף הלבים בַּקְרָב (שמומל־ב יו, יא):

(15) ויאמר אליו. בוו לני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו מוס:

(פון) ובמה יודע אפוא. יודע מלילם סחן, סלל בלכחך עמנו, ועוד דבר לחר לני שולל ממך, שלל משרס שכינחך עוד על
 מומוח עובדי לליליס: ונפלינו אני ועמך. ונסיס מובדליס בדבר סוס מכל סעס, כמון סְפְּלְס ס' בֵּין מִקְנֵס יִשְׁרָמֵלׁ וּגו' (שמוח
 מ. ד):

(עב) אם אח הדבר הזה. שלא משרה שכינמי עול עובדי אליליס אעשה, ואין דבריי של בלעס הרשע על ידי שרייה שכינה, אלא נופל וגלוי עיניס, כגון וְשֵׁלִי דְּבֶּר יְגַבְּבּ (תְּיִבּ דְּ, בּ), שומעין על ידי שליה:

(18) האמר הראני גא את כבודך. כפס משם שסים עם כלון ודבליו מקובלים, וסופיף לשלול לסכלומו מכלים כבודו:

בֿ, לְאָ_וֹבְאָּלָ, בֹאֹבֶם וֹבֵּוֹ.: °° נְּאָמֶׁר לָאִ עוּכֹלְ לָבְאָׁע אָּעַבַּּפּוֹנִ

ווישלוים: הַבְּנִינִי אָבִי לָא וֹשִׁוֹנִוֹי אָׁנָהָא וֹאַמֹּר לָא טִכּוָל לָמִטִוֹי, וֹע אַפּֿי

and live. My face, for man shall not see Me And He said: 'Thou canst not see

لْنَمْخُكُ مَحِ_لَمُنكِ: וֹגְאַמֶּר יְהְנֶּה הַנֶּה מְקִים אַתִּי נִאַמַר יִּרְאַ אַתַר מְחִיקּן בֵּרְמִי

נְיִינְיִמְתַּבְ מִּלְ מִּלָּבְאִי

stand upon the rock. is a place by Me, and thou shalt And the LORD said: 'Behold, there

בְּנְקְרָתְ תַּאַנְרְ וְמְּכְתָי כַפָּׁוּ מְלֶיוְ בְּמִימְרָת מִנָּרָא נִאַנִּין בְּמִימְרָי יי וֹבְיִר בְּעֵּבְר בְּבִיְר וְשְׁמְתָּרְ וְיִבֵּי בְמִעְּבַר יְקְרִי וְשְׁמְתְּרָּךְ

מַלְבְּ עַר דַּאָעָבַר:

passed by. thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover glory passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My

था⊏□) (ספל פרשה סתומה בכתר ארם ימַחָּזוּן: אַבולו ופּוֹנו לָאַ וֹבֹאַנּ: (פּ) זִינ צַבְּטִיבוֹ, וֹבַלַבַמַּוֹ נְנַיַסְׁרְעִי, אָטַ כַּפָּּוּ, וְרַאָּגִים אָטַ וֹאָמְדֵּוּ, זְט צַּבְרָט וֹפַוּוּ וְטִיּוֹזִי

shall not be seen.' thou shalt see My back; but My face And I will take away My hand, and

 $\subset \sqcup_*$

בובאמנים אַמֶּר מִבַּרְהָ: הַדְּבְרִים אֲשֶׁר הְיָנִי עַל־הַלְּהָת עַל ליּחַיָּא קּדְעָאֵי דְּתַבְּרִתְּאִ: וְבְתַבְּתִּי עַל־תַלְחֹת אָת־ עַל לוּתַיָּא יָת פְּתְנָעַיָּא דַּהָווֹ לְנַ מִּנִי לְנַיִּטְ אַבְּנִיִם בְּרַאִמְנִים לְנִיִנְ אַבְנִיֹּא בְּעַרְמָאִי וֹאָבְעִיִּב ניָאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־

נאַמר יִיְ לְמִשֶּׁה פְּסָל לָךְ הָּבֵין

the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the LORD said unto Moses:

 $\Lambda IXXX$

סבמימו שלינן מוזכות כיקס (שם): שם שאחפרן לרחס. עד כאן לא הצמיחו אלא עמיס אעיה ועמיס לא אעיה, אצל צשעת מעשה אמר לו הגה אָנֹכִי בֹּרֵת בְּרִים, שיוכירו לפני רמוס ומנון, יסיו נענין, כי רממי לא בֶלִיס: וחנותי את אשר אחון. אומן פעמיס שארלס למון: ורחמתי. וכום אבום. וכפדר זה שאמה כואה אומי מעומף וקורא י"ג מדוח (ראש השנה יו:), הוי מלמד את ישראל לעשום כן, ועל ידי כל מדם עובי לפניך על סלור, ואמס לפון במערס: וקראחי בשם ה' לפניך. ללמדך מדר בקשם החמים, אף אם מכלס . מפלס, שכשנצרכת לבקש רחמים על ישראל, הוכרם לי וכום אבות, כשבור אחה שאם חמה וכום אבות אין עוד חקום, אני אעביר (19) ויאמר אני אעביר וגוי. הגיעה שעה שחראה בכנודי מה שארשה אותך לראות, לפי שאני רולה ולריך ללמדך פדר

(20) ויאמר לא חוכל וגוי. אף כשאעביר כל עובי על פניך, איני נומן לך כשוח לראום את פני:

מולס ואין עולמו מקומו: שמראס, זו פשומו. ומדרשו, על מקוס שהשכינה שם מדבר, ואומר המקוס אתי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של (12) הגה מקום אחי. בהר אשר אני מדבר עמך המיד, יש מקום מוכן לי ללרכך שאממינך שם שלא מווק, ומשם הראה מה

בכף ממש: שנמנס רשום למסבלים לסבל (מ"כ פ' ויקרא), ומרגומו וְאָבֵין בְּמֵימְרִי, כנוי סוא לדרך כבוד של מעלה, שאינו לריך למוכך עליו גַּמַל (מצלי ל, יו), פֻּגִּי קַרְמִּי וְשֶׁמִּימִי מֶיִס (יצעיס לו, כס), גורס חמ לסס: נקרת הצור. כריימ סלוכ: – ושכותי כפי. מכחן (22) בעבור כבודי. כשלעניר לפניך: בנקרת הצור. כמו סַעֵינֵי סְפֵּנְשִׁיס סָסֵס מָנַקֶר (נמדנר מו, יד), יַּקְרוּסָ עֹרֶבֵי

אחורי. סראסו קשר של מפילין: (33) והסרוחי אח כפי. וַפַעְבֵייַמ דְּבְּרַמ יֶמֶרִי, כשמממלק סנסגם כבודי מכנגד פניך, ללכם משס ולסלן: וראיח אח

שמם קרעם אומם, אמם קנה לה נייר אמר ואני אבמוצ לה בכחב ידי, כן המלך זה הקצ"ה, השפחום אלו ערב רב, והשושבין זה שלא סיס הקלקול אלא מן השפחוח, וחרלה לה, אמר לו שושבינה, כחוב לה כחובה אחרה שנקרעה הראשונה, אמר לו המלך, ילא עליה שם רע, עמד שושבינה וקרע כמובמה, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה אשמך, בדק המלך ומלא . אמה שברם הראשונים, אמה פסל לך אמרוח, משל למלך שהלך למדינם הים והניח ארוסמו עם השפחום, ממוך קלקול השפחום (I) פסל לך. סראסו מחלב סופירינון מחוך אסלו, ואמר לו ספסולם יסיס שלך, ומשס נחעשר משס סרבס: פסל לך.

ក្នុង ក្កក្កះ אָלְ-עַר סִינְיּ וְנָאָּבְעַ לְיִ מֶּם מִּלְ- בַּגַּפָּרָא

正正にお: וְעַבְּלֵרְ אַּלְ-יִרְמְּוּ אֶלְ-מִוּלְ עַבְּרָ וְעִבָּרִ לָאִ יִרְמִוּן לְשֶׁבֵּילְ מִוּרָאִ ַ אַּלְ_ַנְרָא בַּבְּלְ עַנְיִרְ נִּם עַבְּאָן לָא יִשַּׁטִוּ, בַּבְלְ מִּנְּאָ אַב מֹּנִא

χ҈⊏۲٫□∶ יְחְוָה אֹתְוֹ נִיּקַח בְּיָדוֹ שָׁנֵי כֻחָת ניעלי אָל־הַר סִינַי פַאַשֶּׁר צְנָה בַּצָּפָרָא יִסְלִיק לְטוּרָא דְסִינִי בְרַאַמְּנִים נַיַּמְבֶם מְמָּנִי בַבָּבֶר בְּבַּוֹמָאֵ ۲۰۹۲

äll vēja jīzījār iädu: إميرُ ١ إمرَّه ﴿ وَمِنْ عَالِهِ لَمَقْلًا וּיַעְבר יְהוָת וּ עַל־פְּנִיוֹ וּיִקְרָאׁ

نائظ:۵: בינ בינם מל-שלשים ומל-פַּבַּרוּ מְּנָוֹ אָבִוּת מַלְ־בָּנִים וִעַּלִּ נפּשׁע וְחַשְּאָה וְנַפַּה לָא יָנַפָּה ע רגילה) הֶסֶׁר לְאָלְפִּׁים נֹשָׁא עָּוָן נצר (בספרי תימן נצר בנו"ן

لْهُرَمُ رَهُ لَمُكُلِّ مَقِلًا لَرْتَ هُرَمَ لَهُرُمَ كُمُ نَقِطَ مَقَلًا لِهَلَ هُرُمَ

בִּידִיה הְּבֵין לוּהֵי צַּבְנַיָּצִי: لقظتره אָבֹנָנִם וּפֹסֹלְ עַבְּיוֹ לְנִינוֹי

מְּטְׁם וּנִּלְבֶּׁא בֹמִּם וְעִנְּׁע: מִמֶּנְעַ שַּׁמּּוֹ נַּלְבָּא בֹמָּמָא בּנֵּנִ: * נֵינִב וְעַנְעַ בְּמִּלְּנְ וּנִילִוֹגָּּר מִמּנִ וֹאִטִּּגְלְ וֹן בּמִּלָּנָא וֹאִטֹּמִעַר

לממבר סבון יקשום: נְחַּנָּלְאַ מַבְחֵיק רְנַּזִּ וּמַסְּגֵּי וּלַבֹא וֹנֹ וֹנֹ אֶּלְבַא בּשֹׁמֹלָא נאַלפֿר גן שָׁכִינָתְיה עַל אָפּוָתָי

ַר רְבִיעָּאַי: מֹבוֹגוֹ מֹלְ בַּנִ שַׁלְיִנַאֵּי וֹמַלְ אַבְּטֵׁן מַּכְ בְּנֵוּן וְמַּכְ בִּנִין בְּנִוּן שׁנֹבׁנוֹ לֵא מִנֹכֵּנ מֹסְׁמָּב עוָבִי לביליליו לאינייני ולבלא حَمَّانًا لَخَمُّدِيد بَخُعِيجًا فَحَع למור מובו לאלפו דרון שבוק

> :unow there to Me on the top of the mount Sinai, and present thyself come up in the morning unto And be ready by the morning, and

> that mount. let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither thee, neither let any man be seen And no man shall come up with

> his hand two tables of stone. had commanded him, and took in up unto mount Sinai, as the LORD up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone

and proclaimed the name of the cloud, and stood with him there, And the Lord descended in the

abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the Lord, merciful and him, and proclaimed: 'The Loкр, And the Lord passed by before

and unto the fourth generation.' children's children, unto the third upon the children, and upon the visiting the iniquity of the fathers by no means clear the guilty; transgression and sin; and that will generation, forgiving iniquity and keeping mercy unto the thousandth

משה, ארוסמו של הקב"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך:

(s) terf. anat:

(a) ויקרא בשם ה׳ ממרגמינן וּקְרָמֹ בִּשְׁמַל דִם׳: (5) ואיש לא יעלה עמך. סכמבונות על ידי שסיו במשומות וקתלות וקסלות, שלעם בסן עין כעס, מין לך יפס מן סלניעות:

(a) ייזי יוזי. מדם רחמים סים, אחם קודם שיחמם, ואחם לאחר שיחמא וישוב (ראש השנה יו:): אל. אף זו מדם רחמים, וכן

לשלם שכר מוב לעושי רלונו: אפים. מאריך אפו, ואינו ממהר ליפרע, שמא יעשה משובה: ורב חסד. ללריכים מסד, שאין להס זכיות כל כך: ואמח. סוא ארר (מלי אַלי אַלי לַמֶּס עַוַבְּּמָּנִי (מסליס כב, ב), ואין לומר למדם סדין למס עובמני, כך מלאםי במכילםא (שירס פ"ג): ארר

דרשו (יומא פו.), מנקס סוא לשביס ולא ינקס לשאינן שביס: 🛮 פוקד עון אבוח על בנים. כשאוחזיס מעשס אנומיסס שושה להכשים: - ונקה לא ינקה. לפי פשומו משמע, שהינו מוומר על העון לגמרי, הלה נפרע ממנו מעט מעט. ורצוחינו (ק) נוצר חסד. שהאדם עושה לפניו: לאלפים. לשני אלפים דורות. עונות, אלו הזדונות. פשעים, אלו התרזים שאדם

נַיִּשְׁהַבְּיִי

אַרְצָה וָאוֹהִי מֹשָׁה וּכָרַע עַל אַרָעָא

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

نثلاظئان ענא וֹסַבְשִׁשָּׁ בַהֹּוָלָנוּ וּלְשַּׁמָאִשְׁנוּ ق□_ظھٰں_ھِدُاءِ אָם_נֹאַ מָּגָאָטִי

מַם לַמָּג לַבַּל הוא וְהַשָּׁבוּל וו טטש להן جرتزا

and take us for Thine inheritance.' and pardon our iniquity and our sin, of us; for it is a stiffnecked people; Lord, I pray Thee, go in the midst grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಲ್ಲ†: יְהוֹה בִּי־נוֹרָא הוּא צַּעָּר צָּנִי אַמָּר אַמְּר בְקרְבֹּוּ אָת־מַצְּשָׂת יּבְכָל־הַגּוֹיָם וְרָצָּה כָל־הַעָּׂם אַהָּב לאַנדָרְאָנ בַּכַּקַיַנְאַבָּי _{ਬਥ}, ਫ਼ਫ਼ਾ ਫ਼੍ਟ੍ਰੋ-ਪੁਥ਼_ਿਂ श्रृथ़्ध्रां द़्द्रेशेत ניאמר הנה אַנכי פבת ברית

בווכ עוא בּאָלא מַבוּע מַמַּב: בּננועון וֹט מוּבֹבֹא בּנוֹ אַנוּ הממלא ווטוו כב המא באט אַטַּבּוֹנְאַנְ בַּבְלַ אַבְּהָא נִבְבַבְ כל עמָך אַעַביר פָּרִישָׁן דְּלָא נאַמָּר הַא אָנָא נִּוֹר קָנָם קָרָם

tremendous. to do with thee, that it is work of the Lord that I am about among which thou art shall see the in any nation; and all the people been wrought in all the earth, nor will do marvels, such as have not covenant; before all thy people I And He said: 'Behold, I make a

لْلَالَانُ، لُلَالٰ اللَّهُ: كيخ بالرخية المرام الموالية المرام ال הַיִּוֹם הַנְּנְיֵּ גְּהֵשׁ מִפְּנְיִּךְ אָתַר בֵיוֹ הַאָּנָא מִתְּבִירְ מִוֹ בֵּרְמָרִ אַמָּר אָנָבי מָצַּוּ אָמָר אָנָבי מָצַּוּנַ

יפֿבוּאָי וֹהְנְאָי וִיבוּסָאָי: נו אטובאו וכוהואו וטשאו מַר כַבְּיוֹת בַאָּנָא מִפַּפַּרָב וומָא

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

ىنشىر كە ھالىنچىر چىدىر

אַטַּע לְיִנוּג אַרְעָא דְאָהָ עָלִיל עַלַּיר עַנְיַלְיִי אַסְטְמָר לָבְּ בִּלְמָא טִינִוֹר לַנִּם

in the midst of thee. thou goest, lest they be for a snare inhabitants of the land whither make a covenant with the Take heed to thyself, lest thou

는건L끝L: לא מֹבְגִיםׁ פּּוֹבוּבִינִים לַמִנְצַהְה צּלְמֹא נִבּוּ לְטַפֿלְא פּוּנָבּ:

: لمانا عاضانا מּגִּרְטִּם שַׁמִּבְעוֹ וֹאָט_אַמּבוֹוּ בּׁג אַעַ־מִוְבְּחַטְם מִּמְּגֵּוּן וֹאָעַ אַבְּג יָה אַגִּינִבִּיהוֹן מַּמָרַעוּוּן

ye shall cut down their Asherim. and dash in pieces their pillars, and But ye shall break down their altars,

לממש מאום, שבמדה עובה הוא אומר נולר חקד לאלפים: בידיסס, שכבר פירש במקרא אחר לשונאי: - ועל רבעים. דור רביעי, נמלאת מדס עובה מרובה על מדת פורענות אחת

- (8) וימהר משה. כשכלס משס שכייס עובכת ושמע קול סקכילס, מיד וישתתו:
- בקשת ונפלינו אני ועמך, שלא השרה שכינתך על האומות עובדי אלילים: . אַכּלך בּדַרך, אַמס מִמְלַמ לעיניני וגוי. יש כי במקוס אַס: - ונדולחנו. יממנני לך לנמלס (מ"אַ שממן לני נמלס) מיומדת, זי סיא (9) ילך נא ה׳ בקרבנו. כמו שסגעממנו, מאמר שאמס נושא עון, ואס עס קשס עורף סוא וימרו גך, ואמרמ על ואמ פן
- שכיומי עליהם: (10) בורח בריח. על ואם: אעשה נפלאות. לשון ונפלינו, שמסיו מונדליס בוו מכל סאומות עונדי אלילים, שלא משרס
- (11) אח האמורי הוי. ו' לומות יש כלן, כי סגרגשי עמד ופנה מפניהם:
- (13) אשריו. הוא אילן שעוברים אומו:

נְהְנְהַ לַנָּא שְׁמָנִ אָל לַנָּא הָוּא: י בָּי לָאִ מְשְׁמַּחֲנֵה לְאֵלְ אַחָר בִּי

إبَرُدَا هَيَرَر هُجُرَيَنيُهِ لِيُجَادِ إِنْهُمِيا جَمَد فِهَرْمُدِياً الْأَدَجَارَا פּׁן שֹלְנִים בְּנִיתִ לְיִוְאָּב עַאָּצֶבֶא

בַּנְיִרְ צַּחַבִּי צֶּלְבִינִיבוֹן: جنود هيد، هِرَد، فإ نديد هم زْجُوَيْانُ مِخْرِثُرِر خُخُرُك زَيْرُر نُنوَد مُخَرُنُدِيا خِخْرُكُ نَنْهُمِياً

ہ پڑے تر موچہ رنج میٹشہ جہا:

בּאַבוֹב נֹגֹאַנֹ מִמָּגַבוֹנם: למוֹצֶר חַבֶּשׁ הַאָּבֶיב בִּי בְּחַבָּשׁ יְמִים תֹאַכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוּיהָדִּ אָת־חַג הַמַּצּוֹת הִשְׁמֹר שִׁבְעָּת

שَٰذَٰدُكُ قَمْكُ مِٰذِكُ لَمُنْكُ نَا يُعْلِيٰ اللَّهُ لَا يُعْلِيٰ اللَّهُ لَا يُعْلِيٰ اللَّهُ لَا يُعْلِيٰ قَ خُرِ قَمْد ثَنْهِ كِرْ لَكُرِ مِكْدُكِ خِرْ فَنَهِ لَرْدُهُ لِمِنْ لَكُمْ لِللَّهِ لَخُرْ

드.也ㅁ: خَرْبِكِ نَاهَبُكِ لَالْمِيتَدِيْدِ خَرْر oz לא הפְּהָה וַעֲרַפְּתָּוֹ כָּל בְּּלְוֹר rgạr pαir ạạ<u>r</u>n çÿn ;×α−

> אַרִי יִי קנָא שְׁמֵיה אֵל קנָּא הוא: אָבׁוּ לָא טַסִּיוָע לַמָּמָנִע מַּטִמָּוֹא

למענתהון ויקרון לף ומיכול בְּלְמָא טַלְּוֹב לַנִם לְנִשִּׁיב אַבַּמָּא

נת בַּנְדְּ בְּתַר שְעֲנֶתְיּ ללטבעו לער מענטבעו וימען

בּטַלְן בַּמִטַּבֹא לָא עַהַּבִּיגַ

لَـٰאַבֹּוּבֹא נֹפֹלִטֹא מִמָּגֹבוֹם: 下没口に収め מְבְעָא יומִין הַיכוֹל פַּטִירָא

שור וֹאָמַר: למולב שלבות בכנון לכנר

ترگفرا: טפֿרוט וֹלָא ושֹנוֹווְן בוֹבֹתּי

> name is Jealous, is a jealous God; other god; for the Lord, whose For thou shalt bow down to no

sacrifice; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they go astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they lest thou make a covenant with the

thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make unto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

Thou shalt make thee no molten

Źτ

91

Þτ

Abib thou camest out from Egypt. month Abib, for in the month thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

before Me empty. redeem. And none shall appear first-born of thy sons thou shalt shalt break its neck. All the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And the firstling of an ass thou

(+1) קנא שמו. מקנא לספרע ואינו מווחר. וזסו כל לשון קנאס, אוחו בנלחונו ופורע מעוזביו:

לבניך (עבודה זרה ת.): (15) ואכלה מובחו. כספור אמה שלין עונש בלכילמו, ולני מעלה עליך כמודה בעבודמו, שממוך כך אמה בלולוקם מבנומיו

(18) חדש האביב. מדש קּבְּכּוּר, שׁסמנומס ממנכרמ בנישולס:

בשר. לשון פתיתה, וכן פוער עיִס בַחֹשָׁיִם מֶדֹון (משלי יו, יד). תי"ו של תוכר לשון נקנה היה, מוענ על היולדת: (19) כל פטר רחם לי. נאדם: וכל מקוך חזכר וגר. וכל מקון אשר חזכר בפטר שור ושה, אשר יפטור זכר את רחמה.

עברי שסוח חמשה סלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במסכח קדושין (יו.): מלוס עליכם לסביא עולת ראיית פניס. ולפי מדרש ברייתא, מקרא יתר סוא, ומופנס לגזרס שוה, ללמד על סענקתו של עבד ישוא, ואינו מופג על הצכור, שאין צמלות בכור ראיית פניס, אלא אוהרה אחרת היא, וכשמעלו לרגל לראות, לא יראו פני ריקס, פדיינו קלוב, שנאמר ופְּדוּיַיִ מָבֶּן מֹדֶשׁ מִפְּבֶּס (במדבר יח, מו): ולא יראו פני ריקם. לפי פשומו של מקרא, דבר בפני עלמו לבעלים: וערפחו. עורפו בקופיץ, סוא ספפיד ממון כהן, לפיכך יופפד ממונו: כל בכור בגיך חפדה. המעה פלעים (02) ופטר חמור. ולא שאר נסמס עמאס: - חפרה בשה. נומן שס לכסן, וסוא מולין ביד כסן, ופטר מנותר מומר בעבודס

נמים הַעַּבֹר וּבַיִּוֹם שָׁהָא יוֹמִין הִפְּלַח וּבְיוֹמָא

יבַקּצָיר הַשְּׁבְּת: בְּבַבְיהַ שְּבִיעַאָּב

تَشَرُّك: קציר המים וְחַל הֵאַסִּיף הְקוּפָּת בִּפּוּרֵי הַצָּד הִמִּיץ וְחַנָּאּ הְכִּנְשֶׁא בְּמִפְּקַה דְשָׁהָא:

ڰٚڔ۩؞ڹۿ۪ڶڰڔ: וְכְּוּרְףׁ אֶתְ פְּנֵנְ הֵאְרָן וּ יְהְנָה דְּכִּירָף בֵּדָם רְבּוֹן עְלְמָא יִי مَكْرِم خَمْمُنَا حَمَٰلَنَا تَلَهُنِ خُكِ فَكِنَا نَفْنَا خَمَنَهُ نَفَنَانِا خَكِ

שְׁלָתֵה פֹּתֹּלִוּם בַּאָּלִים: كَالْ لِمُنْ الْمُنْ لِلْمُنْ الْمُنْ الْمُعِلِي الْمُعْلِقِلْمُ لِلْمِنْ الْمُنْ لِلْمُلِلْمُ لِلْمُلِلْمُ لِلْمُلِلْمُ لِلْمُعْلِلْم يَابِطِهِ جُنِّ جُمَّ خِيْدٍ خِيْدٍ خِيْدٍ خُرِيَةً خَيْدً tz ĹĽĹŪĊŮ, ۼڷۦڋڿڮٳ<u>ٙ</u>

TĒQT: וְלֵאֵרְיָלֵין לַבְּּקָר זָבַר חַג וָלָא יִבִיתוּן לְצַּפְּרָא תַּרְבֵּי הְפְסָרוּ: נְלְאֵרְיִלְיוּ יַ לְאָרְהַשְּׁתַטַ עַּלְ חְטֵּאְ דַּם וֹבְתָי לְאַ הִפּוֹס עַּלְ חֲמִיעַ דַּם פּּסְחִי

לָבְׁי בַּנְבְלֵב אָמֶּנְי: (פּ)

ַנְּעַרְ מְּבְּׁמָּעְ עַּמְּמֶּהְעַ לְּבְּ בִּכּנִיבֵר, נְעַנָּא בְּמָּבנּמָנָא עַמְּבָּנִג לְבַּ

יִבְחָצֶרְא הְנוּחַ:

אָלִבֹא בְּוֹמִּבְאַי:

كَيْنَانُهُم كَلُم لَذُ يُحْرَفُكُ ני אַבְעָּרְ בְּטִסְּקָרָ וואָב וֹאַפֿטּו נֹט טַּטוּמָב וֹלָא נֹטַמֶּיִב مُخَدِّبُكُ كُدِّد كُلْمُدِّيكُ مَمْمُنا مَا كَلْمُكَ

בּית יְהְוָה אֶלְהָיִר לֹאְ־הָבָשָׁל מַקְּדִּשְׁאַ בִּינִ אֶלְהָוּ לָאִ מִיכְּלְוּוּ יי באְהָּית בְּבּוּרֵי צַּרְטֵּרְיִּ הְבִּירִ בִּישׁ בְּבּוּרֵי צַּרְטֶּרְ הַּבְּירֵי בְּבִית בְּבִּירִ צַּרְטֶּרְ

בשר בחלב:

shalt rest. plowing time and in harvest thou seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

17

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

the God of Israel. males appear before the Lord GoD, Three times in the year shall all thy

times in the year. before the Lord thy God three land, when thou goest up to appear neither shall any man cover thy thee, and enlarge thy borders; For I will east out nations before

.gainrom feast of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the Lord thy God. Thou shalt not thou shalt bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

מריש רשום אף קליר רשום, ילא קליר סעומר שסוא מלוס, ודומס את סשבת: שסרי כבר נאמר שְׁדְּךְּ לֹא מִוְבֶש וגוי (ויקרא כס, ד). ויש אומריס שאינו מדבר אלא בשבת, ומריש וקליר שהוזכר בו לומר לך, מס וביוס סשביעי משבות, ועבודת ו'סימיס שסתרתי לך, יש שנס שסתריש וסקליר אפור, ואין לריך לומר תריש וקליר של שביעית, - סנכנס לשביעית וקליר של שביעית סיולה למולהי שביעית, ללמדך שמוסיפין מחול על סקדש, וכך משמעו, ששח ימיס חעבוד (וב) בחריש ובקציר חשבות. למס נוכר מריש וקליר, יש מרבומינו אומריס (ראש השנה מ.), על מריש של ערב שביעית

וו לשון סכנסס לבים, כמו וַשְׁמַפְּמֹּו שֶׁל מֹוּךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב): חקופה השנה. שסיח בחורת סשנס, במחלת סשנס סבחס: למקדש, כי מנסם סעומר סבלס בפסח, מן סשעוריס סילו: – ודוג האסיף. בומן שלמס לוסף מבולמך מן סשדס לבים. למיפס (22) בכורי קציר חמים. שלמה מגיל גו שמי הלמה מן החמיה. בכורם שהיל מנחה רלשונה הגלה מן החדש של חמיה

(ES) כל זכורך. כל סוכריס שבך. סרבס מלום במורס ואמרו ונכפלו, ויש מסס שלש פעמיס וארבע, למייב ולענוש על מנין תקופת. לשון מסינס וסקפס:

(אב) אוריש. כמרגומו שַׁמָרֶדְּ, וכן סְמַלְבָשׁ (דבריס בּ, לֹמ), וכן וַיּוּבֶשׁ מָסְמֶתְרִי (במדבר כת, לב), לשון גירושין: והרחבתי לאוין שבהם, ועל מנין עשה שבהם:

ולא ילין. כמכגומו, פֿין לינס מועלם ברפֿש סמובה, ופֿין לינס פֿלפֿ בעמוד סשמר: - זבח חג הפסח. פֿמוריי, ומכפֿן פֿמס (25) לא חשחש וגרי. לא משמע את הפקח ועדיין ממן קייס, אוהרה לשומע, או לוורק, או לאחד מגני חבורה (פקחים קג.): אח גבלך. ואמס רמוק מנים סבמירס, ואינך יכול לראום לפני ממיד, לכך אני קובע לך עלעס רגליס סללו:

(12) ראשיה בכורי אדמחך. משנעת המינין האמורים נשנת הליל, שֶׁכֶן מִשֶּׁה וּשְׁעַבָּי וָנֶשֶּׁן וּגוי (דנרים ה, ה), וּדְבָּשׁי, למד לכל הקטר חלבים ואברים:

אַטַבְּ בָּרִית וְאָת־יִשְׂרָאֵל: עַל־פָּיו הַדְּבְרָים הָאֵלֶה פְּרָחִי פְּהָנְעִי פְּהָנְעִיִּא הָאִלֵּין גִּּזָרִית עַשְּׁרָ כן לְךְ אֶת־תַדְּבְרָוֹם תָאֵלֶת בֻּי פִּתְּנִמִּנְא תָאִלֶּוֹ אֲבִי עַלְ מִיעַר _{שנימי} ניְּאמֶר יְהֹנְהֹ אֶל מֹשֶׁה בְּקְבֹר נַאֲמַר יִיָּ לְמִשֶּׁה בְּחִיב לְךְּ יָה

אַמְבֶר תַּבְּבֶרִים: על־הַלָּחָת אָת דִּבְרֵי הַבְּרִית אַלְּגְ וּמִוֹם גָאַ חֻּטִּׁיִר וּנְבְּתַּר לְאָ אָבָּגְ וּמִּוֹא לָאְ חִּטִּוּ וּבְּתַּר יים וֹאַנְבֹּהֹים לְּיִלְיִו לְטִׁם לְאִ יֹמִׁמִו וֹאִנִבֹּהֹו ֹלְיִלְוֹן לְטִמֹא

זבה לו לבן הור פנו הדברו בְּרִדְּתִּי מִוֹדְהָרִ יִּמִשָּׁה לְאִּ־ פַּ װְשְׁנֵּי כֻּחָת הְעָהַתְ בְּיַד מֹשֶׁה וַיְהִי בְּרֶדֶת מֹשֶׁרֹ מֵהַר סִינַּי

וּוֹובֹאוּ מֹנֹאָם אֹלָוו: אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה קָרָן עַּוֹר פְּנְיֵוֹ

ניִדבָר מֹשֶׁר אֲלַהֶם: هَلَالًا لَحُرِـ لَاثُمْهُمُ لَا خُمْلًا هَلَالًا أَحْرِ لَحُلَاثُهُ خَحْدَهُمْ فَع رَبْطُرُهُ هُكَيْتُ مِنْهُد رَبْهُد هُكُرُر يَظُدُهُ خُدِياً مَهْد يُطْد خُزْنَيد

אַנוֹן בְּנַר סִינְי: ווּצַוֹּם אֵתְ כָּלְ־אֲשֶׁר דִּבָּר יְהְנָה

לום וֹמִם וֹמֶּבֹאָנ:

ממובא פּטִילִמון: מכן בונוגא גע פּטַלמו טַנְמָא וֹנְינִי שָּׁם מֹם נְּעַנָּיַע אַבְּבּמֹנִם וַעַּוֹנִי טַמָּו עַבָּה וֹנִ אַבַּבּמֹנוּ

ווו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּמַלְלוּהָיה מובא ומְמֵּע לָא גֹבת אָבוּ סִנִי בּירָא דַּמֹשֶׁר בְּמִיחָמִיה מִן בְּסִינֵי וּהְבֵין לְיִבוּי בְּסָבַרוּתַא וַהַנְה כַּד נְחַת מֹשֶּה מִפּוּרָא

خٰلٰتٰٰہٰٰٰٰ: באַפּוִטִי יבְטִילִי מִלְאִטְלַבְרָא יָת משֶה וְהָא סְגִי זִיו יְקְּרָא تزله هَلَابًا لَحُمْ فَدُرٌ نَشِلُهُمْ لَلَّهُ هَلَابًا لَحُمْ فَدًا نَشِلُهُمْ

انوج'رל משֶׁה שִּמְהוֹן:

יפַּבּיידוון יַנו כָּל لْمُلَادِ، حَالِ لَالْمُو خَرِ خَتْرَ نَمُلَمُ لِحُنَدِ فَا مُنْظَلَحِو خَرْ خَتَرَ

> with Israel.' made a covenant with thee and the tenor of these words I have Write thou these words, for after And the LORD said unto Moses:

words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the Lord

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

to come nigh him. forth beams; and they were afraid behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

and Moses spoke to them. congregation returned unto him; Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

mount Sinai. LORD had spoken with him in in commandment all that the Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

שגדי סמס כל יונקיס במשמע: בחלב אמו. פרט לעוף, שאין לו חלב אס, שאין איסורו מן המורה אלא מדברי סופרים: לאימור בישול (מולין קמו:): - גדר: כל ולד רך במשמע, ואף עגל וכבש, ממס שסולרך לפרש בכמס מקומות גדי עויס, למדת הוא דבש ממריס: - לא חבשל גדי. אוהרה לבשר וחלב, ושלשה פעמים כמוב במורה, אחד לאכילה, ואחד להנאה, ואחד

(עב) את הדברים האלה. ולא אמס רשלי לכמוב מורס שבעל פס:

ומסיכן וכס משס לקרני ססוד, רבומינו אמרו מן סמערס, שנמן סקב"ס ידו על פניו, שנאמר וְשַׁפֹּמִי בַפִּי (שמומ לג, כב): (92) ויהי בהדת משה. כשסביל לומות למכונות ביום סכפורים: בי קרן. לעון קרנים, שסלור מבסיק ובולע כמין קרן.

משם סיו מרמיעים ומודעועים: ים' פְּחֵׁשׁ חֹבֶנֶּת בְּרחִשׁ קַסְר לְשִינִי בְּנֵי יִשְׁרְחֵבֹּ (שמוח כד, יו), ולח ירחים ולה מודעועים, ומשעשו חֹת העגל, חֹף מקרני הודו של (30) וייראו מגשת אליו. בא וראס כמס גדולס כחס של עבירס, שעד שלא פשמו ידיסס בעבירס מסו אומר, וַמַרְמֵס בְּצִוּד

(13) הנשאים בעדה. כמו נשימי סעדס: וידבר משה אליהם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סוא כל סענין סוס:

(28) ואחרי כן נגשו. אחר שלמד לוקנים, חוזר ומלמד ספרשה או ססלכה לישראל. חנו רבנן, כילד שדר המשנה, משה היה

מַלַבַּלוּנו מַסְנוֹנוי: מפמיר ווָבָל מֹשֶּׁה מִזַּבֶּר אִמָּם וּיִתַּן וִשֶּׁרִגִּ מִשֶּׁה מִלְּמַלְא עִּמָּהוֹן

نْ لِمُكْمَ كُلُ لَا كُمُّكُ لَا كُمُّ لَا كُمُّ لَا يُخْلُكُ اللَّهُ لَا يُخْلُكُ اللَّهُ لَا يُخْلُكُ اللَّ מאַנו וֹנֹאָא וֹצַבּׁרְ אָּלְבַּנֹנִ אָפּּנִ מַּ מַבְּ מַפְּלֵנִי וֹנִפּּיַל וּמִתְּבֶּיִלְ י⁺⁵ אָהְוֹ יָסָיר אָת־הַשַּׁסְנֶה עַד־ לְעַלְּלְא עִמֵּיה עַעְּדִּי יָח בַּיִּתְ נְבְבָאָ מָמֶּע לְפְּנֵגְי וְעַוֹּע לְגַבַּר וְכַּד עָלֵיל מִשָּׁע לְקְּדָם יִי

בּאָוּ לְדַבֶּר אָטִוּ: (ס) משֶׁה אָת־הַמַּסְנָהֹ עַל־פְּנְיוּ עַד־ וּמְתִיב משֶׁה יָת בֵּית אַפֵּי עַל פמיקים בַּי קרוֹ עִיר פְּנֵי מִשֶּׁה וְהַשִּׁיב צְּרֵי סְּנִי זִיוֹ יְקָרָא דְצִפּי מֹשֶּׁה

וְיהַב עַל אַפּוֹהִי בֵּית אַפֵּי:

מם לני ושֶׁבְאֵל וָת דְּמִּהָפַּפַּד:

אַפּוִנִי עַר דְּעָלֵילֹ לְעַלָּלָא لْلَهُ، خُرْدَ بَهْدِ عَلَى فَرْدُ مِهْدَ لَيْهُدَ لَيْهَا خَرْدُ بَهْدُ عَجْدُ لِيهُدَ

> on his face. speaking with them, he put a veil And when Moses had done

that which he was commanded. spoke unto the children of Israel came out; and he came out; and him, he took the veil off, until he LORD that He might speak with But when Moses went in before the

face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

Tarah, Maftir and Haftara are on page 240. The Haftarah is I Kings 18:1 – 18:39 on page 221. Sepharadim read I Kings 18:20 – 18:39. On Shabbat

ַלְעַשְׁתְּאִנְיִם: הַדְּבְרִים אֲשֶׁרְצְנָה יְהְנָה פְּהָנְמִיִּא דְפּקּיד יִיְ לְטָעֵבּר ردوم بَهْدِيْج يَرْهُوْد يُحَرِّيْنَ يُحَرِّيْنَ يَجْدُد بَهْدِيْدَ نِهُوْد جُدِيْل هَذِياً ניקהַל משָׁה אָת־כְּל־עַּגָרָת בְּנֵי וּכְנַשׁ משָׁה יָת כָּלְ בְּנִשְׁתְּא

מְהַבְּעִוּכִים בּוֹנִם עַהַּבּעׁנּי (פּ)

י לאַ עֹבַעַּרָוּ

בָוֹ מְלְאַבֶּת יִּימֶת:

نظفيح שַּבָּת שַבְּתִּוֹנְת בְּלְתִנְנְת בְּלְתִנְנְת בְּלְתִנְנְת בְּלְתִנְנְת בְּלְתִנְנְת בְּלְתִנְנְת בְּלִת עַבְּרִתְנְתְּ י וְבַנִּיִם הַשְּׁבִיעִּי יִהְנָה לְבֶם קָּדָשׁ וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאַה יָהִי לְכוֹן שבת שבתוי ליהוה כל המימה מבת שבתוי ליהוה כל המימה מַּמָּט נְמִים הַ הַּמְּשָׁר מְלְאַכְּרִ שְּׁמָּא יִמִּין הַּהְיִּרָ עַּבְיִרְ עָּבְיִרָּ עָּבְיִרָּ

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any a holy day, a sabbath of solemn rest the seventh day there shall be to you

Six days shall work be done, but on

are the words which the Lord hath

Israel, and said unto them: 'These

To negregation of the children of

And Moses assembled all the

commanded, that ye should do

your habitations upon the sabbath Ye shall kindle no fire throughout

כדלימל בעירובין (נד:): נכנסו כל סעס, שנה להם משה פרקס, נמלא ביד כל העם אי, ביד הזקנים בי, ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן ארבעה וכרי, נסמלקו הם, ישב אלעור לימין משה ואיחמר לשמאל אהרן, נכנסו וקנים, שנה להם משה פרקם, נסמלקו וקנים ישבו ללדדין, לומד מפי הגבורה, נכנס אהרן, שנה לו משה פרקו, נסחלק אהרן וישב לו לשמאל משה, נכנסו בניו, שנה להם משה פרקם,

מושבוניכון בוומא בשבתא:

לכלע לא טובודעו אישטא לכץ

ילה בלה מסוה: יוונו הכל מהם, היה נותן המתוה כנגדן, ונועלו בשעה שהיה מדבר עה ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאתו, ובלאתו קא מסום לאפה, לשון הבמה, היה מסחכל בה, אף כאן מסוה, בגד הניתן כנגד הפרלוף ובית העינים, ולכבוד קרני ההוד שלא (33) ויהן על פניו מסוד. כמרגומו בֵּימ מַפֵּי, לשון מרמי סום בגמרם מְנֵי לְבָּח (כמובום פב:), ועוד בכמובום (ם.), סוס

- (48) ודבר אל בני ישראל. וכלו קרני סטוד בפניו, וכשסול מסמלק מסס:
- (35) והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר אתו. וכשנה לדנר המו נועלו מעל פניו:
- פּי דבורו, ומרגומו וְפַֿבְנֵשׁ: (I) ויקהל משה. למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל, שאינו אומף אנשים בידים, אלא הן נאספים על
- (2) ששה ימים. הקדים להם אוהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דותה את השבת:

 ΛXXX

33

τΔτ

(5) לא חבערו אש. יש מרצומינו מומריס, סצערס ללמו ינמם, ויש מומריס למלק ינמם (סנסדרין לס:, יצמום ו:): خُر_حَذُن لَهُن كُنُه نَفْتُ نَفْتُنه: בְּלְ מְנִיהִי וְיָה לְחֵים אַפּּיָּא: vessels, and the showbread; י אַט_עַהְּבְעוֹן וֹאָט_כַּבְּיוּן וֹאָט_ זָט בּּטוּנִא וֹנִט ֹאָנוּטוָנִי, וֹנִט the table, and its staves, and all its FĢĻĢX: بَوَفِرُهُ لَا يُهُم قِرُكِم بَفِيْكِ: נע כֿפּוּבעֿא נוֹע פֿבוּבעֿא ark-cover, and the veil of the אָנוַ נְיִאָרָן zτ וֹאָט_בֿבַּינוּ יַנון אָרונָא ווָת אָריחוֹה, the ark, and the staves thereof, the **¾בונו:** אָטַבּבוּיִםוֹ אָטַבּמַבּוֹיִוּ וֹאָטַב מְּבְרוֹהִי עַמִּירוֹהִי וְסְמְּבוֹהִי: its bars, its pillars, and its sockets; ישראל מקסהו אָת־קָרְסִיוֹ וְאָת־קָרְשִׁיוֹ יָת עַשְׁבָּנָא יָת פְּרָסִיה יָיָת חופָאֵיה פּוּרְפּוֹהִי דַּפּוֹהִי covering, its clasps, and its boards, ڠؚٮٮٮٙڟۿڿڶ۩ٚٮۼؗؾڮڔۦڶۿٮ the tabernacle, its tent, and its אָת בְּלְ־אֲשֶׁר צַּוָּה יְהְוָה: that the Lord hath commanded: לנהבעו זנו כב בפפוע ול: among you come, and make all י וֹכֹּלְ שַׁכֹּם בֶּרְ פַּׁבִּם וֹבָּאִי וֹנֹהְאָי וֹכֹּלְ שַכִּימִי לְפָּא צַּבְּׁכִּוּן הִינִוּן And let every wise-hearted man וְבְּחוּשְׁנָא: جُهُونِد نُحَانِهُا: breastplate. אַהְלִמוּטֹא לְהַפֹּֿהֹא דֹאִיפוּגֹא set, for the ephod, and for the 6 וֹאַבֹנוֹ_מֻנִם וֹאַבֹנוֹ لاذكار لهجزر ににしなる and onyx stones, and stones to be בוסְמָיָא: تونېئد ړځېۈپد توېاد: 八口は日 **レロニロン** こくさはには the anointing oil, and for the sweet » بَهُمُا حَفَيْنِد بَجَمُمْنِ خُهُمْاً » וממוא לאַנורותא ובוסמיא and oil for the light, and spices for שַׁבַּבְּים נַלְּגָר הַמָּבִים: סַבְינוֹא וֹאָמֵּו הַּהָּוֹ! sealskins, and acacia-wood; ל וֹמְנְע אֵנְלֶם מֹאֹבְמֹנִם וֹמְנִע נִמָּהָבִּי בַּבְּבַבִי מֹסְׁפָּבִי נִתְּהָבִּי and rams' skins dyed red, and נמֹמ נֹמגַּים: ובוץ ומַעָּזֵי: and fine linen, and goats' hair; ° เป๋ב๊לִט וֹאּבׁנֹמֹן וֹטוִלְמֹּט מִּזֹּוֹ, וֹטַבֹּלָא וֹאּבׁנֹוֹא יִגֹּבֹת וֹעִיָב. and blue, and purple, and scarlet, silver, and brass; إَرَافِكُمْ يَزْلُمُمْ: יְהְוָה זְהֶב וְבֶּפֶף וּנְחִשֶׁת: יְהְ אַפְּרְשְׁוּהָא בֵּרָם וִיְ דַּהְבָּא it, the Lord's offering: gold, and לְנַיִב לְבַּוֹ יְבִיאֶּהָ אָת הְרוּמָת is of a willing heart, let him bring ל כל הוקרעי לביה נותי offering unto the Lorp, whosoever קהו מַאִּהְבֶם הָרוּמָה לֵיהנָה כַּל סבו מוכון אפרשוקא פרם Take ye from among you an בְּנְר יְרוֹנְר לֵאִמְר: בפלוד ון למומר: which the Lord commanded, نْشِلْكُمْ كُمْضِد ٱلْدَانَةُ أِدَا لِمُشْدِدٍ نَشِلْهُمْ كُمُنْمَدَ قَبَا فَنَائِمُهُ Israel, saying: 'This is the thing To nerelida edt de children of رَيْهِمُد مِشِد عُكِ خُكِ غُلَان خُرْد - يَعْمَد مِشِد كُحُمْ خَرْضُعْهُ يَـحُرُدُ And Moses spoke unto all the

(21) ואח פרוכח המסך. פרוכח המחילה. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך ומכך, וכן שַׁכְּמָּ בַּעַדֹוּ (תֿיוּב תֹּ

(11) אח חמשכן. יריעות סתתתונות סגרלות בתוכו קרויס משכן: אח אהלו. סיל לסל יריעות עויס סעשוילגג: ואח

(a) גדיב לבו. על שם שלפו נדפו קרוי נדיב לב. כפר פירשמי נדפת המשכן ומלהכתו במקום לווהמם:

ו), סְנְנִי שָׁךְ מֶׁמ דַּרְבֶּךְ (סִושׁע בֹּ, מֹ):

מכסהו. מכקס עורות הילים והתחשים:

(ד) זה הדבר אשר צוה ה׳. לי לממר לכס:

देव्या प्रविदेशः 正置证口 iżu_dóĿ ិះ ន្រុក ឃុំជូវ ក្មុឃុំកុំក ន្រុក ភុម័ក្រក וֹאָטַ מִוֹלַטַ נַפַּמָבָע וֹאָטַ בַּבָּגוּ וְאָטַ בְּנִבְמָיִהַ וְאָטַ מֵּמֶן הַפָּאָנֶב: וְאָת־מְנֹרֶת הַמְּאָוֹר וְאָת־בֶּלֶיהְ

جَازًا: ⁶¹ הַנְּלִשֶׁת אֲשֶׁר־לֹּוֹ אֶת־בַּדֶּיִּר דִּנְחָשָׁא דִּילִיה יָת צֵּרִיחוֹהִי אָתוּ מִוְּבָּח הַעַּלְּה וְאֶת־מִלְבָּר יִת עַדְבְּחָא דַּעַלְהָא וְיָה סְרָדָא

ㅁㅁ볶다: וֹאָעַ אַבוֹנִיעַ נִאָּעַ בִּסְבַּ הָּהַבַּ אָט אַלְהָּגְּר אָטַ־עַּהָּהָּרָי

בְּחַבֶּר וְאֶת־מֵיהְבִיהָם: אָר־יִהְלָה הַמִּשְׁבֶּן וְאָר־יִהְלָה

لْمُن خَدُدٌ خُدُد كُمُنا ذُحَتَا: אָת־בִּנְדֵי תַּלְּדֶשׁ לְאַתְּרָן תַכּּתָוֹ ڠٮڂڒڐ؞ٮۿؚڷٮڂۿڷٮڂۿڐٮڟڴؚڷۿ

प्रदेवार प्रक्षाः °° ניגאאו פֿלְהַלְּעוֹ דְּלֵוֹ..וֹמְּנִאֹלְ וּוֹפַּלוּ פַּלְ בִּוֹמְטֹא צַּבְּוֹנִ

מַבְּבְרַנְיִ וּלְבִנְבֵי, תַּלְבָתְה: לְהָלֶאכִים אָבִיל מוֹעֵד וּלְכָּלְ_ אתו הביאו אָת־קְרוּטָת יְהוָה מיי לבו וכל אַשֶּׁר נִדְרָה רוּהוֹוּ וֹנְבֵאנ בַּל_אָנְהָ

> מָנָרָא וְיָת בּוְצִינָרָא וְיָת מִשְׁרָא ונים מִלְנִים בּאַנִינִינִי וּנִים

> liu ėlėk lūlāx jūla בבוטא ווט למבט כוסמוא וֹנִים אַנִיחוה, וָנָה מִשְּׁהָא ונת עדְבְּחָא דַקְטַבֶּת בּוּסְעַנָּא

וֹנִט כֹּל מְנִיהִי נִט כִּיּנִבֹא וֹנִט

ונים סמכהא וים פרסא דהרע יָם סְרָבֵי בְּרְקָא יָם עַּמִּידְוָהִי

ונת אַמינִיהון: ונע ספג תּמָּכֹּוֹא וֹנִע ספג בַּבַעֹא

יָח לְבוּשֵׁר שִׁמּוּשָׁא לְשַּׁמָשָׁא

בְנִיהִי לְשַׁמְּשָׁאִ: לְאַנְיוֹן כִּנִיֹא וֹנִט לְדוּהָה בַּלוּדִשְׁא נְת לְבוּשֵׁי קוּדִשְׁא

נשְּׁבַאָּכְ מִן בַּבְרם מִמָּבי:

פּוּלְטַבְּיהַ וֹלְלְבִיהָּ לוּבְהָא: לְהֹבֹינִע מַהְבּן וֹמִלֹא יַלְכֹּלְ אַנענאַנ וֹע אַפּּבְּאָנִעֹא פֿבַבּם וֹנֹ וְכֹל דְּצַּשְׁלֵימָת רוּחֵיה עִּמֶּיה וּאַּעוּ כֹּלְ עָּבור דְּאַנְרָעִה לְבָּיה

> the oil for the light; and its vessels, and its lamps, and the candlestick also for the light,

staves, and the anointing oil, and and the altar of incense, and its

tabernacle; for the door, at the door of the the sweet incense, and the screen

its vessels, the laver and its base; grating of brass, its staves, and all the altar of burnt-offering, with its

and the screen for the gate of the pillars thereof, and their sockets, the hangings of the court, the

pins of the court, and their cords; the pins of the tabernacle, and the

minister in the priest's office.' and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place, the the plaited garments, for

children of Israel departed from the And all the congregation of the

presence of Moses.

07

81

91

Sī

Þτ

contr:

for the holy garments. and for all the service thereof, and the work of the tent of meeting, brought the LORD's offering, for whom his spirit made willing, and heart stirred him up, and every one And they came, every one whose

(13) לחם הפנים. כנר פירשמי, על שם שקיו לו פנים לכאן ולכאן, שקיק עשוי כמין מינה פרולה:

אף סוא זכיך מכמי לב, שסוא משונס משאר שמניס, כמו שמפורש במנחות (פו.), מגרגרו בראש סזים, וסוא כמים ווך: (14) ואח כליה. מלקמיס ומחמומ: נרוחיה. לוליני"ש בלע"ו, בויכיס שם שמן והפמילום ומונין בקו: ואח שמן המאור.

(15) מסך הפתח. וילון שלפני סמורת, שלה סיו שם קרשים ולה יריעות:

פרוש ללד סמורה עשרים אמה אמלעיות, של רוחב החלר שהיה המשים רחב, וסחומין הימנו ללד לפון מ"ו אמה, וכן לדרום, (עב) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כלן לשון וכר ולשון נקבס, וכן דבריס סרבס: ואח מסך שער החצר. וילון

(13) יחדות. למקוע ולקצור בסס סופי סיריעות בתרן, צלה ינועו ברות: מיחדיהם. הבלים לקצור: בולמר וַמַמֵב עָבְׁבֵס מַמֶּס קַלְעִיס לַכְּמָף (שמות כו, יד):

(19) בגדי השרד. לכסום האכון והשלמן והמנורה והמוצחות בשעת סילוק מסעות:

וְּהַב כַיהוְה: כב לְבַוֹב כַב עַבְּיַאוּ עַוֹע וֹנָנִים בְּאִטְרָעִיּ לְבָּיִה אָיִנִיאוּ שְׁיִרִּין رَبْتِهِ لِنُهُّرُهُ، لَ مَر لِيَّهُمُ لَ خُر السَّلِ اللهُ لَائِمُ مَر لِهُمْ حَرِ

וֹכֹּלְ אֶׁיִחְ אַמְּוֹר עַוֹּנִלְ טְׁוּנִפָּׁע בְּוֹבְעַיִ נִּלְּגְ עִּבְּרֵ בַּאָּבִּנִם נְטְבֶּעְ וְכִימָּוְ כְּלְ בְּלֵוּ זְטְרֵ וְמָבּוּן וְמִיבָוֹ יִמְטְוָב כָּלְ מָוֹ

יבוא ומֹהֹוּ, ומֹהֹכּו בַּבַבוּ שַׁכֹלָא וֹאַבֹּנוֹלָא וּאַבֿת וַבוְנִבּי דאשהכח עמיה

מְאָבְעָים וְעַרָת הְחָשָׁהַ הַבְּרָאַנּ: ialu שׁכֹּבִשׁ וֹאַבׁיּמֹוֹ וֹעוִבַּמִּע חָּנִי. אַמֻּ∟ַנֹטִבּאַ

בּלְ מֵּוֹיִם הַּוֹרִימִת בַּמָּוֹלְ יּנְיוֹשָׁת בָּלְ צַּאָבִים אָבְמִנִת בְּסָּוּ יּנְחָשָּ %.ロ.%:

לְכַּלְ מְלֵאִכִּע עַהְּדָּבָע עַבְּיאָנִי אַמֶּע נֹמִלָּא אִטְוָ הֹֹבָּגֹ מִסָּוֹם בְּ בַבְּגאַנ אָט טַבוּמָט גַּבוֹיָנ וֹכָל אָנטָגאַנ זָט אַפּבֹמּנִטֹא צַבָּם ; ַּ

לַכַּׁלְ מְּבִידַת פּוּלְטִוֹא אָיתִיאוּ: נכל האשתכח עמיה אַעי שמין

וֹאֶּע_וַמֶּמֵ: וֹאָטַ עַּׁאַבְנְּטָּן אָטַ טוָכַמָּט וַאָּנִי שְׁנִי נִיְבָּיִאִי מִשְׁנֶוֹר אֶחִ־חַהְּבֶלֶת וֹכַל־אַשָּׁה חַכְּמַת־לֶב בְּיָהֶיִי

נְיַ עַּבְלָא וֹנִע אַבְּעָּוֹנָא נִע הַבַּת בּידַהָא מְּוֹלָא ימִיתַן כַּד עַּוֹיִל וֹכֹא אַטַּטֹא חַכּּוּמִע לָבָּא

זְהורִי וְיָת בּוּצְא:

אָטְנְה בְּחַבְּטְּה שָׁנִי אָת־הַעִּיִּים: لَٰجُح ـ עَוֹּהָאִם אֲהֶב וֹהָאִא خِדْل

מַעַּוְיָא: וכל להוֹא באטבה. לבינו

نَحَالَهُ! لْمُن مَكْثَرُ لَاقَاذُهُمُ لَا كُمُطَالِكُ كَيْلًا مُكْثَرًا مُشَرِّمَيْنَهُ וְבִּלְּבְבָּלִא אָנִיאָנְאָנִיאַבְלָּוֹ, בַּמְּבַם וְבַבְּבַלָּא אָנִיגִּאָנִ זִּיִר אַבְּנָּ

كِمَقَامُهُ خَيْرَةِيكُمُ يَخُلِيمُونُهُ:

the Lord. brought an offering of gold unto of gold; even every man that signet-rings, and girdles, all jewels nose-rings, and ear-rings, and willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and tound blue, and purple, and scarlet, And every man, with whom was

service, brought it. acacia-wood for any work of the man, with whom was found the LORD's offering; and every offering of silver and brass brought Every one that did set apart an

the scarlet, and the fine linen. had spun, the blue, and the purple, hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were

goats' hair. stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

the ephod, and for the breastplate; stones, and the stones to be set, for And the rulers brought the onyx

Lτ

Q7

SZ

לאשה, ורצומינו פירשו שם כומו, כאן מקום ומה: . אם העזים): - חח. היא הכשיט של והב עגול, נסון על הזכוע, והוא הלמיד: - וכומז. כלי זהב הוא, נסון כנגד אומו מקום בְּבְּבַנְיֹם, כמו שממהגס לעיל מיניס, רק ממהגס וּמַיִימָן, ורלס לומר שסבימו חח ונוס בעודן על סנשיס, כמו שכחב רש"י על עוו (22) על הגשים. עם הנשים, וסמוכין אליהם. (מה שהחרגום הניח על כפשומו, משום דלא מחרגם ויצאו האנשים וַאָּמוֹ

(ES) וכל איש אשר נמצא אהו. מכלם מו מרגמן מו מולעם שני מו עורום מילים מו מחשים, כולם הבימו:

(32) שוו אח העזים. היא הימה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים היו עווין אומס (שבת למ.):

מחלה, ולפי שנחעללו מחחלה, נחקרה אות משמט, והנשאם כחיב: וְסַמְּלְחַבֶּס הְיִמְים דַיְּס (שמום לו, ו), הֿמכו נשיהֿיס מס עלינו לעשום, סביהו הם הבני השסס וגוי, לכך החודבו בחנוכח המובח שלא כך אמכי נשיאים, ימנדצו לצור מס שממנדצים, ומס שממפרין אנו משלימין אומו, כיון שהשלימו לצור אם הכל, שנאמר (22) והבשאם הביאו. אמר ר' נמן, מס ראו נשיאים לסתודג במנוכם סמובח בממלס, ובמלאכם סמשכן לא סמנדגו בממלס,

TQ\$!□: **正筑学**草口 لْخِكَامُكُنَّ خِيْدُنُدِينَهِ لَخِمْمَنَ لَحَيْنَهِ الْمُعَالِيَةِ هُمَا لَمُعَالِينَ هُمُنَا كُمُعِبَالِ النُّنَا اللَّهُ فَاضَمُهُمُ

ואטא באטבה, וֹלְלַמְבָׁע בּוּסְמָּוֹא:

and for the sweet incense. light, and for the anointing oil, and the spice, and the oil, for the

ליהוֶה: (פּ) מְמֻּעׁ עַבְּּיִאִּי בְּנִי־יִשְּׂרָצָּלְ נְדְבָּת אַמֶּר אַנְיָּה יְהְנָה לְאַמְּיִה בְּיִר עָבְיִרְהָא הַפּפּיר יִי לְמָעָבִר وم هُرَاتُ كِالْبَرِيهُ كِٰكِٰذِ لَوَظِ لِهَٰذِكِ كَفِينًا مُقِينًا كِهُرْبَهُنَا كُِخُذِ בּלְאָהְה וֹאִמְּׁר אַמְּר וֹבִר לִבָּׁם בֵּלְ

to be made. commanded by the hand of Moses the work, which the Lord had made them willing to bring for all every man and woman, whose heart freewill-offering unto the LORD; The children of Israel brought a

څل_ښږر באו פֿבא וְבוֹיִם בֹּמִס בֹּגֹלְאָרָ טַוּוְ צַּבֹבּוּ וֹוֹ בֹּמִוִם בֹּגַלִאָּר (2(4) וּגְאַמֶּר מְמָּרְ אָּלְבַלֹּוֹ, וֹמִּבְאָלְ וֹאָמָר מִמָּר לְבֹוֹ, וֹמָבֹאָלְ

לְמַמַּה בּר אוּרִי בַר חוּר לְשָׁבְּטָא
דְיהוּדָה:

son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the of Israel: 'See, the LORD hath called And Moses said unto the children

ŧĊĊ**Ĺ**ĊĊ\Ċ\Ċ\

וְבְבְלָ מְבִּינְאֵי יְבְׁנַתַּע יֹוֹ בְּטִבְמָא בְּסִיּבְלְטָנוּ יִבְתַּגַת אָבְעַנִים וֹאַהָּבִים מֹמִינִי בוּטַ מֹן בֹּבֹם and in all manner of workmanship. understanding, and in knowledge, spirit of God, in wisdom, in And He hath filled him with the

יבַבֶּסֶר יבַנְּהָשֶׁת:

בְּבַעְבָּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנְיִשְׁאַ: بخطزا

in gold, and in silver, and in brass, And to devise skilful works, to work

יבּבוֹרַמִּט מֹא כַמֹּמִיִט בֹּבֹב, יבֹּוֹנַרִיט אָמֹא לַמִמֹבר בַּבַב

מְבִידַת אִימָּנְנוֹן: ַ לַתַּלְאָע וּבֹאוּמִׁוּוִע אָבוֹ מַבֹא לְאַמִּלְמָא

all manner of skilful workmanship. and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

מְלֵאכִי מִעַהְאָבִי:

the tribe of Dan. Oholiab, the son of Ahisamach, of he may teach, both he, and And He hath put in his heart that

4٤

33

31

30

82

المُكَارِيمُ في المُنابِهُ فِي خُرَمُ فِي المُكَارِيمُ فِي المُكَارِيمُ فِي المُكَارِيمُ فِي المُكَارِيمُ فِي

בָּלְ־מְלְאַבְּׁה וְחִשְׁבֵּי מַחֲשָׁבְּה:

فَنٰدَّدُں

פֿל עַבְירָא וּמִלְפָּי בַּׁטוָלַמַּט עַמִּלָּי וּבַמָּמָ וֹאָנִי מָמָּיִ בְּתַבְלְא ĿĊŔĿĊĨŔ « בְּלְשְׁלֵאכָת חְרָשׁ ו וְחִשְׁבֵ לְמָמֶבִּר כָּלְ עַבִּירַת נִּוֹּר וְאִיּמָן מַבֶּא אָלָם עַבְּמִעַבַבְּב בַּמְּמִוּעַ אַמָּבִים מִּמִּעוּן עַבּימוּת לִבָּא

works. and of those that devise skilful them that do any workmanship, linen, and of the weaver, even of in purple, in scarlet, and in fine the weaver in colours, in blue, and and of the skilful workman, and of workmanship, of the craftsman, of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom

(30) חור. ננס של מריס סיס:

בשבמיס, לקיים מה שנאמר ולא נפר שע לפני דל (איוד לד, יש): (48) ואהליאב. משבט דן, מן סירודין שבשבטיס, מבני השפחוח, והשוחו המקוס לבללאל למלאכח המשכן, והוא מגדולי

تَجْتُשُ حُرْحٌ ݣِهُلاتُ عَيْنَا بُتِيْتِ: לְהַמָּט אָטַבַלַּלְםְמָלֵאָכָט הַּדְּנַנַ קְבְמֶּה וּתְּבוּנְהֹ בְּהֵמָה לְדַעַת יי איש הַכִּם־לֵב אֲשֶׁר נְהַוֹּ יְהֹוֹיִה لْمُمِّدِ خُمَّرٰهُم لَهُتَارُنهُم لَجُرا

אָל־הַמְּלְאַבֶּה לַעֲּשָׂת אִתְּה: בַּג אָמֶה וֹמָאַוּ לַכְּוּ לַלַבְבַּר جُد يُخَيُّ دِيرًا بِمَثِيدَ بَاجِفِدَ فِرَجُرَا אַבְלּגאֹב וֹאָכְ כֹּלְ_אָנְחָ וַבְּפֹּ ڗڹڂؙڷۼڔۺ۪ڎۼڔڂڋڂۼڔ؞ڶۼڔۦ

للم الله المنافع المنا לְעַשְׁת אָלְוּה וְהָם הַבָּיאוּ אֶלְיוּ نهُلُهُم حَمَٰدُهُمُ لَا يُتَهِدُ عَمَٰدُهُمُ هُمُ ז הַקְרוּמָה אֲשֶׁר הַבָּיאוּ בַּיִאוּ וּיקְחוּ מִלְפָּנֵי מִשָּׁה אָת כָּל־

ַ מִמְּלַאַכְּתִּי אַמֶּר _ הַמְּר עַמְּים: בּלְ_טִבְּאַבְּט עַפְּבְיה אָיִהַ_אָיִה בִּלְ הַבִּינִט מִיּדְהָא יָּבַר יָּבַר נַיְבֶאוּ בְּלְ תַּנְהְלָתִים הַעַּשָּׁים אָת נַאָּתוּ בָּלְ חַבִּימִיָּא דְּעְּבְּדִין יָת

יְהוָה לַעֲשָׂת אֹמָה: הְשְׁבְּרָהְ לְמְּלְאִכְּה אֲמֶּרְ־צְּוְּה לִצְּבִּירְהָא דְפַפֵּיר וְיִ לְמָעֶבִּר בְּעָבְיא מִבֵּי **ĽXば**し ※4」は設け

נִיּכְּלֵא הַעָּם מִהְבָּיא: עיר מְלַאַבֶּר לִתְרוּמָת תַּאָבָשׁ

נְהַנְהֵר: (ס)

פּוּלְטוֹן לוּדְשְׁאַ לְכָּלְ דְּפַּמֵּיִר לְמִבַּת לְמִמְבֹּב וֹע כֹּלְ הַבֹּוֹבַע בַבְּלִנִינִא בַּבְּוּן לבר הקים לקא דיהב יי וֹנֹקְבֵית בַּבּלְאָלְ וֹאָבִלְיִאָּב וֹכִלְ

לְמְּבֹוֹעִמְאַ לְמִמְבֹּע וֹטַע: כַּבְ בַּאִנִיבֹה, בַבָּיִנִי בְמִלַנַד לבא ביהב ין הקמהא בלביה וּלְאַּעַלְיִאָּד וּלְכַּלְ וֹּבָּר עַכִּים

ĖĀĒL: מוען לוה עוד נדבקא בצפר לוּדִשְׁא לְמֵמֶבֶר וָתַה וֹאָנוּן בֿל אַפֿרַמִּנטֹא בּאָנטֹגאַ בֿנֹי ונסיבו מן קרם משה ית

מהלידותה האפון עלדון:

עמָא לְאֵיהָאָה מִסָּת פּוּלְחָנָא וּאָמִרוּ לְמִשָּׁר לְמִימַר מַסְּוּן

וֹמֹלְבוּנוֹ מוֹב הַבֹּיגַבוֹשׁאַ בְּמַמְבוֹנוֹא לְמִוּמִב לִּבָּב וֹאִטֹא رزيور طهِّم ريوذرد وذح جوميور أحجر طهم إلابودا جداً؛

לאַפַּבְשוּה קוּדְשְׁאַ וּפְּסַל עַמָּא

אַנְיַה אַבְיִרְ הַאָּ לְמָּמְבָר יִנְהַרָּ וְיִהַרָּהַיִּ וֹמֹּבֹיגְעֹא עַוֹנִע מִסַּע לַכָּבַ

מְלָאֵיתְאָה:

941

according to all that the LORD the service of the sanctuary, know how to work all the work for or gaibnerstahan ban mobsiw in whom the Lord hath put work, and every wise-hearted man, And Bezalel and Oholiab shall

hath commanded.'

 $I\Lambda XXX$

the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the Lord had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

freewill-offerings every morning. brought yet unto him wherewith to make it. And they the service of the sanctuary, Israel had brought for the work of offering, which the children of And they received of Moses all the

they wrought. every man from his work which all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

make.' which the Lord commanded to enough for the service of the work, The people bring much more than And they spoke unto Moses, saying:

restrained from bringing. sanctuary.' So the people were more work for the offering of the neither man nor woman make any throughout the camp, saying: 'Let and they caused it to be proclaimed And Moses gave commandment,

much. for all the work to make it, and too For the stuff they had was sufficient

(6) ויכלא. לשון מניעה: (ז) מדי העבודה. יומר מכדי לוכך סענודס:

מְצְּמֶה השֶׁב עְּשֶּׁה אָהָם: נאַבוּמֹן וֹטוַכַּמֹט מִּנִּי כַּבַבָּים וֹבׁוֹמָנוֹ מַמֵּמ בּוֹמָזִבּ نڬػڬڹ ردره، بَافَرَعِجُنِ عُنَالِفِهُ أَا äÄ נוֹהַמָּנִ כֹּלְשַׁכֹּם בֶּב בֹּהָמָּוֹנ

אַנוֹנו לְכַּלְ_נוּוֹנִוּנִי בְּאַמְּה הַיְּרִינְיִה הָאָהָת מְדֶּה ¿ וֹמְמִּבְוֹם בַּאַפְּּטִי וֹנְטַבְ אַבְבָּמ וֹטַמִּוֹ, אַמֵּגוֹ וְפַנְּטָגְא אַבְבַּמ אַרֶּךְ הַיְּרִיעָה הָאַהַת שְׁמֹנֶה

וֹאַבְעִּוֹנֹא יַבְבַת וַבְיָבוּ, בּוּבַע מוור ותכלא מֹבוֹעִמֹא וֹט מַמָּבְּלֹא מֹמָע וֹמְּבַׁגוּ כַּלְ וַבַּׁימֵּוּ לְבַּא בַּמַּבַוּוּ

װַדְאַ לְכָּלְ יְרִישְׂמָאִ: אַמּוֹל צּוֹבוֹהֹטֹא בוֹבֹא מֹחֲבוֹטֹא אובלא בונומלא טבא ממנון

all the curtains had one measure. breadth of each curtain four cubits; eight and twenty cubits, and the The length of each curtain was

cherubim the work of the skilful blue, and purple, and scarlet, with

curtains: of fine twined linen, and

work made the tabernacle with ten

among them that wrought the

And every wise-hearted man

workman made he them.

another; and the other five curtains

And he coupled five curtains one to

אַנוֹע אָל־אָנוֹת: אָל־אָבְוָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חַבָּר עִם חַדָּא נַחֲמִישׁ יָרִיעָן לְפָּיף וּנְחַבֶּר אָת־חֲמֵשׁ תַּנְרִישׁׁת אַחָת וְלָבֵּיף יָת חֲמִישׁ יָרִישָּׁן חֲדָא

" שְׂפָּת הַיְרִיעָה הֵאָהָת מִקְצָּה ڴؚڂۿؚٮ ڬڿػٮ

בּירִיעָּקה בְּסִמְרָא בִּית לוְפִּי בוט כופי כן עַבר בָּסְפָּקא ספּסָא דיריענקקא חַדָא מסְטָּרָא הַּלַ וֹמֹכֹּע מַנוּכָּגוֹ בַּעַכַּלָא מַּכַ

בַּבַא מִם בַּבַא:

that was outmost in the second set. made in the edge of the curtain outmost in the first set; likewise he edge of the one curtain that was And he made loops of blue upon the

he coupled one to another.

π

8

שַׁמְּמֶּנִם לַלְאָנַ הֹּמֶּנַן בּּנְנִינְנָּנַ חַמְּמָּנוֹ עַּנִיבִּוֹ עַּבָּר בִּינִינְהָּהָא TW,r: הקיצונה בַּמַּהְבֶּרֶת

ב הַאָּחָת וַחַמִּשָּׁים לַלְאָת מַשְּׁר חַדְא וַחַמְשִׁין צַּינִבּין צַּבָּר

שׁנֹוֹלֹא מֹכֹוֹנוֹ מַנוּפֿוֹא שַבַא בַּסְמְרֵא בִּירִיעֵּמָא דְבִית לוֹפִי

opposite one to another. the second set; the loops were the edge of the curtain that was in curtain, and fifty loops made he in Fifty loops made he in the one

\$4_\$44: הַשָּׁנְיִת מַּלְבִּילֹת הַלָּלְאָת אַחָת בּלַצָּר הַיְרִילָּה צָּמֶר בַּמַּהְבָּרָת

ÿür: (ॿ) אַחַתְּ בַּקְּרְטְׁים וַיְּהָי הַמִּשְׁבֶּן חָדְא בְּפּוּרְפִּיָּא וַחֲנָה עַשְׁבְּנָא אחד. (פּ) ַ װְחַבֶּּר אָטַרַהַיְרִיעָה אַחַה אָלַר אָלִר יִלְפִּיף יָה יְרִיעְּהָא חֲדָרָאַ עָם שׁמֹמוֹם לַבְׁסָׂוּ

זָהָב וַעְּבַר חַמְשָׁין פּוּרְפִין דִּדְהַב

tabernacle was one. another with the clasps; so the and coupled the curtains one to And he made fifty clasps of gold,

עַּשָּׁה אַהָם: עַמְּמְבִּיֹלִ מַּמְשֵׁיִבְמְּמְבִי וֹנִימִּט מַלְ מַמְּבִּיֹּא עַבָּא מַמְבִי וְנִימָּן וּנְּמֹמֵ וֹבׁנִמָּט מֹנְּיִם לַאַּבְבֹר מַבְ וֹהֹבֹב וֹבִימָן בַּמֹמִוּ לַפַּבַבֹּסֹא

eleven curtains he made them. for a tent over the tabernacle; And he made curtains of goats' hair

מומס, ולסומר: והווחר. כמו וְסַכְּבֵּד מֶׁם לְבֹּו (שמום מ, ימ), וְסַבּׁוּח מֶׁם מוֹמְבּ (מלכיס־בּ ג, כד): (ע) והמלאכה היחה דים לכל המלאכה ומללפת ססנלס סימס דיס של עושי סמשכן, לכל סמללפס של משכן לעשות

كَوْهُ الْ الْاِلِيْ الْمُوْمُ الْمِوْمُ الْمُوْمُ الْمِوْمُ الْمُوْمُ الْمُومُ اللَّهِ الْمُومُ الْمُومُ اللَّهُ اللَّهُ الْمُومُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الْمُومُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ الللللِهُ اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللللِهُ اللَّهُ الللللللللللللللللللللللللللللللللللل	tz	נאַרְבָּעִים אַרְנִי לָּטֶּף עִּשְּׁה לִשְׁתֵּי יְדִּלְיוּ וּשְׁנֵי אֲרָנִים מָחַת־ אָרְנִים מָחַת-תַּאֶּרָשׁ הָאָחָר הַאָּרְיִם מְחַת-תַּאֶּרָשׁ הַאָּרְבָּעִים עִּאָרָנִים שְׁנָּי הַאָּרְבָּעִים אָרְנִי	וְאַרְבְּעִין סְמְבִין דִּכְּסָף עַבִּר סְמְבִין הְחִוֹת דַפָּא חַד לֹחֲבֵין צִירוֹתִי וּחֲבִין סְמָבִין חְּהֵי בְּפְּא חַד לְחֲבֵין	And he made forty sockets of silver under the twenty boards: two sockets under two sockets under another board for its two tenons.	tz
	£7	מֹמִבֹנִם לַבְמִנִם לַפֹּאָנוּ זֹינִר	וַעַבִּר יָת דַפּיָא לְמִשְׁכָּנָא טַשְּׁרִין דַפִּין לְרוּתַ עֵיבָר דְרוֹמֶא:	tabernacle; twenty boards for the	ध्य
	77	שְׁתֵּי יָדֹת לַקָּנִשׁ הָאָהְׁד מִשְּׁלְבֹת צַחָת אָל־אָחָת בֵּו עַשְּׁה לְלִל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁבֵּן:	מְבֵר לְכִלְ דַּפֵּי מַשְּׁכְּנְא: מְשִׁוּלְבִין חַד לְקָבֵיל חַד בֵּן מְבֵּר לְכִלְ דַּפֵּי מַשְׁכָּנְא:	one to another. Thus did he make	77
كَالِيَا الْعَلِيْ وَالَا الْعَلِيْ وَالْمَا الْعَلِيْ وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالِمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعِلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالِيَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالِمَا الْعَلَى وَالِمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالِمَا الْعَلَى وَالِمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالِيْكِ الْمِلْمِ وَالْمَا الْعَلَى وَالْمِلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْعَلَى وَالْمَا الْمَالِي وَالْمَا الْمَالِي اللَّهِ وَاللَّهِ الْعَلَى الْمَلِيَا الْعَلَى الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهِ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِحُولِ اللَّهِ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِي اللَّهُ الْمَالِحُولِ اللَّهُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِمُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ اللَّهُ الْمَالِمُ الْمَالِمُ اللَّهُ الْمَالِحُولُ الْمَالِحُلِي الْمِلْمِ الْمَالِحُولُ الْم	12	נְהַצָּי הְאַפֶּׂה לִחַב תַמֶּרֶשׁ	נאמטא יפֿליוט אַמָּטָא פּוטָנָא	board, and a cubit and a half the	17
المُوسُ الْكِرَامُ مِنْ اللهُ الْكُرَامُ عُولًا الْكُرَامُ عِنْ اللهُولِي اللهُ ال	ממישי	ۿڨٮٙڡۿڽڵڽڡ: ڗڒۿۿۿٮٮڽٷڶۿٮڡػؚڣۿڎڵۿؿڒ	מְּמֵּנוֹ בְּנִימֵּנְ: נְצְּבָּר יָת רַפּּנְא לְתַמְּבָּנָא בַּאָמֵנ	tabernacle of acacia-wood,	07
كَيْرَا الْكِيْرِ الْكِيْلِي الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ الْكِيْرِ	61	וּיַעַשׁ מִּבְסָּתֹ לְאָהֵל עֹרָת אֵילָם מִאְּדְּמִים וּמִבְסָת עַרָת הְּחָשִׁים מִלְמֵּעְלְת: (ס)		tent of rams' skins dyed red, and a	бі
הרויני באַלָּה וְאַרָּבָע אַמּוֹת רָהָה בּמִּרִים הַיִּהִישׁ בַּיִּרִישָּׁה הוּפּיטוּה הוּפּ מוּמוּ curtains, the eleven of each curtains, the eleven. And he coupled five curtains by the made fifty loops on the edge of the curtains that was outmost in the first set, and fifty loops on the edge of the curtain which in the tedge of the curtain which in the edge of the edg	81	ײַעַשׁ קַרְסֵי נָחָשֶׁת חֲמִשָּׁים לְחַבֶּר אֶת־הְאָהֶל לֵהְיָת אֶחֱד:	לַלִפֿפֿא וֹט מַמִּכֹּוֹא לַמִּעִוֹינִ	couple the tent together, that it	81
themselves, and six curtains by And he coupled five curtains by	Źτ	תְּיִרִיעָּה תַּקִּיצֵּוָה בַּמַּחְבֵָּרֶה וַחֲמִשְּׁיִם לֻלְאָה עָשְׁה עַל־שְׁבָּת	וְטַמְׁמָּגוֹ מִּנְיבִּגוֹ מִּבְיַב מִּבְ סִפְּטִא בּיִנִימִּטְאַ בְּסִמְּנָאִ בִּיִּטִ כִופִּי	of the curtain that was outmost in the first set, and fifty loops made he upon the edge of the curtain which	ĹΊ
contrains had one measure. בוֹנְינִינְינֶ בְּינִינְ בְּינִינִ בְּינִינְ בִּינִינְ בִּינְ בִּינִינְ בִּינִינְ בִּינִינְ בִּינְ בִּינִינְ בִּינְ בִּינִינְ בִּינְ בִּינִינְ בִּינְ בִּינִינְ בִּינְ בְּינִינְ בִּינְ בְּינִינְ בְּיִיבְ בְּיִינְ בְּיִּיבְ בְּיִינְ בְּיִינְ בְּיִינְ בְּיִּיבְ בְּיִינְ בְּיִּיבְּיִינְ בְּיִיבְּיִינְ בְּיִּבְּיְ בְּיִיבְּיִינְ בְּיִּיבְיְ בְּיִּבְיְנְ בִּיִּיבְּיְ בְּיִבְּיִיבְּיְ בְּיִּבְּיִיבְּיִיבְּיִיְ בְּיִּבְּיְ בְּיִּבְּיִבְּיִיבְּיִיבְּיְיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִּיבְּיִיבְּיִּיבְּיִיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִיבְּיִיבְּיִּיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִיבְּיִּיבְּיִיבְּיִיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִּיבְּיִיבְּיִּיבְּיִיבְּיִבְּיִ	91	•		themselves, and six curtains by	91
	Sτ	בְּאַפְּׁר וְאַרְבָּע אַפּוֹת רָחַב הַנְיִריעָּר הָאָהָת מִבֶּר אַחַת	בְּנְנְתְּטְׁמְ מִבְּעָׁ מִנְּמְנִים אִנְינִא בּינְנִיא אַמִּנוּ נְאַנְבָּת אַמָּנוּ פּוּטָנִא	thirty cubits, and four cubits the breadth of each curtain; the eleven	Śī

፤ቪ⊏∶ לְבְּרִיחָם וַיְצֶּרְ אָתְ־הַבְּרִיהָם overlaid the bars with gold. מְבֹבוֹא וֹשֹׁפֹא וֹט מֹבֹבוֹא, for holders for the bars, and יינ וְאָת־שַבְּעֹתָם עִשְּׂת זָהָב בָּהָים gold, and made their rings of gold <u>וְאֶת־הַקְרְשִׁים</u> ネᆣ⊏ וני בפּנֹא שׁפֹא בּבַבּא ננט 호흡止 And he overlaid the boards with 正点器口: خفئقد: בְּתַּוֹדְ תַקְּרָשְׁים מִן־תַקְצֶה אֶלִ- לְאַעְּבְּרָא בְּגוֹ דַפּוָא מִן סְיָפִי from the one end to the other. through in the midst of the boards 33 נוֹגֹמַ אָּטַ_עַבּּנַינַ עַשִּׁיכָּן לַבְּנֶעַ And he made the middle bar to pass נו מֹבֹבא טָמֹגמֹאַע מַהְרְבָּא: westward. حُطَّلِهِ، بَافِهُ ﴿ حَالَٰحُنَا اِنَّالُوا الْفَلِاءُ ĊĪĞ, ひかいれ tabernacle for the hinder part **40**'@Tif ترמשְּבֶּן תַשִּׁגִית נִחֲמִשֶּׁת בְּרִיחִם five bars for the boards of the תֹהְבֹּלִא טַנְיָנֹא נְעַמְהָא הֹּבְנָגוּ 78 other side of the tabernacle, and رَانَٰذِهُلَا جُلِيبُם خُطَلِهُۥ ڲُخَمَـ נטמאא מברין לדפי סטר and five bars for the boards of the خُطَلَهُ، خُمَ لَوْمُكُا لَعُلُانَ: the tabernacle, לְדַפּׁג סְמַר מַשְּׁבְּנָא חַר: five for the boards of the one side of י וֹלֹמֹחָ בֹּנִינוֹ מֹגֹּי חֻמֹּנִם וֹשִׁמְשֵׁנִי וֹהֹבִּנ מִבֹּנִי בַּאָמִ, הַמָּוֹ וַבַּמָהָאִ 31 And he made bars of acacia-wood: 下侵谷 ロア: אָבונים שְּׁנֵנִים מַּחָת הַפֶּבוֹים sockets. סמכון שבון סמכון שבוני sockets: under every board two و څول بېښت ځښت څټنت بېټر يخول موت ټهر فظخرا ښترا their sockets of silver, sixteen زير שָׁמְנָּה קְרָשְׁים וְאַרְנִיהָם נִהָּה הְּמָּנִה הַפָּין וְסְמְבֵּיהוֹן And there were eight boards, and לשְׁנִיהָם לִשְׁנֵי תַמִּלְצִּעִּׁנִי: ختدتيا الزاء of them in the two corners. מְשָׁר חַנְא בּן עַבר בּמּבֿגע בַאָבוֹע בֿן the first ring. Thus he did to both complete unto the top thereof unto עמים אָל-ראשׁוּ אֵל- מִכְּוֹנִין בִּרִישִּׁיהוֹן and in like manner they should be וְהְוַנִי תּוֹאֲמִם מִלְמַשָּׁה וְנִהְדְּׁוֹ נַהֲוֹוֹ מַכְּוָנִין מִלְּרַע וְכַחָדָּא הֲווֹ that they might be double beneath, hinder part; بَا مِنْ مُكِّلًا خَيْلُ خُلِّنُ مِنْ ממכלא בסופבון: corners of the tabernacle in the יי יְּמְבֹּוֹ לַבְּמִים הַ הַּמְּע לַמְלַבְּמִע יּטְבוּוֹ בַּכּוּן הַבַּר לְזָוֹנִע 87 And two boards made he for the شِهْد جَالِشِهِ: שְׁהָאׁ דַפִּין: tabernacle westward he made six لَّهُ لَٰذُرَلَ خُتَارُ لَا فَيْمُولًا لَيْقُلِ مُشَلِ لَٰذِكُ فَقَد مَشَوْتُهُ مَمْلَكُ لَا مُتَلِ Lτ And for the hinder part of the خُلُدُم فَاللَّهُ لَا يُعْلُمُ لَا يُعْلُمُ لَا يُعْلُدُ יהְבֵין סְמְכִין הְחות דַּפָּא חַד: sockets under another board. אַבְיָּנִם טַּעַר עַפֶּבְיָּה עַאָּעָר וּשְׁנֵּי טַבְּיוֹ סְמָבִין הַעוֹנִי בַּפֹּא עַר sockets under one board, and two 97 אָנָן וֹאַבְבֹּמִין סְמְכִיהוֹן דְּכְסַר ialtalo altico tol and their forty sockets of silver: two خَفِيا مَٰمُكِ مُمُكِنِ عَلَيْهُم عَنْ اللَّهُ عَلَيْهُم عَنْ اللَّهُ عَلَيْهُم عَنْ اللَّهُ عَلَيْهُم عَنْ ال made twenty boards, השולא הבע המבון בשון: tabernacle, on the north side, he ﴿ نَا يُرْمُونُ لِنَامُ كُلُّ لِي مُثَلِّكُ لِمُؤْمِلًا لَا خُرُفُولًا لِمُمْخُتُمُ لِنَائِمٌ خُلِيلًا SZ And for the second side of the

9	ريون وَقِرَم بَهِرَ فِمَرَاه هِنِيَرَاه بَيْعِرْ هِدِفِم بِهِوْم بِيَعِر دِمِدِه:	וֹאַמִּטֹא וּפַּלְנָּא פּוּטֹנִש: טַּבְטֵּגו אַמָּגו וּפַּלְנָּא אִנְבַכָּש וֹמְּבָּב כִּפּוּבְטַא בַּבְטַב בַּכָּג	And he made an ark-cover of pure gold: two cubits and a half was the length thereof, and a cubit and a half the breadth thereof.	9
s	בּלְמָּט בִּאַבְוּ לְמָּאִט אָט_בִאָּבְוּ: נּיְבָא אָט_בַבּנִים בַּשָּבָמָט מַלְ	אָרוּנְא: מַלְ סִמְרֵי אָרוּנָא לְמִמַּלְ נִת נְאַמֵּילְ נִת אָרִיחַנָּא בְּעִּנְּקֹ	And he put the staves into the rings on the sides of the ark, to beat the ark.	Ş
†	זְהָב: נִינִשְׁ בַּגִּי עֲבָּוֹ מִשְּׁיִם נִיצָּרְ אָטָם	ְּנְחֲבֵּׁרְ אֲבִּיהֵי דְּאָמֵי שִׁפִּין וַחֲפָּא נְנְבְּרְ אֲבִיהֵי דְּאָמֵי שִׁפִּין וַחֲפָּא	And he made staves of acacia-wood, and overlaid them with gold.	†
٤	עַל־צַּלְעָי הַשָּׁנִית: עַל־צַּלְעִי הַשָּׁנִית: יִשְׁהֵי טַבָּעָת הַלְצַלְעִי הַשְּׁהָת הַשְּׁהֵי טַבָּעָת הַצְּלְתִי הַשְּּרָת מַבְּעָת יַהָּהָ	מֿכְ סֹמֶבׁנְעֵ שִׁנְיֵּלְאֵ: מַכְ סִמְבִּנְעַ טַּב וְׁעַּבְׁשֵׁוֹ מִּוֹפַׁן מַכְ אַבְׁפַּׁת זְּנִינְיִע וְעַבְּשֵׁוֹ מִּוֹפַׁן וֹאִשְׁנֵבְ כִּיְנִי אַבְּפָּת מִּוֹפֿן צִּבְׁעַבִּ	And he cast for it four rings of gold, in the four feet thereof: even two rings on the one side of it, and two rings on the other side of it.	٤
τ	ניַעַשׁ לְוֹ זֵר זְחֲב סְבָּיִב:	וַחַפְּהִי דְּהַב דְּבֵי מִגְּיו וּמִבּרָא וַעְּבִר לֵיה זִיר דִּדְחַב סְחוֹר סְחוֹר:	And he overlaid it with pure gold within and without, and made a crown of gold to it round about.	7
C1	ريوْשْ جَوَرْيُرْ هِمَـ بَهِرَا بِوَرِ שُفِرْتَ هِوَثَرَتَ زِئَعِدْ هِٰرَحَٰدُ إِهَوْمَ بِيَعِدْ بِبَخَدُ إِهَوْمَ نِيَعِدْ طَوْمِدُ:	וֹאַמִּטְא וּפּלְנִּא רוּמִיה: אוּרְבֶּיה וְאַמְּחָא וּפּלְנָּא פּוּחָיִיה שָׁמִין תַּרְמֵין אַמִּין וּפּלְנָּא וַעֲבְּרָ בְּצַלְאֵלְ יָח אֲרוֹנָא דְּאָמֵי	And Bezalel made the ark of acacia-wood: two cubits and a half was the length of it, and a cubit and a half the breadth of it, and a cubit and a half the breadth of it.	IIAXXX
88	וּאָח־עַמּוּדְיוּ חַמִּשְׁהֹ וָאָח־נֵוּיהָׁם וְצִּפְּה רָאשׁׁיהָם וַחַשִּׁקִיהָם זָּהָב וְאַרְנִיהָם חַמִּשְׁה וָחְשֶׁת: (פ)	וְיָח עַמּוּדוֹהִי חַמִּשָׁא וְיָח נְוִיהוֹן וְחַפִּי בִישִׁיהוֹן וְכָבּוּשִׁיהוֹן דַּהְבָּא וְסְמָכֵיהוֹן חַמְשָׁא דְּנְחְשָׁא:	and the five pillars of it with their hooks; and he overlaid their capitals and their fillets with gold; and their five sockets were of brass.	88
Ľ٤	رَيْعِשْ مِوَا ۚ לَهِرَا مِنْ مِنْ رَضِّ مِ رَهِدِيْرٍا رِمَارَكِمِ سِهِنَ رِضِّ مِنْ مِنْ مِنِيْسُ حَجَاتِ:	ובוא מונר מובר צניר: הַתַּבְלְא וֹאַרְנְּוֹלָא וּאָבַת וַתְּוֹרִי וֹמְבַּר פְּרָסָא לְעָרַע תַּמְבַּנָא	And he made a screen for the door of the Tent, of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, the work of the weaver in colours,	Δ ξ
9£	ניַעַשׁ לְה אַרְבָּעָה עַמּוּהֵי שִׁשִּׁים ניצַפָּם זַהְׁב נִניהָם זָהָב נִיצָּק לְהָם אַרְבָּעָה אַרְנִי־בֶּסֶף:	ועבר לה אַרְבְּעָא עַמּוּדִי שָׁפֵין וַחֲפְּנוּן דַּהְבָּא וָוִיהוֹן דַּהְבָּא וְאַהֵּיךְ לְהוֹן אַרְבְּעָא סְמָכִין הְכְּסְף:	And he made thereunto four pillars of acacia, and overlaid them with gold, their hooks being of gold; and he cast for them four sockets of silver.	98
SE.	رَنْوِسْ هِمَــהَפְּרֹבֶּה הָבֵּבֶלִּה إهْرَةְנָמֵן וְתִּילֵטָּה שָׁנָי וְשֵׁשׁ מְשְּׁזְרְ מִעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אָהָה בְּרֶבְים:	מונה יה פרוקתא דתקלא שויר טובר אומן עבר יתה נערי ביון בערת פרוקתא דתקלא	And he made the veil of blue, and purple, and scarlet, and fine twined linen, with the cherubim the work of the skilful workman made he it.	SE .

(ו) ויעש בצלאל. לפי שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר חכמים, נקראת על שמו:

ַ עַּשְׁם מִשְּׁנִגְ לַבְּנִע עַכַּפַּבְּער: ל ניגש שְׁנֵּי בְרָבִים זְּהָב מִקְשְׁעִ

לניד עבר יההון מקביו סטבי וֹהֹבֹע שַׁבוּגוֹ בַּעוּבִיוֹ צַבְעַב

the two ends of the ark-cover: of beaten work made he them, at And he made two cherubim of gold:

طهُرْد (د، طعستا)[ط، طعبتان]: עַכּפָּרֶת מְּמֶה אָת־הַכְּרֶרֶם " וּכְרוּב־אָחָר מִקְּצָּה מִזָּה מִוֹּ ははれば **ĊĹŀĽ_ŸĹĹ**

וכבולא עד מפטרא מקא מן תְּבָּע כֹנוּבֹא עַר מִסְטִּרָא מִכָּא

thereof. the cherubim at the two ends piece with the ark-cover made he cherub at the other end; of one one cherub at the one end, and one

עַכְּעָרֶה: (פּ) אַהְיִר אָל־הַכַּפְּהָת בְּיִיִּי פְּנֵי חַדְּלְקְבֵּיִל כְּפּוּרְחָא חֲוֹוֹ אַפִּי הַבְּרֶבִים: (פ) הַכַּפַּרָת וּפְּנִיהָם אָנישׁ אֶלְ- כְּפִּוּרְהָא וְאַפּּיהוֹן תַּד לְבֶּבֵּיל לְמָּמְלְע סְבְּבֶּים בְּבַנְפֵּיהָם עַעַּלְ- לְעֵּילְא מְטַעַּן בְּנַרְפִּיהוֹן עַלְ تَنْكُذُهُ لَاخْتُكُمُ قِلْهُمْ خُرُقِنَا تَكُنْ خُدِيدَيْهُ فَدَرَهُمْ لِأَلْقَيْكِياً

cherubim. the atk-covet were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with wings on high, screening the And the cherubim spread out their

נאַמָּע נִנוֹגִי למָנִינִי אַמְּתַיִם אָרְכּוֹ וְאַמֶּוֹר רְחְבֹּוֹ

פוטניה וְאַמְּהָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: שַּׁבְּשִׁין אַנְּרְבָּיִה וְאַמְּיִלְא נוֹמֹמִ אָּטַ עַמְּבְׁעָוֹן מֹגָּגֹּי מִמְנִם נֹהָבָר נִטְ פַּטִינִא צַאָּמִּי מִסִּין

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the And he made the table of

זֶר זְהָב סְבָיב: יי ניצף אתו זהב טהור ניעט לו נחפא ימיה דהב דבי נעבר

ליה זיר דדהב סחור סחור:

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

And he made unto it a border of a

נינְּמָהְ זָּרְ־זְּהָבְ לְמִסְּנָּרְתִּיִ סְבְּיִבּ: יי וַנְּמַמִּ לְוִ מִסְׁנְּבֵית מִפַּח סְבָּיִב

דְרְהַב לְגְּרְנְפֵּיה סְחוֹר סְחוֹר: פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וַעֲבַר זִּיר וְעְבֶּר בֵיה גְּדְנְפָא רוּמֵיה

thereof round about. made a golden crown to the border hand-breadth round about, and

אַמְּב לַאַּבְבָּת בַּנִלְינִי אָנו וַנִּמְּבְּמָנוּ מָּלְ אַּנְבָּנֵת וַפּאָנוּ וִנִיִר וֹנוּ מִנְּקָנוֹא מָלְ אַנְבָּת נוצלה לו אַרְבַּע שְּבְּעַת זְהָגַר נַיְּמֵל וְאַמֵּיךְ לֵיה אַרְבַּע עִיְקְן דְּרְתַב

thereof. corners that were on the four feet and put the rings in the four And he cast for it four rings of gold,

تَصْرِيًا: בְּתִּים לַבַּדִּׁים לַשֵּׁאֵת אָתַ־ אַתְּרָא לַאֲרִיחַיָּא לְמִשֵּלֹ יָת השלחו: יַ לְעָּמֵּׁתְ תַּמְּסְנְּּהָת הְיָי תַּשְּבְּעָת לְפֵבֵּיל נְּדְנְפָא הַנַאָּה עִיְקְהָא

the table. the holders for the staves to bear Close by the border were the rings,

تَصْرِيًا: וְיִצְרְ אָטָם זְהָרַ לְמִאָּת אָתַר וַהָּפָּא יָהָהוֹ דַּהְבָּא לְמִשֵּל יָת י ויעש אָת הַבָּרִים עַצֵּי שִׁפְים וַעַּבָר יָה אַרִיחַיָּא רַאָּעִי שִׁפִּין

with gold, to bear the table. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

Sī

٤ī

π

OI

מָהְוֹר: (פּ) הקשות אַשֶּׁר יַפַּף בְּהֵן זָהָב כפּטַיוֹ וְאֵתַ מִנְקּימָיוֹ _كالإبا אָנַ_טַמְּרָנַיּג _كالأيا נּגַּמַמְ אֶשׁבַיַבַּכֹּנִםוּ אֵׁמָּבַ מַּבַ

מֹכֹּוֹלִשְׁיִבּ וֹנִע שׁמִּנִשׁא בּוֹשְׁנַפּּ ינת מגסוהי ונת בוכוהי ונת ומבר יח מניא דעל פחורא

wherewith to pour out, of pure gold. thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls upon the table, the dishes thereof, And he made the vessels which were

91

جريزة لل براد: نظئه بجديون وجميري بججيان (מלשי) מקשְׁה שְּשֶׁה אֶתְ הַמְּנֹרֶה וְרֵבֶּה וּוֹמַשׁ אֶת־הַפְּנֹרֶה זְהָבַ שְּׁהָוֹר

וְשִׁוּשִׁיּבְּיִא מִנְּדִּ בְּוֹנִי שָׁבַּה וּקְנַה כַּלִּידַהָא חַזּוּרַהָא בכי לניד עבר יח ענרהא נו מְלָבְעָא

flowers, were of one piece with it. its shaft; its cups, its knops, and its the candlestick, even its base, and pure gold: of deaten work made he And he made the candlestick of

ರಕ್ಕಗ ಗರ್ಭ: بمٰحمٰت کٰتر בְּנִים יְבָּאָים

מֹאַבְׁעִ שַּׁלְטֹא לַנָּג מִנְנְעַלָּא מִפַּמָּנַעִּ מֹבּבְינוֹ וֹמִטֹּא לֹנוֹ וֹפַּלוֹו מִפַּמֹנוֹא To the six branches going out of other branch, a knop and a flower. made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

branches of the candlestick out of

branches of the candlestick out of out of the sides thereof: three

And there were six branches going

the one side thereof, and three

the other side thereof;

היצאים מן־המנהה: כפּקר נפָרה בּן לְשֵׁשֶׁת הַפְּּנִים חַוּיר נִשִּׁישָׁן בּן לְשִׁמָא קִּנִין גְּבְעִים מְשֶׁקְּהֵים בְּקְנָה צֶּחֶר ני הְאֶחְד בְפְּתְּר נְפֶּרַח וּשְׁלֹשֶׁר הְּבְהֵּוֹע יָּבֹהָוֹם מְהֻפַּבְוֹנִם כּפֿוֹנִע שַׁלְטָא כֹבְּיִגוּן מִבּּוֹנִוּן בַּפֿוֹנִא

בּלפֿטון מו מֹלבּשׁא: כּבּידיו מְצְיָהוֹרוֹ בְּקַנְיָא חַד نميمًا نئځئه ŪЬ

the candlestick.

بالمراجعة المراجعة ال

מֹבּגוֹנוֹן עַוּנַעִא נְמִנְמַּנִּעִיּ بزكرين بخفزئائه هَلَحُمُم حَذِينا and a knop under two branches of thereof; the knops thereof, and the flowers cups made like almond-blossoms, And in the candlestick were four

جُمْرُهُط بَاغَانِات بَانِجُهُم مَاقَافُك: إحوقة مورم تغير مجرده بالإزام بالإزام וְכְפְּמִר מַחַת שְׁנֵי חַקְּנִים מִמֶּנְת إحَوَظِد فَمِيمَ هُذِر مَكِّزُنَ مَقِّدُت يَمِيدَ مِمَانِه مِدَنًا جَبْرًا جَمْدِه

كِشِفِع كَثِيا لِمُثْكِيا مُثِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينَا لِمُثَلِينًا لِمُثَلِّينًا لِمُثَلِّ فسرب فترا كزرا لحزوب נסאנב שבונס שבון לנון במונט

branches going out of it. one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under

چَקָה מִקְשָׁר אַחָת זָהָב שָהְוֹר: حَوِمَٰدَـرَتِ دَקَدْهِٰם فَقِوْدَ مِرَدُ مَهُٰذِبَدَا الْهِوْدَارُا فِوْدِ مِنْ مِنْ

כולה נגין א הַדָּא דְדָהַב דְּבֵי:

of it was one beaten work of pure were of one piece with it; the whole Their knops and their branches

מָבור: برَكِ كُاللَّاء لَا ┇╬┖ بقالناتانك άĊάĽ אָנו_דָרָנוּיִדְ

וֹבְּיבְיבִיא וּמִטְיִּמִיבִא צַּרְבִיב וֹט פוֹגוֹנוֹשׁא חֹבֹמֹא

gold. the snuffdishes thereof, of pure seven, and the tongs thereof, and And he made the lamps thereof,

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 < לי כּבָּר זְהָר מִהְוֹיִר מְמָּׁנִי אָמָה וְאָנו כּבָּרָא דְרַהְּבָּא דָּכְיָא עֵּבָר

נְיַבְי נְיִנִי בְּלְ מְנָבִיא:

and all the vessels thereof. Of a talent of pure gold made he it,

77

רְבִוּתְ וֹאַמִּעַנִם לִמִּעָוִ מִמֵּנוּ בִינִּ مُ שِٰמָים אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּה רְחָבֹּוֹ ווֹהָהְ אָטַבְטִוֹּבָּטִ נַפַּׁמְבָּטִ הַּאָּנִ

לבולנו נוֹמּמְ בְּוְ זָב זַבְּב סִבּיב: עּנַּן וֹאָט_לירְעָנוּיו סָבִּיב וֹאָט_ וַנִצַּף אֹלוֹ זָהָב שָהוֹר אָת־

לַשָּׁאַנוּ אָנוֹיִ בַּּנֶוֹם: מֹל מִוֹנ גֹּנִיו לְבַנוֹים לְבַּנִים ק מַתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹּהְיוֹ ושָהַי שִבְּעָּת זָהְב עֲשָׂה־לָוו

נוְצָר אָטָם זָהֶב: ג ווַעַשׁ אָת־הַבּּהָים עַצְּיִי שׁמִים וַעֲבַר יָה אָרִיחַיָּא דְאָעִי שִׁמִּין נעַבָּר יָה אָרִיחַיָּא דָאָעִי

교육 ينون چھ تپورا הونوب تا ظهر

حريناند: אַמִּוֹת בְּחְבּוֹ רְבֹוּעַ וְשֶׁלְשׁ אַמִּוֹת (כביפי) שַׁמְּיִם חָמֵשׁ אַפּוֹת אָרְכּוֹ וְחֲמֵשׁ ווֹמֹמְ אָעַבְעוֹבָּע עַמְלָע הַּגָּוֹ.

: ئاشىن משפ בוני בוניו וומן אטן וויים מפור בוניו ווֹהָהְ בּלוֹנְטְׁוּ הֹלְ אַנְבֹּה פֹּנְטָׁוּ וֹהֹבֹּג בּלְנִינִי הֹלְ אַנְבַּה

ـ הַפַּּהְתָּת בְּל־בֵּלֶיו עָשָׂה נָהִשָּׁת: המוְרְלֹת אָת־הַמִּוְלְגִּת בוּאָנַ_ ָ אָט_עַסּוֹנְט וֹאָט_עַוֹּמִּוּם וֹאָט_ וֹיָּמֹמִ אֶנוַ_כֿלַ_כֿלָּ 正筑存置可

מקמשה ער־הציוי: נְחָשֶׁת קַּעַת يريعن حقايقا مجهد مييناه

> בוֹאָע לַבְנוֹנִי: נערמין אַמִּין רוּמִיה לְנַנִּיה אובכוע וֹאַמִּטֹא פּוּטווע מֹבַבֿת בוסמוֹא בַאֹמֹן אָמִּטֹן אַמִּטֹאַ וֹמֹבֹר וֹנו מִוֹבֹנוֹא וּלַמְנִינוּ

> זיר דְדְתַב סְחוֹר סְחוֹר: סְחוֹר וְיָתְ קַרְנִיהִי וַעֲּבָר לֵיה אַּגְרֵיה וְיָת כּוּקְלֹוֹהִי סְחֹוֹר נְחַפְא יָמֵיה דְּהַב דְּכֵי יָת

יָמִיה בְּהוֹן: לַאַּטַּבָא לַאָּבוּיהַיָּא לַמִּסָּב זְּנְיְמֵיה עַל הְבֵין סְמְרוֹהִי ליה מקרש לזיביה על תרמין

נהַפָּא יָהְהוֹן דַּהְבָּא:

בְּבֶׁי עובֶד בּוּסְמָנוּ: לוּוֹשְׁאַ וֹנִע לַמְנִע בּוּסְמָּגֹא וֹהְבֹּע וֹט מִהְּטֹא צַבַּנִיטֹא

מֹנַבֿת וּנִילָנו אַמֹּגן בוּמִנִיבּ: און ביה נקמיש אמין פוקניה קַמֶּישׁ וֹהֹבֹר וֹט מֹוֹבֹטֹא בֹהֹלְטֹא

נְחַבָּא יָהֵיה נְחָשָא:

ונים מַטַשׁנִישׁא פֿב, מִנוָטִוּ הַּבֹּע וֹנִי מִוֹבְלֵיֹא נִינ הֹתַנְנִינֹא שַּׁסַבְּשִׁירְוֹמָא וְיָת מַּלְרוּפְּיִתְאַ וֹהְבֹּג וֹט כֹּל מִוֹנ מִגַּבֹּטֹא נִט

סוביביה מקרע עד פּלְגֵיה: כּוֹבְבַּנוֹ מִנְבָר מְּבָּוֹנִא צִּוְטְאָא טַּטְוָטִ Ιάτι

> thereof were of one piece with it. was the height thereof; the horns thereof, four-square; and two cubits thereof, and a cubit the breadth acacia-wood: a cubit was the length And he made the altar of incense of

of gold round about. of it; and he made unto it a crown thereof round about, and the horns the top thereof, and the sides And he overlaid it with pure gold,

wherewith to bear it. two sides of it, for holders for staves upon the two ribs thereof, upon the rings under the crown thereof, And he made for it two golden

with gold. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

spices, after the art of the perfumer. oil, and the pure incense of sweet And he made the holy anointing

height thereof. four-square, and three cubits the five cubits the breadth thereof, cubits was the length thereof, and burnt-offering of acacia-wood: five And he made the altar of

ΙΙΙΛΧΧΧ

82

Lτ

97

with it; and he overlaid it with horns thereof were of one piece upon the four corners of it; the And he made the horns thereof

made he of brass. fire-pans; all the vessels thereof the basins, the flesh-hooks, and the altar, the pots, and the shovels, and And he made all the vessels of the

round it beneath, reaching halfway of network of brass, under the ledge And he made for the altar a grating

183

₹<u>₹</u>.□: עַקְּעָלְבֶּרָ הַנְּהָשָׁאֵ אַנְרָא בְּנְהָרָא בִּנְהָשָׁא אַנְרָא

<u>ζäιιμία</u>: נוּקֵל אַבְּלָּה סְבָּהְנִי בֹּאַבְלָּה וֹאָטֵּוּ אַבְּלָה הֹוֹלֵן בֹאַבָּה

holders for the staves. ends of the grating of brass, to be And he cast four rings for the four

נוצף אַטָם נְחָשֶׁת: ווֹמֹחַ אָּטַרַבַּבַּרִים מַבְּגַר הָשָּׁמִים וֹהַבַּר יָט אָבוּנַבּיָּא בַּאָמִי הָשִּׁמוֹ

נַחַפָּא יָהְהוֹן נְחָשָׁא:

with brass. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

נְבְוּב לֻחָׁת עְּשָׂה אֹתְוֹ: (ס) ةَجْرَمْت تَفَائِدُتَ كَيْشِهِت هُنَا، خَثُلُت مَحْ مَمْدَ، مَنْ خُنَه خَفَهَم نُتَنِد ^ע נִיְּבֶּא אָטַרְתַּבְּוֹיִם בַּשְּׁבְּשׁׁתְ עָּלְ וְאַמִּילִ יָּה אָרִיחַיָּא בְּעִיְקְּהָא

ביון הַלִיל לוּהִין צָּבָּר יָהֵיה:

to bear it; he made it hollow with on the sides of the altar, wherewith And he put the staves into the rings

עָבְאָנּ פָּתַח אָהָל מוֹעֵד: (ס) נְהָשֶׁת בְּמַרְאָת הַצָּבְאָת אֲשֶׁר ניַעשׁ אָת הַכּיַּוֹר נְחֹשֶׁת וְאָת כַּנַּוֹ

זְמְנָא: באטלו לגלאני בטנת משפו בְּסִיסֵיה דְּנְחָשְׁא בְּמִחְוֹנִת נְשִּׁיָּ וֹהֹבֹר יָם כִּיּוְרָא צִּנְחַהָּא וֹנִם

meeting. did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

מַאָּר בְּאַמֶּר: قيظزت طِجْمَدُ يُتَاهِدُ يُونِهِ فَهُأِد הוֹמֹמִ אָּעַרְ בַּיִּבְּאָנוּן דָּנְיָּב נִמְּבָּב יָּנִי בְּנִנִיאַ לְנִנּיִם מִּיבַר

שְּׁוִר מְאָה אַמִּין: בולא סברי דרקא דביץ

linen, a hundred cubits. of the court were of fine twined south side southward the hangings And he made the court; for the

ממנדיקם משְּלִים

וֹכְבוּמִיהוֹן כְּסָּוּ: עַשְׁרִים ְנְתִשְׁתֹּ נְנֵיְ הְעַמִּוּהָיִם עַשְּׁרִין דְּנְחָשָׁא נְנִי עַמּוּדִיָּא וֹאַבׁנִיבֶּם מַמּנִבִיהוֹן מָשְׁבִין וְסְמָבִיהוֹן

of silver. of the pillars and their fillets were sockets twenty, of brass; the hooks Their pillars were twenty, and their

מְשְׁבִים נְחָשֶׁת נְנֵיִ הְעַמְנִינִים " עַמּוּדִיהָם עָשְׂרִים (ダレに,ごロ וַלְפָאָת צָפּוּן מֵאָה בֶאַפֶּה וּלְרוּה צִפּוּנָא מָאָה אַמִּין

تَلَمُحْرِثُو خُولًا:

נְעַהַבְּיבִים בּבְּבִי

ממבון בנטמא לנו ממובלא המוביהון משרין וסמכיהון

of silver. hooks of the pillars and their fillets their sockets twenty, of brass; the cubits, their pillars twenty, and And for the north side a hundred

(ד) נבוב ליחוח. נגוג סום מלול, וכן וְשְבְיוֹ מַרְצַּשׁ מֵלְצַּשׁׁ מְצְבְּשׁׁ מְנְצִּיּנִ (יִרמִיסִ נג, כם): נבוב ליחוח. סלומות של עני שמיס

נגבטו: של מראוח, מירוא"ש בלע"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיס (ג, כג), וְסַבְּלְיֹנִיס, מתרגמינן וּמֶהְוְנָהָה: אשר צבאו. להביא שלא סיס נמשמ של כיור מנמשת סמנופס, כך דרש רבי מנמומא (פקודי עו), וכן מרגס אונקלום בְּמֶמְוָיַם נָשַׁיָאֹ, וסוא מרגוס ומדע לך שהן מראום ממש, שהרי נאמר ונחשם המנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הזוכרו שה, למדת, במראות סלובאות, ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשחו, להשקות ממים שבחורו למי שקנא לה בעלה ונתחרה, לבעליסס לידי מאוס, ונוקקות לסס, וממעברות ויולדות שס, שנאמר פַּמַת סַפַּפּוַת עוֹרַרְפִּיף (שיר סשיריס ת, ס), ווס שנאמר ונוטלום המראום, וכל אחם רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלמו בדברים, לומר אני נאה ממך, ומחוך כך מביאום - סנשים לבאום רבוח במלרים, כשסיו בעליסם יגעים בעבודה פרך, סיו סולכום ומוליכוה לסס מאכל ומשחה ומאכילות אותם, - המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו (8) במראוח הצובאוח. בנוס ישראל סיו בירן מראום, שרואום בהן כשהן מסקשמום, ואף אוחן לא טכבו מלהביא לנדבם לכל רומ, והמלל באמלע:

נְעַמְיִבְינִים בּמָר: וֹאַבוֹנִינֵם הֹהֹנִינ וֹנֹג עַהֹפֹּנִינִם य 다섯년다 עמודיהם ∏¢ių́r□ וֹלְפֹּאַטַ יָּם לַלְמִּים

ולְבוּיִם מַמְּבְׁלֵא סִבְּבִּי יַמְמָּגִּוֹ

pillars and their fillets of silver. their sockets ten; the hooks of the of fifty cubits, their pillars ten, and And for the west side were hangings

ÄÖL: וֹלְפְּאָנִי מַלְיִמְי מִוֹנְיָחִי חֲמִמָּמִם יּלְרִיּחַ מַדִּיּמָא מַדְנְּחָא חַמְּשִׁין

And for the east side eastward fifty

إلاَّلَالَاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَالَةِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا אָלְהַבְּבָהְאַ עַּמִּיּבִיהָם שְּלְשְּׁה לְשְּׁבָּרָא עַמִּיבִיהוֹן

וֹסֹמֹכֿיִבוּוֹן שַׁלְעַא: אַפּוֹע סִבְבֵי שַׁמִּיִּמִ מָּמָּבָא אַפּוּוּ

three. pillars three, and their sockets the gate] were fifteen cubits; their The hangings for the one side [of

وْضُرِت هِوْلَا وَقِيْدِيْلِ فَهُرُكُم وَمُرْتُم هُولًا وَقُرْبَهُ وَمُرْتُهِ وَمُرْتِهِ فِي فِي الْمُؤْتِةِ ف ، ڔؙۿٙۿٮ ؿڶ؋ڐ ڟڔؙ؋؞ڡ ולקמף השנית מנה

וֹסְמֶכֵּיהוֹן הָּלְתָא: שׁמָהְ לַטַּרָתְ בַּנִּקְאָ סָבָּדִּי שַׁמִּיִּהָ וְטָנְוַע וּלַמֹּבֹבֹא שׁנֹנֹלָא מִכֹּא וּמִכֹּא

sockets three. cubits; their pillars three, and their the court were hangings of fifteen hand and that hand by the gate of And so for the other side; on this

إلاَّ لِيرَاتِ فِحَالِمُ اللَّهِ الْعَلَادُ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال

تْلَمُٰتُكِ:

י ְּבְיּלְ שֵּׁיִר: ה ְבְּיִלְ שֵּׁיִר: מְשִׁיּר: מְשִׁיּר:

about were of fine twined linen. All the hangings of the court round

ثلۃٰ۔: ثلثھٰڈ،□ عاڨڠ באמונים למנ נְהַמִּיקִיהָם ע בוֹעַמוּדִים عاقت וְנִיאָבׁוֹנִם לְמַמֹּבִים נְנֵוּמֶת וֹנִי

خقك בושיהון בְּסָר וְאָנוּן לני עמודיא וְכִבּוּשִׁיהוֹן בְּטָּף וֹסְמִבּוֹא לִמְמִוּדִוֹא דִּנְחַמָּא

filleted with silver. and all the pillars of the court were overlaying of their capitals of silver; and their fillets of silver; and the of brass; the hooks of the pillars And the sockets for the pillars were

خُمُولَا كَخُمْ، ثِلَمُّاتِ: هَٰدُكَ لَطِيْظُت جُلُمِكُ مِيْضًا هُفَائِمَ מוֹ וֹמֹמ מֹמוֹוֹ וֹמֹמֹרִם אַפֹּׁר מפמג עַלָּם שַׁכַּלְט וֹאַבוּלָמֹן וֹטוַלַמֹּט גּהָנָר דַּטַבְּלָא וֹאַבוּלָוֹא וּצָבַמ

אַמָּגוּ לַפֿבּגַ סַבָּבָג בַּבַעָּא: אובלא ובומא לפוטוא שמומ זְהורִי וּבוּץ שְׁזִיר וְעֶשְׁרִין אַמִּין

of the court. cubits, answerable to the hangings the height in the breadth was five twenty cubits was the length, and scarlet, and fine twined linen; and colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in And the screen for the gate of the

: ياڭ באמגנים تتمُكيثه ĹŔĠĿ אַבְבְּעָה נְהָשֶׁה נְוֹיָהֶה لْمَظُّلَـيْتُو الْمَلْدُيْتُ لَمَادُيْتُو لَمُوسَـيْتِهِا هَلَّخُمُمُ لَوْطُحُبِياً

: ياهَ يَ אַרְבְּעָא דְנְחָשָא נְוִיהוֹ בְּסָרְ

of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying their sockets four of brass; their And their pillars were four, and

סְבֶיב נְחִשֶׁת: (ס) adidia 'وَدَمَ الْحُرِ_بَانِتِين حَرَفِهُ قَلَ الْكِنْقُلَ الْحُرْ مُحَنَّهُ خُرَفِهُ فَنْهُ الْخِلَالَيْهُ

סְחור סְחור דְּנְחָשָא:

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

oz

91

Þτ

13

71

(13) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי סתלר:

Exodus 12:1 – 20 on page 45, and the Haftara is on page 244. 234. On Shabbat Tarah, read Mastir and Hastara on page 240. On Shabbat HaHodesh, Mastir is Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftara is the special Haftara on page The Haftarah is I Kings 7:40 -7:50 on page 225. Sepharadim read I Kings 7:13 -7:26. On Shabbat

هَلَالًا لَاحَتَا!: עַבְרַתְ תַּלְוֹיָם בִּיַרְ אָיִםְעָּר בֶּוֹן־ ַר הְעַּבְּׁת אֲשֶׁר פְּקָּר עַל־פָּי מֹשֶׁה דְּסְהַרוּהָא פקור, אַבֶּרְ פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכָּן

בְּנִינְא: בּידָא דְאִיקְמָר בַּר מימרא דמשה פולחן ליואי אַבָּוֹ מֹנְוֹנִי מַהְּכֹּנָא מַהָּכֹּנָא

אַשֶּׁר־צְּנָר יְהוָה אָת־משֶּה: קַמַמַַּר יְהוּדְה עַשְּׁה אָת כָּלְ־ לְשִׁבְּטָא דִּיהוּדָה עַבַר יָה כָּל וּבֹּגֹלְאָבְ פּֿן אַנּבׁוּ בֿן טַוּר וּבֹּגַלְאָבְ פֿר אַנּבוּ בֿר טוּר

الشَّلَا اللَّشِمِ: (٥) בּטֹכְכְעִ וּבְאַבְוֹּנְאָ וּבִעוּלְהַע בּטַבְלָא וּבָאַבּוּנִוֹא וּבִּגָּבַת ב לְמַמֵּח דֵן חָרֵשׁ וְחִשְׁב וְרֹקַם לְשִׁבְּטְּא דְּדָן נַּנְּר וְאִיּמָּן וִצְּיִר אַבְילִיאָּר בּּוֹ אַנִיסְמָוֹנִ וֹמִמִּיה אַבְלִיאָר בּּר אַנִיסְמָּר

זְרורִי וּבְבוּצְא:

خَشَرُ لِ لِكِيْمَ: ישְׁכָּת מֹאַּוִים וּשִּׁכְמָּים שָּׁפֹב עַקְּנִיפְּה הַשְּׁשִׁ וְעָשְׁרִים כִּכְּר ליי בְּלֵל מְלֶאְכֶת תַּאָּדֶשׁ נִיְתִי זְתָּב چَל הַנְּהָב הֵשָּׁמִיּי לַמָּלְאַכָּה בָּל

the priest. hand of Ithamar, the son of Aaron the service of the Levites, by the commandment of Moses, through rendered according to the the testimony, as they were tabernacle, even the tabernacle of These are the accounts of the

all that the Lord commanded of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

—.nənil ənh and in purple, and in scarlet, and and a weaver in colours, in blue, a craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, And with him was Oholiab, the son

the sanctuary. thirty shekels, after the shekel of talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

סוא סים פקיד עליסם למסור לכל בים אב עבודה שעליו: ללויס במדבר, לשאת ולסיריד ולסקיס, איש איש למשאו סמופקד עליו, כמו שאמור בפרשת נשא (במדבר ד): ביד איחמר. לסס סקב"ס על מעשס סעגל, שסרי סשרס שכיימו ביייסס: - עבודה הליים. פקודי סמשכן וכליו, סוא עבודס סמקורס משכן. שני פעמיס, רמו למקדש שנחמשכן בשני חורבנין על עונוחיקן של ישראל: - משכן העדות. עדוח לישראל שויחר (IS) אלה פקודי. נפרשה זו נמנו כל משקלי נדנם המשכן לכסף ולוהצ ולנחשם, ונמנו כל כליו לכל ענודמו: המשכן

בללאל מנהג העולם לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בחוכו, אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה, אמר משה, בלל אל היית, וקלר מס שדיבר עמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר לוס ס' את משה, סוינן דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סיטב). אמר לו מגלן שמשה רבינו ע"ה לוה לבצלאל הפך העניון, ויש לומר, כיון דכמיב בפרשם ויקהל ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב וגו', אבל לענין להחנדב להבין מה שיהיו לריבין, מה לי מה שמחנדב חחלה, ועיין בחוספום פרק הרואה (ברבוח נה.). ואם חאמר לפועל איך יפעול כשדר, וממלא בפרשת כי משא ראס קראמי בשס בללאל וגוי, סווכר מממלס את אסל מועד, ואמר כך סכליס, יריעום, ואמר כך ציווי סקרשים, וציווי משה רצינו ע"ה ריש ויקהל, מחלה המשכן ואהלו ואחר כך הכלים, הא מיירי לענין ציווי ואחר כך משכן, (לא לענין לווי להחנדב קאמר, דהא אדרבה להיפך לוה הקב"ה בפרשת חרומה, מחחלה הכלים שלחן מנורה ס' אם משה, אפילו דברים שלא אַמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים (22) ובצלאל בן אורי וגוי עשה אל כל אשר צוה ה' את משה. אתכינה אות משה אות משה אין כמיז כאן, אלא כל אשר צוה

(42) ככר. ששים מוה, ומוה של קדש כפול היה, הרי הככר ק"כ מוה, והמוה כ"ה פלעים, הרי ככר של קדש שלשה הלפים כי וודמי כך לוה לי הקצ"ה, וכן עשה, המשכן מחלה ומחר כך עשה כלים:

نَّهُ خَمْرَتُ مِي الْأَكْمِ لِيَقْطُرُ لِيَظِيُّمِ:

imtal iüülm olal tolal

the sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

ī∐ċà.□: וּשֶׁלְשֶׁת אֶּלְפְּים וַחֲמָשׁ מֵאִית שְׁנְהִ וְמְהְּלְה לְהָהִתְ מִּאִנִּה אָבְוֹב הְהָנִוֹ מּלְ עַפּׁלְנִים מִפָּן מֹמְנִים בַּמָּבר מַלְ מִנְּיָנִיֹאִ מִפּר מַּלְנִין ٣٠ בֹהُעُّاح لَاظِلُم كُرِح لَمْتِد فَخُمْه خُفَخُمْ، طَيْلُهُم خُجِح كُكم حَرَّادُ لِإِجْنِ مَلَةُ لِي يَشِكُم فَكَالِمٌ فَكَالِمُ فَالْمِيْنِ فَعَلَالِمُ فَكَالِيْنِ فَ

וטֹלִטֹא אֹלְפֹּוּן וֹשִׁמִיהָה מֹאַע

thousand and five hundred and fifty hundred thousand and three twenty years old and upward, for six them that are numbered, from for every one that passed over to after the shekel of the sanctuary, a beka a head, that is, half a shekel,

بَحْدُد خَدِّد خُمُّدًا: עַפּּעָכִי מְאַנֹי אָבְנָים לְמְאָת על אָר עַלְּיִה וְאָר עַלְּיִה נְאָר עַלְּיִה נְאָר עַלְּיִה נְאָר עַלְּיִה עִיִּרְשְׁיִּה נִיִּר עַלְּאַנִּיִלְא נִין סְּנְיֵבְיִּה נִיִּרְ رْبَدْ فِهِدَ وَجُود بَافُهِد خِهْرُه رَبِينِهِد فِهِد حَوْدِه حَوْدِهِ

خِيْمُكِ حَجْدًا حَجْدُم خُمُثُمُ סְמְבֵּר פְּרוּכְהָא מְאָה סְמְכִין

socket. hundred talents, a talent for a veil: a hundred sockets for the sanctuary, and the sockets of the were for casting the sockets of the And the hundred talents of silver

בְעַמוּהָרִים ĹŔĠĽ 「大谷に江口 ישראל וַהְמִשְּׁה וְשִׁבְּעִּים עְשֶׂה נָוָים ťΨŢα ロロジン لَكُلِّالِ لِللَّهُا

וֹשַׁפּׁג בֿוּמָגביָן וֹכֹבּיִמְ וֹטַביָן: וְנְהַמִּיבָ הַבְּר וְוִין לְמַמִּיבַיָּא ווט אַלָּנוּ וּמִּבֿה מֹאַע וֹמִּבֹהוּוֹ

their capitals, and made fillets for hooks for the pillars, and overlaid seventy and five shekels he made And of the thousand seven hundred

₆₅ เเกินก กฤเลูก พิรุชุเบ อุรูก [다७८ 청다ㅁ:

יהבין אַלְפָּין וְאַרְבָּע מְאָה וּנֹטַהָ אַבְמוּטֹא הָבֹהוּן כַּבַּבוּוֹ

and four hundred shekels. seventy talents and two thousand And the brass of the offering was

لْعَذْقْنَا لْعَلْقَمْ مُعْيِنَا مُّكَّرِ:

נֹהְבַּג פַּע נִע סַמְבָּנ טַבַּת מַמָּבּן فخيرا:

סְבְּרָא בְּנְחָשָׁא בִּילֵיה וְיָת כָּלְ

ומוֹא וֹנִי מֹוְבַּנִיא צַּוֹנִימָא וֹנִים

vessels of the altar, brazen grating for it, and all the and the brazen altar, and the to the door of the tent of meeting, And therewith he made the sockets

30

67

מכוב בוּנוֹאָמו אָּמִגַבְי נֹאָנוּ ווַעַשׁ בְּה אָת־אַרְנִי פָּתַה אַהֶל

خُر_خُرْ، لَاشَاظُكَ: ँ थांथ्र । श्रतं दाृद्त तृः वांथ्रत । श्रत

בספר במדבר, ואף עמס בנדבם סמשכן כך סיו, ומנין חלאי השקלים של שש מאות אלף, עולס מאת ככר כל אחד של שלשת אלפים (62) בקע. הוא שם משקל של מחליח השקל: לשש מאוח אלף וגוי. כך היו ישראל, וכך עלה מנינס אחר שהיקם המשכן שקלים, לפיכך מנה בפרוטרום כל השקלים שפחותין במנינם מג' הלפים, שהין מגיעין לככר:

מרבעס, סרי ממס, וכל שמר סמדנים נמשת כתיב בסס: (קב) לצקח. כמרגומו לְפַּפְּבָּם: אח אדני הקדש. של קרשי ממשכן, שהס מ"ח קרשים, ולהן ל"ו הדניים, וחדני פרכח שולין אלף ושבע מאוח וחמשה ושבעים שקלים:

שקלים, כינד, שש מארם אלף חגאין הרי הן ג' מארם, אלף שלימים, הרי מאם ככר, והשלשם אלפים וחמש מאוח וחמשים חגאין,

(82) וצפה ראשיהם. של עמודים מהן, שבכולן כחיב ולפה כאשיהם וחשוקיהם כסף:

הַהְצֶר סְבָּיב: יקדת המשבו ואָת־בָּל־יִהָרָת וֹאָט_אַבׁוֹג בְּטַבׁגב נֹאָט_

בּלְ סְבֵּׁי מַמְּבְּׁלֵּא וֹנִע בַּלְ סְבֵּּי ונת סמבי דַרְתַא סְחוֹר סָחוֹר

court round about. tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the about, and the sockets of the gate of and the sockets of the court round

೫೧⁻ದೆಭ್ಗ⊓: (ಡ) אַשֶּׁר לְאַהַרֹּן כַּאַשֶּׁר צְנְה יְהְנָה לְבִּישִׁי קּיִּדְשְׁאַ דְּלְאַהַרוֹ בְּמָא בּעַבְּה וֹנְהַהְהֵי אָט בּלִיבֹי, נוֹפְבָהְ לָהַמָּהָא בֹּטוּבָהָא וֹהַבִּנוּ וֹנִי XIXXX עַמְּלָּג מֹמָנּ בֹלְנֵג.מְנִינֵג לְמִנֵּנֵג מִבּנִג בִּנְמָג מִמּנִמָּא וּמִוֹ בַיַּטַבְּלֵא וֹבַאַבְּוֹלֵא וּאַבֹּוֹלֵא וּאַבַוֹּלֵא וּאַבַוֹּלִיא וּאַבַּוֹלַ

Moses. Aaron, as the Lord commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

جُهُالِد:

(ははいび)

לעולמע אָנוּ וֹאָאָה טַכַּלְאָ וֹאָרַנִּוֹלָא וּאָבַת זְעוָרִי, מיי ווֹאַמַּ אָטַרַהְאָפַּר וַהְבַר הְבָּבֶלָת וַעָּבַר יָה אָיפּוֹרָא דַּהְבָּא to work it in the blue, and in the And they did beat the gold into

blue, and purple, and scarlet, and

And he made the ephod of gold,

fine twined linen.

एक्टर स्ट्रिट एक्क्क व्हेक्टर प्रकृत بخُنيك يَعْدُوْل بجَيْبِك مَبِكِمْت בְ פֹּטִילִםְ לְהְּמִּיִּע בֹּעִיִּלְיִ נְיַבְּגֵּיִגִּי טִיּמִוֹ לְמִהְבִּר בִּיִּיִ זֹוֹבְלַמָּנִ אָּטַבַפַּטַנִּ נַנִּבְּבָ וַלַּאָּא וַבַּגַנָנַ

וַבובו ובנו בוּגֹא מובָר אוּמָּן: שַּבְלֵא יבְנוֹ אַבְנְוֹנֹא יבְנוֹ צָבְנִ נת שמי דַדַהָבָא

skilful workman. the finen, the work of the purple, and in the scarlet, and in thin plates, and cut it into threads,

(כ, להוועו)[ל, להולון שב: י בְּתַפְּׁנו מְשִׁיַּרְלִי תֹּלְ-שְׁנֵיִ בַּּהְפִּין צַּבִרוּ לֵיה מְלְפָּפָן עַלְ

שבין סטרוהי מלפף:

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

다겠다: (0) מְשְׁזְרֶ כַּאָשֶׁר צְנְּה יְהְנָה אָתַ־ נאַבוּלמו ועוַלמּט מָּנוּ. י הוא פְמִעֲשֵּׁהוּ זָהָב הְבַּלֶת إثثهد بِهَوَبِينَ بِهَهِرَ لِإِنَّا لِاثِوْدِ

שויר בְּמָא דְפַקּיר יִי יָח משֶה: וֹאַבְגְּוֹלָא יַבְּבָע זְּהַוֹרִי יַבוּאַ ענא פֿמוַלעוָע, בּעַבּא שַכַּלָא נְהְמְיוֹ מְמִנְיִב בַּהְבְוָבִי מִנְּיִב

commanded Moses. twined linen, as the LORD and purple, and scarlet, and fine the work thereof: of gold, of blue, on, was of the same piece and like was upon it, wherewith to gird it And the skilfully woven band, that

שוִלְם מַּלְשְׁמִנִים בַּנָי וֹמִּבְאָלִי: مُخْلَمِ مَمْ مُمْثِلُكِ خُدْرُ نَمُلُعُمْ: مُشَحَٰمُ لَا ثَلَادَ مُضَفَينِ فَعَدِينَ، مُدَفَعًا خُلُنَدَ لِأَرْفًا خُنُدُ رَيْمُمِهِ عُن عَجْدُرُ يَهِيَاتِ كُوفِن يَمُحَدِ نُن عَدْرٌ حِيدُكُمْ فَهَوْمُلًا

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, inclosed in settings of gold, graven And they wrought the onyx stones,

9

XIXXX

31

- שש, אלה סס בגדים שמכסים בסס כלי סקדש בשעת סלוק מסעות, שלה סים בסס שש: (1) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר שאין צגדי שרד הללו צגדי כסינה, שצצגדי כסינה סיס
- של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין מומן כפול ששה, והוהב מומ שביעי עם כל המד והמד: ללורך המם, לעשות אותן פתילים מעורבים עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן והב, חוע אחד של והב עם ששה חועין (איידעהנען), מפין דקום. כאן הוא מלמדך היאך היי מווין אם הוהב עם החומין, מרדדים מפין דקין, וקוללין מהן פחילים (3) וירקעו. כמו לְלַקַע שָׁשֶׁרֶן (מַהליס קלו, ו), כמרגומו וְרַדִּידוּ עַמִּין, היו מרדיץ מן הוהב, אֹשמנ"דרה צלע"ו

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) ĊÄÄL iċùul וּנֶּמֶם אָטָם גַּג כּטָפָּע טַאָפָּג

אַלוּג עולבוֹא אַלוּג וֹמָבאַאַ וְאַנּוּ יִנְיִבוּוּ מַלְ כִּנְפָּוּ אֵיפּוּדָא

MOSes. of Israel, as the LORD commanded stones of memorial for the children shoulder-pieces of the ephod, to be And he put them on the

تْلَمُٰالًا: ונובלהנו ננלהם אָטַ עַּנְיָהֶׁוֹ מַהְּהָשׁׁ עַהְּבֹּר וֹמִ עַנְהָּלָּא הַנְבֹר אַנִּפּֿוֹ

וֹאַבְגְּוֹלָא יִבְּבַע זְּבִוּךִי יִבוּץ שׁכֹבע בֿמוַבֹּע אַנפּוָבָא בַּעַבָּא שַכֹבֹא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of work of the skilful workman, like And he made the breastplate, the

څۈند: ַ בַּבְּיִּלְ זְּבֶּרִ אָּבְׁבָּיִּ וְזְנֵבֵע בְּחָבְּיִּ חִוּשְׁלָּא זִּבְּבִּיִּ וְזָבְתִּא בְבְּיִּתְ הָנְהַ אָּבְבָּיִּ וְזְנֵבְתְ בְּחָבִּיִּ הִינְהַ אָּרְבָּיִּהְ וְזָבְתִּא בְבָּיִתְ אָבְרָבִיִּ הָּמָּיִי אָבִרִּ הָּמָּיִּ אָנִרְ בָּנִיִּיִּ וְזְיִבְּתִּיִּ

מְרָבַע הַנְה עִיף עַרָּר יָה

breadth thereof, being double. length thereof, and a span the breastplate double; a span was the It was four-square; they made the

י וִיְמָלְאִּרְבֹוֹ אַרְבְּעָה טָּוּרֵי אָבָן וְאַשִּׁלִימוּ בֵּיה אַרְבְּעָא טְוִין טׁוּר אָֹדֶם פִּטְּדְרֹוֹּבְרֶהֶהְ טָּוּרֵי אֲבָן שְּבָא סְדְרָא קַרְטָאָה סְמְקַן יֶרְקַוֹּיּבְרְקַן סְדְרָא חַדּ:

and smaragd was the first row. stones: a row of carnelian, topaz, And they set in it four rows of

نَوْجُلَادٍي: التهاد تهاز زقا قفاد انتاخ ا : افاد منازلا مناقداندا هداد

sapphire, and an emerald. And the second row, a carbuncle, a

וֹאַבְלְמֶב:

מָבַלְנֹא נְמֵּגוֹ מִנְּלָא: كْيْهُم بِهُكُرِ لْمُكْتِم شَكْرِيْتُهُد كأذذر

agate, and an amethyst. And the third row, a jacinth, an

בְּנִגְלֵאִנֶם: נְיִּשְׁפַּׁע מִמְּבָּׁאַ נִעָּרָ נְבִינְבַלָּאַ וֹבַסּוּרַ בַּבְרָגֹּנִ עַּבְשָּׁנָסִ מֻּבַם

מֹבשׁבֹּן בֹּבִיב בַּאַמֻּלִמִיטִביוָן: بطثلابار וֹסֹבְרֹא בְבֹוּמֹאִנו כַּבוּם וֹמֹא

settings. inclosed in fittings of gold in their onyx, and a jasper; they were And the fourth row, a beryl, an

خِمُرُنَ مُمُلِد مُأْدُم: פַּתּיהַי הֹקם צָּישׁ עַל־שָׁמֹוֹ 🏋 πૂερ ψαια αψερ و۲ ψάρρα וְבֹאַבֹּנִים מֹכַ מִּמְטַ בֹּנִי וֹמִבֹאָכִ

מַבַּמָּגו: בְּמִוֹלֵא יָּבַר מַּלְ מִמְנִע לְטָבוּי המביטבון במב מפרש בגלף והבאב אנון שבשא ההבי הב שָׁמֶבוֹע

for the twelve tribes. every one according to his name, like the engravings of a signet, twelve, according to their names, the names of the children of Israel, And the stones were according to

זַלְטַ מַגְּמָהַ גַּבְתַ זָּבָר מָהָור: مَح ـ تـنـِهُ١ āĻģĻu

מתחמן עובר גדילי דדהבׂ דְבֵי: מל חושנא הפין

wreathen work of pure gold. dreastplate plaited chains, of And they made upon the

91

Sī

٤ī

71

π

ΟĪ

6

8

تَّهَدُّمُتُ مَر_هُدُّ كُيْنِ تَلِهُا: מּבֹקָּע זֹבִר וֹיִטִּוּ אָע_מִּטִּי, לוּהֹמָוּ מִשׁׁי, מִמִּבּׁבָּע זַּבְיר וַמִּשׁוּ

口に没ばる: שבשול מושטא מכ שבון סמבי

breastplate. rings on the two ends of the and two gold rings; and put the two And they made two settings of gold,

שְׁהֵּי הַשַּּבְעָּׁה עַל־קְצִיה הַהְשֶׁן: עַל תַּרְתִּין עִיְקְהָא עַל סִטְּרֵי יִיוּשְׁנָא: הִישְׁנָא:

غَدُّال: مَّرِ حَنْفِن لِيُعَظِد عُرِ مُنْفِرُ مُرَفِيْنِي أِنْ لِيَحَنِيْ الْمَرْ حَنْفِي לְּהְנְיִּנְיִּ עַלִּ־שְׁתֵּיִי הַמִּשְׁבְּצְּׁת וַיִּהְנָה סִּמְרוֹהִי יְהַבּוּ עַל _, מַּרְמֵּין נֹאָט אָטֹּג לַּגִּוָטְ אָטֹג בֿוֹהַבְעָט וֹנִט טַבָּטגו צָּגַילָן בַּהַּלְ טַבָּגוֹ

هُمُلَا عُمِ لِمُحُدِ لَعُظِد خُذُلُكِ: مَح هُدُ، كَالَّذِينَ يَانِهُا مَح هُوْنٍا، וְיַבְ נִיִּשְׁימִי שַבְּעָת זָהָב נִיִּשְׁימוּ

מְמַּמַּע לְנוֹמֶת נִאָּפָּׁר: ממוע פֿלָנו לַמְּמִע מִשַּׁבַּעַיִּ ं प्रं कृतं देधेष प्रंदे प्रंदेव व्रंदेव व्रंदेव व्रंदेव לנההן השנ ספהע זבב לישום

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) רַאָּפָּׁר כַּאַשֶּׁר צְּנָה יְהְנָה אָתַ־ הַאָפַר וָלְאַ־יִּנַח הַחַשָּׁן מִעָּלִ ئاڭڭلا كابلا لاح ـ تانهٰد יי אָג_הַבֹּהָע ĽÄGL ווְרְכְּסִוּ אָת־הַחֹשׁטְן מִשַּבְעֹּתִיוֹ

(פפי) אָבֻיג בְּלֵיל הְבָּלֶה: אַנּאַי וַיָּנְשָׁ אָת־מְעָעָיל הָאֵפָּד מַעֲּשָׂה וַעֲבַר יָה מִעִיל אֵיפּוֹדָא עוֹבָד

שְּׁבֶּׁנִ סְבָּנִד לָאָ נִפְּנֵעה: ⁵² יפִּי הַמְּעִיכִי בְּתִּיכִי בְּפִּי תַּחְרָא

שׁכֹבֹע וֹאֹבוֹינֹמׁוֹ וֹעוִכַּמֹע מָהֹנֹ. בַּמְוָנִי, עַבְּבֹא וֹאַבוּיִנֹגֹא יִגִּבַמּ לי ְנְיַנְשְׁלְּיִבְ עִּמְּנְלֶּגְ עַפּּוְנֶגְי נְמְּבָּבִי מַּבְ מִפּּוִלְגִּ עִמִּגְּאָ בּי נְיַנְמְּהָנְלָּגִּי עִמְּגַלָּאָ בְּיִבְּיִּהְיִנְּהְיִנְהְיִנְהְיִּבְּיִּהְיִּהְיִּבְּּאָ

אַפּוִבוּא לַפֿבֿיל אַפּוָבוּי:

لِيُروبِلِي كِٰرُدِر: שוּהָלֹא מֹל סְפְּתֵיה דְּלְמִבְרָא āς שבין סמבי והברו שבשון הולן דדהב

ממלנו לִנִימִוֹ אִיפּוָרָא: به بند خگاتد جده دیقر מלבת מלפביר מֹל הורין כָּוָפָּי והֹבוי שֹבְתוֹ אוֹשׁן בּבְתַב

ין יָת משֶה: מהלוו אופודא כמא דפקיד אַפּוָבֹא וֹלָא יִטְפַּבַל עוּהֶּוֹלָא בּטֹכּילִטֹא לַמִּבִוֹי הַּלְ בִימִּוֹ äreitx וֹאַבוּ וֹט בוּהָּוֹא מֹמֹוֹלִטֹנִי

מָבוּ וּמִיר תַּכְלָא:

: مَانَظُنَا، לפומיה סחור ULĖX יפומוה דמעילא בפיל לנויה

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge and put them upon the two ends of And they made two rings of gold,

cpoyds. the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above underneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

commanded Moses. from the ephod; as the Lord the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

of woven work, all of blue; And he made the robe of the ephod

not be rent. about the hole of it, that it should of mail, with a binding round midst thereof, as the hole of a coat and the hole of the robe in the

٤٦

77

бі

Zτ

məun. purple, and scarlet, and twined the robe pomegranates of blue, and And they made upon the skirts of

בַוֹנִים: מַּלְ-שִׁוּלֶוּ עַמִּמִּילִ סָּלְיִב בַּעִוּשׁ

ניצַשָּׁ פּּעַלְנִי זְתָב שְּׁעַוְר נִיּהְנִי נִצְּבִרוּ זַזִּין דַּדְתַב דַּבֵּי וִיתַבוּ

pomegranates: robe round about, between the pomegranates upon the skirts of the and put the bells between the And they made bells of pure gold,

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) לְמֶּבֶׁע כַּאַמֶּב אַנָּר יְהַנְּה אָתַר לַמַּמְּשָׁא כִּמָא דְפַפֵּיר יָן יָח 92 54-915 נובטן פּגַּלוּן

סְבְיֵר שִׁפּוּלֵי מְעִּילְאָ סְחוֹר סְחוֹר נְוֹבְמָּן זֹּלֵא וֹבַמִּוֹלָא זֹלָא וֹבַמִּוֹלָא מַּכְ

in; as the LORD commanded Moses. the robe round about, to minister a pomegranate, upon the skirts of a bell and a pomegranate, a bell and

אָנֹי לְאַנִּיֹלְן יִלְבָּדֹּוּוּ: ב וַיַּנְשְׁשְׁ אָח־הַבְּּחְנָח שֵׁשׁ מַעֲשְׁתַ וַעֲבַרוּ יָח בִּחּוּנִין דְּבוּצְא

מובד מְחֵי לְאַחַרֹן וִלְבָנוִהִי:

and for his sons, linen of woven work for Aaron, And they made the tunics of fine

តែត ជំត់រ៉ែL: ַ עַּמְּלְבָּׁמְּע מֻמְּה וֹאָעַבַּמְלִיהָ. עַבְּּבְּּגְּא בְּרֵגָּא וֹנִע מִלְּנָה. מַלְיַ עַמְּאָנְפָּע מֻמְּה וֹאָעַבַּמְּעָבׁי נוֹע מִגִּנִפְּטִא בַּרֵגָא וֹנִע מִלְּיִם.

בוצא דבוץ שויר:

'uəuil the linen breeches of fine twined goodly head-tires of fine linen, and and the mitre of fine linen, and the

רקם כַּאַמֶּר צַנָּה יְהַנָה אָת־ נאט באלנָס מַּמָּ מֹמִּלָּב יִשְׁכֹּלִים

אַנור פְּמָא דְפַּקּוּד יָיִ יָּה יָה יַנִי מַשָּׁה. נאַבְנְנָנָא נּצָבַע זָהוֹרִי עוֹבָר ונת הטנגא דביץ שויר וַתַּכְלָא

as the Lord commanded Moses. the work of the weaver in colours; and blue, and purple, and scarlet, and the girdle of fine twined linen,

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) וֹאַבׁלֹמוֹ וֹטוִלַמִּט חָּזֹּג מַגַּהָּ

signet: HOLY TO THE LORD. it a writing, like the engravings of a crown of pure gold, and wrote upon And they made the plate of the holy

פְּתִּיחֵי חוֹהָם לַבְשׁ לַיהוָה: מֹנוְנְרְ וַנְּכְּטְבָּוּ מַלְנִוּ מִלְטַקְ וַלִּוּנְמָא צַּנְנַכַ נַבְּנִי נְכָנַבַּ ازتوه هد جرم يه حالم بير

עלוהי בתב מפרש לדש ליי: וֹמֹבֹעוּ וֹנו הֹוֹהֹא כֹלִולָא

ויהבו עלוהי חושא דּהָכִילְהָא

בְּמָא דְפַבֵּיר יִיָּ יָת משֶה:

Moses. above; as the Lord commanded blue, to fasten it upon the mitre And they tied unto it a thread of

ıε

67

87

Lτ

S٦

ַ צַּנְר יְרַנֶר אָת־משֶּר: (ס)

הגַבוּמִּגְוֹפָּט מִלְמָּהֹלִע כַּאִּהָב לַמִּטּוּ הַלְ מִגִּוֹפַטֹּא מִלְהַּלִא آنفأد مُجْرر فُتْرج فَجَمْن جُتَن

(82) ואח פארי המגבעות. מפארמ המגבעות, המגבעות המפוארות:

ספפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירה ד' מומין היו, ומכל מקום פחוח משנים הי הפשר: שָׁם סַמשָׁן וגוי, ועל כרמך פחוח משנים לא סיו, שהרי צשמי קלוח החשן היו צ' עצעות החשן, וצצ' כמפוח האפוד היו צ' עצעות למול ערפו, ומושיבו על המלנפת. ואל מחמה שלא נאמר פחילי חכלם, הואיל ומרובין הן, שהרי מלינו בחשן ואפוד וַיִּרְפְּםוּ יאין דרך קשירה בפחות משני חומין, לכך ואמר על פחיל מכלח, ועליו פחיל מכלח, וקושר ראשיהם השנים כולם יחד מאחוריו במלנפת כשקום ברפשו, ושני תומין היו בכל קלה וקלה, לחת ממעל ולחת מתחת ללד מלחו, וכן בהמלעו, שכך הוה נות לקשור, שסליץ אינו אלא מאוזן לאוזן ובמה יקשרנו במלחו, והיו קבועין בו חומי חכלה לשני ראשיו ובאמלעיהו, שבהן קושרו וחולהו הלוואה הוא אומר וַשְׁמָשָ אֹמוּ עַל פְּמִיל הְּבֵלְת (שמוח כח, לו). ואומר אני, פחיל חכלת זה חומין הן, לקשרו בהן במלנפח, לפי המלופח למעלה והליץ למעה, ומהו על המלופח מלמעלה. ועוד הקשיחי בה, כאן הוא אומר ויהנו עליו פחיל חכלה, ובענין שהרי בשחימת קדשים שנינו (זבחים ימ.:), שערו היה נראה בין ליך למלנפת ששה מנית תפילין, והליך היה נתון על המלח, הרי (וב) לחח על המצופח מלמעלה. ועלידי ספמיליס סיס מושיבן על סמלנפם כמין כמר, ולי הפשר לומר סליץ על סמלנפם,

68	אַתו מִוְבָּח הַנְּחִׁשֶׁת וָאָת־מִּכְבָּר הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר־לֹוֹ אֶת־בַּדֶּיוּ	נת פל מנוהי ית אַריחוֹהי דְּנְחְשְׁא דִּילִיה יָת אַרִיחוֹהִי ית פּלְ מנוֹהי ית פּיוֹרא נית	the brazen altar, and its grating of brass, its staves, and all its vessels, the laver and its base;	68
88	ְוּאֵתׁ מִיְפָּח תַזִּּלִּב וְאֵתֹ שֵׁמֶן הַמִּשְׁלְּה וְאֵת קַטָּבֶת הַסַּמֵּים וְאֵת מָסֶךְ פָּתַח הָאְהֶלֹ:	מַמְּבֹּלְא: בּוּסְׁמִּגְּא וֹנִע פִּבַסְא צִּעָרַמ מִמְּטַא צִּרְבוּנִטָּא וֹנָע פַּמָרָע נֵנְע מַּגַבְּטָא צִּרָהָבָּא וֹנָע	and the golden altat, and the anointing oil, and the sweet incense, and the screen for the door of the Tent;	88
LE	אָת־הַמְּנֹרָה הַמְּהֹרָה אָת־ גֵרֹמָיהָ גֵרָת הַמְּצֵּרָבָה וָאָת־ בְּלְ־בֵּלֶיהָ וָאָת שֶׁמֶן הַמְּאִיר:	וֹנְע מִמְּטִא בּאַנְטַבנִּטִא: פּנִאָּנִינִּ סַבְרָא וֹנִע כַּלְ מִנָּטִא מַ מִּנְבָּנִי אַ בִּנִּגִּנִנִי	the pure candlestick, the lamps thereof, even the lamps to be set in order, and all the vessels thereof, and the oil for the light;	Lε
98	ݣຸڤە يَاھْزْدە: غىر_نىھُرْغار غىر_خْر_خْزْر نْغَىر	לְנִים אַפּּוֹא: זֹט פֿטוּבֿא זֹט פֿלְ מִׁתִּנִיוּ וֹזִט	the table, all the vessels thereof, and the showbread;	9€
SE	ײַפַפְּׂנְיני: אָטַ־אָּרָוֹן הַעָּנֵה וְאָטַ־בַּנְּיִיוֹ וְאָטַ	אָריחוֹהי וְיָה בְּפִּירְהָא: יָה אָרוֹגָא דְּסְהָרוּהָא:	the ark of the testimony, and the staves thereof, and the ark-cover;	SE
1 5	וְאָת־מִכְסֵׁה עּוֹרָת הֵאֵילִם הַמְאָדְמִים וְאָת־מִכְסָה עַּרָת הַמְּקְשָׁים וְאָת פְּרָכֶת הַמְּסֶר:	ַסְסְגוֹנְא וְיָת פְּרוּכְתָּא דִּפְּרֶסָא: מְסָמְקֵי וְיָת חוּפְּאָה דְּעַשְׁבֵּי בְּסְמְנְיֵא וְיָת פְּרוּכְתָּא דִפְּרֶסָא:	and the covering of rams' skins dyed red, and the covering of sealskins, and the veil of the screen;	† 8
רציעי ⊂מ	ڗڹڿڗאڎ אָת־הַמִּשְׁכִּן אָל־מֹשֶׁה אָת־הָאָהֶל וָאָת־בְּלִ־בֵּלְיִר קְרָטֶר קְרָשְׁיו בְּרִיחָוּ וְעַמִּדְּיִר נְאָדְנֶר:	וְאֵיתִיאוּ יָת מַשְׁבְּנָא לְנָת מִשֶׁה יָת מַשְׁבְּנָא וְיָת בָּל מָנוֹתִי פּוּרְפּוֹתִי דַּפּוֹתִי עַבְרוֹתִי וְשְׁמִּידְוֹתִי וְסְמְבִּיתִי:	And they brought the tabernacle unto Moses, the Tent, and all its furniture, its clasps, its boards, its bars, and its sockets;	EE
78	וַתְּבֶל בְּלִ־עֲבֹדָת מִשְׁבַן אַּהֶל מוֹעֵּד וַיִּעֲשׁוֹ בְּנֵי יִשְׁרָאֵל בְּכֵל אַשֶּׁר צְנְה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה בֵּן עְשְׁוּ: (פ)	מְּמְּכֵּׁן וֹמִלֹא וֹהְבֹרוּ בְׁנִגְ נִמְּבָׁאֵכְ	Thus was finished all the work of the tent of meeting; and the children of Israel did according to all that the LORD commanded Moses, so did they.	₹
	בבר שמות – פרשת פקורי רביעי – Exodus XXXIX – בישת פקורי רביעי			

(28) ויעשו בני ישראל. את המנאכה ככל אשר לוה ה' וגוי:

בּנוְ: בְּנִוּ: בְּלִיוּ אָת־הַבִּיִּר וְאָת־ וְנִת בְּלְ מְנִתִּי נִת בִּיּוֹדִא וְנִתּ

جَانا:

שַמְשָׁבָּן, סוקס ממליו. מדרש רבי מנמומה (פקודי י"ה): מפשר הקממו על ידי מדם, ממר לו עמוק מסה בידך, נכמה כמקימו והום נוקף וקם ממליו, וזהו שנממר (שמום מ, יו) הוקם שלא סים יכול להקימו שום אדם, מחמם כובד הקרשים שאין כח באדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך (33) ויביאן אח המשכן וגוי. שלה סיו יכולין לסקימו, ולפי שלה עשם משם שום מלהכם במשכן, סניה לו סקב"ם סקמתו,

לאָבֿל מוִמֶּר: נאָט פֿלַ פֿלָג מַּדָעַט עַמָּאָפֿו בובלינו ויםדקניה o+ וָאָת־אֲדֶנֶיהָ וָאָת־הַמְּסְדְּ לְשֵׁעַר אַט קלְמָּג מִטְצֶּר אָט־עַּמָּדֶרָיִרָּ

בל מני פולען משְּבָּנָא לַמַשְּבּן בוביא ני אַמוניה וְסְכַּהָא וְיָת וני סמכיא נים פרסא למרע נת סְרָבֵי בְּרְתָא נָת עַּמִּידַהָא

:gaireem fo service of the tabernacle of the tent and all the instruments of the cords thereof, and the pins thereof, screen for the gate of the court, the pillars, and its sockers, and the the hangings of the court, its

نڠڡڂڹڎ؞ڂڗ؞ ڂڗ؞ ڂۅؾٳ: אָטַ־בִּּגְרֵיִי הַפְּהָשְׁ לְאַנִּרָוֹ הַכִּנְיוֹ ڠٮڂڹڐ؞ٮٙۿؚڎٮڂۿڐٮڂڰڎڡ

בְּנוֹהִי לְשַׁמְשָׁא: לַאַּבַוּן כַּבַּוֹלָא וֹנִע לַבוּהָה בְּקוּדְשְׁא נְת לְבוּשֵׁי קוּדְשְׁא יָר לְבוּהֵג הִפּוּהָא לְהַפּֿהָא

minister in the priest's office. and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place; the the plaited garments for

commanded Moses, so the children

According to all that the LORD

הְעָּבְרֶה: בן עשי בְּנֵי יִשְׁרָאָל אָט בָּלְ - מִבּרִי בִּנִי יִשְׁרָאָל יָט בָּלְ גּ, פְּבָּלְ אֲשֶׁר־צְּוְּה יְהְוָֹהְ אֶת־מֹשֶׁהְ פְּכֹל דְּפַּקִּיד יִיְ יָת מֹשֶׁה פַּן

פּוּלְעַבְא:

LORD had commanded, even so behold, they had done it; as the And Moses saw all the work, and,

of Israel did all the work.

ַן הְנָה עַשָּׁי אַהָה כַּאֲשֶׁר צְוָָה ניַּרְא מֹשֶׁה אָת־כְּל־הַמְּלְאַבְה

כן עַבוּ וּבְרוּ יִהְרוּ יָהְרוּ מִשֶּׁה: וְנִיא הַבֹּרוּ יָתַה בְּמָא דְּפַּפָּיִר יִי וְנְוֹנִאַ מְמָּנִי וֹנִי כָּלְ מַבְּיִרְנִאַ

blessed them. had they done it. And Moses

And the Lord spoke unto Moses,

ממיםי וַיְדַבֶּר יְהֹוְהַה אֶל־מֹשֶׁה לֵאִמֶּר:

לּיוֹם וֹוֹבְתֹא מַוְמָאָר בָּתַר

וּמַבְּיל וְיָ מִם מִמָּה לְמֵימַר:

the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of On the first day of the first month

z

TХ

٤4

77

CICL: לַנְיָבֶה שַּׁלְּיִם אַנַרַמְהָבֹּן אָבַל לְיָבַבָּא שַּׁפִּים יָנִי מַהָּבִּּנָא בִּיוֹם הַנִיֹנָהַ הַנִאָּמִוֹן בָּאָנוֹר

إين מַשְּׁכַּן זִמְנָא:

הַסְהַדוּהָא וְתַּמֵּיל עַל אֲדוֹנְא

screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

וַסַכְּעָׁ הַּגְ_בַאָּבְוֹ אָעַ_בַּפּּוֹבָכִיע: י וְמַּמְטָּ מֵּם אָט אָבוּוְ בִּמְצִינוּ

וֹעֹבְלֵע זֹע בּוָגֹּנִעֹא: נעמיל ית פתורא ותסדר ית

יָת פָּרוּכְתָּא:

thereof. candlestick, and light the lamps upon it; and thou shalt bring in the and set in order the bread that is And thou shalt bring in the table,

אָת־עֶּרְבָּוֹ וְהַבֵּאִתְ אָת־תַמְּנֹרֶה סְרְבֵיִה וְתַעֵּיל יָת מְנְרָתָא נְהַבָּאִלְ אָטַרַהַּאֶּלְלְּוֹ וֹמְּנַבְּהָ

בְּעַבְעָהְאַ לְתַּהְּכָּוֹא: בְּסְבַּרוּהָא וּהְשָּׁוּ יָת פְּרָסָא לְלַמְבְוֹע בּוּסְמָנְא בָּבָם אָבְוָנָא וֹטִטֵּגוּ זֹט מַבְבָּטָא בַּבַטִּבָּא

door to the tabernacle. testimony, and put the screen of the for incense before the ark of the And thou shalt set the golden altar

الْمَمْنَةِ عُنالِمُولَا يَاقُلَنا كَمْمُحًا: לְלַמְּנִינ לְפֹּנִי אֲנֵוּוֹ

- וסוא אחד מי"א מומורים שבתפלה למשה: (E+) ויברך אוחם משה. המר להם יהי רלון שהשרה שכינה למעשה ידיכה, ויהי נעם ה' הֱלהֵינוּ עְלֵינוּ וגו' (ההלים ל, יו),
- (3) וסכות על הארון. לשון סגנס, שסרי ממילס סימס:
- (ד) וערכה את ערכו. שמי מערכות של למס הפניס:

זַבְוֹבֶא: قَتِه مِنْ فِي الْمُحْدِدِ الْمُرْدِ عِنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ ڡڵڬ י וְנְתַּמְּׁה אָת מִוְבָּח הִעּלְה לִפְּנֵּי וְתַּמֵּיוֹ ,

ਹ¦ਂ□:

מנמר יבון המובח ונחף שם ומנא יביו מרבהא וחמיו המו בוֹן אָבֹל וֹטִינוּ זֹט כּיוָבֹא בּוּו מַהָּכּוּ

אָת־מְסָך שִׁעַר הָחָצֶר: ۱۵ למלים אטרטקצר סביב ונחלים

حَكْرِيد لْكَرْبِ طِيُم: אָמֶּׁרְ בַּׁנְ וֹלֵבַּמְטֵׁ אָטַנְ וֹאָטַ בֹּלִיךְ בַּבְּנֵי וְטַׁלֵבִּנְתְ נִינִי נִינִי בֹּלְ ַ װְּמְׁחֲשְׁעָׁ אָּעַרַעַּמְּשְׁבֶּן וְאָּתַרַבְּלֶרַ װְהָרַבֵּּי יָה מַשְּׁבְּנָא וְיָה בָּלִ אָת־שֶׁטֶן

نَاتُكُ لَا مَا كُلُ مَا كُلُ مَا خُلُمُ لَا يَا أَنَّا لَا يَالُمُ لَا يَا أَنَّا لَا يَا أَنَّا ال בְּלְ־בֵּלְוּוּ וְקִדַּשִׁתְּ אֶתִּדְתִּוּנְהַתְ בְּלְ מָנוֹהִוּ וּתְּקַבַּשׁ נְתִ עַרְבְּתָא והיה המזבח לדשׁ קדשׁים: וּיֹהֵי עַרְבְּתָא לֹדֶשׁ קוּדְשִׁין:

أظيَّمُنُ عِنْد: יִמְשַהְתָּ אָת־הַכּיָּר

אַטַם בַּמָּנִם: אָבְ פּעוּע אָנִיבְ מוּמֹג וֹנְעוֹהָעֹ כְעִינַה מָהֵּכּּן וּמִּוֹא וַעַּסְׁנֵי, וֹטִלְבַבְּטֹּ אֶשְׁיבְאַנִּבְן וֹאָשַבַּלְּוֹו וּטַּלְבוּכ וֹט אַנַבון וֹוֹט בּּוֹנָטוּ

لَحَتَا كُر: בּעַבְּהַ יִּמְשָּׁהַ אָטָיִ וֹלַבַּהְשָּׁשׁ אָטִיִּ לַיּרַשָּׁאַ יִּטְרַבּי יָמִיִּבִּ יִּטְלַבּיִתְ " נְהַלְבָּאָשׁ אֶּטְ אָנְהֶן אֵטְ בֹּלְהֵוֹ, וְעַלְבָּיִאָּ זִטְ אַנְהָן זִטְ לְבִּיּאָּ

אָטַם כַּשַּׁלָע: [⁺] וֹאֵטַבכֹּונוֹ טַלֵּוֹנִרָ

מולם לדותם: خِنْدِه خِتُه مُمْنَتُه خِخْنَةُه مَ هُلِ لِهَٰذِيثُو لَحَلَيْنَ ذِرْ لِنَائِبُ

אָתִוֹ בַּן עְּשֶׁה: (ס) ימיה בו עבר: א ניעש משה בְּכֹל אַשֶּׁר צִּנְה יְהְנָה נִעְּבַר משָה בְּכֹל דְפַפֵּיד יִיִּ

נט מֹוַבֹּטֹא וַמֹלַטֹא

בְּבְׁבַבְאַ: וּהְשַּוּי יָת דָּרְתָא סְחוֹר סחוֹר

מָנְוְעִׁי, וְיִבֵי, לִוּדְשָׁא: הַמְּשְׁבְּׁה וְתִפַּב יָת מִשְּׁהָא דִּרְבוּהָא

بِثِهِمَانُوْ هُن ِمَاٰخُن نُمِكُ لِهُن ِ يَنْدُدُ نُن مَلُخُنَهُ لَأَنْ يُفْرَفِهُ لَئُن

וֹאָטַבַכֿוֹנִ וּטִבֹבּי זֹט כֹּוּנִא וֹזִט בֹּסִיסִיִּצִ

וּהְקּדִישׁ יָתִיה:

נְהָהוֹן בְּעַיָּא:

יְנְתְיה וְישִׁמָישׁ בַּבְרָלֵי:

יְהָהוֹן כִּהוּנִין: נְיַלְבַּמִּטַׂ וֹנִט בּׁנְיַנִי, טַפֿבור וַעַלְבָּיִמִּ

ىنت، خمن، خىبا ئەنىدبا נת אַבוּבוּוֹן וִישִּׁמָּשִׁוּן בַּרְבָּיוֹ וטֹבבּ, וֹטִבוּן כֹמֹא בַבֹבֹּוטֹא

לְבְּעוּנָת מְלַם לְדָרִיתוּן:

senerations. priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing they may minister unto Me in the

that the Lord commanded him, so Thus did Moses; according to all

meeting. the tabernacle of the tent of To roob shr stored gairsfto-rand And thou shalt set the altar of

therein. the altar, and shalt put water between the tent of meeting and And thou shalt set the laver

screen of the gate of the court. round about, and hang up the And thou shalt set up the court

it shall be holy. it, and all the furniture thereof; and all that is therein, and shalt hallow oil, and anoint the tabernacle, and And thou shalt take the anointing

shall be most holy. and sanctify the altar; and the altar burnt-offering, and all its vessels, And thou shalt anoint the altar of

its base, and sanctify it. And thou shalt anoint the laver and

π

8

meeting, and shalt wash them with sons unto the door of the tent of And thou shalt bring Aaron and his

priest's office. he may minister unto Me in the anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

And thou shalt anoint them, as

thou didst anoint their father, that

did he. 91

וּיְהַי בַּחַבְּשׁ הַרַאשָּׁוֹן בַשְּׁנָה וַהַנָה בִּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּשִׁהָּא

month in the second year, on the

And it came to pass in the first

 ניעַל הַנֶּרְת לְפְּנֵי יְהֹוְה כַּאֲשֶׁר יְאַרְלִיק בּוֹצִינִיְא קַּדְם יִיְ כְּמָא
 צְנְה יְהֹוְה אָח־מֹשֶׁה: (ס) יְפַפֵּיד יִיְ יְה מֹשֶׁה: commanded Moses. the Lord; as the Lord And he lighted the lamps before southward. ئحت تَهَرَّبًا مِرْ رَبَّة تَفِهُ الْمُحَيِّرِ فَتَنَيِّهُ فَرْ هَبَةِ * table, on the side of the tabernacle tent of meeting, over against the לְּיֵּ נְנְּהֶמְם אֵּעַיַּהַמִּׁלְ בַּאָּמֵלְ מִנְמְּדִ נְשִׁנִּ נִיְ מִּנְלְּבִי לְּמִּהְעָּ נִיְמִּיִּהְ נִיְּמִּיִּהְ נִיְּמִּיִּהְ נִיְּמִּיִּהְ מִנְמְּבִּי נִיְּמִּיִּהְ נִיְּמִּיִּהְ מִנְמְּבִּי נִיְּמִּיִּהְ מִּנְמְּבִּי נִיְּמִּיִּהְ מִּנְמְּבִּי נִיְּמְיִּבְיִיּ ŧΖ And he put the candlestick in the <u> ជម្</u>ហាក: (០) קרם ין פְּמָא דְּפַקּיֹד יִיָּ LORD commanded Moses. יְהְוָה כַּאֲשֶׁר צְּוָה יְהְוָה אָת־ upon it before the Lord; as the تتمذك مُكْرِد مثلك كِنْ خِطْد ٤٦ نمتد لجربن، فأنا يختاه And he set a row of bread in order رَقٰلِ دُلا: מְבַּרָא לְפַּרוּכִמָא: قرِّحُ يَرْبَ הَوَافِحِ لِا خِوْدِهُ فِي الْأَنْ فِي الْمُوافِقِ الْفِي فِي الْمُوافِقِ الْمِي الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِثُونِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينِ الْمُؤْلِقِينَا لِلْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَ الْمُؤْلِقِينَالِقِينَ الْمُؤْلِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينِينَا الْمُؤْلِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينَالِقِينِينِينَالِقِينِينَالِقِينَالِقِينَالِمِينَالِقِينَالِقِينَالِقِين tabernacle northward, without the meeting, upon the side of the 77 וּנשׁן אָט־חַשְּׁלְחַן בְּצְּחַל מוּמָד וּיחָב יָח פְּחוּרָא בְּמַשָּׁכּן וִמְנָא And he put the table in the tent of '다'; 다 성다 다'; (0) דְפַקֵּיד יְיָ יָת מֹשֶׁה: commanded Moses. על אַרוֹן הְעַיִּהוּ כַּאַשֶׁר צְנְּה עַל אַרוֹנָא רְסְהַרוּהָא בְּטָא testimony; as the Lord screen, and screened the ark of the יַ נַיְּשֶׁם אָת פְּרַכֶּת תַּמְּסְבְּ נַיְּסֶבְ יִתְ פְּרוּכְתָא דִפְּרָסָא וְאַמֵּיל tabernacle, and set up the veil of the تنظع المحاية المحرية المحرد المحراد المحرابة للمحران المدراء المحروبة المحررة المحروبة المحرو And he brought the ark into the به المراهم ال אַרוֹנָא מִלְמִּילָאִ: בְּאָרֶן נִימֵּן אָטַרַעַבְּפָּרָת עַּלְ- אָרְוֹגָא וִיהָב נָת בְּפּוּרְתָּא עַלֹּ above upon the ark. the ark, and put the ark-cover oz בַּאַבְוּלָא וֹהָנָהָם אַטַבַּבַבַּיִּנִם מַּלְ- בַּאַבְוּלָא וֹהַוּוּ זָה אַבְינִינָּא מַלְ into the ark, and set the staves on אָטַ-הְעֶּהֶהְתְ אֶלֶ- וּנְּסֵּיב וִיחַב יָח סְחֲדוּוּהָא And he took and put the testimony יְיָ יְתְ מִשֶּׁה: יְיָ יְתַ מִשֶּׁה: מלמעלה כַּאַשֶּׁר צַּנָה יְהָוָה commanded Moses. the tent above upon it; as the LORD ַנְּיְשֶׁם אֶת־מְכְּסָה הָאָהֶל עַּלְיוּ וִשִּׁוּי יָת חוּפְּאָה דְּעַשְׂבְּנָא tabernacle, and put the covering of ַנּיִפְּרָשׁ אָת־הַאָּהֶל עַל־הַמִּשְׁבְּן יִפָּרָס יָת פִּרָסָא עַל מַשָּׁבָּנָא And he spread the tent over the עַמוּדְרו: thereof, and reared up its pillars. וּימּן אָר־בְּרִיהָיוּ נַיָּקֶם אָרַ־ ווער זט מבעוני נאַטום זט boards thereof, and put in the bars ⁸¹ אָר־אַּדְנִיוּ וַיִּשְׁׁםׂ %ば_₫Ĺਐĸ ינת סְמְכוֹהִי וֹשֵּוֹי יָת דַפּוֹהִי and laid its sockets, and set up the gτ וּנְבֶּם מִמֶּט אָת־הַמִּשְׁבָּן וּנִמֵּן וַאָּבַים מִשָּׁה וָת מַשְׁבָּנָא וִיהַב And Moses reared up the tabernacle, تريم كا: tabernacle was reared up. השׁנֶית בְּאָחָר לַחָבָשׁ הוּקָם הַנְּיִיהָא בְּחַר לִינִיהָא אָהָשִם first day of the month, that the

(22) על ירך המשכן צפונה. נחלי סלפוני של רוחד סבים (יומא לג:): ירך. כתרגומו לְדֶּא, כירך הזם שהוא בלדו של

940:

(02) את העדות. קלומומ:

(19) ויפרש אח האהל. קיריעות סעויס:

1 8	Then the cloud covered the tent of meeting, and the glory of the Lord filed the tabernacle.	ונפֿבא בּנוֹ אִטְמֶׁלְנִ וֹטְ מַמֶּבֶּׁלֹּא: נטַפֿא מְּנִיא וֹטְ מַמָּבַּּוֹ וַמִּיֹא	ַנִיְכָס הַשְּׁבָּן אָת־אַהַל מוֹעֵּר וּכְבָּוֹד יְהְנְׁה מְלֵא אָת־הַמִּשְׁבֶּן:	מפטיר
££	And he reared up the court round about the tabernacle and the gate of and set up the screen of the gate of the court. So Moses finished the work.	נאָקים יָת דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר בְּרָסָא דְּתָרֵע דְּרָתָא וְשֵׁיצִי מְשֶׁה יָת צְרָתַדְּמָדִי מְשֶׁה יָת צְרָתַדְּמָדִ	נֵגָקִם אָת־הָחָצִּר סָבִיבֹ לַמִּשְׁבֵּן וְלַמִּוְבָּׁחַ נִיּהֵן אָת־מָסָף שַׁעַּר הָחָצֵּר נַיְבָל מֹשֶׁה אָת־ הַמְּלְאַבֶּה: (פ)	\$\$
78	when they went into the tent of meeting, and when they came near unto the altat, they should wash; as the Lord commanded Moses.	בְּמֵיעַלְּהוֹן לְמַשָׁכַּן וִמָּנָא וּבְמִקְרַבְּהוֹן לְמַדְבְּחָא מִשֶּׁה: מְשֶׁה:	בְבַאָּם אָל־אָהֶל מועַה וּבְקַרְבָהָם אֵל־הַמִּוְבֵּהַ יַרְחַצֵּי בַאַשֶּׁר צַנָּה יְהֹנְהַ אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	78
18	that Moses and Aaron and his sons might wash their hands and their feet thereat;	וְמְקַדְּשִׁין מִנֵּיה מֹשֶׁה וִאַּהֵרֹן וּבְנוֹהִי נְתּ יְדֵיהוֹן וְיָת הְבְנֹהְיוֹ:	אָת־יְדִיהֶם וְאָת־רַגְלִיהֶם: מְתְיְדֵיהֶם וְאָת־רַגְלִיהֶם:	īξ
30	And he set the laver between the tent of meeting and the altar, and put water therein, wherewith to wash;	לְטַבּנְהֵ: נְבֵּוֹ מַּגַׁבְּטִׁא נִיטַד טַּמָּן מַנָּא נְהַנִּּוֹ נִיטְ בִּיּנְבָא בֵּון מַהָּבּן נִמָּנָא	נַלְשֶׁׁם אָת־הַפִּיּר בֵּין־אָהֶל מוֹעֵּר יבֵין הַמִּוְבֵּחַ נַיִּתֵּן שָׁמָּה מִים לְרְחְצֶה:	90
67	And the alter of burnt-offering he set at the door of the tabernacle of the tent of meeting, and offered upon it the burnt-offering and the meal-offering, as the LORD commanded Moses.	מְתְּחָב: מְנְחָהָא בְּמָא דְּפַּקֵּיד יָנְ יָת הְתְּהַע עַשְׁבָּנְא תַשְׁבַּן וְמָנָא הְתְּהַבּ מַשְׁבָּנְא תַשְׁבַּן וְמָנָא וְנְחַ עַדְּבְּיִה בְּעָלְהַא יַנִּי	וֹאֵתׁ מִוְבָּח הִעֹלְה שָׁם פָּתַח מִשְׁבַּן אִהֶל־מוֹעֵּד וַיַּעַל עָלִיוּ אָת־הַעַלְהֹ וְאָת־הַמִּנְהָה בַּאֲשֶׁר צְנָח יְהְנָה אֶת־מֹשֶׁה: (ס)	67
82	And he put the screen of the door to the tabernacle.	לְמַמְּבְּׁלֵא: וְמִּוּג נִע פֹּבִסְא בִּעַבְּמָא	נַיָּשֶׂם אֶת־מָסָך תַפֶּתַח לַמִּשְׁבֵּן:	שניעי
Lz	and he burnt thereon incense of sweet spices; as the LORD commanded Moses.	ְּנְאָקְטַר עַּלְוֹהִי קַטַּרֶת בּוּסְמִין בְּמָא דְּפַּקֵּיד יָיָ יָת מֹשֶׁה:	ניקעַר עָלֵיו קַעַּהָת סַמָּים פַאַּעָּר צְּנָּת יְהְנָה אָת־ מֹשֶׁה: (ס)	Lτ
97	And he put the golden altat in the tent of meeting before the veil;	בְּמַמֵּבּן וֹמִנֹא בְּנִבְם פָּבוּבְיִּטִּא: וְמִּוִּּ נִי מִבְּבָּטִא בְּנִבִּיִּנִא	ניַשָּׁם אָת־מִוְבָּח תַזְּהָב בְּצִּהֶל מוֹעֵּד לְפְּנֵי תַפְּרְכָת:	97

(15) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלוליס סושוו כולס לכסונס, ומכגומו וִיקַּדְּשׁוּן מָנֵיּס, בּו בּיוֹס קַדַשׁ

(29) ויעל עליו וגוי. אף ביוס השמיני למלואים שסוא יוס הקמת המשכן, שמש משה והקריב קרבנות לבור, תון מאותן שנלעוה אחרן בו ביוס, שנאמר קרב אל המוצח וגוי (ויקרא ע, ז): אח העולה. עולם התמיד: ואח המנחה. מנחת

(שב) ובקרבחם. כמוולקללס, כשיקללו:

נמכים של ממיד, כמו שנחמר וְשְשְׁר מְלָם בְּלִיל בַּשְׁמֶן וגוי (שְמִוֹם כמ, מ):

משל ממסם:

אַהֶל מוֹשָׁר בֶּיִּשְׁכֵן עַּלְיוּ הַעָּרָן לִעַּשְׁכֵּן וִמְנָא אַרִּיִּשְׁכָן עִּלְיוּ הִיָּרָ אַהְעָלִי יָה וּכְבָּוֹד יְהְנְה מָלֵא אָת־הַמִּשְׁכֵּן: מַשְּׁבָּנִא וִּקְרָא צַּיִּיִ אִהְמָלִי יָה

בּׁנעַ : הַּבֹּאַ בַּבֹּבַ בַּסְׁמָנִים :

מַּגַיוֹם בַמְּלַנִי:

تَانُمُدِيْتًا ◘:

פמומים וֹאָשׁ מִהְנֶה כִּיְלְה בִּוֹ לְמִנְוֹ כְּלִי בְּיִנְמְׁמִאׁ וְחֵיוּ אִישְׁהָא בִּוֹנִי בְּיִמְּמָאׁ בִּי

ני כּי ְעַנָּן יְהְנָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם אַרֵי עַנוּ יִקְרָא דִּייִ עַל מַשְׁכָּנָא

לא ואם לא ילג"ע ממלו ולא יסמי ואם לא מסמקט מולא ולא

بختية كبيد تثمثار تنمآح يتفهجا بخعض غردي متثلا تنمختا

וְלֵאֵיְנְבָּלְ מִשֶּׁה לְבוּאִ אֶלִּ- וְלָּא יָבֵּילִ מִשָּה לְמִיעַל

tabernacle.— And Moses was not able to enter

glory of the Lord filled the the cloud abode thereon, and the into the tent of meeting, because

throughout all their journeys. children of Israel went onward, up from over the tabernacle, the And whenever the cloud was taken

that it was taken up. then they journeyed not till the day But if the cloud was not taken up,

there was fire therein by night, in upon the tabernacle by day, and For the cloud of the Lord was

throughout all their journeys.—

88

the sight of all the house of Israel,

Exodus 12:1 - 20 on page 45, and the Haftara is on page 244. 234. On Shabbat Tarah, read Mafiir and Hafiara on page 240. On Shabbat HaHodesh, Mafiir is Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 - 16 on page 1,77, and the Hafiara is the special Hafiara on page The Haftarah is I Kings 7:51 - 8:21 on page 226. Sepharadim read I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat

نَّمُلُمُّح خُکُم مَمُكُنَّدِينِا:

בּבְיבְוֹא בוּני בְּמִּונוּ כַבְ בּוּני

נְטְלִין עַד יוֹם אָסְחַלְּקוּתֵיה:

בְּכֹל מַמְּלְנֵיהוֹן:

نَشِلُهُمْ فَحُمْ مَشِفُتُهِ ثُمْمُنا فَتَا نَشِلُهُمْ

חזק חזק ונתחזק

נלבקו כולן מסמום: שף הוא קרוי מסע, וכן יַיֵּלֶךְ לְמַשְּׁעִיו (בראַשִים יג, ג), וכן אַבֶּׁה מַמְעֵי (בתדבר לג, א), לפי שממקוס החנייה חורו ונסעו, לכך (88) לעיני כל ביח ישראל בכל מסעיהם. זכל מפע שקיי נופעיס, קיק הענן שוכן זמקוס אשר יהנו שם. מקוס הנייהם ומדבר עמו (פמיחה למ"כ ח):

השלישי והכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, אתר מעתה, כל ומן שהיה עליו הענן, לא היה יכול לבוא, נסחלק הענן, נכנם (פב) ולא יבול משה לבוא אל אהל מועד. וכמוז אקד אומר, וזבל משה אל הקל מועד (זמרזר 1, פע), בה הכמוז

And the LORD called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:

Speak unto the children of Israel, and say unto them: When any man of you bringeth an offering unto the LORD, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.

If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.

And he shall lay his hand upon the head of the burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.

And he shall kill the bullock before the Lord, and daron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.

And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.

And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay wood in order upon the fire.

And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fire which is upon the altar;

but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the altar, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the LORD.

And if his offering be of the flock, whether of the shall offer, a male without blemish.

And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altar.

ייקכם ניקקא אַל־מֹשֶׁה נִיְדַבֶּר יְחֹנְהֹ אֵלְיוּ מֵאָהָל מוֹעֵּד לֹאמִר:

ַבַּבְּר אָל־בָּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהָם אָּדָּם בְּיִיקְרָיב מִבָּם קְּרָבָּן לֵיחְיָׁה מִן־הַבְּהַמְּה מִן־הַבְּאָר מַקְרִיבוּ אָת־קְרְבַּנְכֶם:

לְכַּפֶּׁר עְּלֶינ:

וְשְׁחָט אָת־בֵּן הַבְּקָר לִפְּנֵי יִהֹוָה וְהִקּרִיכִּי אָת־הַדְּם נַל־הַמִּוְבֵּתׁ סָבִּיב אֲשֶׁר־פֶּתַה אָהֶל מוּעֵּר:

، ןקרְבָּוֹ וּכְרָעֵיוּ יִרְחַאְ בַּּמָּיִם וְהִקְּטִּיר הַפֹּהֵן אָת־הַפֹּל הַמִּוְבָּחָה עַלְּה אִשֵּׁה הֵיחַ־נִיחָוֹת לִיהְנְה: (ס)

י_{שראל} װאָם מִּן־הַצָּאַן קְּרְבָּנִי מָן־הַבְּשָׁבָּים אָּוֹ מְן־הַנְּיִּה לְּעִלְּה זְבֶּר מְּלֵים יַקְרִיבֶּנּי:

וְשִׁׁחַט אֹלוּ עַל ֶנֶרֶךְ הַמּוְבֶּחַ צְפִּׂנָה לִפְּנֵי יְהְזָׁה וְזְרְלֹּוּ בְּנִי אַהַרֹּן הַכֹּהָנִים אָת־דְּעָוֹ עַל־הַמּוְבֶּחַ סְבְּיב:

ַ עַלְּיַהְאָתְּ אָּמֶּר עַּלְ-הַמָּוְבֶּה: הַנְתָּר הַפְּהַלְ אִנְיִם עַּלְ-הָעֵּצִּים אָמֶּר הְנְתַּה אָמִּרְ לִנְהָהְיִה וְאָתַ-בִּאָמִי וְאָתַ-פִּדְרָי

פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי

But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.

ְּוֹתַמֶּרֶב וְתַּבְּרָעָיִם יִרְתַּץ בַּמָּיִם וְתִּקְרִיב תַּבֹּתֵּן אֶת־תַכֹּל וְתִקְמָיר תַּמִּוְבָּחָה עֹלֶה הוּא אִשֶּׁה בֵיתַ נִיחָת לַיהְוֶה: (פ)

בּגְרֶל זְרוֹעְבֶּה יְהְעָּה יִיהְעָּה יִיהְעָּה בְּאָבֶן برقتاب تاي כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: שַּבְ גַּבְיהָם אָנִלְעָב אָנְלֵנְ מְוָאָר נְאָנִוֹנִתְ נְיֹמֹּר 投下に口 נְמֵצנוּ אָהַוּ יִשְׁבֵּי פַּלְמֶּנוּ: אָן נְבְהַבְּלִי אַכִּוּפָּי : ئاڭىلە שְּׁמְעִי עַמָּים יִרְּנְּזְיִוּן בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ تتذخف خمنك هجر نتي לִּמְיִםְ יְמְיִלְּבְּ מִבְּלְמִמִן אָבֶּאֹ: ظڭ%: בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נובא ההלת עשה מֶּגְבְּמְבְּת בָּאָבְת יְהִנְּת غَانِاً.□: בְרוּהַהְ כִּפָּמוּ יָהַ אַלְלְנְ כֹּמִנְפָּׁבִיע בֹּמִנִם אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְאָמָן גֹבוּי ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אַנובָל שִׁלְץ שִׁמְלִאָּמוּ אווֹד אַבְרָר צַשִּׁיג [1440 בְּבְּאָנְ הְדִּלְתְ בְּלֶבְ יָם: كُلْلًاك هَقِيكِ ثَمُّكُما مِنْ ال לאָבוּ בְמוֹרנוֹד خَارُيْ لِــُــ השפח הביף יאקבמו פקש: نظُلُنا ַרְנָה הָרְעַץ אַנוֶבּ: יִבְרָב גְּאִינְהַ מַהְבַרַס :ا<u>ت</u>لا וְמֶׁנְלַבַּ יְרִנְרָ נָאֶבְרָי בַּכְּתַ מְּלַמֵּוֹנְ מִבְּלֵּנִ בְּנִם בְּלֵּנֵב: שׁבמׁם וֹכַסְׁנְמִוּ וֹבְרוּ בֹמָּגוּבְם בַּמוּ_ شَٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ מֹבְכְּת פּבְעָּה וְחֵילֵוּ יָבְיָּם ĿĊĊĹĹĹ אָבְי נְאַבְלְמֶלְבִינִי יְהְוָה אֵישׁ מִלְחָמָה יְהוָֹה <u>ځېښځ</u>۲ זְר אֶלְיִ וֹאַלִּיְרִוּ ڲٛڔڵ؞ וְרְכְּבָוֹ רְבֶּוֹם: האל לאלבע לב ליביבלי אַמֶּירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גַּאָה ZXČL άtΩ ئىلاد دىۋە نهِٰلٰۃِے عُں_بَھٰزُٰں ťŢΪι 口が口 ے ٰہ ہے اُنے ا ניאָלורוּ

שירת הים

WITH THE RUNGER TREEFIRE

משרת הדברות במעם עליון

אָר שְׁמִוֹ לַמֵּוֹאִ: (פּ)

אָת־מֵי הַיָּהַ بختر نهْدُ بَرْدُ بِ خَرْفُهُ لِا خُرْبِكِ

אַמָּט בַמַּב וֹמַּבֹבוּ וֹאַמִטוּ וְמִינוּ וַשְׁמָבוּ וֹכִלְ אָמָּב לְבַמֵּב: (בּ)

(ס) לַאִּ שִׁלְּב: (ס) לַאִּ־עַהְׁלֵּע בְּרֵבְּלֵּע הָרֵבְּלֵע הָלֵּע בַּלְאִ שַּׁעִבָּר בָּרָע בַבְּלֵע

خْمَمَا نَهُدَدَنا نَصْلُهُ مَمْ ثُعَدُمُكُ عَمْدَ لَنَاكُ عَمْدَ لَا يَعْدَكُنا وَتَا كُلُّا : (٥) كَع فَلَمُّكَ : حَرْبَه بَهُدُرَةٌ، مَرِ حَالَ حَتَكَ نَبِيْكَ عُن لِنِه بَهُ أَنْهَا يَهُنُ لَا يُعُلِي فَقَل عُن غُدُنك لَكُن عُقَك خَمْمُرُنَا خَرِ مُرْمُنِ مُمْنِ نُعْزِنِ مُنْ يَنْفِ مُنْ يَنْمُمُنْ لَا يُعْنِ نُكُمُ لَا يَنْ فَكِ لَمُنْ خُرِ لِمُمْنِ فَيْ يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فِي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فِي فَي يَنْفِي فِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي فَي يَنْفِي فَي يَنْفِي فَي فَي يَنْفِي فِي فَي يَنْفِي فَي فَي يَنْفِي فِي فَي فَي يَنْفِي فَي فَي فَي يَنْفِي فِي فَي فَي فَي فَي فَي فِي فَي فَي فَي فَي فَي فَي فَي حَرِيزُت لِجُرِيْرِكِ كَمِ يَتَمَرَّيْ خُرِ مُحْكِمِ مَنْكِ بَحَانُكِ مَحْكَ لِهِ يَمُمْنُكِ بَحْدَفُكُ لَالَكِ لَاهُمْ

بَرْمَمُرْدَ، بَرْمُ، بَرْمُ بَهُمْ هُلِ مِلْ مَا مُعْ هُلِ مُلِي اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلى اللَّهُ عَلَى اللّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّ عَلَى اللَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَّهُ عَلَى اللَّهُ عَلَى ال كَأَهُ هِكِد مَٰذِلَ هُجُن مَذِ خُدُنَا مَذٍ مُذَهِّنَا لَمَرْ أَنْ فَيْنَا لَهُمْ لِيَكُدُ لَهُمُ لِي كَالْحُن نَجُمُّد خَوْرُه، مُوْلَى خُجُدُا ذِي نَمُولَانُ خُولِ لَاحُ فَمُ خُدُورٍ ذَلِيْكِ جُدِينِكِ يَخْرِ אַבוּנִים עּל־פְּנִי לַאַ מִּעַשְׁהַ לְּךָּ פָּסְלוּנְכְלַ הְמִּנְנִי אֲשֶׁנִ בַּשְּׁעַנִים עַּלִּבְ מִאָּבֶע מַתַּמַת אַנכֿי יְהְוֹהָ אָכְבְוֹיִה אָאָהָר הוֹצַאַמִיוּף מַאָּבֶיִ מְצְבָיִים מְבָּרִים: לַאַ יִהְוֹה לְּךְּ אֶּבְהָים

፲:"□: נימב יהנה עלהם לא סִנְס פּּבְׁמֶנִי בְּנִבְבָּׁי נְבְפָּבְׁמָנִי בַּנְּם : 1 2 יְהְוָהו יִמְלְהְ לְעֹּלֶם וְעֶּר: خمخفك فمخف نبرت משבת אבלו כולנו خَاتُانُ: فخهم أنهٰمْم ختر تتَكُنكِ جُدًا וְאַבְר עַמְּף יְהוֹהָה מְרַיַנְעָבֶר עַם־וָּר

רפטרות

הפטרה שמות

The Haftarah is Isaiah 27:6 – 28:13 & 29:22 – 29:23.

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be falce of the world shall be filled with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Ot is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the iniquity of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the stones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness; There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown; And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they that were dispersed in the land of Egypt; And they shall worship the Lord in the holy mountain at Jerusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, And to the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

וּמֶּלְאָּנּ פֿוֹגַעַדְּלְ טִּנּוּבָּע: (פּ) אוויאא יוּפֿאָנִק וֹמְּבָּמְ וֹמֶּלֶב וֹגָּנּגּוּ נּפּֿנִע וֹמְּבָאָרָ יַמְּבָּאָרָ

ַ הַפְּמַפָּת מַפֵּהוּ הִפְּהוּ אִם־פְּחֵהָג הַרָּגֵּיוּ הֹרֶג:

، ﺟﻮ×ﻮﻻָּר ﺟַשַּלְחָה מָרִיבֶנָּה הָגָה פָרוּחָוֹ הַפְּשָׁה בְּיִוֹם קְדִים:

לַבֹּן בִּזֹאִתׁ יָכִפָּר עֵּוֹן־יַעֵּלִּב וָזֶה בָּלִ-פְּהֵי הָסָר חַשָּאתִוֹ בִּשׁימָוֹו כָּל־אַבְנֵי מִזְבָּח בְּאַבְנֵי־וִּרֹ מְנָפְּצְוֹת לֹא־יָקֵמוּ אֲשֶׁרֵים וְחַמְּנִים:

בֵּי עִּיר בְּצִּירָתׁ בְּלְּד נָזֶה מִשֶׁלֵּח וָנָעֵזָר פַּמּרְבָּר שָׁם יִרְעָה עַגֵּל וְשָׁם יִרְבָּץ וְכִּלֵּה סְעָבֵּיה:

בּיבָשׁ קִצִירָהֹ תִּשְּׁבַרָּנָה נָשִׁים בָּאָוֹת מְאִירַוֹת אוֹתָה בַּי לָא עַם־בִּינוֹת הֹוּא עַל־בַּן לֹא־יְרַחֲמֵנוּ עַשָּׁהוּ וְיִצְּרָוֹ לִא יְחֻנֵּנוּ: (בּ)

ְהְנְּהֵר עֵּרְיַנֵתְ מִצְּרְיִם וְאַמָּם הְלִּקְמָּר הַנְּהָר עַרְיַנַתִּל מִצְּרָיִם וְאַמָּם הָלִקְמָּר לְאַתַר אֶהֶר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וְהָנָהו פַּיַּנִים הַהֹּוּא יִמְּקִעַ בְּשׁוּפָּר גָּדִילִ וּבְאוּ הָאְבְדִיםׁ בְּצֵבֶץ אַשִּׁוּר וְהַנִּדְּחָים בְּצֵבֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲנָוּ לֵיהֹנֶה בְּתַר הַקְּבֶשׁ בִּירוּשְׁלֶם: (פ)

בַּלְנְמֵּג ''נְלֵי אַמָּר מַּלְ-רָאָמִּ זָּנִאַ-מְּמָנִים בְּיִנִ מְּמָבְינִ זְּאָנִי אָמָּר מַּלְ-רָאָמִ זָּנִאַ-מְּמָנִים

I:IIIVXX

- Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of mighty waters overflowing. That casteth down to the earth with violence.
- De crown of pride of the drunkards of Ephraim Shall
- And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.
- In that day shall the LORD of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;
- And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back the battle at the gate.
- But these also reel through wine, And stagger through strong drink; The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They stagget because of strong drink; They reel in vision, they totter in judgment.
- For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.
- Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from the breasts?
- For it is precept by precept, precept by precept. Line by line, line, by line, Here a little, there a little.
- Sor with stammering lips and with a strange tongue
- To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary; And this is the refreshing'; Yet they would not hear.
- And so the word of the Lord is unto them Precept by precept, precept, by precept, Line by line, lines a little, That they may go, and fall backward, and te broken, And snared, and taken.

- הַנָּה חְזָק וְאַמִּץ לִאִרֹּנִי בְּזָרֶם בְּרֶר שַׁעַּר קַטֶּב בְּזֶרֶם עַנִּם כַּבִּירֵים שׁמְפָּים הַנִּיחַ לָאֶרֶץ בְּיֶר:
- אָפְּרֵיִם: בּרַגְּלָיִם מִּרְמַּסְנְּה עַּמֶּרֶה גֵּאָנִּה שִׁכּוֹרֵי
- װְלְיִלְּה צִיצָּה נִבֵל צָבָר הִפְּאַרְהֹוֹ אֲשֶׁר עַל־רָאִשׁ גַּיִא שִׁמְנַיִם כְּבִכּוּרָהֹ בְּשָׁנֵהם לִַּיץ אֲשֶׁר יִרְאֵה הַרֹאָה אוֹתָה בְּעּוֹדֶה בְּכַפִּוֹ יִבְלְעֵנְה: (ס)
- ، چַּנִים הַהֹוּא יָהְיָה יְהְנָה צְבָּאֹוֹת לַשְׁמֶרָת צְבְּי וְלִצְפִּירָת הִפְּאָרֶת לִשְׁאֶר עַמְּוֹי:
- بَرْبَدَبَ مِשְׁבְּט كِنَاשָׁב עַּלִּהַמִּשְׁפְּט بِرْبُدِبَרָה מְשִׁיבֵי מִלְחַמָּה שֶׁעְּרָה: (ס)
- , וְנִם־אֵבֶתׁ בַּיֵוֹן שָׁגֹּוּ וּבַשֵּׁבֶר מִעָּוּ כֹתֵוֹ וְנְבִיאֵ שְׁגֹּוּ בַשִּׁבְר נִבְלְעָּוּ מִן־תַיַּוֹן מִעּוּ מִן־ תַשְּׁבְר שְׁגוּוּ בְּרֹאֶת פְּקוּ פְּלִילְיֵּת:
- מְּלֵיִם: (פּ) בֿי פַּלְ-שִׁלְטִׁנְיִנִי מִלְאִי לַּיִא גָּאָֹנִי בַּלְיִּ
- אָת־מִּי יוֹהֶת דַּמְּׁת וָאָת־מָי יָבָין שְׁמִּיּעִָת גְּמּיּלֵי מֵחְלְב עַהִּיקִי מִשְּׁדֶיִם:
- ְּמֶּׁם וֹמֵּגֶרְ מֶּם: בּׁג בֹּג לְבֵּגֹּוְ בֹּגוֹ לְבָּגִּו עַוֹ לְעָוֹ עַוֹּ לְעָוֹ וֹמֵּגֶר
- چ، چڑپیر، ڜۈت ،جڑڜا يهټپت ؛يچد هِڑ-تېوت تېت:
- אָשֶׁרוּ אָמָר אָלִיהָם זָאָת הַמָּנִיחָה הָנָיחוּ לֶעֶּיֵׁר וְזְאָת הַמַּרְגַּעָּה וְלְאַ אָבָּוּא שְׁמְוֹעַ:

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall not now be ashamed, Weither shall his face now wax pale;

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לַבֹּן כְּח־אַמָּר יְחֹנָת אֵל־בֵּית יַעַּלֹב אַשֶּׁר פְּדֶּה אָת־אַבְרָהָם לְאַ־עַּהָּה יִבוֹשׁ יַעֲלִב יְלְאַ עַמָּה פְּנֵיו יֶהֵוֶרוּ:

וֹאָטַ אֶּכְנֵי, וֹמְּבָאֵכְ זְהְּנֵׁיהֵנְ זְלֵבְּיִהְנִּ אָטִי וֹלְבָּיִהְ אָטַ לֵּבְוָהְ זְהְּלְּב בּּי בְּבַׁאָטָוִ וֹלְבָּיוּ תַּהְּמָּנִי אָטַ לֵּבִּוּהְ זְהָּלִּבִּ

にほらしに いなしな

The Haftarah is Ezekiel 28:25 - 29:21. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftarah on page 229.

XXVIII:25

r:XIXX

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in the sight of the nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely, when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them, and thety shall know that I am the LORD their God.'

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

'Son of man, set thy face against Phataoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt;

speak, and say: Thus saith the Lord God: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the fish of thy rivers to stick unto thy scales; and I will bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers shall stick unto thy scales.

אַבְׁמִּיְם אָּאָב וֹטִשּׁׁג לְמַּבְצָּג, לְנִמְּלֶב: וֹנְלֵבְאָשׁׁי, בָּם לְמִּנִגָּ עִזְּנִים וֹנָאָבוּ מָּלְ בּנִע וֹאָבִאָּלְ מִן עַמְּמִנִם אָּאָב וֹפָּהוּ בְּם בּע אָמִנְ אָבְוֹּג יִטִּיְנִעְ בַּלֵבָּהָּנוּ אָעַרַ

נְיִשְׁבֵּוּ מְלֵבְינִוְ לְבֶּׁסִּעְ וּבְּנִוּ בְּמִּים וְיָבְעָּ בְּבֶלְ תַשְּׁאִמָּים אִתְם מִסְבָּיבוּתָם וְיָרֵעִּי בָּיִ אָנִי יְהְנָה צְּלְבֵּינִה בְּצָּטִּה בַּצִּשׁוּתִי שְׁפְּטִּים אָנִי יְהְנָה צְלְבֵינִה: (פּ)

בּשְׁנָת הָעֵשִׁרִּית בְּעֲשִׂרִּי בִּשְׁנֵים עִּשֶׂר לַתִּהֶשׁ הְיָה דְּבַר־יְהְנָה צֵּלֵי לֵאִּמָר:

جا بَهْتِ شِن هَٰذِكَ لِمَحْ مَجْدِن جُوْكِ مَجْدِينَ لِمَوْجِهُ مِجْدِن لِمَحْ مَجْدِينَ جُوْكِ:

ַבַּבֶּר וְאָמַרִיִּאָׁ כֹּה־אָמָרוּ אֲדִּנָי וֶחִוֹּה הִנָּיִּ עְלֶיִּרְ פַּרְעָּׁה מֶלֶּדִּ מִצְּנֵיִם הַתַּנִּים הַנָּדִּיִל הַרְבֶּץ בְּתַּוֹּדְ יְאִרָּיִי אֲשֶׁר אָמָר לֶי יְאֹרֵי הַאְנִי עֲשִׁיְהָיִ

. 'אָרְּיִּרְ בְּקַשְׁקְשְׁמֵינֵירְ מִיְּרֶבְ וְחַמְּלְיִנִירִי מְתַּיִּרְ יִאְרָיִרְ וְאָתְ כְּלְ-דְּנֵת וְחִדְבְּקְתֵּי, דְנֵת-יִאְרֵירִ בְּקַשְׁלְמֵינִירִ וְנְתַּתִּי (כִּ, חַחִינִם)[קֹ, חַחִים] בִּלְחַיְּרִּ

And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy rivers, Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.

And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the Lord, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.

When they take hold of thee with the hand, thou dost break, And rend all their shoulders; And makest all their loins to be at a stand.

Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.

And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the Lord, because he hath said: The river is mine, and I have made it.

Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.

No foot of man shall pass through it, nor foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty years.

And I will make the land of Egypt desolate in the midst of the countries that are desolate, and her cities among the cities that are laid waste shall be desolate forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries.

For thus saith the Lord God: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered;

and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin, and they shall be there a lowly kingdom.

It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.

ۥڹڡٚڛؙۄ؞ڔ؞ڽۺڽڂ۪ڽڽ؉ڹڽڔؖڔڽٚڡۯ؞ڿڒؖۦڋؽؠ ڔڬ؉ڹڿڿ؇ڔۧڡ؞ۣڽ؞ڽڛؙڽ؉ۻڂڒ؇ڽۼڮڔ بيو؞ڔ؆ڿڿ؇ڔۧڡ؞

שַּׁמְּכְּר וְנַהְּמָּגְׁטֵׁ לְנֵים כִּלְ_מִּטְׁלֵּוֹם: (0) יִבְּׁמַּמְׁטֵּ לְנִים כִּלְ_כִּעָוֹ יִבְּנִיּאָהְּנָם תְּלֶּיִּ בְּּטִּׁבָּאָם בְּנִּ (כִּ בכבר)[1], בַּבָּרן שִּיְוּאִ

לְבַּן כְּה אָמַר אֲדֹנֵי וֶהוֹה הִנָּי מִבָּיא עְּלֵיִךְ חֲוֶב וְהִכְּרַמִּי מִמֶּךְ אָדֶם יִּבְחֵמֶה:

ְּנְיִּהְעָּי אָבֶּאְ־מִּצְּרִיִם לִאָּמָבְיִּהִ אָנִר לִיְנִאָּדִּר יְנְיְרְשָׁי אָבֶּאְ־מִּצְרִיִּה יָמַן אָמָר יְאָר לִי וַאָּנִּר יְמְיְּתְיִי

לבו הגני אַלֵּיף וִאָל־יִאֹבֵיף וָנִחַתִּי אָת־אָבִיץ מִצְרִיִם לְחָרְבוֹת חַנָב שְׁמָלָּה מִמְּגְדִּל סְנֵנְה וְעַּד־גְּבָוּל כְּוּשׁ:

וְנְתַתֵּי אָת־אֶׁבֶץ מִצְבָיִם שִׁמָמָׁה בְּתַּוֹדִּוּ אֲרְצָוֹת נְשִׁמּוֹת וְעָבֶיׁה אַרְבָּעָים שָׁנָה מְחֲרָבוֹת הִהְיֵרֵן שִׁמְמָּה אַרְבָּעָים שָׁנָה הַאֲרְצִוֹת: (ס)

בֵּי כְּה אָמָר אֲדֹנֵי וֵהוֹוָה מִמֵּץ אַרְבָּעִים שְׁנְהֹ אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַוֹם מִן־הַעַּמָּים אֲשֶׁר־ נְפְצוּ שֶׁמְה:

מַמְלְבָׁה שְׁפְּלְה: אֲבֶץ פַּהָרְוֹס עַּלְ־אֶבֶץ מְכּוּרָתָָם וְהֵיוּ שֶׁם מְמְלְבָה שְׁפְּלְה:

מן־הַמַּמְלְכוֹת מָהָיָה שִׁפְּלָה וְלְאִ־הִהְנַשֵּׂא עוֹד עַל־הַגּוֹיָם וְהְמָעַמְּמִּיה לְבִלְהָּי רְדְוֹת בַּגּוֹיָם:

And it shall be no more the confidence of the house of Israel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord Gon.'

And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

Oson of man, Mebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;

Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will give the land of Egypt unto Mebuchadrezzar king of Babylon; and he shall carry off her abundance, and take her spoil, and take her prey; and it shall be the wages for his army.

I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord God.

In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord.

TEUTT EX

וְלֵאׁ יְהְיָה־עֹוֹד ְלְבֵּית יִשְׁרָאֵל לְמִבְטָּת מַּוְפֵּיר עְּוֹן בִּפְנוֹתָם אַחֲרִיתֵם וְיֵרֲעֹּי כִּי אָנִי אַדְנָי יֵהְוְה: (פ)

ַנְיָהִי בְּעֵשְׁרֵים נְשֶׁבַע שְׁנְּה בְּרִאִשִׁיוֹ בְּאָחֲר לַחְגָה הְנְה דְבַר־יְהְנָה צֵּלֵי לֵאִּלִּר:

בּן־אַדָׁם וָבוּכַדְבָאצֵּר מֵלֶּךְּ בְּבֶּלְ הְעֵּבִיר אָת־חֵילוֹ עֲבֹדָה וְדִּילָה אֶל־צֵּר בְּל־רַאִּשׁ מָקַלְּח וְכְל־בָּתֵף מָרוּמָה וְשְׁלֶּר לֹּא־הְיָה לְוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֵּר עַּל־הְעֲבֹדֶה אֲשֶׁר־עְבָר עְלֵּיהְ: (ס)

לבו چה אמר אדיני "הוֹה הִנָּי נתּו לְּנְבוּכַדְרֶאצִּר מָלֶדְּבָּלִ שִׁלְלִהְ וּבָּזַוֹ מִצְּרָיִם וְנְשָּׁא תַמִּנְה וְשָׁלָלִ שְׁלְלִהְ וּבָּזַוֹ בּּּזְּה וְתְיְתָה שְׂבֶר לְחֵילְוּ:

בּיִּוֹם תַהֹוּא אַצְמֶיתַ קָּרֶן לְבָּיִת יִשְׁרָאֵל וּלְךְּ אָתֵן פִּתְחִוֹן פֶּה בְּתּוֹכֶם וְיָדְעִּוּ בֵּי־אָנִי יְהְוְה: (פ)

The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Mebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Noph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'

Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.

בּייִאַזא הַבְּּבִי אָמָה צִּבָּר יְהִנָּה אָלֵּר בְּבָּר הַנְּבָיא לְבִיא וָבְּיִכַּדְרָאִצִּר מָלֵּךְ בְּבָּר בְּבְרִ אָמָה צִבְּר יְהַנְּה אָלִר בְּבָּר

ַהַגִּיִרוּ בְמִצְרַיִׁם וְהַשִּׁמֵיִעִּוּ בְמִגְּדִּיִּל וְהַשְּׁמִיעִּיּ בְּנָרְ וּבְתַּחְפּּנְחֵס אִמְרֹּוּ הִהְיַצֵּבֹ וְהַבֵּן לֶדְ בְּי־אָבְלֶה חֶבֶב סְבִיבֶּירְ:

מַגִּיעַ נִסְתַּף אַבִּירֶיִיף לַאִּ עְּמָד בָּי יְחֹזֶה הַדְפִּוּ:

Sī

The Haftarah is Jeremiah 46:13 - 46:28.

61

- He made many to stumble, Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the Lord hosts, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity; For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer; But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand; For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation.
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they match with an atmy, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the Lord, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The LORD of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of No, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings; even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Mebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants; and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the Load.
- But fear not thou, O Jacob My servant, Meither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

- הרְבָּה פוֹשֵׁל נִם־נָפָֿל אֵישׁ אָל־רֵעַהוּ ניְאִּמְרוּי קִּימָהוּ וְנָשֵׁבָה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אָהֶץ מוּלַדְּמִנּי מִפְּנֵי חֲהֶב הַיּוֹנֶה:
- ַ קְרָאָי שָׁם פַּרְעָּה מֶלֶּדְּ־מִּצְרַיִםׁ שְּאֹוֹן הַמֶּבֶּיר הַמּוֹעֵר:
- . תַּי־אָנִי נְאָם־תַמֶּלֶךְ יְתְנָה צְבָאִוֹת שְׁמָוֹ בֻּיִ בְּתְבָוֹר בֶּתְרִׁים וּרְכַרְמֶל בַּיָּם יְבְוֹא:
- בְּלֵי גוּלְתׁ עֲשָׁי לֶּךְּ יוֹשֶׁבָת בַּתַּ מִצְּרָיִם כִּי־נִרִּ לְשָׁמָּה תַּהְיָה וָנִצְּתָה מֵצֵּין יוֹשֶׁב: (ס)
- עּגְלָה יְפַּה־פַּיָה מִצְּהָיִם מֵּדֶיִ מִצְּפִּיוֹ בָּא בְא:
- נּם_מַבְנֵינִי בַּלֵּבְנִים מֵּט פַּׁלֵּבִּטִּם: נּם_מַפְנֵינִים בַּלֵּנִ נְטִבְּלִ בִּּלְּבָּנִ מָּבְבָּל בִּי מַבְמַבְּמָבְיִים בַּלֵּבְבָּנִ בָּלִּגְיָרָ, מָבְבָּל בִּי.
- ילאַר בּנָּחָשׁ יֵלְדִּ בְּיִם בְּחַמְבֵּי מֵּגִּים: אָנְלְיִּר בּנָּחָשׁ יֵלְדִּ בִּירִבְּחַנִּלְ יֵלְרִי
- ב בְּרְתָּי יַעְּרָה יָאָם־יְהִוֶֹּה בָּי לַאִ יִחָקֵר בָּי רַבּיוֹ מֵאַרְבֶּה וָאֵין לְחָם מִסְפֶּר:
- הקישָׁה פַּת־מִצְּהָיִם נִהְּנָה בְּיֵר עַם־צְּפְּוֹן:
- אָמֵר יְחִלְּה צְּבְאִוֹת אֱלֹהֵי יִשִׂרָאֵל הִנָּיִ פּוֹמֵר אָל־אָמֵוֹן מִנֹּא וְעַל־פָּרְמָר וְעַל־ מִצְרַיִם וְעַל־אֶלֹהֵיהְ וְעַל־פְרָבֵיהְ וְעַל־ פַּרְמְה וְעַלְ הַבּמְחָים בְּוֹ:
- ינִתַהִּים בְּיֵדִ מְבַקְשֵׁיַ נִפְּשָׁם יִּבְיָדִ יְבִּיכַדְרֶאצָּר מֶלֶּךְ־בָּבֶל יִּבְיֵדִ־עֲבָדָיִי יְהְזֶה: (פ)
- וְאַמְּה אַלְהִירָּא עַבְּדֵּי יִעֲקֹל וָאַלְהַחָּת יִשְׁרָאֵל בְּי הִנְנִי מוֹשְׁעֲךִ יִעֲקִּל וְאָתִ יִשְׁרָאֵל בְּי הְנָנִי מוֹשְׁעַךְ מֵבְחִוֹק וְאָתִ יִשְׁבְּנִי מְאָנֵן וְאֵין מְחַבְיִר:

97

77

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all make a full end of thee; And I will correct thee in make a full end of thee; And I will correct thee in

هُوَٰۤ אַל־הִּירָׁא עַבְדָּי יִעֲקֹב נָאָם־יִּהֹוָה בִּי אִחָּךְ אָנִי בִּי אָצֵשָׁׁה כָלָה בָּבֶלִ הַגּּנִנְםוּ אֲשֶׁר הִדַּחָתֵּיךְ שְׁמָה נְאָהָדִּ לֹא־ אָנָמֶּדְ: (פּ) אֲנָמֶךְ: (פּ)

הפטרת בשלח

The Hastarah is Judges 4:4-5:31.

Now Debotah, a prophetess, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphrali, and said unto him: 'Hath not the Lord, the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphrali and of the children of Naphrali and of

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Batak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will then I will go, but if thou wilt not go with me, I will not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; not be for thy honour; for the LORD will give Sisers over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

And Barak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Deborah went up with him.

ייִע ייְבוֹרֶהׁ אִשֶּׁה נְבִיאָֹה אֵשֶׁת לַפִּידִוֹת הֶיא שׁפְּמָה אָת־יִשְׂרָאֵל בְּעָת הַהִיא:

נִהִשְׁלֵח נִהִקְּרָא לְבָּרָה בָּן־אֲבִינִּעִם יְהְנָׁה אֵלְהִי־יִשְׁרָאֵל לֵךְ יִמֶשְׁכָהְ בָּתַּר יְהְנָה אֵלְהִי־יִשְׁרָאֵל לֵךְ יִמֶשְׁכָהָ בָּתַר הְבְּוֹר וְלְסַחְתָּ מִּמְרָ צֵלְרִּ יְמִשְׁכָּהְ הְבְּבְרָה בָּקְהַיִּים הַמְּבְּרָה הְבְּבְרָה בָּקְהַ

ױמָהַבְּינִ אַלְּיוּ אָלְ-זָּחַלְ לַישִׁוּן אָתַ-סְיִסְרָאִ הָּרַ-אָּבָא וְּלְין וְאָתַ-רַכְּבִּיִּ וְאָתַ הַמְהַבְּיִּי אַלְיוּ אָלְ-זָּחַלְ לַישִׁוּוּ אָתַ

ְנְטַבְּלְטֵׁג וֹאִם_לָאִ שַּׁלְבָּׁנְ מִּמֶּג לָאִ אֶּלְנְיַ: נּאָמָּר אֶּלֶגִּינִ בְּּנְׁל אִם_שַּׁלְבָּׁנִ מִּמֵּג

ַוּמֹאִמֶּר הָלָּךְ אֵבֶּן ִיִּ שְּׂרָ אֲפֶּס כִּי לֹא הַהְלֶּה הַּפְּאַרְהָּלִּ עַלְ הַבָּרֶרְ אֲשֶׁר אַתֵּה הוּלֵּךְ בֵּי בֵּיִד־אִשְּׁה יִמְכָּר יְחֹנֶה אָת־ הַיְסְרָא וַתַּּקְם דְּבוֹרֶה וַתֵּלֶּךְ עִם־בְּרֶק הַרְשְׁה:

لاحباثات: تَامَّمُ خُلَاذًا، لَاشْتُكَ هَجُودُ هُنِمَ تَصْمَحُ مَهَا تَامِّمُ خُلَادًا مُصَالِحًا لَهُكَ تَطْفَحُر كِلْـهُك

הפטרת בשלח

- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisera that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabor.
- And Sisera gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Harosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: 'Up; for this is the day in which the Lord path delivered Sisera into thy hand; is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfited Sisers, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left.
- Howbeit Sisera fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisera, and said unto him: "Turn in, my lord, turn in to me; fear not.' And he turned in unto her into the tent, and she covered him with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink; for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.
- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'

- וְחָבֶר תַּמֵּינִי נִפְּרֶר מִמָּיִן מִבְּנֵי חֹבֶב חֹתַן מֹשֶׁת נֵיֵם אֲהֲלֹי עַר־אֵילִוֹן (כּי בצענים)[קי בְּצַעְנַנָּים] אֲשֶׁר אָת־הֶּדֶשׁ:
- בּובַשַּׂבְנְב: ' נּיּצְבוּ לְסִׁנְסִׁנִא כָּּנ מִּלְיִנִ בָּבָלִט בָּּוֹן אָּבִּנְמָם
- מְנֵוֹנְמֵּט נִינִּנְם אָבְ־נָנַבְ לֵּנְמִּוּן: נֵכֵּר פַּנְנְּבְ וֹאִטַ-פַּבְ-נִמָּם אָמָּנ אִשַּׁוּ זְנִּוֹמְל סִׁנִּסְׁלִּא אָטַ-פָּבְ-נִבְפָּוִ שַּׁמָּת מִאִנִין
- נמֹאמֶר ְדְבֹרָה אֶל־בָּרָׁק מִּנִם בֵּי זָה הַיּוֹם אַשֶּר ְנְמַן יְהְנָה אָת־סִיסִרָא בְּנָלֶד הַלֹּא יְהְנָה יָצְא לְפָּנֵיְדְ נַיֵּבֶד בְּרָל מֵתַר מְבֹּוֹר נְעַשֶּׁבֶת אֲלְפֶּים אָישׁ אַחֲרֶיו:
- ַנְיָּהַם יְׁהִיָּה אָת־סִיסִרָּא וְאָת־כְּלִ־הָהָב וְאָת־כְּלִ־הַמַּהַנָּה לְפִּי־הָהֶב לִפְּנֵי בָהָק בְּרַגְלְיוּ:
- יִבְּנִיק רְנֵוֹף אַחָּבֵי חֲבֶלֶכֵל וָאַחַבֵּי חַמִּחַנָּה עָד חַרַשָׁת חַגּוֹיָם וִיפֿל כְּל־עַחֲנָה סִיסָרָא לְפִי־חֶׁבֶב לְאׁ נִשְׁאָר עַד־אָחֶד:
- יבֶּוּ פּֿנִע שַׁבַּר תַפּֿנֵּנִי שַבְּר תַפּּנִי פַּּנְ אָבְוָם בַּוּוּ יִבָּוּן מָבְנְּר חַפְּנִי וְסִׁיסִבְאָ זָס בְּרַנְּלְנִי אָבְ-אָטַבְ יִמְּבִ
- אָלְ,יִנְ נִאְנֵגְי וּשִׁכּפּטִי בּּשִּׁמִּיבֶּע: סִּינִי אַנְיָּ סִּינִי אַלְּ אַלְ-שִׁינִא וּיָסִׁר וּשִׁאַ הֹמִלְ לַפְׁנַאִי סִׁנִסִּר אַלְי
- נְיְּכְּפְּׁרֵנְּ: גְּמָאָטָר צֵּלֶנְיָר אָת־נָאָנִר הָחָלֶנֶב נַתַּשְּׁקָרוּ נִיּאָמֶר צֵלֶנִי הַשְּׁקִנִינִ בָּאָר הָחָלָנָ
- וֹאָמָר אֵלֶיהִ עַּמְּר פָּתַח הַאָּהֵל וְהִיָּה אָם־אִישׁ יְבֹא וּשְׁאֵלֶּךְ וְאָמָר הַוֹּשׁ־פָּה אָישׁ וֹאָמָר אֵלֶיה

הפטרת בשלח

 $\iota : V$

- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground; for he was in a deep sleep; so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Debotah and Batak the son of Abinoam on that day, saying:
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Heat, O ye kings; give eat, O ye princes; I, unto the LORD will I sing; I will sing praise to the LORD, the God of Israel.
- Lord, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the Lorp, Even yon Sinai at the presence of the Lorp, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked through byways.
- The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that thou didst arise, Deborah, That thou didst arise a mother in Israel. .

- וִהִּפָּח יִעֵּל אֵשֶׁת חֶבֶר אֶת־יָתָר הָאָהֶל נְהָשֶׁם אֶת־הַנָּקֶבֶּה בְּיִדְה וַהְּבָּוֹא אֵלִיוֹ בַּלְּאַט וַתְּהָקָע אֶת־הַיָּהֵר בְּרַקְּהוֹ וַתְּצְּנָה בְּאָהֶץ וְהְיּא־וְרְדֶּם וַיָּעַר יֵּיְהָה
- ייסיקאלו ברק הברף אָת־סִיסִרָאֵ וַהַּצָא יָעֵלֵּ הְאָישׁ אֲשֶׁר־אַהָּת לְי בֵּלְדְּ וְאַרְאֶׁרְ אָת־ הְיְסְיִּהְ בְּרָלְ הֹתְ וְתַּאָעֶר לְי בֵּלְדְּ וְאַרְאֶׁרְ אָת־ היסְרָא נֹפָּלְ הָת וְתַּיְהָים בְּרָהְ הַבְּיִּ
- בְּלְמֵן לְפְּנֵי בְּנֵי וִמְּבְאֵלְ: בּי ניַבְנָע אֵלְהִים בַּנִּים הַהְנִּא אָת יָבָּין מֶלֶנַי
- ְּיְבֵּׁגְּוֹ מֵּלְנְּ בַּׁלְּמָּוֹ: (פּ) יְבֵּנוֹ מִלְנְּ בַּׁלְמַּוֹ מִּב אַמֶּׁב עַבְּיְנִינִּ אֵּע וַשְּׁלְנִּ יִבְ בַּׁלְמַוֹּ מִבְּ
- נקשר דְבוֹרֶה וּבָרֶק בָּן־אַבִּינִעַם (ס) בּיָוֹם הַהָּוּא לֵאמְר: (ס)
- מָם בְּרְטִּי יְהֹוְתִי (ס) בְּפְּרְעַ פְּרְעִיהְ בְּיִשְׂרָאֵלְ (ס) בְּהִתְּנֵדֶר
- שׁמְעַּנִּ מְלְבְּים תַאָּזִינִּנִּ רְּזְּנִים (ס) אָנֹבִּי לִיחֹנְתֹ אָנֹבֵי אָשִׁירָת (ס) אַזַּמֶּר לִיחֹנָת אֶלֹתֵי יִשְׂרְאֵל: (ס)
- ְהִנְׁה בְּצֵאִהָףְ מִשִּׁעִירִ (ס) בְצַעְּרְּרִ מִשְּׁבֵּה אֱבִים (ס) אֲבֶץ רַעִּׁשָׁה נַם־שָׁמָים נְמָפִּר (ס) נַּם־עָבֶרִם נָמְפּר מֵיִם: (ס)
- הְרִים נְזְלֵּי מִפְּנֵי יְהְוָֹה (ס) זָרִ סִינִּי מִפְּנֵי יְהְנָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (ס)
- בּימֵּי שַׁמִּגָּר בָּן־שָּׁנָת (ס) בִּימֵי יַלְבֵּי מֵדְלִי אֵבְתַיִּת (ס) וְתִלְבֵּי נְתִיבֹּוֹת יֵלְבֵּי אֲבְחָוֹת שְּׁבְּלְיֵת: (ס)
- בְּיִשְּׁבְׁיִּלְיִּ בְּיִשְׁבִּיִּלְּיִ שִׁמַּמְׁעִיִּ צִּׁם בְּיִשְׁבְּיִלְיִּ שְּׁמַּמְׁעִיִּ בְּיִבְּיִרְ שִׁמַּמְתִּיִּ צִּם בְּיִשְׁבְּיִי שְׁמַּבְיִי בְּיִבְיִּרְ שִׁמַּמְתִּיִּי בְּיִבְיִּרְ בִּיִּבְּרִי שִׁמַּמְתִּיִּי בְּיִבְּיִרְ

הפטרת בשלח

- there a shield or spear seen Among forty thousand in They chose new gods; Then was war in the gates; Was
- ye the Lord. offered themselves willingly among the people. Bless My heart is toward the governors of Israel, That
- And ye that walk by the way, tell of it; Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths,
- down to the gates. His rulers in Israel. Then the people of the LORD went righteous acts of the LORD, Even the righteous acts of watering-troughs! There shall they rehearse the Louder than the voice of archers, by the
- of Abinoam. Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son Awake, awake, Debotah; Awake, awake, utter a song;
- dominion over the mighty. nobles and the people; The Lord made me have Then made He a remnant to have dominion over the
- they that handle the marshal's staff. Machir came down governors, And out of Zebulun After thee, Benjamin, among thy peoples; Out of Out of Ephraim came they whose root is in Amalek;
- There were great resolves of heart. forth at his feet. Among the divisions of Reuben was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed And the princes of Issachar were with Deborah; As
- There were great searchings of heart. pipings for the flocks? At the divisions of Reuben Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the
- the sea, And abideth by its bays. he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of Gilead abode beyond the Jordan; And Dan, why doth
- field. death, And Naphtali, upon the high places of the Zebulun is a people that Jeoparded their lives unto the

117

- خَمَلُحُمْرِهِ مُكِلِّهِ خُرَمُ خُمْرُكُمْ رُونُ وَيُعْلُمُ خُرِدُ (مِ) אָמְבְיִנִם (סִ) מְּצֵּוֹ אִם ַ־וֹבְאָּעְ וֹבְתָּם (סִ) יבְחַר אֱלֹהֵים חַדָּשִׁים אָז לָחֲם
- בְּעְם בְּרְכִיּ יְהֹוֶה: (ס) خخرخلينځ نښتېح (٥) يېنځنځ ت
- مَيْدًا لَبِحُرْدٌ مَحِ يُثِكُ شِبِينَ (٥) רְבְבֵי אֲתְנִית צָּחְרָיִת (ס) יִשְׁבֵי עַּלַ
- יְהְיֶה: (ס) לּוֹמְּבֹאֹלְ (מ) אָנִ יִּבְבוּ לְמִּמֹבוֹנִם מִם_ יְתַנּנִ צְּדְקָנֹת יְהַנְְה (ס) צָדְקָת פִּרְזֹוּנִוֹ מٰפֿוִגְ מִּטֹֹגֹּגִּנִם בוֹ מִמִּאַבָּנִם (סִ) מִּם
- בּבְרִי־שִׁיר (ס) קום בָּבֶק וּשְׁבָּה שֶׁבְיָה מובי מובי דְבוּבְנ (ס) ماناً، ماناً،
- בָּן־אֲבִינְעַם: (ס)
- יְרַדַ לֵּי בַּנִּבַוְרֵים: (a) אָז יְרָד שְׂרִיד לְאַדִּירָים עָם (ס) יְחִנְּה
- Q흡L: (Q) מְנְלַלְנִם (סִ) וּמָנִּבוּגְוֹן מָהָבִים בֹּהָבָם בּלוֹמִין בּמַמְמִיף (ס) מִנַּי מְכִיר יָרָרוֹ מְנֵּי אֶפְׁנִים מְּרְשְׁם בַּעְּמְלֵלְ (ס) אַנְוַנֵירָ
- ַבַּפְּׁלַנְּוָע בְאַנְּדָּן נְּבְלֵים טִלְּבֵּי. (a) قَلَ قَبُط قَمَّقُط شَكِّنَا قَلَاٰكُنَا (٥) וֹמִּבֹו בֹוֹמִּמכֹר ַ מֹם בַּבְרָב (ס) ווֹמִּמכֹר
- נְּרוֹלִים חִקְרֵי: (סֹ) הְּוֹבֹנִים הֹבֹנִים (ס) לִפֹּלַנִּיִּם בֹאִיבֶּוֹ र्रवित र्ष्य द्रा त्वांप्रवृद्ध द्रा त्वांप्रवृद्ध
- וְמָּים (ס) וְעָלְ מִפְּרָצֶיוּ יִשְׁכְּוּן: (ס) לַמָּׁע זְּנִיּר אֶבְיִּוֹת (ס) אָמֶּר זְשָּׁב לְחַוֹּף يزخمُد خمَدُد تِنَاتِا مِهْدًا (م) اليَّا
- עַל מְרוֹמֵי שָּׁבֶּה: (ס) اَكُرِدا مَلَ تَاتُكَ رَفَهُ: (٥) كَمُدِن لَرَفُنَكِ،

הפטרת בשלח

- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.
- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- Ourse ye Meroz', said the angel of the Lord, 'Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord, To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed.
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer; And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay, At her feet he sunk, he fell, Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisera, through the lattice: 'Why is his chariots so long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:
- Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man, To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?

- באו מִלְכִים נִלְחָׁמוּ (ס) אֵז נִלְחַמוּ מַלְבֵּי כְנַעַן (ס) בְּתַּצְּנְן עַלְ־מֵי מִנְדָּוֹ (ס) בָּצַע בֶּסֶך לְא לְקֵחוּ: (ס)
- מְּמְּסִלְּיִלְים נְלְנְיֵמֵנְ מִם סִׁיסְרֵא: (ס) הַבְּוֹכְבִים
- ַ נַחַל קִישׁוֹן גָּרֶשְׁם (ס) נַחַל קָדוּמָים נַחַל קישָׁוֹן (ס) מִדְרְבֵי נַפְשָׁי שְׁוּ: (ס)
- אָז הַלְּמִוּ עִּקְבֵי־סָוּס (ס) מֶדַּהַרָוֹח בְּהַרְוֹת אַבִּירֶיוּ: (ס)
- אַרוּר מֵרוֹז אָמַר מַלְאַך יְחִנְׁה אָרוּ אָרוֹר ישְׁבֵּיהַ (ס) בֵּי לְאַ־לָאוּ לְעַזְּרֵת יְחִנְׁה (ס) לְעַזְרֵת יְחְנָה בַּגְּבּוֹרָים: (ס)
- מְּנְשָׁים בְּאָהֵל מְּבִרֶּךְ: (ס)
- מַנִם שָׁאָל חָלֶב נְתֻנָה (ס) בְּסָפָּל אַדִּירֶים הִקְרָיבְה חָמְאָה: (ס)
- ְיִבְהִ לִּיָּתַד מִשְׁלֵּחָנָה (ס) וִימִינָה לְחַלְמָוּת עַמֵּלִים (ס) וְחַלְמָה סִיסְרָא מְחַבֵּה רֹאִשְׁוֹ (ס) וְחָלְמָה סִיסְרָא הַמְּחְיִּי: (ס)
- לפֿל שֶּׁרְיר: (ס) בּגְּלֶּיהִ פָּרָע נְפָל (ס) בַּאַשֶּׁר פַּרָע שֶּׁם בּין בַּגְלֶיהָ פָּרָע נְפָל
- בְּעֵד הַחַלּיוֹן נִשְׁקְפָּה וַתְּיַבֶּב אָם סִיסְרָא בְּעַד הָאָשְׁנָב (ס) עַדִּיעַ בֹשֵׁשׁ רְכְבּוֹ לְבֹוֹא (ס) עַדְּיעַ אֵחֲרִי פַּעַּמֵי מַרְכְּבוֹתְיוּ: (ס)
- ַ חַכְּמָוֹת שָׁרוֹמֶיהָ הַעַּגֵּינָּה (ס) אַף־הָיא הְשָׁיב אַמְרֵיהָ לְהּ: (ס)

Lτ

So perish all Thine enemies, O Lorep; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

בּן יאִבְרַוּ כְלִ־אוֹיָבֶיִרִּ יְחֹנֶח וְצִּׁחַבְּׁיוּ פְצֵאת חַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבָרְתִּוֹ (ס) וַתִּשְׁלָּט הְאֶרֶץ צַּרְבְּעָים שְׁנְח: (פּ)

הפטרת יתרו

The Haftarah is Isaiah 6:1-7:6 & 9:5-9:6.

ι:ΙV

In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.

And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.

Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips, For mine eyes have seen the King, The Lord of hosts.

Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;

and he rouched my mouth with it, and said: Lo, this hath rouched thy lips, And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.

And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'

And He said: 'Go, and tell this people: Hear ye indeed, but understand not; and see ye indeed, but perceive not.

מְלָאִּגֶם אָּטַרְתַּתְּבֶלְּ אָּגִּדְּנִ, יִהָּב מַּלְ-פָּפָא בָּם וִּנְאָּא וְהִּגְלְיִנ בְּאָנִת מִנִי תַשָּׁלְנֵּ הִּנִּיְתִּי נִאָּבֹאָנִ אָּטַ

שְׁרָפִּׁים עֹמְדָים ו מִמַּעַל לֹוֹ שֵּשׁ בְּנָפָּיִם שֵׁשׁ בְּנָפָּיִם לְאָחָד בִּשְׁתַּיִםוּ יְכַסָּה פָּנָיוּ יִבְשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְּלְיוּ יִבְשְׁתַּיִם יְעִיפֵּף:

ְּבְּיִבְיִּאְ זְּרִ אֵּבְאִיִּנִע מָלְאִ כְּלְ הַאָּבֶּץ בְּרִיִּה יְהְנָה צְּבְאִיִּת מָלָאִ כְּלְ הַאָּבֶּץ בְּבִּיְרְיִּ:

ب يېژند يوند يوفده دونځ يوندي پيوند. نوځې پېټا:

ְנִאִּמֵׁר אִוּר־לֵו בִּי־נִדְּמִׁיחִי בַּי אָישׁ טִמֵא־ שְׁפְּתַּיִםׁ אַנֹכִי וּבְחוֹךִ עַם־טָמֵא שָׁפְתַּיִם בְאִּי עִינֶר: בְאִי עֵינֶר:

ريْطِه هَرْد هُلِد مَالِـنَهُدُ فِيهِ بَعْدُ هُلِهِ عَالَمُ فِي الْعَالَةِ فِي الْعَالَةِ فِي الْعَالَةِ فِي ا المُظْهَادُ فِي الْمُعَالِّيِةِ الْمُعَالِّيةِ الْمُعَالِّيةِ الْمُعَالِّيةِ الْمُعَالِّيةِ الْمُعَالِّيةِ الْ

ימׁ, ־בְּנֹנִי נֹאִמֹּר טִּנִּיֹנִ אִּמְר אָטַ־מָּנִי: נֹאָהֻׁמָּת אָטַ בַּנִּרְ אָבָרֹּ, אָמֶר אָטַ־מָּנ אָהָבְטִ

لْهَمِ שَٰדְּנִנִּ יِلَهُۥ ثُهُڔ لَهُمِ سَيُنَا مَطْمُۥ هُمَرِمَ رَّهِ ×ُمُد كِلْكَ لَهُمَالُ كُلُمُّا لَهُمْ سَيُنَا مَطْمُ، هُمَرِمَ

ι:ΙΙΛ

Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes, lest they, seeing with their eyes, and hearing with their ears, and understanding with their ears.

Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,

And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.

And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up; as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof.

And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jorham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to war against it; but could not prevail against it.

And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.

Then said the Lord unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field,

and say unto him: Keep calm, and be quiet; fear not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.

Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remaliah, saying:

Let us go up against Judah, and vex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel,

For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is upon his shoulder, and his name is called Pele-joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom;

" נִאִלֵּר עַד־מָתִי אֲדֹנְיִ נִיּאמֶר עַד אֲשֶׁרֹ אָם־ שְׁאִּי עְרִים מֵאֵין יוֹשֶׁב יִבְתִּים מֵאֵין אָדְׁם הְיִאְדְּטֶר תִּשְׁיִן יוֹשֶׁב יִבְתִּים מֵאֵין אָדְׁם

ַ בְּמֵנֵר הְאֶנֵּן: הוְרַחָל וְהַוְּׁה אָנִר הְאָּדָם וְרַבָּּה הְעָּיִהִּיּ

ְּ בְּאֵלְע וְכְאַלְוּן אֵשֶׁר בְּשִׁלֶכָת מַצֵּבָת בְּם בְאֵלְע וְכְאַלְּוּן אֲשֶׁר בְּשִׁלֶכָת מַצֵּבָת בְּם (פ)

יִהִידִׁי ִבִּימֵי אֲחָז בָּן־יוֹהָם בָּן־שָׁיִּלְחוּ מֵלֵה יְהִידִּה שָּלְה רְצֵין מֶלֶה־אֲבֶׁם וּפָּׁקַח בָּן־ רְמַלְיָהוּ מֶלֶה־יִשְׁרָאל יְרִישְׁלֶם לִּמִּלְחָמָה שְּּלֵיהְ וְלְאׁ יָכְל לְהִפְּתָם שְּלֵיהָ:

וֹמִּב מִפְּנִגַ בְנִים: (ס) אָפְבְיִים נֹינִּמּ לְבָּבוְ וּלְבָּב מַּמָּוּ פָּנִוּמַ מֵּגִּג נֹינָג לִבֵּנִי בִּנִּג לִבְּבוֹ וּלְבָּב מַמָּוּ פָּנִוּמַ מֵּגִּגַ

וַיַּאִמֶּר יְחִנְׁתֹ אֱל־יִשְׁעְיָּחהָ צֵא־נָאַ לִקְרָאָת אָחְוּ אַמְּׁח וּשְׁאָר יְשָׁוּב בְּנָדְּ אָל־קְצֵׁח מְעָלַתֹ תַבְּרַבֶּח תָעֶלְיוֹנְְח אֶל־מֶסְלַּת שְׁדֵח בּוֹבֶס:

יבּוֹ בְּמִלְיֵנִי: בְּמְׁמְנִים בִאָּבְנֵע בַּםְבִּי אָּבְ בַּגִּגוּ נִאָּבָם יִלְבָּבִּעְ אַּבְ־יִבְּעַ מִּאִנְיִ זִּיִּבִּיִּע בַאִּיבִים וֹאַמִּבִּטַ אָּבְיִי בִּאָּמָר וִבִּאָּבָּם אַבְבִּינִבָּא

ـُــــَـرُدُنُــــد رُאַמֶּـــ: يَمَا خَـــــُــَمًا مُكِرَبَــ كَتُكَ لَــُمُنِــ هُخَــَــَــــ بِـــُــاً_

וְנַמְּלְנִי מְּמְנִי בְּּתוּלְיה אָת בָּן־מְּבְאָל: (פ)

چر پختر پجر-تور چر برور چره برهه تره پهر بختر پجر-تور زيم پهرا چرې بره ا پخر بختر پجر-تور تورنی پهران چرې بره از

ζ:XΙ

That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through justice and through righteousness From henceforth even for ever. The zeal of the Lord of hosts doth perform this.

(כי לם רבה)[קי לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָה הּלְשָׁלַוֹם אֵין־מֵץ עַל־בָּסֵא דָוִדִּ וְעַל־ עַמְלַבְּהֹוֹ לְחָבֶין אֹחָה וְּלְסַעֵּדָה בְּמִשָּׁבֶּט הִבְּצְרָקְה מֵעַמָּה וְצְּחִי (בּ) צְבְאָוֹת תַּעֲשֶׂה־וְאָת: (בּ)

הפטרה משפטים

The Hastarah is Jeremiah 34:8 -34:22 & 33:25 -33:26. On Shabbat Shekalim, Mastir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Hastarah is the special Hastarah on page 234. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 229. On Rosh Hodesh that is not Hastarah are on page 229. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the Hastarah on page 232

8:VIXXX

The word that came unto Jeremiah from the Lord, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man or a man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more, they hearkened, and let them go,

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids;

therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

Thus saith the LORD, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

תַדְבֶּר אֲשֶׁר תַנֶּה אֱל־יִרְמָיָהוּ מֵאֵת יְהוֹּה אַחֲבֵּי פְּרֹת תַמֶּלֶךְ צִדְקִנְּהוּ בְּרִית אָת־ בְּל־תִעְם אֲשֵׁר בִּירוּשְׁלֵם לִקְרָא לְחֶם יְּרְוֹר:

בֶּׁם בּּגְרוּגַרְ אַׁנְגִינִי אֵּגְמֵּ: הַמְּלֵּה, וְהַמְּלֵּהְיִ הַפְּאָנִם לְבַלְמַּׁ, מְּלַבְ בְְׁמִּבֵּּה אָנִה אָנִר מִּלְהֵי, וְאָנִה אָנִר מִפְּׁהַנִינִי

ַנִיּשְׁמְעִיּ נַיְשְׁכֵּח אָיִם לְבִלְתָּי עַבְּדִּי וְאָיִשׁ אָתִר בְּבְּרִית לְשַׁכֵּח אַיִשׁ אָת־עַבְּדֵּי וְאָישׁ אָת נִיּשְׁמְעִיּ וְיְשְׁכֵּח לְבִלְתָּי עַבְּדִּי וְאָיִשׁ נִיּשְׁמְעִיּ יְּיִשְׁיִם וְבְּלִי עַבְּדִּי וְאָיִשׁ

رَيْשُنَدَرُ هُلِيَدَ ۖ خُلِ رَيْضُدَ هُمَ ـ يَهِجَهُ.ם (دَ، رَدَدَيْשُرَفُ هُنُولَ هُؤُلُو لَهُجُهُرُو (جُنُهُوَلُونَ هُوَلَيْ هُؤُلُو الْهُوَيْدَةِ الْمُؤْلِدُ فَيُ

ַנְיָהֵי דְּבָּרְיְהְנָהֹ אֱלִיוִרְשְּׂלְהִי מֵאֵתּ יְהֹנָה לֵאמִר:

פֿה־אַמָר יְחֹוָה אֱלֹחֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי פָּרָחִי בְרִיּת אָת־אַבַּוֹתִיכֶּם בְּיוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מַאֲרֶץ מִצְּרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמָר:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee', but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour, behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the princes of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

And Zedekiah king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of their life, and into the hand of them that seek their life, and into the hand of the king of Babylon's army, that are gone up from you.

מקא שָׁבַע שִׁנִּים הָשִׁלְּחוֹר אִישׁ אָת־ אָלִיוּ הְשִׁלַּהְתִּי הְפְּשָׁי הַעִּמְּדְרִ לֵּאִ־שְׁמְעִי שְׁנִים וְשִׁלַּהְתִּי הְפְּשִׁי הַשְּׁי אָתְרִי לָּדִּׁ וַעֲבֶּרָרְ שֵׁשׁ אֲבְוֹתֵיכֶם אֵלְי וְלְאִ הִשְּׁי אֶת־אָּזְנְם:

לבונע לְפַּׁנְּג בּבְּנִע אַמֶּב וֹלֵבְצֹא מִמֶּג מֹלֶגנּי בּמִּגנְּג לְלֵבְא בְּרָוָב אַנִּמִ לְבִמְּעִׁנִ וֹשִׁלְּבִּלִּנִ וֹשַׁמְּבנִּ אַשְּׁם עַנְּוָם וַשַּׁמֹּמִּ אָטִביּנִּמִּבִּ בּמִּנִּתְ לִפִּנִּים אַשְּׁם עַנְּוָם

נִמְשָׁבִּינִימִּחַלְּלָּיִּ אָת־שְׁמִּינִמִּשִׁבִּיּ אָתּ מַבְדִּיוֹ יְאֵישׁ אָת־שִׁפְּחָהוֹ אֲשֶׁר־שִׁלַחָהֵם קְפְּשׁים לְנַפְּשָׁׁם נַתְּבְּשְׁיִּהִי אֲמֶׁר־שִׁלַחָהָ לְבֶּם לַעְּבְּיִים וְלִשְׁפְּחְיִה: (ס)

לָבֵוֹ פְּׁחִ־אָּמֵר יְחִוֹּחֹ אַמָם לֹאִ־שִׁמִּשָׁ אֵלֵי לִקְרָאׁ דְּרְוֹר אֵישׁ לְאָחִיוּ וְאֵּבּ יְחִנְּחִ אָל־חַמֶּבֶׁב אֶל־חַבֶּבֶר וְאָל־חָרְשָׁב יְחִנְּח אֵל־חַמֶּבְלִב אֶל־חַבֶּבֶר וְאָל־חָרְשָׁב יְחִנְּח אֵל־חַמֶּב (כִּי לִּוּעּח)[קי לְזְעַּנְחׁ] לְלָלִ מְמְלְכָּוֹת חָאֲבֶץ:

נּהַּבְּבׁנִּ בָּנֵוֹ בַּטִבְינֵי: כְּבְנֵי לְפְּנִוֹ בַתְּנְרֵ, אָמֶּב כִּבְנֵי לְמִּנְים אַמֶּב לְאַבְיַלִנְתִּנְ אָטְבִּבְבָּנֵי נַבְּבָּנִנִ אָמֶב וֹנִטִנַּוֹ אָטִבְּבְאָנִם בַּבְּבָנִי

ְּבְּהְרֵי וְהִיּדְׁה וְשְׁרֵי יְרִיּשְׁלֵם הַפָּרִסִים הַבְּהְיִה וְכִלְ עָם הָאָבֶּץ הַעָּבְרִים בֵּין בְּהְרֵי הְעֵּגֶל:

ַ נְּמְּמְּנִם נְּלְבְּנֵיׁמֵע נִאְגָּגְיִם נְלְמָּאִּבְּגְ לְמָּנִּ נְפְּׁמָּם וְחַנְּמָּׁה וְבְּלְמָם לְמָּאִּבְּגְ לְמָּנִּ וְנְּתַּמֵּּ אִנְטִּם בְּיֵּגִּ אִּנְבִּים נְבִּיִּגִּ מִבְּלִמָּגִּ

نجنَہ يَنظ فِرْاء فِچْا بَعْجَات بَهِمَا فِرِي هُرَاء هُمَا َ جَرِبَ هُرُدَائِت نَجَرَبُ مِنْجَافِر نَعْفِهِ نَهُمَا عِنِهِ هُرُاء فِچُا بَعْجَات نِهِمَانِ وَهُمُ

Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city, and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire, and I will make the cities of Judah a desolation, without inhabitant

Thus saith the LORD: If My covenant be not with day and night, if I have not appointed the ordinances of heaven and earth;

then will I also cast away the seed of Jacob, and of David My servant, so that I will not take of his seed to be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; for I will cause their captivity to return, and will have compassion on them.'

הְנְּוֹי מְצֵּנֶּה נָאָם־יְּהִנָּה נִקָּשִׁבֹּהִים אָל־ הְעָּיִר הַוּאָתֹ וְנִלְחֲמָוּ עָלֶּיהָ וּלְכָּדִיּהִ הִשְּׁרְפָּהְ בְּאֵשׁ וְאָת־עָּרֵי יְהוּבֶר אָתֵּן שְׁמָּמָר מֵצֵין ישְׁב: (פ)

ינייוואאא בּה אַמַר יְהֹוֹה אִם־לִא בְרִיהָי יוֹמָם מִיווואא בָּה אַמַר יְהֹוֹה אִם־לִא בְרִיהָי יוֹמָם

מּוּלֵם וֹלִם מֹמֹנֵם אָלְ־זָנַת אַבְּנָטֵם וֹאָטַל
 מּוּלֵם בֹּיַ(כּ, אַמִּרַ)[טַּ, אַמִּנַב] אָטַרַ
 מּוּלֵם וֹלְאַלְים אָלְ־זָנַת אַבְּנָטֵם וֹאָטַטֹּ

הפטרת תרומה

The Haftarah is I Kings 5:26 - 6:13. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftarah is the special Haftarah on page 234. When Shabbat Shekalim is 'Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 239. For Shabbat Zhekalim, the Maftir and Haftarah are on page 236. On 'Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftarah are on page 229.

67

And the LORD gave Solomon wisdom, as He promised him; and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.

And king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.

And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses: a month they were in Lebanon, and two months at home; and Adoniram was over the levy.

And Solomon had threescore and ten thousand that bore burdens, and fourscore thousand that were hewers in the mountains,

besides Solomon's chief officers that were over the work, three thousand and three hundred, who bore rule over the people that wrought in the work.

And the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.

נּיִּבְרְתָּי בְּרָרִת שְּׁנֵיהֶם: קְּי וַיְּתָי שְׁלִם בָּין חִירָם יּבֵּין שְׁלִמָּר 25.7 בייע בְּיִרְ בְּרָרִת שְׁנֵיהָם:

رَبُور بَهُم هُمِيْ هُمُ لِي مُولِ لِجُنِي: ﴿ وَيَوْمَ شَمْرِهُم اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ اللَّهُمُ

ַנִיִּשְׁלְחֵם לְבְנִוֹנָה צַשֶּׁבֶה אֲלָפָּים בַּהֹדֶשׁ חֲלִיפֹּוֹת חְדֵשׁ יִהְנִי בַּלְּבְנִוֹן שְׁנָיִם חֲדָשָׁים בְּבֵיתִוֹ וַאֲדֹנִידֶם עַּל־חַמָּס: (ס)

וּיָהָוּ לִאָּלְהַ חִצֶּב בָּהֶר: הְּמִלָּנִם צֶּלְבּ חַצֵּב בַּהֶר:

ְלְבֵּׁד מִשְּׁבֵׁי הַנִּצְּבָּים לִשְׁלִמֹּה אֲשֵׁר עַלִּ הַמְּלְאַבְׁה שְׁלִשָּׁה אֲלָפָּים וּשְׁלַשׁ מֵאַוֹה הַרְדֵּים בְּעָּׁם הָעֹשָּׁים בַּמָּלְאַבֶּה: (ס)

ְּיִקְרָוֹת לְיַמָּר תַבֶּיִת אַבְנָיִם גִּדִלְוֹת אֲבְנָיִם יְקְרָוֹת לְיַמֶּר תַבֶּיִת אַבְנָיִם גִּדִלְיִת אֲבְנָיִם

And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.

And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second month, that he began to build the house of the LORD.

And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breadth thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.

And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house, and ten cubits was the breadth thereof before the house.

And for the house he made windows broad within, and narrow without.

And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary, and he made side-chambers round about;

the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad; for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—

For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry; and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—

The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.

So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.

וְיִפְּטְלֵיִה נִיְּבֶנִיִּי הְעָלֵיִה וְּבְּנִיִּה לִּבְּנִוֹּה וְהַגְּבְלִיִם וַיְּבֶנִיִּ הַעֵּצְיִם וְהָאֲבָנִים לִבְּנִוֹּת הַבְּנִיה: (פ)

וִיָחִי בִשְׁמוֹנֵים שְׁנָח וִאַרָּבָּע מֵאָיֹח שִׁנְח לְצֵאִת בְּנִי־ִשִׁרְאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַשְׁנָּח חְרְבִיעִּית בְּחָהָשׁ זִּי חַוּא חַחָהָשׁ חַשִּׁנִי קיקלְּך שְׁלֹמָח עַל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֶּן חַבָּיִת לַיחְוְח:

ְּ וָתַבַּׁיִת אֲשֶׁר בְּנָּה תַמֶּלֶדְ שְׁלִמֹה לַיהנְה שִׁשִּׁים־אַמֶּה אָרְכִּיׁ וְעֶשְׂרֵים רְחְבֻּוֹּ יִשְׁלְשֶׁים אַמֶּה קּוֹמְתְּוֹ:

וְהָאוּלֶם עַּלְ־פְּנֵי הֵיכָל הַבָּוִת עָשָׁרִים אַמְּהֹ אֲרְבֹּוֹ עַלְ־פְּנֵי וְחָב הַבְּוָת עֵשֶׂר בְּאַמֶּה רְחְבִּוֹ עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִת:

נַיַּמַמְ לַבְּּנִינִ חַלְנִינִ מְּלֵבָּנִם אַמִּנְמִנִם:

וְלַבְּיִר וַיֵּעַשׁ צְּלְמִוּת סְבָּיב סְבְּיב אֶת־קִירְוּת תַבַּיִת סְבִּיב לַתִיבֶּל וְלַדְּבִּיר וַיֵּעַשׁ צְלְמִוּת סְבְּיב

 (כ' היציע)[ק' הִיִּצִּיעַ] הַמַּחְמֹּנְה חָמֵשׁ
 בְּאַמָּה רְחְבָּה וְהַמִּיכֹּנְה שֵׁשׁ בְּאַמָּה רְחְבְּׁה וְתַשְׁלִישִׁית שֶׁבַע בְּאַמָּה רְחְבָּה כִּׁי מִּנְרְעִית ְנַתַּן לַבַּיָת סְבִיב הוֹיצְה לְבִלְתֵּי אֲחָוֹ בְּקִירוֹת הַבְּיִת:

בּבּנִית בְּהִבְּנִילִי: װְמַפְּרָיִת וְהַוּרְזֵן כְּלְ־בְּלֵי בַרְזֶּלְ לְאִ־נִשְׁמָע הַמְפְּרָיִת וְהַוּרְזֵן כְּלְ-בְּלֵי בַרְזֶּלְ לְאִ־נִשְׁמָע

פָּׁמַח תַצֵּלֵע゚ תַמַּיכֹּנְה אָל־בָּמָף תַבָּיִת תַיְמָנִית וּבְלוּלִּים יְצֵלוּ עַלִּ עַל־תַמַּיכֹּנְה וּמִּן־ תַמִּיכֹנָה אֶל־תַשְּׁלְשֶׁים:

וּיָבֶן אָת־הַבָּיִת וַיְכַצְּׂחִי וַיִּסְפָּׁן אָת־הַבַּיִתׂ גּבְים ישְׁדֵרְת בְּאֲרָזִים:

- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high; and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the Lord came to Solomon, saying:
- As for this house which thou art building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.

- בַּנְצֵּרְ אֶת־(כי היצוע)[קי הַיָּצִּרְוֹ אֶת־תַבָּיִת הַבַּׁיִת חָמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמָתִוֹ וַיֶּאֵתוֹ אֶת־תַבָּיִת בְּנְבְּיִת חְמֵשׁ אַמִּוֹת קוֹמָתוֹ וַיֶּאֵתוֹ אֶת־תַבָּיִת
- " וַיְהִי דְּבַר־יְהַנְה אֶל־שְׁלִמָּה לֵאמִר:

עמָן יִשְׁרָאֵל: (פּ)

REUFR REIF

The Haftarah is Ezekiel 43:10 – 43:27. For Shabbat Zachor the maftir and haftarah are on page 236.

Thou, son of man, show the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities, and let them measure accurately.

And if they be ashamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the fashion thereof, and the goings out thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the forms sight; that they may keep the whole form thereof, and all the laws thereof, and write it in their sight; that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and do them.

This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.

And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit, and a handbreadth: the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser settle to the greater settle shall be four cubits, and the breadth a cubit.

יייווא אַנָּר בָּן אָדָם הַגַּּר אָת־בֵּית־יִשְׁרָאֵל אָת־ הַבְּיִת וְיִכְּלְטִּוּ מִעֲּיִנְוֹתִיהָם וּמְדְרָוּ אָת־ קְּבְיִת:

בְּלְ־צוּנְתֵוֹ וְאֵתְ־בְּלְ חֲשִׁמֵּיוּ וְעִּעִּיִּ הְתִּבְינִי וְמִוּצְאֵיִּוּ וְמִוּבְאָיִּוּ וְנְקִבּ הוְתַּע אִנְלְם וּכְּלִב לְמִינִיתָם וְיִשְׁמִּיׁ אָתִּ הוְתַּע אִנְלְם וּכְּלִב לְמִינִיתָם וְיִשְׁמִּי הוְתַּע אִנְלְם וּכְּלִב לְמִינִיתָם הוְתַּע אִנְלְם וּכְלִב לְמִינִיתְם וְמִינִם וְבְּלָנִי הוְתִּבְיִים וּכְלְלְמִי מִבְּלִ אָּמִּר מִּמְיִּ צִינִים וְבָּיִים הוְתִּבְיִים וְלְבִּלְם וְתִּבְּלִם בְּיִבְם בְּיִבְיִם בְּיִבְם בְּיִבְים וְבִּבְּים בְּיִבְים וּבְּלָבְי

יאָת תּוֹרָת הַבְּיִת עַל־רַאִּשׁ הְּהָר בְּלִ־ יְּבְלֹוֹ סְבָיב ו סְבִיב קַּדֶשׁ קְדָשִׁים הִנֵּה־ יָאָת תּוֹרָת הַבְּיִת:

ְּמִּקְה מִדְּוֹת הַמִּוְבֵּׁחַ בְּצִּמֹּוֹת צַמָָּה צַמָּה נִטְפַּח וְחֵׁיק הָצִּמְּה וְצַמָּה־רֹחַב וּגְבּילָה צֵל־שִׂפְּחָה סְבִיב´ זֵרֵת הָצֶחָׁד וְזֶה גַּב הַמִּוְבְּחַ:

ומהיק הַאָּבֶץ עַד־הָעַנָהָה הַמַּהִיּנָה שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְרָחַב אַמָּה אָחָת וּמֵהְעַנִּרָה הַקְּשַנְּה עַד־הְעַנְהָה הַנְּדּוֹלָה אַרְבָּע אַמֹּוֹת וְרָחַב הְאַמֶּה:

- And the hearth shall be four cubits; and from the hearth and upward there shall be four horns.
- And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.
- And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.
- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord GoD, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall with the altat, as they did purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.
- Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
- Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.

- װְמִבְאָבׁרְאָלְ אַרְבָּעִּ אַמְּוֹת (כִּי וִמִּהַאִרִאִילִ)[קי הְתַּבְּרָאָלְ אַרְבָּעַ אַמְּוֹת (כִּי וִמִּהַאִראִילִ)[קי
- (כי והאראיל)[קי וְהְאַרִיאָל] שְׁמֵּים מַשְׁרֵּה אַבֶּף בִּשְׁמֵים עַשְׁרֵה רֻתַּב רְבֿוּעַ אָל אַרְבָּעַה רְבָּעֵיוּ:
- וְהִשְּׁנִיְה אַרְבָּע עָשְׁרָה אָרֶךְ בְּאַרְבָּע טְבְיב אִילְה חַצֵּי הָאַמְּה וְתַחֵיק־לֶּה אַמְּה סְבְיב אִילְה חַצֵּי הָאַמְּה וְתַחֵיק־לֶּה אַמְּה סְבְיב וּמַעְלְהַה
- ַנִּאִמֶּר אֵלֵי בֶּן־אָדֶם כָּה אָמַר אֵדִּנִי "הַוֹּה אֲלֶה הַפִּוֹּת הַפִּוְבָּח בִּיִּט הַנִּשׁוֹתִּוֹ לְהַנֵּלְוֹת עְלְיוֹ תְּפִּיׁת תְּפִּיְה בְּיִר הֲם:
- װְנְתַּמָּה אָל־הַפֹּהֵנִים הַלְוֹיִּם אֲשָׁר הֵם מִּנָּרַע צְּרוֹק הַקְּרֹבָים אֵלֵי נְאָם אֲדֹנֵי וֶהוָֹה לְשֶׁרְתֵּנִי פַּר בָּן־בָּקֶר לְהַמְּאת:
- סׁבָּיִב וְחִמֵּאתָ אוֹתִוּ וְכִפּּרְמֵּהוּ: וְאֶלְ־אַרְפַּעִ פּנִּוּת הַעֵּנִלְהָר וָאֶלְ־הַנְּּבָוּל וְלְטַחְתֵּ מִגְּמִוּ וְלָתַמְּׁה עַלְ־אַרְפָּע
- וְלֶלְקַחְהְּ אָת הַפֶּר הַחַמָּאָת יִּשְׁרָפוֹ בְּמִפְקַר הַבְּיִת מְחִיּץ לַמְקְדֶּשׁ:
- בּפֶּׁר: לְחַמְּאִט וְחַמָּאִי אָטַ־תַמִּוְבֶּחַ כַּאַמֶּר חַמָּאִי הביום תַּשָּׁנִי מַקְרָיב שְׁמִיר־עִּיָּיִם תְּמָים
- שְׁמְנִם וֹאָנִגְ מִוֹ עַהֵּאָו שַׁמִּנִם: בְּבַּגְנִטִּוֹ מִעַמָּא עַלֵּנִנִרְ פָּּר בָּוֹ בִּלֵּנִ
- ױקַרִבְּמָם לִפְּנֵי יִהְוָֹה וְהִשְּלִיכּוּ הַפֹּהַנָּים שְּׁלֵיהַם מֶׁלַח וְהָשֶּׁלִוּ אִוֹתָם שַּׁלָה לַיהְוָה:
- וֹמֵּמְהֵ: וּפַּר בָּן־בְּבֶּקר וְאָוֹלְ מִן־תַּצִּאִן הָמִוּמִים שְׁבְעַּר וְאָוֹלְ מִן־תַּצִּאוֹ הְמִוּמִים
- אָטֿוִ וּמִלְאַׁ זֹבֿו: הַבְּׁמֹּט נֹמִים נֹכּפֹּטוּ אָטַרַטַמּוֹפְּטַ נֹמִטְׁנִי

And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord God.

ױָכַלִּיּ אָת־הַיָּמִים (ס) וְהִיָּה בַּיּוֹם הַשִּׁמִינִּי וָהָלְאָה יַצִּשׁׁי הַכּהַנָּים עַל־ הַמִּּיְבֵּתַ אָת־עּיֹלְוֹתֵיכֶם וְאָת־שַׁלְמֵיכֶם וְרְצָאתִי אֶהְכֶּם נְאָם צֵּדֹנָי יֶהוְה: (ס)

הפטרת כי תשא

The Haftarah is I Kings 18:1 - 18:39. On Shabbat Tarah, read Maftir and Haftarah on page 240.

And it came to pass after many days, that the word of the Lord came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

And Elijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.

And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the Lord greatly;

for it was so, when Jezebel cut off the prophets, and Lord, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and water.—

And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks, peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'

So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'

And he answered him: 'It is I; go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'

And he said: 'Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?

בווועא אֵל־צַּהְאָב וָאָהְנָה מַטֶּר עַלִּיקָּר לָּוִהְאָב וְהָרָצֵּר אָל־צַּהְאָב וָאָהְנָה מָטֶר עַל־פָּנִי הֵאָרְמֶה: مِיזָק בְּשִׁקְרוּ לְהַרָאָת אָל־צַּהְאָב וְהָרְעֶב הַיזָק בְּשִׁקְרוֹן:

ניקָרָא אַהְאָׁב אָל־עַבַרְיָהִוּ אַשָּׁר עַלִּ הַבְּיִת וְעַבַרְיָהוּ הְיָה יָבֵא אָת־יְהֹוָה מָאָר: ניהי בהכרית איזבל את נביאי יהוֹה

ַ וְיְהִי ְ בְּחַבְּרֵיִת אִיזֶּבֶל אֵת וָבִיאֵי יְחְזֶּה וַיּלֵּח עַבַרְיְׁהוּ מֵאֵת וְבִיאִּם וְיַחְבִּיאֵם הַמִּשִּׁים אִישׁ בַּמִּעְרָה וְכִלְבְּלֶם לֵחֶם וְמֶיִם:

ַנְבְּרֵית מֵחַבְּחֵמֶת: אֵּלְ-כְּלְ-מַמְּנְיֵנֵי הַמְּּיִם וְאֵלְ כָּלְ-חַנְּחָלְיִם הַנְּאָמֶר אַחְאָרֹ אֵלְהִי לָּנִס וְפְּׁנֵד וְלְוָא

הלף בְּבֶרֶךְ אָמָר לְבָּרְי: אַהְאָׁב הַלָּךְ בְּבֶרֶרְ אָמָר לְבַּרְיִ וְמְבַּרְיָנִי הלף בְּבֶּרְ בְּבֶרָ

ַנְיָהָר עְּבַּדְיָרוּ בַּגְּּבֶר וְהַנָּה אֵלְיָּהוּ לְלְּרְאָתְוּ וַיִּפְּרְעוּ וַיִּפָּלְ עַלְ־פָּּּלְיִּנ וַיֵּאָמֶר הַאָּמָר זֶה אָבְדְיִרוּ בַּגְּבֶרוּ

ניאטר לו אָנִי גַוְּדְּ אָמָר לַאִּדְנָיִרְּיִּ אַלְיְּהִיּּ:

מּבְרְרְיֵּהְ בְּנֵרְ־אַהְאָבְ לְנֵיִמִיתָּנִי: ניְאָמֶר מֶּה הְמָאָהִי בְּרִאַהְיִּה נִהָּוֹ אֶתִּ

- As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.
- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant feat the Lord from my youth.
- Was it not told my lord what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.'
- And Elijah said: 'As the Lore of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Istael?'
- And be answered: 'I have not troubled Israel, but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the Lord, and thou hast followed the Baalim.
- Mow therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophers of Baal four hundred and fifty, and the prophers of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.
- And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.

- תַיו יִחְנָת אֱלֹהָיף אִם־נִשׁ-גִּוֹי וּמַמִּלְכָּחֹ אֲשֶׁר לֹא־שָׁלֵח אֲדֹנִי שָׁם לְבַּקֵשָׁוּ וְאָמָרָוּ אָיִן וְהִשְׁבֶּיעַ אֶת־תַמַּמָלְכָּחׁ וְאָת־תַּגֹּוֹי כָּי לְא יִמְצְאֵכְּה:
- " וְעַמָּה אַמָּה אֹמֶר לֵדְּ אֵמָר לַאדֹנֶיף הַנָּה אֵלְיֶהוּ:
- ْ بَرَدُّہ هِذِرا هِجُآ مِهِمُهُ بِرَدْنَ بِمَزِدَ اِ رَهُهِ اِنْ يَرَا هِنِهِ اِ كُلَّا هَبُو اَ بَرِهِ هِنَا أَنْ اِنْ اِللَّهِ اِللَّا اِنْ اِللَّهُ اِلْكِ بَرَاهُ رَمِاتِهُ اِسَارِيْهِ اِسَارِيْهِ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ هُمَا اِنْ اِللَّهُ مِنْ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ اِللَّهُ الْمُنْ اِللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ال
- הַלְאִ־הָגַּר לְאִרֹנִי אֲת אֲשֶׁר־עָשִּׁיתִי בְּהַרָּגִּ אִיזֶּבֶל אֵת נְבִיאֵי יְהְזָה נְאַהְבָּא מִנְּבִיאֵי יְהְנְה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשָּׁים אִישׁ בַּמְּעָּרְה נְאַכַלְבְּלֵם לֶחֶם נְמֶיִם:
- י נְעַּהָר אַמָּר אָמָר לֵדְּ אֵמָר לֵאִרְנֵיף הִנֵּר אֵלְיָהְי נְהַבְּנֶר: (ס)
- מְּמֵּבְׁעִּי אֶׁלְבְּּנִיוּ בַּי תַּנְּיִם אִבְאָנִת אִּמֶּר הַאְמֶבְ אֶלְבְּיִיוּ חַוּ יִּחַלָּיִם אַבְאָנִת אִמֶּב
- נילְּב אַטְאָב לְלַנְאָת אֵלְיֶּהוּ: נילָב אַבֹּבְיָנְהוּ לְלַנָאָת אַטְאָב נִיּנָּב לָוִ
- אַהְאָב אֵלְיוּ הַאַּמָּה אָה אָת־אֵלְיָה וּיָאִמֶּר וּיְהָי בּרְאָוֹת אַהְאָב אָת־אֵלִיְה וּיָאִמֶּר
- נטֿכְּׁב אַנִוֹנֵ, נוּבּהֹלְנִם: אַנִּטְע יִּבֵּנִע אַבְּנִּב בַּהֹּזְּבִכֶּם אָנַר מִּצְנָע יָּעוָֹע נִּאָמָר לַאָ הַכְּנִנִי אָנַרִיִּהִׁ
- אָּעַ_עַּוּּבִיּאִּגִּם אָבְ_עַבַ עַבּּבְּעָבְי נְיָּשְׁבְעַ אַּטְאָב בָּבְרָ עַבָּרָ וֹשְׁבָאָ

And Elijah came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions' if the LORD be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.

Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the LoRD; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

Let them therefore give us two bullocks, and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.

And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the Lord; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'

And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'

And they took the bullock which was given them, and they dressed it, and called on the name of Baal, from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, nor any that answered. And they danced in halting wise about the alter which was made.

And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud; for he is a god; either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'

And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.

And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any to answer, nor any that regarded.

נְהְאִמֶּר אֵלְיֶּרוּ אֵלְ -הְלָּם אֵּדֶּי נִוְהַבָּׁהַ אֵּנְהַ לִּירְנְּׁה לְּבָּגִּי וּנְבִיאָּי הַבְּּמַלְ אַרְבַּמַ־מֵאִנִּה נְיִּאִמֶּר אֵלְיֶּרוּ אֵלְ-הָלָּם אֵנֵּי נִוֹהָרָהִי נְבָּיִא

וְיִהְנִי לְּנִי שְׁנֵּיִם פְּרִים וְיִבְחָרַוּ לָהָםׁ תַפָּׁר תְאָחָׁר וִינְהְּחָׁהוּ וְיָשִׁימוּ עַל־תָעֵצִים וְאָשׁ לְאִ יְשִׁימוּ וַאֲנִי אָעֵשָׂהוּ אָת־תַפָּר תְאָחָׁר וְנְחָהִי עַל־תָעַצִּים וְאָשׁ לְאִ אָשְׂים:

מִנְת נַיִּבְּתְּיִם בַּמֵּם אָלְנֵינִם זִאָּנִי אָפָרֵא בְאָשׁ הָוּא הַאָּלְנֵים נִיָּעָן בְּלֶבְהָים אָשֶׁר יַנְעָּרָ נְקְשְׁם יְהְנָיִם נְתָּלֶנִים נִיָּעָרָנִים אָשֶׁר יַנְעָּרָה נְקְרָבְיִים בְּשָׁם אָלְהָים נִאָּנִי אָפָרָא

וַיּאִמֶּר אֵלְיָּדוּי לִנְבִיאֵי תַבַּעַל בַּחֲרִיּ לָכֶם תַפֶּר הַאָּחָד וַצִּשְׁי רִאשׁנְּה בִּי אַמֶּם הָרַבָּים וְקְרְאִיּ בְּשֵׁח אֱלֹהֵיבֶם וְאָשׁ לָא הָשִּׁימוּ:

ער אַ יִקְּי בְּעִילִי בְּיִר עָּרִ אָּרְיִּ יִשְׁרִּ קרְאָּי בְּקּיִלְ־בְּּדִילִ בְּי־אֶלִהָים הֹוּא בָּי הַיִּא יְיִבְּאְיִים וְיִּוּא בָּי הְיִּא יְיִבְּאְ

ַנֵּיקְרָאֵי וּבְּרְעָהָים עַּר־שְׁפְּּדִּם בַּחֲרָבִוּת וּבְרְעָהִים עַּר־שְׁפְּדִּרָם עַלְיהֵם:

ַ וְיְהִי בְּעֲבָׁר הַצְּהְבִים וַיְּהְנִבְּאִי עָּד לִעְּלִוֹת הַמְּנְחָה וְאֵין־קִּיל וְאֵין־עֹנֶה וְאֵין קֵשֶׁב:

הפטרת ויקהל

- And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.
- And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom the word of the LORD came, saying: 'Israel shall be
- And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.
- And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.
- And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time', and they did it the second time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.
- And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.
- And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came neat, and said: 'O Lore D, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, and that I am Thy servant, and that I have done all these things at Thy word.
- Hear me, O Lord, hear me, that this people may know that Thou, Lord, art God, for Thou didst turn their heart backward.'
- Then the fire of the Lord fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.
- And when all the people saw it, they fell on their faces; and they said: 'The Lord, He is God, the Lord,'

- ربوَّ אַלְיִרוּ שְׁמֵּים עָשְׁרֵּה אֲבָּוִּים כְּמִסְפָּר שִׁבְּמֵי בְּנִי־יַעַּקְב אַשֶּׁר הָנָה דְּבַר־יִהוָּה אֵלְיוֹ לֵאמֹר יִשְּׁרָאֵל יְהְנֶה שְּׁמֶּךְ:

- נּגַאָמֶׁר מִּבְּאָנ נּוֹמִבְּמֵנ: מּק_שׁמְּבְׁשׁ וֹמּק_שׁמֹּגִּם נּגָּאָמֶר מִּנִּ נִּיּמִּנָּ נּגַאִמֶּר מִלְאָנ אַּבְׁבַּמִּׁשׁ כַּבִּים מָנִם וֹנֹאַלֵנִּ
- ַנַיְלְכָּוּ חַמָּנִם סָבָּיִב לַמִּזְּבָּחַ וָּגָם אָת־ הַהְּעְּלֶה מִלֵּא־מֶיִם:
- וּיְהֵיו בַּעֵּלִית הַמִּנְחָׁה וַיִּנֵּשׁ אֵלִיָּה הַנְּבִיאׁ נִיאַמַר יְהֹנָה אֵלֹהֵי אַבְרָחָם יִצְּחַָק יִישִּׁרָאֵל הַיַּנִם יִנְּדִּע בֵּי־אַמָּה אֵלֹהָים בִּישִׂרָאֵל נַאֲנֵי עַבְּדָּךְ (כִּי ובדבריך)[קי הְבְּרְבָּךְךְן עְשִׁיתִי אֵת כְּלֹ־תַדְּבְרָים הְאֵלֶה:
- עַנֵּנִי יְהֹנָהׁ עֲבֵּנִי יְרֵיְהִי שְׁנֵּנִי יְרֵנְהׁ עֲבָּנִי אֲתִּר אַמָּה יְהֹנֶה הָאֶלֹהִים וְאַמָּה הַסִּבְּהַ אָת־ לְבֶּם אֲחֹרַנִּיה:
- נִּמִּפִּׁל אֵשׁ־יְהִנְּה נִתְּאִכַל אָת־הָעַלָּה וָאָת־ הֵעֵּצִים וָאָת־הַאַבָּנִים וָאָת־הֶעָפָּר וָאָת־ הַעָּיִם אַשְׁר־בַּהְעְּלָה לְהֵבָה:
- و ניַרְאַ פְּלֹ־חָטָּם וַיִּפְּלִוּ עַּלֹ־פְּנִיחָם וַיֵּאִמְרֹוּ יְחֹנְתֹ חַוּאִ חַאֱלֹהִים יְחֹנֶת הָוּא חַאֱלֹהֵים:

הפטרת ויקהל

The Haftarah is I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftarah is the special Haftarah on page 244. On Shabbat Tarah, read Maftir and Haftarah on page 240. On Shabbat Haftarah is on page 244.

Haftodesh, Maftir is Exodus 12:1 - 20 on page 45, and the Haftarah is on page 244.

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the Lord:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars, and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each merwork, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,

and the ten bases, and the ten lavers on the bases,

and the one sea, and the twelve oxen under the sea;

and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.

In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.

And Solomon left all the vessels unweighted, because they were exceeding many; the weight of the brass could not be found out.

And Solomon made all the vessels that were in the house of the LORD: the golden altar, and the table whereupon the showbread was, of gold;

ניַעַשׁ חִירֹוֹם אָת־הַכִּיּרִוֹת וְאָת־הַיָּעִים וְאָת־הַמִּוְרְקִוֹת נִיְכַל חִירָֹם לִעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־הַמְּלְאּלְה אֲשֶׁר עְשָׂה לַמֵּלֶךְ שְׁלֹמָה בֵּית יְהְוְה:

עמָּדִים שְׁנַּיִם וְגָלָּת תַכֹּתָרָת אֵשֶׁר־עַל־ רְאִשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשְּׁבְכָוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי נְּקְּוֹת תַכֹּתְרָת אֲשֶׁר עַל־ רְאִשׁ הְעַמּוּדְים:

וָאָת־חָרִמֹנָים אַרְבָּע מֵאָוֹת לִשְׁבָּרָת הַשְּׁבְּכִוֹת שָׁנֵי־מוּרֵים רָמֹּנִים לַשְּׁבְּבָת הָאָחָת לְכַסִּוֹת אָת־שְׁמֵי גָּלָּוֹת הַפֹּחָרֶת אַשֶּׁר עַל־פְּנֵי הָעַמוּיְדִים:

ְּ מִּלְ_עַּפְּׁלְנִע: מַלְ_עַפְּּלְנָע מְּמָב נִאָּע_עַפּיָלָע מִּמָּבִינִי

שַּׁטַע עַיָּם: נְאָעַרַיָּנָם הַאָּתָדְ נְאָתַרַבָּבָּקָר שְׁנֵים־עְּשָׂר

ڹۼؚڡڗ؈ٙۯڂڹڡڔۼڡڗؿٷڎۅڹۼڡڗڣڹڎؚڂڹڡ ڹۼڟڿؚڂڗڿڿۣڎۅ(ڎۥ؉ۼؗڿٵ[ۄ۬ۥڽۼؙڿؙۣڎ] ۼٟڛٚڎ؈ٟڛٚڎڹڎڽۅڂۿؚڿڐ؆ڂۻڎڿڎڡڔؿڹڔ ڋڹڛڎۻڟڎٟڡ؞

בְּאֲבְמֶבְ בֵּגוֹ סְׁבְּנְע וְבָּגוֹ גַּבְעֶוֹ: בְּבְבָּבְ הַנְּבְגַן נִגְּטֵם הַמָּבְנִי

ַנַיַּנְח שָׁלְמִׁר אָתִּבְּלִרחַבֵּלִים מֵרָב מָאָר מְאָּר לְא נֶחְקַר מִשְׁקֵל חַנְּחִשֶׁת:

וַיַעַשׁ שְׁלִמֹה אָת בְּלִ־הַבֵּלִים אֲשֶׁר בֵּיתּ יְהְנְׁה אָת מִוְבָּח הַנִּהְב וָאָת־הַשְּׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עַּלְיִי לֶחֶם הַפְּנִים זְהֲב:

97

and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;

and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the fire-pans, of pure gold; and the hinges, both for the doors of the inner house, that is, of the place, and for the doors of the house, that is, of the remple, of gold.

אָמ־הַפִּגרֹית חָמֵשׁ מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשִּׁמָאִרל לְפְּנֵי תַּדְּבֶּיר זְתָב סְגִּיּר וְתַפָּּרַח וְתַנֵּרָת הְמָקְלְקַחָיִם זְתֲב:

י וְהַפּּוֹת לְהַיְכֵּל זְהֶב: (פּ)

הַבְּּיִת הַפְּּוֹת זְהָבְ סְגִּיִּר וְהַפִּּאָנִה לְרַלְתִּיִּתְ

וְהַפּּוֹת וְהַבְּיִתְ לְלַבִּיִתְ הַצְּּרְשִׁיִּתְ לְרַלְתִּיִּתְ

וְהַפּּוֹת וְהַבְּיִתְ לְלַבִּית הַצְּּרְתִּיִּתְ

הפטרת פקודי

The Haftarah is I Kings 7:51 -8:21. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 147, and the Haftarah is the Special Haftarah on page 240. On Shabbat HaHodesh, the special Haftarah is on page 240. On Shabbat HaHodesh, and the Haftarah is on page 240.

I:IIIV

r:IIV

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the LORD.

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.

And they brought up the ark of the LORD, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.

And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, ascrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude.

וִתִּשִׁלִם בְּלְ־חַמִּלְאִבְּה אֲשֵׁר עִשָּׂה חַמֵּלֵף שְׁלְמָה בֵּית יְהֹוָה וַיְבָא שָׁלֹמֹה אָת־קַדְשֵׁיוּ דְּוָד אָבִיוּ אָת־תַבֶּטָף וְאָת־תַזְּהָבׁ וְאָת־ הַבֵּלִים נְתַּן בְּאִצְרְוֹת בֵּית יְהוְּה: (פ)

אָז יַקְתֵל שָׁלְמָה אָת־יִּקְנֵי יִשְׂרָאֵלִ אָת־בְּלִ־רָאשֵׁי הַמַּמוּת נִשִּׁיאָי הָאָבׁוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵלִ אָל־הַמֵּמֶלְף שִׁלִּמָה יָרוּשְׁלְבָּ בְּיָר הָיִא צִּיְּוֹן:

ַ יִּקְּהַלֵּי אָל הַמָּלֶךְ שְׁלִמֹּה בְּל־אֵישׁ יִשְׁבְיּצֵיל בְּנֶרַח הְאֵהְנִים בָּחָג הִּיּא הַתְּדֶשׁ הַשְּׁבִיצֵי:

אָּעַ_טִאָּבְעוּ: הַּבְאוּ כִּגְ וַלֵּדָנִ וֹמִּבִאָּגְ הַהָּמָּאִ עַכְּטַנִּים

ְּיִם הַכְּבֵינִים וְהַלְּוּנֶם: אָטִׁרַבְּלְ-בָּלִי הַפְּּדִה אָמֶּר בָּאָמַלְ וַיַּמְּלָוּ אָלָם הַכְּבֵוֹים

ְּהַמֵּלֵּךְ שִׁלְמִּה וְבְּלִי נִשְּׁרָאִרִ הַנּוּשְּׁרֵים עְּלֵיוֹ אִתְּוֹ לִפְּנֵי הָאָרָוֹן מְיַבְּחִים עֵּיִר: מְּעָרׁ אֲשֶׁר לְאַ־יִּסְפְּרָנּ וְלְאִ יִמְּנִי מֵיְרֵב:

- And the priests brought in the ark of the covenant of the LORD unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.
- For the cherubim spread forth their wings over the place of the atk, and the cherubim covered the atk and the shove.
- And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary, but they could not be seen without, and there they are unto this day.
- There was nothing in the ark save the two tables of scone which Moses put there at Horeb, when the LORD made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
- And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the Lord.
- so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filled the house of the Lord.
- Then spoke Solomon: The Lord hath said that He would dwell in the thick darkness.
- I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.
- And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel
- And he said: 'Blessed be the Lord, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
- Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
- Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel.

- מַלְבְּמִּנִם אָלְבַנְּנִים אָנִבְאָּנְוּן בְּרִיתִּיִּרִנְיִם אַלְבְּמִנְמִּנִּ אָלְבַּרְבְּנִר תַבּּנִת אָלְ־לַּדֶּשׁ תַּבְּאַנְיִם אָלְ־חָּבְתַּי
- בּגֵּיו מִלְמֶּמְלְנִי: בְּאָרִוּן וֹיֶסְׁפִּוּ תַּלְּרֵיִם מַּלְ-תָאָרִוּן וְמַּלְ-בְּגִּיוֹ מִלְתְּמִּלְנִי:
- ְּ וֵיִאֲרֵׁכוֹ תַבַּרִיםׁ וֵיֵרְאוֹ רְאִשֵּׁי תַבַּדִּים מִן־ תַּמְּדֵשׁ עַל־פְּנֵי תַדְּבִּיר וְלָא יֵרָאִי תַתִּיצָר וַיְּהִיי שְׁם עַד תַיִּוֹם תַזְּה:
- מְבֵׂא אָעַבַבּׁנִע נְעַנְּע: מְנֵעָה בְּבָּאָע תַּכְּעַנִּתִם מִּוְרַמַּבְּנָתָה וְעַמִּדָּוֹ
- וְלֹאׁ־יָבְלַוּ תַכֹּהַנָּים לִשְׁמָּד לִשְׁרֵת מִפְּנֵי הַעָּנֵן בִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהֹוָה אָת־בָּית יְהוְה: (פ)
- خمَّدُ خَمَّد شَرِضِت نُحِيْت خَمِّد خِشْخَا " خَمَّد شَرِضِت نُحِيْت خَمِّد خِشْخَا
- בּנִת בְּנֵתִי בֵּית וְבֵּל לְוַךְ מָכִוֹן לְשִׁבְתָּךִּ מּוֹלְמֶים:
- לעֿק יִשְּׂרְאֵיל וְבְּלְ_לִעַל יִשְּׂרָאֵל מְמֶׁר: וּיַפְּר עַמֶּלְבְּ אָעַ־פּּּוְיִוּ וּיִּבְּבֵּב אָע בָּלְ
- ניאטר בְּרִוּף יְתִּוֹת אֵלְתֵי יִשְׂרָאֵל אַשָּׁר הְבָּרִר בְּבִּיוּ אֵת דְּוָד אָבִי וּבְיָדִוֹ מִלֵּא מְאַמְר:
- מן־הַיּוֹם אֵשֶׁר הוֹצֵאִתִּי אָת־עַּמָּי אָת־ ישְׁבְּתֵּי יִשְׁרָאֵל לְבְנָוֹת בַּּיִת לִהְיָוֹת שְׁמֶי שָׁם שְׁבְתֵּי יִשְׁרָאֵל לְבְנָוֹת בַּּיִת לִהְיָוֹת שְׁמֶי שָׁם ישְׁבְתַּר בְּדָּוֹּת לְהְיָוֹת עַל־עַמָּי יִשְׁרָאַל ישׁר מקרלבר ביד אבי לבווים בית לייים
- יְהְנִינְ אֶּבְיֵנְי וֹאֶבְאֵבְ: יי נְיְנְי אָם_לְבַּר בִּנָר אָבָי לְבָּנִּנִי בְּנִינִ לְאָם

- But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
- nevertheless thou shalt not build the house, he shall son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.
- And the Lord hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the Lord promised, and have built the house for the name of the Lord, the Cod of Israel.
- And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the LORD, which He made with our fathers, when He brought them out of the land of Egypt.'

- וּיִאִמֶר יְחִנְתֹ אֵלְ־דָּנִת אָבִּי יַעּן אָשֶׁר חָנָתֹ עִם־לְבֶבְףׁ לְבְנִוֹת בֵּיִת לִשְׁמֵי חֲשִׁיבֹתָ בָּי הְנָה עִם־לְבָבֶף:
- ער אַמְּה לֹא תִבְנָה הַבָּוָת כָּי אִם־בִּנְדִּ הַיּצֵא מִחֲלְצֶיִּרְ הְוּא־יִבְנָה הַבָּוָת לִשְׁמֶיִּי:
- ַנְיָּקֶם יְהִוֹּה אָת־דְּבָרִוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר נִאָּקָׁם מַּחַתֹּ דְּוֹר אָבִי נְאִשֶׁבוּ עַל־בָּפָא יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר דְבֶּר יְהְנְׁה נָאֶבְנָה תַבָּׁיִת לְשֵׁם יְהְנָה אֵלְהֵי יִשְׂרְאֵל:
- נִאָשָׁם שָׁם מָקוֹם לַאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרֵית יְחִנְח אֲשֶׁר כְּרַתֹ מִם־אֲבֹהֵינוּ בְּחוֹצִיאִוֹ אֹהֶם מֵאֶהֶץ מִצְרֵים: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Maftir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

ΟĪ

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flout for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without blemish:

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for the ram, and the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-goat for a sin-offering unto the LORD; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

و:HIVXX וקרוֹם הַשִּׁבְּת שְׁנֵּוֹ־כְּבָשִׂים בְּנֵּוֹ־שְׁנָה קמִימָם יִּשְׁנֵי שָשִׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלִּילֶה בַשְּמֶן וְנִסְבְּוֹּ:

עלַת שַבֶּת בְּשַבַּתִּוֹ עַל־עֹלָת תַחָּמָיר וְנְסְבֶּה: (פ)

ڹڿڗ؉ڛٚڒ חָדִשׁילֶם מַקְרָיבוּ עֹלֶה לִּיחוָֹה פְּלִים בְּנֵי־בָּקֶר שְׁנַיִם וָצַיִל אֶחָׁד כְּבָשָׂים בְּנִי־שְׁנָה שְׁבְּעֶּר הְּנִימְם:

نَّهِ الْأَهِدَ بَهُٰ بَنِهُ فَرَمَ مِنِ بَامَ جَادِرً بَا جَهُٰمِ الْحَهْدَ بَهُٰ بَهُ بَهُ اللَّهُ مِنْ فَرَدَ مِنِ بَامَ خِلَادٍ بَهُ بَاهُ بَهُ اللَّهُ مِنْ الْهُواتِ:

ڔؚٮٚڜڗ۬١ ڛؚڜڗؙ١ ۻٙڎ۪ؠ ۻڎؚؠٙڹؖ ڄڌڿۣڹ ڇڜؿ١ ڂڿڿڛؙڹۼؠؠٮ ؇ڂٟڂ ڍ؞ڹ ڊڹؿڹ ۼڛۣ ڂؚ؞ٮڹؚۣٮ:

וְנִסְבֵּיהָם חֲצֵי חַהִין ִיהָיָה כַפְּׁר וּשְׁלִישָׁת חַהַין לַצִּיל וּרְבִיעָת הַהָין לַבֶּבֶשׁ יְיִוְ זָאִת עֹלָת הֹבֶשׁ בְּחְרְשׁׁוֹ לְחָרְשֵׁי הַשְּׁנֶה:

יִשְׁמִּיר מִיֵּים אָחָד לְחַמָּאִת לִיהֹוָה מַל־עַלְת הַמְּמֵיר יִנְשָּׁה וָנְסְבְּוֹ: (ס)

הפטרת שבת ראש הודש

7he Haftarah for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1 - 24.

Thus saith the LORD: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the house that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the Lord; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בועגו פָר אָמָר יְהֹנָה הַשָּׁמָיִם כִּסְאִּי וְהָאָהֵץ הַדְּיֹם רַגְּלְי אֵי־זֶה בַיִּתֹ אֲשֵׁר מִּבְנִּי־לִי יְאֵי־זֶה מְקְיֹם מְנִיּחְתֵי:

װְנְבֶּרְ־אָבֶּרִ יְהָרֵי עַּלְּ־דֶּרִי הְאָם־יְּהְנָּהְ וְאֶלִ־זֶּרִ אַבְּיִם אָלִ־עָּנִי הְאָם־בְּרִיּהַ וְאֶלִ־זֶּרִ אַבְּיִם אָלִ־עָּנִי

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offereth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be shall be ashamed.

Hark! an uproar from the ciry, Hark! it cometh from the temple, Hark! the Lord rendereth recompense to His enemies.

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a land born in one day? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the Lord: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹהַט הַשִּׁוֹר מַבֵּר־אִׁישׁ זּוֹבֶחַ הַשִּׁרֹ עַּבֵּרְ בְּלֶב מַעֲלֵה מִנְחָרֹ זַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנֶה מְבֶּרְךְ אֵנֵן גַּם־הַמְּה בְּחֲרִי בְּדַרְבִיהָם יִּבְשְׁקּוֹצֵיהָם נַפְשָׁם חָפֵּצְה:

לאַ הַפּׁגנּי. בּהְרֵי: (ס) גלָא הַּמָתוּ וֹנִּהְהָּוּ הַרַתְּ בְּתִּנְּיִ וּבָּאַהָּר גבּרָא לְחָים זֹתוּ לַרָאָטִי, וֹאָגוּ תִּנְּיִם וּמִלִּינִים גם אָלָיִר אַבְּחַר בִּתַּהְלָכְיִּחָם וּמִלִּינִים

שׁמְעִּנִּ דְּבָר־יְחִנָּה הַחָּבֵדִים אָל־דְּבְרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מִנַּדִּילֶם לְמָעַן שִׁמִּי יְכְבַּר יְחְנְּה נְרְאָה בְשִׁמְחַהְבֶם וְחֵם יִבְשׁוּ:

, קול שָאוּן מִפְּיר קול מִתִיבָל קוֹל יָהֹוָה מְשַׁלֶּם וְּמָוּל מִפְּיר קוֹל מִתִיבָל קוֹל יְהִוֹּה

מִי־שָׁמַע בִּזֹאַת מִי רִאָּה בָּאֵּמָה הַיִּיּחַל אֶנֶיץ בְּיִוֹם אֶחָׁר אִם־יִּנְלֵד גִּיִּי פַּעַם אֶחָת בִּי־חֲלְה גַּם־יָלְרֶה צִּיּיִוּן אֶת־בָּנֵיהָ:

פׁם אַבְּינִג יַּאָמָּנִג וֹמְאָלִיִג יִאָמָּר אֶבְיֵנוֹב: בּאָנָג אַמְּבֵּינִג וֹלְאָ אִנְלִיג יִאָמָּר וֹנִיְנִי בּאָנָג אַמְבָּינִג וֹלְאָ אִנְלִיג יִאָמָּר וֹנִיְנִי

שִׁישׁי אִמִּדְיִרִישְׁלְם וְגִילִי בָּה בְּלִ־אֹהַבֵּיִה שְׁמְחַיִּ אָמִדְיִרִישְׁלָם וְגִילִי בָּה בְּלִ־אֹהַבֵּיִה

לְמָּעֵּן מְּלָצֵּי וְהְהָבְעְּהֶם מִאָּר מִּנְּהְ בִּינְדֶּה: לְמָעָן מְיִנְקִי וְהְיִבְעִּיִּ לְמָעָן מְיִנְקִי בְּיִבְיִרִי

ִּבִּי־בָּהוּ אָמָר יְהֹוָה הִנְנֵי נִמֶּה־אֵלֶיהָ בְּנָהָר שְׁלִּים וּבְנַחַל שׁוֹמֵף בְּבָּוֹד גּוֹיָם וְינַקְמָּם עַל־צַּדְ הִנְּשֵׁאוּ וְעַל־בִּרְבַּיִם הְשְׁעֵּטְׁעוּ:

אַנְחַמְּכְּם וּבִירְוּשְׁלְםׁ הְּנְחֲמֵנֵּ: בְּאֵישׁ אַשֶּׁר אִמִּוֹ הְנְחֲמֵנֵּי:

٤t

71

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass, and the hand of the Lord shall have indignation against His errants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind, to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.

For by fire will the Lord contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the Lord shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts, [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues, and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory, and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the LORD, so shall your seed and your name remain.

וְזְעָם אֶת־אִּיְבֶּיו: (ס) הְפְּרָחְנָת וְעִיְרְעָה יִד־יְתֹּהֹ אֶת־עֲבְּדְיו הְפְּרַחְנָה וְעִיְרְעָה יִד־יְתֹּהֹ אֶת־עֲבְּדְיוּ

פִּי־תַנָּה יְהִנְּה בְּאֵשׁ יָבֹוֹא וְכַסּוּפָּה מִרְפְבִתְּיִוּ לְהַשֶּׁיב בְּחַמָּה אַפּּוֹ וְנַעֲּרָתִּוֹ בְּלְחֲבֵּי־אֵשׁ:

אָּטַ כְּּלְ בְּשָּׂר וְרַבִּוּ חַלְלֵלֵי יְהְנְּהִי אָסַ בְּלְבְּשָּׁר וְרַבִּוּ חַלְלֵלִי יְהְנְּח:

תַמְּקְקַדְּשִׁים וְתַמְּשַׁתֵּלִים אָלִרתִנּנִּוֹת אַתָּר (כי אחד)[קי אַתַּל] בַּמְּנֶדְ אָכְלֵי בְּשָּׂר תַחֵזְיר וְתַשֶּקֵץ וְתְּעַּבְבָּר יַחְדֵּר יָסְבּּר נְאָם־יְתְּנְה:

אָט_פֿבוָגַׁוּ: לְפֿבּּּא אָט_פֿלְ_טַּנְוָם וְטַלְּאָנְוָט יּבָאוּ וְנָאִוּ וֹאִנְכָּוּ מֹמֹּאָנִים לְטַבְּּאָרִי

וְשִׁלִיתִּי בְּחָׁם אִוֹת וְשִׁלִּחְתֵּי מִחָם וּפְּלִימִים אֵל־תַּגּוֹיִם תַּךְשִׁישׁ פִּיּל וְלָּיִּד מִשְׁבֵי קָשָׁת אָת־שְׁמְעִי וְלֹא־רֶצִּי אָת־בְּבוֹּדִּי וְחִגִּידִי אֶת־פְבוֹדֶי בַּגּוֹיִם:

וְתַבָּיאּי אָת־בְּל־אַתִיבֶם מִכְּל־תַּגֹּיִם מִנְחָהׁ לִיהוְהׁ בַסּיסִׁים יִבְּרֶבֶׁר וּבַצַּבִּים וּבִפְּרָדִים וּבַכִּרְבָּרוֹת עַל תַר קְּדִשִׁי יִרִּשְׁלַם אַמַר יְהְוְּה כַּאֲשֵׁר יָבִּיאּי בְנֵּי יִשְׂרָאֵל אָת־תַמִּנְתָה בִּבְלִי טְּהָוֹר בֵּיִת יְהֹוְה:

וְגִם־מֵהֵם אָקָּח לַכּהַנִים לַלְוּיָם אָמָר יְהְנְה:

چر כאַשָּׁר הִשְּׁמָיִם הַחַּדִּשָּׁים וְהָאָּבֶץ הַחַדְשְׁה אֲשֶׁר אֵנָי עֹשֶׁה עַמְדֵים לְפָּנֵי הַחַדְשְׁיה אֲשֶׁר אֵנָי עַשֶּׁה עַמְדֵים לְפָּנֵי

- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.
- And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Neither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorting unto all flesh.
- ְּמְבֵּי מְצֵּי חֹבֶשׁ בְּחַדְשִׁי וּמִצֵּי שַׁבֶּת בְשַּבַּתִּי יָבַוֹּא כְלִבְּשָּׁר לְהִשְּׁתַחַוֹּנִת לְפָּנֵי אָמָר יְהֹוְה:

הבטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Mahar Hodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

- And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.
- And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a mark.
- And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the Lord liveth.
- But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee
- And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever.
- So David hid himself in the field; and when the new moon was come, the king sat him down to the meal to eat.
- And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Abner sat by Saul's side; but David's place was empty.

- «««» ניאמר־לוֹ יְהוֹנְתָן מָתָר תִׁדֶשׁ וְנִפְּלֵּדְיִםְ בָּר יפָּקד מוֹשְׁבֶּף:
- ر إنهَ إِنهُ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ ف اللّٰهُ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي اللّٰهِ فِي ال
- ַנְאֲבֶׁי שְׁלְשָׁת תַחִּצִּים צִּבְּּת אִיֹרֶת לְשָׁלְּח־לֶי לְמַפְּרֶה:
- ָּ וְהַנֵּהֹ אֶשְׁלֵח אֶת־הַנַּׁעַר לֵךְ מְצָא אֶת־הַהִּצִּיִם אִם־אָמֹר אַמָּר לַנַּעַר הִנָּה הַהְצַּיִםוּ מִמְּךְ וָהַנָּה קָהֲנִּוּוְבָּאָה כִּי־שְׁלִוֹם לְךְּ וְאֵין דְּבֶר חַי־יְחֹנֶה:
- ַ וָאִם־פָּה אִמַר' לִשְּׁלֶם הִנָּה הַחִּצִּים מִמָּךְ נְהָלְאָה לֵדְ בָּי שְׁלַהַךְּ יְהְנֶה:
- בּינִי יבֵינְךְּ אַּמֶּר דִּבָּרָנוּ אָנִי וֹאָאָד הִנָּה יִהֹנָה " נְהַבְּלָר אַמֶּר דִּבָּרָנוּ אָנִי וֹאָהָה הְנָּה יִתְּרָ
- ײַפְּבְּׁבְּ (כּ, מֵּבְ)[טָ, אֶבְ_] בְאָּבִׁנְבִי הַפְּׁעָב בְּגִּבְ בַּמְּבִי הִיָּהָ בִּיִּהָבִי
- וַנְשֶׁב זַּמֶּׁלֵךְ עַל־מֹוִשְׁבֹוֹ בְּפָעַםוּ בְּפַעַם אָל־מוֹשַׁב זַּקְּיר וַיִּקְם יְחָוֹנְהָן וַנֵּשֶׁב אַבְנָר מְצַּר שְּאָוּל וַיִּפְּקֵר מְקְוֹם דְּוְר:

- Mevertheless Saul spoke not any thing that day; for he thought: 'Something hath befallen him, he is unclean; surely he is not clean.'
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: "Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, not to-day?"
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked
- and he said: Let me go, I pray thee; for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month, for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- וְלֹאִ־דְבֶּר שְׁאָּוּל מְאָוּמָה בַּיַּוֹם תַהָּוּא כָּי אַמַר מִקְרֵה הוֹּא בִּלְתֵּי שָהָוֹר הוּא כִּי־לְא שְהְוֹר: (ס)
- וִיָהִי מִמְּחֵרָת תַהֹדֶשׁ תַשִּׁנִּי וַיִּפְּקָר מָקִּוֹם דְּוְּרְ (פּ) וַיְּאִמֶּר שָׁאִּיל אֶל־יָהוֹנְתֵּן בְּנֹי מַרְּיַּעַ לֹאׁ־בָּאִ בֶּן־יִשֵׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־תַּיּוֹם אֶל־תַלְּחָם:
- מִמְמָּבְׁ, מַּבְבָּנִים לְטִם: נַיֵּמָן יִבְיִנְטֵׁן אָם הָאָנִלְ נִהָּאָלְ נִהָּאַלְ בִּנָב
- ַנְּאׁמֶר שַׁלְחֵנִי נְאָ בֵּי זֶּבַחֹ מִשְׁפְּחָׁר לְנִי בְּעִּיר וְהָוּאִ צִּנְּדִ-לִּי אֲחִׁי וְעַהָּ אָם־מָצָאִתִּי חֵן בְּעֵינִיךְּ אִמֶּלְמָה נָאִ וְאָרְאֵֵר אָת־אֶחָיִי עַל־בֵּן לֹא־בְּא אֶל־שָׁלְחַן הַמֶּלֶךְּ: (ס)
- ַנְּיָחַר־אָּף שָׁאִּגּלִ בִּיחַוֹּנְאָׁן נַיַּאַמֶּר לֹֹּוּ בֵּן־נְעָּנֵת חַמַּרְדִּיּת חֲלַוֹא יָדַשְׁתִּי בִּי־בֹחָר אַמָּה לְבֶּוְיִשְׁי לְבְשִׁתְּּ וּלְבָשֶׁת עַּרְנַתּ אַמֶּף:
- בֵּר בְלְתַּיִּמִׁים אֲשֶׁר בָּן־יִשִּׁיׁ תַּרִ עַלְתַּאֲדָמְׁה לָא תִּכִּוֹן אַמַּה וּמֵלְכוּתֵּף וְעַמְּה שְׁלָח וְקַח אֹתוֹ אֵלֵי בָּי בֶּן־מָוֶת הְיּא: (ס)
- ַנַיַּעַן יְהַוֹּנְמְׁן אָת־שָׁאָּיל אָבָיִי נַיַּאֹמֶר אֵלֶיִי לְפְּה יִּנְּת מֶה עְשֶׁה:
- ַנִּיָטֵל שְׁאַָּוּל אָת־חַחֲנֵית שָּלֶיוּ לְחַבֹּתָוּ נַיֵּרַע יְחַוֹּנְלְּן כִּי־בֶּלֶח חָיא מִעָּם אָבֶיוּ לְחָמָית אָת־דְּיֵר: (ס)
- זְּהְאֵבְאֶבְ, בְּּנְיִם בַּנְעִבְּלְמִּנְ אָּבֶּנֵנ: (ס) וְלְאָבִאְבָּלְ בְּנִים עַנִּגְיָתְ עַמָּנִי לְמָטִם בִּּנ נִיבְּטִׁם וְעִוּנְטָּוֹ מִמָּם עַמָּלְטִוֹ בְּטִבׁנִי. אָלִבּ
- בְּנְגַ וְּלֵמָּב לַמְּוֹ מִּמֵּנְ: נְיָנֵי בַּבְּעֵב נִיבֵּא יִבְיִנְיָנֵן הַמְּבֵב לַמִנִמָּב

הפטרת פרשת שקלים

beyond him. which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows

lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?' which Jonathan had shot, Jonathan cried after the And when the lad was come to the place of the arrow

and came to his master. stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten,

David knew the matter. But the lad knew not any thing; only Jonathan and

unto him: 'Go, carry them to the city.' And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said

exceeded. one another, and wept one with another, until David ground, and bowed down three times; and they kissed place toward the South, and fell on his face to the And as soon as the lad was gone, David arose out of a

Between my seed and thy seed, for ever. saying: The LORD shall be between me and thee, and as we have sworn both of us in the name of the LORD, And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch

> בַנוֹגָּג לְנַגְּּלָבוֹיִ: אַשֶּׁר אַנֹבֶי מוֹבֶה הַנַּעַר דָּץ וְהוּא־יָרֶה ַנַיּאָמֶר לְנַעֲּרְוֹ הָא מְצֶא נָאַ אָת־תַּחָצִּים

بَكِرِيم بَيْعَد مُفِكَ زَيْخُمُكِ: نْ بِيرَبُرُا رَنْظُلِّهِ نْدِيرُبُلِ هَلَاكُ، يَوْمَدِ رَبِهِمُد ַנּיָבָא הַנַּעַר עַד־מָקוֹם הַהָּצִי אֲשֶׁר יָרֶה

בעהו)[ל, בַנֹטַבְּּים] נַיָּבְאָ אֶּלְאָבְיָנִי: אַל־תַּעָּהַ וּיְלַמֶּט נַעָּר יְהְוֹנְתָּן אָת־(כּי ניקרא יְהְיֹנְיָםן אַנְבָרִי הַנָּעִר מְבַרֶּה הַיָּבַרָּה הַיִּבַרָּה הַיִּבַּרָ

ַּיְדְעָּי אָת־הַדְּבֶּר: (a) ַ וְהַנַּמַר לֹא יָבַעַ מְאָיִמָה אַך יְהְוֹבָתְ וְדָוֹר

ניאמר לו כוך הביא העיר: تنقا نبائما هم حجٰن هج عَرَمَ هُمُ عَنَاهُم هُمُ

אָנַרַ בַּמְרוּ עַר־דָּוָד הִגְּיִּיל: וֹיִהְּלַוּו אָּנְהַ אָּטַ_בְקָבִיּנִ וֹיִבְּכִּנְ אָנָהָ לַאָּפָּׁוּ אָּנְדְּטִי וּיִּמְטַּטוּ מָלָמֵ פֹּגַּמִים הַנַּעַר בָּאֵ וְדְוֹּד קָם מֵאָצֶל הַנָּגָב וּיפֹּל

זַרְעָּהָ עַר־עוֹלֶם: (פּ) יהוְה יהְיָהו בִּינַי וּבִינָף וּבָין זַרְעָּי וּבָין נשְּׁבְּעְנִי שְׁנְיִנִי צִּנְטְנִי בְשָׁם יְהוְהַ לֵאַמֶּר تربحضد بمدنونا كبيه كإلا كإلا كإسكنت يخشد

בפתרת פרשת שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 – 16. The Haftarah is II Kings 12:1 – 17.

I:IIX

In the seventh year of Jehu degan Jehoash to reign;

Jehoash was seven years old when he began to reign.

mother's name was Zibiah of Beer-sheba. and he reigned forty years in Jerusalem; and his

instructed him. the Lord all his days wherein Jehoiada the priest And Jehoash did that which was right in the eyes of

> גּבוֹע מִבּאָר שֶּבַת: נאַבְבְּעָים שְׁנָּה מָלָב בִּירוּשָׁלָם וְשָּׁם אִפָּוָ בְּשְׁנַעַ מְּבַעַ בְּיִבוּאָ מִבַעַ יִּבוּאָמִי

בּוֹ מֶבֹת מָלִים יְהוִאָּמִ בַּמְלַכְוּי (פּ)

אַשֶּׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדֶע הַכֹּהֵן: ניַּמַשְ יְהוֹאָשׁ הַיִּשְׁר בְּעֵינֵי יְהוָֹה בְּל־יָמְיִי

Howbeit the high places were not taken away; the people still sacrificed and offered in the high places.

And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the Lord, in current money, the money that for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the Lord,

let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.

But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.

Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'

And the priests consented that they should take no longer money from the people, neither repair the breaches of the house.

And Jehoisda the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altat, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the mas brought into the house of the LORD.

And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the LORD.

And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the Lord; and they paid it out to the carpenters and the builders, that wrought out to the house of the Lord,

, רַק הַבְּמִוֹת לֹא־סָרוּ עִּוֹד הָעָם מִוַבְּחִים וְמְקַשְּרֵים בַּבְּמִוֹת:

וּאֹמֶר יְהוֹאָשׁ אָל־הַבֹּהָנִים כֹּל בָּסֶף הַקֵּדְשִׁים אֲשֶׁר־יּנְבָא בִיתּ־יְהֹנָתׁ בָּסֶף עּוֹבֶר אִישׁ בָּסֶף נִפְּשִׁוֹת עֶּרְבִּוֹ כְּלְ־בָּסֶף אָשֶׁר יַעֲּלֶהׁ עַלְ לֶב־אִּישׁ לְהָבִיא בֵּית יְתֹּוְה:

, יקּחָוּ לְהָםׁ תַּפְּהַנִּים אָישׁ מֵאַת מַפְּרִוֹ וְהָם יחַזְּקוּ אָת־בָּבֶל תַבָּוֹת לְכָל אֲשֶׁר־יִמְצָא שֶׁם בְּבֶל: (פ)

וְיִהִי בִּשְׁנָּת עַשְׁרֵֵים וְשְׁלָשׁ שְׁנֶָת לַמֵּלֶרְ יְהוֹאֲשׁ לֹאׁ־חִזְּקִּוּ הַפֹּהַנִּים אָת־בָּגֶל הבית:

וּקְּבָאׁ הַמָּלֶךְ יְהִיאָּשׁ לִּיהוֹיָדֶע הַבֹּהַלְ וְלְבָּהַנְּיִם נֵיּאִמֶּר אֲלִהָם מַדְּיִּע אֵלְהַקְחִוּ לֶּסֶךְ מֵאָת מַבְּרֵלְ הַבָּיִת וְעַּהָׁה אַלְהַקְחִוּ לֶסֶךְ מֵאָת מַבְּרֵלֶם בְּי־לְבָּדֶת הַבְּיִת מְּהְנְהִי

בְּלְּם וּלְבֹלְטָּוּ נַזְּצְׁל אָנַרַבֶּּבֶבֶל נַבְּנֵנֵי: וּיִאְנוּ נַכְּנַדְנִים לְבֹלְטָּוּ לִנִעַרַבְּמָלּן מֵאָנִי

וִימֵּח יְחִיִּדְעֵע חַכֹּחֵן אֲרָוֹן אָחָׁד וַיִּמְּר חָר בְּדַלְתִּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אַצֶּל חַמִּוְבֶׁחַ (כי בימין)[קי מִיְמִין] בְּבוֹא־אִישׁ בֵּיתּ יְחִנְּח וְנְחְנִי־שֵׁמְּח חַכְּחֲנִים שׁמְרֵי חַפַּף אָת־בְּלֹחַבֶּסֶף חַמּוּבְא בֵית־יְחֹנְח:

ַוּיְהִיׁ כִּרְאִוֹּהֶם כִּי־רָב הַבֶּּסֶף בָּאָרִוֹן וַיַּׁעֵל סֹבֵּר הַמֶּלֶף ְ וְהַכֹּהֵוְ הַגְּדִוֹל וַיָּצְּרִוּ וַיִּמְנֹּרּ אָת־הַבֶּסֶף הַנִּמְצֵא בִּית־יְהְוֶה:

ַהְמֶּלְ לְכְּבְּיְּהַ הַמְּמְּהַ בָּנִת יְהְנְׁרֵ (כִּי הפּקרים)[ק' הַמֶּפְּקְּרָים הַמְּלְאִלְּה (כִּי הפּקרים)[ק' וְנְתְּיִּלְ לְבְּבְּיִה הַמְּלְאִלְה (כִּי הפּקרים)[ק'

οī

and to the masons and the hewers of stone, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches of the LORD, and for all that was laid out for the house to repair it.

But there were not made for the house of the LORD cups of silver, snuffers, basins, trumpers, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD;

for they gave that to them that did the work, and repaired therewith the house of the LORD.

Moreover they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give to them that did the work; for they dealt faithfully.

The forfeit money, and the sin money, was not brought into the house of the Lord, it was the priests.

ڹؚڂڿڔ ۼٙۿؚٮۦؾۼ؉ۿڔۦڽڿڹڽڂ۪ڬڹؙڬ ڶۿڂڗڔ؈ڹڂ۪ڹۼڎڂڽؾٷۼڡۦڟؿٷڎڽڂڹڹڹ ڶڴ؋ؙڶڹٮڞڹڂٟڹۼڎڔ؞ۼۿڿٳڹڂؚٷڹٮڎۼڹڝ

אַּרְ לֹא נִשְּׂטָׁה בֵּיִת יְהִנָָּה סִפָּוֹת כֶּסֶרִּ מְזַמְּרִוֹת מִזְּרֶלוֹת חֲצַּצְרְוֹת בְּל־בָּלֵי זָחֶב וּכְלִי־בֶּסֶף מִוּ־חַבֶּסֶף חַמּוּבָא בֵּית־יְחֹנֶה:

בְּי־לִּעֹשֵׁי הַמְּלָאבֶה יִהְּגָה וְחִיְּקִּי־בָּי אָת־בָּית יְהוְה: .

ڎ؞ ڎ؉ٛۛؽؙڗؙٮ ؾٚڡ ۄٙۿ۪؞ڡ؞ ؉ٛٮٮۦٮٙڎؚۉڶڔ ۄٙڔۦؙؽؠڡ ڋڽٛٮ ڋۄۿٙ؞ ٮٙڣڋ؉ڎٚٮ ڶڴؚ؉ۦڹٮٙۿڎ؞؉ٛٮۦڽؙؗ؉ٙ۬۬ڋۿ۪؞ڡ؉ٙۿؚٮۦڹڣؙڗؙ

בְּסֵּך אֲשְׁםׁ וְבָּסֵך חַמְּאִוֹת לָאִ וּיבָא בֵּית בְּסֵך אֲשְׁםׁ וְבָּסֵך חַמְּאִוֹת לָאִ וּיבָא בֵּית

GLWR ICIL

The Mastir for Shabbat Zakhor is Deuteronomy 25:17 - 19.

ye came forth out of Egypt;

how he met thee by the way, and smote the hindmost of thee, all that were enfeebled in thy reat, when thou wast faint and weary, and he feared not God.

Therefore it shall be, when the Lord thy God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the Lord thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

בּבְּאַטְבֶּם מִמְּבְּרֵנִם: בּבְּאַטְבֶּם מִמְּבְּרֵנִם:

زيريو براي پيڭرات دورات الايوات الإيوات منابع الإيوات الايوات ڔٙڽؙؙڹٙٮ ۘڎؚڽڔڒڽ ڔؠڔؙڹ ؼۣڂڽڔ؋۠۠۠۠۠۠۠۠ מۊ۪ڂؗ؇۬ڗڿڔ؋ ؿۉڎڎ ۊۼڕڎ؇ ۼٷۣڎ ڔؠڹؚؠڗؙڲۣڂڽٛڔ؋ ؽۉڔ ڂ۪ڔٙ؈ٟڽڔۛڴڔڂڔۺڣؚ؞ ۄ؈۪ڽڔۛ؉ۄؾڕڎڽڡۣڎؚڂڔ؈ؚڽڔڎڔۺۅڔڡ؇ۼ ۄ؈۪ڎڹ؞(ڡ)

הפטרת פרשת זכור

The Haftarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 - 34.

982

٤ī

7:ΛΧ

Thus saith the LORD of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'.

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smote the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the the sheep, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Saying:

It repenteth Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments.' And it grieved Samuel; and he cried unto the Lord all night.

בְּהָרְ אַמָּרִ יְהְוָּה צְּבְאִנִּת פְּלֵּדְהִי אָת אַשֶּׁר־עְּשָׁה עַמְלֵלְק לְיִשְׁרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂם לֹוֹ בּבְּבֶרְךְ בַּעֲלְהִי מִמְצְרֵיִם:

עַקַּה לֵךְ וְהִכִּילִה אָת־עַּמְלֵל וְתָחַרַמָּמִם יְהַמַּמְּה מֵאַישׁ עַד־אִּשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶּק מְשָׁוֹר וְעַד־שֶׁה מִנְּקֶל וְעַד־חַמְוֹר: (ס)

אָת־אָישׁ יְהוּדֶה: מָאתַוִם אָלֶף רַגְּלֵי וַעֲשָׂרֶה אַלְפָּים יַּיְשְׁשָּׁתִי שְׁאָרִלְ

נַּיְבְאָ מָּאִנִּלְ מַּגַרְמָּנִר עֲמָּלֶלְ נַיְּּוֶבְ בַּנָּחַלְ:

رِيْمُور שָׁגֵּיל אֱל-תַקּינִּי לְכִּוֹ סָׁרוּ רְצִיּ מִתַּיה שָׁמֶּילֵה שָּׁלְ הַצְּלְיָה מִמָּיה שָׁטֶר שָׁר בְּלִ-בְּנֵי יִשְׂרָאָל הַנְּלְיָה מִמְּיך שָׁלְ בְּעְלְלִי

אַמֶּר עַל־פְּנֵר מִצְרֶן: יַנְף שְׁאָּרִל אָת־עַּטְלֵל מֶחֲוִילָה בּוֹאָף שׁוּר

וֹאָטַבַּלְבְיַםׁמְּם מִּטִּבִּי,ם לְפִּיבְּטַבְּיִּ הַיִּטְׁפָּּמְ אָטַ־אָדֵיִּ מִּלְצַבְּהַמָּלְטִ מַיִּ

ַנַּחָמִל שָׁאִּרִל וְחָשָׁם עַּלִ־אֵּגָּה וְעַלִּם מִּלִ הַצֵּאוֹ וְחַבְּקָר וְחַמִּשְׁנָּם וְעַלִּ וְעַלִּ־בְּלִ־חַמּוֹב וְלָא אָבָּוּ חַחֲרִימָם הֶחֵהִימוּ: (פּ)

ַ וֹיְהִי ְ דְּבָרַיִּהְלְהַ אֶלְ־שָׁמוּאֶלְ לֵאִלְּר:

And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'

And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the Lord;' I have performed the commandment of the Lord.'

And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'

And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites, for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the LORD thy God; and the rest we have utterly destroyed.'

Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the LORD hath said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'

And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel; And the LORD anointed thee king over Israel;

and the Lord sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.

Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the Lord, and didst that which was evil in the sight of the Lord;

And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.

But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.

And Samuel said: 'Hath the LORD as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in hearkening to the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, And to heatken than the fat of rams.

נַיִּעָּב אָמְטִוּאָל לִקְרָאָת שָׁאָּוּל בַּבָּקָר וְתְנָּה מַצָּיב לֹוֹ יְד וַיִּסָב וַיַּצָּר וַיֵּבֶר הַנְּלְגָּל:

ַנְיָבָאׁ שְׁמִּוּאֵל אֱל־שְׁאָוּל וַיַּאָמֶר לֵוֹ שְׁאִוּל בְּרָוּךְ אַמְּדֹל לֵיהְנְׁה הַקִּילִּתִּי אֶת־דְּבָר יְהֹנְה:

בְּאִּזְנְיִ נְקַוּלְ תַבְּּלֶּרְ אֵּמֶׁרְ אִנְכִּי שִׁמֵעַ: מַנְאִמֶּר שְּׁמִנּאֵלְ נִמֶּר אַנְכִּי שִׁמֵעַ:

ניאמר שְּאִרל מִשְמִלְקֵי הֶבִּיאִּים אֲשָׁר חְמָל חְשָםׁ עַל־מֵישָׁב חַצֵּאִן וְחַבָּּאָר לְמָעַן וְבְחַ לִּיחְנְׁה אֵלֹהֶיף וְאָת־תַּיּוֹתָר הָהֶבְּלָר לְמָעַן (פ)

ניאמרו)[ל, נּיָאמֶר] לְנְ דַּבֶּר: (ס) לְּלְּ אֵׁעְ אַׁמֶּר דַּבֶּר יְּחְנָה אֵלִי חַלְּיֵלְח (כִּ, נִיאָמֶר אֲמִנִּאַלְ

ְּנְיִגְיִׁנְי לְמִּבְנְּ מִּכְ ַנִּמְּנִאָּכְ בְּמִּינְּוּ רָאָחִ מִּבְׁמֵּוּ יִמְּׁרָאֵּכְ בְּמִּינְּוּ רָאָחִ מִּבְׁמֵּוּ יִמְּרָאֵכִּ

ְנִילְטַמְּמֵּ בְּיִ גְּרִ כִּלְיִטְם אָטָם: נְיַטְׁנְיִמְּטִּ בְּיִ גַּרְ כַּלְיִּטָם אָטָם:

ېڭېتى ئېختېېېې چېنځ بېښت رمنون پېخ-تېېڅخ رېونون چېندر بېښت (م)

נ^גאמֶר שְׁאִּגִּל אֶלִּ־שְׁמִוּאֵל אֲשֶׁר שְׁמִּנְּהִיּ בְּקַוֹל יְחִנְּח נְאֵבֵּוּ בַּהָּבֶוּ אֲשֶׁר־שְׁלִתַנִּי יְחִנְּח נְאֲבִיא אֶת־אֲנַּגִּ מֵלֶּדְּ עֲמָלְתַנִּי יְאָת־עֲמְלֵלְ הֶחֲרְמְהִיּ

ַ נִיּפְּׁט בְּוֹבָּטׁ כְּיִבְוְּׁנִי אֶּלְנֵיוּ בִּּנְּלְּנֶּלְ: (o)

רְאַמֶּר שְׁמִּיאֵל הַחָפֶּץ לִיהֹנָה בְּעַלִּיה יְּבְחִים בִּשְׁמִּעַ בְּקִּוֹל יְהְנָָה הַנֵּה שְׁמִעַּ מְזָבַח מֹנֹב לְהַקְשָּׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים:

- For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the Lord, He hath also rejected thee from being king.
- And Saul said unto Samuel: 'I have sinned; for I have transgressed the commandment of the LORD, and thy words; because I feared the people, and hearkened to their voice.
- Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the Lord.
- And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the LORD, and the LORD hath rejected thee from being king over Israel.'
- And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.
- And Samuel said unto him: 'The LORD hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.
- And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.
- Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the LORD thy God.'
- So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the Lord $\bf D$
- Then said Samuel: Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites. And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'
- And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.
- Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his house to Gibeath-shaul.

- בָּי חַשַאַת־קַּטָם מָּרִי וָאָנֵן יּחָרָפִּים הַפְּצֵּר יַעַּן מְאַׂסְתַּ אָת־דְּבָר יְחִנְּה וַיִּמְאָסְךָּ מְמֵּלְדְּ: (ס)
- ְּנֵקְאָטִי, אָטַ בַּלְּם וֹאָאָׁמָּמ בַּלּנִלְם: בּּי־עְבְּרָהִי אָת־פִּּי־יְּהְנָה וְאָת־דְּבָנִיף פָּי נּיאָמֶר שָׁאָנִל אֶלַ־שָׁמוּאֵל הַ הְשָׁאִנִי
- ַ ןעַמְּה עָּא גָא אָר־חַטָּאתִי וְשָׁוּב עִפָּי ןאֶשְׁתַּחֲוָה לִיהֹוֶה:
- נִּאִמֶּר שְׁמִוּאֵל אֵל־שְׁאִוּל לָאִ אָשִׁוּב עִּמֶּךְ בֵּי מָאַסְמָּׁר אָת־דְּבָּר יְהֹוְה נַיִּמְאָסְדֵּ יְהֹוְה מְהְיִוּת מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: (ס)
- נּיּפְׁב אָמוּאֵל לְבְּׂלֶבׁע נּיַּחַזֵּל בִּבְּנִּב הָאֹמּגּּלִ בּיִפְׁב אָמוּאֵל לְבְּׂלֶבׁע נּיַּחַזֵּל בִּבְּנִב הָאֹנּגלְוִ
- לְבֹהֵּבְ נַמָּנִד מִמֶּנְ: (ס) אָטַ־מַמְלְלְנִינִ יִּמְׁרָאֵּלְ מִמְלְּוֹּ נַיִּנְם וּנִטְּלְיֵּ בְּבִּאִמֶּר אֵלְיִּנְ מִּמְנִאָּרְ מַנִּיִּלְ
- לא אָבֶם הָיּא לְהַנְּמִם: וְנִּםְ זָּגִּּם וֹמִּבִאָץ לְאִ וְמִּפֹר וֹלָאִ וֹּנְּמִם בַּּוֹ
- וַנְאָמֶר חַמְּאָתִּי עַּמְּה כַּבְּּדֵנִי נָאָ נָגֶר זְקְנִי־עַמֶּי וְנָגֶנִר יִשְׁרְאֵל וְשָׁיִּר עִמָּי יְהְשְׁמְּחָנֵייִ הַיְּהְיָהְיִּ
- לְּיִחְנֶׁח: (ס) נְיָשְׁׁרֵ שְׁמִנִּאֵלְ אַּחֲׁרֵׁי שְּׁאָנּלְ נִישְׁמַּחוּ שְּׁאָנּלְ
- אָבֶּן סָר מַר־הַמֶּנֶת: (ס) מַּמְלֵּל נֵילֶךְ אֵלְיו אָנִג מַעֵּרְאָמֶר אֲנְג נֵיאִמֶּר שְׁמִיאָל
- ررْيُمْد مِنْ يَبْرُدُ حَيْمُد مَخْذُد رَمَ) مَالَـٰقُـٰهُ حَالَـٰمَهُ حِرْ مَنْهُرَ مَخْذُلِهُ رَزْهُوْل مُمَايِّمُ مِنْ يُمْدِدُ مِنْهُمُ مِنْكُلِهُ الْمُولِةِ مُمَايِّمُ مِنْكُمُ مِنْكُمُ مِنْكُمُ مِنْكُمُ الْمُعَالِمُ الْمُنْكُمُ اللَّهُ اللّ
- אָלְבְּנִיטִׁוּ יִּבְׁמִּׁט מֻּאִּיּלְ: װֵלֵּבְּ מִּמִיּאָלְ טִבְׁמִׁטִּׁט וְמָּאִּיִּלְ מָּלֵנִי

erwn ern

The Mastir for Shabbat Tarah is Numbers 19:1 - 22.

And the Lord spoke unto Moses and unto Aaron, saying:

באַגיג וּנְרַבָּר יָהְנְה אָל־מֹשֶׁה וָאֶל־אַהָרָן באיז נְיַבְּר יְהְנְה אָל־מֹשֶׁה וָאֶל־אַהָרָן

This is the statute of the law which the LORD hath commanded, saying: Speak unto the childten of Israel, that they bring thee a red heifer, faultless, wherein is no blemish, and upon which never came yoke.

יאת הַקַּת הַמּוֹרָה צַּשָּׁר־צִּנָּה יָהֹוָה לֵאמָר הַבָּרוּ צָל־בְּנֵי יִשְׁרָצֵל יִיקָהָ צֵלֶּיףְ פָּרָה צַּדְּפְׁה הְמִימָה צַּשֶּׁר צִּין־בָּהּ מֹּים צַּשֶּׁר לֹא־עַּלְה עַלֶּיהְ עִּלּ:

And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she shall be brought forth without the camp, and she shall be slain before his face.

ונְתַמֵּם אֹמְה אָל־אָלְעָזֶר תַפֹּתֵן וְהוֹצֶיא אָמָה אָל־מָתַוּיץ לְמַּתַּנֶּה וְשָׁתַט אֹמָה לְפְּנֵיוּ:

And Eleazar the priest shall take of her blood with his finger, and sprinkle of her blood toward the front of the tent of meeting seven times.

מֶכַע אֶלְלָמָוֹ הַכִּהָן מִיְּטָר בִּאָצְבָּעִוּ וְהַיְּה אֶלְ־נָכַח פְּנֵי אָהֵלְ־מוִתֶּר מִיְּטָה וְלְלֵח אֶלְ־נָכַח פְּנֵי אָהֶלְ־מוִתֶּר מִיְּטָה

And the heifer shall be burnt in his sight, her skin, and her flesh, and her blood, with her dung, shall be

And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and scarlet, and cast it into the midst of the burning of the heifer.

ְּוִהִשְׁלֵּיוִדְּ אֶלְ שִׁיִּדְ שְּׁבַפָּת תַפְּבֶרֵה: יְלְקָח תַפְּתֵוֹ מֵּלְ שִׁיְבָּ שְׁבַפָּת תַפְּבֶרֵה:

Then the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward he may come into the camp, and the priest shall be unclean until the even.

ְּוְכִבֶּׁס בְּגְרֵׁיוֹ תַפֹּהֵוֹ וְרָחֵץ בְּשִׁרוֹ בַּמִּיִם וְצַּחַר יָבָא צֶל־תַמַּחֲנָה וְשָׁמֵא תַכֹּהֵוֹ עַר־הְעֲּרֶב:

And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water, and shall be unclean until the even.

ְּהַשְּׁרֵוּ אִמְּה וְכַבֶּס בְּגָּדִיוֹ בַּמַּוֹם וְרָחַץ בְּשְׁרִוּ בַּמָּוִם וְשְׁמֵא עַר־חָעֲרֶב:

And a man that is clean shall gather up the ashes of the heifer, and lay them up without the camp in a clean place, and it shall be kept for the congregation of the children of Israel for a water of sprinkling; it is a purification from sin.

וְאָסָףוּ אֵישׁ שָהֹוֹר אָת אֵפָר הַפִּּרְּה וְהִנְּיִחַ מִּחָוּץ לְשַׁהַנֶּה בְּמָּלֵוֹם שָהָוֹר וְׁהָיִמְׁה לִשְּׁרָת בְּנֵי־ִישִּׂרְאֵל לְמִשְׁמֶנֶהַת לְמֵי נִהֶּה חַשְּׁאת הָוֹא:

And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.

וְׁכִבֶּׁס הָאֹמָרְ אָת־אָפֶר הַפְּרָהׁ אָת־בְּנִדְּיוּ וְשָׁמֵא עַד־הָעָרֵב וֵהִיְהְׁה לִבְנֵי יִשִּׁרָאֵל וְלַגֵּר הַגְּר בְּתּוֹכֶם לְחֻפָּת עוֹלֶם:

shall be unclean seven days, the that toucheth the dead, even any man's dead body, $\frac{1}{2}$

ימים: הַנְּגָעַ בְּמָה לְבְּלְ_יָנָפָּׁהָ אָבִה וְמְמָא הָבֹּעָּה

the same shall purity himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.

Whosoever toucheth the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord —that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.

This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.

And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.

And whosoever in the open field toucheth one that is slain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.

And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.

And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.

And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day, and on the seventh day he shall purify him; and he shall wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.

But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the assembly, because he hath defiled the sanctuary of the Lord; the water of sprinkling hath not been dashed against him: he is unclean.

And it shall be a perpetual statute unto them, and he that sprinkleth the water of sprinkling shall wash his clothes, and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until even.

עַּמְּלְיָמֶּי יְבְּיִּוֹם עַמְּבִימֵּי לְאִ יִמְּעֵר: עַמְּבִימֵּי יִמְעַר וְאָם-לְאִ יִתְּעַמְּא בַּיַּוֹם עַמְּבִימֵּי יִמְעַר וְאָם-לְאֵ יִתְּעַמְּא בַּיַּוֹם

چْל־הַנּגַעַ چָּמֵח چָנָפָשׁ הָאָדָׁם אַשָּׁר־יָמֹוּת וְנְכְּרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָּוּא מִיִּשְׂרָאֵל פִּי מֵי וְנְכְרְתָּה הַנָּפָשׁ הַהָּוּא מִיִּשְׂרָאֵל פִּי מֵי מְמְאָהְוֹּ בְּוֹּי

ְיִאָּט עַטּוּלְע אָדֶם בִּיִּינְהָּע בְּאָטִר בְּלְ-חַבָּא אָלְ-חָאָטִלְ וְבְּלְ-אָמֶּר בְּאָטֵלְ יְאָט תַּטּוּלְיִם:

ھُکِر، مُثَمَّ نَٰدِہ: اُرِحِ خُکِّر طَٰہِيں لِجَمَّد جَنَاجُمْنہ طَنَاحِ

ְרָכֹל אֲשֶׁר־יִנְּע עַל־פְּנֵי תַשְּׂבָה בְּחֲלַל־חֶנֶבל אַנְ בְמֶת אָיֹ־בְעֵצֶם אָדֶם צִּיָ בְקְבֶּר יִשְׁמָא שְׁבְעַת יָמִים:

אַלְיֵנ מִנִם עַנִּים אָלְבֶבֶּלְנִ: נְלְּטְׁעִּנְ לְמִּמְאִ מִאֵּפִׁר אָרַפָּׁע עַעַמָּאָע וָּנְעַן

ְוְהַזְּהַ הַמְּהֹרִ עַלְ־הַמְּמֵא בִּיִּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְחִמְאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכְבָּּסְ בְּנְדֶיוֹ וְרְתַּץ בַּמָּיִם וְמְהֵר בְּעֲרֵב:

וּאָישׁ אַשֶּׁר־יִטְמָאׁ וְלָאׁ יִהְחַשְּׁאׁ וָנִבְּרְתָה הַנָּפָשׁ תַהָוּא מִתְּוֹךְ הַקְּהָל כִּי אָת־מִקְדָּשׁ יְהְנְה מִּמָּא מֵי נְדְּה לֹא־זֹרָק עָּלֶיוּ מְמֵא הְוּא:

ְּיִהְיָתָה לְחֶם לְחָפַּת עּיֹלְבָׁ וּמָיֵּה מֵי־הַנִּדְּה יְכְבֵּס בְּגָדְיוּ וְתַנֹּגַעַ בְּמֵי תַנִּדְּה יִשְׂמָא עַד־הְעֶּרֵב:

unclean until even. unclean; and the soul that toucheth him shall be And whatsoever the unclean person toucheth shall be

עַנְּלָהַע שַּׁהֶּלֶא הַּגַ_עַהְלֶּבֶי (פּ) اَرْح \$َمُد نَامَ خَب لَامْتُه أَنْمُثُهُ اللَّاقُم

הפטרת פרשת פרה

The Haftarah for Shabbat Tarah is Ezekiel 36:16 – 38.

01:IVXXX

Moreover the word of the Lord came unto me,

:gaiyse

a woman in her impurity.

doings; their way before Me was as the uncleanness of own land, they defiled it by their way and by their Son of man, when the house of Israel dwelt in their

because they had defiled it with their idols; blood which they had shed upon the land, and Wherefore I poured out My fury upon them for the

their way and according to their doings I judged were dispersed through the countries; according to and I scattered them among the nations, and they

gone forth out of His land. of them: These are the people of the LORD, and are came, they profaned My holy name; in that men said And when they came unto the nations, whither they

Israel had profaned among the nations, whither they But I had pity for My holy name, which the house of

among the nations, whither ye came. Israel, but for My holy name, which ye have profaned Lord GoD: I do not this for your sake, O house of Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the

sanctified in you before their eyes. I am the Lord, saith the Lord God, when I shall be in the midst of them; and the nations shall know that profaned among the nations, which ye have profaned And I will sanctify My great name, which hath been

into your own land. gather you out of all the countries, and will bring you For I will take you from among the nations, and

> בְּטְּמְאַתְ תַּנִּבְּׁתְ תַּוֹמֶת בַּוֹבֶּם לְפָּנֵי: וּנֹמּפֹּאַנּ אַנְטָבּ בַּבַרְבָּם נַבַּגַּלָנְנִים בּן־אָּדָׁם בַּית יִשְּׁרָאֵל יִשְׁבַּים עַּל־אַדְּטְהַ

ַ וּגְּעֵי, דְּבַר־יָּהוָה אֵלַי לֵאִּמָר:

מָמָאָנּהַ: ÄÄL_ÄĠĊŧ מַּלְ הַבְּגַיּבְיהָ زَهُهُ فِلْ لَاثِن لِ لَمُرْبُون مَر لِيُلُو

לבבלם וכגל, קולם מפמטום: וֹאַפּֿׁוּאַ אָטַטְ פּֿנּוּנָט וֹנֹזּבוּ פֿאַבֿאַנע

וּטֹאַבֹּאוֹ בֹּאַצוּ: וּנֹבְוּא אָלַבוּנִוֹם אָאָהַבַּבּאוּ אָם וֹנִוֹבַלְלָנִּ

نَشِلُهُم فَدِينُك كُيْمُد فِي اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ַנְאָטַמְלְ עַּלְ־שָׁם קְּדְשָׁי אֲשֶׁר חִלְּלֶּחוֹ בָּית

אָמֶגַרַבְּאַמֶם מֶשׁם: בּֿג אִם_לְמִּם_לֹּבְׁהָג אָמָּב שַׁלַלְמָּם בּּנִנִים ביין בא לְמַמּוֹכֵּם אָנִי מָמָּע בָּיני יִשְּׂרָאָל לבו אָמָר לְבֵּית־יִשְּׁרָאָל כָּת אָמִר אָדְנָי

خةرةرك□: יְהְנָה נְאָם אֲדֹנֵי יֶהוֹה בְּהִקְּדְשֵׁי בְכֶם هُمُلَ لَاذِرُقُو فَلَائِكُو لُنَّامِهِ لَابَانِو قَرْلِهُرُ أظدَهُنِ، אُن هُمْن لَائْدِيم تَامُلُاذُمْ فَيْرَاهِ

אָלַ־אַּדְׁמַּטְבֶּם: אַטַכּם מִכּּגְ_בַאָּבֹאָנִע וְבִּבָּאִנָּג אָטַכֹּם نظكفة مخفاكم ماستبيه نظحةقد

- And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you.
- A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.
- And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.
- And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God.
- And I will save you from all your uncleannesses; and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.
- And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.
- Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good; and ye shall loathe your selves in your own sight for your iniquities and for your abominations.
- Not for your sake do I this, saith the Lord God, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.
- Thus saith the Lord God: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.
- And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.
- And they shall say: This land that was desolate is become like the garden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.

- אָטַבֶּם: מִּבְּגְ מִׁמִאִנִינִבֶּם נִמִבּגְיַנְנְנְנְנִבְנִבָּם אָמִנִינ וֹזַבְלִּשָּׁוֹ, אַּבְנִבָּם מִנִם מִּעוָבִינם נִמִּנִבִּנִים
- מְּבְּמְּבְכְּם וֹנְעַעָּׁ, לְכֵּם לֶרְ בְּמֶּב: אָעָּוֹ בְּלֵבְבְּכִים וַעִּסְבִּעָּ, אָעַ־לֶרְ עִאָּבְוֹ וֹנְעַעַּׁ, לְכִּםְ לֶרְ עִדְּמִּ וֹנִנִּם עִדְּמִּ
- וֹהְהָנִים: אָּהָּבְבְּטִׁפֹּ, שִׁבְּכִּנְ וּמִהָּפָּׁהָּ, שִׁהָּמִב וֹאָטַבְנִים, אָשׁוֹ בִּלִבְבָּכִם וֹהָהָנִי, אָטַ
- נְאַלְנִים: נְהַנְיִּם לְּגְ לְמְּּם נִאָּנְכְּי אָנִינִר לְכֵּם נְאַלְנִים:
- הְּבְׁנְכֵּם בֹּהֶּב: וֹפֹבְאטִג אָבְ-עַבִּגִּלְ וֹעַבְּבִּנִטָּג אָטְוָ וֹבְאַ-אָשֵּׁוֹ וַעִּוְהַהְּמִּנִּג אָטַבְּם מִפָּבְ הָּמִּאִנִינִיכִים
- ְּהְרָבִּיִתִּי אָתִּ־פְּרֵי חָעֵּץ וּתְנוּבָת הַשְּׁדֵּה לְּטָעַן אֲשֶׁר לָא תִקְתִּי עָּוֹד חָרְפָּת רָעָב בַּגּוֹיְם:
- בּפּׁנּיכֶּם גַּגְ גַּינִינִיכֶּם נִּגְּגְ שִּיגַּבּיִנִיכֶּם: נְתַּגַּגְלְנְיָכֵם אָֹמָּב לְאִ_סִוְבָּים נִּלְמְטָם נִוֹכִּבִׁשׁׁם אָטַ_בּבַבִּיכֵּם טַבִּגִּם
- ְיִשְׁבְאֵ לְמָתּוֹלֵם אֵּלִי_תְּמָּט נִאָם אֲבִוֹּן יִיבִינְיִם נְנְרֵע לְכָּים בַּּנְתִּי וְהִפֶּלְמָּי מִבּרְבִיכֶם בֵּית (ס)
- כָּה אַמַר' אַדֹּנֵי יֵהוֹה בִּיוֹם' שַהַרֵי אָהְכֶּם מִכָּל' עַּוֹנְוֹתֵיכֶם וְהְוֹשַׁבְּתִּי' אָת־הֵעָּרִים וְנְבְנִי הָהֲרְבְוֹת:
- ۿ۪ڟڟ۪ٮ ڬؚڟڗۮڂ۫ڮؚ؞ۄۑڟۮ ڶڽۼٚڎ؇؈ڹۿڟڽ؈ٛڂڂ؈ؙڡ؈ۼۿٚۮڽۯڟڽ
- וְאָמְרִוּ הָאֶבֶץ הַלֵּזוּ הַנְּשִׁפְּׁה הִיְהָה פְּנּן־עֵּבֵן וְהָשְׁרֵים הֶחֲבֵבָוֹת וְהַנְשִׁפָּוֹת וְהַנְּהֵרְסִוֹת בְּצוּרְוֹת יְשֶׁבוּ:

- Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.
- Thus saith the Lord God: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.
- As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the Lord.
- ְּיִיְרְיִנִי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשְׁאֵרוֹ סְבִיבְוֹתֵיכֶם בֵּיוּ אֲנֵי יְהֹוְה בְּנִיתִי הַנְּהֲרָסׁוֹת נְטִשְׁתִּי הַנְשַׁמָּה אֲנֵי יְהֹוְה דְּבָּרְתִּי וְשְׁאֵרוֹ סְבִיבְוֹתֵיכֶם בֵּיוּ
- ָּבָּה אָטַרֹ אֲדֹנֵי יֵחוֹה עֹוֹד וָאָת אִדְּרֵשׁ לְבֵּית־יִשְׂרָאֵל לַעֲשָׂוֹת לֶהָם אַרְבֶּּה אֹתָם פַּצְּאוֹ אָדֶם:
- בְּצָאוּ קְדִשִׁים בְּצָאוּ יְרוּשָׁלֵםׁ בְּמָוֹעֵּדֵיׁיִם בֵּן מְּהַיֶּינְהׁ הַעְּרֵים הָחֲרֵבֹּוֹת מְלֵאִוֹת צָּאוֹ אָדֶה וְיְדְּשִׁים בְּצָאוֹ יְרוּשָׁלִם בְּעָוֹעִּ

REURL ERUR RAIFW

7he Maftir for Shabbat HaHodesh is Exodus 12:1 – 20. The Haftarah is Ezekiel 45:16 – 46:18.

XLV:16

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the meal-offerings, and the drink-offerings, and the meal-offerings, and the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel, he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the peace-offerings, and the peace-offerings, to make atonement for the house of Israel.

- Thus saith the Lord God: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.
- And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the court.
- And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple; so shall ye make atonement for the house.
- In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover; a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten.

- ْخَرْ بَائِلَ بَاغُتْمْ : بَابَادْ غُرَ" بَائِدِ فِي تَافِدَ فِي الْعَالِمِ الْأَخْرَةِ مِنْ بَائِلَ الْأَخْرَةِ فَيْ الْأَبَادِ فِي الْأَمْرِيَةِ فَيْ الْأَخْرَةِ فَيْ الْأَخْرَةِ فَيْ الْخَرْدُةِ
- ְּנְקִלֹ־תַּנְּשָׁיֹא יֵהְנָׁה הָעּוֹלָוֹת וְתַמִּנְחָוֹת וְתַּנֵּסֶף בַתַּנִּם וּבֶחֲדְשִׁים וּבַשַּבְּתִּוֹת בְּבְלִ־מּוֹעֲבֻי בֵּית יִשְּׁרְאֵל הְוּא־יַעַשֶּׁה אָת־תַשְּׁאָת וְאָת־תַמִּנְחָׁה וְאָת־הַעִּילָה נְאָת־תַשְׁלְמִים לְכַפֶּר בְּעָר בֵּית־יִשְׂרְאֵל: (0)
- בּה־אָמָר אַדֹּנֵי וֶהוֹהֹ בָּרִאִטִּוֹן בָּאָחָר לַחְבֵשׁ תַּקָּח פַּר־בָּן־בָּקָר תָּמָים וָחִפֵּאָה אָת־הַמְּקְדֵּשׁ:
- ָלְלַחׁ חַפֹּהֵן מִדֵּם חַחַפַּׂאָת וָנָחַן אָל־מְזִּיוַת חַבַּׁוִת וְאָל־אַרְבָּע פִּנִּוֹת חָעַיְּרֶה לַמִּיְבָּחַ וְעַּל־מִזִּינִת שָׁעַר הָחָצֶר הַפְּּנִימְית:
- ומפָתי וְכִפּרְמֶם אָת־הַבֶּוֹת: וְבֶן מַעְּשֶׁר בְּשְׁבְעָה בַּהְרָשׁ מֵאָישׁ שַּׁנֶּה
- ַ בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבְּעָּה עִּשָּׁר יוֹם לַחֹהָשׁ יִהְיֵה לְכֶם הַפְּּסָח חָג שְׁבָעַוֹת יָמִים מַצִּוֹת יִאָּבֶל:

xLVI:1

- And upon that day shall the prince prepare for finaself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.
- And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the Lord, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days, and a he-goat daily for a sin-offering.
- And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.
- In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering as well as the burnt-offering, and the meal-offering as well as the oil.
- Thus saith the Lord God: The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.
- And the prince shall enter by the way of the porch of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth, but the gate shall not be shut until the evening.
- Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lord in the sabbaths and in the new moons.
- And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish and a ram without blemish $\frac{1}{2}$
- and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And in the day of the new moon it shall be a young they shall be without blemish; and six lambs, and a ram;
- and he shall prepare a meal-offering, an ephah for the bullock, and an ephah for the ram, and for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.

- ַ וְעְשֶׂה הַנְּשִׁיאִ בַּנִּוֹם הַהֹּוֹא בַּעֵּדֹוֹ וּבְעָר בְּל־עַם הָאָרֶץ פָּר חַמָּאת:
- מְבְעָּה יְמִים וְחֲמְּאֵה שִׁעָּיִה מִנְלָה לֵיהֹנָה שִׁבְעָּה מִּיְנִם יְשִׁבְעָּה אֵילִים הָמִימִם לַיּוֹם: מְבְעָּה יְמִים וְשִׁבְעָּה אֵילִים הָמִימִם לַיּוֹם:
- ، ימנִחָה אַיפָּה לַפָּר וָאִיפָּה לַאָּיִל יַצְּשָׂה יְשֶׁמֶן הָין לְאֵיפָה:
- چ چשְׁבִיעִּׁי בְּחַמִשְׁהֹ עַשָּׁר יָוֹם לַלֹהָשׁ בָּחָג יַעֲשָׁה כְאֵלֶה שִׁבְעַּת הַיָּמִים כִּחַמָּאת בְּעַלֶּה וְכַמִּנְחָה וְכַשְּׁמֶן: (ס)
- פֹּה־אָמֵר אֵבְנֵי יֵהוֹה שַׁעַר הָחָצֵר הַפְּנִימִיתׁ הַפֹּנֵה קַדִּים יִהְיָה סָגִּיר שֵׁשֶׁת יְמֵי הְמִּעֲשֶׁה וּבְיִוֹם הַשַּׁבְּתִ יִפְּהֵה וּבְיִוֹם הַחְׂדֶשׁ יִפְּהֵחַ:
- ּ װּבָא הַנְשִׁיא בֶּׁרָךְּ אִילָם הַשַּׁעַר מִהֹיץ יְ וְעָמַר עַל־מְזִּיוַת הַשַּׁעַר וְעָשָׁי הַפֹּהַנִּים אָת־עִילְתוֹ וְאָת־שִׁלְמִיוּ וְהִשְׁתַּה עַל־מְפְתַּן הַשָּׁעַר וְיָצְא וְהַשָּׁעַר לֹא־יִפְּגֵר עַד־הְעֶּרֶב:
- נְ וְהִשְׁמַהַוְוּ עַם־הָאָּרֶץ בָּּהָה הַשִּׁעַר הַהֹּוּא בַּשַּׁבְּהָוֹת וּבֶּחֲדְשָׁים לְפָּנֵי יְהֹוֶה:
- ، ڔڽؚڒڋؗ٦ אַשֶּר־יַקְרָב הַנְּשָׂיא לִיהֹנָה בְּיָוֹם הַשְּבְּׁה שִׁשְּׁה כְּבְשִׁים הְּמִימָם וְאַיִל הְמָים:
- וּמִנְחַתׁ אֵיפֶּת לְאַּיִל וְלַפְּבְשָּׁים מִנְחָת מִתַּת יְדֵוֹ וְשֶׁמֶּן תֵין לְאֵיפֶּת: (ס)
- פְּבְמָּיִם נְאַיִלְ טִּמִימֶם יִהְיְוּ: * יִבְּוִים הַחֵבֵּשׁ פָּר בָּן־בָּּקָר הָמִימָם וְשֵּׁמֶּת
- ر إيناؤה לַפָּׁר וְאֵיפָּה לָאֵיִל יַעֲשָׂה מִנָּחָה וְלַפְּבְשִׁים כַּאֲשֶׁר תַּשִּׁיג יָדְוֹ וְשֶׁמֶּו תָוֹ לְאֵיפְה:
- װְבְּבַרְאָ הַנְּמָּיִא בֵּרֶךְ אִּילָם תַשָּׁעַרֹ יָבְוֹא יִּבְבַוֹא הַנְמָיִא בֵּרֶךְ אִילָם תַשָּׁעַרֹ יָבְוֹא

But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate; and he that entereth by the way of the south gate; and he that entereth by the may of the south gate shall go forth by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate has south gate; he shall go forth straight before whereby he came in, but shall go forth straight before his

And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.

And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.

And when the prince shall prepare a freewill-offering, as burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering unto the Lord, one shall open for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, as he doth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.

And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the LORD daily; morning by morning shalt thou prepare it.

And thou shalt prepare a meal-offering with it morning by morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.

Thus shall they prepare the lamb, and the meal-offering, and the oil, morning by morning, for a continual burnt-offering.

Thus saith the Lord God: If the prince give a gift unto any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to his sons; it is their possession by inheritance.

But if he give of his inheritance a gift to one of his servants, it shall be his to the year of liberty; then it shall return to the prince; but as for his inheritance, it shall be for his sons.

וּבְבוֹא עַם־הָאָהֶץ לִפְּנֵי יָהֹוָהָ בַּמּוֹעֲדִיםׂ הַבְּא הָרֶף־שָׁעַר צָפֿוֹן לְהָשִׁתַּהַוֹּה יֵצֵא הָרֶף־שָׁעַר נְּגָּב וְהַבְּאׁ הָרֶף־שָׁעַר נְּגָב יֵצֵא הָרֶף־שָׁעַר צְבָּוֹנְה לַאׁ יָשׁוּב הָרֶף הַשָּׁעַר אַשֶּׁר־בָּא בֹוֹ כָּי נִכְּחָוֹ (כִּ' יצאו)[ק' יֵצְא]:

נְבְאנּ: װְבְּּמְגֹא בִּעוְבָם בִּבְוָאָם יָבְוָא יִבְצֵאִנָם

וּבָחַגַּיִם וּבַמּוֹעֲדִים מִהְיָה חַמִּנְחָהֹ אֵיפָּה לפְּרֹ וְאֵיפָה לְאַיִל וְלִפְּבָשִׁים מַתַּה יָדִוֹ יְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפְה: (פ)

וְבְיִינִשְׁשִׁלְחִנִּשִּׁיא נִדְבְּהִ עּוֹלֵה אוֹ־שִׁלְמִים נְדְבָה לִיהוָהׁ וּפְּמָח לוֹ אָת־הַשִּׁעַר הַפּּנֵה קְדִים וְעְשָׁה אָת־עִּלְתוֹ וְאָת־שִׁלְמִׁיוּ כַּאֲשֶׁר יַעְשֶׁה בְּיִוֹם הַשַּּבְּת וְיָצֵא וְסָגַר אָת־הַשָּׁעַר צַחֲרֵי צֵאְתְוֹ:

كِنْ بَيْنَ عَفِقُكُ عَفِقُكُ مَيْنَهُمْ مِيْنِ خَنْنِكُ الْجُوْسُ هَلَا شِيْنِ عَفِقَكُ مِيْقَهُمْ مِيْنِ

نמנְחָה תַּצְּשָׁה עָלְיִר בַּבָּקָר בַבּבָקר שִׁשָּׁית הָאֵיפְּה וְשֵׁמֶן שְׁלִישִׁית הַהָּין לְרָס אָת־הַסָּלֶת מִנְחָה לִיהוְה הָקָּוֹת עּיֹלֶם הְמִיר:

(כי ועשו)[קי יַעֲשׁקּוֹ בַּבָּקָר בַבָּקָר יְאָת־תַּמִּנְחָה יְאָת־תַשָּׁמֶוֹ בַּבָּקָר בַבָּקָר עוֹלַת הְּמְיִר: (ס)

פֿה אָלֵּיר אַדֹּנָי יָהוֹה בִּי־יִמֹּן הַנְּשִׂיא מִפְּנָה לְאַישׁ מִבְּנִיי נַהַלְתִּי הִיא לְבָנֵיו מְהְיָה אֲהַנְּהָם הִיא בְּנַהַלְה: (ס)

ְּהְיִּיִּהְׁלְּתִּיְ מְּנְּחָלְתִּי לְאַחַד מִנְּבְּרִיִּיִ יְהְיְּהָה לִּוֹ עַּדִּ־שְׁנְת תַּדְּרִיִר יְשְׁבָת לַנְּשִׂיא אַּךְ נַחֲלְתִּי בְּנֶיִי לְהֶם מִּדְיֵנְה:

Moreover the prince shall not take of the people's inheritance, to thrust them wrongfully out of their possession; he shall give inheritance to his sons out of his own possession; that My people be not scattered every man from his possession.'

ָּוֹלֵא־יַלַּח הַנְּשִׁיא מִנַּחֲלָת הָעָּׁם לְהְוֹנִהָם מֵאֲחַזְּהָם מֵאַחַזְּהָוֹ יַנְחֵל אָת־בָּנְיֵוּ לְמַעַּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יָבָּצִיּ עַמָּי אָישׁ מֵאֲחַזְּהְוֹּ: